

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ГОДИШЊАК

СХХХII

ЗА

2025.

БЕОГРАД 2026

ГОДИШЊАК

СХХХІІ

ЗА

2025.

Главни и одговорни уредник
академик Небојша Лалић

ГОДИШЊАК

СXXXII

ЗА

2025.

БЕОГРАД
2026

Издаје

Српска академија наука и уметности
Кнеза Михаила 35, Београд

Прелом

Милан Губеринић

Идејно решење корица

Никола Сивановић

Тираж 150 примерака

Штампа

Birograf comp, Београд

САДРЖАЈ

I. САСТАВ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ	
1. Председништво и Извршни одбор	9
2. Чланови Академије	11
II. ПРЕМИНУЛИ ЧЛАНОВИ	
1. Редовни чланови	29
2. Дописни чланови	57
3. Чланови ван радног састава	65
4. Иностранци чланови	68
5. Почасни чланови	83
III. РАД АКАДЕМИЈЕ У 2025. ГОДИНИ	
1. Извршни одбор	93
2. Председништво	100
3. Скупштина	119
4. Одељење за математику, физику и гео-науке	143
5. Одељење хемијских и биолошких наука	154
6. Одељење техничких наука	166
7. Одељење медицинских наука	177
8. Одељење језика и књижевности	194
9. Одељење друштвених наука	206
10. Одељење историјских наука	214
11. Одељење уметности	222
12. Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности	234
13. Одбори, фондације и задужбине Академије	239
14. Скупови и предавања	243
15. Међународна сарадња	248
16. Издавачка делатност	255
17. Служба Академије	275
Архив САНУ	275
Архив САНУ у Сремским Карловцима	276
Библиотека САНУ	277
Галерија ликовне и музичке уметности САНУ	284
Галерија науке и технике САНУ	292
Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ	297
Сектор за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол	299
Сектор за издавачку делатност	300
Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата	301
Сектор за послове Председништва	305

Сектор за правне и административне послове.....	306
Сектор за рачуноводствене и финансијске послове	307
Сектор за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту	308
Група за послове штампе и документације.....	309
Група за информационе технологије.....	309
Група за односе с јавношћу и јавно информисање САНУ	310
Саветник за праћење избора и реализацију одлука органа управљања	311
Службеник за јавне набавке	311
Интерни ревизор.....	312
Стручни сарадник Легата за архитектуру САНУ	312
18. Финансијско пословање	313

IV. ОГРАНАК САНУ У НОВОМ САДУ

Уводна реч председника Огранка	317
Састав Огранка САНУ	318
1. Извршни одбор.....	318
2. Чланови Огранка.....	319
3. Рад Огранка.....	319
4. Научноистраживачки рад	321
5. Издавачка делатност.....	322
6. Библиотека и документација	323
7. Научни и јавни скупови, трибине, изложбе, јавне манифестације у Огранку.....	324
8. Сарадња Огранка са другим институцијама и дародавци	327
9. Сектор Огранка	327
10. Средства Огранка – Финансијски извештај	328

V. ОГРАНАК САНУ У НИШУ

Уводна реч председника Огранка	329
Састав Огранка САНУ	331
1. Извршни Одбор.....	331
2. Чланови Огранка.....	331
3. Рад Огранка.....	331
4. Научноистраживачки рад	334
5. Издавачка делатност.....	337
6. Библиотека и документација	339
7. Научни и стручни скупови, јавна предавања, циклуси предавања, округли столови, концерти.....	339
8. Сарадња Огранка са другим институцијама	341
9. Сектор Огранка	342
10. Средства Огранка – Финансијска средства	343

VI. ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД САНУ И УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ	345
1. Издавачка делатност	345
2. Научни и стручни скупови	345
3. Предавања / промоције књига.....	346
4. Изложбе/концерти.....	347
5. Нормативно-организационе активности	347
 VII. НЕКРОЛОЗИ	
1. Драган Шкорић.....	349
2. Драган Мицић.....	357
3. Зоран Ковачевић.....	359
4. Љубомир Симовић	363
5. Михаило Војводић	377
 VIII. РЕГИСТАР ИМЕНА ЧЛАНОВА САНУ.....	383

I
САСТАВ СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ
НАУКА И УМЕТНОСТИ

1. ПРЕДСЕДНИШТВО

ИЗВРШНИ ОДБОР

Председник

академик *Зоран Кнежевић*, изабран 30. марта 2023.

Потпредседници

академик *Зоран В. Појовић*, изабран 7. априла 2015, поново изабран 4. априла 2019,
поново изабран 30. марта 2023.

академик *Миодрај Б. Марковић*, изабран 30. марта 2023.

Генерални секретар

академик *Небојша Лалић*, изабран 30. марта 2023.

Председник Огранка у Новом Саду

академик *Стеван Пилиповић*, изабран 24. марта 2015, поново изабран 22. марта 2019,
поново изабран 8. марта 2023.

Председник Огранка у Нишу

академик *Влада Вељковић*, изабран 25. априла 2025.

СЕКРЕТАРИ ОДЕЉЕЊА

Одељење за математику, физику и гео-науке, академик *Милан Дамњановић*, изабран 26. марта 2021, поново изабран 28. марта 2025;

Одељење хемијских и биолошких наука, академик *Бојдан Шолаја*, изабран 19. априла 2024;

Одељење техничких наука, академик *Слободан Вукосавић*, изабран 10. новембра 2021, поново изабран 1. октобра 2025 (с новим мандатом од 10. новембра 2025);

Одељење медицинских наука, академик *Драган Мицић*, изабран 23. децембра 2015, поново изабран 26. фебруара 2020, поново изабран 28. фебруара 2024; академик *Миодраг Чолић*, изабран 26. новембра 2025;

Одељење језика и књижевности, академик *Злајка Бојовић*, изабрана 27. новембра 2018, поново изабрана 22. новембра 2022;

Одељење друштвених наука, академик *Косија Чавошки*, изабран 19. новембра 2018, поново изабран 9. децембра 2022; академик *Павле Пећровић*, изабран 10. јуна 2025;

Одељење историјских наука, академик *Љубомир Максимовић*, изабран 28. фебруара 2024;

Одељење уметности, академик *Иван Јевтић*, изабран 13. априла 2023.

ОГРАНАК У НОВОМ САДУ

председник академик *Стеван Пилиповић*, изабран 24. марта 2015, поново изабран 22. марта 2019, поново изабран 8. марта 2023.

потпредседник академик *Јасмина Грковић-Мејџор*, изабрана 27. августа 2020, поново изабрана 8. марта 2023.

ОГРАНАК У НИШУ

Комисија за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу образована 27. јануара 2022: академик *Влада Вељковић* (председник), академик *Јован Хаџи-Ђокић* (заменик председника), академик *Градмир Миловановић*, академик *Владимир Ракочевић*, академик *Љубодраг Димић*; чланови Комисије од 3. марта 2022: академик *Љубинко Рагенковић*, дописни члан *Марјан Никеић*.

председник академик *Влада Вељковић*, изабран 25. априла 2025.

потпредседник академик *Владимир Ракочевић*, изабран 25. априла 2025.

2. ЧЛАНОВИ АКАДЕМИЈЕ

ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТЕМАТИКУ, ФИЗИКУ И ГЕО-НАУКЕ

Редовни чланови

- Др *Драјош Цвејковић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 6. марта 1941, у Сремској Митровици; за дописног члана изабран 12. децембра 1985, за редовног 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСIII, СIII, СХII, СХХI).
- Др *Федор Месинјер*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 7. марта 1933, у Сремској Митровици; за дописног члана изабран 15. децембра 1983, за редовног 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСИ, ХСИ, СIII, СХII).
- Др *Никола Коњевић*, професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Београду, добитник *Медаље САНУ* из области природних и техничких наука 2025, рођен 18. септембра 1940, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).
- Др *Ђорђе Шијачки*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 13. јуна 1947, у Новом Саду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХI, CXVII).
- Др *Стеван Пилиповић*, професор емеритус Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 24. маја 1950, у Новом Саду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду од 24. марта 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХI, CXVII).
- Др *Стево Тодорчевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 9. фебруара 1955, у Убовића Брду код Мркоњић Града; за дописног члана изабран 25. априла 1991, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСVIII, CV, СХIV).
- Др *Градмир Миловановић*, професор Електронског факултета Универзитета у Нишу, у пензији, рођен 2. јануара 1948, у Зоруновцу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIII, СХХ).
- Др *Милан Дамњановић*, професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Београду, рођен 7. септембра 1953, у Скопљу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIII, СХХ).
- Др *Миљко Сатјарић*, професор Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 23. децембра 1948, у Миросаљцима код Ариља; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХХIII).
- Др *Зоран Кнежевић*, научни саветник Астрономске опсерваторије у Београду, у пензији, рођен 23. августа 1949, у Осијеку; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2020–2023; председник Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХХIII).

- Др *Зоран Радовић*, професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 27. августа 1946, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Милан Судар*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 21. октобра 1946, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Миодрај Майељевић*, професор Математичког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. новембра 1949, у Ваљеву; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Владимир Ракочевић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу, у пензији, рођен 30. јануара 1953, у Нишу; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Владица Цвејковић*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 19. јуна 1964, у Аранђеловцу; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Бранислав Јеленковић*, научни саветник Института за физику у Београду, у пензији, рођен 29. октобра 1950, у Новом Саду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX).
- Др *Слободан Б. Марковић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 15. новембра 1970, у Зрењанину; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII).

Дописни чланови

- Др *Жељко Шљиванчанин*, научни саветник Института за нуклеарне науке „Винча“ у Београду, рођен 18. октобра 1967, у Жабљаку (Црна Гора); изабран 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Ијор Долинка*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 26. јуна 1973, у Суботици; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Мајдалена Ђорђевић*, научни саветник Института за физику у Београду, рођена 4. јула 1976, у Нишу; изабрана 7. новембра 2024.
- Др *Мирјана Ивановић*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 18. децембра 1960, у Вршцу; изабрана 7. новембра 2024.
- Др *Дејан Прелевић*, професор Рударско-геолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 16. новембра 1965, у Подгорици; изабран 7. новембра 2024.
- Др *Сивео Сивевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 11. јуна 1966, у Земуну; изабран 7. новембра 2024.

Члан ван радног састава

Др *Немања Калојер*, професор Калифорнијског универзитета у Дејвису, рођен 11. новембра 1963, у Зрењанину; изабран 2. новембра 2006.

Инострани чланови

Јуриј Цолакович Оганесјан (Յուրի Յոակիմ Հովհաննիսյան = Юрий Цолакович Оганесян), директор истраживања Лабораторије за нуклеарне реакције „Флеров“ при Обједињеном институту за нуклеарна истраживања у Дубни код Москве, члан Руске академије наука, рођен 14. априла 1933; изабран 23. октобра 1997.

Берђ Панио (Pantó György), професор емеритус Истраживачког центра за геонауке Мађарске академије наука, члан Мађарске академије наука, рођен 29. јула 1936; изабран 23. октобра 1997.

Андре Берже (André Berger), професор емеритус Католичког универзитета у Лувену, рођен 30. јула 1942, у Акозу (Белгија); изабран 2. новембра 2006.

Антион Цајлингер (Anton Zeilinger), професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Бечу, члан Аустријске академије наука, добитник Нобелове награде за физику 2022, рођен 20. маја 1945, у Риду у Инкрајсу (Аустрија); изабран 2. новембра 2006.

Ендре Шили (Süli Endre), професор емеритус Универзитета у Оксфорду, рођен 21. јуна 1956, у Кули; изабран 5. новембра 2009.

Иван Божовић, научни саветник у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 18. маја 1947, у Београду; изабран 5. новембра 2009.

Ласло Форо (Forró László), професор емеритус Федералног политехничког универзитета у Лозани (Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne), члан Мађарске академије наука, рођен 12. јула 1955, у Бачком Петровом Селу; изабран 1. новембра 2012.

Пјер Лена (Pierre Léna), професор емеритус Универзитета Париз Дидро (Париз 7), члан Француске академије наука и Папске академије наука, рођен 22. новембра 1937, у Паризу; изабран 5. новембра 2015.

Зоран Обрадовић, професор Универзитета Темпл и директор Центра за аналитику података и биомедицинску информатику, САД, рођен 25. априла 1961, у Мартинцима; изабран 5. новембра 2015.

Целал Шенјор (Ali Mehmet Celâl Şengör), професор Техничког универзитета у Истанбулу, у пензији, члан Турске академије наука, рођен 24. марта 1955, у Истанбулу; изабран 8. новембра 2018.

Часлав Брукнер, професор Физичког факултета Универзитета у Бечу и директор истраживања Института за квантну оптику и квантну информацију у Бечу, рођен 9. јула 1967, у Новом Саду; изабран 4. новембра 2021.

Владан Вулејић, професор Института за технологију у Масачусетсу, рођен 30. априла 1967, у Пећи; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ХЕМИЈСКИХ И БИОЛОШКИХ НАУКА

Редовни чланови

- Др *Иван Гуџман*, професор емеритус Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, добитник *Медаље САНУ* из области природних и техничких наука 2021, рођен 2. септембра 1947, у Сомбору; за дописног члана изабран 15. децембра 1988, за редовног 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСV, СIV, СХII).
- Др *Живорад Чековић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 11. септембра 1934, у Коштунима; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СVII, СХV).
- Др *Миљенко Перић*, професор емеритус Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, рођен 16. јануара 1949, у Загребу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХI, СХVII).
- Др *Бојдан Шолаја*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 8. јула 1951, у Београду; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIII, СХХ).
- Др *Милена Сијевановић*, научни саветник Института за молекуларну генетику и генетичко инжењерство у Београду, рођена 29. августа 1959, у Ресавици; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХХIII).
- Др *Славко Менић*, професор Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. јула 1946, у Сарајеву; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХХIII).
- Др *Слободан Милосављевић*, професор емеритус Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођен 30. децембра 1941, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, Библиографије чланова САНУ I).
- Др *Радмила Пејановић*, професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 18. јуна 1950, у Горњем Милановцу; за дописног члана изабрана 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIX, Библиографије чланова САНУ I).
- Др *Радомир Н. Саичић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођен 31. октобра 1961, у Београду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIX, Библиографије чланова САНУ I).
- Др *Милош И. Ђуран*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Крагујевцу, у пензији, рођен 24. јула 1952, у Казанцима код Босанског Грахова; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХХII, Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Велимир Пойсавин*, професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 29. маја 1951, у Новом Саду; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХХII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Тања Ђирковић Величковић*, професор Хемијског факултета Универзитета у Београду, рођена 16. септембра 1972, у Смедеревској Паланци; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Радослав Аџић*, научни саветник емеритус у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 18. фебруара 1942, у Матешеву код Бање Луке; изабран 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVІІІ).

Др *Марјан Никејић*, музејски саветник Природњачког музеја у Београду, рођен 26. фебруара 1961, у Нишу; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Жељко Томановић*, професор Биолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 1. септембра 1966, у Титовом Ужицу (данашњем Ужицу); изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Ијор Паиши*, професор Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, рођен 9. јануара 1984, у Сомбору; изабран 7. новембра 2024.

Чланови ван радног састава

Др *Радомир Црквењаков*, професор Биолошког факултета Универзитета у Београду и сарадник већег броја биотехнолошких компанија и лабораторија, у пензији, рођен 2. децембра 1946, у Новом Саду; изабран 23. октобра 1997.

Др *Слободан Маџура*, професор Међо медицинске школе у Рочестеру, рођен 3. јуна 1948, у Станишићу; изабран 26. октобра 2000.

Др *Сјанко Сјојилковић*, научни саветник Одсека за ћелијску сигнализацију Националног института за здравље детета и хумани развој у Бетезди, САД, рођен 25. августа 1950, у Каравукову код Сомбора; изабран 30. октобра 2003.

Др *Ненад Косић*, професор универзитета, у пензији, рођен 18. новембра 1952, у Београду; изабран 30. октобра 2003. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 18. маја 2017.

Др *Дражен Зимоњић*, истраживач у Лабораторији за експерименталну карциногенезу Националног института за рак у Бетезди, САД, у пензији, рођен 30. марта 1950, у Београду; изабран 2. новембра 2006.

Инострани чланови

Чинџамани Најеса Рамачандра Рао (Chintamani Nagesa Ramachandra Rao), професор Центра за напредна научна истраживања „Д. Нехру“ у Бангалору, члан Индијске националне академије наука и Папске академије наука, рођен 30. јуна 1934, у Бангалору; изабран 12. децембра 1985.

Франк Карас (Frank Erwin Karasz), професор емеритус Масачусетс универзитета у Амхерсту, рођен 23. јула 1933, у Бечу; изабран 26. октобра 2000.

Стивенли Б. Прусинер (Stanley B. Prusiner), директор Института за неуродегенеративне болести и професор Калифорнијског универзитета у Сан Франциску, добитник Нобелове награде за медицину 1997, рођен 28. маја 1942, у Де Мојну; изабран 30. октобра 2003.

Зоран С. Пејровић, професор емеритус на Државном универзитету Питсбург, старији истраживач саветник у Канзашком центру за испитивање полимера, рођен 4. јуна 1941, у Прокупљу; изабран 5. новембра 2009.

Гордана Вуњак-Новаковић, професор Универзитета Колумбија, рођена 28. августа 1948, у Београду; изабрана 1. новембра 2012.

Милан Н. Симојановић, професор Универзитета Колумбија, рођен 9. априла 1966, у Београду; изабран 5. новембра 2015.

ОДЕЉЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Редовни чланови

Др инж. *Антионије Ђорђевић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 28. априла 1952, у Београду; за дописног члана изабран 23. октобра 1997, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CXII, CXXI).

Др инж. *Теодор Аиџанацковић*, професор емеритус Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 2. новембра 1945, у Сибачу (Срем); за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Др инж. *Зоран Љ. Пејровић*, научни саветник Института за физику у Београду, у пензији, рођен 20. децембра 1954, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).

Др инж. *Зоран В. Појовић*, научни саветник Института за физику у Београду, у пензији, рођен 23. фебруара 1952, у Аранђеловцу; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. Потпредседник Српске академије наука и уметности од 7. априла 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Др инж. *Душан Теодоровић*, професор Саобраћајног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 21. јуна 1951, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).

Др инж. *Милош Којић*, професор Машинског факултета Универзитета у Крагујевцу, у пензији, рођен 24. децембра 1941, у Заути; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Др инж. *Слободан Н. Вукосавић*, професор Електротехничког факултета Универзитета у Београду, рођен 27. јануара 1962, у Сарајеву; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Велимир Радмиловић*, научни саветник Центра за нанотехнологије и функционалне материје Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 25. септембра 1948, у Херцег Новом; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХИХ, Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Влада Вељковић*, професор Технолошког факултета у Лесковцу Универзитета у Нишу, у пензији, рођен 21. новембра 1953, у Лесковцу; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. Председник Комисије за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу од 27. јануара 2022. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др инж. *Владимир Срдић*, професор Технолошког факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 7. јуна 1961, у Новом Саду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Миодраг Михаљевић*, научни саветник Математичког института САНУ, рођен 17. новембра 1955, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др инж. *Владан Девеџић*, професор Факултета организационих наука Универзитета у Београду, рођен 13. априла 1959, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Весна Мишковић Сиџанковић*, професор Технолошко-металуршког факултета Универзитета у Београду (редовни 2002–2022) и Факултета за екологију и заштиту животне средине Универзитета „Унион – Никола Тесла“ у Београду, рођена 26. маја 1957, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Вукан Р. Вучић, професор емеритус Универзитета Пенсилваније у Филаделфији, рођен 14. јануара 1935, у Београду; изабран 27. октобра 1994.

Анџони Кунадис (Αντώνιος Κουνάδης – Anthony N. Kounadis), професор емеритус Националног техничког универзитета у Атини, члан Атинске академије, рођен 20. априла 1937, у Атини; изабран 23. октобра 1997.

Феликс Леонидович Черноуско (Феликс Леонидович Черноусько), главни истраживач Института за проблеме механике „А. Ј. Ишлински“ РАН, члан Руске академије наука, рођен 16. маја 1938, у Лењинграду (данашњем Санкт Петербургу); изабран 23. октобра 1997.

Милош Ерцејовац, професор емеритус Електротехничког факултета Калифорнијског универзитета у Лос Анђелесу, рођен 28. јуна 1942, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Зоран Д. Појовић, научни саветник у Ксероксовом истраживачком центру у Пало Алту, у пензији, рођен 7. децембра 1941, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Зоја Појовић (Zoуа Роровіс), професор на Универзитету Колорадо у Болдеру, рођена 10. маја 1962, у Београду; изабрана 2. новембра 2006.

- Инго Милер* (Ingo Müller), професор емеритус Техничког универзитета у Берлину, рођен 23. децембра 1936, у Дармштату; изабран 2. новембра 2006.
- Тошијаки Макабе* (真壁 利明 – *Makabe Toshiaki*), професор емеритус Кеио универзитета у Јокохами, рођен 8. маја 1947, у предграђу Токија у области Канагава; изабран 5. новембра 2009.
- Валериј Василевич Козлов* (Валерий Васильевич Козлов), главни истраживач Математичког института „Стеклов“ РАН, члан Руске академије наука, рођен 1. јануара 1950, село Костиљи у Рјазанској области; изабран 1. новембра 2012.
- Чедомир Пејировић*, главни истраживач у Брукхејвен националној лабораторији, САД, рођен 20. јануара 1971, у Београду; изабран 5. новембра 2015.
- Мауро Ферари* (Mauro Ferrari), професор Инсубријског универзитета у Варезеу, рођен 7. јула 1959, у Падови; изабран 8. новембра 2018.
- Мирослав Крсћић*, проректор за научноистраживачки рад Калифорнијског универзитета у Сан Дијегу и директор Центра за контролне системе и динамику Калифорнијског универзитета у Сан Дијегу, рођен 14. септембра 1964, у Пироту; изабран 8. новембра 2018.
- Слободан Симоновић*, професор емеритус Универзитета Западног Онтарија у Лондону, Канада и директор истраживачких студија Института за смањење штета од катастрофалних појава, рођен 26. априла 1949, у Београду; изабран 4. новембра 2021.
- Никос Макрис* (Nicos Makris), професор Лајлове школе инжењерства Јужног методистичког универзитета у Даласу, рођен 11. јула 1964, у Атини; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Редовни чланови

- Др *Владимир Кањух*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. марта 1929, у Охриду; за дописног члана изабран 21. марта 1974, за редовног 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, XCV, CI, CVI, CXI, CXVIII, CXXIII).
- Др *Миодраг Остјојић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 7. јула 1946, у Београду; за дописног члана изабран 27. октобра 1994, за редовног 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXX).
- Др *Владимир С. Косћић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, добитник *Медале САНУ* из области природних и техничких наука 2023, рођен 18. октобра 1953, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. Председник Српске академије наука и уметности 2015–2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVIII).
- Др *Владимир Бумбаширевић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 6. августа 1951, у Београду; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXXI).

- Др *Јован Хаџи-Ђокић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, Нишу и Крагујевцу, у пензији, рођен 16. августа 1944, у Бајиној Башти; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXV).
- Др *Миодраг Чолић*, професор емеритус Медицинског факултета Војномедицинске академије у Београду, рођен 23. августа 1953, у Ботурићима; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).
- Др *Нинослав Радовановић*, кардиохирург, члан Научног савета Међународног центра за кардиоваскуларне болести *MC Medicor* у Изоли, рођен 6. маја 1940, у Нишу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).
- Др *Радоје Чоловић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 25. јануара 1944, у Југову код Пљеваља; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXV, CXXI).
- Др *Небојша Лалић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 14. јануара 1958, у Београду; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. Генерални секретар Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).
- Др *Војислав Лековић*, професор емеритус Стоматолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 28. новембра 1949, у Подгорици; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).
- Др *Предраг Пешко*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 29. маја 1955, у Боки код Зрењанина; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).
- Др *Борђе Радак*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду (редовни 2004–2019) и директор хирургије у Еуромедик болници у Београду, рођен 31. јула 1956, у Вршцу; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).
- Др *Небојша Радуновић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 18. маја 1954, у Косовској Митровици; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).
- Др *Душан Лечић Тошевски*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 29. фебруара 1952, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).
- Др *Пейтар Сеферовић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 20. јануара 1951, у Београду; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Горан Ситанковић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 3. септембра 1962, у Лесковцу; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Марко Бумбаширевић*, професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 18. јула 1954, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХХII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Бела Балинић*, професор емеритус Медицинског факултета Војно-медицинске академије у Београду, рођен 26. јула 1952, у Остојићеву; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХХII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Таијана Симић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођена 23. фебруара 1964, у Шапцу; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Бранко Белеслин*, професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 28. јануара 1964, у Шапцу; изабран 7. новембра 2024.

Др *Гордана Коцић*, професор Медицинског факултета Универзитета у Нишу, у пензији, рођена 11. октобра 1957, у Марибору; изабрана 7. новембра 2024.

Чланови ван радног састава

Др *Симојанка Алексић*, професор Универзитета у Хамбургу, у пензији, рођена 4. децембра 1934, у Бачини код Крушевца; изабрана 26. октобра 2000.

Др *Драјан Швракић*, професор Медицинског факултета Вашингтонског универзитета у Сент Луису, Мисури, рођен 28. јануара 1952, у Београду; изабран 30. октобра 2003.

Др *Милан Сивановић*, професор Кек медицинске школе Универзитета Јужне Калифорније, рођен 23. фебруара 1947, у Купинову (Црна Гора); изабран 30. октобра 2003.

Инострани чланови

Пашко Ракић, професор Медицинског факултета на Универзитету Јејл у Њу Хејвену, рођен 15. маја 1933, у Руми; изабран 12. децембра 1985.

Тибор Кашаи (Kassai Tibor), професор емеритус Ветеринарског универзитета у Будимпешти, рођен 5. септембра 1930, у Мишколцу; изабран 27. октобра 1994.

Василис Танопулос (Βασίλειος Θανόπουλος – Basil (Vasileios) D. Thanopoulos), консултант у IASO децјој болници у Атини, рођен 22. јануара 1942, у Агринион Етолоакарнаниасу; изабран 27. октобра 1994.

Берислав Злоковић, професор Кек медицинске школе Универзитета Јужне Калифорније, директор Лабораторије за неуролошку хирургију, рођен 6. марта 1952, у Београду; изабран 23. октобра 1997.

- Еуђенио Пикано* (Eugenio Picano), истраживач и директор истраживања у Институту за клиничку физиологију Националног савета за истраживања у Пизи (до 2023) и гостујући професор Медицинског факултета Универзитета у Београду, рођен 10. октобра 1958, у Касину; изабран 23. октобра 1997.
- Феликс Унјер* (Felix Unger), директор Универзитетске клинике за кардиохирургију у Салцбургу (1985–2011), кооснивач и почасни председник Европске академије наука и уметности у Салцбургу, члан Немачке академије наука Леополдина, рођен 2. марта 1946, у Клагенфурту; изабран 26. октобра 2000.
- Гаетијано Тиене* (Gaetano Thiene), професор емеритус Универзитета у Падови, рођен 1. јула 1947, у Падови; изабран 30. октобра 2003.
- Вељко Влаисављевић*, професор медицинских факултета универзитета у Љубљани и Марибору и шеф Одељења за репродуктивну медицину и гинеколошку ендокринологију у Универзитетског клиничког центра у Марибору, у пензији, рођен 30. јануара 1950, у Љубљани; изабран 30. октобра 2003.
- Анђионио Коломбо* (Antonio Colombo), професор Хуманитас универзитета у Пјеве Емануелеу и директор Лабораторије за катетеризацију у Колумбус болници и Сан Рафаеле болници у Милану, рођен 17. јуна 1950, у Галарате; изабран 2. новембра 2006.
- Торсџен Визел* (Torsten Nils Wiesel), професор емеритус Рокфелер универзитета у Њујорку, добитник Нобелове награде за физиологију или медицину 1981, рођен 3. јуна 1924, у Упсали; изабран 5. новембра 2009.
- Михаил Вениаминович Угрюмов* (Михаил Вениаминович Угрюмов), руководилац Лабораторије за нервну и неуроендокрину регулацију Института за биологију развића „Н. К. Колцов“ Руске академије наука, члан Руске академије наука, рођен 11. априла 1947, у Саратову; изабран 1. новембра 2012.
- Весна Гаровић*, професор Међо медицинске школе у Рочестеру, рођена 6. маја 1956, у Пећи; изабрана 7. новембра 2024.
- Јанко Ж. Николић*, професор Универзитета Аризоне у Тусону, рођен 25. новембра 1960, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Редовни чланови

- Мајија Бећковић*, књижевник, рођен 29. новембра 1939, у Сенти; за дописног члана изабран 15. децембра 1983, за редовног 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСI, СII, СХХI).
- Милосав Тешић*, књижевник, научни сарадник Института за српски језик САНУ, у пензији, рођен 15. новембра 1947, у Љештанском код Бајине Баште; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).
- Душан Ковачевић*, књижевник, рођен 12. јула 1948, у Мрђеновцу код Шапца; за дописног члана изабран 26. октобра 2000, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).

- Др *Александар Лома*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 2. марта 1955, у Ваљеву; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХI, СХХ).
- Др *Јасмина Грковић-Мејџор*, професор емеритус Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 23. фебруара 1959, у Станишићу; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХХIII).
- Миро *Вуксановић*, књижевник, рођен 4. маја 1944, у морачкој Крњој Јели (Црна Гора); за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI, СХVII, СХХIII).
- Др *Злаиша Бојовић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 24. децембра 1939, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2015, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХХII, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Слободан Грубачић*, професор емеритус Филолошког факултета Универзитета у Београду, рођен 9. јула 1942, у Билећком логору; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХVI).
- Др *Зоран Пауновић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду и Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођен 31. маја 1962, у Бору; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Јован Делић*, професор Филолошког факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. октобра 1949, у селу Борковићи, општина Плужине (Црна Гора); за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Љубинко Рагенковић*, научни саветник Балканолошког института у Београду, у пензији, рођен 2. октобра 1951, у Плужини код Сврљига; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

- Др *Миливој Ненин*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 29. октобра 1956, у Локу (Шајкашка); изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Миодраг Лома*, професор Филолошког факултета у Београду, у пензији, рођен 15. августа 1957, у Ваљеву; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Мариша Бјелешкић*, научни саветник Института за српски језик САНУ, рођена 9. маја 1960, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.
- Милена *Марковић*, књижевник, професор Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду, рођена 9. априла 1974, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.
- Др *Горана Раичевић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 29. маја 1964, у Новом Саду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

- Зузана Тойолињска* (Zuzanna Topolińska), научни саветник Института за пољски језик Пољске академије наука, у пензији, члан Македонске академије наука и уметности и Пољске академије наука у Кракову, рођена 2. јануара 1931, у Варшави; изабрана 23. октобра 1997.
- Светлана Михајловна Толстој* (Светлана Михайловна Толстая), професор Универзитета у Москви, руководилац Одељења за етнолингвистику и фолклор Института за славистику Руске академије наука, члан Руске академије наука, рођена 14. децембра 1938; изабрана 26. октобра 2000.
- Аксинија Џурова* (Аксинија Джурова), професор Универзитета „Климент Охридски“ у Софији, у пензији, рођена 18. септембра 1942, у Софији; изабрана 2. новембра 2006.
- Габријела Шуберти* (Gabriella Schubert), професор емеритус на Универзитету у Јени, рођена 22. септембра 1943, у Будимпешти; изабрана 2. новембра 2006.
- Влада Урошевић* (Влада Урошевић), књижевник, професор Филолошког факултета Универзитета у Скопљу, у пензији, члан Македонске академије наука и уметности, рођен 17. октобра 1934, у Скопљу; изабран 2. новембра 2006.
- Герхард Невекловски* (Gerhard Neweklowsky), сарадник Института за славистику у Бечу, у пензији, члан Аустријске академије наука, рођен 14. априла 1941, у Линцу; изабран 2. новембра 2006.
- Петер Ханке* (Peter Handke), књижевник, добитник Нобелове награде за књижевност 2019, рођен 6. децембра 1942, у Грифену; изабран 1. новембра 2012.
- Роберт Ходел* (Robert Hodel), професор Универзитета у Хамбургу, рођен 22. августа 1959, у Бутисхолцу; изабран 5. новембра 2015.
- Драјо Кекановић*, књижевник, рођен 16. августа 1947, у Братуљевцима код Славонске Пожеге; изабран 7. новембра 2024.

ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Редовни чланови

- Др *Тибор Варади* (Várady Tibor), професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, добитник *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука 2025, рођен 25. маја 1939, у Зрењанину; за дописног члана ВАНУ изабран 3. децембра 1987, дописни члан САНУ постао 29. маја 1991, изабран за редовног члана 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).
- Др *Данило Басија*, професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 4. септембра 1945, у Зрењанину; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVIII).
- Др *Косија Чавошки*, професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 26. октобра 1941, у Банатском Новом Селу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII, CXXIII).

Др Часлав Оцић, економиста, рођен 5. маја 1945, у Даљу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Др Александар Косић, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 14. децембра 1947, у Београду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ I).

Др Аљар Лошонц (Losoncz Aljár), професор Техничког факултета Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 7. јула 1958, у Темерину; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ I).

Др Павле Пејировић, професор емеритус Економског факултета Универзитета у Београду, рођен 22. фебруара 1947, у Београду; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ I).

Дописни чланови

Др Борис Милосављевић, научни саветник Балканолошког института САНУ, рођен 15. марта 1967, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Др Снежана Смедеревац, професор Филозофског факултета Универзитета у Новом Саду, рођена 22. маја 1966, у Руми; изабрана 7. новембра 2024.

Др Милојко Арсић, професор Економског факултета Универзитета у Београду, рођен 19. августа 1964, у Рудом; изабран 7. новембра 2024.

Др Мирјана Рајевић, научни саветник Института друштвених наука у Београду и професор Географског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 6. септембра 1955, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Јирјен Хабермас (Jürgen Habermas), професор емеритус Универзитета „Ј. В. Гете“ у Франкфурту на Мајни, рођен 18. јуна 1929, у Диселдорфу; изабран 15. децембра 1988.

Ноам Чомски (Noam Chomsky), професор емеритус Института за технологију у Масачусетсу, рођен 7. децембра 1928, у Филадельфији; изабран 30. октобра 2003.

Масајуки Ивата (岩田 昌征 – Iwata Masayuki), професор емеритус Правно-економског факултета Њиба универзитета у Токију, рођен 2. јула 1938, у Токију; изабран 2. новембра 2006.

Вацлав Клаус (Václav Klaus), политичар и економиста, председник Чешке Републике 2003–2013, рођен 19. јуна 1941, у Прагу; изабран 5. новембра 2009.

Душан Шићански, професор емеритус Факултета економских и друштвених наука и Европског института Универзитета у Женеви, рођен 23. октобра 1926, у Београду; изабран 5. новембра 2009.

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

Редовни чланови

- Др *Василије Кресџић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, добитник *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука 2021, рођен 20. јула 1932, у Ђали; за дописног члана изабран 7. маја 1981, за редовног 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCIX, CVI, CXVII).
- Др *Гојко Субојић*, научни саветник Византолошког института САНУ, у пензији, добитник *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука 2023, рођен 11. августа 1931, у Босанској Градишци; за дописног члана изабран 27. октобра 1994, за редовног 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXXI).
- Др *Љубомир Максимовић*, професор емеритус Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 27. новембра 1938, у Скопљу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2015–2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXV).
- Др *Јованка Калић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 15. септембра 1933, у Београду; за дописног члана изабрана 27. октобра 1994, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXVII).
- Др *Момчило Сјремић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 29. августа 1937, у Доњој Бадањи; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVII).
- Др *Мирјана Живојиновић*, научни саветник Византолошког института САНУ, у пензији, рођена 25. августа 1938, у Сарајеву; за дописног члана изабрана 2. новембра 2006; за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).
- Др *Љубодраг Димић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођен 20. фебруара 1956, у Земуну; за дописног члана изабран 1. новембра 2012, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).
- Др *Миодраг Марковић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 10. децембра 1962, у Гацку; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. Потпредседник Српске академије наука и уметности од 30. марта 2023. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Славенко Терзић*, научни саветник у Историјском институту САНУ, у пензији, рођен 14. марта 1959, у Пандурици код Пљеваља; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).
- Др *Драган Војводић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 2. маја 1959, у Кикинди; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Вујадин Иванишевић*, научни саветник Археолошког института у Београду, у пензији, рођен 26. фебруара 1958, у Београду; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Др *Мира Радојевић*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, у пензији, рођена 26. августа 1959, у Новим Карловцима; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Дописни чланови

Др *Драјан Бојеић*, научни саветник Института за савремену историју у Београду, у пензији, рођен 24. јануара 1953, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др *Весна Бикић*, научни саветник Археолошког института у Београду, рођена 1. априла 1963, у Београду; изабрана 7. новембра 2024.

Др *Ијор Борозан*, професор Филозофског факултета Универзитета у Београду, рођен 15. октобра 1973, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Јелена Гускова (Елена Юрьевна Гуськова), водећи истраживач у Одељењу за савремену историју Централне и Југоисточне Европе Института за славистику Руске академије наука, рођена 23. септембра 1949, у Москви; изабрана 2. новембра 2006.

Панајотијис Вокојотуло (Παναγιώτης Βοκοτόπουλος – Panagiotis Vokotopoulos), професор Филозофског факултета у Атини, у пензији, члан Атинске академије, рођен 1930, у Атини; изабран 2. новембра 2006.

Енгелина Сергејевна Смирнова (Энгелина Сергеевна Смирнова), професор на Катедри за историју руске уметности Универзитета у Москви, рођена 4. фебруара 1932, у Лењинграду; изабрана 5. новембра 2009.

Анађиолиј Аркађевић Турилов (Анатолий Аркадьевич Турилов), водећи истраживач Одељења за историју средњег века Института за славистику Руске академије наука, рођен 23. маја 1951, у Јарослављу; изабран 1. новембра 2012.

Жан-Пол Блед (Jean-Paul Bled), професор емеритус Универзитета у Паризу – Сорбона (Париз IV), рођен 22. маја 1942, у Паризу; изабран 5. новембра 2015.

Гинтер Принцинг (Günter Prinzing), професор Универзитета „Јоханес Гутенберг“ у Мајнцу, у пензији, рођен 24. септембра 1943, у Хамбургу; изабран 4. новембра 2021.

Нађалија Алексејевна Нарочницка (Наталия Алексеевна Нарочницкая), научни саветник Института за међународну економију и међународне односе Руске академије наука, у пензији, рођена 23. децембра 1948, у Москви; изабрана 4. новембра 2021.

ОДЕЉЕЊЕ УМЕТНОСТИ

Редовни чланови

Душан Ойташевић, сликар, рођен 25. децембра 1940, у Београду; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXXI).

Бранислав Мийровић, професор емеритус Архитектонског факултета Универзитета у Београду, рођен 28. новембра 1948, у Бару; за дописног члана изабран 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).

Тодор Сивановић, сликар и писац, рођен 9. марта 1937, у Залужњу; за дописног члана изабран 30. октобра 2003, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXX).

Иван Јевтић, композитор, рођен 29. априла 1947, у Београду; изабран 30. октобра 2003. за члана ван радног састава; за дописног члана изабран 2. јуна 2005, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXX).

Милица Сивановић, сликар, професор Факултета ликовних уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођена 22. јануара 1933, у Београду; за дописног члана изабрана 5. новембра 2009, за редовног 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, Библиографије чланова САНУ 1).

Светислав Божић, композитор, професор Факултета музичке уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођен 22. маја 1954, у Лозници; за дописног члана изабран 5. новембра 2015, за редовног 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, Библиографије чланова САНУ 2).

Др Јелена Јовановић, научни саветник Музиколошког института САНУ, рођена 27. септембра 1964, у Београду; за дописног члана изабрана 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Сава Халушин, вајар, рођен 17. априла 1946, у Новом Кнежевцу; за дописног члана изабран 8. новембра 2018, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 1).

Милан Марић, архитекта, рођен 26. децембра 1940, у Новом Саду; за дописног члана изабран 5. новембра 2009, за редовног 7. новембра 2024. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI).

Дописни чланови

Слободан Шијан, филмски и ТВ редитељ, рођен 16. новембра 1946, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Миодраг Табачки, сценограф, костимограф, професор Факултета драмских уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођен 1. маја 1947, у Кикинди; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Мрђан Бајић, вајар, професор Факултета ликовних уметности Универзитета уметности у Београду, у пензији, рођен 15. октобра 1957, у Београду; изабран 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).

Др Александра Вребалов, композитор, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, рођена 22. септембра 1970, у Новом Саду; изабрана 7. новембра 2024.

Желимир Жилник, филмски и ТВ редитељ, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођен 8. септембра 1942, у Нишу; изабран 7. новембра 2024.

Дејан Миљковић, архитекта, професор Архитектонског факултета Универзитета у Београду, рођен 23. марта 1967, у Београду; изабран 7. новембра 2024.

Вида Оињеновић, позоришни редитељ и књижевник, професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду, у пензији, рођена 14. августа 1941, у Дубочкама код Никшића; изабрана 7. новембра 2024.

Инострани чланови

Борис Подрека (Boris Podrecca), архитекта, професор Универзитета у Штутгарту и директор Института за архитектонско пројектовање и теорију простора 1988–2006, рођен 30. јануара 1940, у Београду; изабран 15. децембра 1988.

Арво Перт (Arvo Pärt), композитор, рођен 11. септембра 1935, у месту Паиде (Естонија); изабран 5. новембра 2009.

Никиџа Сергејевич Михалков (Никита Сергеевич Михалков), филмски редитељ, рођен 21. октобра 1945, у Москви; изабран 4. новембра 2021.

II ПРЕМИНУЛИ ЧЛАНОВИ

Редовни чланови

- Авакумовић Јован Ђ.* (Београд, 1 (13) јануара 1841 – Рогашка Слатина, 3. августа 1928). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX, XXXV; нек.: XXXVII).
- Аљанчић Слободан* (Београд, 12. марта 1922 – Београд, 19. марта 1993). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXI, LXXXII, XCIII; нек.: С).
- Анастасијевић Драгућин* (Крагујевац, 18 (30) јула 1877 – Београд, 20. августа 1950). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН II).
- Андрејевић Кун Ђорђе* (Вроцлав, 31. марта 1904 – Београд, 17. јануара 1964). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII).
- Андрић Иво* (Травник, 9. октобра 1892 – Београд, 13. марта 1975). – Дописни члан од 18. фебруара 1926; редовни од 16. фебруара 1939. Добитник Нобелове награде за књижевност 1961. године. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLVIII; нек.: LXXXII).
- Анђелић Тајомир* (Бечањ, код Чачка, 29. октобра (11. новембра) 1903 – Београд, 7. августа 1993). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXXI, LXXVIII, LXXXI, XCIV; нек.: С).
- Анђелковић Марко* (Београд, 18. септембра 1945 – Београд, 10. априла 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2015–2020. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII).
- Анђус Радослав* (Београд, 13. октобра 1926 – Свети Стефан, 10. јула 2003). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXXIII, LXXXIX, XCIX, CVI; нек.: CX).
- Анић Иван* (Београд, 3. децембра 1923 – Београд, 25. новембра 2005). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CXII).
- Анићонијевић Драгослав* (Алексинац, 17. октобра 1930 – Београд, 9. септембра 2001). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CIV, CVIII; нек.: CVIII).
- Аралица Симојан* (Шкаре, код Оточца, 24. децембра 1883 – Београд, 4. фебруара 1980). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV).

- Арновљевић Војислав* (Разград, 15. септембра 1895 – Београд, 5. априла 1989). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIX, LXXXIII; нек.: XCVI).
- Арсић Басара Светиомир* (Севце, 15. маја 1928 – Београд, 10. маја 2024). – Редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CII, CIX; нек.: CXXXI).
- Бан Мајија* (Петрово Село, код Дубровника, 16. децембра 1818 – Београд, 1(13) марта 1903). – Члан Друштва српске словесности од 12. јануара 1858. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XVII).
- Барјош Милан* (Београд, 10. новембра 1901 – Београд, 11. марта 1974). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. Секретар Српске академије наука и уметности 1961–1965; потпредседник Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Бејовић Мехмед* (Ластва, код Требиња, 8. априла 1904 – Београд, 7. октобра 1990). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCVI; нек.: XCVII).
- Белић Александар* (Београд, 2 (14) августа 1876 – Београд, 26. фебруара 1960). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 3. фебруара 1906. Секретар Српске краљевске академије 1923–1937; председник Српске краљевске академије 1937–1947; председник Српске академије наука 1947–1960. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XLIII; нек.: Гласник САНУ XII).
- Белић Јован* (Ваљево, 23. новембра 1909 – Београд, 6. октобра 1997). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXIV, LXXV, LXXVII, LXXXV, XCVII; нек.: CIV).
- Берић Берислав* (Београд, 11. новембра 1927 – Нови Сад, 8. августа 1994). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1993–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV, Академске беседе 26; нек.: Годишњак САНУ CI).
- Беровић Рагивоје* (Скадар, 27. новембра 1900 – Нови Сад, 7. децембра 1975). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).
- Бијелић Јован* (Колунић, код Босанског Петровца, 19. јуна 1886 – Београд, 12. марта 1964). – Редовни члан од 5. децембра 1963. (Нек.: Гласник САНУ XVI).
- Билимовић Анијон Д.* (Білімович Антон Дмитрович) (Житомир, 8 (20) јула 1879 – Београд, 17. септембра 1970). – Дописни члан од 18. фебруара 1926; редовни од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXI, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXII).
- Блајојевић Милош* (Милетићево, 17. октобра 1930 – Београд, 26. јун 2012). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXIV; нек.: CXIX).
- Блајојевић Обрен* (Дулут, Минесота, 14. новембра 1912 – Београд, 30. новембра 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, LXXXIX, XCV, CIV; нек.: CVIII).
- Бојдановић Димитрије* (Београд, 11. октобра 1930 – Београд, 14. јуна 1986). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII; нек.: XCIII).

- Бојдановић Милан* (Београд, 4. јануара 1892 – Београд, 28. фебруара 1964). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 17. децембра 1959.
- Бојишић Валијазар* (Цават, 7. децембра 1834 – Ријека, 24. априла 1908). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX; нек.: XXII).
- Бојуновић Владимир* (Босански Нови, 5. јуна 1912 – Београд, 11. марта 1986). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXXIV; нек.: XCIII).
- Божич Бранко* (Осијек, 9. марта 1907 – Београд, 29. марта 1991). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCVI; нек.: XCVIII).
- Божовић Борислав* (Стијена Пиперска, 9. априла 1913 – Београд, 11. децембра 1987). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI; нек.: XCIV).
- Бори Имре* (Бачко Градиште, 28. децембра 1929 – Нови Сад, 22. априла 2004). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 30; нек.: Годишњак САНУ CXI).
- Борић Душан* (Могорић, код Госпића, 1. септембра 1889 – Београд, 3. септембра 1978). – Дописни члан САН од 10. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXV, LXX, LXXI, LXXXV; нек.: LXXXV).
- Боројевић Славко* (Кнезовљани, код Хрватске Костајнице, 21. новембра 1919 – Нови Сад, 19. септембра 1999). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1984–1988. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981, Академске беседе ВАНУ 8, Годишњак САНУ CIII; нек.: CVI).
- Бошковић Јован* (Нови Сад, 19. фебруара 1834 – Београд, 25. децембра (6. јануара) 1892). – Члан Српског ученог друштва од 7. новембра 1865. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА VI).
- Бошковић Стеван* (Зајечар, 10. маја 1868 – Београд, 9. маја 1957). – Дописни члан СКА од 15. фебруара 1932; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САН IX).
- Бошковић Стојан* (Свилајнац, 1833 – Београд, 21. фебруара (5. марта) 1908). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, редовни члан од 6. фебруара 1869. Председник Српског ученог друштва 1876–1877. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 15. новембра 1892.
- Бошњакковић Владимир* (Београд, 10. августа 1930 – Београд, 4. марта 2008). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: CXV).
- Брановачки Данило* (Сента, 28. децембра 1915 – Београд, 6. јула 1995). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981, Академске беседе ВАНУ 17; нек.: Годишњак САНУ CII).

- Брукнер Бојдан* (Загреб, 13. маја 1931 – Сремска Каменица, 8. јануара 2006). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 35; нек.: Годишњак САНУ CXIII).
- Бручи Рудолф* (Загреб, 30. марта 1917 – Нови Сад, 30. октобра 2002). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; нек.: Годишњак САНУ CIX).
- Будимир Милан* (Мркоњић Град, 2. новембра 1891 – Београд, 17. октобра 1975). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LVIII, LXXVI; нек.: LXXXII).
- Бумбаширевић Живојин* (Крушевац, 26. јула 1920 – Београд, 12. новембар 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII; нек.: CXV).
- Валтировић Михаило* (Београд, 17 (29) септембра 1839 – Београд, 9 (22) септембра 1915). – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).
- Васић Милоје* (Велико Градиште, 3. септембра 1869 – Београд, 4. новембра 1956). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 27. маја 1952 (Нек.: Гласник САН VII).
- Велмар-Јанковић Свејлана* (Београд, 1. фебруара 1933 – Београд, 9. априла 2014). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII; нек.: CXXIII).
- Вишноровић Драјомир* (Београд, 17. септембра 1926 – Златибор, 23. јула 2015). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCVIII, CV, CXII; нек.: CXXII).
- Војводић Михаило* (Цетиње, 27. октобра 1938 – Београд, 22. марта 2025). – Дописни члан од 5. новембра 2009; редовни од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).
- Вороњец Констјаниин II*. (Воронец Константин Петровић) (Кијев, 30. јануара 1902 – Београд, 19. октобра 1974). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII; нек.: LXXXI).
- Вујановић Божидар* (Смедерево, 8. септембра 1930 – Сремска Каменица, 11. марта 2014). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1990; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ X; Годишњак САНУ CXVII).
- Вујевић Павле* (Рума, 22. августа 1881 – Београд, 17. новембра 1966). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН VII, LXIX).
- Вујић Михаило* (Београд, 26. октобра (7. новембра) 1853 – Сушак, 1 (14) марта 1913). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 5. фебруара 1901. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV, XXII; нек.: XXVII).
- Вукасовић Павле* (Зајечар, 15. јула 1893 – Београд, 21. новембра 1973). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV; нек.: Гласник САНУ XXV).

- Вукдраговић Михаило* (Окучани, 8. новембра 1900 – Београд, 14. марта 1986). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXXIV, LXXXIX; нек.: XCIII).
- Вукобрајковић Миомир* (Ботош, код Зрењанина, 26. децембра 1931). – Београд, 11. марта 2012. – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, C, CVIII, CXVIII; нек.: CXIX).
- Вулић Никола* (Скадар, 15. (27) новембра 1872 – Београд, 25. маја 1945). – Редовни члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXIX, XLVII; нек.: LIJ).
- Вуловић Свейислав* (Ивањица, 29. новембра 1847 – Београд, 2 (14) маја 1898). – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879. – Редовни члан од 5. априла 1887 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XII).
- Вучић Новица* (Липљан, 20. децембра 1924 – Нови Сад, 22. априла 1992). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I, Академске беседе ВАНУ 21; нек.: Годишњак ВАНУ XII).
- Гавриловић Бојдан* (Нови Сад, 20. децембра 1863 – Београд, 5. августа 1947). – Дописни члан од 31. јануара 1902; редовни од 4. фебруара 1905. Председник Српске краљевске академије 1931–1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV; нек.: LIV).
- Гавриловић Михаило* (Алексинац, 6. јуна 1869 – Лондон, 1. новембра 1924). – Редовни члан од 3. фебруара 1914. до 16. јуна 1919, када је примљена к знању његова оставка на чланство.
- Гавриловић Славко* (Сремске Лазе, код Винковаца, 1. фебруара 1924 – Нови Сад, 15. септембра 2008). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVII, CV; нек.: CXV).
- Гарашанин Милутић* (Београд, 10 (22) фебруара 1843 – Париз, 21. фебруара (5. марта) 1898). – Редовни члан од 28. децембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА XII).
- Гарашанин Милутић* (Београд, 11. септембра 1920 – Београд, 4. априла 2002). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 22. априла 1976. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1977–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CV; нек.: CIX).
- Гашић Мирослав* (Београд, 30. децембра 1932 – Београд, 29. марта 2022). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CXIV).
- Гвозденовић Недељко* (Мостар, 24. фебруара 1902 – Београд, 31. јануара 1988). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXIII; нек.: XCV).
- Гершић Глијорије (Гија)* (Бела Црква, 29. јуна (10. јула) 1842 – Београд, 8 (21) марта 1918). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 6. јануара 1890. (Нек.: Годишњак СКА XXVIII).
- Глијорић Велибор* (Рипањ, код Београда, 28. јула 1899 – Београд, 3. октобра 1977). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. Секретар Српске академије наука и уметности 1960–1961; потпредседник Српске академије наука и уметности 1961–1965; председник Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXVII, LXXI, LXXXIV; нек.: LXXXIV).

- Гранић Филарет Бранко* (Велика Кикинда, 1 (13) септембра 1883 – Београд, 3. фебруара 1948). – Дописни члан од 18. фебруара 1935; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIII, XLIX).
- Грицакић-Радуловић Ирена* (Београд, 19. јануара 1922 – Београд, 7. априла 2009). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, CII; нек.: CXVI).
- Давидов Динко* (Сивац, 4. октобра 1930 – Београд, 18. маја 2019). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).
- Даниловић Војислав* (Горње Чичево, код Требиња, 6. априла 1910 – Париз, 24. октобра 1981). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV, LXXXVIII; нек.: LXXXVIII).
- Данојлић Милован* (Ивановци, код Љига, 3. јула 1937 – Поатје, 23. новембра 2022). – Члан ван радног састава од 26. октобра 2000; дописни од 5. новембра 2015; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII, CXXIII, Библиографије чланова САНУ 1).
- Дегијер Владимир* (Београд, 4. фебруара 1914 – Бостон, САД, 1. децембра 1990). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCVI; нек.: XCVII; Гласник САНУ XXX).
- Дероко Александар* (Београд, 4. септембра 1894 – Београд, 30. новембра 1988). – Дописни члан САН од 14. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак LXV, LXXVIII, XCIV; нек.: XCV; Гласник САНУ XXVIII).
- Десић Александар* (Београд, 6. јануара 1927 – Београд, 7. априла 2005). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1981–1994; председник Српске академије наука и уметности 1994–1999. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXV, LXXXI, XCII, CIX; нек.: CXII).
- Десић Дејан* (Београд, 11. маја 1930 – Београд, 16. новембра 2024). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CIX, CXVIII; нек.: CXXXI).
- Динић Михаило* (Лучица, код Пожаревца, 23. априла 1899 – Београд, 12. маја 1970). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXV).
- Добровић Никола* (Печуј, 12. фебруара 1897 – Београд, 11. јануара 1967). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: Гласник XIX).
- Добросављевић Слободан* (Солун, 5. септембра 1903 – Београд, 2. априла 1980). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIV, LXXXIV; нек.: LXXXVII).
- Дражић Драгуйин* (Београд, 5. маја 1930 – Београд, 6. фебруара 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII, CIX; нек.: CXV).
- Дучић Јован* (Требиње, 5. фебруара 1871 – Гери, Индијана, 7. априла 1943). – Дописни члан од 18. фебруара 1924; редовни од 16. фебруара 1931. (Нек.: Годишњак СКА LI).

- Дучић Нићифор* (Лут на Требишњици, 21. новембра 1832 – Београд, 21. фебруара (5. марта) 1900). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. Председник Српског ученог друштва 1889–1891. – Редовни члан од 15. новембра 1891. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII).
- Душанић Слободан* (Сомбор, 22. марта 1939 – Београд 12. децембар 2012). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХCVIII, CVI, CXVIII; нек.: CXIX).
- Ђаја Иван* (Авр, 21. јула 1884 – Београд, 1. октобра 1957). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 16. фебруара 1931. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН XXX, XXXV, XL, XLVI, LVI; нек.: Гласник САН IX).
- Ђорђевић Андра* (Крагујевац, 28. марта (9. априла) 1854 – Крагујевац, 22. октобра (4. новембра) 1914). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).
- Ђорђевић Божидар* (Београд, 5. јануара 1910 – Београд, 11. априла 1986). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXII; нек.: XCIII).
- Ђорђевић Владан* (Београд, 21. новембра 1844 – Баден, код Беча, 31. августа 1930). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XIII, XXI, XXXII, XXXV; нек.: XXXIX).
- Ђорђевић Владан Д.* (Крушевац, 7. октобра 1938 – Београд, 15. октобра 2022). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХCII, CII, CIX, CXVIII).
- Ђорђевић Живојин* (Пожаревац, 28. марта (9. априла) 1872 – Београд, 27. новембра 1957). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXI, XXIII, XXX, XXXV, XLIII, XLVIII; нек.: Гласник САН IX).
- Ђорђевић Јован* (Београд, 10. марта 1908 – Београд, 9. децембра 1989). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII; нек.: XCVI).
- Ђорђевић Пера (Пейар) П.* (Крагујевац, 21. јуна (3. јула) 1855 – Београд, 18. новембра 1902). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 25. јануара 1894. Секретар Српске краљевске академије 1899–1902. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Ђорђевић Тихомир Р.* (Књажевац, 19. фебруара 1868 – Београд, 28. маја 1944). – Дописни члан од 19. фебруара 1921; редовни од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XLVII).
- Ђукић Ђорђе* (Нови Сад, 20. фебруара 1943 – Сремска Каменица, 9. фебруара 2019). – Дописни члан од 27. октобра 1994, редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII).
- Ђурђев Бранислав* (Сремски Карловци, 4. августа 1908 – Лединци, код Новог Сада, 26. фебруара 1993). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 1. септембра 1992. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 1; нек.: Годишњак САНУ C).
- Ђурић Војислав Ј.* (Велика Писаница код Бјеловара, 26. фебруара 1925 – Београд, 12. маја 1996). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCIII, CIII; нек.: CIII).

- Ђурић Војислав М.* (Мало Крчмаре, код Раче, 17. јануара 1912 – Београд, 27. јула 2006). – Дописни члан од 21. децембра 1961, редовни од 16. децембра 1965. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1974–1977; потпредседник Српске академије наука и уметности 1977–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXXV, XCVII, CV; нек.: CXIII).
- Ђурић Зоран* (Прилипац, 23. фебруара 1941 – 15. септембра 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).
- Ђурић Милан* (Велики Бечкерек – Зрењанин, 16. фебруара 1920 – Београд, 12. јуна 1988). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCV).
- Ђурић Милош* (Бенковац, 3. јануара 1892 – Београд, 5. децембра 1967). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXIII; нек.: Гласник XIX).
- Ђурић Михаило* (Шабац, 22. августа 1925 – Београд, 25. новембра 2011). – Дописни члан од 27. октобра 1994; за редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII; нек.: CXVIII).
- Ђуричић Бојдан* (Љубљана, 31. маја 1950 – Београд, 11. децембра 2008). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV; нек.: CXV).
- Ђуричић Илија* (Београд, 18. јула 1898 – Београд, 2. априла 1965). – Дописни члан САН од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. Потпредседник Српске академије наука 1959–1960; председник Српске академије наука и уметности 1960–1965.
- Ђуришић Милутић* (Краље, код Андријевице, 5. маја 1905 – Београд, 16. јула 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXIX).
- Екмечић Милорад* (Пребиловци, код Чапљине, 4. октобра 1928 – Београд, 29. августа 2015). – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978; преведен у статус редовног члана од 1. јула 1992. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIII, CXII; нек. CXXIII).
- Ердељановић Јован М.* (Панчево, 30. октобра (11. новембра) 1874 – Београд, 12. фебруара 1944). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 10. фебруара 1933. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX, XXXV; нек.: LI).
- Ерцејовац Марко* (Ниш, 12. априла 1937 – Београд 15. фебруара 2012). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV; нек.: CXIX).
- Жебељан Исидора* (Београд, 27. септембра 1967 – Београд, 29. септембра 2020). – Дописни члан од 2. новембра 2006, за редовног 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX).
- Жежељ Бранко* (Бенковац, 14. марта 1910 – Београд, 19. фебруара 1995). – Дописни члан од 21. децембра 1961, редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXVIII, LXXXVII; нек.: CII).
- Живановић Тома* (Параћин, 6. фебруара 1884 – Београд, 31. марта 1971). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).

- Живојиновић Драгољуб* (Врање, 17. априла 1934 – Београд, 5. фебруара 2016). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХIII, СХХ; нек.: СХХIII).
- Жујовић Јован М.* (Брусница, код Горњег Милановца, 18. октобра 1856 – Београд, 19. јула 1936). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије 1888–1889. и 1895–1905; председник Српске краљевске академије 1915–1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XXXV; нек.: XLVI).
- Жујанчич Ојџон* (Виница, код Чрномља, 23. јануара 1878 – Љубљана, 11. јуна 1949). – Редовни члан од 2. марта 1948. (Нек.: Гласник САН I).
- Злоковић Ђорђе* (Трст, 30. септембра 1927 – Београд, 9. фебруара 2017). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСIII, CI, CVIII).
- Зрнић Ненад* (Шабач, 28. јануара 1909 – Београд, 20. фебруара 1991). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCVIII).
- Ибровац Миодраг* (Горњи Милановац, 24. августа 1885 – Београд, 21. јуна 1973). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 28. маја 1970. (Нек.: Гласник САНУ XXV).
- Ивић Александар* (Београд, 6. марта 1949 – Београд, 27. децембра 2020). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII, CXXI).
- Ивић Милка* (Београд, 11. децембра 1923 – Београд 7. марта 2011). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCI, C, CVIII; нек.: CXVIII).
- Ивић Павле* (Београд, 1. децембра 1924 – Београд, 19. септембра 1999). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CVI).
- Исаковић Анђионије* (Београд, 6. новембра 1923 – Београд, 13. јануара 2002). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1981–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CIX).
- Јајић Вайрослав* (Вараждин, 6. јула 1838 – Беч, 5. августа 1923). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XXXII).
- Јаковљевић Стиван* (Књажевац, 24. новембра (7. децембра) 1890 – Београд, 2. новембра 1962). – Дописни члан од 16. фебруара 1937; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXV).
- Јанковић Љубица* (Алексинач, 14. јуна 1894 – Београд, 3. маја 1974). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXI).
- Јанковић Никола (Кока)* (Крагујевац, 13. децембра 1926 – Београд, 25. априла 2017). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CXVIII).
- Јеврић Оља* (Београд, 29. септембра 1922 – Београд, 10. фебруара 2014). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIX; нек.: CXXIII).

- Јенко Даворин* (Дворје, код Крања, 9. новембра 1835 – Љубљана, 25. новембра 1914). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).
- Јеројић Владејца* (Београд, 2. августа 1924 – Београд, 4. септембра 2018). – Дописни члан од 27. октобра 1994; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII, CXVII).
- Јовановић Борислав* (Кавадарци, 22. јуна 1930 – Београд, 13. новембра 2015). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII; нек. CXXXIII).
- Јовановић Ђорђе* (Нови Сад, 21. јануара 1861 – Београд, 23. марта 1953). – Редовни члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII, XXXV; нек.: Гласник САН V).
- Јовановић Змај Јован* (Нови Сад, 24. новембра (6. децембра) 1833 – Сремска Каменица, 1 (14) јуна 1904). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. фебруара 1896. (Нек.: Годишњак СКА XVII).
- Јовановић Љубомир* (Котор, 2 (14) фебруара 1865 – Београд, 10. фебруара 1928). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 7. фебруара 1900. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV; нек.: XXXVI).
- Јовановић Милован* (Даниловград, 22. децембра 1917 – Београд, 26. маја 1992). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXIII, XCIV; нек.: XCIX).
- Јовановић Морски Милан* (Јарковац, Банат, 12 (24) априла 1834 – Београд, 25. маја (6. јуна) 1896). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 15. новембра 1892. (Нек.: Годишњак СКА X).
- Јовановић Павле (Паја)* (Вршац, 4 (16) јуна 1859 – Беч, 30. новембра 1957). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: Гласник САН IX).
- Јовановић Пејтар С.* (Добрача, код Крагујевца, 25. фебруара (10. марта) 1893 – Београд, 25. новембра 1957). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. Секретар Српске академије наука 1948–1957. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН IX).
- Јовановић Слободан* (Нови Сад, 21. новембра (3. децембра) 1869 – Лондон, 12. децембра 1958). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 4. фебруара 1908. Председник Српске краљевске академије 1928–1931. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXI, XXXV).
- Јовић Видојко* (Пирот, 2. септембра 1956 – Београд, 8. септембра 2024). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVII; нек.: CXXXI).
- Јовичић Миодраг* (Јагодина, 7. јануара 1925 – Београд, 16. октобра 1999). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, XCIX, CVI; нек.: CVI).
- Јовчић Димитрије* (Врање, 14. октобра 1889 – Београд, 16. фебруара 1973). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек.: Гласник САНУ XXV).
- Јосиф Енрико* (Београд, 1. маја 1924 – Београд, 13. марта 2003). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CV; нек.: CX).

- Јосифовић Младен* (Суви До, код Жагубице, 1. марта 1897 – Београд, 23. јуна 1981). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXII, LXXVII; нек.: LXXXVIII).
- Каназир Душан* (Мошорин, код Титела, 28. јуна 1921 – Београд, 19. септембра 2009). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1971–1981; председник Српске академије наука и уметности 1981–1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXI, XCII, CII, CIX; нек.: CXVI).
- Карамата Јован* (Загреб, 1. фебруара 1902 – Женева, 14. августа 1967). – Дописни члан од 16. фебруара 1939; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLVIII, LXIX, LXX, LXXI).
- Карамата Сиван* (Земун, 26. септембра 1926 – Земун, 25. јула 2015). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV, XCII, CII, CIX; нек.: CXXXIII).
- Кардељ Едвард* (Љубљана, 27. јануара 1910 – Љубљана, 10. фебруара 1979). – Редовни члан од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXXVII, LXXVIII, LXXIX, LXXXIV; нек.: LXXXVI).
- Кашанин Радивој* (Бели Манастир, 21. маја (3. јуна) 1892 – Београд, 30. октобра 1989). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXXXV; нек.: XCVI).
- Кигрич Франце* (Ратанска Вас, код Рогашке Слатине, 23. марта 1880 – Љубљана, 11. априла 1950). Председник Словеначке академије наука и уметности 1945–1950. – Редовни члан од 9. априла 1947. (Нек.: Гласник САН II).
- Клајн Иван* (Београд, 31. јануара 1937 – Земун, 31. марта 2021). – Дописни члан од 26. октобра 2000, редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXV).
- Клерић Љубомир* (Суботица, 29. јуна 1844 – Београд, 21. јануара (3. фебруара) 1910). – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: XXIII).
- Кмећ Јан* (Јан Кмет*) (Арадац, код Зрењанина, 18. октобра 1927 – Нови Сад, 16. октобра 2003). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 23).
- Ковачевић Зоран* (Попинци, 23. септембра 1935 – Сремска Каменица, 22. јуна 2025). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 2002–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 34; Годишњак САНУ CXVII).
- Ковачевић Љубомир* (Петница, код Ваљева, 4 (16) јануара 1848 – Врњци, 19. новембра (2. децембра) 1918). – Члан Српског ученог друштва од 20. октобра 1880. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије (в. д.) 1905–1913. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, II; нек.: XXVIII).
- Ковачевић-Којић Десанка* (Сарајево, 3. октобра 1925 – Београд, 13. августа 2022). – Редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CII, CIX, CXV).

- Коички Стиван* (Бачка Паланка 21. августа 1929 – Београд, 11. септембра 2007). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1988. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1998–2003; потпредседник Српске академије наука и уметности 2003–2007. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCIV, CIV; нек.: CXIV).
- Којић Бранислав* (Смедерево, 24. маја 1899 – Београд, 26. јула 1987). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXX, LXXV, LXXVII, LXXXIV; нек.: XCIV).
- Колендић Пејтар* (Дубровник, 17. септембра 1882 – Београд, 14. априла 1969). – Дописни члан од 15. фебруара 1931; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XL, LXIX; нек.: Гласник САНУ XXI).
- Кољевић Светиозар* (Бања Лука, 9. септембра 1930 – Нови Сад, 29. маја 2016). – Члан ван радног састава од 12. децембра 1985; дописни члан од 1. децембра 1992; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ С, CVII; нек.: CXXIII).
- Константиновић Зоран* (Београд, 5. јуна 1920 – Београд 22. маја 2007). – Члан ван радног састава од 15. децембра 1988; преведен у статус дописног члана 1. марта 1991; редовни члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CVI; нек.: CXIV).
- Коњовић Милан* (Сомбор, 28. јануара 1898 – Сомбор, 20. октобра 1993). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 2; нек.: Годишњак САНУ С).
- Коњовић Пејтар* (Чуруг, 5. маја 1883 – Београд, 1. октобра 1970). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII, LXIX, LXXI, LXXII).
- Кораћ Војислав* (Дебело Брдо, код Коренице, 6. јуна 1924 – Београд, 29. октобра 2010). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCVII, CV; нек.: CXVII).
- Косић Лаза* (Ковиљ, Бачка, 31. јануара (12. фебруара) 1841 – Беч, 26. новембра 1910). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Редовни члан од 26. јануара 1909. (Нек.: Годишњак СКА XXIV).
- Косић Миливоје* (Сарајево, 24. августа 1883 – Београд, 21. фебруара 1974). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXX, LXXI; нек.: LXXXI).
- Косић Миша (Димитрије)* (Сремска Митровица, 4. марта 1886 – Београд, 11. априла 1980). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXIX, LXX, LXXI, LXXXIV; нек.: LXXXVII).
- Косић Слободан* (Сарајево, 21. априла 1902 – Београд, 14. јануара 1986). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: XCIII).
- Кош Ерих* (Сарајево 15. априла 1913 – Београд, 24. маја 2010). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCVI, CV; нек.: CXVII).
- Кошанин Негељко* (Чечина чачанска, 13. октобра 1874 – Грац, 22. марта 1934). – Дописни члан од 3. фебруара 1914; редовни од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII, XXX, XXXV).

- Кривокапић Зоран* (Косовска Митровица, 27. августа 1955 – Београд, 9. септембра 2022). – Дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).
- Крлежа Мирослав* (Загреб, 7. јула 1893 – Загреб, 29. децембра 1981). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).
- Крстић Милан* (Београд, 19. јуна 1914 – Београд, 12. децембра 1974). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: LXXXI).
- Кујунџић Милан (Абергар)* (Београд, 16 (28) фебруара 1842 – Београд, 14 (26) новембра 1893). – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: VII).
- Куленовић Скендер* (Босански Петровац, 2. септембра 1910 – Београд, 25. јануара 1978). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV).
- Куљбакин Сјейан М.* (Куљбакин Степан Михайлович) (Тифлис – Тбилиси, 28. јула (9. августа) 1873 – Београд, 22. децембра 1941). – Дописни члан од 19. фебруара 1921; редовни од 16. фебруара 1925. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XLI; нек.: LI).
- Куреја Ђуро* (Мајске Пољане код Глине, 16. августа 1907 – Београд, 2. новембра 1993). – Редовни члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV; нек.: C).
- Лазаревић Ђорђе* (Власина, код Сурдулице, 3. марта 1903 – Београд, 28. јуна 1993). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXX, XCVII; нек.: C).
- Лалић Михаило* (Трепча код Андријевице, 7. октобра 1914 – Београд, 30. децембра 1992). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, XCIX; нек.: XCIX).
- Ласкарев Владимир Д.* (Бирјуч, 26. јуна 1868 – Београд, 10. априла 1954). – Дописни члан од 15. фебруара 1932; редовни од 29. марта 1947. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL, XLVIII, LI; нек.: Гласник САН VI).
- Лесковац Младен* (Стари Сивац, Бачка, 1. јануара 1904 – Нови Сад, 25. децембра 1990). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXXV, XCVI; нек.: XCVII).
- Лозанић Сима* (Београд, 24. фебруара (8. марта) 1847 – Београд, 7. јула 1935). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1873. – Дописни члан од 23. јануара 1888; редовни од 6. јануара 1890. Председник Српске краљевске академије 1899–1900. и 1903–1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XIII, XVIII; нек.: XLIV).
- Лојаница Милан* (Београд, 8. јануара 1939 – Београд, 23. јула 2024). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXXXIII; нек.: CXXXI).
- Лубарга Пејтар* (Љуботињ, код Цетиња, 27. јула 1907 – Београд, 13. фебруара 1974). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Лукић Радомир* (Милошевац, код Велике Планае, 31. августа 1914 – Београд, 31. маја 1999). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 28. маја 1970. Секретар Српске академије наука и уметности 1971–1974; потпредседник Српске академије наука и уметности 1974–1977. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CVI).

- Луковић Милан Т.* (Краљево, 17. фебруара 1889 – Београд, 15. септембра 1972). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXVIII; нек.: Гласник САНУ XXIV).
- Лујовац Милисав* (Дапсифи, код Берана, 7. марта 1901 – Београд, 10. августа 1988). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXXI, XCIV; нек.: XCV).
- Максимовић Десанка* (Рабровица, код Ваљева, 16. маја 1898 – Београд, 11. фебруара 1993). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: С).
- Максимовић Зоран* (Београд, 18. марта 1923 – Београд, 16. априла 2016). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXIX, XCII, XCVII, CV; нек.: CXXXIII).
- Максимовић Иван* (Београд, 21. априла 1924 – Београд, 8. јануара 2007). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIII, CIII; нек.: CXIV).
- Маретић Томислав* (Вировитица, 13. децембра 1854 – Загреб, 15. јануара 1938). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1915–1918. – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XLVII).
- Маринковић Драјослав* (Београд, 21. јануара 1934 – Београд, 8. маја 2024). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CIX, CXV; нек.: CXXXI).
- Маринчић Александар* (Синь, 9. јула 1933 – Београд, 12. маја 2011). – Дописни члан од 25. априла 1991; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, CVI, CXV; нек.: CXVIII).
- Марић Војислав* (Нови Сад, 12. јануара 1930 – Нови Сад, 1. августа 2021). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).
- Марић Звонко* (Бујановац, 2. новембар 1931 – Београд, 18. октобар 2006). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CII, CIX; нек.: CXIII).
- Марић Љубица* (Крагујевац, 18. марта 1909 – Београд, 17. септембра 2003). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CX).
- Марић Срејшен* (Косјерић, 5. марта 1903 – околина Тура у Француској, 26. септембра 1992). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 5; нек.: Годишњак ВАНУ XII).
- Марјановић Милосав* (Крстац код Никшића, 24. августа 1931 – Београд, 9. маја 2023). – Дописни члан од 22. априла 1976; редовни од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII, CXII).
- Марковић Михаило* (Београд, 24. фебруара 1923 – Београд, 7. фебруара 2010). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIII, LXXXV, XCVII, CV; нек.: CXVII).
- Маријиновић Пејтар* (Подгорица, 11. јула 1897 – Београд, 26. јануара 1984). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXV, LXXVII; нек.: XCI).

- Майавуљ Симо* (Шибеник, 12. септембра 1852 – Београд, 20. фебруара 1908). – Редовни члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА ХХI).
- Майић Душан* (Ћуприја, 31. августа 1898 – Београд, 12. септембра 1980). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 28. маја 1970.
- Маџура Милош* (Беч, 20. јануара 1916 – Београд, 29. августа 2005). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, LXXXIX, XCIX, CVI; нек. Годишњак СХII).
- Медаковић Дејан* (Загреб, 7. јула 1922 – Београд, 1. јула 2008). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1985–1994; председник Српске академије наука и уметности 1999–2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVIII, XCV, CIV; нек.: СХV).
- Мешићровић Иван* (Врпоље, Славонија, 15. августа 1883 – Саут Бенд, Индијана, 16. јануара 1962). – Дописни члан од 6. фебруара 1912; редовни од 18. фебруара 1924. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА ХХV; нек.: Гласник САНУ XIV).
- Мијајковић Чедомиљ* (Београд, 5 (17) октобра 1842 – Лондон, 14. маја 1932). – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1888–1889. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: ХLI).
- Миклошич Франц* (Радомершчак, Штајерска, 20. новембра 1813 – Беч, 7. марта 1891). – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1969. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: V).
- Миланковић Милутић* (Дал, 28. маја 1879 – Београд, 12. децембра 1958). – Дописни члан од 16. фебруара 1920; редовни од 18. фебруара 1924. Потпредседник Српске академије наука 1948–1958. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН XXVIII, XLI, LII, LXIII; нек.: Гласник САН X).
- Милин Раdivој* (Лалић, Бачка, 18. марта 1912 – Нови Сад, 23. августа 1996). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV, XCIV; нек.: СIII).
- Милисавић Живан* (Батровци, Срем, 25. фебруара 1915 – Нови Сад, 21. јуна 1997). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII; Академске беседе ВАНУ 18; Годишњак СIII; нек.: Годишњак САНУ CIV).
- Милићевећ Милан Ђ.* (Рипањ, код Београда, 4. јуна 1831 – Београд, 4 (17) новембра 1908). – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. Секретар Српске краљевске академије 1889–1895; председник Српске краљевске академије 1896–1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, IX, XIII, XV; нек.: ХХII).
- Миловић Душан* (Нова Варош, 28. марта 1925 – 15. августа 2018). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 24).
- Милојевић Боровоје Ж.* (Царина, општина Осечина, 10. децембра 1885 – Београд, 22. октобра 1967). – Дописни члан од 29. марта 1947. до 15. октобра 1953, када му је уважена оставка на чланство у САН; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ LIV, LXIX, LXXI, LXXII; нек.: Гласник САНУ XIX).

- Милосављевић Миодраг* (Пожаревац, 23. априла 1905 – Београд, 16. новембра 1980). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXXV, LXXXIII; нек.: LXXXVII).
- Милосављевић Предраг Пеђа* (Лужнице код Крагујевца, 4. фебруара 1908 – Београд, 25. јануара 1987). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI; нек.: XCIV).
- Милошевић Никола* (Сарајево, 17. априла 1929 – Београд, 24. јануара 2007). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, XCIII, CIII, CIX; нек.: CXIV).
- Милошевић-Ђорђевић Нага* (Београд, 2. децембра 1934 – Београд, 27. јула 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).
- Милуновић Мило* (Цетиње, 6. августа 1897 – Београд, 11. фебруара 1967). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XIX).
- Миљанић Пејтар* (Београд, 17. августа 1927 – Београд, 16. фебруара 2015). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIX, CIII, CXIV; нек.: CXXII).
- Мийковић Милорад* (Лебане, 7. јуна 1950 – Ниш, 7. априла 2021). – Дописни члан од 1. новембра 2012, редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX, Библиографије чланова САНУ 1).
- Мийровић Мићар* (Цетиње, 25. децембра 1903 – Београд, 30. марта 1983). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII; нек.: XC).
- Мићовић Вукић М.* (Баре Краљске, код Колашина, 1. јануара 1896 – Београд, 19. јануара 1981). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. Секретар Српске академије наука и уметности 1965–1971. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXIII, LXXVII; нек.: LXXXVIII).
- Михаиловић Драјослав* (Ћуприја, 17. новембра 1930 – Београд, 12. марта 2023). – Дописни члан САНУ од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак LXXXVIII, XCIX, CVI, CXVII).
- Михаиловић Косија* (Шабац, 1. марта 1917 – Београд, 19. септембра 2007). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, C, CVIII; нек.: CXIV).
- Михаиловић Михаило Љб.* (Београд, 22. јануара 1924 – Београд, 8. јуна 1998). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXX, LXXI, LXXIV, LXXVII, LXXVIII, LXXIX, LXXXVII, XCIX, CV; нек.: CV).
- Мицић Драјан* (Београд, 13. јануара 1950 – Београд, 5. новембра 2025). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX, CXVIII).
- Мишиковић Војислав* (Фужине, 18. јануара 1892 – Београд, 25. новембра 1976). – Дописни члан од 16. фебруара 1929; редовни од 16. фебруара 1939. Секретар Српске краљевске академије 1945–1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ XXXVII, XLIX, LXV, LXXI; нек.: LXXXIII).
- Мишиковић Јован* (Неготин, 6 (18) јула 1844 – Београд, 20. октобра (2. новембра) 1908). – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875. – Редовни члан од 15. новембра 1892. Председник Српске краљевске академије 1900–1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, IX, XIII; нек.: XXII).

- Младеновић Александар* (Битољ, 25. августа 1930 – Београд, 6. априла 2010). – Дописни члан од 23. октобра 1997; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV, CX; нек.: CXVII).
- Мокрањац Василије* (Београд, 11. септембра 1923 – Београд, 27. маја 1984). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV; нек.: XCI).
- Мурај Марко* (Лука Шипањска, код Дубровника, 30. децембра 1864 – Дубровник, 14. октобра 1944). – Дописни члан од 16. фебруара 1920; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII, L).
- Назор Владимир* (Постире на Брачу, 30. маја 1876 – Загреб, 19. јуна 1949). – Редовни члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН I).
- Недељковић Душан* (Исаково, код Ћуприје, 18. маја 1899 – Београд, 29. јуна 1984). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXV, XCII; нек.: XCII).
- Ненадовић Љубомир П.* (Бранковина, код Ваљева, 14. септембра 1826 – Ваљево, 21. јануара (2. фебруара) 1895). – Члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. Председник Друштва српске словесности 1860. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: VIII).
- Ненадовић Мирослав* (Београд, 31. марта 1904 – Београд, 21. фебруара 1989). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVI, LXXIX, LXXXV; нек.: XCVI).
- Нешић Димитрије* (Београд, 8 (20) октобра 1836 – Београд, 26. априла (9. маја) 1904). – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1892–1896. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XIII; нек.: XVIII).
- Нешић Ђорђе* (Шабац, 15. јуна 1873 – Београд, 24. октобра 1959). – Редовни члан од 29. марта 1947. (Нек.: Гласник САН XI).
- Николајевић Светимир* (Радуша, код Ваљева, 27. септембра 1844 – Београд, 18. априла 1922). – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I).
- Николић Андра* (Београд, 23. септембра (5. октобра) 1853 – Париз, 18. септембра 1918). – Редовни члан од 5. фебруара 1897.
- Николић Панићелија* (Ниш, 4. јуна 1928 – Београд, 17. јула 2018). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII).
- Николић Гојко* (Сјеничак, код Карловца, 11. августа 1911 – Шере, Регион Лоара, департаман Сарт, 10. јула 1995). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIII; нек.: CII).
- Новак Виктор* (Доња Стубица, 4. фебруара 1889 – Београд, 1. јануара 1977). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 20. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).
- Новаковић Стојан* (Шабац, 1. новембра 1842 – Ниш, 5. фебруара 1915). – Члан Српског ученог друштва од 7. новембра 1865. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1906–1915. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XXIV; нек.: XXVIII).
- Нушић Бранислав* (Београд, 8 (20) октобра 1864 – Београд, 19. јануара 1938). – Редовни члан од 10. фебруара 1933. (Нек.: Годишњак СКА XLVII).

- Обрадовић Илија* (Београд, 29. децембра 1911 – Париз, 15. октобра 2010). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, XCVI; нек.: CXVII).
- Обрадовић Никола* (Београд, 15. маја 1900 – Београд, 7. децембра 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXIV, LXXVIII, LXXXV; нек.: LXXXIX).
- Омчикус Пејтар* (Сушак, 6. октобра 1926 – Београд, 26. априла 2019). – Члан ван радног састава од 27. октобра 1994; дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX).
- Осјиројорски Георгије А.* (Острогорский Георгий Александрович) (Санкт Петербург, 6 (19) јануара 1902 – Београд, 24. октобра 1976). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIII, LXXV, LXXVIII; нек.: LXXXIII).
- Павић Милорад* (Београд, 15. октобра 1929 – Београд, 30. новембра 2009). – Редовни члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: CXVI).
- Павловић Драјољуб* (Јабланица, код Бољевца, 2. маја 1903 – Београд, 11. августа 1966). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САНУ XVIII).
- Павловић Драјољуб (Дража)* (Књажевац, 16. јуна 1867 – Београд, 3. априла 1920). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).
- Павловић Ђорђе* (Смедерево, 1838 – Београд, 28. октобра 1921). – Члан Српског научног друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).
- Павловић Живко Г.* (Башин, код Смедеревске Паланке, 1 (13) марта 1871 – Београд, 25. априла 1938). – Редовни члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV, XXXIX; нек.: XLVIII).
- Павловић Миодрај* (Нови Сад, 28. новембра 1928 – Туглинген, 17. августа 2014). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIII, CIII, CXII; нек.: CXXXIII).
- Павловић Пејтар С.* (Пожаревац, 28. јуна (10. јула) 1864 – Београд, 5. августа 1938). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 18. фебруара 1922 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXX, XXXV; нек.: XLVIII).
- Павловић Стојан* (Београд, 14. јуна 1903 – Београд, 12. септембра 1981). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXIV, LXX, LXXXVI; нек.: LXXXVIII).
- Палавесџира Предрај* (Сарајево, 14. јуна 1930 – Београд, 19. августа 2014). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, C, CVI, CXV; нек.: CXXXIII).
- Панџелић Душан* (Звездан, код Зајечара, 21. октобра (2. новембра) 1879 – Београд, 10. октобра 1955). – Дописни члан од 15. фебруара 1932; редовни од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САН VII).
- Панџић Владимир* (Међулужје, код Младеновца, 5. априла 1921 – Београд, 19. маја 2006). – Дописни члан од 28. маја 1970, редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVIII, LXXXV, XCVI, CV; нек.: CXIII).
- Панџић Мирослав* (Свилајнац, 9. јула 1926 – Београд, 16. септембра 2011). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1994–1998; потпредседник Српске академије

- наука и уметности 1998–2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, LXXXVIII, XCIX, CV, CXV; нек.: CXVIII).
- Панйић Никола* (Смедерево, 18. децембра 1927 – Београд, 21. новембра 2002). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCIV, CI, CVIII; нек.: CIX).
- Панйовић Милорад* (Зајечар, 23. септембра 1910 – Београд, 17. новембра 1986). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII; нек.: XCIII).
- Панчић Јосиф* (Брибир, 17. априла 1814 – Београд, 25. фебруара (8. марта) 1888). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1850; редовни члан од 29. јула 1864. Председник Српског ученог друштва 1879–1882. – Редовни члан од 5. априла 1887. Председник Српске краљевске академије 1887–1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I; нек.: II, III).
- Пајазојлу Фанула* (Битољ, 3. фебруара 1917 – Београд, 26. јануара 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, CI; нек.: CVIII).
- Пајо Изигор* (Љубушки, 13. децембра 1913 – Београд, 14. октобра 1996). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII, XCIV; нек.: CIII).
- Перовић Сава* (Маглај, 21. фебруара 1939 – Београд, 4. априла 2010). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI; нек.: CXVII).
- Пейковић Владимир К.* (Бољевац, 19. јуна 1873 – Београд, 21. марта 1935). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX, XXXV, XLI; нек.: XLIV).
- Пейковић Владимир Р.* (Доња Ливадица, код Велике Плане, 17 (30) септембра 1874 – Београд, 13. новембра 1956). – Редовни члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIV; нек.: Гласник САН VIII).
- Пейковић Косија* (Солун, Грчка, 13. марта 1903 – Београд, 28. маја 1987). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 17. маја 1952. Секретар Српске академије наука 1957–1960; потпредседник Српске академије наука 1960–1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LIV, LXIV, LXXII, LXXXIV; нек.: XCIV).
- Пейковић Сава* (Ниш, 24. септембра 1910 – Београд, 26. октобра 1992). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, LXXXV; нек.: XCIX).
- Пейровић Бошко* (Орадеа Маре (Велики Варадин), 7. јануара 1915 – Нови Сад, 30. јуна 2001). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, CII; нек.: CVIII).
- Пейровић Бошко Д.* (Алексинац, 25. октобра 1926 – Лондон, 6. маја 2019). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 2. новембра 2006. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII, CIX).
- Пейровић Вељко* (Сомбор, 5. фебруара 1884 – Београд, 27. јула 1967). – Дописни члан од 16. фебруара 1925; редовни од 17. фебруара 1936. (Нек.: Гласник САНУ XIX).
- Пейровић Војислав* (Мала Каменица, код Неготина, 2. јануара 1925 – Београд 7. маја 2007). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCIV, C; нек.: CXIV).

- Пејировић Горан* (Краљево, 1. јула 1961 – Београд, 26. јануара 2024). – дописни члан од 1. новембра 2012; редовни од 8. новембра 2018. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХИХ, Библиографије чланова САНУ 1; нек.: Годишњак САНУ СХХХI).
- Пејировић Златибор* (Уљма, код Вршца, 19. априла 1921 – Београд, 7. фебруара 2009). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, ХСIII, СIII, СХIV; нек.: СХVI).
- Пејировић Михаило (Алас)* (Београд, 24. априла (6. маја) 1868 – Београд, 8. јуна 1943). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 4. фебруара 1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI, XIII, XV, XVIII, XXI, XXII, XXV, XXVI, XXVIII, XXXIV, XXXVIII, XLII, XLVI; нек.: LI).
- Пејировић Светиозар* (Карловац, 28. јуна 1931 – Нови Сад, 23. октобра 2005). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 33; нек.: Годишњак САНУ СХII).
- Пејронијевић Бранислав* (Совљак, код Уба, 25. марта (6. априла) 1875 – Београд, 4. марта 1954). – Дописни члан од 3. фебруара 1906; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ XXVIII, XXXI, XXXV, XXXIX, LXVII; нек.: Гласник САН VI).
- Пећинар Миладин* (Љубиш, код Чајетине, 5. марта 1893 – Београд, 5. јуна 1973). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXX, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXV).
- Пешикан Милијар* (Трешњево, код Цетиња, 8. новембра 1927 – Београд, 8. јула 1996). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСII, СII; нек.: СIII).
- Пивко Светиојолк* (Марибор, 28. септембра 1910 – Београд, 13. октобра 1987). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXIV, LXXVII, LXXXVIII, ХСIV; нек.: ХСIV).
- Пијаже Моша* (Београд, 22. децембра 1889 – Париз, 15. марта 1957). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII).
- Пијер Предрај* (Београд, 20. августа 1950 – Београд, 10. септембра 2021). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ СХ, СХVIII).
- Појов Чедомир* (Меленци, код Зрењанина, 15. марта 1936 – Нови Сад, 9. јун 2012). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности, од 24. новембра 1981, редовни од 3. децембра 1987; члан ван радног састава САНУ од 15. децембра 1988, редовни од 29. маја 1991. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1994–2002. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 25; нек.: Годишњак САНУ СХИХ).
- Појовић Бојдан* (Београд, 20. децембра 1863 (1. јануара 1864) – Београд, 7. новембра 1944). – Редовни члан од 3. фебруара 1914.
- Појовић Бранко* (Београд, 24. фебруара 1934 – Београд, 25. августа 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, ХСVI, CV; нек.: СIХ).
- Појовић Владислав* (Београд, 21. децембра 1930 – Београд, 8. октобра 1999). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХCI, C, CVI; нек.: CVI).

- Појовић Дејан Б.* (Београд, 2. априла 1950 – Београд, 4. октобра 2021). – Дописни члан од 5. новембра 2009, редовни од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXVI, CXXIII).
- Појовић Миодраг (Мића)* (Лозница, 12. јуна 1923 – Београд, 22. децембра 1996). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, CII; нек.: CIII).
- Појовић Павле* (Београд, 4 (16) априла 1868 – Београд, 4. јуна 1939). – Дописни члан од 20. јануара 1909; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXI, XXVIII, XXXV, XL, XLIII, XLVII; нек.: XLIX).
- Појовић Пејтар* (Његуши, код Цетиња, 30. априла 1899 – Београд, 5. октобра 1987). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXXVIII; нек.: XCIV).
- Првановић Милева* (Жлне, код Књажевца, 16. јула 1929 – Београд, 12. фебруара 2016). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности, од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 27).
- Предић Урош* (Орловат, код Зрењанина, 25. новембра (7. децембра) 1857 – Београд, 11. фебруара 1953). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Дописни члан од 26. јануара 1909; редовни од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).
- Продановић Јаков (Јаша)* (Чачак, 11 (23) априла 1867 – Београд, 1. јуна 1948). – Дописни члан од 17. фебруара 1936; редовни од 18. марта 1948. (Нек.: Годишњак САН LV).
- Пујићанов Паула* (Дарда, 14. јула 1925 – Београд, 24. јануар 2014). Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 22; Годишњак САНУ CXII).
- Радић Душан* (Сомбор, 10. априла 1929 – Београд, 3. априла 2010). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, LXXXVI, XCIV, CIV, CXIV; нек.: CXVII).
- Радовановић Милорад* (Београд, 4. септембра 1947 – Нови Сад, 10. јуна 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003, редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).
- Радовановић Милутићин* (Табановић, код Шапца, 15. марта 1900 – Виндхук, 21. априла 1968). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII).
- Радовановић Мирослав* (Брусник, код Зајечара, 3. децембра 1919 – Нови Сад, 16. јуна 2008). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1989–1990, председник Војвођанске академије наука и уметности и потом Огранка Српске академије наука и уметности у Новом Саду 1990–1992. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 20; Годишњак САНУ CII; нек.: CXV).
- Радовановић Свејолик* (Прћиловица, код Алексинца, 23. марта 1863 – Београд, 17. јула 1928). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 31. јануара 1902. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XXXVII).

- Радојичић Ђорђе Св.* (Београд, 19. августа 1905 – Београд, 28. јануара 1970). – Дописни члан од 14. јуна 1955; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXIX, LXXII; нек.: Гласник САНУ XXII).
- Радојичић Никола* (Кузмин, код Сремске Митровице, 17 (29) августа 1882 – Београд, 12. новембра 1964). – Дописни члан од 15. фебруара 1930; редовни од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САНУ XVI).
- Радојичић Светозар* (Сремски Карловци, 14. маја 1909 – Београд, 20. октобра 1978). – Дописни члан од 27. маја 1952; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVII, LXXXIV; нек.: LXXXV).
- Рагонић Јован* (Мол, код Аде, 28. јануара (9. фебруара) 1873 – Београд, 25. новембра 1956). – Дописни члан од 26. јануара 1909; редовни од 16. фебруара 1920. Секретар Српске краљевске академије (в. д.) 1937–1945. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII, XXVIII, I; нек.: Гласник САН VIII).
- Радосављевић Александар* (Будимпешта, 26. августа 1877 – Београд, 14. фебруара 1956). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXII; нек.: Гласник САН VIII).
- Раичковић Стеван* (Нересница, 5. јула 1928 – Београд, 6. маја 2007). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX, XC, C, CVIII; нек.: CXIV).
- Рајичић Стијанојло* (Београд, 16. децембра 1910 – Београд, 21. јула 2000). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CVII).
- Ракић Љубисав (Љубиша)* (Сарајево, 11. априла 1931 – Београд, 14. октобра 2022). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2008–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XC, C, CIX).
- Ракић Милан М.* (Београд, 18 (30) септембра 1876 – Загреб, 30. јуна 1938). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 12. фебруара 1934. (Нек.: Годишњак СКА XLVIII).
- Раковић Бранко* (Београд, 24. септембра 1922 – Београд, 18. фебруара 1984). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XCI; нек.: XCI).
- Рељић Радомир* (Скопље, 18. јула 1938 – Београд, 6. новембра 2006). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV; нек.: CXIII).
- Решетар Милан* (Дубровник, 1. фебруара 1860 – Фиренца, 14. јануара 1942). – Дописни члан од 5. фебруара 1897; редовни од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI, LXIX; нек.: LI; ком. говор: Гласник САНУ XVII).
- Рибникар Слободан* (Београд, 24. маја 1929 – Београд, 15. јануара 2008). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, C, CVIII; нек.: CXV).
- Рисџић Јован* (Крагујевац, 4. јануара 1831 – Београд, 23. августа (4. септембра) 1899). – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 22. септембра 1864. – Редовни члан од 6. јануара 1890. Председник Српске краљевске академије 1899. (Нек.: Годишњак СКА XIII).
- Рисџић Јован* (Београд, 30. октобра 1912 – Београд, 28. маја 2001). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV; нек.: CVIII).

- Ристић Милан* (Београд, 18. августа 1908 – Београд, 20. децембра 1982). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV; нек.: LXXXIX).
- Ристић Момчило* (Мрчајевци, 27. јула 1929 – Београд, 10. августа 2018). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVII, XCII, CII, CIX).
- Росанђић Тома* (Сплит, 22. јануара 1878 – Сплит, 1. марта 1958). – Редовни члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САН X).
- Рош Мирко* (Загреб, 20. септембра 1879 – Баден, код Цириха, 29. маја 1962). – Редовни члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САНУ XIV).
- Руварац Иларион* (Сремска Митровица, 1. септембра 1832 – Манастир Гргетег, 8. августа 1905). Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Редовни члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XIX; Гласник САН VII).
- Ружичић Урош* (Пљевља, 21. новембра 1891 – Београд, 7. октобра 1966). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX).
- Савић Димитрије* (Београд, 29. септембра 1898 – Београд, 16. априла 1981). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXXV; нек.: LXXXVIII).
- Савић Павле* (Солун, 10. јануара 1909 – Београд, 30. маја 1994). – Дописни члан од 2. марта 1946; редовни од 18. марта 1948. Председник Српске академије наука и уметности 1971–1981. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIII, LXXXIV, XCIV; нек.: CI).
- Салтиков Никола Н.* (Салтыков Николай Николаевич) (Вишњи Волочек, Тверска губернија, 11. маја 1872 – Београд, 28. септембра 1961). – Дописни члан од 12. фебруара 1934; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII, LIII; нек.: Гласник САНУ XIII).
- Самарић Радован* (Сарајево, 22. октобра 1922 – Београд, 1. фебруара 1994). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV; нек.: CI).
- Сарић Милоје* (Неменикуће, код Сопота, 12. септембра 1925 – Београд, 6. децембра 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII, XCVI, XCIX, CIV, CVIII; нек.: CIX).
- Секулић Исидора* (Мошорин, код Титела, 16. фебруара 1877 – Београд, 5. априла 1958). – Дописни члан од 16. фебруара 1939; редовни од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН X).
- Сели Иштван* (Szelei István) (Сента, 11. септембра 1921 – Нови Сад, 25. фебруара 2012). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 16; нек.: Годишњак САНУ CXIX).
- Селимовић Меша* (Мехмеџ) (Тузла, 26. априла 1910 – Београд, 11. јула 1982). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII, LXXXIV; нек.: LXXXIX).

- Симић Чедомир* (Чумић, код Крагујевца, 28. јуна 1896 – Београд, 5. јануара 1969). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXXI, LXXIII).
- Симовић Љубомир* (Ужице, 2. децембра 1935 – Београд, 17. априла 2025). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 27. октобра 1994. Добитник *Медаље САНУ* из области уметности 2022. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CV, CXIV).
- Сокић Љубица (Џуца)* (Битољ, 9. децембра 1914 – Београд, 8. јануара 2009). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII, XCIX; нек.: CXVI).
- Сиђужић Владимир* (Пожега, 12. фебруара 1893 – Београд, 6. јануара 1982). – Дописни члан од 10. јуна 1955; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXIII, LXXIV, LXXV, LXXVII; нек.: LXXXIX).
- Сиђужић Иван* (Београд, 2. септембра 1928 – Београд, 7. августа 2003). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CII; нек.: CX).
- Србиновић Младен* (Сушица код Гостивара, 29. новембра 1925 – Београд, 12. маја 2009). – Дописни члан од 7. маја 1981; редовни од 15. децембра 1988. Потпредседник Српске академије наука и уметности 2003–2007. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVIII, XCIX, CVI, CXV; нек.: CXVI).
- Срејовић Драјослав* (Крагујевац, 8. октобра 1931 – Београд, 29. новембра 1996). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1994–1996. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII, XCIII, CIII; нек.: CIII).
- Сремац Сивеван* (Сента, 11 (23) новембра 1855 – Сокобања, 12 (25) августа 1906). – Редовни члан од 3. фебруара 1906. (Нек.: Годишњак СКА XX).
- Срећковић Панићелија (Панија) С.* (Крчмаре, код Куршумлије, 3 (15) новембра 1834 – Београд, 8 (21) јула 1903). – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Редовни члан од 5. априла 1887. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА I, XIII; нек.: XVII).
- Стианковић Бојолуб* (Ботош, 1. новембра 1924 – Нови Сад, 16. маја 2018). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 27. априла 1972. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 4. децембра 1979; члан ван радног састава САНУ од 4. децембра 1979; редовни од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1979–1984. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXIV, LXXVIII, C; Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 4).
- Стианковић Синиша* (Зајечар, 26. марта 1892 – Београд, 24. фебруара 1974). – Дописни члан од 12. фебруара 1934; редовни од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLII, LXXIV; нек.: LXXXI).
- Стиановић Војислав* (Убли код Херцег-Новог, 2. јула 1930 – Београд, 9. априла 2017). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CV, CXII, CXXI).
- Стианојевић Стианоје* (Нови Сад, 12 (24) августа 1874 – Беч, Аустрија, 30. јула 1937). – Дописни члан од 4. фебруара 1905; редовни од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXVIII; нек.: XLVII).

- Стевановић Андра Ј.* (Београд, 12 (24) новембра 1859 – Београд, 15. новембра 1929). – Дописни члан од 3. фебруара 1910; редовни од 6. фебруара 1912. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).
- Стевановић Боривоје* (Ниш, 14. октобра 1878 – Београд, 19. маја 1976). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).
- Стевановић Борислав* (Алексинач, 12. фебруара 1891 – Београд, 23. новембра 1971). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 28. маја 1970.
- Стевановић Владимир* (Београд, 4. децембра 1947 – Београд, 19. марта 2024). – Дописни члан од 2. новембра 2006; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIII, CXX; нек.: CXXXI).
- Стевановић Михаило* (Пипери, код Подгорице, 3. априла 1903 – Београд, 14. јануара 1991). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXVII, LXXXIV, XCIII; нек.: XCVIII).
- Стевановић Пејтар* (Баћевац, код Барајева, 16. јуна 1914 – Београд, 31. марта 1999). – Дописни од 27. маја 1952; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак члан САН/САНУ LXV, LXXVII, LXXXV, XCVI; нек.: CVI).
- Стефановић Владисав* (Ниш, 29. децембра 1943 – Ниш, 10. октобра 2015). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXVIII; нек.: CXXII).
- Стефановић Димитрије* (Панчево, 25. новембра 1929 – Београд, 1. августа 2020). – Дописни члан од 22. априла 1976, редовни од 12. децембра 1985. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2007–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCII, CII, CIX, CXVIII).
- Стефановић Ђорђе* (Земун, 10. марта 1904 – Београд, 27. маја 1988). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXVII, XCIV; нек.: XCV).
- Стефановић Милутић* (Београд, 25. фебруара 1924 – Београд, 7. маја 2009). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, XC, XCIX, CVI; нек.: CXVII).
- Стефановић Симоноје* (Сремски Карловци, 23. маја 1911 – Београд, 25. фебруара 1991). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 7. марта 1968 (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXXV; нек.: XCVIII).
- Стијовић Ристио* (Подгорица, 8. октобра 1894 – Титоград, 20. децембра 1974). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, XCVIII; нек.: LXXXI).
- Стијичевић Никша* (Сплит, 14. августа 1929 – Београд, 12. јуна 2011). – Дописни члан од 15. децембра 1983; редовни 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI, CI, CVIII; нек.: CXVIII).
- Стијадиновић Нинослав* (Ниш, 20. септембра 1950 – Ниш, 25. децембра 2020). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 1. новембра 2012. Председник Огранка Српске академије наука и уметности у Нишу 2016–2020. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXX).
- Стијаковић Мирко* (Крепољин, код Жагубице, 20. августа 1915 – Београд, 5. јула 1985). – Дописни члан од 5. децембра 1964; редовни од 7. маја 1981. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXII, LXXXV; нек.: XCII).

- Стијановић Илија* (Оточац, 31. августа 1924 – Београд, 24. јануара 2007). – Дописни члан Аод 12. децембра 1985; редовни од 26. октобра 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСIII, CVI; нек.: CXIV).
- Стијановић Љубомир* (Ужице, 6 (18) августа 1860 – Праг, 16. јуна 1930). – Дописни члан од 6. јануара 1890; редовни од 25. јануара 1894. Секретар Српске краљевске академије 1896–1897. и 1913–1923. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX, XXXII; нек.: XXXIX).
- Стијановић Срејен* (Приједор, 2. фебруара 1898 – Београд, 29. октобра 1960). – Дописни члан од 14. новембра 1950; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САНУ XII).
- Стијанчевић Владимир* (Скопље, 16. априла 1923 – Београд, 21. априла 2017). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, ХСIII, ХСVII, С, CV, CXV, CXXI).
- Суруџика Јован* (Бања Лука, 23. марта 1921 – Београд, 12. децембра 2006). – Дописни члан од 21. марта 1974; редовни од 15. децембра 1983. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, ХСVI, ХСVII, CIV; нек.: CXIII).
- Суша Свејо* (Кистање, 15. децембра 1925 – Београд, 2. априла 2013). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСII, CII, CXVIII; нек.: CXX).
- Табакковић Иван* (Арад, 10. децембра 1898 – Београд, 27. јуна 1977). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIII; нек.: LXXXIV).
- Тагић Јорџо* (Стари Град, на Хвару, 5. јуна 1899 – Београд, 4. октобра 1969). – Дописни члан од 16. фебруара 1940; редовни од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIX).
- Тагић Љубомир* (Смријечно, код Плужина, 14. маја 1925 – Београд, 30. децембар 2013). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСIII, CIII, CXIV; нек.: CXX).
- Тарановски Теодор В.* (Тарановский Фёдор Васильевич) (Плоњск, 12 (24) маја 1875 – Београд, 23. јануара 1936). – Редовни члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: XLIV).
- Тасић Никола* (Београд, 19. јануара 1932 – Београд, 15. марта 2017). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 26. октобра 2000. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 2003–2007; потпредседник Српске академије наука и уметности 2007–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСV, CIV, CXII).
- Терзин Александар* (Сентандреја, 16. септембра 1911 – Нови Сад, 11. децембра 1987). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXVII, ХСIII; нек.: ХСIV).
- Тесла Никола* (Смиљан, код Госпића, 10. јула 1856 – Њујорк, 7. јануара 1943). – Дописни члан од 25. јануара 1894; редовни од 16. фебруара 1937. (Нек.: Годишњак СКА LI; Гласник САН V).
- Тешић Живојин* (Брђани, код Горњег Милановца, 30. марта 1908 – Београд, 25. априла 1994). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII, LXXII, LXXVII, LXXXI, ХСIV; нек.: CI).
- Тишима Александар* (Хоргош, 16. јануара 1924 – Нови Сад, 15. фебруара 2003). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 14; Годишњак САНУ CIII).

- Тодоровић Костиа* (Београд, 22. јуна (4. јула) 1887 – Београд, 19. септембра 1975). – Дописни члан од 9. априла 1947; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXV, LXXIII, LXXIV; нек.: LXXXII).
- Тодоровић Сивеан* (Нови Сад, 13. априла 1832 – Београд, 11. маја 1925). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Дописни члан од 4. фебруара 1899; редовни од 5. фебруара 1901. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII, XV).
- Томић Јован Н.* (Нова Варош, 9. маја 1869 – Београд, 22. јула 1932). – Дописни члан од 30. јануара 1903; редовни од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVI, XVIII; нек.: XLI).
- Томић Миодраг* (Београд, 30. новембра 1912 – Београд, 23. новембра 2001). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXI, LXXXII, XCVII, CV; нек.: CVIII).
- Томовић Рајко* (Баја, 1. новембра 1919 – Београд, 30. маја 2001). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ 1; Академске беседе ВАНУ 11; нек. Годишњак САНУ CVIII).
- Трајковић Власијимир* (Београд, 17. јуна 1947 – Београд, 4. јануара 2017). – Дописни члан од 26. октобра 2000; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVII, CXVII).
- Тривунац Милош* (Алексинац, 16 (28) јула 1876 – Београд, новембра 1944). – Редовни члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).
- Туроман Јован* (Уштица, код Новске, 1840 – Нови Сад, 20. маја 1915). – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879. – Редовни члан од 15. новембра 1892. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII, XVIII).
- Туйунџић Панија* (Београд, 15. новембра 1900 – Београд, 21. августа 1964). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX).
- Туцаков Јован* (Чуруг, 24. јануара 1905 – Београд, 22. септембра 1978). – Дописни члан од 21. децембра 1961; редовни од 21. марта 1974. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXIII, LXXXI; нек.: LXXXV).
- Ћелић Стојан* (Босански Нови, 16. фебруара 1925 – Београд, 30. априла 1992). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVII, XCII; нек.: XCIX).
- Ћирковић Сима* (Осијек, 29. јануара 1929 – Београд, 14. новембра 2009). – Дописни члан од 27. априла 1972; редовни од 7. маја 1981. Генерални секретар Српске академије наука и уметности 1981–1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIX, LXXXIV, XC, XCVII, CV, CXIV; нек.: CXVI).
- Ћојић Бранко* (Хашани, код Босанске Крупе, 1. јануара 1915 – Београд, 26. марта 1984). – Дописни члан од 16. децембра 1965; редовни од 7. марта 1968.
- Ћоровић Владимир* (Мостар, 15 (27) октобра 1885 – у авионском удесу изнад Грчке, 12. априла 1941). – Дописни члан од 18. фебруара 1922; редовни од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).
- Ћосић Добрица* (Велика Дренова, код Трстеника, 29. децембра 1921 – Београд, 18. мај 2014). – Дописни члан од 28. маја 1970; редовни од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCIV, CIII; нек.: CXXIII).
- Ћулум Јован* (Ковил, код Новог Сада, 11. маја 1928 – Нови Сад, 20. јануара 1998). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984;

- редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 32; нек.: Годишњак САНУ CV).
- Ћиринов Павле (Василије Појовић)* (Мол, код Аде, 15. априла 1926 – Београд, 23. јуна 2007). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 28; нек.: Годишњак САНУ CXIV).
- Урошевић Ајџанасије* (Гњилане, 14. октобра 1898 – Београд, 16. октобра 1992). – Дописни члан од 5. децембра 1963; редовни од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI, LXXV, LXXVIII, XCIV; нек.: XCIX).
- Урошевић Сава* (Врмца, код Сокобање, 13. јануара 1863 – Београд, 14. септембра 1930). – Дописни члан од 30. јануара 1904; редовни од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII; нек.: XXXIX).
- Фармаковски Владимир В.* (Фармаковский Владимир Владимирович) (Симбирск - Уљановск, 8. октобра 1880 – Београд, 5. јуна 1954). – Редовни члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН VI).
- Ферјанчић Божидар* (Београд, 17. фебруара 1929 – Београд, 28. јуна 1998). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVII, CV; нек.: CV).
- Фира Александар* (Крагујевац, 4. маја 1929 – Београд, 31. децембар 2011). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 22. новембра 1984; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. Председник Председништва Војвођанске академије наука и уметности 1988–1990. (Бгр., ббл.: Академске беседе ВАНУ 19; нек.: Годишњак САНУ CXVIII).
- Хајдин Никола* (Врбовско, 4. априла 1923 – Београд, 17. јула 2019). – Дописни члан од 28. маја 1970, редовни од 22. априла 1976. Потпредседник Српске академије наука и уметности 1994–2003; председник Српске академије наука и уметности 2003–2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII, XCIV, CIII).
- Хаџић Олија* (Нови Сад, 25. август 1946 – Нови Сад, 23. јануар 2019). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984, редовни од 3. децембра 1990; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ IV; Академске беседе ВАНУ 31).
- Хербуџић Фегор* (Нови Врбас, 2. маја 1932 – Београд, 25. септембра 2023). – Дописни члан од 15. децембра 1988; редовни од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV, CXII, CXXI).
- Херцеџи Јанош* (Herceg János) (Сомбор, 11. маја 1909 – Сомбор, 29. јануара 1995). – Редовни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; Академске беседе ВАНУ 10; нек.: Годишњак САНУ CII).
- Хлџићкијев Јаков М.* (Хлитчиев Яков Матвеевич) (Нахичеван на Дону, 1. децембра 1886 – Београд, 14. априла 1963). – Редовни члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXXIV; нек.: Гласник САНУ XV).
- Христићкијев Стеван* (Београд, 19. јуна 1885 – Београд, 21. августа 1958). – Дописни члан од 18. марта 1948; редовни од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САН X).
- Џвијић Јован* (Лозница, 29. септембра (11. октобра) 1865 – Београд, 16. јануара 1927). – Дописни члан од 5. фебруара 1896; редовни од 4. фебруара 1899. Председник Српске краљевске академије 1921–1927. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII, XVI, XVIII, XXXI; нек.: XXXV).

- Чаміраі Душан* (Ада, 14. марта 1925 – Нови Сад, 22. марта 2021). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 4. децембра 1979, редовни од 3. децембра 1987; редовни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 29; Годишњак САНУ СХII).
- Челебоновић Марко* (Београд, 21. новембра 1902 – Сен Тропез, 23. јула 1986). – Дописни члан од 30. јануара 1958; редовни од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ ХСIII).
- Чобелић Никола* (Лесковац, 21. априла 1912 – Београд, 26. октобра 2002). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CIX).
- Чубриловић Васа* (Босанска Градишка, 14. јануара 1897 – Београд, 11. јуна 1990). – Дописни члан од 17. децембра 1959; редовни од 20. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIV, XCVII; нек.: XCVII).
- Шаховић Ксенофон* (Охрид, 7. јануара 1898 – Париз, 5. јануара 1956). – Дописни члан од 16. фебруара 1940; редовни од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVI; нек.: Гласник САН VIII).
- Шкорић Драган* (Кореница 16. септембра 1937 – Нови Сад, 18. новембра 2025). – Дописни члан од 30. октобра 2003; редовни од 5. новембра 2009. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXI, CXXI).
- Штампар Андрија* (Бродски Дреновац, код Плетернице, 1. септембра 1888 – Загреб, 26. јуна 1958). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1947–1958. – Редовни члан од 18. марта 1948.
- Шуловић Војин* (Куршумлија, 18. маја 1923 – Гунцати (код Барајева), 22. фебруара 2008). – Дописни члан од 16. новембра 1978; редовни од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCVI, CV; нек.: CXV).
- Шушић Веселинка* (Београд, 11. маја 1934 – Београд, 23. јуна 2018). – Дописни члан од 12. децембра 1985; редовни од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСП, СIII, CXIV).
- Шушић Миленко* (Гуча, 5. априла 1925 – Београд, 10. октобра 2006). – Дописни члан од 21. марта 1974, редовни од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI, LXXXVII, XCII, CII, CIX; нек.: CXIII).

Дописни чланови

- Авакумовић Војислав* (Земун, 12. марта 1910 – Марбург на Лани, 19. августа 1990). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Годишњак САНУ ХСVII).
- Аврамовић Драјослав* (Скопље, 14. октобра 1919 – Роквил, 26. фебруара 2001). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVIII).
- Арнољевић Иван* (Велика Кикинда, 7. марта 1869 – Београд, 7. новембра 1951). – Члан од 18. марта 1948 (Нек.: Гласник САН III).
- Бабић Анио* (Граховик, код Травника, 3. јануара 1899 – Сарајево, 12. јануара 1974). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Бабић-Ђорђевић Гордана* (Ваљево, 21. фебруара 1932 – Београд, 25. децембра 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСV, С; нек.: С).
- Бањаи Јанош* (Суботица, 20. новембра 1939 – Нови Сад, 21. фебруара 2016). – Члан од 1. новембра 2012. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXIX; нек.: CXXIII).

- Балаж Анђун* (Зрењанин, 27. децембра 1973 – Сегедин, 4. јула 2025). – Члан од 7. новембра 2024.
- Барановић Крешимир* (Шибеник, 25. јула 1894 – Београд, 17. септембра 1975). – Члан од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).
- Бојдановић Бојдан* (Београд, 20. августа 1922 – Беч, 18. јуна 2010). – Члан од 28. маја 1970, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ 1981. (Бгр., ббл.: САНУ Годишњак LXXXVII; нек.: CXVII).
- Божјић Иван* (Макарска, 23. априла 1915 – Београд, 20. августа 1977). – Члан од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: LXXXIV).
- Бојић Милорад* (Земун, 4. јануара 1951 – Крагујевац, 22. јануара 2016). – Члан од 5. новембра 2015. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CXXII; нек.: CXXIII).
- Брашован Драјшиа* (Вршац, 25. маја 1887 – Београд, 7. априла 1965). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек.: Гласник САНУ XVII).
- Брусина Сџиридон Шџиро* (Задар, 11. децембра 1845 – Загреб, 21. маја 1908). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX, XIII; нек.: XXII).
- Будмани Пејтар* (Дубровник, 27. октобра 1835 – Кастел Ферети, 27. децембра 1914). – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Члан од 23. јануара 1888.
- Буковац Влахо* (Цавтат, 4. јула 1855 – Праг, 24. априла 1922). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).
- Букуров Сјанислав* (Велики Бечкерек, 19. јула 1905 – Београд, 11. новембра 1985). – Члан од 22. априла 1976. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXIII; нек.: XCII).
- Булић Фране* (Врањин, код Сплита, 4. октобра 1846 – Загреб, 29. јула 1934). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX; нек.: XLIII).
- Буријан Рихард* (Беч, 8. јануара 1871 – Њујорк, 2. маја 1954). – Члан од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).
- Бутџозан Васо* (Старчево, 5. децембра 1902 – Загреб, 15. маја 1974). – Члан од 5. децембра 1963.
- Варићак Владимир* (Швица, код Оточца, 14 (26) марта 1865 – Загреб, 17. јануара 1942). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).
- Васић Драјшиа* (Горњи Милановац, 2. октобра 1885 – Нова Градишка, априла 1945). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).
- Величковић Душан* (Београд, 1. фебруара 1909 – Београд, 8. октобра 1971). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXV, LXXVII).
- Видовић Емануел* (Сплит, 24. децембра 1870 – Сплит, 1. јуна 1953). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).
- Војновић Иво* (Дубровник, 9. октобра 1857 – Београд, 30. августа 1929). – Члан од 18. фебруара 1924. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).
- Воук Вале* (Госпић, 21. фебруара 1886 – Загреб, 27. новембра 1962). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV).
- Вујић Владимир* (Београд, 13. фебруара 1894 – Београд, 25. новембра 1953). – Члан од 14. новембра 1950. (Нек.: Гласник САН V).
- Вукасовић Вулејшић Виг* (Брсечина, код Дубровника, 16. децембра 1853 – Дубровник, 10. јула 1933). – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: XLII).

- Вуковић Сава* (Сента, 13. априла 1930 – Београд, 16. јуна 2001). – Члан од 23. октобра 1997. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIV; нек.: CVIII).
- Вучејинић Анђионије* (Дубровник, 18. децембра 1845 – Дубровник, 16. маја 1931). – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: XL).
- Герзић Зоран* (Ужице, 17. октобра 1927 – Београд, 23. августа 2001). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVIII).
- Горјановић-Крамбергер Драгумин* (Загреб, 25. октобра 1856 – Загреб, 22. децембра 1936). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).
- Грујић Радослав* (Земун, 17 (29) јуна 1878 – Хвар, 25. маја 1955). – Члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII; нек.: Гласник САН VII).
- Гушић Бранимир* (Загреб, 6. априла 1901 – Загреб, 7. јула 1975). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXV; нек.: LXXXIII).
- Дробњаковић Боровоје* (Крагујевац, 4. августа 1890 – Београд, 7. фебруара 1961). – Члан од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXIV; нек.: Гласник САНУ XIII).
- Балски Ксавер Шандор* (Бабић Љубомир) (Гредице, код Забока, 26. октобра 1854 – Гредице, код Забока, 6. фебруара 1935). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII).
- Белинео Стефан* (Стари Град, на Хвару, 17. јуна 1898 – Београд, 1. октобра 1971). – Члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САН/САНУ LIV, LXV, LXXIII, LXXIV, LXXVII).
- Ђорђевић Драгумин Ј.* (Лозница, 22. августа (3. септембра) 1866 – Београд, 9. априла 1933). – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: XLII).
- Ђорђевић Милан* (Смедеревска Паланка, 14. августа 1933 – Париз, 21. јануара 1993). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII; нек.: C).
- Елезовић Глиша (Глијорије)* (Вучитрн, 6 (18) јануара 1879 – Београд, 17. октобра 1960). – Члан од 2. марта 1946. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIII; нек.: Гласник САНУ XII).
- Живановић Јован* (Сремски Карловци, 30. јануара 1841 – Сремски Карловци, 18. новембра 1916). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX).
- Живковић Миленко* (Београд, 25. маја 1901 – Београд, 29. јуна 1964). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI; нек.: Гласник XVI).
- Живковић Пејтар Ј.* (Зајечар, јуна 1847 – Београд, 23. септембра 1923). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX).
- Живојиновић Свјетислав* (Чента, 7. августа 1907 – Старо Ланиште, код Светозарева, 3. децембра 1966). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX, LXXI).
- Жујанич Нико* (Грибље, 1. децембра 1876 – Љубљана, 11. септембра 1961). – Члан од 16. фебруара 1939. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVIII).
- Закић Борислав* (Бања Лука, 15. јула 1926 – Београд, 5. фебруара 2003). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CVIII; нек.: CX).
- Зарић Зоран* (Београд, 17. маја 1929 – Београд, 14. децембра 1985). – Члан од 16. новембра 1978. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXVI, XCII; нек.: XCII).

- Зеленовић Драгуйин* (Сириг, 19. маја 1928 – Нови Сад, 27. априла 2020). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII).
- Зоре Луко* (Цават, 15. јануара 1846 – Цетиње, 26. новембра 1906). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 4. фебруара 1899. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XII; нек.: XX).
- Иванић Момчило* (Пивнице, код Бачке Паланке, 2 (14) марта 1853 – Београд, 23. априла (6. маја) 1916). – Члан од 30. јануара 1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVI, XVIII).
- Ивановић Љубомир* (Београд, 12 (24) марта 1882 – Београд, 23. новембра 1945). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).
- Ивишић Сидејан* (Ораховица, Славонија, 13. августа 1884 – Загреб, 14. јануара 1962). – Члан од 15. фебруара 1932.
- Игњатијевић Јаков (Јаша)* (Сентандреја, 26. новембра (8. децембра) 1822 – Нови Сад, 23. јуна (5. јула) 1889). – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. – Члан од 23. јануара 1888. (Нек.: Годишњак СКА IV; ком. говор: Годишњак САНУ LXXIX; Гласник САНУ XXIV).
- Јањић Завиша* (Чачак, 21. фебруара 1949 – Вашингтон, 30. марта 2019). – Члан ван радног састава од 23. октобра 1997, дописни од 8. јуна 2000. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CVIII, CXVIII).
- Јоанновић Ђорђе* (Беч, 16. јуна 1871 – Београд, 28. јануара 1932). – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XL; Гласник САН VIII).
- Јовановић Драгољуб К.* (Параћин, 21. фебруара 1891 – Београд, 17. фебруара 1970). – Члан од 18. марта 1948. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX).
- Јовановић Радмило* (Крушевац, 18. новембра 1893 – Београд, 29. јула 1961). – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XIII).
- Јовичић Милорад* (Београд, 11 (23) јануара 1868 – Грац, 4. новембра 1937). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX, XXI).
- Кацер Фридрих* (Katzer Friedrich) (Рокицани, Чешка, 5. јуна 1861 – Сарајево, 4. фебруара 1925). – Члан од 18. фебруара 1924. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXII).
- Киш Данило* (Суботица, 22. фебруара 1935 – Париз, 15. октобра 1989). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, XCVII; нек.: XCVI).
- Ковачевић Блајоје* (Грахово, код Никшића, 25. марта 1900 – Загреб, 1. децембра 1959). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САН XI).
- Кос Милко* (Горица, 12. децембра 1892 – Љубљана, 24. марта 1972). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXIV).
- Косановић Бојдан* (Плашки, 2. јула 1892 – Тузла, 19. септембра 1964). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: Гласник САНУ XVI).
- Крбек Иво* (Загреб, 23. августа 1890 – Сплит, 16. јануара 1966). – Члан од 16. децембра 1965.
- Куреја Милан* (Бачка Паланка, 11. маја 1933 – Београд, 16. октобра 2000). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CVII).
- Лаврич Божидар* (Нова Вас, 10. новембра 1899 – Љубљана, 15. новембра 1961). – Члан од 14. јуна 1955.
- Лазаревић Лаза К.* (Шабац, 1 (13) маја 1851 – Београд, 29. децембра (10. јануара) 1890). – Члан од 23. јануара (4. фебруара) 1888. (Нек.: Годишњак СКА V).

- Лалић Иван В.* (Београд, 8. јуна 1931 – Београд, 28. јула 1996). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI, CII; нек.: CIII).
- Личеноски Лазар* (Галичник, 26. марта 1901 – Скопље, 10. априла 1964). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: Гласник САНУ XVI).
- Манојловић Гавро* (Задар, 27. октобра 1856 – Загреб, 1. новембра 1939). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1924–1933. – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XLIX).
- Маринковић Јосиф* (Врањево, Банат, 11. октобра 1851 – Београд, 13. маја 1931). – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; XXXV, нек.: XL).
- Марић Расиислав* (Скопље, 14. јануара 1905 – Београд, 25. децембра 1961). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LXVI, LXVIII; нек.: Гласник САНУ XIII).
- Мартиновић Нико* (Цетиње, 5. јуна 1914 – Сарајево, 10. јануара 1975). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX; нек.: LXXXII).
- Маџковић Пејтар* (Сењ, 18. јуна 1830 – Беч, 25. марта 1898). – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. – Члан од 16. јануара 1895. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XII).
- Мезеи Сјеван* (Mezei István) (Пригревица, 26. децембра 1918 – Нови Сад, 9. јануара 1992). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 24. новембра 1981; дописни члан САНУ од 29. маја 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ I; нек.: XII).
- Мелик Анијон* (Чрна Вас, 1. јануара 1890 – Љубљана, 8. јуна 1966). – Члан од 5. децембра 1963. (Нек.: Гласник САНУ XVIII).
- Мијач Дејан* (Бијељина, 17. маја 1934 – Београд, 5. априла 2022). – Члан од 4. новембра 2021. (Бгр., ббл.: Библиографије чланова САНУ 2).
- Миланковић Бојдан* (Даљ, 31. децембра 1884 – Сарајево, 10. јула 1966). – Члан од 30. јануара 1958. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX; нек.: Гласник САНУ XVIII).
- Милаш Никодим* (Шибеник, 16. априла 1845 – Дубровник, 20. марта 1915). – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. – Члан од 31. јануара 1902. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XV).
- Милић Мирко* (Галац, 21. априла 1932 – Берн, 6. септембра 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV; нек.: C).
- Мирковић Мијо* (Ракаљ, 28. септембра 1898 – Загреб, 17. фебруара 1963). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XV).
- Мийровић Андреј* (Крагујевац, 17. априла 1937 – Београд, 25. августа 2013). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CII, CX; нек.: CXXI).
- Мийровић Душан* (Београд, 29. децембра 1912 – Београд, 25. априла 1962). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XIV).
- Мийровић Момчило* (Рашевица код Параћина, 30. априла 1921 – Београд, 28. маја 1996). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCII, CIII; нек.: CIII).
- Михаиловић Љубодрај* (Косовска Митровица, 27. фебруара 1926 – Београд, 22. септембра 1974). – Члан од 21. марта 1974. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).

- Младеновић Милош* (Нова Градишка, 6. априла 1898 – Макарска, 13. септембра 1973). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН/САНУ LVII, LXIX, LXX, LXXI, LXXV, LXXVII, LXXVIII; нек.: Гласник САНУ XXV).
- Мокрањац Стеван Сп.* (Неготин, 28. децембра (9. јануара) 1855 – Скопље, 16. септембра 1914). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).
- Мригуља Бојомир* (Лендава, 18. септембра 1940 – Београд, 30. новембра 1994). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CI).
- Мурко Майија* (Дрстелја, 10. фебруара 1861 – Праг, 11. фебруара 1952). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII; нек.: Гласник САН IV).
- Мушић Аугуст* (Крка, код Новог Места, 3. августа 1856 – Загреб, 26. јула 1938). – Члан од 18. фебруара 1926. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXIV; нек.: XLVIII).
- Нахић Рајко* (Ново Место, 14. априла 1877 – Љубљана, 29. марта 1958). Председник Словеначке академије наука и уметности 1939–1942. – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII).
- Нинчић Момчило* (Јагодина, 29. маја (10. јуна) 1876 – Лозана, 23. децембра 1949). – Члан од 16. фебруара 1937.
- Нодио Најко* (Сплит, 31. августа 1834 – Загреб, 21. маја 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXVI).
- Остојић Тихомир* (Потиски Свети Никола – Остојићево, 17. јула 1865 – Беч, 18. октобра 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII).
- Павловић Миливој* (Ниш, 8. децембра 1891 – Београд, 19. јануара 1974). – Члан од 27. априла 1972. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Пекић Борислав* (Подгорица, 4. фебруара 1930 – Лондон, 2. јула 1992). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCIII; нек.: XCIX).
- Перић Живојин* (Стублине, код Обреновца, 3. јануара 1868 – Оберурнен, 12. септембра 1953). – Члан од 4. фебруара 1905. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVIII, XXI, XXXV).
- Перић Власијимир* (Вршац, 7. децембра 1927 – Београд, 1. марта 2000). – Члан од 15. децембра 1988. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCV, CIV; нек.: CVII).
- Перовић Драго* (Горица, код Требиња, 20. септембра 1888 – Загреб, 6. јануара 1968). – Члан од 14. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII; нек.: Гласник XX).
- Петровић Зора* (Добрица, 17. маја 1894 – Београд, 25. маја 1962). – Члан од 21. децембра 1961.
- Петровић Мија* (*Димитрије*) (Панчево, 24. октобра (5. новембра) 1848 – Будимпешта, 17. децембра 1891). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: V).
- Петровић Сава* (Шабаци, 13. јануара 1839 – Београд, 20. јануара 1889). – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. – Члан од 8. јануара 1889. (Нек.: Годишњак СКА IV).
- Пилар Ђуро* (Славонски Брод, 22. априла 1846 – Загреб, 19. маја 1893). – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 8. јануара 1889. (Нек.: Годишњак СКА VII).
- Племић Јосиф* (Град на Бледу, 11. децембра 1873 – Љубљана, 22. маја 1967). – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САНУ XIX).

- Појовић Јован* (Велика Кикинда, 18. новембра 1905 – Београд, 13. фебруара 1952). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН IV).
- Појовић Пејтар Ј.* (Прилеп, 23. маја 1873 – Београд, 4. фебруара 1945). – Члан од 16. фебруара 1925. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXIII, XXXV).
- Премериштајн Антонион* (Premerstein Anton von) (Љубљана, 6. априла 1869 – Марбург на Лани, 6. фебруара 1935). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).
- Пујин Михајло* (Идвор, 27. септембра 1854 – Њујорк, 12. марта 1935). – Члан од 6. фебруара 1912. (Нек.: Годишњак СКА XLIV).
- Пушин Никола А.* (Пушин Николай Антонович) (Саратов, 7. фебруара 1875 – Београд, 22. октобра 1947). – Члан од 29. марта 1947. (Нек.: Годишњак СКА LIV).
- Радовановић Војислав* (Павлица, код Студенице, 14 (27) јануара 1894 – Београд, 26. априла 1957). – Члан од 16. фебруара 1940. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА LIV; нек.: Гласник САН IX).
- Радовић Иван* (Вршац, 21. јуна 1894 – Београд, 13. августа 1973). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Гласник САНУ XXV).
- Радојчић Милош* (Земун, 31. августа 1903 – Тонон ле Бен, 14. маја 1975). – Члан од 17. децембра 1959. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXI; нек.: LXXXII).
- Рамовић Фран* (Љубљана, 14. септембра 1890 – Љубљана, 16. септембра 1952). Председник Словеначке академије наука и уметности 1950–1952. – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: Гласник САН IV).
- Рачки Фрањо* (Фужине, 25. новембра 1828 – Загреб, 13. фебруара 1894). – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1866–1886. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: VII; ком. говор: XXXVII).
- Руvaraц Димитрије* (Стари Бановци, 25. октобра 1842 – Сремски Карловци, 3. децембра 1931). – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX; нек.: XL).
- Руџар Симон* (Крн, код Толмина, 12. октобра 1851 – Љубљана, 3. маја 1903). – Члан од 31. јануара 1902. (Нек.: Годишњак СКА XVII).
- Савић Кирило* (Ивањица, 26. јануара 1870 – Београд, 27. априла 1957). – Члан од 18. марта 1948. (Нек.: Гласник САН IX).
- Селенић Слободан* (Пакрац, 7. јуна 1933 – Београд, 27. октобра 1995). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII, XCIX; нек.: CII).
- Симић Мирослав* (Београд, 4. априла 1924 – Милтон Кинз, 30. августа 2020). – Дописни члан од 15. децембра 1983; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од септембра 1995. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCI).
- Синдик Илија* (Тиват, 11. јула 1888 – Београд, 5. јануара 1958). – Члан од 14. новембра 1950. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LVII; нек.: Гласник САН X).
- Скарић Владислав* (Сарајево, 10 (22) јуна 1869 – Сарајево, 6. августа 1943). – Члан од 18. фебруара 1935. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIII; нек.: LI).
- Скерлић Јован* (Београд, 8 (20) августа 1877 – Београд, 2 (15) маја 1914). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII, XXVI).
- Скок Пејтар* (Јурково Село, 1. марта 1881 – Загреб, 3. фебруара 1956). – Члан од 15. фебруара 1930. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVIII; нек.: Гласник САН VIII).

- Славковић Јован* (Земун, 21. јануара 1906 – Београд, 22. августа 1966). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI).
- Смичиклас Тадија* (Рештово, Жумберак, 1. октобра 1843 – Загреб, 8. јуна 1914). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1900–1914. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV).
- Сиекџорски Евиеније В.* (Спекторський Євген Васильович) (Острог, Русија, 15. октобра 1875 – Њујорк, 3. марта 1951). – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).
- Стијанчић Свејислав* (Загреб, 7. јула 1895 – Загреб, 7. јануара 1970). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXII).
- Стијеле Франце* (Туњице, код Камника, 21. фебруара 1886 – Љубљана, 10. августа 1972). – Члан од 28. маја 1970. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII; нек.: Гласник САНУ XXIV).
- Тасовац Синиша* (Ниш, 27. септембра 1899 – Београд, 26. јула 1960). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XII).
- Тодоровић Доброслав* (Краљево, 16. фебруара 1889 – Београд, 24. септембра 1959). – Члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САН LXXIV; нек.: Гласник САН XI).
- Тројановић Сима* (Шабац, 2. фебруара 1862 – Београд, 21. новембра 1935). – Члан од 19. фебруара 1921. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIX, XXXV; нек.: XLIV).
- Тућан Фран* (Дивуша, општина Двор, 26. септембра 1878 – Загреб, 22. јула 1954). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: Гласник САН VI).
- Тужић Никола* (Нови Сад, 2. маја 1946 – Београд, 2. марта 2015). – Члан од 30. октобра 2003. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CX; нек.: CXXII).
- Увалић Радивој* (Бачка Паланка, 20. априла 1912 – Горган, 28. септембра 1971). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXVII).
- Флашиар Мирон* (Београд, 23. јуна 1929 – Београд, 2. марта 1997). – Члан од 25. априла 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ XCVIII).
- Франіеш Михановић Роберти* (Сремска Митровица, 2. октобра 1872 – Загреб, 12. јануара 1940). – Члан од 16. фебруара 1929. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXVII; нек.: XLIX).
- Хауџијман Људмил* (Haurtmann Ljudmil) (Грац, 5. фебруара 1884 – Загреб, 19. априла 1968). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА/САНУ XLIV, LXX; нек.: Гласник САНУ XXII).
- Хаџи Јован* (Темишвар, 22. новембра 1884 – Љубљана, 11. децембра 1972). – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLIV; нек.: Гласник САНУ XXIV).
- Хеједушић Крстио* (Петриња, 26. новембра 1901 – Загреб, 7. априла 1975). – Члан од 7. марта 1968. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).
- Цар Марко* (Херцег-Нови, 3. августа 1859 – Београд, 1. новембра 1953). – Члан од 19. фебруара 1923. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXXII; нек.: Гласник САН V).
- Чајкановић Веселин* (Београд, 28. марта (9. априла) 1881 – Београд, 6. августа 1946). – Члан од 18. фебруара 1922. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXX).
- Чремошник Грејор* (Лочица код Ползеле, 24. фебруара 1890 – Љубљана, 12. новембра 1958). – Члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL).
- Чулиновић Фердо* (Карловац, 17. маја 1897 – Загреб, 15. септембра 1971). – Члан од 16. децембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).

- Џаџић Пејтар* (Битољ, 18. септембра 1929 – Београд, 31. јула 1996). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CI; нек.: CIII).
- Шанџић Алекса* (Мостар, 27. маја 1868 – Мостар, 2. фебруара 1924). – Члан од 3. фебруара 1914. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII).
- Шишић Фердо* (Винковци, 9. марта 1869 – Загреб, 21. јануара 1940). – Члан од 18. фебруара 1924. (Нек.: Годишњак СКА XLIX).
- Шљивић Бранко* (Београд, 6. јуна 1895 – Београд, 14. новембра 1963). – Члан од 30. јануара 1958. (Нек.: Гласник САНУ XV).
- Ширекел Карел* (Горјанско, 24. фебруара 1859 – Грац, 7. јула 1912). – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXVI).
- Шурмин Ђуро* (Сишчани, код Чазме, 13. септембра 1867 – Загреб, 22. марта 1937). – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV).

Чланови ван радног састава

- Албахари Давид* (Пећ, 15. марта 1948 – Београд, 30. јула 2023). – Члан од 2. новембра 2006.
- Ајосџолски Михаило* (Ново Село (Штип), 8. новембра 1906 – Дојран, 7. августа 1987). Председник Македонске академије наука и уметности 1976–1983. – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV; нек.: XCIV).
- Ауџуџинчић Анијун* (Клањец, 4. маја 1900 – Загреб, 10. маја 1979). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXI).
- Бенац Алојз* (Плехан, 20. октобра 1914 – Сарајево, 6. марта 1992). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXXII).
- Блануша Данило* (Осијек, 7. децембра 1903 – Загреб, 8. августа 1987). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).
- Божјић Мирко* (Сињ, 21. септембра 1919 – Загреб, 1. августа 1995). – Члан од 7. марта 1968.
- Брецељ Бојдан* (Горица, 6. маја 1906 – Љубљана, 9. септембра 1986). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX, LXX, LXXII, LXXV; нек.: XCIII).
- Букуров Бранислав* (Потиски Свети Никола – Остојићево, 13. маја 1909 – Нови Сад, 20. априла 1986). – Дописни члан од 7. марта 1968; редовни од 16. новембра 1978. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 5. децембра 1979. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV, LXXVII; Академске беседе ВАНУ 5; Настанак ВАНУ, 1981; нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Величковић Владимир* (Београд, 11. августа 1935 – Сплит, 29. августа 2019). – Члан од 12. децембра 1985.
- Видмар Јосип* (Љубљана, 14. октобра 1895 – Љубљана, 11. априла 1992). Председник Словеначке академије наука и уметности 1952–1976. – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX).
- Вукојић Драђуџин* (Подгорица, 15. октобра 1924 – Подгорица, 7. децембра 2017). – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1990; члан САНУ од 29. маја 1991.
- Гавриловић Зајорка* (Београд, 21. августа 1926 – Нотингем, 19. јануара 2009). – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).

- Графенауер Бојо* (Љубљана, 16. марта 1916 – Љубљана, 12. маја 1995). – Члан од 16. новембра 1978.
- Борђевић Димитрије* (Београд, 17. фебруара 1922 – Санта Барбара, 5. марта 2009). – Члан од 12. децембра 1985. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ ХСIII, CI).
- Јакац Божидар* (Ново Место, 16. јула 1899 – Љубљана, 20. новембра 1989). – Члан од 5. децембра 1963. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXX; нек.: ХCVI).
- Јуранчић Јанко* (Андренци, 18. децембра 1902 – Љубљана, 15. децембра 1989). – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: САНУ Годишњак ХCVI).
- Калѐб Вјекослав* (Тијесно на Муртеру, 27. септембра 1905 – Загреб, 13. априла 1996). – Члан од 16. децембра 1965.
- Којој Фрањо* (Крањска Гора, 13. октобра 1894 – Крањска Гора, 30. септембра 1983). – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ ХCI).
- Конески Блаже* (Небрегово код Прилепа, 19. децембра 1921 – Скопље, 7. децембра 1993). Председник Македонске академије наука и уметности 1967–1975. – Члан од 6. децембра 1963. (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Космач Цирил* (Слап об Идријци, 28. септембра 1910 – Љубљана, 28. јануара 1980). – Члан од 7. марта 1968.
- Косиѐренчић Марко* (Загреб, 21. марта 1884 – Загреб, 19. маја 1976). – Дописни члан од 15. фебруара 1930; члан ван радног састава од 15. маја 1976. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).
- Крањец Мишко* (Велика Полана, 15. септембра 1908 – Љубљана, 8. јуна 1983). – Члан од 16. децембра 1965.
- Кришинић Франо* (Лумбарда, на Корчули, 24. јуна 1897 – Загреб, 1. јануара 1982). – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV).
- Кухељ Анијон* (Опчине, 11. новембра 1902 – Љубљана, 31. јула 1980). – Члан од 21. децембра 1961. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXIX; нек.: LXXXVII).
- Марић Лука* (Папићи, код Суње, 24. фебруара 1899 – Тијесно на Муртеру, 17. јуна 1979). – Члан од 10. јуна 1955. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXVIII; нек.: LXXXVI).
- Мекули Есад* (Плав, 17. децембра 1916 – Приштина, 6. августа 1993). – Члан од 16. новембра 1978.
- Милојковић-Ђурић Јелена* (Београд, 2. децембра 1931 – 22. јуна 2019). – Члан од 2. новембра 2006.
- Милчински Јанез* (Љубљана, 3. маја 1913 – Љубљана, 28. јула 1993). Председник Словеначке академије наука и уметности 1976–1992. – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Михаиловић Милорад (Баџа)* (Панчево, 8. фебруара 1923 – Париз, 23. априла 2011). – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).
- Новак Гриа* (Хвар, 2. априла 1888 – Загреб, 7. септембра 1978). Председник Југославенске академије знаности и умјетности 1958–1978. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).
- Пејѐровић Гајо* (Српске Моравице, код Карловца, 12. марта 1927 – Загреб, 13. јуна 1993). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Поленаковић Хараламѐије* (Поленаковић Харалампие) (Гостивар, 17. јануара 1909 – Скопље, 15. фебруара 1984). – Члан од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIV).

- Поја Васко* (Гребенац, 29. јуна 1922 – Београд, 5. јануара 1991). – Дописни члан од 27. априла 1972. Приступио Војвођанској академији наука и уметности 5. децембра 1979. (Бгр., ббл.: Годишњак LXXXV; Настанак ВАНУ, 1981; Академске беседе ВАНУ 3; нек.: Годишњак ВАНУ XI).
- Пойовић Љубомир (Љуба)* (Тузла, 14. октобра 1934 – Београд, 12. августа 2016). – Члан од 25. априла 1991.
- Пријатељ Круно* (Сплит, 1. јула 1922 – Сплит 27. јуна 1998). – Члан од 16. новембра 1978; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ телеграмом од 21. септембра 1991.
- Раковец Иван* (Љубљана, 18. септембра 1899 – Љубљана, 3. августа 1985). – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).
- Раиковић Јован* (Книн, 5. јула 1929 – Београд, 28. јула 1992). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCIX).
- Рибар Бела* (Ribár Belá) (Дебелача, 5. септембра 1930 – Нови Сад, 21. марта 2006). – Дописни члан Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; дописни члан САНУ од 29. маја 1991, редовни од 26. октобра 2000; од 1. октобра 2004. члан ван радног састава (Бгр., ббл.: Годишњак ВАНУ VII; нек.: Годишњак САНУ CXIII).
- Сирујар Владо* (Доњи Улићи (код Цетиња), 28. децембра 1922 – Београд, 24. августа 2019). – Члан од 27. октобра 1994. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ CIII).
- Сиуилица Габријел* (Дражгоше, код Шкофије Локе, 21. марта 1913 – Љубљана, 19. децембра 1990). – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ XCVII).
- Тарџија Марино* (Tartaglia Marino) (Загреб, 3. августа 1894 – Загреб, 21. априла 1984). – Члан од 16. децембра 1965. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXV).
- Тодоровић Милева (Мица)* (Сарајево, 16. децембра 1900 – Сарајево, 10. октобра 1981). – Члан од 16. новембра 1978.
- Ћурчић Слободан* (Сарајево, 19. децембра 1940 – Солун, 3. децембра 2017). – Члан од 23. октобра 1997.
- Финжјар Алојзиј* (Шкофја Лока, 30. децембра 1902 – Љубљана, 28. марта 1994). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Фисковић Цвијо* (Оребић, на Пељешцу, 24. децембра 1908 – Сплит, 12. јула 1996). – Члан од 16. децембра 1965; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ изјавом у штампи 22. септембра 1991. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXII, LXXVIII).
- Хаџиселимовић Хајрудин* (Бања Лука, 12. новембра 1914 – Сарајево, 10. априла 1981). – Члан од 16. новембра 1978. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVIII).
- Цвејко Драгојин* (Вучја Вас, 19. септембра 1911 – Љубљана, 2. септембра 1993). – Члан од 7. марта 1968. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXV, LXXVII; нек.: С).
- Цвијер Фран* (Zwitter Fran) (Бела Црква, Долењско, 24. октобра 1905 – Љубљана, 14. априла 1988). – Члан од 28. маја 1970. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).
- Чалић Душан* (Смртић, крај Нове Градишке – Ратковац код Нове Градишке, 18. августа 1918 – Загреб, 17. априла 1993). – Члан од 27. априла 1972. (Бгр., ббл.: Годишњак САНУ LXXIX; нек.: С).
- Цамоња Душан* (Струмица, 31. јануара 1928 – Загреб, 14. јануар 2009). – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).

Шкроб Никола (Загреб, 21. августа 1920 – Загреб, 3. марта 1993). – Члан од 12. децембра 1985; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 26. августа 1991.

Шојов Ацо (Штип, 20. децембра 1923 – Скопље, 20. априла 1982). – Члан од 7. марта 1968.

Инострани чланови

Ајала Франциско Ј. (Ayala Pereda Francisco José). Мадрид, 12. марта 1934 – Њупорт Бич, 5. марта 2023. – Члан од 30. октобра 2003.

Акијама Хироши (秋山洋 - Akiyama Hiroshi). Чива, 2. јула 1931 – 21. септембра 2012. – Члан од 23. октобра 1997.

Алексејев Михаил Павлович (Алексеев Михаил Павлович). Кијев, 24. маја (5. јуна) 1896 – Лењинград, 19. септембра 1981. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: САНУ Годишњак LXXXIX).

Алиханов Абрам Исакович (Алиханов Абрам Исаакович). Елизаветпољ–Кировабад, 20. фебруара (4. марта) 1904 – Москва, 8. децембра 1970. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXII).

Андерсон Вајати (Anderson Wyatt W.). Њу Орлеанс, 27. марта 1939 – Атенс, 11. новембра 2023. – Члан од 5. новембра 2009.

Андрејевић Милеџа. Велики Бечкерек, 25. септембра 1925 – Њујорк, 20. октобра 1989. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).

Ариџи Тудор (Arghezi Tudor – Theodorescu Ion). Букурешт, 21. маја 1880 – Букурешт, 14. јула 1967. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XIX).

Артоболевски Иван Иванович (Артоболевский Иван Иванович). Москва, 26. септембра (9. октобра) 1905 – Москва, 21. септембра 1977. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

Бакуљев Александар Николајевич (Бакулев Александар Николаевич). Невењиковска, 25. новембра (7. децембра) 1890 – Москва, 31. марта 1967. – Члан од 17. децембра 1959.

Барбулеску Илије (Barbulescu Ilie). Букурешт, 3. децембра 1875 – Јаши, 5. јуна 1945. – Члан од 3. фебруара 1914.

Баркан Омер Луџифи (Barkan Omer Lutfi). Једрене, 1902 – Инстанбул, 23. августа 1979. – Члан од 16. децембра 1971.

Барџон Дерек (Barton Derek Harold Richard). Грејвсенд, 8. септембра 1918 – 16. марта 1998. – Члан од 15. децембра 1988. Добитник Нобелове награде за хемију 1969. године. (Нек.: Годишњак САНУ CV).

Бенс Норман (Baynes Norman). Лондон, 29. маја 1877 – Лондон, 12. фебруара 1961. – Члан од 17. децембра 1959.

Бени Адолф (Benš Adolf). Пардубице, 18. маја 1894 – Праг, 8. марта 1982. – Члан од 4. новембра 1965.

Берар Викџор (Bérard Victor). Морез ди Жира, 10. августа 1864 – Париз, 13. новембра 1931. – Члан од 16. фебруара 1920. (Нек.: Годишњак САНУ XL).

Берза Михаи (Berza Mihai). Такучи, 23. августа 1907 – Букурешт, 5. октобра 1978. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).

- Бернар Жан* (Bernard Jean). Париз, 26. маја 1907 – Париз, 17. априла 2006. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CXIII).
- Блашкович Диониз* (Blašković Dionyz). Јаблоница, 2. августа 1913 – Братислава, 17. новембра 1998. – Члан од 7. маја 1981.
- Бобжињски Михал* (Bobrzyński Michał). Краков, 30. септембра 1849 – Познањ, 3. јула 1935. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX).
- Бојдан Јоан* (Bogdan Joan). Брашов, 25. јула 1864 – Букурешт, 1. јуна 1919. – Члан од 3. фебруара 1914.
- Бојдановић Борислав*, Нови Сад, 3. јуна 1934 – Милхајм на Руру, 11. септембра 2010. – Члан од 2. новембра 2006.
- Бокрис Џон* (Bockris John O'Mara). Јоханесбург, 5. јануара 1923 – Гејнисвил, Флорида, 7. јула 2013. – Члан од 15. децембра 1988.
- Болдвин Џејмс Марк* (Baldwin James Mark). Колумбија, 12. јануара 1861 – Париз, 8. новембра 1934. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).
- Бранка Витиоре* (Branca Vittore). Савона, 9. јула 1913 – Венеција, 28. маја 2004. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).
- Браун Максимилиан* (Braun Maximilian). Петроград 6. фебруара 1903 – Гетинген, 17. јула 1984. – Члан од 16. децембра 1971.
- Брауницер Герхард* (Braunitzer Gerhard). Марибор, 24. септембра 1921 – Минхен, 27. маја 1989. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).
- Браше Жан* (Brachet Jean). Етербек, 19. марта 1909 – Брен л'Але, 10. августа 1988. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).
- Брен Едмонд* (Brun Edmond Antoine). Сен Кана, 31. децембра 1898 – Париз, 4. новембра 1979. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVI).
- Брикнер Александер* (Brückner Aleksander). Тарнополь, 29. јануара 1856 – Берлин, 24. маја 1939. – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX).
- Брин Жан* (Bruhnes Jean). Тулуз, 1869 – Париз, 27. августа 1930. – Члан од 16. фебруара 1920. (Нек.: Годишњак СКА XXXIX).
- Бриџин Бенџамин* (Britten Benjamin Edward). Лоустофт, 22. новембра 1913 – Алдберг, 4. децембра 1976. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).
- Бродел Фернан* (Braudel Fernand). Лимевил, 24. августа 1902 – Сен Жерве, 27. новембра 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Брок Олаф* (Broch Olaf). 4. августа 1867 – Осло, 28. јануара 1961. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).
- Бузников Генадиј Алексејевич* (Бузников Геннадий Алексеевич). Лењинград – Санкт-Петербург, 18. јануара 1931 – Лос Анђелес 27. августа 2012. – Члан од 25. априла 1991.
- Бурас Хараламбос* (Μπούρας Χαράλαμπος – Bouras Charalambos). Превеза, 17. јула 1933 – Атина, 27. јула 2016. – Члан од 27. октобра 1994.
- Вавилов Сергеј Иванович* (Вавилов Сергей Иванович). Москва, 12 (24) марта 1891 – Москва, 25. јануара 1951. – Члан од 18. марта 1948.
- Вајнер Хенри Н.* (Wagner Henry N.). Балтимор, 12. маја 1927 – Балтимор 25. септембра 2012. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXIX).
- Вајан Андре* (Vaillant André). Соасон, 3. новембра 1890 – Париз, 23. јуна 1977. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).

- Вајс Паул* (Weiss Paul). Беч, 21. марта 1898 – Њујорк, 8. септембра 1989. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ ХCVIII).
- Ваксман Селман* (Waksman Selman). Новаја Прилука, 10 (22) јула 1888 – Хајанис, Масачусетс, 16. августа 1973. – Члан од 17. децембра 1959. Добитник Нобелове награде за медицину 1952. године. (Нек.: Гласник САНУ XXV).
- Валдони Пјетро* (Valdoni Pietro). Трст, 22. фебруара 1900 – Рим, 23. новембра 1976. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).
- Вален Роберт Жане* (Walen Robert Janet). Ротердам, 8. априла 1912 – Париз, 20. септембра 1994. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Вамбери Армин* (Vambéry Armin). Дунасердахел, 19. марта 1832 – Будимпешта, 2. септембра 1913. – Члан од 6. јануара 1890. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).
- Васиљев Александар Александрович* (Васильев Александр Александрович). Петроград, 22. септембра (5. октобра) 1867 – Вашингтон, 30. маја 1953. – Члан од 12. фебруара 1934. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLII).
- Васиљевски Василиј Григоријевич* (Васильевский Василий Григорьевич). Иљинск, 21. јануара (2. фебруара) 1833 – Фиренца, 13 (25) маја 1899. – Члан од 23. јануара 1888. (Нек.: Годишњак СКА XIII).
- Вајтерболк Тјалини* (Harm Tjalling Waterbolk). Хавелт, 18. маја 1924 – Харен (Гронинген), 27. септембра 2020. – Члан ван радног састава ВАНУ од 3. децембра 1987; инострани члан САНУ од 29. маја 1991; поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 4. децембра 1995.
- Ведел Жорж* (Vedel Georges). Ош, 5. јула 1910 – Париз, 21. фебруара 2002. – Члан од 4. новембра 1965.
- Велес Ејон* (Wellesz Egon). Беч, 21. октобра 1885 – Оксфорд, 9. новембра 1974. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Велте Дијтрих Х.* (Dietrich H. Welte). Вирцбург, 22. јануара 1935 – Ахен, 6. јуна 2025. Члан од 30. октобра 2003.
- Венџури Франко* (Venturi Franco). Рим, 16. маја 1914 – Торино, 14. децембра 1994. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Вернер Јоахим* (Werner Joachim). Берлин, 23. децембра 1909 – Минхен, 9. јануара 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Верон Марсел* (Veron Marcel). Париз, 28. новембра 1900 – Веји сир Сен, 24. августа 1984. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).
- Вес Јулиус Е.* (Wess Julius Erich). Обервелц (Аустрија), 5. децембра 1934 – Минхен, 8. августа 2007. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).
- Веселовски Александар Николајевич* (Веселовский Александр Николаевич). Москва, 4 (16) фебруара 1838 – Петроград, 10 (23) октобра 1906. – Члан од 16. јануара 1895. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XX).
- Видић Бранислав*. Сремска Митровица, 20. маја 1934 – Сарасота, 15. марта 2020. – Члан од 25. априла 1991.
- Видоески Божидар*. Звечен, 8. новембра 1920 – Скопље, 16. маја 1998. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CV).
- Вили Клод* (Vilée Claude A.). Ланкастер 9. фебруара 1917 – Бостон, 7. августа 2003. – Члан од 15. децембра 1988 (Нек.: Годишњак САНУ CXI).
- Виноградов Александар Павлович*. Петроград, 9 (21) августа 1895 – Москва, 16. новембра 1975. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).

- Виноградов Викѿор Владимирович*. Зарајск, 31. децембра 1894 (12. јануара 1895) – Москва, 4. октобра 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).
- Виноградов Иван Матѿејевич* (Виноградов Иван Матвеевич). Милољуб, 2 (14) септембра 1891 – Москва, 20. марта 1983. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XC).
- Владимиров Василиј Серјејевич* (Владимиров Василий Сергеевич). Дјаглев – Санктпетербуршка област, 9. јануара 1923 – Москва, 3. новембра 2012. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 3. децембра 1987; инострани члан САНУ од 29. маја 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXIX).
- Војнович Владимир Николајевич* (Владимир Николаевич Войнович). књижевник, Стаљинабад-Душанбе, 26. септембра 1932 – Москва, 27. јула 2018. – Члан од 25. априла 1991.
- Волков Мстислав Васиљевич* (Волков Мстислав Васильевич). Владивосток, 2. јуна 1923 – Москва, 11. децембра 2001. – Члан од 22. маја 1975.
- Вузовски Војислав*. Кладово, 11. децембра 1932 – Ротердам, 7. октобра 1999. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).
- Вујичић Сјојан*. Помаз, 15. маја 1933 – Рим, 11. фебруара 2002. – Члан од 26. октобра 2000. (Нек.: Годишњак САНУ CIX).
- Вучинић Вејн* (Vucinich Wayne S.). Бјут (Монтана), 23. јуна 1913 – Менло Парк, 21. априла 2005. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXII).
- Галетио Диониђи* (Galletto Dionigi). Монстероло ди Савиљано, 26. јануара 1932 – Торино, 25. септембра 2011. – Члан од 2. новембра 2006. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).
- Галис Арне* (Gallis Arne). Андеб, 29. новембра 1908 – Осло, 31. јануара 1997. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CIV).
- Галоа Пјер Мари* (Gallois Pierre Marie). Торино, 29. јуна 1911 – Париз, 23. августа 2010. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CXVII).
- Гијмен Роже* (Roger Guillemin). Дижон, 11. јануара 1924 – Сан Дијего, 21. фебруара 2024. – Члан од 26. октобра 2000. Добитник Нобелове награде за медицину 1977. године.
- Говен Ојисѿи* (Gauvain Auguste). Везул, 6. октобра 1861 – По, 17. априла 1931. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: XL).
- Грабар Андре* (Grabar André). Кијев, 26. јула 1896 – Париз, 6. октобра 1990. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCVII).
- Гргенић Драјо*. Крижевци, 31. августа 1919 – Загреб, 7. септембра 2018. – Члан ван радног састава од 12. децембра, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 19. септембра 1991.
- Грејоар Анри* (Grégoire Henri). Иј, 21. марта 1881 – Розијер, 28. септембра 1964. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XVI).
- Греков Борис Дмѿтријевич* (Греков Борис Дмитриевич). Миргород, 9 (21) априла 1882 – Москва, 9. септембра 1953. – Члан од 9. априла 1947.
- Гринјард Пол* (Paul Greengard). Њујорк, 11. децембра 1925 – Њујорк, 13. априла 2019. – Члан од 2. новембра 2006. Добитник Нобелове награде за медицину 2000. године.

- Грозданов Цветиан*. Охрид, 5. марта 1936 – Скопље, 30. марта 2018. – Члан од 30. октобра 2003.
- Гросартиј Мајичек Роналд* (Ronald Grossarth Maticsek). Будимпешта, 19. јуна 1940 – Хајделберг, 16. новембра 2025. – Члан од 23. октобра 1997.
- Гурвич Жорж* (Gurvitch Georges). Новоросијск, 20. октобра 1894 – Париз, 10. децембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965.
- Давсон Хју* (Davson Hugh). Лондон, 25. новембра 1909 – Лондон, 2. јула 1996. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CV).
- Данеш Јиржи* (Daneš Jiří). Нови Двур, 23. августа 1880 – Лос Анђелес, 12. априла 1928. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XXXVII).
- Дарби Вилијам* (Darby William Jefferson). Галовеј, 6. новембра 1913 – Нешвил, 6. јуна 2001. – Члан од 17. децембра 1959.
- Дворжак Антонијин* (Dvořák Antonín). Нелахозевес, на Влтави, 8. септембра 1841 – Праг, 1. маја 1904. – Члан од 22. фебруара 1888.
- Демус Ојто* (Demus Otto). Харланд, 4. новембра 1902 – Беч, 17. новембра 1990. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCVIII).
- Дени Ернест* (Denis Ernest). Ним, 3. јануара 1849 – Париз, 4. јануара 1921. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр.: Годишњак СКА XXV; нек.: XXIX).
- Дешнер Карлхајнц* (Deschner Karlheinz). Бамберг, 23. маја 1924 – Хасфурт, 8. априла 2014. – Члан од 2. новембра 2006.
- Дивал Ноел* (Duval Noël). Ле Шене, 24. децембра 1929 – Париз, 12. децембра 2018. – Члан од 23. октобра 1997.
- Диверже Морис* (Duverger Maurice). Ангулем, 5. јуна 1917 – 17. децембар 2014. – Члан од 7. маја 1981.
- Дйве Ејнар* (Dyggve Ejnar). Лиепāja, 17. октобра 1887 – Копенхаген, 6. августа 1961. – Члан од 16. фебруара 1940.
- Дил Шарл* (Diehl Charles). Стразбур, 4. јула 1859 – Париз, 1. новембра 1944. – Члан од 17. фебруара 1936.
- Дитур Жан* (Dutourd Jean). Париз, 14. јануара 1920 – Париз, 17. јануар 2011. – Члан од 23. октобра 1997.
- Домин Карел*. Кутна Хора, 4. маја 1882 – Праг, 10. јуна 1953. – Члан од 18. фебруара 1926.
- Дорошевски Витолд* (Doroszewski Witold Jan). Москва, 1. маја 1899 – Варшава, 26. јануара 1976. – Члан од 16. децембра 1971.
- Дојш Пол* (Paul M. Doty). Чарлстон, 1. јуна 1920 – Кембриџ, 5. децембра 2011. – Члан од 22. маја 1975.
- Драјнић Алекс* (Dragnich Alex N.). Рипаблик, 22. фебруара 1912 – Мичелвил, 10. августа 2009. – Члан од 23. октобра 1997.
- Дујчев Иван* (Дујчев Иван). Софија, 18. априла (1. маја) 1907 – Софија, 24. априла 1986. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Еверит Вилијам Н.* (Everitt William N.). Бирмингем, 10. јуна 1924 – Бирмингем 17. јула 2011. – Члан од 30. октобра 2003. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).
- Ејер Рудолф* (Egger Rudolf). Брук/Мур, 11. априла 1882 – Беч, 7. маја 1969. – Члан од 12. фебруара 1934.
- Едвардс Џеси* (Edwards Jesse E.). Хајд Парк (Масачусетс), 14. јула 1911 – Рочестер (Минесота), 18. маја 2008. – Члан од 12. децембра 1985.

- Erdej-Груз Тибор* (Erdey-Grúz Tibor). Будимпешта, 27. октобра 1902 – Будимпешта, 16. августа 1976. – Члан од 22. маја 1975.
- Есканд Леополд* (Eskande Léopold). Тулуз, 1. јуна 1902 – Тулуз, 13. септембра 1980. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).
- Жариков Вилен Андрејевич* (Жариков Вилен Андреевич). Москва, 20. септембра 1926 – Москва, 29. јула 2006. – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXVI).
- Завадски Силвестер* (Sylwester Zawadzki). Варшава, 19. октобра 1921 – Варшава, 4. јула 1999. – Члан од 7. маја 1981.
- Закийинос Дионисиос* (Ζακυθίνος Διονύσιος – Zakythinos Dionisios). Лискурион на Кефалонији, 15. децембра 1905 – Атина, 18. јануара 1993. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Захрадник Карел* (Zahradník Karel). Литомишл, 16. априла 1848 – Брно, 23. априла 1916. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XXIX).
- Зеје Жак* (Zeiller Jacques). Париз, 21. марта 1878 – Париз, 2. јула 1962. – Члан од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVI).
- Зенкевич Лав Александрович* (Зенкевич Лев Александрович). Москва, 4 (16) јуна 1889 – Москва, 20. јуна 1970. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Гласник САНУ XXII).
- Зейос Панајотиис* (Ζέπος Παναγιώτης I. – Zeros Panayotis J.). Атина 1. децембра 1908 – Атина, 18. маја 1985. – Члан од 22. априла 1976.
- Злајварски Георгиј Николов*. Трново, 25. јануара 1854 – Трново, 9. августа 1909. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 7. фебруара 1900. (Нек.: Годишњак СКА XXIII).
- Зубаји Јозеф* (Zubatý Josef). Праг, 20. априла 1855 – Праг, 21. марта 1931. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XL).
- Ивашикјевич Јарослав* (Iwaszkiewicz Jarosław). Калник, 20. фебруара 1894 – Варшава, 2. марта 1980. – Члан од 16. децембра 1971.
- Икономидис Николаос* (Οικονομίδης Νικόλαος – Oikonomides Nikolaos). Атина, 14. фебруара 1934 – Атина, 31. маја 2000. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CVII).
- Иналџик Халил* (Halil İnalçık). Истанбул, 26. маја 1916 – Анкара, 25. јула 2016. – Члан од 25. априла 1991.
- Јакобсен Арне* (Jacobsen Arne). Копенхаген, 11. фебруара 1902 – Копенхаген, 3. марта 1971. – Члан од 4. новембра 1965.
- Јакобсен Пер* (Per Jacobsen). Хејнсвиг, 23. фебруара 1935 – 26. октобра 2025. Члан од 15. децембра 1988.
- Јакобсон Роман Осипович*. Москва, 28. септембра (10. октобра) 1896 – Кембриџ (Масачусетс, САД), 18. јула 1982. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Годишњак САНУ XC).
- Јамакава Тамјо* (山川 民夫 – Yamakawa Tamio). Сендаи, 12. октобра 1921 – Токио, 7. октобра 2018. – Члан од 15. децембра 1988.
- Јасјребов Иван Сјејанович* (Ястребов Иван Степанович). Громушка, 27. јануара (8. фебруара) 1839 – Солун, 8 (20) јануара 1894. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: VII).
- Јенихен Манфред* (Manfred Jähnichen). Улерсдорф (код Дрездена), 26. јануара 1933 – Берлин, 19. новембра 2019. – Члан од 2. новембра 2006.

- Јиречек Констинтин Јозеф* (Jireček Konstantin Josef). Беч, 24. јула 1854 – Беч, 10. јануара 1918. – Дописни члан Српског научног друштва од 18. јуна 1878. – Члан од 25. јануара 1894. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА VIII).
- Јорџа Никола* (Iorga Nicolae). Ботошани, 5 (17) јуна 1871 – Букурешт, 27. новембра 1940. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: L).
- Кадлец Карел* (Kadlec Karel). Пшехоржов, 11. јануара 1865 – Праг, 4. децембра 1928. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: XXXVII).
- Кајзер Шарл* (Kayser Charles). Колмар, 21. јула 1899 – Стразбур, 20. септембра 1981. – Члан од 4. новембра 1965 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).
- Капица Пројир Леонидович* (Капица Петр Леонидович). Кронштат, 26. јуна (8. јула) 1894 – Москва, 8. априла 1984. – Члан од 16. децембра 1971. Добитник Нобелове награде за физику 1978. године. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).
- Касен Рене* (Cassin René). Бајон, 5. октобра 1887 – Париз, 20. фебруара 1976. – Члан од 27. априла 1972. Добитник Нобелове награде за мир 1968. године.
- Касу Жан* (Cassou Jean). Деусто код Билбаоа, 9. јула 1897 – Париз, 15. јануара 1986. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Кедров Бонифациј Михајлович* (Кедров Бонифатий Михайлович). Јарослав, 27. новембра (10. децембра 1903) – Москва, 10. септембра 1985. – Члан од 4. новембра 1965.
- Керимов Џангир Абасович* (Керимов Джангир Аббасович = Kərimov Cahangir Abbas oğlu). Баку, 18. јула 1923 – Москва, 22. фебруара 2015. – Члан од 7. маја 1981.
- Кин Ојмар* (Kühn Othmar). Беч, 5. новембра 1892 – Беч, 26. марта 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXI).
- Клуге Ролф Дијер* (Kluge Rolf-Dieter). Пирна, 26. јуна 1937 – Тибинген, 13. марта 2024. – Члан од 27. октобра 1994.
- Коен Сејмур* (Cohen Seymour Stanley). Њујорк, 30. априла 1917 – Вудс Хоул, 30. децембра 2018. – Члан од 16. децембра 1971. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 9. марта 2000.
- Коалс Џон* (Coales John Flavell). Харборн (Бирмингем) 14. септембра 1907 – Кембриџ, 6. јуна 1999. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).
- Кондаков Никодим Павлович*. Халањ, Новосокољскиј Ујезд, 1 (13) новембра 1844 – Праг, 17. фебруара 1925. – Члан од 5. фебруара 1901.
- Кондорели Луиђи* (Condorelli Luigi). Рим, 28. маја 1899 – Рим, 18. фебруара 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).
- Кондураки Емилијан* (Condurachi Emilian Grigore). Скантеја, 3. јануара 1912 – Букурешт, 16. августа 1987. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ XCIV).
- Конев Илија* (Конев Илия). Петрич, 6. фебруара 1928 – Софија, 14. августа 2009. – Члан од 26. октобра 2000.
- Конрад Ђерђ* (Konrad György). Дебрецин, 2. априла 1933 – Будимпешта, 13. септембра 2019. – Члан од 2. новембра 2006.
- Коренс Карл* (Correns Carl W.). Тибинген, 19. маја 1893 – Гетинген, 29. августа 1980. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).
- Котарбињски Тадеуш* (Kotarbiński Tadeusz). Варшава, 31. марта 1886 – Варшава, 3. октобра 1981. – Члан од 4. новембра 1965.
- Крајндлер Артур* (Kreindler Arthur). Букурешт, 15. маја 1900 – Букурешт, 27. маја 1988. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

- Крсмановић Велибор*. Прешево, 8. новембра 1932 – Лион, 23. новембра 2025. – Члан од 27. октобра 1994.
- Крумбахер Карл* (Krumbacher Karl). Кирнах, 23. септембра 1856 – Минхен, 12. децембра 1909. – Члан од 4. фебруара 1908. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXI; нек.: XXIII).
- Кули Денџон Арџур* (Denton Arthur Cooley). Хјустон, 22. августа 1920 – Хјустон, 18. новембра 2016. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXXXIII)
- Кулчињски Станислав* (Kulczyński Stanisław). Краков, 9. маја 1895 – Варшава, 12. јула 1975. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).
- Курилович Јежи* (Kuruluş Jerzy). Станиславов, 26. августа 1895 – Краков, 28. јануара 1978. – Члан од 17. децембра 1959.
- Курушима Хидесабуру* (久留島 秀三郎 - Kurushima Hidesaburo). Токио, 11. септембра 1888 – Токио, 24. септембра 1970. – Члан од 21. децембра 1961. (Нек.: Гласник САНУ XXII).
- Кишжановски Јулијан* (Krzyżanowski Julian). Стојањци код Лавова, 4. јула 1892 – Варшава, 19. маја 1976. – Члан од 4. новембра 1965 (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIV).
- Лавров Пјотр Алексејевич* (Лавров Петр Алексеевич). Ярослав, на Волги, 6 (18) септембра 1856 – Лењинград, 24. новембра 1929. – Члан од 3. фебруара 1906. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XIX; нек.: XXXVIII).
- Лазарев Викџор Никџијич*. Москва, 22. августа (3. септембра) 1897 – Москва, 1. фебруара 1976. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).
- Лаију Анџелики Е.* (Λαῖου Ἀγγελική - Laiou Angeliki E.). Атина, 6. априла 1941 – Бостон, 11. децембра 2008. – Члан од 2. новембра 2006. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).
- Лакасањ Анџоан* (Lacassagne Antoine). Вилпрест, 29. августа 1884 – Париз, 16. децембра 1971. – Члан од 14. јула 1955. (Нек.: Гласник САНУ XXIII).
- Лакроа Алфред* (Lacroix Alfred). Макон, 4. фебруара 1863 – Париз, 16. марта 1948. – Члан од 18. фебруара 1926.
- Лајџи Карољи* (Lapis Károly). Туркеве, 14. априла 1926 – 28. маја 2025. – Члан од 15. децембра 1988.
- Ласкарис Михаил* (Λάσκαρις Μιχαήλ - Laskaris Mihail). Крф, 29. новембра 1903 – Солун, 7. новембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XVII).
- Лауер Рајнхард* (Reinhard Lauer). Бад Франкенхаузен, 15. марта 1935 – Прин ам Кинзе, 9. септембра 2025. – Члан од 15. децембра 1988.
- Леким Жан* (Lequime Jean). Удан-Емери, 15. маја 1908 – Брисел, 11. новембра 1999. – Члан од 16. децембра 1971.
- Лемерл Пол* (Lemerle Paul). Париз, 22. априла 1903 – Париз, 17. јула 1989. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).
- Леонов Леонид Максимович*. Москва, 19 (31) маја 1899 – Москва, 8. августа 1994. – Члан од 16. децембра 1971 (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Лер-Сїлавињски Тадеуш* (Lehr-Splawiński Tadeusz). Краков, 20. септембра 1891 – Краков, 17. фебруара 1965. – Члан од 16. фебруара 1940. (Нек.: Гласник САНУ XVII).

- Лескин Ауґуст* (Leskien August). Кил, 8. јула 1840 – Лајпциг, 20. септембра 1916. Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II, IX).
- Лиан Камуј* (Lian Camille). Трењи, 14. јануара 1882 – Париз, 8. априла 1969. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXI).
- Лихачов Дмийриј Серјејевич* (Лихачев Дмитрий Сергеевич). Санкт Петербург, 15 (28) новембра 1906 – Санкт Петербург, 30. септембра 1999. – Члан од 16 децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).
- Лућославски Вићолд* (Lutosławski Witold). Варшава, 25. јануара 1913 – Варшава, 7. фебруара 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Мавер Ђовани* (Maver Giovanni). Корчула, 18. фебруара 1891 – Рим, 12. јула 1970. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXII).
- Мајлић Бојдан*. Сомбор, 5. августа 1928 – Њупорт Бич, 25. новембра 2017. – Члан од 12. децембра 1985.
- Мазон Андре* (Mazon André). Париз, 7. септембра 1881 – Париз, 13. јула 1967. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XIX).
- Мајер Владимир* (Сисак 14. септембра 1922 – Загреб, 4. фебруар 2012). – Члан ван радног састава изабран 15. децембра 1988, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 26. августа 1991.
- Мајор Мајте* (Major Maté). Баја, 3. августа 1904 – Будимпешта, 12. априла 1986. – Члан од 4. новембра 1965.
- Макконел Харден* (McConnel Harden M.). Ричмонд, 18. јула 1927 – Атертон, 8. октобра 2014. – Члан од 23. октобра 1997.
- Малро Андре* (Malraux André). Париз, 3. новембра 1901 – Париз, 23. новембра 1976. – Члан од 16. децембра 1971.
- Марџулис Александер* (Alexander Margulis). Београд, 31. марта 1921 – Њујорк, 7. септембра 2018. – Члан од 15. децембра 1988.
- Маринковић Ранко* (Вис, 22. фебруара 1913 – Загреб, 28. јануара 2001). – Члан од 7. марта 1968, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.
- Мајте Жорж* (Mathé Georges). Сермаж, 9. јула 1922 – Париз, 15. октобра 2010. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CXVII).
- Меје Анџоан* (Meillet Antoine). Мулен, 11. новембра 1866 – Шатомејан, 23. септембра 1936. – Члан од 16. фебруара 1920 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVII; нек.: XLVI).
- Мекензи Дејвид* (Mackenzie David). Рочестер 10. јуна 1927 – Гринсбороу, 4. децембра 2008. – Члан од 15. децембра 1988.
- Менделејев Дмийриј Иванович* (Менделеев Дмитрий Иванович). Тоболск, 27. јануара (8. фебруара) 1834 – Петроград, 20. јануара (2. фебруара) 1907. – Члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА XX).
- Менер Владимир Васиљевич* (Меннер Владимир Васильевич). Шацк, 11 (24) новембра 1905 – Москва, 6. јануара 1989. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).
- Миле Габријел* (Millet Gabriel). Сен Луи, Сенегал, 17. априла 1867 – Париз, 8. маја 1953. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII).
- Микусињски Јан* (Mikusiński Jan). Станиславов, 3. априла 1913 – Катовице, 27. јула 1987. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCV).

- Милку Штјефан* (Milcu Ștefan). Крајова, 15. августа 1903 – Букурешт, 1. децембра 1997. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).
- Милош Чеслав* (Milosz Czesław). Шетејњи, 30. јуна 1911 – Краков, 14. августа 2004. – Члан од 12. децембра 1985. Добитник Нобелове награде за књижевност 1980. године.
- Миркин-Гецевич Борис* (Миркин-Гецевич Борис Сергеевич - Mirkine-Guetzévitch Boris). Киев, 1. јануара 1892 – Париз, 1. априла 1955. – Члан од 16. фебруара 1937. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XLVI).
- Мјасников Александар Леонидович* (Мясников Александр Леонидович). Красни Холм, 6 (18) септембра 1899 – Москва, 19. новембра 1965. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XVII).
- Мојленграхт Ејнер* (Meulengracht Einer). Асенс, 7. априла 1887 – Копенхаген, 11. фебруара 1977. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).
- Монџел Пол* (Montel Paul). Ница, 29. априла 1876 – Париз, 22. јануара 1975. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXII).
- Монџићели Ђорџо* (Monticelli Giorgio). Триполи, 15. фебруара 1915 – Рим, 24. јуна 1994. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Моравчик Ђула* (Moravcsik Gyula). Будимпешта, 29. јануара 1892 – Будимпешта, 10. децембра 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXV).
- Моџа Пјејро* (Motta Pietro). Сасари, 18. септембра 1942 – Рим, 20. јуна 2002. – Члан од 26. октобра 2000. (Нек.: Годишњак САНУ CIX).
- Мука Арношћ К.* (Muka Arnošt K.). Велики Восик, 10. марта 1854 – Будишин, 10. октобра 1932. – Члан од 30. јануара 1903. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII; нек.: XLI).
- Мур Хенри* (Moore Henry). Кастелфорд, 30. јула 1898 – Мач Хадам, 31. августа 1986. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Наливкин Дмџириј Васиљевич* (Наливкин Дмитрий Васиљевич). Петроград – Лењинград, 13 (25) августа 1889 – Лењинград, 3. марта 1982. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIX).
- Нарочницки Алексеј Леонџевич* (Нарочницкий Алексей Леонтьевич). Чернигов, 3 (16) фебруара 1907 – Москва, 14. јуна 1989. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ XCVI).
- Нидерле Лубор* (Niederle Lubor). Клатови, 20. септембра 1865 – Праг, 14. јуна 1944. – Члан од 30. јануара 1904 (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XVII).
- Новаков Тихомир*. Апатин, 16. марта 1929 – Кенсингтон, 1. јануара 2015. – Члан од 25. априла 1991 (Нек.: Годишњак САНУ CXXXIII).
- Новиков Сергеј Пејирович* (Новиков Сергей Петрович). Горки, 20. марта 1938 – Москва, 6. јуна 2024. – Члан од 15. децембра 1988.
- Нориндер Харалд* (Norinder Ernest Harald). Норчепинг, 3. марта 1888 – Упсала, 6. јула 1969. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCI).
- Нџич Казимјеж* (Nitsch Kazimierz). Краков, 1. фебруара 1874 – Краков, 26. септембра 1958. – Члан од 17. фебруара 1936.
- Обен Мишел* (Aubin Michel). Руан, 15. априла 1923 – Атина, 6. септембра 1996. – Члан од 7. маја 1981. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).
- Оболенски Димџири* (Obolensky Dimitri). Петроград, 1. априла 1918 – Оксфорд, 23. децембра 2001. – Члан од 15. децембра 1988.

- Овчиников Јуриј Анаџиљевич* (Овчинников Юрий Анатольевич). Москва, 2. августа 1934 – Москва, 17. фебруара 1988. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ ХCV).
- Олишак Вацлав* (Olszak Waclaw). Карвина, 24. октобра 1902 – Удине, 8. децембра 1980. – Члан од 17. децембра 1959.
- Оман Емил* (Naumant Emile). Сарбур, 17. априла 1859 – Лион, 11. децембра 1942. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: LI).
- Ойалек Казимјеж* (Opałek Kazimierz). Краков, 13. јула 1918 – Краков, 11. новембра 1995. – Члан од 7. маја 1981.
- Охоцимски Дмийриј Јевењевич* (Охоцимский Дмитрий Евгеньевич). Москва, 26. фебруара 1921 – Москва, 18. децембра 2005. – Члан од 26. октобра 2000.
- Павлов Тодор Димитров*. Штип, 14. фебруара 1890 – Софија, 8. маја 1977. – Члан од 18. марта 1948.
- Пасијер Валери-Раго Луј* (Pasteur Valléry-Radot Louis). Париз, 13. маја 1886 – Париз, 1970. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Гласник САНУ XXII).
- Перен Франсис* (Perrin Francis). Париз, 17. августа 1901 – Париз, 4. јула 1992. – Члан од 16. децембра 1971.
- Петровић Емил* (Petrovics Emil). Велики Бечкерек, 9. фебруара 1930 – Будимпешта 30. јуна 2011). – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXVIII).
- Петровски Борис Васиљевич* (Петровский Борис Васильевич). Јесентука, 14 (27) јуна 1908 – Москва, 4. маја 2004. – Члан од 16. децембра 1971.
- Пикар Пјер Шарл* (Picard Pierre Charles). Феријер ан Галина, 7. јуна 1883 – Париз, 15. децембра 1965. – Члан од 14. јуна 1955 (Нек.: Гласник САНУ XVIII).
- Пинијер Харолд* (Pinter Harold). Лондон, 10. октобра 1930 – Лондон, 24. децембра 2008. – Члан од 2. новембра 2006. Добитник Нобелове награде за књижевност 2005. године. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).
- Плашка Рихард* (Plaschka Richard Georg). Вотау, 8. јула 1925 – Беч, 27. октобра 2001. – Члан од 12. децембра 1985.
- Поленакловић Момир* (Поленаковић Момир). Скопље, 26. априла 1939 – Скопље, 6. марта 2021. – Члан од 27. октобра 1994.
- Полишка Јиржи* (Polívka Jiří). Енс, 6. марта 1858 – Праг, 22. марта 1933. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр.: Годишњак СКА XX; нек.: XLII).
- Помпеју Димитрије* (Pompeiu Dimitrie). Броскауци, 22. септембра 1873 – 8. октобра 1954. – Члан од 16. фебруара 1940.
- Пойовић Александар*. Београд, 29. маја 1931 – Париз, 1. октобра 2014. – Члан од 25. априла 1991.
- Поџје Пјер* (Potier Pierre). Боа Коломб, 22. августа 1934 – Жиф сир Ивет, 3. фебруар 2006. – Члан од 23. октобра 1997. (Нек.: Годишњак САНУ CXIV).
- Прелој Владимир*. Сарајево, 23. јула 1906 – Цирих, 7. јануара 1998. – Члан од 7. маја 1981. Добитник Нобелове награде за хемију 1975. године. (Нек.: Годишњак САНУ CV).
- Пују Жан* (Pouilloux Jean). Вер, 31. октобра 1917 – Париз, 23. маја 1996. – Члан од 27. октобра 1994. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).
- Радакришнан Сарвејали* (Radhakrishnan Sarverpalli). Мадрас, 5. септембра 1888 – Њу Делхи, 16. априла 1975. – Члан од 4. новембра 1965.
- Радуловачки Миодрај*. Параге, 28. априла 1933 – Београд, 27. мај 2014. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXXXIII).

- Рајџи Џорџ Хенрик фон* (Wright Georg Henrik von). Хелсинки, 14. јуна 1916 – Хелсинки, 16. јуна 2003. – Члан од 15. децембра 1988. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).
- Рамбо Алфред* (Rimbaud Alfred). Безансон, 3. јула 1842 – Париз, 10. новембра 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878. – Члан од 5. фебруара 1896. (Нек.: Годишњак СКА XIX).
- Рамон Гасџон* (Ramon Gaston). Белшом, 30. септембра 1886 – Гарш, 8. јуна 1963. – Члан од 14. јуна 1955. (Нек.: Гласник САНУ XV).
- Рашка Карел* (Raška Karel). Страшин, 17. новембра 1909 – Праг, 21. новембра 1987. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CI).
- Реји Џемс* (Reilly James). Ландрно, 6. марта 1887 – Париз, 4. децембра 1974. – Члан од 17. децембра 1959.
- Рикалин Николај Николајевић* (Рыкалин Николай Николаевич). Одеса, 14 (27) септембра 1903 – Москва, 21. маја 1985. – Члан од 17. децембра 1959. (Нек.: Годишњак САНУ XCII).
- Рјејин Иља Јефимовић* (Репин Илья Ефимович). Чугујев, 24. јула (5. августа) 1844 – Куокале, 29. септембра 1930. – Члан од 5. фебруара 1907.
- Розамбер Андре* (Rosambert André). Решицабања, 4. јула 1896 – Нанси, 24. јуна 1977. – Члан од 16. децембра 1971.
- Розвадовски Јан* (Rozwadowski Jan). Чарна, код Тарнова, 7. децембра 1867 – Варшава, 13. марта 1935. – Члан од 6. фебруара 1912. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXV; нек.: XLIV).
- Розен Сџенли* (Rosen Stanley). Ворен (Охајо), 29. јула 1929 – Филадельфија, 4. маја 2014). – Члан од 30. октобра 2003.
- Рош Жан* (Roche Jean). Сорг, 14. јануара 1901 – Париз, 24. маја 1992. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Ружичка Лавослав*. Вуковар, 13. септембра 1877 – Мамерн, 26. септембра 1976. – Члан од 9. априла 1947. Добитник Нобелове награде за хемију 1939. године. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).
- Румјанцев Валентијин Вишњалевич* (Румянцев Валентин Витальевич). Скатовка код Саратова 19. јула 1921 – Москва, 10. јуна 2007. – Члан од 23. октобра 1997.
- Сабо Имре* (Szabó Imre). Берегсас, 25. новембра 1912 – Будимпешта, 31. маја 1991. – Члан од 22. маја 1975 (Нек.: Годишњак САНУ XCVIII).
- Сајори Армандо* (Sapori Armando). Сијена, 11. јула 1892 – 6. марта 1976. – Члан од 4. новембра 1965.
- Саундерс Овен Алфред* (Saunders Owen Alfred). Лондон, 24. септембра 1904 – Лондон, 10. октобра 1993. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ CII).
- Сејбин Алберт* (Sabin Albert Bruce). Бјалисток, 26. августа 1906 – Вашингтон, 3. марта 1993. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ C).
- Секерис Константијин* (Σέκερης Κωνσταντίνος E. - Sekeris Constantin E.). Нафплион, 12. јуна 1933 – Атина 15. септембра 2009. – Члан од 27. октобра 1994.
- Сендов Благовес*. Асеновград, 8. фебруара 1932 – Софија, 19. јануара 2020. – Члан од 26. октобра 2000. Председник Бугарске академије наука 1988–1991.
- Сенџагођаи Јанош* (Szentágothai János). Будимпешта, 31. октобра 1912 – Будимпешта, 8. септембра 1994. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CI).

- Серафимовски Томе*. Зубовце, код Гостивара, 14. јула 1935 – Скопље, 3. марта 2016. – Члан од 30. октобра 2003 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).
- Сесџан Ернесџо* (Sestan Ernesto). Тренто, 2. новембра 1898 – Фиренца, 19. јануара 1986. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Сиборџ Глен Теодор* (Seaborg Glenn Theodore). Ишпеминг (Мичиген), 19. априла 1912 – Лафајет (Калифорнија), 25. фебруара 1999. – Члан од 12. децембра 1985. Добитник Нобелове награде за хемију 1951. године. (Нек.: Годишњак САНУ CVI).
- Симион Еуџен* (Simion Eugen). Киождеанка, 25. маја 1933 – Букурешт, 18. октобра 2022. Члан од 8. новембра 2018.
- Симић Мајкл* (Simic Michael). Нови Бечеј, 29. јануара 1932 – Гетерсберг (Gaithersburg) (Мериленд), 25. октобра 2009. – Члан од 25. априла 1991.
- Сјегов Леонид Иванович* (Седов Леонид Иванович). Ростов, 1 (14) новембра 1907 – Москва, 5. септембра 1999. – Члан од 4. новембра 1965.
- Сјенкјевич Хенрик* (Sienkiewicz Henryk). Вола Окшејска, 5. маја 1846 – Вевеј, 15. новембра 1916. – Члан од 3. фебруара 1906. Добитник Нобелове награде за књижевност 1905. године.
- Сјерпињски Вацлав* (Sierpiński Wacław). Варшава, 14. марта 1882 – Варшава, 21. октобра 1969. – Члан од 15. фебруара 1932. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XL; нек.: Гласник САНУ XXI).
- Скороход Валериј Владимирович* (Валерий Владимирович Скороход). Никополь, 28. јула 1934 – 1. јула 2017. – Члан од 23. октобра 1997.
- Скрјабин Консџанијин Иванович* (Скрябин Константин Иванович). Петроград, 25. новембра (7. децембра) 1878 – Москва, 17. октобра 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXIV).
- Смирнов Владимир Иванович*. Санкт-Петербург, 29. маја (10. јуна) 1887 – Лењинград, 11. фебруара 1974. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Собољевски Алексеј Иванович* (Соболевский Алексей Иванович). Москва, 26. децембра 1856 (7. јануара 1857) – Москва, 24. маја 1929. – Члан од 26. јануара 1909. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXII; нек.: XXXVIII).
- Солжењицин Александр* (Солженицын Александр Исаевич). Кисловодск, 11. децембра 1918 – Москва, 3. августа 2008. – Члан од 27. октобра 1994. Добитник Нобелове награде за књижевност 1970. године. (Нек.: Годишњак САНУ CXV).
- Сперански Михаил Несџорович* (Сперанский Михаил Несторович). Москва, 19. априла (1. маја) 1863 – Москва, 12. априла 1938. – Члан од 5. фебруара 1907. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XX; нек.: XLVIII).
- Сприс Ричард* (Spriggs Richard M.). Вашингтон, 8. маја 1931 – Њујорк, 21. јула 2007. – Члан од 12. децембра 1985.
- Сџиџејић Владимир*. Загреб, 27. јануара 1928 – Загреб, 23. јула 2017. – Члан ван радног састава од 12. децембра 1985, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998. Поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 21. септембра 1991.
- Сџирикович Михаил Адољфович* (Стырикович Михаил Адольфович). Петроград, 3(16). новембра 1902 – Петроград, 27. октобра 1995. – Члан од 22. маја 1975.
- Тамбора Анђело* (Tamborra Angelo). Киас, 14. октобра 1913 – Рим, 14. септембра 2004. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CXI).

- Тайаркјевич Владислав* (Tatarkiewicz Władysław). Варшава, 3. априла 1886 – Варшава, 4. априла 1980. – Члан од 16. децембра 1971.
- Тахиаос Анијоније* (Ταχίαος Αντώνιος-Αιμίλιος – Tachiaos Antonios Aimilios). Солун, 20. маја 1931 – 10. априла 2018. – Члан од 7. маја 1981.
- Теокарис Периклес* (Θεοχάρης Περικλῆς – Theocaris Pericles). Атина, 24. септембра 1921 – Атина, 15. септембра 1999. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CVII).
- Термије Пјер* (Termier Pierre). Лион, 3. јула 1859 – Гренобл, 23. октобра 1930. – Члан од 18. фебруара 1926. (Нек.: Годишњак СКА XXXIX).
- Тибке Вернер* (Tübke Werner). Шенбек на Елби, 30. јула 1929 – Лајпциг, 27. маја 2004. – Члан од 15. децембра 1988, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 30. јула 1992.
- Тирлиман Бруно* (Thürlimann Bruno). Госау, 6. фебруара 1923 – Цирих, 29. јула 2008. – Члан од 25. априла 1991.
- Тишлер Миха*. Љубљана, 18. септембра 1926 – Љубљана, 25. марта 2021. – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.
- Токарев Сергеј Александрович* (Токарев Сергей Александрович). Тула, 16 (28) децембра 1899 – Москва, 19. априла 1985. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ XCIV).
- Толстој Лав Николајевич* (Толстой Лев Николаевич). Јасна Пољана, 28. августа (9. септембра) 1828 – Астапово, 7 (20) новембра 1910. – Члан од 3. фебруара 1910. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXIII; нек.: XXIV).
- Толстој Никиџа Иљич* (Толстой Никита Ильич). Вршац, 15. априла 1923 – Москва, 27. јуна 1996. – Члан од 12. децембра 1985. (Нек.: Годишњак САНУ CIII).
- Томек Вацлав* (Tomek Václav Vladivoj). Храдец Кралове, 21. маја 1818 – Праг, 12. јуна 1905. – Члан од 30. јануара 1904. (Нек.: Годишњак СКА XIX).
- Торјов Игор Владимирович* (Торгов Игорь Владимирович). Казан, 2 (15) фебруара 1912 – Москва, 15. јуна 2007. – Члан од 27. октобра 1994.
- Трајезников Вадим Александрович*. Москва, 15 (28) новембра 1905 – Москва 15. августа 1994. – Члан од 22. априла 1976.
- Турџајев Тијран Мелъкумович* (Турпаев Тигран Мелъкумович). Астрахан, 20. октобра 1918 – Москва, 27. октобра 2003. – Члан од 7. маја 1981 (Нек.: Годишњак САНУ CXXIII).
- Туџузас Павлос* (Τούτουζας Παύλος Κ. – Toutouzas Pavlos). Теба, 1. септембра 1935 – Атина, 26. новембра 2021. – Члан од 26. октобра 2000.
- Урисон Ги* (Ourisson Guy). Булоњ-Биланкур, 26. марта 1926 – Париз, 3. новембра 2006. – Члан од 25. априла 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CXIV).
- Успенски Фјодор Иванович* (Успенский Федор Иванович). Горки, 7 (19) фебруара 1845 – Лењинград, 10. септембра 1928. – Члан од 23. јануара 1888. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА II; нек.: XXXVII).
- Фел Онор* (Fell Honor Bridget). 22. маја 1900 – 22. априла 1986. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ XCIII).
- Фикер Фригберт* (Ficker Friedbert). Арнолдс Грин, 5. септембра 1927 – Јена, 10. јануара 2007. – Члан од 26. октобра 2000.
- Флајнер Томас* (Fleiner Thomas). Цирих, 16. јула 1938 – Луцерн, 24. новембра 2023. – Члан од 5. новембра 2009.

- Флорински Тимофеј Дмїїријевич* (Флоринский Тимофей Дмитриевич). Петроград, 28. октобра (9. новембра) 1854 – Кијев, 2. маја 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883. – Члан од 5. фебруара 1897.
- Фол Александар* (Фол Александър). Софија, 3. јула 1933 – Софија, 1. марта 2006. – Члан од 27. октобра 1994.
- Фонїен Рене* (Fontaine René). Биштроф сир Сар, 6. јуна 1899 – Страсбур, 24. новембра 1979. – Члан од 16. децембра 1971. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVI).
- Форїунаїиов Филип Фјодорович* (Фортунатов Филип Федорович). Вологда, 2 (14) јануара 1848 – Косолма, 20. септембра (3. октобра) 1914. – Члан од 5. фебруара 1907.
- Фракної Вилмош* (Fraknói Vilmos). Урмени, 27. фебруара 1843 – Будимпешта, 20. новембра 1924. – Члан од 6. јануара 1890.
- Фролов Констїантїин Васиљевич* (Фролов Константин Васильевич). Киров, 22. јула 1932 – Москва, 18. новембра 2007. – Члан од 25. априла 1991.
- Хавранек Бохуслав* (Havránek Bohuslav). Праг, 30. јануара 1893 – Праг, 2. марта 1978. – Члан од 4. новембра 1965.
- Хаззїдакїс Манолїс* (Χατζιδάκης Μανόλης – Chatzidakis Manolis). Хераклион, Крит, 15. новембра 1909 – Атина, 1. марта 1998. – Члан од 22. маја 1975. (Нек.: Годишњак САНУ CV).
- Хадрович Ласло* (Hadvovics Laszlo). Лендава, 27. јуна 1910 – Будимпешта, 13. маја 1997. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; инострани члан САНУ од 29. маја 1991. (Нек.: Годишњак САНУ CIV).
- Халїперн Бернар* (Halpern Bernard). Тарнос, 2. новембра 1904 – Париз, 23. септембра 1978. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXV).
- Харваїї Јозеф* (Charvát Josef). Праг, 6. августа 1897 – Праг, 31. јануара 1984. – Члан од 4. новембра 1965.
- Харвуд Роналд* (Ronald Harwood). Кејптаун, 9. новембра 1934 – Синглтон, Западни Сасекс, 8. септембра 2020. – Члан од 30. октобра 2003.
- Харїїиос Панаїоїїис* (Χαρίτος Παναγιώτης – Charitos Panagiotis). *Рогос*, 1946 – *Рогос*, 12. јула 2014. – Члан од 5. новембра 2009.
- Хауїїїман Харалд* (Hauptmann Harald). Раткауу, облас Тропау, 19. априла 1936 – 2. августа 2018. – Члан од 23. октобра 1997.
- Хафнер Стїанїслав* (Hafner Stanislaus), Sant Veit an der Glan (Корушка), 13. децембра 1916 – Грац, 9. децембра 2006. – Члан од 7. маја 1981.
- Хацї Душан*, Љубљана, 26. августа 1921 – Љубљана, 24. септембра 2019. – Члан ван радног састава изабран 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998.
- Хвосїиов Владимїр Михаїлович* (Хвостов Владимир Михайлович). Казан, 11 (24) јуна 1905 – Москва, 9. марта 1972. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Гласник САНУ XXV).
- Херак Милан*. Брашљевїца код Озаља, 5. марта 1917 – Загреб, 26. априла 2015. – Члан ван радног састава од 16. новембра 1978, у иностраног члана преведен 17. децембра 1998, поднео захтев да буде разрешен чланства у САНУ писмом од 23. септембра 1991.
- Хорак Лїржи* (Horák Jiří). Бенешов, 4. децембра 1884 – Мартин, 14. августа 1975. – Члан од 16. фебруара 1939. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXIII).

- Хујер Олдржих* (Huĵer Oldřich). Пацержице, 25. новембра 1880 – Праг, 4. априла 1942. – Члан од 17. фебруара 1936. (Бгр., ббл.: Годишњак XLIV).
- Хунјер Херберџи* (Hunger Herbert). Беч, 9. децембра 1914 – Беч, 9. јула 2000. – Члан од 7. маја 1981.
- Џицин Николај Васиљевич* (Џицин Николай Васильевич). Саратов, 6 (18) децембра 1898 – Москва, 17. јула 1980. – Члан од 9. априла 1947. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVIII).
- Чазов Јевјениј Иванович* (Чазов Евгений Иванович). Нижњи Новгород, 10. јуна 1929 – Москва, 12. новембра 2021. – Члан од 27. октобра 1994. Добитник Нобелове награде за мир (као суоснивач и члан International Physicians for the Prevention of Nuclear War) 1985. године.
- Чароџа Иван Алексејевић* (Чарота Иван Аляксеевић). Лишчики, 16. септембра 1952 – 7. новембра 2024. – Члан од 5. новембра 2009.
- Џонсон Дајлас* (Johnson Douglas). Паркерсберг, 30. новембра 1878 – Сербинг, 24. фебруара 1944. – Члан од 16. фебруара 1920. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XXVIII; нек.: LIII).
- Шафаревич Ијор Росџиславовић* (Шафаревич Игорь Ростиславовић). Житомир, 3. јуна 1923 – Москва, 19. фебруара 2017. – Члан од 2. новембра 2006.
- Шахматџов Алексеј Александровић* (Шахматов Алексей Александровић). Нарва, 5 (17) јуна 1864 – Петроград, 16. августа 1920. – Члан од 30. јануара 1904. (Бгр., ббл.: СКА Годишњак СКА XVII).
- Шиљак Драјослав*. Београд, 10. септембра 1933 – 16. новембра 2025. – Члан од 12. децембра 1985.
- Шишманов Иван Д.* Свиштов, 22. јуна 1862 – Осло, 23. јуна 1928. – Члан од 5. фебруара 1897. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА XI; нек.: XXXVII).
- Шолохов Михаил Александровић*. Вјешенскаја Станица на Дону, 11 (24) маја 1905 – Вјешенскаја Станица, 21. фебруара 1984. – Члан од 4. новембра 1965. Добитник Нобелове награде за књижевност 1965. године.
- Шостаковић Дмџириј Дмџиријевић* (Шостакович Дмитрий Дмитриевич). Петроград, 12 (25) септембра 1906 – Москва, 9. августа 1975. – Члан од 4. новембра 1965. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXI).
- Шпалдон Емил* (Špaldon Emil). Чадци, 12. маја 1918 – Нитра, 16. септембра 2015. – Члан ван радног састава Војвођанске академије наука и уметности од 22. новембра 1984; инострани члан САНУ од 29. маја 1991.
- Шпџраус Иван*. Кремна, 24. јуна 1928 – Сарајево, 24. августа 2018. – Члан од 1. новембра 2012.

Почасни чланови

(На основу чл. VII, тач. 3 Закона о изменама и допунама у Основном закону Краљевско-српске академије од 10. фебруара 1892. чланови Српског ученог друштва постали су почасни чланови Српске краљевске академије)

- Аврил Адолф* (Avril Adolphe baron d'). Париз, 13. августа 1822 – Копијер, 27. октобра 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Бгр., ббл.: Годишњак СКА IX; нек.: XIX).

- Алексић Анија (Анијоније)*. Панчево, 9. маја 1844 – Београд, 12. новембра 1893. – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. (Нек.: Годишњак СКА VII).
- Алковић Косија*. Земун, 14. септембра 1834 – Београд, 2. маја 1909. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XXIII).
- Андоновић Милан*. Пожаревац, 11. јула 1849 – Беч, 31. августа 1926. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.
- Андрејевић Андреја*. Крагујевац, 1. VII 1840 – Крагујевац, 2. IX 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. I 1871.
- Асколи Грацијадио (Ascoli Graziadio Isaia)*. Горица, 16. јула 1829 – Милано, 21. јануара 1907. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Бакић Војислав*. Перна, код Топуског, 22. августа (3. септембра) 1847 – Београд, 30. априла 1929. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).
- Баџи Џон Александер Тин маркиз од (Bath John Alexander Thynne, Marquis of)*. Вестминстер, 1. марта 1831 – Венеција, 20. априла 1896. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Безсонов Прјошр Алексејевич (Бессонов Петр Алексеевич)*. Москва, 4 (16) јуна 1828 – Харков, 22. фебруара (6. марта) 1898. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 20. јула 1864.
- Берисављевић Ђорђе*. Панчево, 25. маја (6. јуна) 1828 – Пожаревац, 18. (30) јуна 1898. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Борхџав Емил (Borchegrave Emile baron de)*. Ган, 27. децембра 1873 – Брисел, 1. августа 1917. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Будилович Анијон Семјонович (Будилович Антон Семенович)*. Комотово, Гродненска губ., 24. маја (5. јуна) 1846 – Петроград, 12 (25) децембра 1908. – Дописни члан Српског ученог друштва од 9. фебруара 1886.
- Бурмов Тодор Симојанов*. Габрово, 2. јануара 1834 – 25. октобра 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Буслајев Фјодор Иванович (Буслаев Федор Иванович)*. Коренск, 13 (25) априла 1818 – Љублино, Московска губернија, 31. јула (12 августа) 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Ваљавец Маџија*. Средња Бела, 17. фебруара 1831 – Загреб, 15. марта 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XII).
- Ваничек Фрањо*. Валтердорф, 6. јула 1809 – Осијек, 6. априла 1894. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Васиљевић Алимпије*. Велишевац код Љига, 21. новембра 1831 – Београд, 21. јануара 1911. – Члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XXIV).
- Вацлик Јан (Vaclík, Jan)*. Плав, Чешке Будјејовице, 15. јуна 1830 – Петроград, 3. августа 1917. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Вељковић Симојан*. Параћин, 1830 – Београд, 22. априла 1925. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869.

- Вересић (Максим) Мојсеј*. Страгари, 1835 – Београд, 4 (16) октобра 1896. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Верешчајин Василиј Васиљевић* (Верещагин Василий Васильевич). Череповец, Новгород. губ., 14 (26) октобра 1842 – Порт-Артур, полуострво Љаодонг, 31. марта (13. априла) 1904. – Почасни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883 (Нек.: Годишњак СКА XVIII).
- Верковић Сћефан*. Угљара, 4. марта 1821 – Софија, 30. децембра 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Вејиа Анђело* (Vetta Angelo). 1837 – 29. октобра (11. новембра) 1901. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Вийковић Гаврило*. Будим, 28. јануара (9. фебруара) 1829 – Неготин, 25. јула (7. августа) 1902. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Вујић Никола*. Пригор, 1. октобра 1846 – Беч, 12. марта 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Вукићевић Никола Ђ*. Сомбор, 8. новембра 1830 – Сомбор, 26. октобра (8. новембра) 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Гледсџион Вилијам Еварџи* (Gladstone William Ewart). Ливерпул, 29. децембра 1809 – Хаварден, 19. маја 1898. – Почасни члан Српског ученог друштва од 19. октобра 1880. (Нек.: Годишњак СКА XII).
- Голубовић Димитрије*. 1826 – Београд, 16 (28) фебруара 1899. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Гројћ Јаков Карлович* (Грот Јаков Карлович). Петербург, 15 (27) децембра 1812 – Петербург, 24. маја (5. јуна) 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 19. октобра 1880.
- Гројћ Констјанијин Јаковљевић* (Грот Константин Яковлевич). Царско Село, 22. јуна (4. јула) 1853 – Лењинград, 29. септембра 1934. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Грујић Јеврем*. Даросава, 8. новембра 1827 – Београд, 15 (27) септембра 1895. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 5. марта 1869. (Нек.: Годишњак СКА X).
- Грујић Сава*. Колари, код Смедерева, 25. новембра 1840 – Београд, 21. октобра (3. новембра) 1913. – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875. (Нек.: Годишњак XXVII).
- Де Губернајис Анђело* (De Gubernatis Angelo). Торино, 7. априла 1840 – Рим, 26. фебруара 1913. – Дописни члан Српског ученог друштва од 8. фебруара 1886. (Нек.: Годишњак СКА XXVI).
- Десџунис Гаврил Сџиридоновић* (Дестунис Гавриил Спиридонович). Петроград, 16. марта 1818 – Петроград, 19. марта 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Димитријевић Сава*. Панчево, 24. августа (7. септембра) 1847 – Београд, 5. септембра 1927. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Докић Лазар*. Београд, 27. марта (8. априла) 1846 – Опатија, 1 (13) децембра 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА VII).

- Драишевић Јован*. Пожаревац, 4. фебруара 1836 – Ниш, 1. јула 1915. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 6. фебруара 1869.
- Драјовић Марко*. Велестово, код Цетиња, 22. августа 1851 – Цетиње, 6 (19) новембра 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Дринов Марин Симојанов*. Панађуриште, 20. октобра (1. новембра) 1838 – Харков, 28. фебруара (3. марта) 1906. – Почасни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.
- Друе Анри* (Drouet Henri). Троа, 27. новембра 1829 – Дижон, 16. марта 1900. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Ђорђевић Јован*. Сента, 13 (25) новембра 1826 – Београд, 9 (22) априла 1900. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIV).
- Ђурић Димитрије*. Београд, 27. септембра (9. октобра) 1838 – Београд, 19 (31) октобра 1893. – Члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА VII).
- Еванс Артур Џ.* (Evans Arthur John). Неш Милз, 8. јула 1851 – Јулбери, 11. јула 1941. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Здравковић Сивеван*. Живица, код Пожаревца, 16. априла 1835 – Београд, 4 (17) августа 1900. – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. (Нек.: Годишњак СКА XIV).
- Зечевић Милош*. Брњица, код Кнића, 27. марта 1838 – Београд, 5 (17) фебруара 1896. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак X).
- Зима Лука*. Јуровце, 13. октобра 1830 – Вараждин, 16. марта 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XX).
- Ивачковић Свејозар*. Делиблато, 10. децембра 1844 – Београд, 30. јануара 1924. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878, члан од 22. новембра 1881.
- Илић Јован*. Београд, 12 (24) августа 1824 – Београд, 12 (25) марта 1901. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XV).
- Ирби Полин* (Irby Adeline Pauline). Бојленд Хол, 7. децембра 1831 – Сарајево, 2 (15) септембра 1911. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XXV).
- Јакишић Владимир*. Крагујевац, 23. априла 1824 – Београд, 16 (28) августа 1899. – Члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1850. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XIII).
- Јанковић Милован*. Влашка, код Младеновца, 1. новембра 1828 – Београд, 8 (20) октобра 1899. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIII).
- Језбера Јан Франтишек* (Jezbera František Jan). Брежнице, 15. јануара 1829 – Варшава, 3. новембра 1901. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Јовановић Бољуб*. Бихданеч, 2. јуна 1839 – Београд, 13. априла 1924. – Члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.

- Јовановић Владимир*. Шабац, 28. септембра 1833 – Београд, 4. марта 1922. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. Председник Друштва српске словесности 1883–1889. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864; члан од 6. фебруара 1869.
- Јовановић (Јован) Јероним*. Шабац, 1824 – Салцбург, 10. јуна 1894. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).
- Јовановић Косија*. Београд, око 1832 – Београд, 15 (27) априла 1895. – Члан Друштва српске словесности од 21. фебруара 1862. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Јовановић (Милоје) Михаило*. Сокобања, 19. августа 1826 – Београд, 5 (17) фебруара 1898. – Почасни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1857. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Јосимовић Емилијан*. Стара Молдава, 1823 – Сокобања, 25. маја 1897. – Члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Каљевић Љубомир*. Ужице, 26. септембра (8. октобра) 1841 – Београд, 20. марта (2. априла) 1907. – Члан Српског ученог друштва од 20. марта 1869.
- Каниц Феликс (Kanitz Felix)*. Будимпешта, 2. августа 1829 – Беч, 5. јануара 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XVII).
- Ковачић Ристио*. Рисан, 22. маја 1845 – Рисан, 22. априла 1909. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Колар Јозеф (Kolář Josef)*. Силварув Ујезд, 15. марта 1830 – Праг, 23. априла 1910. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Косановић Сава*. Миљанићи, 14. јануара 1839 – Улцињ, 11 (24) фебруара 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Крек Грејор*. Четена Раван, 8. марта 1840 – Грац, 2. августа 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878. (Нек.: Годишњак СКА XIX).
- Крстић Ђорђе*. Стара Кањижа, 19. априла 1851 – Београд, 17 (30) октобра 1907. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Крстић Никола*. Вац, 20. септембра 1829 – Шабац, 11 (24) јануара 1902. – Члан Друштва српске словесности од 3. јануара 1854. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XV).
- Кулаковски Платон Андрејевич (Кулаковский Платон Андреевич)*. Поневеж, 26. јуна (8. јула) 1848 – Петроград, 18 (31) децембра 1913. – Члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).
- Кулиш Панијелејмон Александрович (Кулиш Пантелеймон Александрович)*. Вороњеж, 27. јула (8. августа) 1819 – Салаш Мотроновка, Черниговска губ., 2 (14) фебруара 1897. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Кумануди Стефан (Κοιμάνουδης Στέφανος – Koimanoudis Stephanos)*. Једрене, 1818 – Атина, 1899. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.
- Кухач Фрањо Ксавер*. Осијек, 20. новембра 1834 – Загреб, 18. јуна 1911. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871. (Нек.: Годишњак СКА XXV).

- Ламански Владимир Иванович* (Ламанский Владимир Иванович). Петроград, 26. јуна (8. јула) 1883 – Петроград, 19. новембра (2. децембра) 1914. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Ламброс Спиридон* (Λάμπρος Σπυρίδων – Lambros Spyridon). Крф, 8 (20) априла 1851 – Атина, 23. јула (5. августа) 1919. – Дописни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.
- Леже Луј* (Léger Louis). Тулуз, 13. јануара 1843 – Париз, 1. маја 1923. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Леко Марко*. Београд, 5 (17) септембра 1853 – Београд, 4. новембра 1932. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XLI).
- Леонтићевич Фјодор Иванович* (Леонтович Федор Иванович). Село Поповка, Черниговска губернија, 3 (15) јануара 1833 – Кисловодск, 21. децембра (3. јануара) 1910. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.
- Љубић Шиме*. Стариград, на Хвару, 24. маја 1822 – Стариград, 19. октобра 189 СКА 6. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА X).
- Мајков Ајолон Александрович* (Мајков Аполлон Александрович). Москва, 28. јула (9. августа) 1826 – Москва, 17 (30) октобра 1902. – Дописни члан Друштва српске словесности од 12. јануара 1858. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Мајкснер Фрањо* (Maixner Franjo). Осиек, 4. августа 1841 – Загреб, 2. марта 1903. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Малецки Антони* (Malecki Antoni). Објезеже код Познања, 16. јула 1821 – Лавов, 7. октобра 1913. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Мариновић Јован*. Сарајево, 1821 – Вије сир Мер, 30. јула 1893. – Члан Друштва српске словесности од 26. августа 1845. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).
- Маџејко Јан* (Matejko Jan Alojzy). Краков, 24. јуна 1838 – Краков, 1. новембра 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Машић Никола*. Оточац, 28. новембра 1852 – Загреб, 4. јуна 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Медаковић Милорад*. Звониград, Лика, новембра 1824 – Београд, 14 (26) марта 1897. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Медовић Аћим*. Подвиздов, Галиција, 15. маја 1815 – Београд, 11 (23) маја 1893. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).
- Микешин Михаил Осипович*. Платоново, Смољенска губ., 9 (21) фебруара 1835 – Петроград, 19 (31) јануара 1896. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Милејић Свјетозар*. Мошорин, код Титела, 22. фебруара 1826 – Вршац, 4. фебруара 1901. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Милковски Зигмунд* (Milkowski Zygmunt – Jež Teodor Tomasz). Сарацеа, на Дњестру, 23. марта 1824 – Лозана, 11. јануара 1915. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Миловановић Борђе Н*. Београд, 20. фебруара (4. марта) 1850 – Гринвилд код Минхена, 3. фебруара 1919. – Члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875.

- Милојевић Милош С.* Црна Бара, код Богатића, 16. октобра 1840 – Београд, 24. јуна (6. јула) 1897. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XI).
- Милутиновић Драгићин (Драјишиа) С.* Београд, 17 (29) новембра 1840 – Панчево, 3 (16) децембра 1900. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XIV).
- Мишеле Карл Лудвиг* (Michelet Karl Ludwig). Берлин, 4. децембра 1801 – Берлин, 16. децембра 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Момзен Теодор* (Mommmsen Theodor). Гординг, 30. новембра 1817 – Шарлотенбург, 1. новембра 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 9. фебруара 1886. Добитник Нобелове награде за књижевност 1902. године. (Нек.: Годишњак СКА XVII).
- Никейић Свештозар.* Београд, 28. јуна (10. јула) 1842 – Београд, 31. октобра (13. новембра) 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XIV).
- Николајевић Георгије (Борђе).* Јазак, 20. априла 1807 – Сарајево, 8. фебруара 1896. – Дописни члан Друштва српске словесности од 11. јуна 1842. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).
- Ођановић Илија (Абуказем).* Нови Сад, 12. маја 1845 – Будимпешта, 21. августа 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА XIV).
- Павић Армин.* Славонска Пожега, 29. марта 1844 – Загреб, 11. фебруара 1914. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).
- Павловић Сљебан.* Нови Сад, 27. фебруара 1829 – Нови Сад, 24. јануара (6. фебруара) 1908. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.
- Панићелић Борђе Р.* 1859 – 14 (27) августа 1913. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXVII).
- Панићелић Сљебан Р.* Шабац, 4. септембра 1839 – Београд, 1. септембра 1929. – Члан Српског ученог друштва од 8. јануара 1867. (Нек.: Годишњак СКА XXXVIII).
- Пачу Јован.* Александрово, код Суботице, 18 (30) марта 1847 – Загреб, 30. октобра 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Пейковић Михаило К.* Стари Бечеј, 7. новембра 1833 – Београд, 13 (26) јуна 1917. – Члан Српског ученог друштва од 24. јануара 1871.
- Пейрановић Герасим.* Шибеник, 23. априла 1820 – Котор, 18. априла 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.
- Пейронијевић Милан А.* Јагодина, 11. новембра 1831 – Врњачка Бања, 1 (14) октобра 1914. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Пецић Јосиф.* Будиловина, под Копаоником, 1. маја 1829 – Врњци, 28. јула (9. августа) 1896. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883. (Нек.: Годишњак СКА X).
- Пико Емил* (Picot Emile). Париз, 23. септембра 1844 – Шато ди Менил, Сен-Мартен-д'Екибл, 24. септембра 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875.

- Пићин Александр Николајевич* (Пыпин Александр Николаевич). Саратов, 25. марта (6. априла) 1833 – Петроград, 26. новембра (9. децембра) 1904. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Побједоносцев Константијин Пејирович* (Победоносцев Константин Петрович). Москва, 21. маја (2. јуна) 1827 – Петроград, 10 (23) марта 1907. – Почасни члан Српског ученог друштва од 22. новембра 1881.
- Полић-Десанчић Михаило*. Нови Сад, 4 (16) априла 1833 – пустара Мира, код Темишвара, 30. марта 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Појовић Ђорђе (Даничар)*. Буковац, 20. октобра 1832 – Београд, 25. марта (7. априла) 1914. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864, члан од 30. јануара 1885.
- Појовић Сјеван В.* Стари Бечеј, 21. септембра (3. октобра) 1845 – Земун, 26. јануара (8. фебруара) 1918. – Дописни члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.
- Појовић Сјеван Д.* Шабац, 30. јула 1844 – Београд, 24. септембра (7. октобар) 1902. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XVI).
- Појовић Сјеван Р.* Ивањица, 3 (15) фебруар 1834 – Београд, 3 (16) јануара 1902. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1872. (Нек.: Годишњак СКА XV).
- Пулски Ференц* (Pulszky Ferenc). Прешова, 17. септембра 1814 – Пешта, 9. септембра 1897. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Радић Ђорђе*. Велики Бечкерек, 22. априла (4. маја) 1839 – Краљево, 11. октобра 1922. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.
- Рендић Иван*. Супетар, 27. августа 1849 – Сплит, 29. јуна 1932. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884. (Нек.: Годишњак СКА XLI).
- Ренијерис Марко* (Ρενιέρης Μάρκος – Renieris Markos). Трст, новембра 1815 – Атина, 8. априла 1897. – Дописни члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1861. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Ријер Франтишек Ладислав* (Rieger František Ladislav). Семиле, 10. децембра 1818 – Праг, 3. марта 1903. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1868.
- Ружичић (Никола) Никанор*. Свилеува, 15. априла 1843 – Београд, 15 (28) октобра 1916. – Члан Српског ученог друштва од 27. фебруара 1883.
- Сенјиклараји Јене* (Szentkláray Jenő). Нови Бечеј, 21. јануара 1843 – Темишвар, 12. октобра 1925. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Сјасић Алекса Н.* Смедерево, 1831 – Београд, 25. октобра 1920. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Сјасић Милован*. Рековац, 24. фебруара (8. марта) 1818 – Београд, 11 (24) јуна 1908. – Члан Друштва српске словесности од 10. фебруара 1845. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXII).
- Сјасовић Владимир Данилович* (Spasowicz Włodzimierz). Речица код Минска, 16. јануара 1829 – Варшава, 26. октобра 1906. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885. (Нек.: Годишњак СКА XX).
- Срејеновић Сава*. Дедовци, 14. јануара 1828 – Београд, 30. септембра (12. октобра) 1893. – Члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Члан Српског ученог друштва од 29. јуна 1864. (Нек.: Годишњак СКА VII).

- Симојановић Димитрије*. Пожаревац, 27. октобра 1841 – Опатија, 15. септембра 1905. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIX).
- Симојачковић Александар*. Сомбор, 25. маја 1822 – Будимпешта, 21. јуна 1893. – Дописни члан Друштва српске словесности од 1. августа 1848. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Сундечић Јован*. Голињево, 24. јуна 1825 – Котор, 6 (19) јула 1900. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1869.
- Тијер Анри* (Thiers Henri). ? – 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.
- Тийелбах Владислав*. Ленешница, код Прага, 9. јуна 1847 – Београд, 6. фебруара 1925. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Тихонравов Николај Савич* (Тихонравов Николай Саввич). Шеметово, 3 (15) октобра 1832 – 27. новембра (9. децембра) 1893. – Дописни члан Српског ученог друштва од 24. јуна 1879.
- Тице Емил* (Tietze Emil). Вроцлав, 15. јуна 1845 – Беч, 4. марта 1931. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Ткалац Иђајијевић Имбро*. Карловац, 6. маја 1824 – Рим, 6. јануара 1912. – Дописни члан Друштва српске словесности од 2. јануара 1855. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА XXV).
- Тојаловић Миџа* (Димитрије). Панчево, 27. септембра (9. октобра) 1849 – Панчево, 5 (18) јануара 1912. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Торбар Јосиф*. Крашић, код Јастребарског, 1. априла 1824 – Загреб, 26. јула 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Трнски Иван*. Рача, код Бјеловара, 1. маја 1819 – Загреб, 30. јуна 1910. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Тројански Александар Сийејанович* (Троянскій Александръ Степанович). Казан, 2. октобра 1835 – 28. августа 1905. – Дописни члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870.
- Тула Франц* (Toula Franz). Беч, 20. децембра 1845 – Беч, 3. јануара 1920. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Ћудина Јаков* (Chiudina Giacomo). Филипјаков, код Задра, 17. јула 1826 – Сплит, 11. марта 1900. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1884.
- Убавкић Пејтар*. Београд, 19. септембра 1850 – Београд, 27. јуна 1910. – Члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1883.
- Фишијовић Иван*. Велика Копаница, 23. јуна 1823 – Загреб, 28. октобра 1895. – Дописни члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869. (Нек.: Годишњак СКА IX).
- Фуке Фердинанд* (Fouqué Ferdinand André). Мортен, 21. јуна 1828 – Париз, 7. марта 1904. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Хаждеу Бојдан П.* (Hasdeu Bogdan Petriceicu). Криштинешти, 26. фебруара 1838 – Кмпина 25. августа 1907. – Почасни члан Српског ученог друштва од 18. јуна 1878.

- Хаттала Мартијин* (Hattala Martin). Трстена, 4. новембра 1821 – Праг, 11. децембра 1903. – Дописни члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1863. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Хаџић Анијоније*. Суботица, 20. новембра (2. децембра) 1831 – Нови Сад, 17. јануара 1916. – Члан Српског ученог друштва од 6. фебруара 1869.
- Хофман Феликс* (Hofmann Felix). Нова Молдава, 4. децембра 1830 – Бела Црква, 4. фебруара 1914. – Почасни члан Српског ученог друштва од 2. јуна 1875, члан од 30. јануара 1884.
- Христић Филип*. Београд, 15 (27) марта 1819 – Мантон, 29. јануара (11 фебруара) 1905. – Члан Друштва српске словесности од 13. јануара 1846. – Члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Ценић Борђе*. Београд, 25. јануара (6. фебруара) 1825 – Беч, 24. септембра (7. октобра) 1903. – Члан Друштва српске словесности од 8. јануара 1850. – Почасни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864.
- Црнојорац Косија*. Београд, 12. августа 1836 – Врање, 25. марта 1906. – Члан Српског ученог друштва од 17. фебруара 1874. (Нек.: Годишњак СКА XX).
- Чумић Аћим*. Трешњевица, код Крагујевца, 1836 – Кусадак, 27. јула (9. августа) 1901. – Члан Српског ученог друштва од 25. јануара 1870. (Нек.: Годишњак СКА XV).
- Шајчанин Милорад Појовић*. Шабац, 7. јула 1841 – Београд, 14 (26) фебруара 1895. – Члан Српског ученог друштва од 21. јануара 1868. (Нек.: Годишњак СКА VIII).
- Швикер Јохан Хајнрих* (Schwicker Johann Heinrich). Бешенова, 28. априла 1839 – Будимпешта, 7. јула 1902. – Дописни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1885.
- Штросмајер Јосип Јурај* (Strossmayer Josip Juraj). Осијек, 4. фебруара 1815 – Ђаково, 8. априла 1905. – Почасни члан Српског ученог друштва од 30. јануара 1869. (Нек.: Годишњак СКА XIX).
- Шулек Бојослав*. Суботиште, 20. априла 1816 – Загреб, 30. новембра 1895. – Дописни члан Друштва српске словесности од 21. јануара 1862. – Дописни члан Српског ученог друштва од 29. јула 1864. (Нек.: Годишњак СКА IX).

Почасни члан

(На основу чл. 10 и 14 Закона о Српској академији наука од 30. јуна 1947. Према чл. 16 Закона, почасни чланови су имали једнако право гласа као редовни чланови)

- Броз Јосип Тито*. Кумровец, 7. маја 1892 – Љубљана, 4. маја 1980. – Проглашен 11. новембра 1948. (Нек.: Годишњак САНУ LXXXVII).

III РАД АКАДЕМИЈЕ У 2025. ГОДИНИ

1. ИЗВРШНИ ОДБОР

Чланови Извршног одбора САНУ радили су у саставу: академик Зоран Кнежевић, председник, академик Зоран В. Поповић и академик Миодраг Марковић, потпредседници, академик Небојша М. Лалић, генерални секретар, академик Стеван Пилиповић, председник Огранка САНУ у Новом Саду, и академик Влада Вељковић, председник Огранка САНУ у Нишу (учествује у раду од XVIII седнице, 19. јуна 2025).

Одржано је укупно 29 седница, и то: 16. јануара (I), 23. јануара (II), 30. јануара (III), 6. фебруара (IV), 13. фебруара (V), 20. фебруара (VI), 27. фебруара (VII), 6. марта (VIII), 13. марта (IX), 20. марта (X), 27. марта (XI), 2. априла (XII), 17. априла (XIII), 24. априла (XIV), 8. маја (XV), 22. маја (XVI), 5. јуна (XVII), 19. јуна (XVIII), 26. јуна (XIX), 4. септембра (XX), 11. септембра (XXI), 2. октобра (XXII), 17. октобра (XXIII), 30. октобра (XXIV), 13. новембра (XXV), 25. новембра (XXVI), 4. децембра (XXVII), 11. децембра (XXVIII), 18. децембра (XXIX). У оквиру рада на седницама разматране су и донете одлуке за 600 поднетих предмета. Оригинали записника са седница чувају се у Архиву Академије, заједно са пратећим материјалом на основу којег су одлуке доношене.

Извршни одбор САНУ је основни извршни орган Академије, надлежан за спровођење одлука Скупштине и Председништва САНУ, као и за обављање задатака прописаних Статутом САНУ. Област његовог деловања обухвата питања од значаја за рад Академије, у контексту најширег спектра научних, друштвених и културних збивања у земљи и свету.

Овај приказ доноси ретроспективу најзначајнијих активности током године, а резултати рада Академије поднети су на редовној годишњој Скупштини САНУ, одржаној 29. маја 2025. године, кроз излагања председника, двају потпредседника, генералног секретара и председника Огранка САНУ у Новом Саду.

Српска академија наука и уметности одала је пошту својим преминулим члановима на комеморативним скуповима: академику Михаилу Војводићу (28. априла), академику Љубомиру Симовићу (9. јуна), дописном члану Антуну Балажу (17. септембра) и академику Зорану Ковачевићу (19. септембра).

Српска академија наука и уметности, са оградницама у Новом Саду и Нишу, као и са Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, објавила је у току године (од 20. јануара 2025. до 20. јануара 2026) укупно 60 издања (осам више него прошле године). По типу публикација, објављено је 10 монографија, 17 зборника радова, 14 каталога, 12 појединачних бројева часописа, један компакт-диск и један том Речника САНУ (22. том). Више од 300 аутора публиковало је 324 научна рада у Академијиним издањима. Због великог интересовања јавности поново су објављени следећи каталози: *Илија Босиљ: џиријумф уметности* (2. и 3. издање) и

Дуго: историја природе. Највише су продаване следеће публикације: монографија академика Владимира С. Костића *Невољни покреиш*, 22. том Речника САНУ и монографија академика Михаила Војводића *Из националне историје Србије у годинама пре Великој рата*.

На 68. Међународном београдском сајму књига, 29. октобра 2025. године, одржана је промоција издања САНУ, на којој су учествовали председник САНУ академик Зоран Кнежевић, управник Библиотеке САНУ академик Мирко Вуксановић и дописни члан САНУ Игор Борозан.

Одржане су три конференције за новинаре на којима су јавности представљене активности и догађаји у организацији САНУ. Потпредседник САНУ академик Зоран Поповић представио је рад Академије у првом кварталу 2025. године на конференцији одржаној 28. јануара. Друга конференција одржана је 21. маја 2025. године, а водио ју је генерални секретар САНУ академик Небојша М. Лалић. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић одржао је трећу конференцију за медије 16. октобра 2025. године.

У условима појачаних друштвених и политичких дешавања, академијски одбори и одељења САНУ реаговали су на актуелна збивања и о својим ставовима обавестили јавност путем више саопштења објављених на званичном сајту САНУ. У тим реаговањима пружена је подршка просветним радницима у основним и средњим школама, као и студентским протестима, уз осуду претњи и физичких напада на студенте. Такође су изнета мишљења и противљења поводом Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, као и поводом одлуке Владе Републике Србије да, упркос негативном мишљењу Наставно-научног већа и Савета Филозофског факултета у Нишу и без сагласности Савета Универзитета у Нишу, оснује нови Факултет за српске студије административним издвајањем организационих јединица Филозофског факултета у Нишу.

Свечаном академијом, одржаном 19. новембра 2025. године, чланови САНУ обележили су Дан Српске академије наука и уметности, чиме је прослављена годишњица оснивања Друштва српске словесности и 184 године континуитета, односно непрекидног трајања научног и уметничког стваралаштва њених чланова. Приређен је пригодан програм у оквиру којег су изведена дела почивших академика-композитора Властимира Трајковића, Дејана Деспића и Исидоре Жебељан. У књижевном делу програма присутнима се обратио академик Душан Ковачевић. Овогодишњи добитници *Megaље САНУ*, коју је Академија установила као признање за изузетна достигнућа у научним и уметничким областима, јесу академик Никола Коњевић из области природних и техничких наука и академик Тибор Варади из области друштвених и хуманистичких наука.

Одржан је свечан скуп под називом „Приступне беседе новоизабраних редовних чланова САНУ”, током којег су новоизабрани академици одржали своје приступне беседе и примили повеље о избору у редовно чланство. Академици који су говорили на овом скупу изабрани су за редовне чланове САНУ на Изборној скупштини одржаној 7. новембра 2024. Свечаност је трајала од понедељка, 12. маја, до четвртка, 15. маја 2025. године.

Академија десету годину заредом одаје почаст својим великанима. Овогодишњи програм посвећен је Ђури Даничићу (1825–1882), једном од кључних личности у развоју савременог српског језика. Поводом обележавања 200 година од рођења знаменитог српског филолога, одржан је дводневни научни скуп „Два века Ђ. Даничића”, који је свечано отворен 27. новембра 2025. Учесници су у својим излагањима осветлили Даничићево научно наслеђе и његове доприносе српској филологији,

сагледавајући их у контексту епохе у којој је делао, али и у светлу каснијег развоја лингвистичке и књижевнoисторијске мисли. Такође, 23. децембра 2025. године, у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ свечано је отворена изложба „Ђуро Даничић: оданост језику“, чији је аутор академик Злата Бојовић. Изложба представља свеобухватан приказ Даничићевог живота и рада, са посебним освртом на његову улогу у стандардизацији српског језика и утемељењу научне филологије код Срба.

Дан Библиотеке САНУ, посвећен јубилејима српских академика у текућој години, свечано је обележен 10. јуна 2025. године.

У оквиру Трибине Библиотеке САНУ посебно се издваја представљање монографије *Палатиа Српске академије наука и уметности* аутора Милана Просена. Представљање ове монографије има посебан значај јер повезује историју институције, њено архитектонско наслеђе и савремени културни контекст. На Трибини су говорили академик Владимир С. Костић, дописни члан САНУ Игор Борозан и аутор проф. др Милан Просен. Такође, монографија је награђена следећим наградама: „Александар Дероко“, „Ранко Радовић“ (у категорији критичко-теоријских текстова о архитектури, урбанизму и граду) и Наградом за научни допринос књиге на 8. Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК.

Прва Трибина Библиотеке САНУ у овој години одржана је 21. јануара 2025. године, на којој је представљено *Критичко издање дела Иве Андрића. Књ. 1–24*, уреднице Зорице Несторовић. Током године одржане су и запажене промоције следећих издања: 22. тома *Речника српскохрватској књижевној и народној језика*, о ком су говорили академик Милосав Тешић, проф. др Рајна Драгићевић и проф. др Александар Милановић; монографије *Невољни њокрејши* аутора академика Владимира С. Костића, коју су представили академик Владимир С. Костић, академик Небојша Лалић и проф. др Наташа Драгашевић Мишковић; књиге *Слободан Шијан у ојлегалу кријшике: визуелни експериментии, филм, књије*, коју су приказали дописни члан САНУ Слободан Шијан, дописни члан САНУ Вида Огњеновић и редитељ Борис Миљковић; публикације *Боб Дилан: њоейшика одмешинишиива* аутора академика Зорана Пауновића, о којој су говорили академик Зоран Пауновић, проф. др Дивна Вуксановић и др Владан Бајчета; књиге *Ајон и меланхолија: живои и дело Милоша Црњанској*, коју су представили академик Зоран Пауновић, дописни члан САНУ Миливој Ненин и дописни члан САНУ Горана Раичевић.

Одржана су три циклусна предавања са укупно 25 предавача: „Стање и перспективе природних ресурса Србије у условима климатских промена, енергетске транзиције и нових праваца привредног развоја“ (приредио академик Слободан Вукосавић); „Југославија – континуитет, искушења, оспоравања“ (приредио др Војислав Павловић) и „Актуелности у дијабетесу 2025“ (приредио академик Небојша М. Лалић).

Приступна предавања су одржали следећи инострани чланови Српске академије наука и уметности: 22. априла 2025. године – проф. др Никос Макрис (Nikolaos Makris), на тему „Од Хуковог 'висећег ланца' и Миланковићеве 'криве притиска' до варијационе формулације: авантура потисне линије зиданих лукова“; 27. маја 2025. године – Драго Кекановић, насловљено „Између зенита и ништавила или прича о роману који нисам написао а морао сам“; 11. јуна 2025. године – проф. др Јанко Ж. Николић, на тему „Имунско старење и имунско подмлађивање“; 13. јуна 2025. године – проф. др Весна Гаровић, под насловом „Улога сенесенције у патофизиологији пре-еклампије“.

Поводом сто година од рођења приређене су свечане академије у част почивших чланова САНУ: Десанке Ковачевић-Којић, Војислава М. Петровића, Михаила

Ђурића, Војислава Ј. Ђурића, Пауле Путанов и Света Суше. Такође је одржан свечани научни скуп поводом 150 година од рођења академика Бранислава Петронијевића.

Овогодишње изложбе у Галерији Српске академије наука и уметности су биле изузетне, остављајући снажан утисак на посетиоце и подсећајући нас на непролазну вредност уметничког стварања. Изложба „Дадо. Историја природе 1953–2000” отворена је у другој половини децембра 2024. и трајала је до 2. марта 2025. године. Изложба „Илија Босиљ: тријумф уметности” ауторке Иване Башичевић Антић реализована је у сарадњи са Музејом наивне и маргиналне уметности из Београда. Изложба „Стојан Ђелић: померене границе простора” приређена је поводом 100 година од рођења уметника, а аутор изложбе је био др Зоран Ерић. Изложбу под називом „Младен Србиновић: свих ствари мера је човек”, приређену такође поводом 100 година од рођења уметника, потписују Светлана Митић и Мирка Кокира. Последња отворена изложба у овој години – „Ђуро Даничић: оданост језику”, у оквиру године посвећене животу и делу овог српског филолога – трајаће до марта 2026. године.

Донете су одлуке о формирању Легата Стојана Ђелића и о одржавању изложбе посвећене Светом Сави у организацији Музеја Српске православне цркве и Галерије САНУ.

Галерија науке и технике је реализовала 12 изложби. Треба истаћи да су у организацији чланова САНУ приређене следеће изложбе: „125 година енергетске електронике у свету” (аутори изложбе су академик Слободан Вукосавић и проф. др Владимир А. Катић); „Билје и камење – геоботаничке скице” (аутор је дописни члан САНУ Марјан Никетић); „60 година Муровог закона и 40 година *Вешта комјунитера*” (аутори изложбе су академик Зоран Љ. Петровић и Зоран Мошорински).

У организацији и под покровитељством САНУ и у сурорганизацији са другим научним институцијама одржани су научни скупови, конференције и симпозијуми. Наведени су неки од догађаја: „Последице суше на пољопривреду Републике Србије” – у организацији Академијског одбора за село САНУ, 29. априла 2025; „Advances in Solid State Physics and New Materials” – у организацији Одељења техничких наука САНУ и Центра за физику чврстог стања и нове материјале Института за физику у Београду, 19–23. маја 2025; „Научно дело академика Миодрага Јовичића” – у организацији Одељења друштвених наука САНУ, 3–4. јуна 2025; „Контрола покрета” – у организацији Одељења медицинских наука САНУ, 6–7. јуна 2025; „Десета међународна школа и конференција о фотоници PHOTONICA 2025” – у организацији Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ у сарадњи са Институтом за физику Београд и Оптичким друштвом Србије, 25–29. августа 2025; „Савремене миграције мањина из Србије” – у организацији Одбора за проучавање националних мањина и људских права САНУ, 26. септембра 2025; „Врхунска научна сазнања кроз резултате пројеката” – у организацији Српске академије наука и уметности и Удружења за срчану слабост Србије, 1. октобра 2025; „Вештачка интелигенција” – у организацији Српске академије наука и уметности, 9–10. октобра 2025; „Ефикасни одговори на демографску кризу” – у организацији Одбора за проучавање становништва САНУ, 15. октобра 2025; „Једнакост кроз афирмативну акцију” – у организацији Одбора за проучавање живота и обичаја Рома САНУ, у сарадњи са Одбором за проучавање националних мањина и људских права САНУ и Повереником за заштиту равноправности, 24. октобра 2025; „Српска симфонијска музика после 1945.” – у организацији Одељења уметности САНУ са Музиколошким институтом САНУ, 29–31. октобра 2025; „Српска научна критика до Другог светског рата” – у организацији Одбора за проучавање књижевности САНУ, 24. новембра 2025; „Три века Канта: сазнање, наука и

вредности” – у организацији САНУ и Филозофског факултета Универзитета у Београду, 10–11. децембра 2025. године.

Под кровом Српске академије наука и уметности додељене су следеће награде: 28. маја 2025. свечано су уручене награде из Фонда Задужбине Бранка Попића за дела високе уметничке вредности објављена први пут у 2024. години лауреатима Небојши Јеврићу за збирку кратких прича *Мртви дим* (у издању Српске књижевне задруге из Београда) и Николи Вујчићу за збирку песама *Пуне су ми очи даљине* (у издању истог издавача), као и за коауторску збирку песама *Замахни Свети* Милана Михајловића и Ненада Раденковића Јера (у издању Дома културе „Стари Колашин” из Зубиног Потока); Награда „Станојло Рајичић” (установљена у знак сећања на нашег чувеног композитора, академика и професора, који је био идејни творац и дугогодишњи уредник музичког програма Галерије САНУ) за концертну сезону 2023/2024. додељена је 16. јуна 2025, а добитник је млади једанаестогодишњи виолиста и виолиниста из Русије Тимофеј Степанов; у организацији Фондације Николе Трајковића и Српске академије наука и уметности, 20. новембра 2025. свечано је уручена Награда Фондације Николе Трајковића за 2022, 2023. и 2024. годину Марку Петрићу за превод књиге поезије с данског језика *Најгоре и најбоље*, аутора Серена Улрика Томсена, која је објављена у издању Трећег Трга 2024. године.

Шведска краљевска академија, на предлог Комисије САНУ за предлагање кандидата за стипендију из Фонда „Рајко и Мај Ђермановић” у 2024. години, донела је одлуку да се грант додели Мини Цветковић и Раденки Коларов.

Српску академију наука и уметности посетили су: 16. априла 2025. амбасадор Јапана у Републици Србији Њ. Е. г. Акира Имамура, ког су угостили председник САНУ академик Зоран Кнежевић и генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић; 14. априла 2025. новоименованог амбасадора Републике Србије у Републици Словенији Њ. Е. г. Ива Војводића у склопу припрема пред одлазак на службу примио је председник САНУ академик Зоран Кнежевић; 5. јуна 2025. делегација Универзитета науке и технологије Кине (USTC), на челу са потпредседником Савета Универзитета и професором биохемије и молекуларне биологије Чунгцаом Џоуом, коју су дочекали председник САНУ академик Зоран Кнежевић и дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић; 12. октобра 2025. кинеска делегација коју је предводио професор Јунгуан Џу, потпредседник Међународног научног савета (ISC) и генерални директор Истраживачког центра за еколошке науке и науке за заштиту животне средине Кинеске академије наука, коју су угостили председник САНУ академик Зоран Кнежевић, секретар Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и председник Академијског одбора „Животна средина” академик Богдан Шолаја, представник САНУ у Савету ISC и председник Академијског одбора за науку академик Миодраг Чолић, дописни члан САНУ и потпредседник АО „Животна средина” Жељко Томановић; 23. октобра 2025. господин Јерн Ахтерберг, директор за међународну сарадњу Немачке фондације за истраживања (German Research Foundation – DFG), и госпођа Фелина Витке, заменица извршног секретара Глобалног истраживачког савета (Global Research Council – GRC), које су примили председник САНУ академик Зоран Кнежевић и генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић. Председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Стеван Пилиповић обавестио је Извршни одбор да је Огранак посетио председник Словачке академије наука академик Павел Шајгалик.

Делегација Извршног одбора САНУ је, на позив председника МАНУ, боравила од 16. до 18. јуна у Скопљу у посети Македонској академији наука и уметности. У разговорима, који су протекли у наглашено пријатељској атмосфери, разматране су разне могућности унапређења сарадње двеју академија.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић је током године по позиву посетио и узео учешће на следећим догађајима: присуствовао је од 1. до 4. јуна међународној конференцији “The Art of the Invisible Force: The Dynamics of Equilibria Near and Far” у Мађарској академији наука и том приликом састао се са председником Мађарске академије наука Тамашом Фројндом, с којим је разговарао о сарадњи двеју академија и њеном даљем унапређењу; 27. јуна 2025. отворио је изложбу „Из Одељења уметности Српске академије наука и уметности (Радови ликовних уметника академика из Уметничке збирке САНУ)”, ауторке Јелене Межински Миловановић, у Музеју Херцеговине у Требињу; на позив председника ЦАНУ академика Љубише Станковића, 9. октобра 2025. присуствовао је отварању ретроспективне изложбе „Стварности илузије” дописног члана САНУ Миодрага Табачког у Галерији Црногорске академије наука и уметности у Подгорици; узео је учешће на Заједничкој научној конференцији „Берлински процес”, која је одржана у Љубљани од 14. до 16. октобра 2025; присуствовао је прослави обележавања 200-годишњице од оснивања Мађарске академије наука, која је организована у Будимпешти од 3. до 5. новембра 2025; и присуствовао је од 6. до 7. новембра 2025. Свечаној академији Универзитета у Бањалуци поводом 50 година од оснивања ове институције.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић учествовао је, од 27. до 31. октобра 2025. у Пекингу, на седници Генералне скупштине Алијансе међународних научних организација (ANSO) и на седници њеног Управног одбора, на којој је изабран за потпредседника УО ове асоцијације. Такође, 23. октобра 2025. свечано је отворен дводневни међународни научни скуп „Светска конференција о науци и уметности за одрживост”, чији је домаћин Српска академија наука и уметности, а кодомаћини су Алијанса националних и интернационалних научних организација за области Појаса и пута (ANSO) и Унеско.

Потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић учествовао је на седници Генералне скупштине Европске федерације академија (ALLEA) електронским путем 4. јуна 2025. године.

Српска академија наука и уметности је чланица у следећим међународним научним асоцијацијама и активно је, преко својих представника, учествовала у њиховом раду: Интеракадемијско партнерство (IAP), Међународни научни савет (ISC), Међународна унија академија (UAI), Унеско (на светском нивоу); Европска федерација академија (ALLEA), Алијанса међународних научних организација регије „Један појас – један пут” (ANSO), Европска академија наука и уметности (EASA), Европска академија уметности, наука и хуманистичких наука (EAASH), Европска научна фондација (ESF) (на европском нивоу); *Global Round Table*, Евромедитеранска академијска мрежа (EMAN), Академија подунавске регије (DAC) (на регионалном нивоу); и Интеракадемијски савет југоисточне Европе (IACSEE) (на балканском нивоу).

Извршни одбор САНУ је одлучио да прихвати почасно чланство у Међународној заједници академија (грч. Κοινον), са правом гласа уз подршку Атинске академије, и именовао председника САНУ академика Зорана Кнежевића као представника САНУ у овој заједници, који ће учествовати на инаугурацији фебруара 2026. године.

Академик Миодраг Чолић, стални представник САНУ у Међународном научном савету (ISC), асоцијацији „Интеракадемијско партнерство” и Европској научној фондацији, учествовао је на седници Генералне скупштине Међународног научног савета и конференцији „Глобални дијалог о знању”, које су одржане у Маскату, главном граду Султаната Оман, од 26. до 31. јануара 2025. Такође, редовно је достављао

члановима Извршног одбора САНУ извештаје о свим међународним активностима у којима је учествовао.

Академик Вујадин Иванишевић учествовао је, у својству представника САНУ, на седници Генералне скупштине Међународне уније академија (UAI), која је одржана у Мајнцу, Немачка, од 13. до 15. октобра 2025. године.

Председник Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности потпредседник САНУ академик Зоран Поповић известио је да су одлуком Управног одбора у овој години финансирана два стратешка пројекта: „Биомаркери у Паркинсоној болести – обрасци неуродегенеративних промена (БиоМаП)”, који је предложио академик Владимир С. Костић (из области природних наука) и „Царичин град (Justiniana Prima): јединствен пример водопривредног система рановизантијског града (ЦГЛПВС)”, који је предложио академик Вујадин Иванишевић (из области хуманистичких наука).

Извршни одбор САНУ је, уз сагласност Академијског одбора за науку, донео одлуку да за члана Научног савета Фонда за науку Републике Србије, као представника САНУ, предложи генералног секретара САНУ академика Небојшу Лалића.

Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима, основан 1949. године споразумом између Српске православне цркве и Српске академије наука и уметности и конституисан као јединица САНУ, после више од 70 година угашен је на захтев СПЦ, која је преузела бригу над својим архивским збиркама.

Архив САНУ се старао око фондова и збирки, дигитализације Старе збирке у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ, конзервације (136 докумената) и осталих послова. Поред тога, припремљена је архивска грађа за више изложби, као и дигитална грађа. Сређивао се депо 3 и друге архивске просторије.

Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ радио је на реализацији осам пројеката, од којих су три дугогодишња пројекта завршена у овој години. У оквиру пројекта снимања редовних чланова САНУ, где су академици казивали о свом животу и раду, снимци су сада укључени као пројекат у оквиру веб-презентације САНУ и омогућена је веома једноставна и брза претрага. Предвиђено је, такође, да целокупан дигитализован материјал буде постављен на веб-презентацију АВА САНУ.

Током 2025. године академијски и одељењски одбори САНУ својим активним научним и друштвеним ангажовањем значајно су допринели укупном раду Академије. У том погледу истакли су се Академијски одбор за енергетику, Академијски одбор за науку, Академијски одбор за високо образовање, Академијски одбор за образовање, затим одељењски Одбор за проучавање националних мањина и људских права, Одбор за проучавање живота и обичаја Рома, као и Одбор за проучавање становништва САНУ.

Изабран је Извршни одбор Огранка САНУ у Нишу за период 2025–2029. године: за председника академик Влада Вељковић, за потпредседника академик Владимир Ракочевић, за секретара дописни члан САНУ Гордана Коцић.

Максимално рационалним располагањем новчаним средствима за редовне научноистраживачке, културне, уметничке и друге активности успешно је окончана финансијска 2025. година, иако не без потешкоћа изазваних политичком кризом, која је довела до одређене нестабилности у финансирању. Извршни одбор је континуирано пратио реализацију финансијског плана и обезбеђивање средстава за рад Српске академије наука и уметности, те је у том смислу предузимао одговарајуће мере.

Запослени у Служби САНУ били су поуздан ослонац свим активностима које су се одвијале у оквиру Академије, показујући висок степен одговорности у припреми и реализацији бројних програмских садржаја.

Академијски одбор за образовање САНУ пружио је подршку просветним радницима који се залажу за унапређење стања у образовању, истичући да они представљају један од кључних стубова развоја друштва. Став Одбора у целини је објављен на сајту САНУ 20. фебруара 2025. године.

Одељење друштвених наука подржало је свој Одбор за проучавање националних мањина и људских права САНУ, који је у свом досадашњем деловању и активностима настојао да одговори на изазове у времену интензивних друштвених и политичких збивања, како у нашем друштву тако и у региону, и који се придружио саопштењу Академијског одбора за високо образовање САНУ, у којем се пружа подршка студентским протестима и осуђују претње и физички напади на студенте. Саопштења Академијског одбора за високо образовање и Одељења друштвених наука САНУ објављена су 14. марта 2025. године.

Такође, Извршни одбор САНУ је констатовао да су, поводом одржавања студентског протеста „15. за 15” 15. марта 2025. године у Београду, на сајту САНУ објављена саопштења Извршног одбора САНУ, Одељења друштвених наука САНУ, Одељења уметности САНУ и Академијског одбора за високо образовање САНУ.

Извршни одбор САНУ је констатовао да је, поводом Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета од 24. марта 2025, на сајту САНУ 31. марта 2025. године објављено саопштење Извршног одбора САНУ, Академијског одбора за високо образовање САНУ и Академијског одбора за науку САНУ.

Академијски одбор за образовање САНУ реаговао је на стање у основним и средњим школама. Текст је у целини објављен 26. новембра 2025. године на сајту САНУ.

Академијски одбор за високо образовање Српске академије наука и уметности пружио је пуну подршку Филозофском факултету у Нишу и изразио неслагање поводом одлуке Владе Републике Србије да, упркос негативном мишљењу Наставно-научног већа и Савета Филозофског факултета у Нишу и без сагласности Савета Универзитета у Нишу, оснује нови Факултет за српске студије, и то административним издвајањем организационих јединица Филозофског факултета у Нишу. Саопштење је објављено на сајту САНУ 2. децембра 2025. године.

2. ПРЕДСЕДНИШТВО

У складу са Статутом САНУ, Председништво чине пет чланова Извршног одбора и осам секретара/представника одељења САНУ.

Председништво је одржало шест седница: 20. фебруара (I), 8. маја (II), 12. јуна (III), 23. октобра (IV), 18. новембра (V) и 25. децембра (VI).

Седницама је председавао академик Зоран Кнежевић, председник САНУ. Седницама је присуствовао управник послова САНУ др Бојан Бугарчић.

Прва седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред са следећим допунама: *Саопштења* – Награда додељена академику Миодрагу Матељевићу; *Научноистраживачка и уметничка делатности САНУ* – План и програм рада Огранка САНУ у Нишу за 2025. годину и Извештај о раду Одељења техничких наука САНУ у 2024. години; *Издавачка делатности* – Предлог Издавачког плана САНУ за 2025. годину.

Записник са VI (електронске) седнице Председништва САНУ, од 20. децембра 2024. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС) доделило је Награду „Ранко Радовић” за 2024. годину, у категорији критичко-теоријски текстови о архитектури, урбанизму и граду, ауторима др Дијани Милашиновић Марић и др Игору Марићу за монографију *Архитекцијонично – архитекција Иван Анишић*, објављену у издању Српске академије наука и уметности (2023); академик Александар Лома добитник је Награде „Миле Недељковић”, коју додељује Удружење „Баштина и будућност – Аранђеловац 1859”, за најбољу књигу у области савремене фолклористике и народне српске традиције за 2024. годину, за дело *И на небу и на земљи* (Београд: СКЗ, 2023); академик Тибор Варади добитник је Награде за животно дело Удружења „Фулбрајт и пријатељи” и Награде Културног центра Војводине „Милош Црњански” за 2024. годину; академик Миодраг Матељевић је, поводом Дана државности Републике Србије, одликован Сретењским орденом првог степена, за изузетне заслуге и постигнуте резултате у систему образовања и науке, посебно у области математике. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ упознало се са Извештајем академика Миодрага Чолића са конференције Интернационалног савета за науку (ISC) и са Извештајем дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића о посети делегације Shandong Women’s University из Кине, 9. јануара 2025. године.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, именovalo дописног члана САНУ Марјана Никетића за председника Академијског одбора за проучавање флоре и вегетације Србије.

Председништво САНУ сагласило се са Извештајем о раду Огранка САНУ у Новом Саду у 2024. години и са Извештајем о раду Огранка САНУ у Нишу у 2024. години и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*. Председништво САНУ утврдило је предлог Плана рада Огранка САНУ у Новом Саду у 2025. години и предлог Плана и програма рада Огранка САНУ у Нишу за 2025. годину и донело одлуку да их достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2025. години.

Председништво САНУ упознало се са следећим извештајима и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*: са Извештајем о раду Одељења уметности САНУ у 2024. години, са Извештајем о раду Одељења друштвених наука САНУ у 2024. години, са Извештајем о раду Одељења историјских наука САНУ у 2024. години, са Извештајем о раду Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, са Извештајем о раду Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ у 2024. години, са Извештајем о раду Одељења техничких наука САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ се сагласило са Извештајем о раду Галерије науке и технике САНУ за 2024. годину, Извештајем о раду Галерије ликовне и музичке уметности САНУ за 2024. годину, Извештајем о раду Архива САНУ за 2024. годину, Извештајем о раду Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ за 2024. годину, Извештајем о раду Библиотеке САНУ у 2024. години (који је претходно усвојио Стручни савет Библиотеке САНУ) и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*.

Председништво САНУ утврдило је предлог Плана рада Галерије науке и технике САНУ за 2025. годину, предлог Плана рада Галерије ликовне и музичке уметности за 2025. годину и предлог Програма рада Библиотеке САНУ у 2025. години и донело одлуку да их достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2025. години.

Председништво САНУ се, уз претходну сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу (број: III-01-37/9, од 30. 1. 2025), сагласило са Извештајем о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу у 2024. години и поднеће га Скупштини САНУ на усвајање кроз *Годишњак САНУ*. Председништво САНУ је, уз сагласност Сената Универзитета у Крагујевцу (број: III-01-37/10, од 30. 1. 2025), утврдило предлог Плана рада са Финансијским планом Центра за научно-истраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу за 2025. годину и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ ради утврђивања Програма рада САНУ у 2025. години.

Председништво САНУ се сагласило са следећим извештајима: уз сагласност Одељења језика и књижевности САНУ, са Извештајем о раду Института за српски језик САНУ у 2024. години; уз сагласност Одељења уметности САНУ, са Извештајем о раду Музиколошког института САНУ у 2024. години; уз сагласност Одељења друштвених наука САНУ, са Извештајем о раду Етнографског института САНУ у 2024. години (у форми резимеа); уз сагласност Одељења друштвених наука САНУ, са Извештајем о раду Географског института „Јован Цвијић” САНУ у 2024. години (у форми резимеа); уз сагласност Одељења историјских наука САНУ, са Извештајем о раду Балканолошког института САНУ у 2024. години; уз сагласност Одељења историјских наука САНУ, са Извештајем о раду Византолошког института САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ начелно је, у складу са финансијским могућностима САНУ, усвојило следеће: План научних и уметничких скупова које ће САНУ организовати у 2025. години; План предавача за 2025. годину; План циклусних предавања за 2025. годину; Трошкове бездевизне/билатералне размене у 2025. години; План учешћа представника САНУ у асоцијацијама академија, посета представника САНУ другим академијама и посета представника иностраних академија у 2025. години; Трошкове за чланарине САНУ у међународним научним и уметничким асоцијацијама у 2025. години; Трошкове за Дан САНУ, комеморативне скупове, награду *Медја САНУ*, приступне беседе новоизабраних редовних чланова САНУ, пријем младих талената и др. у 2025. години. Финансијски део усвојених планова опредељује Управни одбор Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Потребно је да Управни одбор Фонда донесе одлуку о висини расположивих средстава по позицијама и своју одлуку достави Извршном одбору САНУ и Сектору за организацију скупова, предавања и међународну сарадњу и Сектору за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

Председништво САНУ замолило је одељења САНУ да, након опредељених средстава, свако одељење поново размотри активности које су начелно усвојене и њима додељена средства и, уколико има предлог за рационализацију, да га достави поново Председништву САНУ.

Председништво САНУ донело је одлуку о изменама и допунама Правилника о додели награде САНУ. Измене се односе на скраћење поступка, док је допуном уведена обавеза САНУ да, као трајни траг о додељеним наградама, сваких шест година (или неког другог периода за који се оцени да је адекватан) издаје одговарајуће збирне публикације у којима ће бити обрађени скупови, изложбе, концерти, свечана предавања и друге почасте које се одају добитницима награде САНУ.

Председништво САНУ донело је План јавних набавки САНУ за 2025. годину и План набавки САНУ за 2025. годину.

Председништво САНУ усвојило је Извештај комисија о извршеном попису имовине САНУ у 2024. години и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ на потврђивање.

Имајући у виду да је САНУ од 2024. године променила статус из директног буџетског корисника у индиректног буџетског корисника преко Министарства науке, технолошког развоја и иновација, с тим у вези било је потребно да Финансијски план САНУ за 2025. годину буде достављен Председништву САНУ ради усвајања крајем 2024. године, како би га, након усвајања, Сектор за рачуноводствене и финансијске послове САНУ доставио Министарству науке, технолошког развоја и иновација, закључно са 31. децембром 2024. године. Председништво САНУ је на својој VI седници од 20. децембра 2024. године усвојило достављени Финансијски план САНУ за 2025. годину и донело одлуку да га, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, проследи Скупштини САНУ на потврђивање.

Међутим, имајући у виду да је у међувремену дошло до промене стања неутрошених средстава из ранијих година, а да Скупштина САНУ још није заседала и потврдила Финансијски план САНУ за 2025. годину, Сектор за рачуноводствене и финансијске послове САНУ доставио је Извршном одбору САНУ предлог новог (коригованог) Финансијског плана САНУ за 2025. годину, са образложењем бр. 104/3 и 104/4 од 3. 2. 2025, са позитивним мишљењем Финансијског одбора САНУ бр. 104/6 од 12. 2. 2025. и Записником са прве седнице Финансијског одбора САНУ бр. 104/5 од 12. 2. 2025. Корекција се односи на неутрошена средства из ранијих година која сада износе 87.542.390 динара и већа су за износ од 2.942.390 динара у односу на претходни План. На повећање је у највећој мери утицала уплата АП Војводине од 26. децембра 2024. године у износу од 4.000.000 динара.

Председништво САНУ донело је одлуку да стави ван снаге своју Одлуку о усвајању Финансијског плана САНУ за 2025. годину донету на VI седници Председништва САНУ од 20. децембра 2024. године (бр. 160/11 од 23. 12. 2024).

Председништво САНУ усвојило је нови Финансијски план САНУ за 2025. годину и донело одлуку да га, заједно са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, проследи Скупштини САНУ на потврђивање.

Председништво САНУ усвојило је Извештај о финансијском пословању САНУ за 2024. годину (завршни рачун) са образложењем и позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ и донело одлуку да га достави Скупштини САНУ на потврђивање.

Председништво САНУ усвојило је Издавачки план САНУ за 2025. годину.

Друга седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред са следећим допунама: *Саопштења* – Почасна грамата Међународног института „Диана Будисављевић” додељена Српској академији наука и уметности, избор академика Беле Балинта за министра Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, Награда *Outstanding representation award* Америчког колеџа кардиолога (ACC) додељена дописном члану САНУ Бранку Белеслину; *Именовања* – Потврђивање одлуке о избору академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу; *Научноистраживачка и уметничка делатности САНУ* – Допуна Плана предавача за 2025. годину; *Нормативна делатности* – Допуна Плана јавних набавки за 2025. годину; *Издавачка делатности* – Допуна Издавачког плана САНУ за 2025. годину. Председништво САНУ наставило је рад са допуњеним дневним редом.

Записник са I (електронске) седнице Председништва САНУ, од 20. фебруара 2025. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: Међународни институт „Диана Будисављевић” доделио је Почасну грамату Српској академији наука и уметности за несебичан допринос очувању културе сећања на страдање деце Срба,

Јевреја, Рома и антифашиста на територији Независне Државе Хрватске од 1941. до 1945; Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње” доделио је у децембру 2024. године академику Јовану Хаџи-Ђокићу Повелју за животно дело, за изузетан допринос раду и развоју Института за кардиоваскуларне болести „Дедиње”; Град Пирот је 28. децембра 2024. године доделио једном од оснивача и председнику Управног одбора Школе оперативне урологије у Пироту академику Јовану Хаџи-Ђокићу звање почасног грађанина Града Пирота; Топлички управни округ је 25. јануара 2025. године академику Јовану Хаџи-Ђокићу уручио Светосавску повелју, а Град Врање му је 31. јануара 2025. године доделио специјално јавно признање „31. јануар” за изузетне дугогодишње резултате и допринос у области здравствене заштите у Општој болници Врање – Одељењу урологије; академик Миодраг Чолић је на Изборној скупштини Академије наука и уметности Републике Српске, одржаној 7. фебруара 2025. године, једногласно изабран за њеног иностраног члана; академик Бела Балинт је изабран за министра Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије; дописни члан САНУ Бранко Белеслин добитник је награде *Outstanding representation award* Америчког колеџа кардиолога (ACC). Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком са састанка председника САНУ академика Зорана Кнежевића и амбасадора Јапана у Републици Србији Њ. е. г. Акира Имамуре, одржаног 16. априла 2025. године у САНУ.

Извршни одбор САНУ се на својој Х седници од 20. марта 2025. године упознао са информацијом да Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности (надаље: УО Фонда САНУ) истиче мандат 26. маја 2025. године. Правилник о задацима и пословању Фонда САНУ у члану 5 дефинише питање састава УО Фонда САНУ на следећи начин: Фондом управља Управни одбор, који именује Скупштина САНУ, на предлог Председништва, на период од четири године. Управни одбор чине: председник Управног одбора Фонда, представници извршних одбора огранака Академије, секретари одељења (по функцији) и по један представник сваког одељења САНУ. Скупштина САНУ именује председника УО Фонда који је један од потпредседника САНУ, а на предлог Председништва САНУ. УО Фонда САНУ се формира када Скупштина САНУ именује његове чланове и председника на период од четири године, на предлог Председништва САНУ. На основу Правилника о задацима и пословању Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и Статута САНУ, Председништво САНУ је донело одлуку да упути Скупштини САНУ предлоге о следећим именовањима: потпредседник САНУ академик Зоран Поповић за председника УО Фонда САНУ; секретаре одељења САНУ, по функцији, за чланове УО Фонда САНУ; по једног представника одељења САНУ и по једног представника извршних одбора огранака САНУ за чланове УО Фонда, и то: академика Зорана Радовића, као представника Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, академика Тању Ћирковић Величковић, као представницу Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, академика Велимира Радмиловића, као представника Одељења техничких наука САНУ, академика Миодрага Чолића, као представника Одељења медицинских наука САНУ, академика Александра Лому, као представника Одељења језика и књижевности САНУ, академика Павла Петровића, као представника Одељења друштвених наука САНУ, академика Миодрага Марковића, као представника Одељења историјских наука САНУ, дописног члана САНУ Миодрага Табачког, као представника Одељења уметности САНУ, академика Теодора Атанацковића, као представника Огранка САНУ у Новом Саду, и академика Владу Вељковића, као представника Огранка САНУ у Нишу.

Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на II скупу, одржаном 28. марта 2025. године, за секретара Одељења у новом четворогодишњем мандату изабран академик Милан Дамњановић. Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Милана Дамњановића за секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, на период од четири године, почев од 28. марта 2025. године. Председништво САНУ честитало је академику Милану Дамњановићу на избору.

Председништво САНУ донело је одлуку да се предлог Одељења уметности САНУ да се дописни члан САНУ Дејан Миљковић именује за члана Комисије за задужбине као представник Одељења уметности САНУ достави Скупштини САНУ, ради именовања.

Председништво САНУ се, уз сагласност Академијског одбора за образовање и Извршног одбора САНУ, сагласило са оставком проф. др Ивана Ивића на чланство у АО за образовање, из личних разлога.

Председништво САНУ је, на иницијативу Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије, уз сагласност Одељења историјских наука САНУ и на предлог Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се за нове чланове Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије именују: проф. др Јово Медојевић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Природно-математички факултет, демограф; др Душан Фундић, виши научни сарадник, Балканолошки институт САНУ, историчар; др Игор Вукадиновић, научни сарадник, Балканолошки институт САНУ, историчар; доц. др Јелена Павличић Шарић, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Факултет уметности, историчар уметности; доц. др Бојана Вељовић Поповић, Универзитет у Крагујевцу, Филолошко-уметнички факултет, дијалектолог.

Председништво САНУ упознало се са Одлуком о избору Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу за период 2025–2029. године која је донета на изборном скупу свих чланова Огранка САНУ у Нишу, одржаном 25. априла 2025. године: за председника је изабран академик Влада Вељковић, за потпредседника академик Владимир Ракочевић, а за секретара дописни члан САНУ Гордана Коцић. На основу члана 77, став 1, тачка 10 Статута САНУ и члана 23, став 1 Правила Огранка САНУ у Нишу, Председништво САНУ донело је одлуку да Скупштини САНУ достави на потврђивање Одлуку о избору председника Огранка САНУ у Нишу.

Председништво САНУ упознало се са Извештајем о раду Одељења медицинских наука САНУ у 2024. години и са Извештајем о раду Одељења језика и књижевности САНУ у 2024. години и поднеће их Скупштини САНУ на усвајање путем *Годишњака САНУ*.

Председништво САНУ се, уз сагласност Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, сагласило са Извештајем о раду Математичког института САНУ у 2024. години.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења медицинских наука САНУ, донело одлуку да се План скупова у САНУ у 2025. години допуни дводневним састанком под називом „Контрола покрета”, који ће се одржати од 6. до 7. јуна 2025. године у Свечаној сали САНУ (категорија скупа је *академијски скупи*) и дводневним састанком под називом „Неуромодулација у савременој медицини” у другој половини октобра 2025. године у Свечаној сали САНУ (категорија скупа је *академијски скупи* без финансијских обавеза САНУ, као трећи одељењски скуп Одељења медицинских наука САНУ у 2025. години).

Председништво САНУ је, на предлог Одељења друштвених наука САНУ, донело одлуку да се План скупова у САНУ у 2025. години допуни презентацијом извештаја Светске банке под називом „Достизање високог дохотка у Европи и Азији (Growing to High Income in Europe and Central Asia)”, у Свечаној сали САНУ, 28. марта 2025. године (катеорија скупа је *пог покровићељсйвом САНУ*; организаторима је одобрено и коришћење логоа САНУ на позивници, програму, плакату и сл.).

Председништво САНУ је, на предлог Комисије за организацију циклусних предавања и стручно-научних састанака у САНУ и уз сагласност Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се План циклусних предавања за 2025. годину допуни предлогом Одељења медицинских наука САНУ за одржавање циклуса предавања под насловом „Актуелности у дијабетесу 2025”, чији је предлагач и организатор академик Небојша Лалић, генерални секретар САНУ.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења уметности САНУ и уз сагласност Извршног одбора САНУ, донело одлуку да се План предавача за 2025. годину допуни предавањем француске архитектуре Одил Дек током јуна 2025. године у Свечаној сали САНУ.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић доставио је Извршном одбору САНУ допис упућен Председништву САНУ у којем је указано на постојећу ситуацију и кораке који су довели до предложеног гашења Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима. У допису се указује на то да је Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима основан 1949. године на основу споразума Српске православне цркве и Српске академије наука и уметности. СПЦ је поверила САНУ на чување и дефинитивно уређење архиве Митрополије и Конзисторије сремско-карловачке, ради коришћења у научне сврхе. Архив је конституисан као јединица САНУ и за све време његовог постојања САНУ је њиме управљала. Уговори између СПЦ и САНУ којим се регулише статус Архива потписивани су са роковима важења првобитно у трајању од 10 година, а касније од годину дана. Последњи анекс уговора истекао је 31. марта 2020. године. САНУ је, у међувремену, у више наврата покретала иницијативе да се тај уговор продужи и статус Архива регулише на дужи временски период. Свети архијерејски синод је закључио да су се стекле објективне околности да СПЦ сама преузме старање о архивским збиркама које су биле предате на управљање САНУ и да њима убудуће треба да управља Архив СПЦ. Синод је истовремено формирао и Комисију задужену да обави примопредају архивске грађе. Имајући у виду да се ради о документима који су власништво СПЦ, а о којима се САНУ старала преко 70 година, САНУ се сагласила са ставом СПЦ и предузела је кораке предвиђене уговорима са СПЦ да се тај захтев реализује. У допису је даље објашњено шта је током протеклих скоро годину дана урађено са примопредајом архивских збирки СПЦ, као и са световним архивским збиркама које је, током свог постојања, Архив у Сремским Карловцима примио на чување. Указано је на то и да је успешно извршена примопредаја свих архивских збирки са СПЦ и Историјским музејом Града Новог Сада, о чему су потписани одговарајући записници. Тиме су створени услови за доношење одлуке о укидању Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима. Имајући у виду да је Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима дефинисан као јединица САНУ, потребно је да коначну одлуку о његовом гашењу донесе Скупштина САНУ, којој ће предлог Председништва САНУ бити упућен на изјашњавање. Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић предложио је члановима Председништва САНУ да усвоје предлог наведене одлуке и да га упуте Скупштини САНУ на изјашњавање. Извршни одбор САНУ се на својој XIV седници од 24. априла 2025. године сагласио са предлогом Одлуке и донео одлуку да је достави Председништву САНУ за Скупштину САНУ. У складу са горе наведеним, Председништво САНУ је

размотрило предлог одлуке о гашењу Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима, коју је подржао Извршни одбор САНУ, и донело одлуку да је упути Скупштини САНУ, ради доношења одлуке о гашењу Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима, као јединице САНУ.

Извршни одбор САНУ, на својој X седници од 20. марта 2025. године, сагласио се са закљученим Анексом уговора о регулисању међусобних односа између САНУ и Универзитета у Крагујевцу (САНУ бр. 283/1 од 10. 6. 2011. / УКТ бр. 1008 од 16. 6. 2022), са којим се сагласио Сенат Универзитета у Крагујевцу (Сенат бр. III-01-117/12 од 27. 2. 2025). Овим анексом мења се члан 6, ставови 2 и 3 Уговора о регулисању међусобних односа САНУ и Универзитета у Крагујевцу тако да гласи: „Центар може имати и заменика управника Центра и Научно веће. Управника и заменика управника Центра, уз претходну сагласност Сената Универзитета, именује Председништво САНУ, на период од четири године, са могућношћу реизбора, из редова чланова САНУ, који је по могућству истовремено и редовни професор Универзитета у Крагујевцу или редовни професор Универзитета у Крагујевцу у пензији.” Овим Анексом мења се и члан 7, став 2 Уговора тако да гласи: „Секретара Центра именује и разрешава ректор Универзитета, на предлог управника Центра, из реда запослених у Секретаријату Универзитета, на мандатни период од четири године, са могућношћу реизбора.” Извршни одбор САНУ је на својој X седници, од 20. марта 2025. године, донео одлуку да наведени анекс достави Председништву САНУ на одобрење. Председништво САНУ сагласило се са Анексом уговора.

Председништво САНУ је, на својој I седници од 20. фебруара 2025. године, дало сагласност да се покрене поступак измене важећег Правилника о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу који подразумева и измену важећег Уговора о међусобним односима САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Након спроведене процедуре и добијене сагласности Сената Универзитета у Крагујевцу, Извршни одбор САНУ се, на својој X седници од 20. марта 2025. године, сагласио са закљученим Анексом уговора о регулисању међусобних односа између САНУ и Универзитета у Крагујевцу и одлучио да га достави Председништву на одобрење, чиме се омогућава и измена важећег Правилника. Предложене измене и допуне Правилника обухватају укидање ограничења мандата управника, заменика управника и секретара Центра, измењени састав Научног већа, брисање одсека и друге мање промене настале током примене важећег Правилника и постојања Центра. Све предложене измене имају за циљ унапређење ефикасности рада Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и прилагођавање правног оквира новим околностима и потребама, које су произашле из досадашњег искуства у раду Центра. Сенат Универзитета у Крагујевцу је одлуком број III-01-117/13 од 27. фебруара 2025. године дао сагласност на предлог Одлуке о изменама и допунама важећег Правилника о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и доставио је Председништву САНУ на даље усвајање. Извршни одбор САНУ је, на својој XIII седници од 17. априла 2025. године, донео одлуку да Предлог измена и допуна Правилника о раду Центра за научноистраживачки рад у Крагујевцу достави Председништву САНУ на сагласност. Председништво САНУ усвојило је измене и допуне важећег Правилника о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу.

Председништво САНУ, на предлог Комисије за планирање јавних набавки САНУ, донело је одлуку са се План јавних набавки САНУ за 2025. годину допуни спровођењем јавне набавке за набавку електричне енергије чија процењена вредност износи 20 милиона РСД без ПДВ-а.

Поводом приступног предавања иностраног члана САНУ Никоса Макриса, које је по свему било изванредно и у пуној мери потврдило оправданост његовог избора за иностраног члана САНУ, Извршни одбор САНУ је са жаљењем констатовао да је упадљиво мали број академика и дописних чланова САНУ присуствовао том предавању, укључујући и део чланова одељења који су га предложили за члана САНУ (при чему то никако није изолован и једини случај). Извршни одбор САНУ је, у пуној мери, свестан броја активности у САНУ и низа обавеза које то намеће члановима САНУ, али сматра да постоје одређена догађања, међу којима су свакако приступне беседе и предавања нових академика и иностраних чланова, на којима се присуство што већег броја чланова САНУ претпоставља и које представља својеврсну обавезу чланова САНУ (при томе је доста упадљиво недовољно присуство дописних чланова САНУ, што је донекле изненађујуће). Председништво САНУ се, после дискусије по овом питању, сагласило са ставом Извршног одбора САНУ са XIV седнице од 24. априла 2025. године и с тим у вези је замолило секретаре одељења САНУ да позову чланове одељења САНУ да присуствују приступним беседама новоизабраних редовних чланова САНУ које се одржавају од 12. до 15. маја 2025. године у Свечаној сали САНУ.

Одељење хемијских и биолошких наука САНУ обратило се Председништву САНУ дописом у којем се наводи да су чланови Одељења на свом састанку од 25. априла 2025. године расправљали о захтеву за стављање ван снаге Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета. Одељење је оценило да поменута уредба има катастрофалне последице по универзитета и српску науку, као и да није донета на законом прописан начин. Одељење је, на бази наведеног, одлучило да се обрати Председништву САНУ ради подношења захтева о хитном повлачењу Уредбе. Председништво САНУ је констатовало да су Академијски одбор за високо образовање и Академијски одбор за науку, као најкомпетентнија тела да формулишу став САНУ по овом питању, већ заузели своје ставове и упутили захтев за хитно стављање ван снаге Уредбе о измени Уредбе о нормативима и стандардима услова рада универзитета и факултета за делатности које се финансирају из буџета, од 24. марта 2025, коју је донела Влада Републике Србије у техничком мандату. Јавност је обавештена о овим ставовима поменутих одбора, који се налазе и на сајту САНУ. Председништво САНУ је закључило да ће упутити новоформираној Влади Републике Србије став наведених одбора и затражити да Влада стави ван снаге поменуту Уредбу.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ и уз сагласност Издавачког одбора САНУ, донело одлуку да се Издавачки план САНУ за 2025. годину допуни издавањем речника проф. др Слободана Реметића *Овако су говорили источнобосанске Ере*, у седам томова (око 4500 страна) као прво годиште серије „Библиотека Српског дијалектолошког зборника”, коју заједнички издају САНУ и Институт за српски језик САНУ. За уредника издања испред САНУ именује се академик Александар Лома. Такође, Председништво САНУ је усвојило препоруку Издавачког одбора САНУ да се, услед изузетно обимне грађе коју треба објавити у седам томова, наведено издање уврсти у издавачке планове САНУ у наредним годинама, а да динамика објављивања томова буде у складу са устаљеном праксом објављивања вишетомне референсне литературе у издањима САНУ – највише до два тома годишње.

Трећа седница

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић изразио је задовољство због првог учешћа академика Павла Петровића на седници Председништва САНУ након избора за секретара Одељења друштвених наука САНУ и пожелео му добродошлицу.

Председништво САНУ усвојило је дневни ред и наставило рад према усвојеном дневном реду.

Записник са II (електронске) седнице Председништва САНУ, од 8. маја 2025. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: академик Бела Балинт је на Генералној скупштини Мађарске академије наука (Hungarian Academy of Sciences – МТА), одржаној 7. маја 2025. године, изабран за спољног члана у области медицинских наука; Српско лекарско друштво је, поводом Ђурђевдана, 6. маја 2025. године, доделило академику Бели Балинту годишњу награду СЛД за животно дело; академику Јовану Хаџи-Ђокићу Општина Никшић уручила је Световасилијевску захвалницу за допринос унапређењу здравственог система Никшића и несебично залагање у побољшању квалитета здравствених услуга; академику Милосаву Тешићу је 23. маја 2025. године додељена Награда *Ћирилична даровница* у Музеју ћирилице у Рачи (ова награда се додељује у оквиру манифестације „Ћирилична баштина” за изузетан допринос и нарочите заслуге у очувању и промоцији ћирилице и неговању српског језика и писма); дописном члану САНУ Миодрагу Михаљевићу додељена је титула истакнутог професора (*Distinguished Professor*) у Shandong Computer Science Center, National Supercomputer Center in Jinan, Кина, на основу добијеног петогодишњег кинеског пројекта за период 2025–2029. године. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, именovalo дописног члана САНУ Милену Марковић за члана Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ, као представника Одељења језика и књижевности САНУ, до истека мандата Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, донело одлуку да се План предавача САНУ у 2025. години допуни приступним предавањем новоизабраног иностраног члана САНУ Драга Кекановића на тему „Између зенита и ништавила или прича о роману који нисам написао а морао сам” у Свечаној сали САНУ 27. маја 2025. године.

Председништво САНУ сагласило се са Извештајем о раду Института техничких наука САНУ у 2024. години (у форми резимеа).

Председништво САНУ је, на предлог Огранка САНУ у Новом Саду (бр. 01-14/3 од 6. 5. 2025) и уз сагласност Издавачког одбора САНУ, донело одлуку да се Издавачки план Огранка за 2025. годину допуни зборником радова са међународног научног скупа под називом *Right to Health – Право на здравље*, који ће бити одржан у Огранку САНУ у Новом Саду. Председништво САНУ је, на захтев Извршног одбора САНУ, а уз претходно прибављено мишљење Одељења језика и књижевности САНУ (бр. 55/15 од 5. 5. 2025) и Научног већа Института за српски језик САНУ (бр. 131/2 од 10. 4. 2025), уз сагласност Издавачког одбора САНУ, донело одлуку да се Издавачки план САНУ за 2025. годину допуни другим, проширеним издањем *Речника њиройској тогора* аутора Драгољуба Златковића. Имајући у виду да су допуне речника објављиване у *Српском дијалектолошком зборнику* (бр. LXIV (2017), LXVII (2020), LXIX (2022), LXXI (2024)), заједничком издању Српске академије наука и уметности и Института за српски језик САНУ, Председништво САНУ је усвојило препоруку Издавачког одбора САНУ да САНУ буде суиздавач ове публикације, уз ЈП

„Службени гласник” и Институт за српски језик САНУ, без икаквих финансијских обавеза од стране САНУ.

На основу члана 6 Правилника о додели награде САНУ, Председништво САНУ донело је одлуку да распише Позив овлашћеним предлагачима за доделу Награде „Медаља САНУ” као вид признања за изузетна достигнућа у научним и уметничким областима, ради истицања заслуга и одавања признања лауреатима који су их својим изузетним радом развијали и давали посебно значајне доприносе њиховом унапређењу. Право предлога кандидата имају одељења САНУ, академијски одбори, као и група од седам чланова САНУ која би својим потписима и образложењем оформила предлог кандидата. Награда „Медаља САНУ” ће се 2025. године додељивати појединцима за изузетна конкретна или обухватнија, вишегодишња достигнућа из области природних и техничких наука и из области друштвених и хуманистичких наука. Предлози о кандидатима за доделу награде, уз писано образложење, морају бити предати надлежним комисијама до 30. септембра 2025. године. Сваки предлог о кандидату за доделу Награде „Медаља САНУ” неопходно је да садржи основне биографске податке о кандидату, систематизован преглед и оцену његових радова и резултата, нарочито оних који представљају изузетно достигнуће у науци, односно уметности, као и подробно образложење предлога. Полазећи од устројених начелних критеријума САНУ по питању квалитета научног и уметничког рада, награда „Медаља САНУ” додељује се аутору научних или уметничких доприноса, чији високи квалитет потврђују рецензије компетентних стручњака у датој области науке односно уметности, укључујући и мишљења изабраних комисија. Награда се додељује за конкретна научна и уметничка дела или за изузетан дугогодишњи научни односно уметнички рад, чији су највиши домети препознати у домаћој или иностраној стручној јавности. Комисије за доделу награде САНУ имају задатак да прегледају пристигле предлоге о кандидатима, утврђују њихову формалну исправност и дискутују о најзначајнијим предлозима. Комисије одлучују тајним гласањем, већином од укупног броја чланова, о предлогу/предлозима које, заједно са писаним образложењем своје препоруке, достављају Председништву САНУ на одлучивање, најкасније до 15. октобра 2025. године. Комисије имају право и да Председништву САНУ не доставе предлог на одлучивање. Председништво САНУ, на основу предлога надлежних комисија, већином гласова свих чланова Председништва, доноси одлуку о додели Награде „Медаља САНУ” из области природних и техничких односно друштвених и хуманистичких наука до 1. новембра 2025. године и о томе обавештава јавност. Највише се може доделити једна награда за сваку од наведених области. Свечана додела награде одржаће се 19. новембра 2025. године, на свечаности поводом Дана Српске академије наука и уметности, а добитницима се омогућава да резултате због којих су награђени прикажу у облику научног предавања, трибине, изложбе, концерта и слично, чију организацију у потпуности преузима САНУ.

На основу члана 9 Правилника о додели награде САНУ, а на основу предлога релевантних одељења, Председништво САНУ донело је одлуку о формирању Комисије за доделу награде САНУ из области друштвених и хуманистичких наука, која се састоји од пет чланова САНУ, у следећем саставу: академик Јован Делић, Одељење језика и књижевности САНУ; академик Драган Војводић, Одељење историјских наука САНУ; академик Павле Петровић, Одељење друштвених наука САНУ; дописни члан САНУ Мирјана Рашевић, Одељење друштвених наука САНУ; дописни члан САНУ Дејан Миљковић, Одељење уметности САНУ.

На основу члана 9 Правилника о додели награде САНУ, а на основу предлога релевантних одељења, Председништво САНУ донело је одлуку о формирању Комисије за доделу награде САНУ из области природних и техничких наука, која се

састоји од пет чланова САНУ у следећем саставу: академик Градимир Миловановић, Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ; академик Бранислав Јеленковић, Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ; академик Славко Ментус, Одељење хемијских и биолошких наука САНУ; академик Душица Лечић Тошевски, Одељење медицинских наука САНУ; академик Теодор Атанацковић, Одељење техничких наука САНУ.

Комисија за доделу награде САНУ из области друштвених и хуманистичких наука и Комисија за доделу награде САНУ из области природних и техничких наука имају следеће задатке: да прегледају пристигле предлоге о кандидатима за доделу награде „Медаља САНУ” и њихову формалну исправност; да дискутују о најзначајнијим предлозима који морају бити предати до 30. септембра године у којој се додељује награда; да одлучују, тајним гласањем, већином од укупног броја њених чланова, о предлогу/предлозима које, заједно са писаним образложењем своје препоруке, достављају Председништву САНУ на одлучивање, најкасније до 15. октобра године у којој се додељује награда. Радом сваке комисије руководи председник, којег бирају чланови комисије из својих редова.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић је замолио управника послова САНУ Бојана Бугарчића да упозна чланове Председништва САНУ са актуелном финансијском ситуацијом у САНУ и изазовима са којима се САНУ може суочити у наредном периоду.

Буџетска средства која добија САНУ су у 2025. години увећана за 10% у односу на средства алоцирана 2024. године, што није довољно за извршавање свих обавеза САНУ, на шта је указано и приликом израде и усвајања Финансијског плана САНУ. Из Министарства финансија је, уз то, до сада упућено више захтева којима су свим буџетским корисницима наложене уштеде (до сада је то укупно 4% од средстава за рад САНУ), уз истовремено наглашавање да се не може рачунати на додатна средства приликом евентуалног ребаланса буџета.

Највећи проблем представља чињеница да су ове године потребе за средствима за академске награде веће од буџетског повећања датог на тој позицији, тако да на годишњем нивоу недостаје око 55 милиона динара за награде. Слични проблеми су се и до сада појављивали у годинама након избора за нове чланове САНУ, али је то до сада редовно решавано кроз ребаланс буџета или додељивањем средстава из буџетске резерве, што се очекује и ове године, али за шта за сада нема јасних назнака. Додатни проблем представља чињеница да САНУ ове године није добила никаква средства од Министарства културе за изложбе, концерте и активности других јединица САНУ, а конкурс Министарства културе за доделу тих средстава није ни расписиван. САНУ се у више наврата обраћала надлежним државним органима, указујући на ове проблеме који прете да угрозе нормалан рад САНУ, али за сада нема одговора на ове захтеве. Слична ситуација је и са властитим приходима САНУ, за чије коришћење у претходном периоду (често) изостају неопходне сагласности Министарства финансија.

Имајући у виду да се ребаланс државног буџета обично врши почетком септембра, Извршни одбор САНУ је сматрао да је потребно да на време упозна Председништво САНУ, али и све чланове САНУ са овим проблемима. Руководство САНУ ће наставити да тражи решења за превазилажење ове ситуације и о свему ће обавештавати чланове САНУ.

Четврта седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред и наставило рад према усвојеном дневном реду.

Записник са III (електронске) седнице Председништва САНУ, од 12. јуна 2025. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ информисано је о следећем: да је поводом XXIII међународног симпозијума „Енергетска електроника (Ее2025)”, који је одржан у Београду и Новом Саду од 8. до 10. октобра 2025. године, Друштво за енергетску електронику Србије из Новог Сада доделило Српској академији наука и уметности Захвалницу за успешну и константну подршку наведеном научном скупу, те развоју научне мисли, научних истраживања и подстицању иновативности; академик Јован Делић добио је две награде: Повељу „Свети Стефан Штиљановић” 12. септембра 2025. на Тргу испод Цитаделе у будванском Старом граду у оквиру 9. фестивала „Ћирилицом” и Орден Светог Саве другог реда који додељује Свети синод Српске православне цркве 22. септембра 2025; академику Милошу Којићу додељено је највеће признање које даје Централноевропско удружење за рачунарску механику (СЕАСМ) за допринос рачуној механици, а то су СЕАСМ *Prof. Mang Award* и медаља *Herbert Mang*; дописни члан САНУ Александра Вребалов је у јулу т. г. добила Награду „Даринка Матић Маровић” у оквиру међународног фестивала „KotorArt” за изузетан допринос развоју уметничке музике на простору бивше Југославије. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком са састанка председника Српске академије наука и уметности академика Зорана Кнежевића и делегације Универзитета науке и технологије Кине, одржаног 5. јуна 2025. године, и са Извештајем академика Миодрага Чолића са Генералне скупштине Европске фондације за науку (ESF), одржане 20. јуна 2025. године (одржане онлајн).

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић обавестио је присутне да је 9. октобра 2025. године учествовао на отварању ретроспективне изложбе *Сиварносии и илустрије* дописног члана САНУ Миодрага Табачког у Галерији Црногорске академије наука и уметности у Подгорици. На изложби су приказана 53 паноа, од којих сваки представља по једну годину активности дописног члана САНУ Миодрага Табачког. Изложба је за посетиоце отворена до 10. новембра 2025. године.

Такође, председник САНУ академик Зоран Кнежевић учествовао је, као представник САНУ, на заједничкој научној конференцији „Берлински процес”, која је одржана у Љубљани 14–16. октобра 2025. године, а коју су организовале Немачка национална академија наука „Леополдина” и Краљевско друштво из Велике Британије.

Одељење друштвених наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да је на VI редовном скупу Одељења, одржаном 10. јуна 2025. године, академик Коста Чавошки поднео оставку на место секретара Одељења друштвених наука САНУ, а академик Павле Петровић на место заменика секретара Одељења друштвених наука САНУ. Чланови Одељења друштвених наука САНУ прихватили су оставке академика Косте Чавошког и академика Павла Петровића, које су поднете из личних разлога. Такође, Одељење друштвених наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да су чланови Одељења на истом VI редовном скупу, одржаном 10. јуна 2025. године, тајним гласањем за новог секретара изабрали академика Павла Петровића, а за заменика секретара дописног члана САНУ Мирјану Рашевић, у наредном четворогодишњем периоду. Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ оставку академика Косте Чавошког на место секретара Одељења друштвених наука САНУ и оставку академика Павла Петровића на место заменика секретара Одељења друштвених наука САНУ. Председништво САНУ донело је одлуку да упути на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Павла Петровића за секретара Одељења друштвених наука САНУ и дописног члана САНУ

Мирјане Рашевић за заменика секретара Одељења друштвених наука САНУ, на период од четири године, почев од 10. јуна 2025. године. Председништво САНУ захвалило се академику Кости Чавошком и академику Павлу Петровићу на досадашњем раду. Председништво САНУ честитало је академику Павлу Петровићу и дописном члану САНУ Мирјани Рашевић на избору.

На VI скупку Одељења техничких наука САНУ, одржаном 1. октобра 2025. године, након обављеног тајног гласања, академик Слободан Вукосавић изабран је за секретара Одељења техничких наука САНУ у наредном четворогодишњем периоду, почев од 10. новембра 2025. године, због трајања ранијег мандата секретара Одељења. Након обављеног тајног гласања, дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић изабрана је за заменика секретара Одељења техничких наука САНУ у наредном четворогодишњем периоду, почев од 10. новембра 2025. године, због трајања мандата досадашњег заменика секретара Одељења. Председништво САНУ донело је одлуку да упуту на потврђивање Скупштини САНУ избор академика Слободана Вукосавића за секретара Одељења техничких наука САНУ и избор дописног члана САНУ Весне Мишковић Станковић за заменика секретара Одељења техничких наука САНУ, на период од четири године, почев од 10. новембра 2025. године. Председништво САНУ захвалило се досадашњем заменику секретара Одељења академику Влади Вељковићу на раду и честитало академику Слободану Вукосавићу и дописном члану САНУ Весни Мишковић Станковић на избору.

Председништво САНУ донело је одлуку да упуту Скупштини САНУ предлог Одељења друштвених наука САНУ да именује дописног члана САНУ Милојка Арсића за новог члана Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности као представника Одељења друштвених наука САНУ, до истека мандата УО Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ и Одељења техничких наука САНУ и на иницијативу Академијског одбора за материјале: прихватило оставку академика Велимира Радмиловића на место председника АО за материјале, која је поднета из здравствених разлога; прихватило оставку дописног члана САНУ Владимира Срдића на место потпредседника АО за материјале; именovalo дописног члана САНУ Владимира Срдића на место председника АО за материјале; именovalo дописног члана САНУ Жељка Шљиванчанина на место потпредседника АО за материјале; именovalo дописног члана САНУ Весну Мишковић Станковић, дописног члана САНУ Игора Паштија и др Невену Пуач за нове чланове АО за материјале.

Председништво САНУ је донело одлуку да се План научних и уметничких скупова у САНУ у 2025. години допуни: на предлог Одељења историјских наука САНУ, обележавањем стогодишњице рођења академика Десанке Ковачевић Којић, које ће се одржати у Свечаној сали САНУ 3. октобра 2025. године, и стогодишњице рођења академика Војислава Ј. Ђурића, које ће се одржати 8. децембра 2025. године; на предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, међународним научним скупом “5th International Meeting on Materials Science for Energy Related Applications” у организацији Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, као скуп под покровитељством САНУ, дана 25. септембра 2025. године; на предлог академика Петра Сеферовића и уз сагласност Одељења медицинских наука САНУ, симпозијумом, као делом планиране активности стратешког пројекта *СиаС*, под називом „Врхунска научна сазнања кроз резултате истраживања Српске академије наука и уметности и Удружења за срчану слабост Србије”, у надлежности Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, дана 1. октобра 2025. године; на предлог академика Бранислава Јеленковића и дописног члана САНУ Жељка Шљиванчанина,

уз сагласност Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, трибином са међународним учешћем под називом „Квантне науке и технологије 100 година након настанка квантне механике”, дана 17. новембра 2025. године; на предлог Одбора за проучавање становништва и уз сагласност Одељења друштвених наука САНУ, панел-дискусијом под називом „Ефикасни одговори на демографску кризу”, у надлежности Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, дана 15. октобра 2025. године. Председништво САНУ је, на предлог Одељења друштвених наука САНУ, донело одлуку да се измени План научних и уметничких скупова у САНУ у 2025. години, тако да се обележавање јубилеја посвећеног поч. академику Михаилу Ђурићу одржи уместо обележавања јубилеја посвећеног поч. академику Браниславу Петронијевићу, чију је организацију преузело Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ и Математички институт САНУ, 31. октобра 2025. године.

Председништво САНУ је, на предлог Одељења историјских наука САНУ и уз сагласност Издавачког одбора САНУ, донело одлуку да се Издавачки план САНУ за 2025. годину допуни издавањем публикације *Темилон: прерада олићара / иконостајас од настанка до развијене средњовековне форме са освртима на српске задужбине од краја XII века до Велике сеобе 1690. године* на енглеском језику, аутора архимандрита др Тихона Ракићевића; за уредника је именован академик Миодраг Марковић. Председништво САНУ је, на предлог Одељења уметности САНУ и уз сагласност Издавачког одбора САНУ, донело одлуку да се Издавачки план САНУ за 2025. годину допуни издавањем монографије о Сретену Стојановићу, чији је аутор Вера Грујић; монографија је заједничко издање САНУ и Града Приједора.

Председништво САНУ је, сходно Правилнику о додели награде САНУ, расписало позив овлашћеним предлагачима за доделу награде „Медаља САНУ” као вид признања за изузетна достигнућа у научним и уметничким областима, ради истцања заслуга и одавања признања лауреатима који су их својим изузетним радом развијали и давали посебно значајне доприносе њиховом унапређењу. Награда „Медаља САНУ” се 2025. године додељује из области (1) природних и техничких наука и (2) друштвених и хуманистичких наука, те су установљене надлежне комисије које прегледају пристигле предлоге о кандидатима за доделу награде „Медаља САНУ”, утврђују њихову формалну исправност и дискутују о најзначајнијим предлозима. Свака комисија одлучује тајним гласањем о предлогу који, заједно са писаним образложењем своје препоруке, доставља Председништву САНУ на одлучивање, најкасније до 15. октобра године у којој се додељује награда.

Сходно члану 10 Правилника о додели награде САНУ, Комисија за доделу награде САНУ из области природних и техничких наука доставља Председништву САНУ на одлучивање предлог да се награда „Медаља САНУ” за 2025. годину из области природних и техничких наука додели академику Николи Коњевићу (у прилогу је достављено и издвојено мишљење академика Душице Лечић Тошевски), док Комисија за доделу награде САНУ из области друштвених и хуманистичких наука доставља Председништву САНУ на одлучивање предлог да се награда „Медаља САНУ” за 2025. годину из области друштвених и хуманистичких наука додели академику Тибору Варадију, уз писана образложења својих препорука. Председништво САНУ, на основу предлога комисија, већином гласова свих чланова Председништва САНУ доноси одлуку о додели награде „Медаља САНУ”. Председништво САНУ нема право да мења или допуњава предлоге Комисије који су му достављени на одлучивање. Председништво САНУ доноси одлуку о додели награде до 1. новембра године у којој се додељује свака од награда и о томе обавештава јавност. Председништво САНУ има право да не додели награду из одређене области. Извршни одбор

САНУ се на својој XXIII (електронској) седници од 17. октобра 2025. године упознао са извештајима комисија / предлозима и донео одлуку да их достави Председништву САНУ на даљу надлежност. Председништво САНУ је са 11 гласова „за”, 1 гласом „против” и 2 „уздржана” гласа, на основу предлога Комисије, донело одлуку да се награда „Медаља САНУ” за 2025. годину из области природних и техничких наука додели академику Николи Коњевићу. Председништво САНУ је са 13 гласова „за”, 1 „уздржаним” гласом, на основу предлога Комисије, донело одлуку да се награда „Медаља САНУ” за 2025. годину из области друштвених и хуманистичких наука додели академику Тибору Варадију. Свечана додела награде „Медаља САНУ” одржава се на свечаности поводом Дана Српске академије наука и уметности, 19. новембра 2025. године.

Одељење хемијских и биолошких наука САНУ обавестило је Извршни одбор САНУ да су чланови Одељења на свом V скупу, одржаном 27. јуна 2025. године, донели одлуку да предложи да се Институт техничких наука САНУ стави на старање Одељења хемијских и биолошких наука САНУ. Тиме су чланови Одељења хемијских и биолошких наука САНУ позитивно одговорили на више пута поновљени захтев Одељења техничких наука САНУ да се Институт техничких наука САНУ изузме из старања Одељења техничких наука САНУ и преда на старање Одељењу хемијских и биолошких наука САНУ, због промена предмета и фокуса истраживања Института, до којег је дошло током последњих деценија. Та истраживања су сада знатно ближа научним областима којима се бави Одељење хемијских и биолошких наука САНУ, чији ће чланови отуда компетентније моћи да прате и усмеравају његов рад. Након тога, Извршни одбор САНУ се на својој XX (електронској) седници, од 4. септембра 2025. године, сагласио са предлогом Одељења хемијских и биолошких наука САНУ и донео одлуку да предложи Председништву САНУ да одреди да надаље Одељење хемијских и биолошких наука САНУ прати рад и непосредно се стара о унапређењу делатности Института техничких наука САНУ (у складу са чл. 102 и 114 Статута САНУ и чл. 6 и 51 Статута Института техничких наука САНУ), те да своју одлуку достави Институту који ће изменити свој Статут тако да се на сваком месту адекватно изврше измене речи из „Одељење техничких наука САНУ” у „Одељење хемијских и биолошких наука САНУ”, на начин предвиђен општим актима САНУ и Института техничких наука САНУ.

Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ (са XXII седнице, од 2. октобра 2025. године), донело одлуку сходно предлогу, и то: Географски институт „Јован Цвијић” САНУ на старању је Одељења друштвених наука САНУ; Математички институт САНУ на старању је Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ; Музиколошки институт САНУ на старању је Одељења уметности САНУ; Византолошки институт САНУ на старању је Одељења историјских наука САНУ; Етнографски институт САНУ на старању је Одељења друштвених наука САНУ; Балканолошки институт САНУ на старању је Одељења историјских наука САНУ; Институт за српски језик САНУ на старању је Одељења језика и књижевности САНУ; Институт техничких наука САНУ на старању је Одељења хемијских и биолошких наука САНУ.

Управник послова САНУ др Бојан Бугарчић обавестио је Извршни одбор и Председништво САНУ да је, услед околности које су наступиле у претходном периоду, од којих су најважније гашење Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима као организационе јединице САНУ и завршетак поступка ревизије финансијских извештаја и правилности пословања од стране Државне ревизорске институције, дошло до потребе измена одређених аката САНУ – Правилника о раду Службе САНУ и Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ.

Како би Служба САНУ наставила даље да несметано функционише, упутио је предлог одређених измена у ова два правилника које имају за циљ даље унапређење радне ефикасности и прилагођавање радних процеса актуелним потребама САНУ и доставио нацрт Одлуке о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ и нацрт Одлуке о изменама и допунама Правилника о раду Службе САНУ. У Извештају Државне ревизорске институције, једна од тачака односила се на обрачун превоза запосленима за долазак на посао и одлазак са посла. На основу сугестија Државне ревизорске институције, предлогом измене је предвиђено да *одлуку о висини накнаде трошкова превоза запосленом за долазак на посао и одлазак са посла доноси Извршни одбор САНУ, у складу са законским прописима, да се право на накнаду остварује према месецу становања запосленог и да се накнада трошкова превоза исплаћује запосленима за сваки календарски месец у року године, на крају сваког месеца за претходни, и умањује сразмерно броју дана одсуства са рада који су евидентирани као дани одсуства са рада по неком од законом прописаних основа*. Овом изменом се у потпуности усаглашавају ове одредбе Правилника са примедбом Државне ревизорске институције у погледу обрачуна накнада трошкова превоза, док предлог увођења одлуке Извршног одбора САНУ о висини накнаде трошкова превоза запосленом у складу са законским прописима умањује потребу за чешћим мењањем правилника, у зависности од измена прописа који не прате Закон о раду (скорашња одредба Града Београда да је јавни превоз бесплатан довела је до бројних несугласица у погледу обавезе исплате накнаде запосленима за долазак на посао и одлазак са посла). У Правилнику о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ неопходно је брисање Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима као организационе јединице САНУ, након његовог дефинитивног гашења. Ова измена повлачи и укидање пет радних места прописаних Правилником, те су неопходне измене чланова 3, 4, 5 и 22 Правилника. Такође, брише се и читаво поглавље XVII Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима из Прилога Правилника. Како је управник Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима др Жарко Димић остао ангажован у Служби САНУ током и након поступка раздвајања и примопредаје архивске грађе и гашења Архива, управник послова САНУ предлаже да се оформи ново радно место у Правилнику о систематизацији под називом „саветник за архивску делатност САНУ”, који ће пружати стручну и саветодавну помоћ у вези са делокругом рада Архива САНУ. Припадајући коефицијент би остао непромењен. САНУ остварује све интензивнију и све разноврснију сарадњу са низом државних и приватних, научних, културних, образовних и других институција и те активности постају све значајније у раду САНУ. Ради унапређења комуникације и координације односа САНУ са наведеним институцијама, управник послова САНУ је упутио предлог да се образује ново радно место које би обухватало систематско успостављање, развијање и одржавање сарадње САНУ са другим институцијама, разрађивање закључака надлежних органа САНУ и припремање предлога споразума, меморандума, уговора, дописа и других аката који се односе на међуинституционалну сарадњу и праћење њене реализације, по налогу управника послова. Увођењем радног места „саветник за сарадњу САНУ са другим институцијама” знатно би се унапредио рад Службе САНУ у погледу обима посла током реализације тих видова сарадње, те би управник послова могао да, уз свој надзор, делегира одређени број започетих послова из овог делокруга овом стручном лицу које би пратило актуелне законске оквире, припремало неопходну документацију и учествовало у даљој разradi закључака и одлука. Формирањем Одбора за архитектуру САНУ, а на основу сугестија Одељења уметности САНУ, стекли су се услови да се радно место „стручни сарадник за послове Легата за архитектуру САНУ” који је задужен за послове овог

одбора, с обзиром на природу посла преименује у „стручни сарадник за Одбор за архитектуру САНУ” и пребаци у Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата. Предлаже се и измена описа послова сходно измењеном називу, док би припадајући коефицијент остао непромењен. Такође, уочено је да је, неким ранијим изменама овог Правилника, један од услова за радно место „руководилац Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата” прописан VII степен стручне спреме – Економски факултет. Како оваква врста ограничења тражене факултетске дипломе и стручности није неопходна за организацију и руковођење овим сектором, предлаже се да се ова тачка измени и да остане само врста степена (VII степен, висока стручна спрема), без назначења факултета. У Сектору за организацију скупова и предавања и међународну сарадњу, одлазак у пензију запослене на радном месту „референт за административно-техничке послове” довео је до предлога да се ово радно место избрише, узимајући у обзир да сва задужења која су у опису овог радног места обављају остали запослени у Сектору у склопу својих радних задатака, као и то да дактилографски послови углавном више нису неопходни у раду Службе САНУ. Предложене измене правилника су у потпуности у складу са правним актима САНУ и важећим законским прописима и омогућавају јасноћу у подели надлежности, унапређивање радне ефикасности и прилагођавање радних процеса актуелним потребама, а не захтевају никакво повећање броја запослених лица, већ само унутрашњу реорганизацију (напротив, смањује се укупан број радних места за четири, а новопредвиђена радна места би се попунила прерасподелом послова већ запослених службеника).

Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ (донетог на XXIII седници од 17. октобра 2025. године) и управника послова САНУ др Бојана Бугарчића, донело Одлуку о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ и Одлуку о изменама и допунама Правилника о раду Службе САНУ. Сектор за правне и административне послове САНУ ће спровести потребну процедуру.

Председништво САНУ је, на предлог Извршног одбора САНУ (донетог на XXIII седници од 17. октобра 2025. године), донело одлуку да Академија 2026. годину посвети академику Александру Белићу, те да све активности заједнички реализују САНУ и Институт за српски језик САНУ.

Управник послова САНУ др Бојан Бугарчић упознао је чланове Председништва САНУ са актуелном финансијском ситуацијом у САНУ. Указао је на то да је на позицији награда чланова САНУ у буџету САНУ преостало још око 22 милиона динара до краја године, што је око 55% износа потребног за исплату једне месечне награде (месечни износ средстава за награде је око 39 милиона динара), што значи да до краја године недостаје још око 55 милиона динара. Руководство САНУ се током ове године више пута обраћало надлежним министарствима са захтевом да се одобре средства неопходна за исплату академијских награда до краја године.

До сада је увек, у годинама које су следиле након избора за нове чланове САНУ, када је износ потребан за награде због повећања броја чланова САНУ био знатно увећан у односу на претходну годину, овај проблем решаван кроз ребаланс државног буџета (који се иначе планира и усваја сваке године пре краја октобра, односно пре избора у САНУ и није могуће унапред предвидети колико увећање средстава је неопходно). Ове године није било ребаланса државног буџета и једино решење које преостаје је да буду одобрена средства из државне буџетске резерве за ове намене, што је САНУ и затражила. У договору са руководством САНУ, министар

науке, технолошког развоја и иновација академик Бела Балинт се такође обратио Министарству финансија са захтевом за одобравање 55 милиона динара из буџетске резерве за потребе академијских награда чланова САНУ, а добијена су и усмена обећања из Министарства финансија да ће средства бити одобрена. До дана одржавања седнице Председништва САНУ није било никаквог званичног одговора Министарства финансија. Извршни одбор САНУ ће и даље наставити да активно тражи решења за овај проблем. Уколико до 5. новембра не буде одлуке о одобравању тражених средстава, САНУ ће исплатити око 55% припадајуће академијске награде за тај месец, док ће преостали део бити исплаћен чим буду обезбеђена средства.

Пета седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред и наставило рад према усвојеном дневном реду.

Председништво САНУ информисано је о следећем: академик Милосав Тешић добио је Повељу града Ужица; академик Јасмина Грковић-Мејдор добила је звање професор емеритус на Филозофском Факултету у Новом Саду; академик Слободан Марковић добио је признање *Pro Geographia Szegediensis medal – International award* за ову годину. Председништво САНУ честитало је члановима САНУ на добијеним признањима.

Председништво САНУ упознало се са Белешком о разговору са потпредседником Међународног научног савета за чланство професором Јунгуаном Цуом, одржаном 12. октобра 2025. године; са Извештајем академика Миодрага Чолића са Осмог годишњег састанка европских чланица Међународног савета за науку, који је одржан у Тирани од 20. до 21. октобра 2025. године; са Извештајем академика Миодрага Чолића са ЕМАН-ТУБА конференције, одржане у Истанбулу од 1. до 2. новембар 2025. године.

Жири за додељивање Награде „Иван Табаковић”, која се додељује аутору остварења од изузетног значаја у области ликовних и примењених уметности, а које је било изложено или јавно приказано у Републици Србији у периоду од 1. септембра 2023. године до 1. септембра 2025. године, доставио је за Председништво САНУ *Образложење ирејоруре за додељивање Награде Иван Табаковић 2025*. Председништво САНУ потврдило је одлуку Жирија за доделу Награде „Иван Табаковић”, којом се награда „Иван Табаковић” за 2025. годину додељује госпођи Биљани Ђурђевић, у свему према Правилнику о додели Награде „Иван Табаковић”. Председништво САНУ сагласило се са предлогом секретара Жирија да се додела награде уприличи у Клубу САНУ, 16. децембра 2025. године у месецу када се обележава годишњица рођења Ивана Табаковића.

Председништво САНУ усвојило је допуну Плана јавних набавки за 2025. годину у свему према предлогу Комисије за планирање набавки САНУ (бр. 118/10 од 12. 11. 2025).

Шеста седница

Председништво САНУ усвојило је дневни ред.

Записник са V седнице Председништва САНУ, одржане путем електронске преписке и закључене 18. новембра 2025. године, усвојен је без примедби.

Председништво САНУ усвојило је измену Плана јавних набавки за 2025. годину у свему према предлогу Комисије за планирање набавки САНУ (бр. 118/12 и 118/13 од 23. 12. 2025).

3. СКУПШТИНА

Годишња скупштина Српске академије наука и уметности одржана је 29. маја 2025. године. Скупштином је председавао председник Српске академије наука и уметности академик Зоран Кнежевић.

Отварајући редовно годишње заседање Скупштине САНУ, председник САНУ је поздравио све присутне чланове Академије.

Српска академија наука и уметности броји 99 редовних и 36 дописних чланова, што је укупно 135 чланова. У кворум се, према извештајима одељења САНУ и предлогу Извршног одбора САНУ, не рачунају пет чланова САНУ, четири редовна и један дописни члан (академик Драгош Цветковић из Одељења за математику, физику и гео-науке, дописни члан САНУ Радослав Адић из Одељења хемијских и биолошких наука, академик Небојша Радуновић и академик Радоје Чоловић из Одељења медицинских наука и академик Јованка Калић из Одељења историјских наука). Скупштина САНУ је утврдила списак чланова САНУ који не улазе у кворум.

За одржавање Скупштине потребно је присуство најмање 66 чланова у радном саставу САНУ. Данашњој Скупштини присуствује укупно 88 чланова САНУ (60 редовних и 28 дописних чланова).

Председник је констатовао да постоји потребан кворум за пуноважно одлучивање Скупштине. За доношење одлука по свим тачкама дневног реда потребна је већина гласова присутних, дакле најмање 45 гласова.

Уз позив за Скупштину, свим члановима САНУ достављен је сазив са дневним редом и пропратним материјалом. Дневни ред је једногласно усвојен.

Скупштина је затим прешла на рад према усвојеном дневном реду:

1. Усвајање Записника са заседања Редовне годишње Скупштине САНУ одржане 23. маја 2024. године и Записника са заседања Изборне скупштине САНУ за избор нових чланова САНУ, одржане 7. новембра 2024. године, који се налазе у *Годишњаку* САНУ за 2024. годину, доступном на интернет презентацији САНУ
Записници су усвојени без примедби.
2. Избор оверача записника
За овераче записника Редовне годишње Скупштине САНУ Извршни одбор САНУ је предложио академика Мирјану Живојиновић и академика Градимира Миловановића, уз њихову усмену сагласност.
За овераче записника изабрани су академик Мирјана Живојиновић и академик Градимир Миловановић.
3. Беседа председника Српске академије наука и уметности академика Зорана Кнежевића

„Поштовани чланови Српске академије наука и уметности, часници, даме и господо,

Чувена песникиња, аскета и суфистички мистик Рабија од Басре је још у осмом веку записала: „Када би свет био власништво једног човека, тај човек ипак не би био богат, јер не поседује вечност”. Нису до краја разјашњене околности у којима је то речено, али је порука јасна и универзална, а једино што се мени чини подложним

нешто слободнијој интерпретацији јесте оно што мудра Рабија подразумева под вечношћу. Могла би се тако ова изрека односити на бесмртност као реализацију вечности у људској перцепцији, вероватно и на још доста тога, али мени изгледа најприхватљивијим тумачење да се вечност овде заправо односи на памћење или – можда тачније – остајање у памћењу.

Говорећи пак о памћењу, савремена наука, или поближе, неуролози који се баве истраживањем неурокогнитивних процеса белодано су показали да постоје разне врсте памћења: декларативно и процедурално, епизодно и семантичко, сензорно, краткорочно или радно, дугорочно итд. Дозволите ми да за потребе овог свог обраћања употребим још једну, сасвим једноставну и заправо чак и помало баналну, поделу – на лично и колективно памћење. Мислим да су већини од нас у овој сали добро позната просторна и нарочито временска ограничења личног памћења, његова непоузданост, варљивост и селективност, да о патолошким стањима и не говорим. Према и колективно сећање пати од неких од поменутих дисторзија, ипак се, у неким својим облицима које желим данас да поменем, може са доста разлога рећи да је по много чему то сећање објективније и поузданије. Ту не мислим толико на сећање које се путем изговорене или написане речи „с колена на колено” преноси кроз генерације, било читавог човечанства или неког његовог дела (појединог народа или које специфичне популације), колико на институције које је човек направио да би то своје сећање успешније и целовитије сачувао и веродостојно пренео у будућност. Говорим, дакле, о институцијама – инкарнацијама колективног памћења и чуварима сећања – од библиотека и свих осталих најразноврснијих *theka*, што ће на грчком рећи ковчега за спремање, музеја, легата, колекција, и ко зна чега још, па до оне институције о којој бих данас нешто детаљније да проговорим – архива.

Рекао бих да је прилично очигледна, свакако не нарочито оригинална, констатација да то што се пре свега колективно памти заправо чини оно што ми обично подводимо под историју. Архив је, дакле, једна од институција на којој почива наше познавање и разумевање властите прошлости, извор сазнања о људима и догађајима и драгоцен сведок прохујалих времена. Чувајући трагове промена у времену, одговара и на питање људског поимања протока времена, о чему сам говорио у једном свом ранијем обраћању.

Од самог оснивања Академијине претече, Друштва српске словесности 1841. године, започело је прикупљање извора за српску прошлост, њихово чување, изучавање и објављивање. Као крајњи исход тог настојања створен је данашњи Архив САНУ, који се, не рачунајући манастирске ризнице, може сматрати једним од најстаријих архива код Срба. Време протекло од оснивања тог нашег Архива до данас обежено је сталним напорима да се грађа на чувању у његовим депоима увећава и обогаћује, а рад Архива унапређује. Будући да има свега око 800 дужних метара грађе, Архив САНУ спада у ред мањих институција те врсте, али је, захваљујући богатству и разноврсности по садржају, постао незаобилазан у проучавању прошлости српског народа и простора који је наш народ насељавао и на којем данас живи. Архив већ деценијама пружа услуге бројним истраживачима из земље и иностранства: историчарима, славистима, етнографима, оријенталистима и многим другима, а доступан је и свим заинтересованим грађанима. Као нераскидиви део Академије у прошлим временима делио је њену судбину, преживевши бројне селидбе и два светска рата.

Грађа Архива САНУ, која од 1979. године има статус културног добра од изузетног значаја, подељена је на пет збирки: Стару, Историјску, Етнографску, Оријенталну и Збирку одликовања. Немам овде времена да улазим у појединости описивања садржаја и значаја сваке од ових збирки, па ми дозволите да само кратко поменем да

се у *Старој збирци* чувају 532 јединице из периода од XIII до XIX века, као што су одломци Сврљишког јеванђеља, који потичу из 1279. године, најстарији сачувани српски празнични минеј из средине XIII века, Куманичко четворојеванђеље, Закон о рудницима деспота Стефана Лазаревића и др.

Историјска збирка обухвата период од средњег века до данашњих дана и садржи 15.238 јединица, средњовековних повеља у оригиналу или препису, разних званичних и приватних докумената, заоставштина и личних фондова академика и знаменитих личности из српске историје, попут Вука Стефановића Караџића, Симе Милутиновића Сарајлије, Илариона Руварца, Јована Цвијића, Александра Белића, Иве Андрића и многих других. Документи су писани на црквенословенском, српском, латинском, грчком и бројним другим језицима.

Етнографску збирку чини богат и разноврстан етнографски материјал распооређен у 485 инвентарских јединица: колекције народних песама, приповедака, басни, пословица и сл., описи одеће, живота, хране, обичаја и начина лечења српског народа у XIX и XX веку, као и заоставштине истакнутих етнографа.

Оријенталну збирку чине 262 рукописне и штампане књиге претежно религиозне садржине и 92 појединачна документа на турском, персијском и арапском језику из периода од XV до XX века.

Збирка одликовања најмлађа је по времену настанка и броји 1.444 предмета, а садржи ордене, медаље, споменице, плакете, дипломе, повеље, значке и друга одликовања додељена Академији, њеном Архиву, академицима и другим истакнутим личностима српске историје. Део збирке изложен је у сталној поставци на првом спрату Палате САНУ, а доступан је и на интернет сајту, преко којег је могуће прегледати цео њен садржај.

Архив чува и фондове Друштва српске словесности, Српског ученог друштва, Српске краљевске академије, али и записнике седница Извршног одбора, Председништва и Скупштине САНУ и досијее преминулих чланова САНУ.

Дозволите ми да овај кратки осврт на Архив САНУ допуним са неколико важних информација које се непосредно тичу његовог рада данас:

– у Архиву је 2021. године установљена конзерваторска радионица, која је данас потпуно опремљена, те се у њој обавља највећи део реставрације и конзервације важних докумената;

– на старању САНУ је од 1949. године био Архив у Сремским Карловцима, са својим црквеним делом који је 2025. године на захтев Српске православне цркве истој враћен на управљање, и световним делом који је истовремено, у складу са законом и препорукама надлежних државних институција, похрањен у Архиву града Новог Сада, чиме је ова јединица САНУ престала да постоји – њено затварање ћемо формализовати одговарајућом одлуком у наставку данашње Скупштине;

– након више од 40 година вредног рада и умешног руковођења Архивом, академик Василије Крстић је управљање Архивом САНУ препустио академику Мири Радојевић. Дозволите ми да академику Крстићу у име Српске академије наука и уметности изразим најискренију захвалност за све то дуго време бдења над нашим архивским благом и да му пожелим оно што је и до сада красило његов научни опус – још много година успешног истраживачког рада, коришћења и научно чврсто утемељене, јасне и поуздане интерпретације драгоцене историјске грађе коју чува наш Архив. Новој управици желим да успешно настави истим путем и да унапређује наш Архив и његове збирке – за коју годину, надам се, у реновираном и боље уређеном простору, какав Архив САНУ и заслужује.

Прелазећи сада на друге теме које треба поменути овом приликом, желим пре свега да истакнем да је у Српској академији наука и уметности, институцији која баштини богато историјско искуство и памћење, већ извесно време присутна дубока забринутост због стања у земљи које се огледа у вишемесечним друштвеним и политичким бурним догађањима и превирањима, са озбиљном кризом образовног система, посебно у домену високог образовања, као фокалном тачком и најважнијом последицом. У одсуству конструктивног друштвеног дијалога поделе се продубљују, прерастајући у оштру поларизацију која, ако и даље настави да опстаје без правих и трајних решења, може да угрози кључне институције и доведе до неконтролисаног растакања друштвеног и државног ткива Србије. Од настанка Универзитета у Београду и његових претходница, установе високог образовања спадају међу кључне институције Србије које су у последња два века имале централни значај за развој друштва и државе. На овој и наредним генерацијама је обавеза да очувају и унапреде ову мисију високог образовања, али и да поставе и развију најшире основе за боље функционисање институција и бржи напредак друштва у целини; ту одговорност делимо с њима сви ми, а у овом тренутку посебно носиоци највиших државних функција и носиоци највиших функција на универзитетима. Желим, притом, да истакнем да треба поштовати и уважавати настојање младе генерације да направи свет по својој мери, онакав каквог га она види и жели, јер је то свет који њој припада и у којем ће она, а не ми, и да живи.

Чланови Академије, академијски одбори, одељења и органи Српске академије наука и уметности у претходном периоду су у више наврата јавно иступали, реагујући на актуелна збивања или поједине одлуке власти, износећи своје јасне ставове, критике и предлоге. Мислим да је тиме Академија показала да је свесна своје друштвене улоге и одговорности, као и дубине и сложености кризе која може да има дуготрајне негативне последице. Дозволите ми, зато, да и овом приликом још једном апелујем на све друштвене и политичке чиниоце да неодложно приступе стварању услова за налажење народу и држави корисних, а од нараштаја наше будућности тражених и очекиваних, најбољих решења.

Унаточ, дакле, сложеним временима и бурним догађањима у друштву и држави, редовне активности Академије, њен рад и функционисање, одвијају се несметано и у складу са плановима и уобичајеном праксом. Академија се за сада редовно финансира од стране Републичког буџета, те тако, иако се повремено јављају проблеми у комуникацији са Трезором и Министарством финансија, континуирано одржава текућу ликвидност и редовно измирује своје обавезе.

Како ћете детаљније чути мало касније од потпредседника, генералног секретара и председника Огранка у Новом Саду, међународна сарадња се постепено развија и шири, издавачка делатност и даље одржава веома висок ниво продукције и квалитета, научни и уметнички рад у свим својим облицима доноси бројне значајне резултате. Дозволите ми да поменем још само захвалнице и плакете додељене Академији у протеклом периоду, као и бројна значајна одликовања, награде и друштвена признања која је добио већи број наших чланова, на чему им је Председништво САНУ срдечно честитало.

Ова, 2025. година је у Академији постизборна година, када сводимо резултате протеклог изборног циклуса, сагледавамо оно што је ту било добро или мање добро, има ли и где су још увек присутне слабости и мањкавости наших процедура и критеријума. То је и година у којој је, да вас подсетим, могуће предлагати и вршити одговарајуће промене Статута. Истовремено, одвија се процес упознавања наших ново-

изабраних дописних чланова са радом Академије и њихових матичних одељења, на којима они током године одржавају приступна предавања и тако најнепосредније представљају колегама свој научни и уметнички рад и постигнућа. Нови редовни чланови су протеклих дана одржали своје беседе и тако, у складу са традицијом, коначно „оверили” свој статус редовног члана САНУ, тј. академика. Користим прилику да још једном свим новоизабраним редовним и дописним члановима честитам на избору. Коначно, мислим да су резултати протеклих избора за нове дописне чланове и нове академике бар за неко време отклонили опасност од опадања броја чланова САНУ испод минимално прихватљивог, те да су се тако створили услови да већи број академика и дописних чланова буде ангажован у раду САНУ, на чему ће органи САНУ инсистирати и у наредном периоду.

Као и увек у овим приликама, тема за обраћање Скупштини је више него времена у које пристojност налаже да се смести ова председничка беседа, па ми дозволите да своје данашње обраћање завршим једном лепом вешћу. Желео бих, наиме, уважени чланови Српске академије наука и уметности, да вас са посебним задовољством обавестим да су Влада Републике Србије и Дирекција за управљање имовином Републике доделили нашој Академији на коришћење репрезентативни вишестановски простор у згради у Кнез Михаиловој 36. Тиме је заокружена целина те зграде која је сада читава на располагању за потребе САНУ и наших института. Извршни одбор сматра да је, имајући у виду величину простора, декоративну куполу којом је надсвођен, локацију у централном делу приземља зграде са директном комуникацијом са Улицом кнеза Михаила, али и довољном удаљеношћу од уличне буке, а с обзиром на потребе САНУ, најсврхисходније да се тај простор користи као изложбени и концертни, чиме се нашој Галерији ликовне и музичке уметности отварају широке могућности за још квалитетнију, разноврснију и раскошнију припрему и презентацију и иначе високо цењених и посећених уметничких програма и садржаја. Академија се захваљује Влади и Дирекцији Републике и у предстојећем периоду ће уложити напоре да се, уз одговарајућу финансијску подршку наदेжних институција, добијени простор адекватно уреди и приведе реченој сврси.

Захваљујем коначно свима вама на присуству којим показујете да нам је Академија, лични протекторат богиње Атене, важна и, на крају, захваљујем на пажњи!”

4. Извештај о раду САНУ за 2024. годину, који подноси генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић

„Господине председниче САНУ, цењене колегинице и колеге, чланови САНУ, Дужност генералног секретара је да на свакој редовној Скупштини САНУ изнесе извештај о раду у претходној, 2024. години. Било је много активности и догађаја у Академији и ја, наравно, нећу моћи да говорим о свему, али они који су заинтересовани за детаље или неке друге аспекте онога о чему ћу говорити могу то да нађу у издању *Годишњака* на сајту САНУ, који ће затим, уз евентуалне корекције, бити доступан и у папирном облику.

Годишња Скупштина САНУ одржана је тачно пре годину дана, 23. маја 2024. године. Тада је председник сумирао шта је остварено у првој години мандата новог руководства, истакао рационалан и реално остварив континуитет рада и активности Академије и то би у следећем периоду требало да буде подстрек за иновације и прилагођавања у укупној активности САНУ. Извештај о раду САНУ у 2023. години је поново поднео генерални секретар, а посебне извештаје су дали потпредседници академици Зоран Поповић и Миодраг Марковић, док је о активностима Огранка у

Новом Саду говорио председник Огранка академик Стеван Пилиповић. На Скупштини су потврђени избори секретара и заменика секретара Одељења историјских, Одељења медицинских и Одељења хемијских и биолошких наука. Утврђен је и програм рада за 2024. годину.

Изборна скупштина, као један од најзначајнијих догађаја прошле године, одржана је 7. новембра. Председник Изборне комисије је подсетио да је у том тренутку САНУ бројала 116 чланова, и то 85 редовних и 31 дописног члана, што је један од најнижих бројева чланства САНУ у скоријој историји и ова чињеница је помињана у предизборном периоду више пута. Изборна комисија је координисала гласање и коначно, на наше задовољство, изабрано је нових 17 редовних, 22 дописна и 5 иностраних чланова, чиме је знатно повећан број чланова САНУ. Сада смо јачи за значајан број нових чланова, њихово искуство и експертизу.

Председништво и Извршни одбор САНУ су радили у некој врсти синергије у 2024. години. Председништво је одржало шест седница, а Извршни одбор укупно 33 седнице. Извршни одбор је донео одлуке за 687 предмета, које су у суштини била припрема за одлучивање на Председништву САНУ, мада су на Извршном одбору разматране и друге тематике. Потписан је програм о сарадњи са Академијом наука и умјетности Републике Српске, протокол о сарадњи са Мађарском академијом, а анекси споразума са Црногорском и Словеначком академијом наука и уметности.

Извршни одбор се у току 2024. године огласио поводом неких актуелних догађаја, важних за српско друштво. Поводом усвојене Резолуције Генералне скупштине Уједињених нација о Сребреници и њеног тумачења у смислу колективне одговорности српског народа за геноцид, уследила је реакција Извршног одбора. На сајту Академије се налази саопштење поводом могућег рушења Београдског сајма, зграде Генералштаба и Министарства одбране. Поводом трагедије на железничкој станици у Новом Саду Извршни одбор је изразио дубоко жаљење и саучешће породицама и прихватио предлог Академијског одбора за високо образовање да упозна јавност са ставовима наведеног одбора о студентским протестима и догађањима на универзитетима у Србији.

Сва одељења, огранци и одбори САНУ одржавали су своје редовне састанке. Формирана су три нова Академијска одбора: за вештачку интелигенцију, животну средину и архитектуру. Међународна сарадња је у сталном успону, о чему ће касније бити више говора. САНУ је чланица невладиних међународних научних асоцијација и постоје билатерални и мултилатерални пројекти у којима учествујемо. Настављена је политика обележавања годишњице значајних чланова САНУ; година 2024. била је посвећена академику Владимиру Петковићу, са свим пратећим програмима и одржаном пригодном изложбом. Трибина Библиотеке САНУ се током година афирмисала као угледна и традиционална презентација нових издања Академије, као и других вредних публикација; 2024. године је одржано 15 трибина које су имале велику посећеност. Коначно, под кровом САНУ је организовано 36 научних скупова, симпозијума, конференција и конгреса, такође и бројне изложбе и концерти.

Дотаћи ћу се и финансијског пословања САНУ, иако то, строго узевши, није мој ресор. Наиме, 2023. године смо се суочили са једним акутним проблемом, а то је да је, по захтеву ММФ-а, Министарство финансија Академију ставило у положај да своје пословање евидентира кроз јединствени софтверски програм за евиденцију финансијских трансакција, као што то важи за све директне буџетске кориснике. Тиме су се појавиле препреке у комуникацији са директним корисницима од великог значаја, као и за коришћење сопствених прихода, што није било прихватљиво. Одмах смо скренули пажњу Министарству финансија и оно је имало разумевања и до краја

2023. средства дирекtnих корисника обезбеђена су директно од Министарства финансија. У 2024. години САНУ је променила статус из директног у индиректног корисника преко Министарства науке, технолошког развоја и иновација, чиме су се, према проценама Министарства финансија, превазишли проблеми у начину финансирања и Академији је обезбеђено несметано функционисање. У том смислу, упркос глобалној економској кризи, Академија је успешно покрила текуће расходе, делом из текућих прихода, који су остварени са вишим вредностима од планираних, а делом из расположивих средстава из ранијих година. Детаљнији подаци се могу видети у *Годишњаку*.

Постали смо једна од највећих издавачких кућа у Србији и у току 2024. године, на иницијативу чланова САНУ, као и аутора изван САНУ у сарадњи са члановима САНУ, објављена су 52 издања, и то 8 монографија, 22 зборника радова, 10 каталога, 11 појединачних бројева часописа и једна библиографија. Импресивно је да је више од 280 аутора публиковало своје радове у Академијиним издањима. Посебно место у издавачкој делатности САНУ имале су две публикације, а то су едисија „Живот и стваралаштво жена чланова САНУ” и монографија о Палати САНУ. Почасни уредник едисије „Живот и стваралаштво жена чланова САНУ” је академик Нада Милошевић Ђорђевић, уредник издања академик Душица Лечић Тошевски, а главни уредник је генерални секретар САНУ. Едисија о женама члановима САНУ представља јединствену заокружену целину од четири тома, где је четврти том финализован током 2024. године. Едисија је у току те године овенчана Наградом за допринос иновативној образовној пракси. Монографија *Палата САНУ* аутора професора Милана Просена је припремљена поводом обележавања 100 година постојања Академијине зграде. Уредник издања је почивши академик Милан Лојаница, а главни уредник је, као и за сва остала издања Председништва, генерални секретар. Аутор Милан Просен написао је исцрпну студију о Палати Академије, која је подигнута 1924. године, не као будућа зграда Академије, али су њени архитекти били чланови Српске краљевске академије, затим је преуређена после Другог светског рата према пројектима архитекте Григорија Самојлова. Интересантна је опсервација аутора, који је луцидно приметио да Палата Академије има централну улогу на, како је рекао, београдском шеталишту, да је један од стожера друштвеног живота престонице, али и да је својом активношћу „храм науке, уметности и културе”.

За Академију, поред издавачке делатности, изузетно су били важни односи са јавношћу. Они су ишли преко три редовне конференције за медије, редовног објављивања програма и презентације ставова Извршног одбора, Председништва и појединих одељења од јавног интереса, а посебно је значајан рад у области осавремењивања интернет презентације Академије. На основу закључака Уређивачког одбора за интернет презентацију САНУ, у 2024. години је урађена свеобухватна анализа садашњег стања и направљен план осавремењивања. Почетком ове године у сарадњи са Аудиовизуелним архивом и Математичким институтом направљен је предлог изгледа насловне стране веб-презентације. На насловној страни је преуређена структура. У првом реду су вести које су од највећег интереса и показало се да се сајту највише прилази због тога. У другом реду су скорији догађаји (скупови и предавања, изложбе и концерти), у трећем реду су недељни месечни распореди и слика академика коме је посвећена ова година, док четврти ред представља издања САНУ, Аудиовизуелни архив и архиву вести.

Коначно бих хтео да кажем да, и поред наших честих критичности према околини и према нама самима, САНУ је радила као целина. Да су све јединице САНУ – Архив, Библиотека, Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију, галерије –

успешно обављале значајне послове, врло често покретале нове иницијативе дуго-рочног значаја и уредно извршавале своје обавезе, што је све представљено у *Годишњаку*. Могу да кажем да је ове године у *Годишњаку* враћен и део који се односи на некрологе преминулим члановима САНУ.

Дакле, упркос тешкоћама и изазовима, 2024. година је, по нашем мишљењу, била период даљег развоја богате активности САНУ. Академија се све више афирмише, и то као креативни чувар наше научне и културне прошлости, а истовремено и као институција која је отворила врата за афирмацију најсавременијих токова у науци и уметности, како за стране тако и за домаће ствараоце. Била је то још једна година развоја и стварања перспективе за даљи успешан рад.”

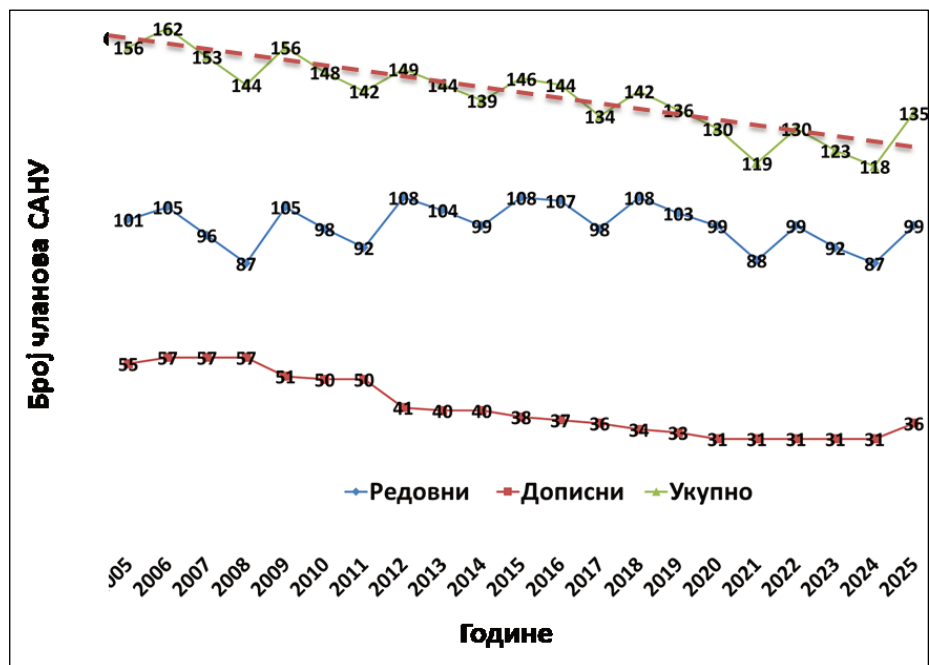
5. Реч потпредседника САНУ од чланова Одељења за математику, физику и гео-науке, Одељења хемијских и биолошких наука, Одељења техничких наука и Одељења медицинских наука, академика Зорана Поповића

„Поштовани господине председниче, поштоване колегинице и колеге,

У овом излагању биће речи о старосној структури чланова САНУ, о буџету Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и начину трошења ових средстава и, на крају, о Дигиталном архиву издања САНУ (ДАИС).

Старосна структура чланова САНУ – мај 2025.

На слици 1 графички је приказана промена бројности чланства Академије у периоду од 2005. до 2025. године.

Слика 1. Промена броја чланова Академије у последњих двадесет година

Као што се са слике 1 види, лако је уочљив тренд смањења бројности Академије од око 10 чланова по декади. Ову Скупштину дочекујемо са укупно 135 чланова Академије (36 дописних и 99 редовних). Пред изборе, у новембру 2024. године, имали смо 118 чланова. Након избора, Академија се увећала за 22 новоизабрана дописна члана. Од претходне годишње Скупштине (мај 2024) до данас чланство се смањило за пет преминулих редовних чланова (академици Д. Деспић, В. Јовић, М. Војводић, М. Лојаница и Љ. Симовић). И поред последњих успешних избора још смо далеко од отклањања могућности уласка у спиралу из које се никада нећемо извући и достићи *numerus clausus* од 160 чланова, колико је Статутом САНУ из 2017. прописано.

Није само бројност оно што нас брине, већ је то, много више, старосна структура наших чланова, која је приказана на слици 2.

Слика 2. Расподела чланова Академије у 2025. години по годинама старости

Од 135 чланова, колико Академија данас броји, у категорији оних који још нису отишли у пензију је 23,7% или само 32 члана. Они имају веће могућности да утичу на токове, не само научних него и свих других активности у овој земљи, а тиме и да директније утичу на рад и углед наше Академије.

Ако се узме у обзир да је по важећим законима за науку и образовање праг за одлазак у пензију померен на 70 година (што је веома мали број чланова Академије искористио), број радно активних чланова Академије се повећава на 42 или нешто више од 31,1% од укупног чланства, што знатно увећава радни капацитет Академије. Брине такође и податак да је 23% чланства старије од 80 година.

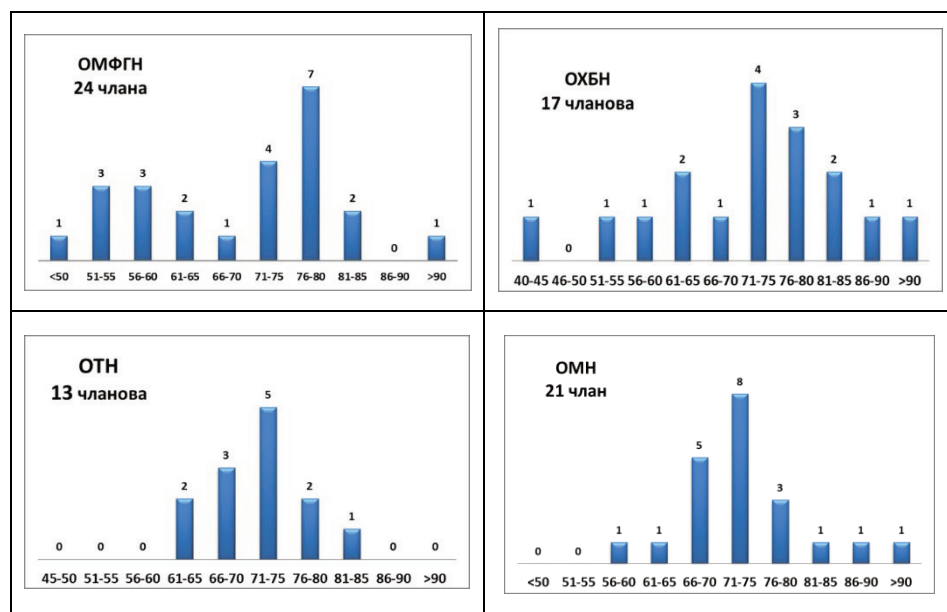
На слици 3 приказана је и просечна старост чланова САНУ у 2025. години по одељењима и укупна за целу Академију. Као што се види, просечна старост свих чланова САНУ у 2025. години износи 72,94 година.

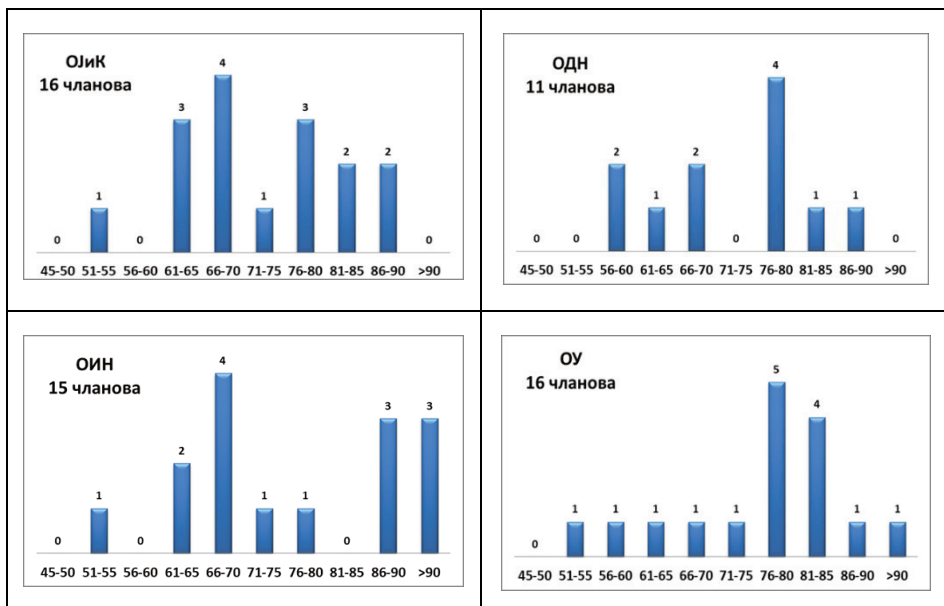

Слика 3. Просечна старост чланова САНУ по одељењима и укупна за САНУ

Просечна старост чланова Одељења друштвених наука је највећа, затим следи Одељење уметности и Одељење историјских наука. „Најмлађе” одељење је Одељење за математику, физику и гео-науке, пре свега због великог броја новопримљених чланова.

Расподела чланова САНУ по одељењима на основу старости њихових чланова приказана је на слици 4.

Слика 4. Дистрибуција старости чланова Академије по одељењима – стање у мају 2025.

У најбројнијим одељењима (ОМФГ, ОМН) највише чланова је старости између 71 и 80 година. У Одељењу историјских наука, друштвених наука и уметности нагомилавање чланства је ка високој старости, што је велика опасност за драстично смањење бројности, а тиме и активности поменутих одељења.

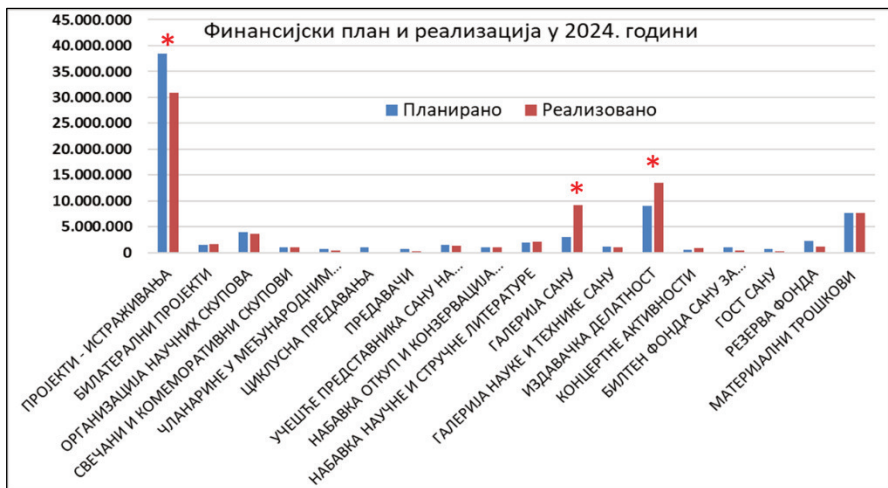
Старосну дистрибуцију по одељењима овде нећу дискутовати у детаљима. Остављам вама да сами изведете закључке.

Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности

Буџет Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности у 2024. години износио је 77 милиона динара, што је повећање од 10% у поређењу са 2023. годином.

Приказ утrophка средстава Фонда у 2024. години по ставкама дат је у табели 1 и илустрован на слици 5. Најпре истичемо да је планирани буџет готово у потпуности реализован. Остатак од око 640.000 динара враћен је у буџет Републике Србије.

На неким ставкама дошло је до значајнијих одступања од планираних вредности. Као што се у табели 1 и на слици 5 види, највећи „подбачај” у трошењу средстава у односу на планирана средства налази се на позицији индивидуалних и одељењских пројеката. Највеће прекорачење је на ставкама Галерија САНУ и Издавачка делатност. У апсолутном износу највеће прекорачење у трошењу планираних средстава, од преко 6 милиона динара, настало је на ставци Галерија САНУ. Разлог за ово прекорачење је чињеница да три реализоване изложбе у Галерији САНУ нису имале одговарајућу финансијску подршку из традиционалних извора (Министарство културе РС и Секретаријат за културу града Београда), па су трошкови реализације наведених изложби покривени из Фонда. Прецизније, током 2024. године Галерија САНУ конкурисала је за средства код Министарства културе за четири изложбе.

Слика 5. Графички приказ реализације буџета Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности у 2024. години заједно са планираним средствима по ставкама

Табела 1. Реализација буџета Фонда у 2024. години по ставкама

Намена	Приходи (динара)	Расходи (динара)	Остатак средстава (динара)	Реализација (%)
Пројекти – истраживања	38.400.000,00	30.851.894,54	7.548.105,46	80,3%
Билатерални пројекти	1.500.000,00	1.619.396,55	-119.396,55	108,0%
Организација научних скупова	4.000.000,00	3.610.571,95	389.428,05	90,3%
Свечани и комеморативни скупови	1.000.000,00	1.055.708,32	-55.708,32	105,6%
Чланарине у међународним асоцијацијама	700.000,00	351.729,33	348.270,67	50,2%
Циклусна предавања	1.000.000,00	0,00	1.000.000,00	0,0%
Предавачи	700.000,00	245.369,40	454.630,60	35,1%
Учешће представника САНУ на скуповима у иностранству	1.500.000,00	1.406.776,78	93.223,22	93,8%
Набавка, откуп и конзервација архивалија	1.000.000,00	1.087.891,78	-87.891,78	108,8%
Набавка научне и стручне литературе	2.000.000,00	2.143.111,83	-143.111,83	107,2%
Галерија САНУ	3.000.000,00	9.201.820,32	-6.201.820,32	306,7%
Галерија науке и технике САНУ	1.100.000,00	1.008.472,19	91.527,81	91,7%
Издавачка делатност	9.000.000,00	13.489.701,88	-4.489.701,88	149,9%
Концертне активности	500.000,00	912.000,00	-412.000,00	182,4%
Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности	1.000.000,00	333.689,27	666.310,73	33,4%
Гост САНУ	700.000,00	188.947,48	511.052,52	27,0%
Резерва Фонда	2.200.000,00	1.153.593,92	1.046.406,08	52,4%
Материјални трошкови	7.700.000,00	7.700.000,00	0,00	100,0%
Укупно	77.000.000,00	76.360.675,34	639.324,66	99,2%

На званичном конкурс у одобрена су средства само за изложбу „Урош Предић: достојанство свакидашњице” у износу од 4.600.000 динара. Накнадно, добијено је и 2.000.000 динара за изложбу „Владимир Р. Петковић: утемељитељ струке и науке” и 1.000.000 динара за изложбу „Дадо: историја природе”. Укупна добијена средства од Министарства културе у 2024. години износила су 7.600.000 динара, а укупна утрошена средства за ове четири изложбе била су 17.714.000 динара.

Прекорачење трошкова за издавачку делатност се редовно јавља због изузетно велике годишње продукције Академије, а у 2024. години и додатно због значајног повећања цене штампања.

У САНУ се научноистраживачки рад њених чланова одвија и финансира кроз три врсте пројеката.

Стратешки пројекти (почев од 2018. године) замишљени су да подрже нове и оригиналне идеје наших чланова, које би требало реализовати интердисциплинарно, уз учешће и других чланова из истог и других одељења САНУ. У 2024. години финансиран је рад два стратешка пројекта, и то:

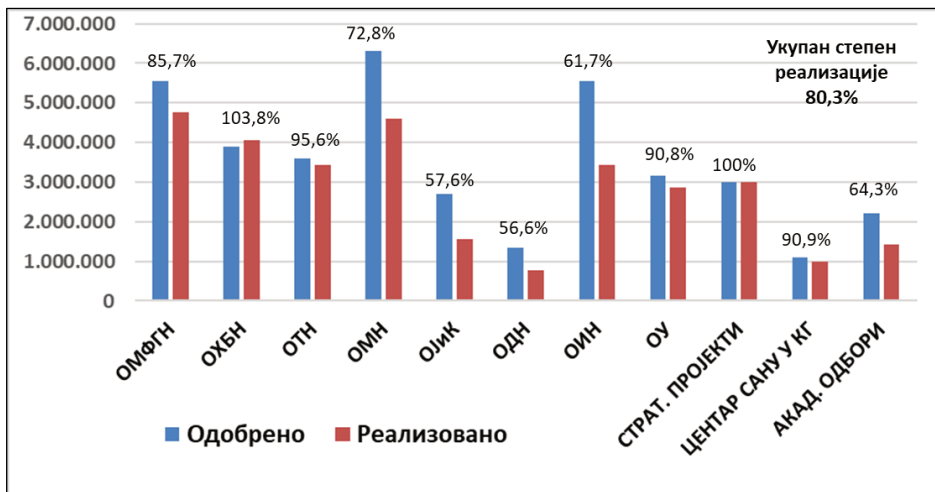
1. „Биомедицински потенцијал новоизолованих дитерпена латекса млечика (*Euphorbia* L.) са станишта у Србији”, којим је руководио академик Слободан Мило-сављевић. Наведени пројекат је успешно завршен у 2024. години.

2. „Срчана слабост је победива: побољшање квалитета лечења срчане слабости у Републици Србији (СпаС)”, којим руководи академик Петар М. Сеферовић.

Индивидуални пројекти представљају научни идентитет сваког члана и не подлежу никаквим рестрикцијама. Индивидуални пројекти се финансирају у износу који се утврђује сваке године, а у складу са финансијским планом Фонда. За 2024. годину је усвојено да тај износ буде 300.000 динара. У 2024. години финансиран је рад на 94 индивидуална пројекта.

Одељењски пројекти се формирају на бази активности одељењских одбора. Ови пројекти се уговарају на период од три године са годишњим износом од 150.000 динара и истоветним критеријумом за оцену успешности рада на пројекту као у случају индивидуалних пројеката. У 2024. години финансиран је рад укупно 41 одељењског одбора.

Преглед ефикасности у трошењу средстава Фонда за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора, по одељењима, приказан је на слици 6.

Слика 6. Приказ ефикасности трошења средстава Фонда САНУ у 2024. години за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора

Као што се са слике 6 види, највећи „подбачај” у трошењу средстава у односу на планирана средства је у Одељењу друштвених наука и Одељењу за језик и књижевност. Остала одељења су много ефикасније користила средства за ове намене. Укупна реализација средстава Фонда САНУ за индивидуалне пројекте и пројекте одељењских одбора је 80,3%, видети и табелу 1.

Преглед броја индивидуалних пројеката и пројеката одељењских одбора по одељењима, дат је у табели 2.

Табела 2. Преглед броја индивидуалних пројеката и пројеката одељењских одбора

	ОМФГН	ОХБН	ОТН	ОМН	ОЈиК	ОДН	ОИН	ОУ	САНУ
Број финанси- раних пројеката одељењских одбора	3	0	0	6	9	7	13	3	41
Број финанси- раних индиви- дуалних пројеката	19	15	12	19	5	2	12	10	94
Укупно	22	15	12	25	14	9	25	13	135
Број чланова одељења – мај 2025.	24	17	13	23	16	11	15	16	135

Расподела трошкова по контима

Конт	Износ (M)
Трошкови банкарских Услуга	~0,2
Интернет и слично	~0,5
Осигурање остале аутомобилне и слично	~0,5
Закуп опреме за саобраћај	~0,5
Трошкови дневница на службеном путу	~0,5
Трошкови смештаја на службеном путу	~0,5
Наложба за употребу сопственог возила	~0,5
Остали трошкови за пословна путовања	~0,5
Трошкови дневница за службени пут	~1,5
Трошкови смештаја на службеном путу	~1,5
Остали трошкови за пословна путовања	~1,9
Услуге превоза	~0,5
Услуге за издају софтвера	~0,5
Услуге одржавања и планарине	~0,5
Копирање, савезавање и планарине	~0,5
Штампање, савезавање и планарине	~0,5
Услуге информисања јавности	~0,5
Остале стручне услуге	~1,0
Репрезентација	~0,5
Остале опште услуге	~0,5
Услуге коуке	~0,5
Текуће поправке и одржавање	~0,5
Канцелариски материјал	~0,5
Стручна литература за радноне потребе	~0,5
Материјал за истраживање и развој	~0,5
Потрошни материјал	5,3
Намештај	~0,5
Компјутарска опрема	1,35
Компјутациона опрема	~0,5

Највише средстава утрошено је на исплату по ставци 424621 контног оквира „Услуге науке”, а која обухвата исплату ауторских хонорара истраживачима ван Академије за рад на пројектима и пренос средстава на научноистраживачке организације (НИО – факултети, институти) у којима наши чланови обављају своје истраживачке активности. Затим следе трошкови за материјал за истраживања од око 5,3 милиона динара. Трошкови учествовања на научним скуповима у земљи и иностранству су разбијени на неколико контних ставки: 422211 – трошкови дневница за службени пут у иностранство (1.444.541 динар); 422221 – трошкови превоза за службени пут у иностранству (1.848.148); 422231 – трошкови смештаја на службеном путу у иностранству (1.019.913); 422299 – остали трошкови за пословна путовања у иностранство (107.613); 423321 – котизације, саветовања и чланарине (522.612), што укупно износи 4.942.827 динара.

ДАИС је заједнички дигитални репозиторијум Српске академије наука и уметности и института чији је оснивач САНУ. ДАИС омогућава отворени приступ издањима САНУ и института САНУ, као и научним радовима сарадника запослених у институтима САНУ. Софтверска платформа репозиторијума прилагођена је савременим стандардима који се примењују у дисеминацији научних публикација и компатибилна је са међународном инфраструктуром у овој области. Екстерна апликација *Аутори, пројекти, публикације* (APP) омогућава преглед и претраживање података о

ауторима и пројектима, пренос мета-података у друге системе, интеграцију са сервисом *Altmetric* и приказ података о цитираности у индексним базама података *Dimensions*, *Scopus* и *Web of Science*.

Током 2024. године готово сви институти САНУ су потпуно покрили своје активности на овом дигиталном архиву. Тренутно се у ДАИС-у налази 17.039 докумената, од којих је 95% у отвореном приступу.

У Републици Србији ДАИС је међу највећим репозиторијумима, а сигурно највећи у области друштвених и хуманистичких наука.

ДАИС је први и за сада једини у РС добио *CoreTrustSeal* сертификат (сертификат за поуздане репозиторије).

Током 2024. у репозиторијум ДАИС од стране сарадника Библиотеке САНУ унето је укупно 26 монографија и 244 радова из 20 зборника. Доделено је преко 1.300 кључних речи на српском и енглеском језику. Библиотекари задужени за овај посао имају привилегије администратора репозиторијума ДАИС.

На слици 8 дат је део веб-портала Дигиталног архива издања САНУ. Бројеви означени црвеном бојом означавају промену броја докумената по категоријама у протеклих годину дана. Види се да је за протеклих годину дана број докумената у ДАИС бази порастао за преко 1200, што говори да је ДАИС база врло лепо прихваћена од стране Академијиних истраживача и истраживача из Академијиних института.”

Година издавања	
2000 - 2025 (14013)	1172
1903 - 1999 (3083)	48
Тип документа	
Чланак у часопису (7828)	337
Конференцијски прилог (3050)	308
Поглавље у монографији (1868)	327
Приказ (1254)	68
Остало (1014)	59
Књига (858)	53
Слика (485)	0
Информативни прилог (301)	8
Докторска теза (121)	2
Енциклопедијска јединица (103)	
... View More	
Верзија	
Објављена верзија (16776)	1200
Рецензирана верзија (263)	18

Слика 8. Детаљи са веб-портала Дигиталног архива издања САНУ. Датум приступа 8. мај 2025. Бројеви означени црвеном бојом представљају пораст броја докумената по категоријама у ДАИС бази у односу на претходну годину.

6. Реч потпредседника САНУ од чланова Одељења језика и књижевности, Одељења друштвених наука, Одељења историјских наука и Одељења уметности, академика Миодрага Марковића

„Поштовани господине председниче САНУ, уважене колегинице и колеге чланови Академије,

Част ми је и дужност да поднесем извештај о три сегмента у делатности Академије која спадају у делокруг мог рада у оквиру Извршног одбора САНУ. Реч је о

активностима одељења основаних за друштвено-хуманистичке науке и уметност, питањима у вези с научним институтима над којима САНУ има оснивачка права, те међународној сарадњи Академије.

Најпре ваља поменути похвалну чињеницу да је под покровитељством САНУ одржан већи број научних скупова различитог формата, као и неколико свечаних академија и предавања. Посебно истичем међународне научне скупове и конференције: *Девећу међународну конференцију о музици и минимализму – минималистичка прожимања*, одржану 29. маја – 1. јуна 2024. (организовало ју је Одељење уметности САНУ), и *Интердисциплинарну међународну конференцију О архитекттури 2024 – Обликовање рада архитектуром*, одржану 5. и 6. децембра 2024, под покровитељством САНУ, а у организацији Асоцијације за развој одрживе урбане заједнице – STRAND.

Одржано је и пет националних научних скупова: Одељење за језик и књижевност САНУ и Одбор за проучавање историје књижевности организовали су 21. и 22. октобра 2024. научни скуп *Српска књижевна критика 20. века*; поводом 100 година од рођења композитора и академика Енрика Јосифа одржан је научни скуп под називом *Енрико Јосиф. Трајање лепог и вредности* 28. новембра 2024. у организацији Српске академије наука и уметности и Музиколошког института САНУ; Српска академија наука је научним скупом *Владимир Р. Пејковић, уметност и наука*, уприличеним 29. новембра 2024, обележила јубилеј – 150 година од рођења овог знаменитог историчара уметности; Одељење друштвених наука САНУ организовало је научни скуп *Вештачка интелигенција и трансформација интелектуалаца* 2. децембра 2024; на иницијативу Одбора за филозофију и друштвену теорију САНУ и Српског филозофског друштва одржан је научни скуп у оквиру другог циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку” под називом *Економија – иривредни развој Србије и његове перманентности* 5. и 6. децембра 2024. Вреди поменути и научну конференцију *Роми Србије према Попису 2022. године – стање и перспективе*, организовану од стране Одељења друштвених наука САНУ 13. и 14. јуна 2024. године.

Свечани скуп *Дан Српске академије наука и уметности*, коме су присуствовали чланови САНУ, високи представници политичког и јавног живота земље, представници универзитета у Србији, декани, директори института, као и поштоваоци, сарадници и пријатељи Српске академије наука и уметности, одржан је 19. новембра 2024. године.

Одржано је и више свечаних академија, приступних беседа новоизабраних чланова, комеморативних скупова, циклусних предавања. Од истакнутијих догађаја те врсте поменућемо да је Одељење језика и књижевности САНУ 17. децембра 2024. обележило Стогодишњицу рођења академика Павла Ивића (1924–1999–2024). Одељење историјских наука САНУ и Балканолошки институт организовали су циклус предавања под називом *Југославија – континуитет, искушења, освајања* у периоду од фебруара до априла 2025. године. На предлог чланова Одељења уметности САНУ, вајар Ричард Дикон је одржао предавање у Свечаној сали САНУ под називом *У поштрази за нечим* (Looking for something) 17. септембра 2024. На предлог чланова Одељења друштвених наука САНУ, проф. др Јарон Матрас, са Астонског универзитета за форензичку лингвистику, Бирмингем, одржао је 2. октобра 2024. предавање на тему *Дијалекти ромског језика: историја и класификација* (The dialects of Romani: History and classification). На предлог Одељења уметности, проф. Силви Нисефор са Универзитета Еври у Паризу одржала је предавање под називом *Иван Јевтић и концертна музика* 19. фебруара 2025. године.

Детаљни подаци о свим наведеним научним и свечаним окупљањима доступни су у новом броју *Годишњака*, где су изложене и појединости о одговара-

јућим, у најмању руку једнако бројним и једнако разноврсним, активностима у области природно-математичких, техничко-технолошких и медицинских наука. У истом броју *Годишњака* исцрпно је приказана и остала делатност свих одељења САНУ и њихових чланова као основних носилаца научног и уметничког рада Академије, па и одељења која се баве друштвено-хуманистичким наукама и уметношћу.

Када је реч о институтима САНУ, нагласићемо чињеницу да је на осам института, чији је оснивач наша Академија и који су, у овом или оном виду, на њеном старању, запослено више од 250 доктора наука, што само по себи говори о великом научном и истраживачком потенцијалу тих установа које, иако самосталне у многим аспектима свог деловања, ипак егзистирају под окриљем САНУ и доприносе употпуњавању опште слике о њеном деловању. Тај допринос се огледа у успешном раду на научноистраживачким пројектима, међу којима има знатан број оних који се финансирају из Фонда за науку или имају међународни карактер, богатој научној продукцији, плодној издавачкој делатности, организовању научних скупова, округлих столова, семинара, предавања и радионица, обављању теренских истраживања и успостављању научне сарадње са сродним установама у земљи и иностранству.

Што се тиче међународне сарадње, вреди истаћи да је, у периоду од претходне годишње Скупштине, Српска академија наука и уметности имала разноврсну делатност.

Како је добро познато, наша Академија је већ дуго чланица неколико међународних удружења академија на глобалном, европском и регионалном нивоу. У складу с тим, председник САНУ академик Зоран Кнежевић и академик Бранислав Митровић учествовали су на Генералној скупштини Евромедитеранске мреже академија и симпозијуму *Медијеранске културе у дијалогу* у Бару 3. и 4. октобра 2024. Потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић учествовао је на Заједничкој научној конференцији *Берлински процес за Западни Балкан* у Берлину од 30. септембра до 1. октобра 2024. године.

Академик Миодраг Чолић, стални представник САНУ у Међународном научном савету, асоцијацији *Интернационалног удружења академија и Европској научној фондацији*, учествовао је на седници Генералне скупштине Међународног научног савета и конференцији *Глобални дијалог о знању*, које су одржане у Маскату, главном граду Султаната Оман, од 26. до 31. јануара 2025. Академик Чолић је учествовао и на седници Генералне скупштине Европске научне фондације и конференцији посвећеној педесетогодишњици ове организације у Стразбуру 26–27. јуна 2024. Такође је 18. септембра 2024. учествовао на електронском састанку чланица Савета о Акционом плану за период од 2022. до 2024. године и новим корацима у оквиру одељка о науци и технологији у дигиталном добу.

Српска академија наука и уметности, у сарадњи са Европском академијом наука и уметности, била је домаћин *Тринаесте конференције академија иодунавске регије (DAC)*, која је одржана у САНУ 9. и 10. октобра 2024. године.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић учествовао је на састанку Алијансе међународних научних организација и Министарства науке, технолошког развоја и иновација РС 26. августа 2024. у Београду. Академик Лалић је, такође, учествовао на Осмој електронској седници Управног одбора Алијансе међународних научних организација, одржаној 3. јуна 2024, као и на Деветој седници ове асоцијације, одржаној 11. децембра 2024. године.

У новембру 2024. године у Данској краљевској библиотеци у Копенхагену одржана је промоција пројекта дигитализације Мирослављевог јеванђеља, који је током 2021. године реализовао АВА САНУ. Промоцију су организовали Амбасада Србије

у Данској, Канцеларија за јавну и културну дипломатију Владе Републике Србије и Српска академија наука и уметности (АВА САНУ). У промоцији су учествовали, испред САНУ, генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић и академик Александар Костић, управник АВА САНУ.

Од посета Академији, поменућемо да је Српску академију наука и уметности 6. септембра 2024. посетио потпредседник ПС ОЕБС и специјални представник за Југоисточну Европу г. Киријакос Хацијани, а 12. новембра 2024. представник председника Руске Федерације за међународну културну сарадњу г. Михаил Швидкој.

Када је реч о билатералној сарадњи са другим академијама, Српску академију наука и уметности је 7. јуна 2024. посетила делегација АНУРС у саставу: академик Драгољуб Мирјанић, потпредседник АНУРС, и академик Драго Бранковић, генерални секретар АНУРС, и том приликом је потписан Програм сарадње САНУ и АНУРС, који садржи тринаест заједничких пројеката и подразумева заједничку реализацију шест научних скупова, једног циклусног предавања, као и организацију заједничких изложби. Делегација Македонске академије наука и уметности на челу са председником МАНУ Живком Поповим посетила је Академију 5. јула 2024. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић посетио је у октобру 2024. Бугарску академију наука поводом обележавања 155 година од оснивања Бугарске академије наука.

Делегација САНУ коју су чинили председник САНУ академик Зоран Кнежевић, генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић, потпредседник САНУ академик Зоран В. Поповић, потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Стеван Пилиповић и академик Владимир С. Костић, боравила је у узвратној посети Словеначкој академији наука и уметности у периоду од 16. до 18. децембра 2024. у Љубљани.

Српска академија наука и уметности усагласила је нову Листу билатералних пројеката за период 2025–2027. са Румунском академијом. Листу чини седам пројеката и потписан је нови Анекс Споразума.

Настављени су студијски боравци у оквиру билатералних пројеката САНУ са другим академијама. Од маја 2024. до маја 2025. искоришћено је оквирно 27 човек/недеља за студијске боравке домаћих истраживача у оквиру билатералних пројеката САНУ са другим академијама, док су научници из иностранства искористили 13 човек/недеља за исти период. Најразвијенију студијску размену те врсте САНУ је имала са Бугарском академијом наука.

Разуме се, у претходном периоду су и многи други чланови САНУ самостално или као представници наше Академије доприносили међународној сарадњи с националним академијама, универзитетима и другим научним институцијама, најчешће учешћем на научним скуповима, конференцијама или сарадњом у међународним пројектима.”

7. Реч председника Огранка САНУ у Новом Саду академика Стевана Пилиповића

„Поштовани председниче САНУ, поштовани часници, поштоване колегинице и колеге чланови САНУ, кроз ово излагање приказаћу шта радимо у Новом Саду, како смо организовани и какви су нам програми били у 2024. години.

Почели смо изложбом калиграфских радова под именом *На џишу Захарије Орфелина*, човека који је претходио Доситеју и Вуку. Организатор изложбе је била Вера Стојшић Гашпаровски из Удружења војвођанских учитеља.

У фебруару смо најпре имали 69. Скуп свих чланова Огранка, када смо дискутовали о кандидатима за чланове Академије. Током овог месеца одржана су и два предавања: предавање дописног члана САНУ Мрђана Бајића насловљено *Како направићии и заубићии скулптуре – лични примери* (21. фебруар) и предавање академика Миодрага Марковића под насловом *Павел Петровић, заборављени илустрационарски сликар из XIX века – резултатии најновијих истраживања (2014–2023)* (28. фебруар).

Март је био врло динамичан. Предавање академика Светислава Божића *Флексибилностии многе селективане ионске материје у служби уметнички надзиране комуникациностии* (13. март) било је један прави уметнички доживљај. Предавањем дописног члана САНУ Владе Вељковића под насловом *Компаративна анализа и могућностии унапређења технологија биодизела* (15. март) започели смо заједнички циклус предавања са нашим колегама из Ниша (*Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као трансформационог горива*). Предавања су одржали и академик Тибор Варади – *Сиварностии конструисана сиварностии у свешћу права* (18. март), академик и велики хирург Предраг Пешко – *Хирургија једњака – корени, садашностии будућностии* (20. март), академик Зоран Петровић – *Технологије за развој и производњу индустријских кола и наши скромни доприноси иом поухваћу* (27. март). Месец је закључен изложбом Јане Панајотовић *Између мене и себе*.

Април је био једнако интензиван. Прво је одржано представљање књиге академика Зорана Ковачевића *Имунитетивна имунодефектна хроничних болестии и сиварења*, о којој су говорили академици Бела Балинт и Татјана Симић и професори Томислав Ђокић и Арсен Ристић. Петог априла смо имали Скуп свих чланова Огранка, на којем смо бирали наше представнике – кандидате за избор у Академију. Међународна конференција *Harmonic analysis and distributions*, одржана од 10. до 12. априла, била је посвећена стогодишњици рођења академика Богољуба Станковића. Академик Александар Костић представио је 17. априла пројекте дигитализације културног наслеђа у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ. Дан касније отворена је изложба *Дела Миливоја Николајевића*. Одржан је још један Скуп свих чланова Огранка, а уједно и 12. седница Извршног одбора САНУ (25. априла). Последњи догађај у овом месецу јесте предавање проф. др Наташе Ђуришић Младеновић и проф. др Милана Томића *Општадне олео-сировине у производњи биодизела* у оквиру споменутог тематског циклуса предавања који организујемо у сарадњи са колегама из Ниша.

У мају су одржана два предавања: проф. др Мирјане Ивановић – *Примена техника вештачке интелигенције у медицини* (15. мај) и проф. др Срђана Шаркића – *Средњовековно српско право – историјат и проучавања* (29. мај). Изложбу Лепосаве Лепе Милошевић Сибиновић *Чачанске лепошнице* отворио је Слободан Марковић (30. мај).

Шестог јуна је академик Милош Ђуран одржао предавање *Комплексна јединица сребра (I) као функционална нова класа антибиотичких лекова*. Академик Алпар Лошонц сваке године организује интересантан скуп, а ове је тема била *Да ли још постоји „западна парадигма“?* У организационом одбору су, сем академика Лошонца, били и академик Јасмина Грковић-Мејџор и професори Владимир Гвозден и Павле Миленковић. Дописни члан САНУ Миливој Ненин је интересантно говорио на промоцији књиге академика Тибора Варадија *Тријум резервне историје* (12. јун). У јуну, тачније 19. јуна, одржана су и два предавања: проф. др Марка Чанађије из Друштва механичара у Хрватској – *Моделирање механичкој ионаизације уљикових на-*

ноцијеве постојећа и неабилних конвексних неуронских мрежа и примјене на нанорешетке и симулације и академика Тање Ђирковић Величковић – *Микро и нано плазма: шта знамо, а шта уједињено морамо да сазнамо?* У оквиру споменутог тематског циклуса предавања угостили смо проф. др Ивану Банковић Илић, која је одржала предавање на тему *Конинуални реакциони системи у производњи биодизела*.

У августу је отворена изложба *Staying Alive*, као део програма Фестивала савремене уметности „Дунавски дијалози 2024“. На изложби су представљена дела уметница: Сање Анђелковић, Сунчице Пасуљевић Кандић, Маје Ракочевић Цвијанов и Исидоре Тодоровић.

Проф. др Тин Лукић са Универзитета у Новом Саду одржао је интересно предавање на тему *Природне катастрофе, од разумевања до превенције* (4. септембра), а проф. Синиша Бокан је говорио о свом стваралаштву уз модерацију проф. Милана Николијевића (11. септембра). Пети зборник из едиције *Меморијал Драгослава Срејовића*, под насловом *Драголав Срејовић и мултидисциплинарности*, представили су академик Милош Ђуран, академик Вујадин Иванишевић, др Мирослав Кочић (18. септембра).

Октобар је био препун дешавања. Најпре нас је др Срђан Пириватрић кроз своје предавање *Српска земља пре владавине Стефана Немање – један поглед на историју и црквену географију* вратио у далеку прошлост (2. октобар). Дан касније историчар уметности Дејан Радовановић је отворио изложбу Бранимира Карановића *Фосил у антропоцену*. У оквиру тематског циклуса *Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као трансформације горива* одржано је још једно предавање, овог пута проф. др Зорана Тодоровића *Примена косовенашта електричних расварача у добијању биодизела* (18. октобра). Александар Стајковић, наш професор који ради у Америци, одржао је предавање *Да ли су жене лидери ефикасније него мушкарци у кризама?* Он је написао и књигу на ту тему и поклонио нам ју је. Изложба *Medici pro arte*, на којој своја уметничка дела представљају лекари, отворена је 24. октобра. Организовали смо и дводневни међународни научни скуп *Право на животи и интереси индивиди*. Крајем октобра у Огранку је одржана седница Одељења за математику, физику и гео-науке. Овај динамичан месец је закључен представљањем зборника радова *Свети краљ Милутин*, о којем су говорили академик Мирјана Живојиновић и проф. др Виктор Савић (30. октобра).

Првог новембра одржан је међународни симпозијум *Дан Једног здравља 2024 – One Health Day 2024*. Ипак, најважнији догађај у овом месецу је био у самој Академији – избор нових чланова. Огранак САНУ у Новом Саду је, након тајног гласања, постао богатији за пет редовних и пет дописних чланова. За нас је то био велики успех и сматрамо то посебно значајним. Истог дана када је био избор нових чланова у Академији (7. новембра), отворена је изложба *Звезданка – Бојанка Познановић – рани радови мале формате 1953–1967*. Академик Слободан Марковић организовао је дводневни међународни научни симпозијум *Геопросторне и еколошке динамике: између основних и примењених научних исцртавања (Geospatial and Environmental Dynamics: Between Fundamental and Applied Scientific Research)* (15–16. новембар). Уприличили смо и свечану академију *Обележавање 100 година од рођења академика Бољуба Станковића* (18. новембра). Отворили су је: академик Стеван Пилиповић, академик Теодор Атанацковић и проф. др Ненад Теофанов. У оквиру тематског циклуса о биодизелу сада је предавање одржао академик Слободан Вукосавић на тему *Електрична возила и одрживи развој друмског саобраћаја* (21. новембра). Након одржаних избора у Академији имали смо још један Скуп свих чланова Огранка САНУ у Новом Саду, сада ојачан новоизабраним члановима. Крајем новембра обе-

лежили смо 100 година Александра Тишме кроз округли сто *Књижевно завештање Александра Тишме*. Реферате су изложили: академик Зоран Пауновић, дописни члан САНУ Горана Раичевић, проф. др Бранко Вранеш, др Срђан Орсић и проф. др Јован Попов.

У децембру смо организовали свечану академију *Омаж академику Павлу Ивићу (1924–1999–2024)*, на којој су говорили академик Јасмина Грковић-Мејџор и академик Александар Лома. Ради се о нашем највећем лингвисти у другој половини 20. века. Изложбу Владимира Маркоског *Веритио* отворио је 12. децембра академик Зоран Пауновић. На крају године, традиционално, имали смо 73. Скуп свих чланова Огранка и новогодишњи коктел.”

(Излагање председника Огранка САНУ у Новом Саду академика Стевана Пилиповића праћено је презентацијом слајдова на видео-биму у Свечаној сали САНУ.)

8. Усвајање годишњег Извештаја о раду САНУ за 2024. годину, који се налази у *Годишњаку* САНУ за 2024. годину и доступан је на интернет презентацији САНУ

Скупштина САНУ је једногласно усвојила Извештај о раду САНУ за 2024. годину.

9. Потврђивање избора академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу

Председништво САНУ је одлучило да предложи Скупштини САНУ потврђивање избора академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу. Скупштина је потврдила наведени избор у наредном четворогодишњем мандату.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је академику Влади Вељковићу на потврђеном избору.

10. Потврђивање избора академика Милана Дамњановића за секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ и академика Миљка Сатарића за заменика секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ

Председништво САНУ је одлучило да предложи Скупштини САНУ потврђивање избора академика Милана Дамњановића за секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ и академика Миљка Сатарића за заменика секретара Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ. Скупштина је потврдила наведене изборе у наредном четворогодишњем мандату, почев од дана избора у Одељењу.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је академику Милану Дамјановићу и академику Миљку Сатарићу на потврђеном избору.

11. Именовање дописног члана САНУ Дејана Миљковића за члана Комисије за задужбине, као представника Одељења уметности САНУ

Одељење уметности САНУ је предложило дописног члана САНУ Дејана Миљковића за члана Комисије за задужбине. Скупштина је именovala дописног члана САНУ Дејана Миљковића за члана Комисије за задужбине, као представника Одељења уметности САНУ.

У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао је дописном члану САНУ Дејану Миљковићу на именовању.

12. Предлог за именовање чланова и председника Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности

Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности има свој Управни одбор који се састоји од чланова и председника. За председника Управног одбора Фонда САНУ Председништво предлаже потпредседника САНУ академика Зорана Поповића. Секретари одељења су по функцији чланови Управног одбора Фонда САНУ, а именује се и по један представник Извршног одбора огранака САНУ. Председништво предлаже да буду изабрани следећи чланови: академик Зоран Радовић као представник Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ, академик Тања Ђирковић Величковић као представник Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, академик Велимир Радмиловић као представник Одељења техничких наука САНУ, академик Миодраг Чолић као представник Одељења медицинских наука САНУ, академик Александар Лома као представник Одељења језика и књижевности САНУ, академик Павле Петровић као представник Одељења друштвених наука САНУ, академик Миодраг Марковић као представник Одељења историјских наука САНУ, дописни члан САНУ Миодраг Табачки као представник Одељења уметности САНУ, академик Теодор Атанацковић као представник Огранка САНУ у Новом Саду и академик Влада Вељковић као представник Огранка САНУ у Нишу.

Скупштина је именовала чланове и председника Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за наредни четворогодишњи период. У име чланова САНУ, председавајући академик Зоран Кнежевић честитао им је на избору.

13. Потврђивање Извештаја Комисија о извршеном попису имовине САНУ у 2024. години, Извештаја о финансијском пословању САНУ за 2024. годину (Завршни рачун) и Финансијског плана САНУ за 2025. годину, са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ

Председништво САНУ је усвојило Извештај Комисије о извршеном попису имовине САНУ у 2024. години, Извештај о финансијском пословању САНУ за 2024. годину (Завршни рачун) и Финансијски план САНУ за 2025. годину, са позитивним Мишљењем Финансијског одбора САНУ, и одлучило да их достави Скупштини на потврђивање.

Скупштина је потврдила наведене извештаје за 2024. годину и Финансијски план за 2025. годину.

14. Утврђивање програма рада САНУ за 2025. годину

Председништво САНУ је на својим седницама током 2024. године утврдило следеће предлоге: План и програм рада Огранка САНУ у Нишу за 2025. годину, План рада Огранка САНУ у Новом Саду у 2025. години, План рада Библиотеке САНУ у 2025. години, План рада Галерије науке и технике САНУ за 2025. годину, План рада Галерије ликовне и музичке уметности САНУ за 2025. годину, План рада са Финансијским планом у 2025. години Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу.

Скупштина САНУ је утврдила Програм рада Српске академије наука и уметности за 2025. годину.

15. Предлог одлуке о гашењу Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић доставио је Извршном одбору САНУ допис упућен Председништву САНУ у којем је указано на постојећу ситуацију и кораке који су довели до предложеног гашења Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима. У допису се указује да је Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима основан 1949. године на основу споразума Српске православне цркве и Српске академије наука и уметности. СПЦ је поверила САНУ на чување и дефинитивно уређење архиве Митрополије и Конзисторије сремско-карловачке, ради коришћења у научне сврхе. Архив је конституисан као јединица САНУ и за све време његовог постојања, САНУ је управљала овим архивом. Уговори између СПЦ и САНУ којим се регулише статус Архива су потписивани са роковима важења првобитно у трајању од 10 година, а касније од годину дана. Последњи анекс уговора истекао је 31. марта 2020. године. САНУ је, у међувремену, у више наврата покретала иницијативе да се тај уговор продужи и статус Архива регулише на дужи временски период. Свети архијерејски синод је закључио да су се стекле објективне околности да СПЦ сама преузме старање о архивским збиркама које су биле предате на управљање САНУ и да њима убудуће треба да управља Архив СПЦ. Синод је истовремено формирао и Комисију задужену да обави примопредају архивске грађе. Имајући у виду да се ради о документима који су власништво СПЦ, а о којима се САНУ старала преко 70 година, САНУ се сагласила са ставом СПЦ и предузела је кораке предвиђене уговорима са СПЦ да се тај захтев реализује.

У допису је даље објашњено шта је током протеклих скоро годину дана урађено са примопредајом архивских збирке СПЦ, као и са световним архивским збиркама које је током свог постојања Архив у Сремским Карловцима примио на чување. Указано је и да је успешно извршена примопредаја свих архивских збирки са СПЦ и Историјским музејом Града Новог Сада, о чему су потписани одговарајући записници.

Тиме су створени услови за доношење одлуке о укидању Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима. Имајући у виду да је Архив на старању САНУ у Сремским Карловцима дефинисан као јединица САНУ, потребно је да коначну одлуку о његовом гашењу донесе Скупштина САНУ, којој ће предлог Председништва САНУ бити упућен на изјашњавање.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић предложио је члановима Председништва САНУ да усвоје предлог наведене одлуке и да га упуте Скупштини САНУ на изјашњавање.

Извршни одбор САНУ се на својој XIV седници, од 24. априла 2025. године, сагласио са предлогом Одлуке и донео одлуку да је достави Председништву САНУ за Скупштину САНУ.

У складу са горенаведеним, Председништво САНУ је на својој II (електронској) седници, од 8. маја 2025. године, размотрило предлог одлуке о гашењу Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима, коју је подржао Извршни одбор САНУ, и донело одлуку да је упути Скупштини САНУ, ради доношења одлуке о гашењу Архива на старању САНУ у Сремским Карловцима, као јединице САНУ.

Скупштина САНУ је једногласно усвојила овај предлог.

16. Дискусија

У дискусији су учествовали академик Владица Цветковић, академик Слободан Вукосавић, академик Душан Теодоровић, академик Радомир Саичић, академик Светислав Божић и дописни члан САНУ Магдалена Ђорђевић.

* * *

Председавајући академик Зоран Кнежевић на крају се захвалио члановима Академије што су својим присуством увеличали заседање редовне годишње Скупштине САНУ, чиме је она закључена.

Оверени Записник са Скупштине налази се у Сектору за послове Председништва САНУ.

4. ОДЕЉЕЊЕ ЗА МАТЕМАТИКУ, ФИЗИКУ И ГЕО-НАУКЕ

Састав Одељења

На крају године Одељење је имало у редовном саставу укупно 24 члана, и то 18 редовних (од којих академик Иван Гутман не учествује у гласању, пошто је и члан Одељења хемијских и биолошких наука,) и шест дописних чланова. Одељење има једног члана ван радног састава и 14 иностраних чланова.

Секретар Одељења је академик Милан Дамњановић, а заменик секретара је академик Миљко Сатарић.

Одељење има три одсека: Одсек за математику (председавајући академик Стеван Пилиповић), Одсек за физику (председавајући академик Ђорђе Шијачки) и Одсек за гео-науке (председавајући академик Федор Месингер).

Нажалост, Одељење је остало без свог новоизабраног дописног члана Антуна Балажа, који је преминуо 4. јула, а комеморација је одржана 17. септембра.

Скупови Одељења

У току године одржано је девет скупова Одељења у салама САНУ у Београду. Уз непосредно учешће, било је омогућено и онлајн учешће чланова, које је спорадично коришћено. Посећеност скупова била је врло висока, слична као претходних година, тако да је значајно превазилазила кворум. Било је и неколико изјашњавања путем електронске поште.

На скупу одржаном у фебруару дописни члан САНУ Дејан Прелевић одржао је приступно предавање под насловом „Стапање хидратисаног метасоматизованог омотача“.

На скупу одржаном 28. марта је обављен избор секретара Одељења. Са 16 гласова присутних чланова поново је за период од 2025. до 2029. године за секретара изабран академик Милан Дамњановић. На истом скупу је дописни члан САНУ Магдалена Ђорђевић одржала приступно предавање „Томографија кварк-глуонске плазме“.

На скупу одржаном 26. априла дописни члан САНУ Мирјана Ивановић је одржала приступно предавање под насловом „Машинско и федеративно учење у служби медицине“, док су 12. маја два нова редовна члана одржала приступне беседе у Свечаној сали САНУ – академик Бранислав Јеленковић „Моја путовања кроз физику са физиком“ и академик Слободан Марковић „Палеоклима и људи“.

На скупу одржаном 26. маја дописни члан САНУ Антун Балаж је одржао приступно предавање под насловом „Ултрахладни фермионски диполни системи и квантне флукуације“.

На скупу одржаном 27. јуна дописни члан САНУ Стево Стевић је одржао приступно предавање „Преглед мојих резултата у математици и њихове примене“. На истом скупу је Одељење предложило академика Николу Коњевића за високу награду *Медаль САНУ* за природне и техничке науке за 2025. годину. Награда му је додељена предлогом Комисије и одлуком Председништва САНУ од 23. октобра 2025. године.

На скуповима су разматрана различита питања у вези са радом Одељења. Једна од редовних тема били су усмени и писмени извештаји чланова о учешћу на научним скуповима и студијским боравањима. Наиме, због активног научног рада, чланови Одељења су и у току ове године имали већи број студијских боравака у иностранству, као и учешћа на скуповима у земљи и иностранству (делимично онлајн). Углавном су учествовали са запаженим прилозима.

Већи број скупова је био посвећен разматрању драматично тешког положаја образовног система Србије у контексту актуелне друштвено-политичке кризе. Наши чланови у академијским одборима за образовање, високо образовање и науку, су активно учествовали у снажној критици опасног урушавања образовања и у предлагању мера за излазак из кризе.

Одељење је имало привилегију да о овим и сличним питањима чује и мишљење нашег члана, академика Зорана Кнежевића, председника САНУ, увек присутног на скуповима нашег Одељења.

Заједно са Институтом за физику, Одељење је организовало 10. летњу школу и конференцију „PHOTONICA 25“ од 25. до 29. августа. На скупу је било 240 учесника са 27 позивних предавача. Поводом 100 година квантне механике, и поводом проглашења 2025. године од стране Унеска као „Године квантних наука и квантних технологија“, Одељење је 17. новембра организовало трибину „Сто година квантне механике – историја која траје“, као и обележавање 150 година од рођења академика Бранислава Петронијевића 3. новембра.

Научни одбори и научноистраживачки пројекти Одељења

Детаљни извештаји о раду одбора и пројеката биће саставни делови *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2025. годину.

Чланови Одељења су радили на 21 индивидуалном пројекту. Поред тога, током године у Одељењу за математику, физику и гео-науке радила су четири одељењска одбора:

1. Одбор за геодинамику Земљине коре (председник академик Владица Цветковић);
2. Одбор за палеофлору и палеофауну (председник академик Милан Судар);
3. Одбор за крас и спелеологију (председник академик Слободан Марковић);
4. Одбор за геохемију (председник дописни члан Дејан Прелевић).

Чланови Одељења су учествовали и у раду академијских одбора, при чему су у три одбора били председници: Академијски одбор за високо образовање – академик Владица Цветковић; Академијски одбор за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића – академик Федор Месингер; Академијски одбор за сарадњу са нашим научницима и уметницима у иностранству – академик Зоран Радовић, заједно са академиком Живорадом Чековићем из Одељења хемијских и биолошких наука.

Научни и други скупови у организацији Одељења

Током године Одељење је учествовало у организацији следећих скупова:

1. Комеморативни скуп посвећен дописном члану Антуну Балажу, одржан 17. септембра у Свечаној сали САНУ;
2. Летња школа и конференција „PHOTONICA 25“ од 25.од 29. августа у САНУ;
3. Трибина „100 година квантне механике – историја која траје“, одржана 17. новембра у САНУ.

Предавања у организацији Одељења

Током године у организацији Одељења одржана су следећа предавања:

- Влатко Ведрал (онлајн) је 17. новембра одржао предавање „Како тестирати квантне ефекте у гравитационом пољу“;
- Владан Вулетић (онлајн) је 17. новембра одржао предавање „100 година квантне механике – Од Шредингерове мачке до квантних компјутера“.

Публикације

У току године припремљене су следеће публикације: *Билијен математичке садржине*, бр. 49 (уредник академик Градимир Миловановић, број је посвећен стогодишњици рођења академика Богољуба Станковића); *Библиографија академика Николе Коњевића* и *Библиографија академика Федора Хербуша*.

Међународна сарадња

Међународна сарадња у току године била је плодна и одвијала се претежно у виду индивидуалне сарадње чланова Одељења са колегама из иностраних институција, као и учешћем на више међународних и домаћих скупова са међународним учешћем, или током студијских боравака у иностраним центрима, најчешће по позиву.

Треба истаћи да је плодна сарадња била са Бугарском, Мађарском и Румунском академијом наука, те Словеначком и Македонском академијом наука и уметности. Сарадња на билатералној основи између САНУ и других академија наука дата је у извештају о међународним активностима САНУ у овом *Годишњаку*.

Институти на старању Одељења

На старању Одељења за математику, физику и гео-науке (уз помоћ Одељења техничких наука) налази се Математички институт САНУ. Дописни члан Игор До-

линка и академик Теодор Атанацковић (као председник) су чланови Управног одбора, а академик Стеван Пилиповић (као председник), академик Драгош Цветковић и академик Градимир Миловановић су чланови Научног већа.

Детаљни извештаји о раду одбора и пројеката САНУ биће саставни делови *Билтена Фонда САНУ за исцртаживања у науци и уметности* за 2025. годину.

Делатност чланова Одељења

Академик Драгош Цветковић је редовни професор Електротехничког факултета у Београду у пензији. У оквиру САНУ руководи пројектом “Spectral recognition of graphs”. Из здравствених разлога радио је са смањеним ангажовањем.

Академик Фегор Месинер руководи пројектом САНУ „Нумеричка симулација времена и климе“ и председник је Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића. Члан је Академијског одбора за енергетику. Један је од уредника часописа *Meteorology and Atmospheric Physics*, који издаје *Springer*. Члан је Европске академије са седиштем у Лондону (Academia Europaea), као и Међународне евроазијске академије наука (International Euroasian Academy of Sciences), са седиштима у Хелсинкију, Москви и Пекингу. Има почасно звање „fellow” Америчког метеоролошког друштва (AMS) што укључује доживотно чланство у AMS.

Одржао је предавање „Миланковић и климатске промене” на традиционалној манифестацији „Миланковићев циклуси”, 24. маја, у Даљу (Хрватска); одржао је предавање “Is finite-volume cut-cell Eta, or similar, pointing ways of doing a decent boundary-layer job with very rough topography?” на 25. симпозијуму о граничним слојевима и турбуленцији, Америчког метеоролошког друштва, 20. јуна у Торину (Италија), и најзад, на “VIII Workshop on Numerical Modeling of Weather, Climate, and Climate Change using the Eta Model: Physical and Numerical Aspects” организовану од стране National Institute for Space Research (INPE), Cachoeira Paulista, SP (Бразил) од 25. до 29. августа, имао је презентацију “The advantages of the Eta model dynamics”.

Академик Никола Коњевић је професор емеритус Физичког факултета Универзитета у Београду и наставник на докторским студијама Квантна оптика и Физика јонизованих гасова. Члан је Одбора за задужбине САНУ и председник је Управног одбора Задужбине „Никола Коњевић и Ружица Грегурић-Коњевић“. У току године стипендирана су два студента физике која су завршила годину са одличним успехом. У току је распис новог конкурса. Придружени је уредник *Часописа за примењену спектроскопију*, који се издаје у Минску на руском језику као *Журнал прикладной спектроскопии*, а у енглеском преводу као *Journal of Applied Spectroscopy*, који издаје *Springer*. Придружени је уредник часописа *Spectrochimica Acta, part B, Elsevier*. Добио је највишу награду за научноистраживачки рад *Мегаља САНУ* за 2025. годину, за велики број резултата постигнутих у раду на спектроскопији ниско-температурске плазме и примени ласера. Током године је објавио један рад у коауторству “On the use of end-on observation in optical emission spectroscopy measurements of the maximum electric field strength in the cathode sheath of Grimm-type glow discharges in helium”, објављен у *J. Anal. At. Spectrom.* У току ове године је из здравствених разлога радио са смањеним ангажовањем.

Академик Ђорђе Шијачки је научни саветник у пензији Института за физику у Београду. У САНУ је председник Одсека за физику Одељења за математику, физику и гео-науке; члан је Академијског одбора за науку, Академијског одбора за климатски систем Земље и дело Милутина Миланковића и Стручног савета Галерије науке и технике САНУ. Члан је Комисије за сарадњу са ЦЕРН-ом Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Представник је Србије у Управном одбору Колаборације АТЛАС на Великом сударачу хадрона у ЦЕРН-у, и руководи српским тимом на експерименту АТЛАС. Члан је Међународног координационог комитета Марсел Гросман конференције (Marsel Grossmann Meeting on General Relativity, Gravitation and Relativistic Field Theories). Члан је Светске академије уметности и науке (WAAS), члан Европске академије (Academia Europaea, AE) са седиштем у Лондону и председник њеног српског огранка, и почасни члан Академије инжењерских наука Србије (АИНС).

У току године, у оквиру АТЛАС колаборације, има 87 радова публикованих у водећим међународним часописима.

Академик Сиван Пилиповић је председник Огранка САНУ у Новом Саду, члан Извршног одбора САНУ, потпредседник Српског математичког научног друштва, председник Научног већа МИ САНУ, председник Већа Докторске школе математике у Србији. У САНУ руководи пројектом „Једначине са сингуларитетима кроз методе функционалне анализе“. Био је организатор и учесник са пленарним предавањима на следећим скуповима: *Time-Frequency Analysis Scientific Workshop*, Огранак САНУ у Новом Саду; *Macedonian workshop on Applied Math and Graph Theory*, Охрид, Македонија; *Linnaeus university, Växjö*, Шведска; *Global and local analysis of operators*, Огранак САНУ у Новом Саду; Јубилеј – 40 година часописа *Sarajevo Journal of Mathematics*. Био је коруководилац семинара *Бојољуб Сиванковић* (ПМФ, Нови Сад). Био је члан комисије за одбрану једне докторске дисертације. Члан је редакција осам часописа, од којих је пет на *SCI* листи. Публиковао је шест радова у часописима са *SCI* листе, а два рада у зборницима са конференција.

Академик Сивео Тодорчевић је научни саветник Математичког института САНУ. Током године у САНУ је био члан Академијског одбора за науку и члан Матичног одбора за математику, механику и информационе науке Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Бавио се истраживањима у оквиру пројекта САНУ Ф-194 „Дескриптивна комбинаторика“. Објавио је пет научних радова у водећим међународним часописима из математике. Одржао је два пленарна предавања на важним научним скуповима из области комбинаторике и теорије скупова и био је члан уређивачких одбора четири водећа међународна часописа из области математике.

Академик Градимир Миловановић је редовни професор Електронског факултета Универзитета у Нишу, у пензији. Предаје на докторским студијама на Електротехничком факултету Универзитета у Београду и Природно-математичком факултету у Косовској Митровици. Члан је Научног већа Математичког института САНУ, члан Издавачког одбора САНУ, члан Стручног савета Галерије САНУ, члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* и члан Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа.

Главни је уредник у часописима *Bulletin, Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles, Sciences mathématiques* (САНУ) и *Publications de l'Institut Mathématique*

(Математички институт САНУ), уредник (Associate Editor) у часописима са *SCI* листе *Optimization Letters* (Springer), *Applicable Analysis and Discrete Mathematics* (Електротехнички факултет у Београду), *FILOMAT* (Природно-математички факултет у Нишу), *Armenian Journal of Mathematics*, као и члан редакција више часописа у Србији, Бугарској, Румунији, Индији, Ирану, Хрватској и Турској. У САНУ ради на индивидуалном пројекту Ф-96 под насловом „Интерполациони и квадратурни процеси засновани на теорији ортогоналности“. Био је члан комисије за одбрану докторске дисертације на Природно-математичком факултету Универзитета у Нишу.

У његову част, крајем јуна публикована је књига *Analysis, Approximation, Optimization: Computation and Applications – In Honor of Gradimir V. Milovanović, on the Occasion of His 75th Birthday* (Springer), која је промовисана 10. децембра у Огранку САНУ у Нишу. У току године објавио је 16 научних радова (14 у часописима са *SCI* листе) и одржао два пленарна предавања на међународним научним скуповима: “Nonstandard complex Jacobi polynomials” на *The 15th Symposium on Generating Functions of Special Numbers and Polynomials and Their Applications*, у Газиантепу (Турска); и “Gaussian and anti-Gaussian quadrature formulas for a class of nonstandard complex Jacobi weights” на *The 8th Mediterranean International Conference of Pure & Applied Mathematics and Related Areas*, у Осијеку (Хрватска). У САНУ је учествовао у организацији научног скупа „150 година од рођења академика Бранислава Петровијевића“ (3. новембар).

Академик Милан Дамњановић је професор емеритус Универзитета у Београду, и наставник на мастер и докторским студијама физике Физичког факултета на смеру Квантна, математичка физика и нанофизика (координатор смера). Наставник је на докторским студијама Аристотеловог универзитета у Солуну (мастер програм Nanoscience & Nanotechnology), где држи курс “Models and Theories of Molecular Dynamics Processes” (ове године онлајн). У САНУ је секретар Одељења за математику, физику и гео-науке, члан Одсека за физику, носилац пројекта Ф-93 „Проблем Н-репрезентабилности”, те члан Одбора за високо образовање, Одбора за науку и Одбора за материјале. Члан је Научног одбора конференције *Nanoscience & Nanotechnology*, која је део манифестације *NANOTECHNOLOGY* која се одржава у Солуну, данас највећег европског догађаја из нанотехнологије. Већи део године је провео на боловању и здравственом опоравку. У вођењу Одељења га је замењивао академик Миљко Сатарић.

Академик Миљко Сатарић је редовни професор у пензији на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду. Са сарадницима је наставио рад на личном пројекту Ф-134 „Биофизички аспекти мултифункционалности микротубула у живим ћелијама“ у САНУ. Осам месеци је замењивао секретара Одељења, одсутног из здравствених разлога. Редовно је активно учествовао на седницама Председништва САНУ. Организовао је и водио комеморативни скуп посвећен сећању на лик и дело преминулог дописног члана Антуна Балажа, одржан 17. септембра. Члан је Комисије за стратешке пројекте при Фонду за науку САНУ; члан Одбора САНУ за образовање, члан Управног одбора Института техничких наука САНУ и члан Комисије из домена физике у Одбору за *Српску енциклопедију*. Председник је Комисије за научну трибину у Огранку САНУ у Новом Саду. Председник је Управног одбора Националног института за физику у Београду, активан је члан Савета Универзитета у Новом Саду, члан Комисије Матице српске за доделу Пупинове награде студентима за најбоље дипломске и мастер радове из области физике, физичке хемије и електро-

технике. Ментор је двојици доктораната из области биомедицинског инжењерства на Факултету техничких наука у Новом Саду. Рецензирао је радове за часописе *Biosystems*, *Biophysical Journal* и *MATCH*.

Академик Зоран Кнежевић је научни саветник у пензији, председник САНУ, члан Академијског одбора за науку, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића и Академијског одбора за српско питање, руководилац Академијиног пројекта 010170 (Ф-187) „Динамика тела Сунчевог система”. Члан је Уређивачког одбора часописа *Serbian Astronomical Journal*. Предавач је на докторским студијама на Математичком факултету Универзитета у Београду. У току године је у оквиру Академијиног пројекта Ф-187 завршио истраживање и објавио рад посвећен релативно малом броју динамички специфичних астероида за које се одређивање сопствених елемената кретања у току ажурирања каталога показало неуспешним.

Учествовао је на међународном научном скупу “The Art of Invisible Force: The Dynamics of Equilibria Near and Far” у Будимпешти од 2. до 4. јуна, на којем је одржао предавање “Failures in the computation of asteroid synthetic proper elements”. Учествовао је и на скупу „Војислав В. Мишковић” у Београду од 7. до 9. априла, где је одржао позвано предавање „Академик Војислав В. Мишковић: активности у САНУ”. Такође је учествовао и на скупу „Пројекат ENIGMA: циљеви, активности и досадашњи резултати” у Београду (децембар), где је одржао предавање „Секуларне резонанце”. На Трибини Библиотеке САНУ говорио је на представљању *Криптичкој издања сабраних дела Иве Андрића*, а о издањима САНУ је говорио на Међународном сајму књига у Београду. У својству председника САНУ, одржао је беседе на Годишњој скупштини САНУ и на свечаности поводом обележавања Дана САНУ. Испред Академије поздравио је више од 20 скупова, свечаности, трибина и изложби.

Академик Зоран Раговић је редовни професор Физичког факултета Универзитета у Београду, у пензији. Координатор је докторских студија Физичког факултета за област „Физика кондензоване материје”, и наставник на предметима Методе квантне теорије поља у физици кондензоване материје и Физика суперпроводности. У САНУ води пројекат Ф-87, „Физика суперпроводника”. Члан је Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, председник Академијског одбора за сарадњу са нашим научницима и уметницима у свету и члан Академијског одбора за материјале.

Истражује у области физике суперпроводника. Рецензент је за научне часописе *Physical Review Letters* и *Physical Review B*.

Академик Милан Сугар је редовни професор Рударско-геолошког факултета у пензији. Активни је професор на докторским академским студијама геологије (микропалеонтологије) на Рударско-геолошком факултету Универзитета у Београду. У току године био је члан Академијског одбора за науку, Стручног савета Библиотеке САНУ, председник Одбора за палеофлору и палеофауну САНУ, члан Одбора за геодинамику САНУ и члан Одбора за крас и спелеологију. Руководио је, а и радио у оквиру неколико тема одељењског Одбора за палеофлору и палеофауну Србије (Ф-12). У оквиру, такође одељењског, Одбора за геодинамику руководио је пројектом „Геодинамика тектоностратиграфских јединица у средишњем делу Балканског полуострва” (Ф-22), а учествовао је у раду самог Одбора (Ф-9), као и пројекта Ф-17. Потпредседник је Комисије за стицање научних звања Министарства науке, технолошког

развоја и иновација Републике Србије (МНТРИ РС). Члан је уређивачких одбора часописа *Геолошки анали Балканскога полуострва* (Београд) и *Geologija* (Љубљана, Словенија).

Активно је учествовао у раду међународних научних организација као што су нпр. Pander Society (у саставу Међународне палеонтолошке асоцијације – IPA), IUGS: Subcommission on Triassic Stratigraphy (STS) итд. Руководилац је два билатерална међународна истраживачка пројекта САНУ са академијама Румуније (РА) и Словеније (САЗУ). У току ове године, наставио је рад на комплексним проучавањима палеозојских и тријаских конодоната, као и мезозојских фораминифера. Постигнуте резултате својих истраживања примењивао је у разноврсним истраживањима проблема тике палеозојске и мезозојске стратиграфије/биостратиграфије, литостратиграфије, реконструкције еволуције палеогеографских односа и интерпретације палеосредина, геодинамике, офиолитског меланжа и др.

Објавио је три оригинална научна рада публикована у међународним часописима од којих су два публикована у међународним часописима са ISI SCI листе (један у истакнутом међународном часопису категорије M22, а један у међународном часопису категорије M23), док је један објављен у националном часопису међународног значаја M24+ (Scopus Q2, SJR 2024 0,33).

Академик Миодраг Маџељевић је редовни професор Математичког факултета Универзитета у Београду, у пензији. Држи наставу и испите на докторским студијама на Математичком факултету Универзитета у Београду. Уредник је у часописима *Applicable Analysis and Discrete Mathematics* (Електротехнички факултет Универзитета у Београду), *FILOMAT* (Природно-математички факултет Универзитета у Нишу), *Publications de l'Institut Mathématique* (Математички институт САНУ), *Kragujevac Journal of Mathematics* (Природно-математички факултет Универзитета у Крагујевцу).

У САНУ ради на индивидуалном пројекту „Специјална поглавља комплексне анализе и примене: хармонијска и квазиконформна пресликавања“ (пројекат Ф-120). Рецензирао је неколико радова за *BMAA*, *AIMS Mathematics*, *Journal of Inequalities and Applications*, *Appl. Anal. Discr. Math.*, *Symmetry*, *Sigma Mathematics*, *The Journal of Analysis*, *Bull. Malays. Math. Sci. Soc.*, *Mediterr. J. Math.*, *Georgian Mathematical* итд.

У току године објавио је пет радова (четири у часописима са SCI листе: *Results in Mathematics*, *Izvestiya: Mathematics*, *Bulletin of the Malaysian Mathematical Sciences Society*, *Lobachevskii Journal of Mathematics*). Одржао је велики број предавања на Семинару за комплексну анализу Математичког факултета Универзитета у Београду која се односе на геометријску теорију функција и квазиконформна пресликавања. Учествовао је на националном скупу са међународним учешћем XV симпозијум „Математика и примене 2025“ са три саопштења.

Академик Владимир Ракочевић је редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу. У САНУ је руководио индивидуалног пројекта Ф-177 „Фиксне тачке за пресликавања на разним просторима“ и секретар Огранка САНУ у Нишу. Придружени је уредник часописа *Axioms* (где је био главни уредник за две свеске), који се издаје у Швајцарској, као и часописа *Fixed Point Theory*, који се издаје у Румунији.

У току године објавио је четири рада у међународним часописима.

Академик Владица Цвејковић је редовни професор на Рударско-геолошком факултету у Београду и шеф Лабораторије за скенирајућу електронску микроскопију. У САНУ је током године обављао функцију председника Одбора за геодинамику Земљине коре и руководиоца пројекта „Проучавање офиолитских појасева Вардарске зоне, Динарида и Карпато-балканида“, а већ више година се налази на дужности председника Академијског одбора за високо образовање САНУ и председника Комисије за организацију посебних циклуса предавања у САНУ, као и члана Академијског одбора за српско питање. Председник је Управног одбора Географског института САНУ „Јован Цвијић“. Своја научна истраживања је у току године обављао у оквиру завршних радова на пројекту “RECON TETHYS” из Програма *Igeje* Фонда за науку Републике Србије, чији је циљ реконструкција затварања океана Тетиса на крају мезозоику. Објавио је два рада у часописима са *SCI* листе (оба M21a+), један рад у међународном часопису (M24) и два у монографији националног значаја (M42), уз једно саопштење на научном скупу међународног карактера (M34). Два његова докторанда успешно су током године одбранили своје дисертације, тако да је тренутно ментор једном докторанду на Рударско-геолошком факултету.

Академик Бранислав Јеленковић је научни саветник у пензији Института за физику у Београду. Наставник је на докторским и мастер студијама на Физичком факултету и на докторским студијама на Електротехничком факултету Универзитета у Београду, као и на програмима докторских студија при Универзитету у Београду, Биофотоника и Биофизика. Члан је Одбора за финансије САНУ. Као унапређени редовни члан САНУ, одржао је 12. маја приступну беседу под насловом „Моја путовања кроз физику са физиком“.

Током године је координирао пројектом “Horizon Europe”, “Twinning for excellence of the Serbian Research Center for quantum biophotonics”, који се реализује у сарадњи са два инострана партнера, чији је циљ развој квантних технологија за сликање биолошких узорака и прецизна мерења, као и унапређење постојећих метода класичне биофотонице. Руководи са два пројекта преко међуакадемијске сарадње. Са Мађарском академијом на пројекту “Classical and quantum biophotonics” ради са колегом Андраш Дером. Са Румунском академијом има пројекат “Femto-second laser based nonlinear microscopy and material processing for enhanced imaging and sensing”, на коме сарађује са колегом Ђорђем Станциуом. Био је коорганизатор летње школе и конференције „Photonica 25”, која је одржана од 25. до 29. августа у САНУ. Одржао је два предавања по позиву на конференцији “25ICTON” (Барселона) и на конференцији “Biophysica 25” (Сегедин).

Ментор је студенту докторанту Електротехничког факултета Универзитета у Београду, предаје на докторским студијама на том факултету и на Физичком факултету. Наставник је на програмима докторских студија Биофизика и Биофотоника при Универзитету у Београду. Члан је Савета Физичког факултета Универзитета у Београду. Био је коорганизатор трибине „100 година квантне механике – историја која траје“, која је одржана 17. новембра у САНУ.

Академик Слободан Марковић је редовни професор Департмана за географију, туризам и хотелијерство на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду. У САНУ је председник Одељењског одбора за крас и спелеологију, члан Академијског одбора за науку, Академијског одбора за село (предложен за председника), Академијског одбора за енергетику, Одељењског одбора за динамику Земљине

коре и Одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића. Руководилац је Академијиног пројекта Ф-178 и секретар и члан Извршног одбора Огранка САНУ у Новом Саду.

Током године успешно је реализовао све планиране активности везане за теренска истраживања, лабораторијска мерења и писање научних радова и других научних публикација. Предвиђена теренска истраживања са колегама из Кине, Холандије, Данске, Пољске, Велике Британије, Румуније, Мађарске, Немачке и Шведске су реализована на подручју Војводине, западне и југоисточне Србије. Организовао је, у својству председника Научног одбора, међународну научну конференцију “Geospatial and Environmental Dynamics: Between Fundamental and Applied Scientific Research – LAMINATION” у Огранку САНУ у Новом Саду (15–16 новембар). Презентовани радови на конференцији ће бити објављени у специјалним издањима водећих међународних часописа *Quaternary* и *Open Geosciences*. Учествовао је као пленарни предавач на конференцији “Geotrends3” у Вроцлаву (Пољска).

Објавио је 16 радова из категорија М20 по класификацији Министарства науке и технолошког развоја (пет радова из категорије М21, осам радова из категорије М22, један рад из М23 категорије и два из категорије М24). Током године је био гостујући професор Шлезиског технолошког универзитета у Гљивицама у Пољској. Добитник је медаље *Pro Geographia Szegediensis* коју додељује Мађарско географско друштво, подружница у Сегедину.

Дописни члан Жељко Шљиванчанин је научни саветник Института за нуклеарне науке „Винча“ и наставник на докторским студијама Физичког факултета на смеровима Квантна и математичка физика и Физика кондензоване материје. У САНУ је члан Академијског одбора за материјале и председник Матичног научног одбора за физику.

У сарадњи са члановима његове истраживачке групе из Института за нуклеарне науке „Винча“, као и у сарадњи са др Чедомиром Петровићем и истраживачима из Кине, САД и Сингапура, током године је објавио три рада у престижним међународним часописима *2D Materials*, *Inorganic Chemistry* и *Nature Communications*. Заједно са др Срђаном Ставрићем, вишим научним сарадником Института за нуклеарне науке „Винча“ у Београду је организовао врло успешну радионицу “Let’s give it a spin!” од 21. до 23. маја са око 50 учесника из Европе и САД. Са академиком Браном Јеленковићем је 17. новембра у САНУ организовао трибину „100 година квантне механике – револуција која траје“, у оквиру програма обележавања 2025. године као Године квантне науке и технологије, проглашене од стране Генералне скупштине Уједињених нација.

Дописни члан Ђорџ Долинка је редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду, где је шеф Катедре за алгебру и теоријско рачунарство. У САНУ руководи пројектом Ф-121 „Проблеми комбинаторне теорије подгрупа и група“, у оквиру којег се одвија његов научноистраживачки рад. Као представник САНУ, члан је Управног одбора Математичког института САНУ, а уредник је и часописа *Publications de l’Institut Mathématique* у издању Института. Током године је објавио један научни рад у водећем међународном часопису из математике, а саопштио два рада у оквиру два пленарна предавања по позиву на међународним конференцијама у Португалији (Лисабон, Евора). На манифестацији *Дани математике у Новом Саду 2025* одржао је врло посећено научно предавање под насловом „Canone Inverso“. На Годишњој скупштини Друштва математичара Новог Сада, одр-

жаној 6. децембра, изабран је једногласно за председника Управног одбора Друштва. Са још шест колега из Уједињеног Краљевства, Немачке, Шпаније, Португалије и Словеније, један је од оснивача тематске активне групе “Semigroups and Groups” при Европском математичком друштву.

Дојисни члан Мајдалена Ђорђевић је научни саветник на Институту за физику у Београду и наставник на докторским студијама Физичког факултета, где предаје предмет Теоријска нуклеарна физика. Током године је са сарадницима остварила резултате у две истраживачке области: физици кварк-глуонске плазме (КГП) и теоријској биологији. У домену КГП аналитички је проширен формализам губитка енергије тако да обухвати и колизиони и радијативни губитак за цетове произвољног конуса. Ова екстензија је имплементирана у оквир DREENA, чиме је омогућено добијање теоријских предвиђања и за цет-опсервабле. На основу ових резултата један рукопис је под рецензијом, а још два су у припреми. У области теоријске биологије, објављен је рад у часопису *Nucleic Acids Research* (M21a+, IF 16,7) о математичком моделовању бифуркација (појави бистабилности) у рестрикционо-модификационим системима бактерија. Други рад, такође на тему бистабилности, али у токсин-анти-токсин системима бактерија, објављен је у часопису *npj Systems Biology and Applications* (M21, IF 3,5). Трећи рад, који описује нелинеарну динамику CRISPR/Cas система, у припреми је. Руководилац је пројекта и била је члан панела за ERC CoG грантове, као и члан панела за два позива фондације за науку у Пољској.

Дојисни члан Мирјана Ивановић је редовни професор Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Руководилац је пројекта „Анализа и обрада великих скупова података применом интелигентних техника (ОСИТ)” (САНУ), у оквиру којег се одвија део њених активности и научноистраживачки рад.

У САНУ је члан Академијског одбора за вештачку интелигенцију, а такође је члан Матичног научног одбора за електронику, телекомуникације и информационе технологије Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Републике Србије, члан Управног одбора Истраживачко-развојног института за вештачку интелигенцију Републике Србије (до јула 2025. године), члан Стручне комисије за природно-математичке науке Покрајинског секретаријата за науку и технолошки развој АПВ (до септембра 2025. године) и управитељ Фондације „Александар Саша Поповић” (Нови Сад). Ментор је две докторске дисертације на Универзитету у Новом Саду, а била је екстерни евалуатор једног докората на Griffith University (Аустралија).

Главни је уредник *ComSIS* часописа који издаје Конзорцијум факултета из Србије и Црне Горе, до децембра 2025, а од тада је коуредник. Придружени је уредник часописа *Connection Science, Taylor and Francis*, као и члан уређивачких одбора шест часописа еминентних иностраних издавача. Коуредник је једног специјалног издања у часопису са *SCI* листе, као и коуредник на два зборника радова са међународних скупова. Била је копредседавајући на три међународне конференције, члан извршних одбора шест и члан програмских одбора 25 међународних конференција. Одржала је позвано предавање на једној међународној конференцији и два позвана предавања на Shanghai Maritime University, College of Information Engineering, онлајн. Реализовала је шест студијских боравака на институцијама у Хрватској, Мађарској, Норвешкој (две институције), Француској и Уједињеним Арапским Емиратима.

Коаутор је једне монографије међународног значаја (*Springer*), осам радова у међународним часописима, од чега је седам у часописима са *SCI* листе, један рад у часопису националног значаја и пет радова у зборницима радова са међународних конференција. Члан је једног националног, а руководиоца два међународна пројекта.

Дойисни члан Дејан Прелевић је редовни професор на Рударско-геолошком факултету у Београду. У САНУ је током године обављао функцију руководиоца пројекта „Реконструкција завршних фаза затварања Тетиса на Балкану”. Своја научна истраживања је током године највећим делом обављао у оквиру пројекта RECON TETHYS Фонда за науку Републике Србије чији је основни циљ реконструкција затварања океана Тетиса на крају мезозоику. Објавио је четири рада у часописима са *SCI* листе (један M21a+, један M21a и два M21), одржао једно предавање по позиву на међународном научном скупу (M32) и објавио једно саопштење с међународног научног скупа (M34). Ментор је двома докторандима на Рударско-геолошком факултету који су у завршној фази одбране својих дисертација.

Дойисни члан Ситево Ситевић је научни саветник и руководилац Академијиног пројекта (Ф-29) „Нелинеарне диференчне једначине, њихова решивост и асимптотско понашање њихових решења”. Резултате постигнуте током године на овом Академијином пројекту је објавио у четири научна рада у часописима са тзв. *SCI* листе. Члан је редакција низа врхунских међународних часописа из теоријске и примењене математике. Ван пројекта Ф-29 објавио је још једанаест радова у часописима са *SCI* листе. Рецензирано је више десетина радова у међународним часописима, углавном са *SCI* листе, и процесуирано је неколико стотина радова у којима је члан редакција (око двадесетак часописа). У САНУ је 27. јуна одржао приступно предавање под називом „Преглед неких мојих резултата у математици и њихове примене”. Добитник је међународне награде “Obada-Prize” за 2025. годину.

Осврт на рад Одељења

Рад Одељења за математику, физику и гео-науке је био успешан. Већи део године је био посвећен приступним беседама нових редовних и дописних чланова САНУ. Свако од њих је суверено демонстрирао своју експертизу која их је квалификовала за чланство у САНУ. Квалитет научног рада Одељења је јасно манифестован научним резултатима, приказаним у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*, на српском и енглеском језику. Међународна сарадња се огледала у учешћу чланова Одељења на међународним научним скуповима, пројектима, у сарадњи са иностраним академијама наука, као и у публикавању заједничких чланака са научницима из иностранства. Маркантан резултат је и висока награда *Мегаља САНУ* за природне науке, додељена академику Николи Коњевићу.

5. ОДЕЉЕЊЕ ХЕМИЈСКИХ И БИОЛОШКИХ НАУКА

Састав Одељења

Одељење је у свом радном саставу, закључно са децембром 2025. године имало укупно 16 чланова, и то 12 редовних и четири дописна члана, као и пет чланова ван радног састава и шест иностраних чланова. Дописни члан Радослав Аџић дуже од годину дана не присуствује скуповима Одељења, те стога, сходно члану 48. Статута САНУ не улази у бројно стање радног састава неопходно за пуноважно одлучивање на скуповима Одељења које сада броји 15 активних чланова.

Одељење хемијских и биолошких наука је 18. новембра остало без свог еминентног члана, једног од наших најзначајнијих инжењера пољопривреде и генетичара, академика Драгана Шкорића. Својим стручним, педагошким и научним радом дао је изузетан допринос развоју наше пољопривреде и нашег Одељења.

Академик Шкорић је дао велики допринос развоју међународне научне сарадње и програма стварања заједничких хибрида сунцокрета, који су остварени са преко 30 научних институција и мултинационалних компанија. Као стручњак у креирању и одабиру сорти сунцокрета, академик Шкорић остварио је значајну међународну активност у оквиру FAO – European Research Network on Sunflower са седиштем у Риму. У раду овог важног међународног тела учествовао је од његовог оснивања 1975. године па све до марта 2010. године, када се повукао са места главног координатора, на ком је био од 1989. године. Као експерт FAO, боравио је у Судану (1982) ради израде студије о могућности гајења сунцокрета. Након његовог боравка сунцокрет је почео да се гаји у овој земљи на све већим и већим површинама. Такође, у својству експерта FAO боравио је два пута у Индији: 1989. ради израде студије о могућности гајења уљаних култура, заједно са експертима из Америке и Енглеске, и 2002. године ради процењивања реализације националног научног програма за сунцокрет у Индији, на којем је радило седам научних институција.

Руководио је пројектом који је реализован са научницима из INRA (Монпеље, Француска) у периоду 1997–2000. године, о коришћењу дивљих врста сунцокрета за повећање генетичке варијабилности гајеног сунцокрета. У два наврата је одржао тронедељне курсеве о генетици, оплемењивању и семенарству сунцокрета за кинеске стручњаке. Поред тога, боравио је у Кини још 16 пута радећи на проширењу научне сарадње. Плод овог рада било је формирање Кинеско-српског центра за оплемењивање сунцокрета (Baicheng City, Jilin Province) 2003. године.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 2003, а за редовног члана 2009. године. У оквиру САНУ био је председник Академијског одбора за село и члан Академијског одбора „Животна средина“. Такође, председавао је Одбором за флору и вегетацију од 2004. до 2011. године. Од 2014. руководио је пројектом „Испитивање начина наслеђивања отпорности сунцокрета према новим расама воловода (*Orobanche cumana* Wallr.)“.

Скупови Одељења

Током године одржано је девет редовних скупова Одељења. На скуповима је разговарано и одговарано на захтеве ИО и Председништва САНУ, пре свега кроз делегирање чланова Одељења у оперативна тела Академије, али и давање мишљења Одељења о појединим значајним питањима која се тичу устројства и рада САНУ. Сви скупови Одељења су били добро посећени (око 90%) тако да је на свим састанцима био обезбеђен кворум.

Личне библиографије чланова ОХБН приложене су уз личне извештаје за 2025. годину и биће штампане у годишњем *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Одбори и научноистраживачки пројекти

Научноистраживачка активност чланова Одељења одвијала се у оквиру индивидуалних истраживачких пројеката САНУ, једног стратешког пројекта САНУ, три

међународна пројекта САНУ, као и четири академијска одбора. Више чланова Одељења вршило је своје истраживачке активности кроз већи број домаћих, а посебно међународних пројеката.

Чланови Одељења руководе са четири академијска одбора (АО): АО за проучавање фауне Србије (председник академик Радмила Петановић), АО за флору и вегетацију (председник дописни члан Марјан Никетић), АО за село (председник академик Драган Шкорић), АО „Животна средина“ (председник академик Богдан Шолаја). Одељење је на предлог АО за флору и вегетацију предложило Извршном одбору и Председништву САНУ дописног члана Марјана Никетића за председника тог одбора.

Извештаји о раду академијских одбора којима руководе чланови ОХБН и индивидуалних пројеката чланова ОХБН биће приказани у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2025. годину.

У оквиру индивидуалних пројеката чланови Одељења су остварили значајне резултате који се огледају у 76 објављених научних радова у престижним иностраним и домаћим часописима из категорија M21a+, M21a, M21, M22 и M23, као и више десетина саопштења на научним скуповима и два патента. Наведени квантитативни показатељи резултат су индивидуалних напора и самопрегора сваког члана ОХБН, међу којима има изузетно успешних и продуктивних научника који својом годишњом продукцијом потврђују високу научну компетентност као врхунски научници у областима којима се баве.

Чланови Одељења били су посебно активни у раду оперативних тела САНУ и одбора САНУ: Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за науку, Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за високо образовање, Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Комисије за Статут САНУ, Комисије науке и технике, Стручног савета Галерије САНУ, Стручног савета Галерије науке и технике САНУ, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, Стручног савета Библиотеке САНУ, Академијског одбора за међународну сарадњу, Академијског одбора „Животна средина“, Академијског одбора за изучавање репресије, Комисије за научну трибину Огранка САНУ у Новом Саду, Комисије за материјално-финансијска питања Огранка САНУ у Новом Саду, Комисије за праћење избора, Финансијског одбора САНУ и Издавачког одбора САНУ.

Предавања у организацији Одељења

У организацији Одељења током године одржана су следећа предавања:

- Предавање академика Мусе Хаитова, Руска академија наука, „Иновативне платформе за развој нових лекова“, одржано 29. септембра;
- Предавање академика Рудолфа Валенте, Аустријска академија наука, „Од алергенских молекула до вакцина против алергија нове генерације“, одржано 29. септембра;
- Предавање проф. др Јелене Радловић (Одељење за неуронауке, психијатрију и бихевиоралне науке Медицинског факултета „Алберт Ајнштајн“ у Њујорку, Одељење за биомедицину Универзитета у Орхусу (Данска)), „Улога ДНК у учењу и памћењу“, одржано 25. октобра;
- Приступна академска беседа – академик Тања Ћирковић Величковић, „Мале пластичне честице, велики изазови“, одржана 15. маја;

- Приступно предавање новоизабраног дописног члана Игора Паштија „Теоријска истраживања материјала заснованих на графену са применом у електрохемији“, одржано на II скупу Одељења 21. марта.

Пленарни реферати и саопштења на научним скуповима приказани су у библиографијама чланова Одељења за 2025.

Научни и стручни скупови, изложбе и предавања у организацији и/или сарадњи са Одељењем хемијских и биолошких наука САНУ

У организацији Одељења и одбора којима руководе чланови Одељења одржани су следећи научни и стручни скупови и изложбе:

- научно-стручни скуп „Последице суше на пољопривреду Републике Србије“, одржан 29. априла (организатор академик Драган Шкорић);
- „Свечана академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Миленка Шушића“, одржана 13. октобра (организатор академик Славко Ментус);
- „Свечана академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Војислава М. Петровића“, одржана 17. октобра (организатори академик Милена Стевановић и дописни члан САНУ Жељко Томановић);
- „Свечана академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Пауле Путанов“, одржана 15. децембра (говоре одржали академик Славко Ментус и дописни члан САНУ Игор Пашти);
- панел „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“ у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије, одржан 18. новембра (организатори академик Радмила Петановић и дописни члан САНУ Жељко Томановић);
- “5th International Meeting on Materials Science for Energy Related Applications”, под покровитељством Одељења, одржан 25. септембра (организатори дописни члан САНУ Игор Пашти и доц. др Ана Доброта);
- изложба „Биле и камење – геоботаничке скице“ у Галерији науке и технике САНУ, одржана 17. октобра (организатор дописни члан САНУ Марјан Никетић).

Публикације

Објављене су следеће публикације:

- зборник радова са скупа *Улога и значај ситочарства у развоју аграра, очувању села и обезбеђивању становништва хранивима анималног порекла* (уредник академик Драган Шкорић);
- *Животи и дело српских научника*, књига 21 (уредник академик Радоје Чоловић, у штампи);
- каталог изложбе *Биле и камење – геоботаничке скице* (аутор и уредник дописни члан САНУ Марјан Никетић).

Међународна сарадња

Настављена је сарадња између БАН и САНУ у оквиру пројекта под насловом „Фитохемијско испитивање секундарних метаболита из биљака и гљива и њихових биотрансформисаних производа“ (руководилац у САНУ академик Слободан Мило-

сављевић). Започета је сарадња у оквиру билатералне сарадње Српске академије наука и уметности и Бугарске академије наука на пројекту „Хемотаксономска истраживања и биолошки потенцијал групе *Stachys recta* (Lamiaceae) са подручја Балканског полуострва“ (руководилац дописни члан Марјан Никетић). Дописни члан Жељко Томановић руководио је билатералним пројектом „Хронологија, садашње стање и перспективе биолошке контроле у Словенији и Србији“, који се спроводи са Републиком Словенијом.

Делатност чланова Одељења

Академик Иван Гуџман је у току године наставио руковођење пројектом САНУ „Истраживања у математичкој хемији“. Главни је уредник међународног часописа *MATCH Communications in Mathematical and in Computer Chemistry* (импакт фактор 2,4, 2024), који се издаје у Крагујевцу. Главни је уредник и часописа *Open Journal of Discrete Applied Mathematics*. Објавио је 24 научна рада.

Академик Живораг Чековић је у току године редовно учествовао у раду Одељења хемијских и биолошких наука. Поред тога, учествовао је у раду неколико академијских одбора (Академијског одбора за село, Академијског одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и др.). Рецензирао је неколико научних и стручних радова. Учествовао је у раду неколико меморијалних скупова посвећених члановима САНУ. Написао је две меморијално-биографске књиге (породичног карактера).

Академик Драјан Шкорић је своју делатност у току године вршио кроз Академијски одбор за село. У оквиру делатности поменутог одбора одржана су три високо посећена научно-стручна скупа: „Последице суше на пољопривреду Републике Србије“ (29. април, Свечана сала САНУ, 10 реферата); „Биодистрикт – алат за развој органске производње и одрживи економски развој“ (30. мај, Свечана сала САНУ и 31. мај на газдинству „Ранч Сретеновић“ у селу Толић, Општина Мионица, пет реферата, главни циљ овог скупа била је промоција концепта биодистрикта и могућности његовог даљег развоја и ширења у Србији); „Задружно организовање у локалним заједницама Републике Србије“ (13. јун, Сала Поморавског управног округа у Јагодини, седам реферата, 14. јун посвећен Сајму задругарства и здраве хране, где су своје производе излагале пољопривредне и ученичке задруге).

Академик Бојдан Шолаја је у току године у САНУ руководио пројектом „Нови биоактивни молекули засновани на природним производима“. Током године, у оквиру пројекта Ф-80, заокружено је испитивање антитуморске активности деривата диазахризена на MIA PaCa-2 и PANC-1 ћелијске линије хуманог аденокарцинома панкреаса. Резултат истраживања је исказан кроз саопштење и Патент П-66672 Б1 под насловом „Деривати диазахризена, њихово добијање и примена“. Носилац патента је Српска академија наука и уметности. Такође, у оквиру истраживања синтетисани су и окарактерисани нови флуоресцентни сензори за јоне цинка. Молекули представљају деривате тетраминске киселине и поред ове привилеговане структуре садрже и различита хетероциклична једињења (пиразол и 1,2,3-триазол). Испитана је селективност ових једињења на присуство различитих катјона, као и утицај рН вредности и различитих анјона на њихов емисиони спектар. Делатност академика Богдана Шолаје у оквиру САНУ обухватила је његов ангажман у више академијских одбора, Финансијском одбору САНУ као и председавање Академијским одбором „Животна средина“.

Академик Милена Стјевановић је научни саветник и редовни професор у пензији. Током године била је руководилац индивидуалног пројекта Ф-24 под називом „Испитивање улоге SOX протеина у промовисању малигног фенотипа ћелија (СОПРОМАЛ)“ који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности. Од 2022. до 2025. године руководила је међународним научноистраживачким пројектом “Strengthening regional stem cells based research for advancement of multi modal innovative strategy for modelling neurodevelopmental disorders (STREAMLINE)” који је реализован у сарадњи са партнерима из Универзитета у Кардифу, Универзитета у Мاستрихту и Центра за истраживање и технологију „Хелас“. Током године бавила се проучавањем ефекта микроделеције 22q11.2 на појаву неуроразвојних поремећаја. У оквиру пројекта STREAMLINE бавила се моделовањем неуроразвојних поремећаја применом пацијент специфичних индукованих плурипотентних матичних ћелија и органоида мозга. У циљу проучавања молекуларних механизма који се налазе у основи неуроразвојних поремећаја, бавила се анализом промена експресије гена поређењем транскриптома пацијената са транскриптомом нормалних контролних узорака током неуралне диференцијације применом секвенцирања нове генерације (енг. RNA sequencing). Са сарадницима на пројекту STREAMLINE у априлу је организовала Пролећну школу са међународним учешћем “Emerging technologies and new horizons for research and therapy of human Neurodevelopmental Disorders (NDDs)”. Завршни извештај о пројекту STREAMLINE, реализованом у оквиру Програма Европске уније Хоризонт Европа (Horizon Europe Programme), високо је оцењен од стране Европске комисије.

У циљу проучавања малигног фенотипа различитих типова тумора и улоге микросредине бавила се *in vitro* моделовањем малигних обољења применом 3Д-модела моно- и ко-култура ћелија. Као резултат ових истраживања оптимизован је 3Д модел систем на бази алгинатних микровлакна за тестирање утицаја биоактивних једињења на NT2/D1 хумане ембрионалне карциномске ћелије. Добијени резултати су показали да овај модел систем омогућава оптималан раст и пролиферацију NT2/D1 ћелија у униформну дистрибуцију испитиваних компоненти кроз алгинатна микровлакна.

Академик Славко Менђус је током године руководио индивидуалним пројектом Ф-190 „Електрокатализа у савременим процесима конверзије енергије“, који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности. Руководио је и делом пројекта Факултета за физичку хемију, који финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, који се односи на развој материјала за електрохемијску конверзију енергије. На Факултету за физичку хемију је током године држао делове наставе докторског курса „Нове физикохемијске методе“. Учествовао је у активностима следећих академијских одбора САНУ у својству члана: Академијског одбора за енергетику, Академијског одбора за материјале и Академијског одбора за проучавање живота и рада српских научника. Као члан САНУ, руководи међуакадемијским пројектом „Кинетика реакција на граници фаза гас/чврсто: Термијска стабилност оксида метала и фармацеутских препарата у оксидационој и редукционој атмосфери“, који је уговореним између САНУ и АНУРС за период 2025–2027. Учествовао је у активностима научних друштава: члан је електрохемијских секција Српског хемијског друштва и Друштва физикохемичара Србије и Научног одбора Друштва за истраживање материјала Србије. Члан је и међународних научних удружења: Electrochemical Society и International Society of Electrochemistry. Учествовао је као члан научних или организационих одбора у организацији више

научних скупова: „Примена вештачке интелигенције у заштити животне средине и пољопривреди“ (Београд); “8th Central and Eastern European Conference on Thermal Analysis and Calorimetry (CEEC-TAC8)” (Босна и Херцеговина); “5th International Meeting on Materials Science for Energy Related Applications (IMMSERAS 2025)” (Српска академија наука и уметности). Био је један од говорника и председник организационих одбора свечаних академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Миленка Шушића (13. октобар) и академика Пауле Путанов (15. децембар) у САНУ.

Током године је био члан Уредништва часописа *Гласник хемичара, технолоја и еколоја Републике Српске*, као и придружени уредник часописа *Ecologica* и члан Издавачког савета часописа *Флористика*, који издаје Музеј науке и технике у Београду.

Академик Слободан Милосављевић је током године руководио индивидуалним одељењским пројектом Ф-188 (САНУ) „Фитохемијско испитивање секундарних метаболита биљака и гљива и њихових биотрансформисаних производа“, затим пројектом међуакадемијске сарадње између Бугарске академије наука и САНУ под насловом „Фитохемијско и метаболомичко испитивање биолошки активних једињења из врста *Primula* и лековитих гљива“ (“Phytochemical and metabolomics investigation of biologically active compounds from *Primula* species and medicinal mushrooms”), као и стратешким пројектом САНУ (МилкИнг бр. 01-2022) „Биомедицински потенцијал новоизолованих дитерпена латекса млечика (*Euphorbia* L.) са станишта у Србији“. Уз објављивање својих резултата на научним конференцијама и у објављеним научним радовима, у току године је на Хемијском факултету Универзитета у Београду водио курсеве Хемија секундарних метаболита и Писање научних радова на докторским студијама. У САНУ је био председник Стручног савета Галерије науке и технике САНУ и члан Академијског одбора за проучавање флоре и вегетације Србије. Учествовао је у раду Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*.

Академик Рагмила Пејановић је редовни професор Пољопривредног факултета Универзитета у Београду у пензији, ангажована на докторским студијама. Актуелни програм научне сарадње у којем учествује је “Investigations on the use of mites as biological control agents against invasive rangeland weeds” CABI Europe–Switzerland; Biotechnology and Biological Control Agency (BBCA), Рим (Италија), Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет и Руска академија наука, Санкт Петербург (Русија). У овој години објавила је један научни рад у реномираном акаролошком часопису категорије M21a. Рецензирала је радове за међународне часописе *Acarologia* и *BioInvasions Records* и монографију у издању ЦАНУ. Члан је Академијског одбора за науку САНУ, Уређивачког одбора едиције *Животи и стваралаштво жена чланова Српској ученој друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности* и Академијског савета ове едиције. Председник је Академијског одбора за проучавање фауне Србије САНУ. Као председник овог одбора била је председник Организационог одбора панела „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“. Уредник је и рецензент зборника радова са научног скупа „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“. У организацији Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и Српског биолошког друштва „Стеван Јаковљевић“ одржала је јавно предавање „Гриње у контроли штетних организама“. Члан је Националног комитета Унеска за програм „Човек и биосфера“, Министарства заштите животне средине, Научног савета Задужбине Андрејевић и комисија за доделу Награде града Београда за

природне и техничке науке. Добила је захвалницу Института за заштиту биља и животну средину на свечаној академији поводом обележавања 80 година од оснивања овог Института.

Академик Радомир Н. Саучић је током године вршио истраживања у оквиру пројекта САНУ „Развој нових синтетичких метода и њихова примена у синтези природних производа и биолошки активних једињења“ (Ф193), као и у оквиру пројекта под називом “New Synthetic Methods and their Applications for Rapid Total Syntheses of Complex Natural Products and Bioactive Molecules” (акроним: New SMART Synthesis), који финансира Фонд за науку Републике Србије, у оквиру програма „ИДЕЈЕ“. Ова истраживања обухватају рад на тоталним синтезама природних производа сложене структуре и интересантног спектра биолошке активности, као и развој нових синтетичких метода. Ангажован је на пословима у САНУ као члан Стручног савета Галерије САНУ, Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за међународну сарадњу, Академијског одбора за српско питање и Академијског одбора за изучавање репресије.

У току године држао је предавања на Хемијском факултету Универзитета у Београду, у оквиру редовних (Органске синтезе 1 и 2) и мастер студија (Синтезе комплексних органских молекула).

Академик Милош И. Ђуран се у току године бавио научноистраживачким радом у оквиру пројекта САНУ Ф-128 „Комплекси метала као потенцијални терапеутски агенси“. Објавио је четири научна рада у међународним часописима (један из категорије М21 и три из категорије М22). Обављао је дужност управника Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и учествовао у раду Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за науку и Стручног савета Архива САНУ. Обављао је дужност члана Уређивачког одбора националног часописа *Kragujevac Journal of Science* (Универзитет у Крагујевцу, Природно-математички факултет, Крагујевац, М24) и *Bulletin of Natural Sciences Research* (Универзитет у Приштини са седиштем у Косовској Митровици, Природно-математички факултет, М52). Учествовао је у раду Управног одбора Фондације ТЕМПУС за Републику Србију.

Академик Велимир Појсавин је у току године учествовао у раду Академијског одбора за науку САНУ, Комисије за трибину и Комисије за материјално-финансијска питања Огранка САНУ у Новом Саду. Руководио је индивидуалним пројектом (Ф-130) који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности (назив пројекта: „Синтеза и биолошка испитивања нових антитуморских и антимикробних агенаса“). Члан је Уређивачког одбора часописа *Kragujevac Journal of Science*. У току године је рецензирао један рад за часопис категорије М21. На ПМФ-у у Новом Саду био је члан комисије за оцену и одбрану једне докторске дисертације. Коаутор је три научна рада у међународним часописима (један из категорије М21а, два из категорије М22).

Академик Тања Ђирковић Величковић је током године руководила једним националним пројектом који финансира Фонд за науку Републике Србије из програма *Призма*, једним међународним пројектом из програма *Хоризонти2020*, једним међународним пројектом из програма *Хоризонти Европа*, и једним пројектом САНУ. Руководи тимом Хемијског факултета који учествује на пројекту сарадње који финансира

Фламанска агенција за науку. Током године је одржала више предавања по позиву на научним скуповима (међународна конференција “MICROPLASTICDays”, Словенија; 6. међународни конгрес молекуларне имунологије и алергологије, Руска Федерација; међународни научни форум “2025 Wuhan Donghu Forum, Emerging Technology & Science Forum”, Кина), предавање на научно-стручном скупу “Microplastics for Breakfast”, (Србија), предавање на вебинару “Informing and advising on the state of the art, gaps, and future needs in micro- and nanoplastic and health research in Europe”, приступну беседу у САНУ и популарно предавање за полазнике семинара Истраживачке станице „Петница“. Током године, учествовала је у раду Академијског одбора за науку, Академијског одбора за животну средину, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, Управног одбора Фонда САНУ за истраживање у науци и уметности, Матичног одбора за хемију и Управног одбора Института техничких наука САНУ.

Током године учествовала је у раду Организационог одбора 19. међународне конференције хемије и животне средине, ICSE2025, Научног одбора XXIII Европског конгреса хемије хране у Братислави, EuroFoodChemXXIII и Научног одбора FEBS3+ скупа у Београду у организацији Биохемијског друштва Србије. Учествовала је и у раду Европског хемијског друштва (EuChemS) као члан Одељења за хемију хране. У раду Европске организације за протеомику (EuPA) учествовала је као чланица иницијативе за храну и исхрану. Наставља истраживања у циљу: идентификације алергених протеина у храни и модификација протеина насталих током прераде хране и под утицајем загађења животне средине; испитивања дигестома алергених протеина из хране; испитивања интеракција протеина и загађујућих супстанци у храни, комбинујући широк спектар експерименталних метода са рачунарским предвиђањима. Током године, објавила је једанаест радова у водећим међународним часописима.

Дописни члан Марјан Никеџић је кустос саветник у Природњачком музеју у Београду, а ангажован је и на докторским студијама Биолошког и Фармацеутског факултета Универзитета у Београду. Вишегодишњи је члан Академијског одбора за изучавање флоре и вегетације Србије. Одлуком Извршног одбора од 26. фебруара верификован му је мандат за председника Одбора, чиме је наследио изненада преминулог академика Владимира Стевановића. Члан је и Академијског одбора за фауну, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића, као и Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника, као и Огранка САНУ у Нишу, у чијем је раду активно учествовао.

Руководилац је пројекта „Таксономско-хоролошка ревизија и инвентаризација флоре еудикотиледоних биљака као основ за израду Критичке листе врста васкуларне флоре Србије“, у оквиру Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Координатор је два пројекта САНУ. Један од њих („Хемотаксономска истраживања и биолошки потенцијал групе *Stachys recta* (Lamiaceae) са подручја Балканског полуострва“) започет је у оквиру билатералне сарадње Српске и Бугарске академије наука. Други пројекат („Етно-фармаколошка студија региона југоисточне Србије“) већ неколико година одвија се у оквиру Огранка САНУ у Нишу. Учесник је или сарадник на четири национална пројекта. Активно је учествовао у верификацији и процени статуса угрожености биљних таксона за наступајуће публикације *Црвена листа флоре Србије* и *Црвена књига васкуларне флоре Србије*. Ван САНУ руководи пројектом „Морфолошка, генетичка и фитохемијска диференцијација представника рода *Hieracium* у југоисточној Европи“.

Главни је и одговорни уредник водећег домаћег часописа *Bulletin of the natural history museum in Belgrade* од његовог оснивања. Седамнаести број овог часописа (за 2024), који публикује радове из области биологије и геологије, изашао је из штампе током текуће године. Члан је Рецензентског одбора часописа *Botanica Serbica* и Редакционог одбора часописа *Acta Musei Macedonici Stientiarum Naturalium*. Национални је координатор за *Convention on Biological Diversity, Global Taxonomy Initiative*. Члан је Конзорцијума истраживача *Carpathian Research Network*.

У току године објавио је седам научних радова од којих пет у међународним часописима и један у врхунском часопису. Коаутор је једног међународног и осам националних научних саопштења. Такође је објавио каталог изложбе „Биље и камење – геоботаничке скице“. Од посебног значаја је публикавање открића нове стеноендемичне биљне врсте *Hieracium stevanovicii* Niketić са Дурмитора, назване у част преминулог академика Владимира Стевановића. Тим поводом је ова врста представљена кроз краћу презентацију на састанку Одељења. У флористичким радовима публикувао је две аутохтоне биљне врсте које представљају новину за флору Србије: *Lathyrus laevigatus* и *Rhamnus rhodopea*, и такође је потврдио присуство врста *Lathyrus transsylvanicus*, *Petteria ramentacea*, *Crataegus orientalis* и *Cardamine glanduligera* у флори Србије. *Linaria peloponnesiaca* је констатована као нова за флору уже Србије. Додатно је за пет таксона васкуларних биљака њихово присуство у Србији или њеним територијалним јединицама оповргнуто. У посебном раду извршена је типификација за 23 таксона из таксономски сложене групе *Stachys recta*, укључујући и типску врсту за коју је дуго постојала дилема о пореклу изворног материјала. Научни допринос остварен је објављивањем студије о иновативном ГИС приступу за идентификацију „нано-хотспотова“ васкуларне флоре на три планинска масива Балкана, при чему је идентификовано 18 реалних и 57 потенцијалних центара диверзитета. Истраживање је по први пут истакло пресудан утицај хидрографских фактора и специфичних станишта клисура на богатство врста, указујући на хитност њихове заштите од негативних ефеката глобалног загревања и планиране изградње хидроелектрана. У Галерији науке и технике САНУ, током октобра и новембра, реализована је мултимедијална изложба дописног члана Марјана Никетића под називом „Биље и камење – геоботаничке скице“. Такође је био члан научних одбора 15. Симпозијума о флори југоисточне Србије у Нишу и Друге конференције Српског биолошког друштва, за коју је извршио рецензију апстраката. Рецензирао је и три рада за часописе *Acta Musei Macedonici* и *Plant Ecology and Evolution*, као и националну монографију о флори долине реке Пчиње.

Дописни члан Жељко Томановић је редовни професор Биолошког факултета Универзитета у Београду. Члан је Академијског одбора за проучавање фауне Србије и Редакције *Српске енциклопедије*. Потпредседник је Академијског одбора за животну средину и учествовао је у организацији промоције публикације *Пројекат Јагар – моћни ишлешни утицаји на животној средину и здравље човека*. Члан је Организационог одбора панела „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“ и организационог одбора скупа поводом 100 година од рођења академика Војислава Петровића. Публиковао је пет научних радова у међународним часописима, и пет саопштења на националним и међународним скуповима. Одржао је пленарно предавање на међународном научном скупу “16th Meeting of the IOBC-WPRS WG: Integrated Control in Protected Crops, Mediterranean Climate” (Подгорица, Црна Гора). Руководио је индивидуалним академијским пројектом „Паразитоида (Hymenoptera, Braconidae): морфологија, систематика и филогенија“ (Ф131).

Докторски члан Ђорџ Пашић је током године руководио индивидуалним одељењским пројектом Ф-49 под насловом „Одрживи мултифункционални угљенични материјали: дизајн, синтеза и примене“, који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности. Такође, руководио је пројектима “Exploring Electrolyte Engineering for Alkaline Water Electrolysis Efficiency” (Фонд за науку Републике Србије), „Активирани угљенични материјали изведени из биоотпада примењени у детекцији и ремедијацији загађивача животне средине“ (Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, Билатерална сарадња са СР Немачком), и “Osmosis-Assisted Seawater Electrolysis for Green Offshore Hydrogen Production” (NATO, Science for Peace and Security Programme). Поред тога, учествовао је на пројекту Ф-190 „Електрокатализа у савременим процесима конверзије енергије“, којим руководи академик Славко Ментус, међуакадемијском пројекту „Кинетика реакција на граници фаза гас/чврсто – Термијска стабилност оксида метала и фармацеутских препарата у оксидационој и редукционој атмосфери“, уговореном између САНУ и АНУРС за период 2025–2027. Поред наведених пројеката, као део тима, учествовао је и на више пројеката који се координирају са Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду. Као члан, учествовао је у раду Академијског одбора за материјале. Организовао је предавање једног страног предавача у САНУ (Јиржи Барек, Праг, Чешка). Током године, на Факултету за физичку хемију држао је наставу из предмета Електрохемија, на основним академским студијама, као и делове наставе на предметима Електрохемија и електрохемијске методе (мастер студије), Физичкохемијски аспекти науке о површинама (мастер студије), Физичкохемијски аспекти науке о материјалима (мастер студије), Графен (докторске студије), Кинетика електродних реакција (докторске студије) и Нове фитичкохемијске методе (докторске студије). Изабран је за председника Електрохемијске секције Српског хемијског друштва (СХД) и члана Управног одбора СХД, а наставио је свој рад као представник СХД у EuChemS дивизији Хемија и енергија, и као национални представник у UIPAC-овој дивизији 1 – Физичка и биофизичка хемија. Учествовао је у активностима Друштва физикохемичара Србије. Наставио је свој рад у Матичном научном одбору за хемију, при министарству надлежном за послове науке, као члан и заменик председника одбора. Поред тога, служио је као председник Већа научних области природно-математичких наука Универзитета у Београду и као члан Сената Универзитета у Београду. Учествовао је као председник Научног одбора у организацији конференције “5th International Meeting on Materials Science for Energy Related Applications” (IMMSERA5 2025), у организацији САНУ и Факултета за физичку хемију (25–26. септембар), а био је и уредник књиге апстраката са наведеног скупа. Одржао је једно предавање по позиву на међународном научном скупу (“Advances in Solid State Physics and New Materials 2025”, Београд), као и два пленарна предавања на међународном научном скупу (ADVANCED CERAMICS AND APPLICATION XIII, “Frontiers in Multifunctional Material Science and Processing”, Београд, и “30th International Conference on Materials and Technology”, Порторож, Словенија). Поред тога, одржао је предавање у организацији Подружнице СХД у Крагујевцу, Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу под насловом „Моделовање катализатора – од развијених површина до појединачних атома“ 27. октобра. Био је члан организационих одбора свечаних академија поводом обележавања стогодишњице рођења академика Миленка Шушића (13. октобар) и академика Пауле Путанов (15. децембар), одржаних у Свечаној сали САНУ. Радио је као члан уредништва часописа *Catalysts* и *Discover Catalysis*. Рецензирао је преко 30 рукописа поднетих за публикавање у научним часописима реномираних издавачких кућа *Elsevier*, *Springer*,

ACS и других: *Electrochimica Acta*, *ACS Catalysis*, *Nature Communication*, *PCCP*, *Journal of Physical Chemistry Letters*, и др. Такође, рецензирао је већи број пројеката у оквиру европских програма MSCA Fellowship и M-ERA.Net, као и програма Словеначке агенције за истраживање (ARIS). Као резултат рада на научноистраживачким пројектима током године, као аутор или коаутор, публиковао је 19 радова у међународним научним часописима, четири саопштења на међународном научном скупу штампана у изводу, а поднео је и једну патентну пријаву.

Осврт секретара на рад Одељења

Одељење хемијских и биолошких наука је током године остало без свог еминентног члана, једног од наших најзначајнијих инжењера пољопривреде и генетичара академика Драгана Шкорића. Својим стручним, педагошким и научним радом дао је изузетан допринос развоју наше пољопривреде и нашег Одељења.

Како је раније наведено, многи чланови Одељења, готово сви, били су ангажовани као чланови различитих АО и других стручних тела САНУ. У самом Одељењу вођени су критички разговори у вези са актуелним догађањима у различитим сферама друштва, где би наши чланови могли допринети решавању недоумица и неадекватног рада (понекад и нестручног) различитих министарстава. Посебно је апострофиран, у негативном смислу, рад Министарства рударства и енергетике (МРЕ), Министарства науке, технолошког развоја и иновација, као и Министарства просвете (МП).

Оштри критички ставови изнети су у вези са поступањем Министарства просвете, поводом експлицитно изнетих замерки на поступање министра просвете на незадовољство на универзитетима и средњим школама. Закључак који се намеће је да МП не решава енормне проблеме у школству, посебно организационе и финансијске природе, већ методама притисака настоји да наметне своју вољу на незадовољство наставника, студената и ученика.

МРЕ већ неколико година прећутно, или отворено (уз подршку највиших политичких личности у Србији и ван ње), заговара отварање рудника, технолошко-металуршког комплекса у Јадру и Рађевини. Тај тренд се наставио и ове године. Неколико пута, од скупа у САНУ 2021. године, па све до краја 2025, указивано је да је пројекат, стручно гледано, неоправдан и да може бити кобан по грађане Србије.

Кроз деловање Академијског одбора „Животна средина“, који је на старању Одељења, Влади Републике Србије и релевантним министарствима (видети извештај Одбора) више пута указивано је на штетне, правне и стручне недоследности (неконзистентности) многих пројеката које Влада и министарства уводе у деловање на најчудније начине. На ове дописе није било реакција.

Шире гледано, у вези са радом целокупне САНУ, евидентно је да држава игнорише мишљење струке и науке у креирању политике. Нажалост, констатијем да на закључке наших скупова и дописа власт не реагује; није било адекватних повратних одговора нити жеље да се мишљење чланова САНУ узме у разматрање.

На овом месту желим да укажем на активност чланова Одељења и сарадњу са Биолошким факултетом која се огледала у писању и представљању *Зелене повеље Србије*, 30. септембра у Ботаничкој башти. *Зелена повеља Србије* је посвећен, самокритичан и упозоравајући документ који нуди јасну дијагнозу стања животне средине у Србији и покретача који стоје иза деградације кључних ресурса – воде, земљишта и ваздуха. Као прекретница у савременој критичкој мисли, *Повеља* спаја сурови реализам са акционим планом: идентификује симптоме, разоткрива системске

заблуде и позива на хитан, тежак, али неопходан третман. Утемељена на храбрости својих потписника, она служи и као аларм и као мапа пута за очување природног наслеђа Србије. Документ се сматра својеврсним еколошким уставом Србије. То је заоставштина академика Владимира Стевановића, а помоћ у писању добио је од проф. др Љиљане Томовић и др Драгане Ђорђевић и више других пријатеља.

6. ОДЕЉЕЊЕ ТЕХНИЧКИХ НАУКА

Састав Одељења

Одељење техничких наука САНУ је током године имало тринаест чланова, међу којима девет редовних и четири дописна члана.

Научноистраживачки пројекти

Научноистраживачка делатност чланова Одељења манифестује се кроз реализацију бројних релевантних пројеката, публикавање радова у реномираним научним часописима, као и кроз пленарна предавања по позиву, награде и бројна признања. Извештаји о пројектима које воде чланови Одељења и одговарајући спискови публикованих радова објављени су у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Скупови Одељења

Током године одржано је осам редовних скупова Одељења. Поред редовног извештавања о дописима Извршног одбора САНУ и Председништва САНУ, на скуповима су одржавана научна предавања и друге активности од значаја.

На I скупу Одељења техничких наука, одржаном 29. јануара, дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић одржала је приступно предавање „Савремени биоматеријали са електрохемијски синтетисаним наночестицама сребра за примене у биомедицинском инжењерству“. Показано је да електрохемијска *in situ* синтеза наночестица сребра у полимерној композитној матрици на бази поливинил-алкохола омогућује контролисану инкорпорацију наночестица сребра и велику чистоћу производа за медицинске примене. Кинетика отпуштања сребра у симулираним физиолошким условима пружа снажну антибактеријску активност према циљаним сојевима бактерија и није токсична према одговарајућим хуманим ћелијама. Указано је на неколико кинетичких модела механизма отпуштања сребра. Синтетисани хидрогелови са наночестицама сребра су добри кандидати за потенцијалне примене у облогама за ране и у имплантатима меких ткива. Током дискусије која је уследила размотрена су питања примењене терминологије, начина моделовања кинетике као и могућности примене приказаних решења за потребе производње у Србији. Чланови Одељења су усвојили Извештај о раду Одељења за 2024. годину за *Годишњак САНУ*,

извештаје о раду на индивидуалним пројектима као и извештаје о раду одељењских и академијских одбора за *Билијен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*. Чланови Одељења су подржали предлог индивидуалног пројекта „Развој и оптимизација традиционалних и напредних сепарационих метода добијања високовредних биопроизвода из биљних сировина“ академика Владе Вељковића, као и предлог индивидуалног пројекта „Иновативни антибактеријски хидрогелови за примене у медицини“ дописног члана САНУ Весне Мишковић Станковић. Чланови Одељења су усвојили предлоге за именовање својих представника у Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и у академијским одборима о којима се стара Одељење.

На II скупу, одржаном 5. марта, за рецензенте публикације *Hydrodynamics and Mass Transfer in Multiphase Reciprocating Plate Columns* предложени су академик Велимир Радмиловић, дописни члан САНУ Владимир Срдић, проф. др Никола Ничевић са ТМФ Универзитета у Београду и проф. др Драган Говедарица са ТФ Универзитета у Новом Саду. Пружена је подршка заједничком истраживачком пројекту са Румунском академијом под називом „Иновативне студије ко-крстала“ и дата сагласност за израду интернет сајта и *LinkedIn* профила Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Чланови Одељења су једногласно подржали номинацију иностраног члана САНУ Мирослава Крстића за међународну награду Турске академије наука за 2025. годину. Подржан је и предлог да се академик Зоран Петровић номинује за доделу награде Академије наука у Тору у „Били Агостинели“.

На III скупу, одржаном 9. априла, дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић одржао је предавање „Синергија вештачке интелигенције, блокчејн технологије и сајбер-безбедности за метаверз“. Чланови Одељења су исказали значајан интерес за предмет расправе. Уследила је дискусија са нагласком на *Cross-chain Communication island*, на утврђивање енергије за потребе вештачке интелигенције, као и на статус вештачке интелигенције на скали између асистента и независног субјекта. Током расправе разматран је број грана које повезују неуроне у одговарајућој мрежи *Chat-GPT*, разматрани су проблеми коришћења вештачке интелигенције у преводу поезије као и други проблеми. Разматрајући питање председника Академијског одбора за материјале, Одељење је једногласно подржало предлог академика Велимира Радмиловића, дотадашњег председника, да дужност преузме дописни члан САНУ Владимир Срдић. На иницијативу дописног члана САНУ Миодрага Михаљевића, члана Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника, пружена је подршка приоритетном планирању поглавља о недавно преминулим члановима Одељења. Примљено је и поздрављено именовање дописног члана Миодрага Михаљевића за истакнутог професора (Distinguished Professor) у организацији National Supercomputer Center in Jinan, Кина. Подржане су иницијативе дописног члана Весне Мишковић Станковић и академика Зорана Петровића за успостављање сарадње са Универзитетом науке и технологије Кине (USTC) и Кинеском академијом наука (CAS).

На IV скупу Одељења, одржаном 28. маја, чланови Одељења дали су сагласност за издавање и штампање каталога изложбе „125 година енергетске електронике у свету“, која је одржана од 22. септембра до 11. октобра у Галерији науке и технике САНУ. За представника Одељења у Комисији за доделу Награде САНУ из области природних и техничких наука изабран је академик Теодор Атанацковић. Донета је одлука о припреми поглавља за едицију *Животи и дело српских научника*. Именовани

су чланови Одељења задужени за израду текстова о преминулим члановима Одељења: академику Владану Ђорђевићу, дописном члану Драгутину Зеленовићу, академику Дејану Поповићу, академицима Зорану Ђурићу, Момчилу Ристићу и Илији Обрадовићу, дописном члану Милораду Бојићу и академику Нинославу Стојадиновићу. Примљено је и поздрављено обавештење о признањима *Distinguished Professor* (Универзитет Hohai) и *Eminent Scholar* (Кинески институт за водне ресурсе и хидроенергетику) која су додељена иностраном члану Одељења Слободану Симоновићу. Једногласно су прихваћене одлуке Академијског одбора за материјале о пријему нових чланова Одбора и именовању дописног члана Владимира Срдића за новог председника Одбора. Током расправе о актуелној друштвеној ситуацији, пружена је подршка изнетим запажањима и предлозима. Учесницима у расправи сугерисано је да предметна запажања и предлоге изнесу на предстојећој Скупштини САНУ.

На V скуп, одржаном 18. јуна, академик Слободан Н. Вукосавић одржао је предавање „Утицај доступности критичних минерала на остваривост енергетске транзиције“. Уследила је дискусија о растућим проблемима у набавци критичних минерала, о доминацији Народне Републике Кине у екстракцији и преради неких критичних минерала, као и проблемима у достизању циљева зелене агенде. Расправа је обухватила питања нуклеарне енергије, неопходних количина сребра за потребе градње соларних електрана и питања сигурности снабдевања минералима из земаља Трећег света. Одржана је расправа о српским научницима које би требало приказати у едицији *Живой и дело српских научника*, а који нису били чланови САНУ. Предложено је да се у едицију уврсти проф. Душан Симић, професор Машинског факултета Универзитета у Крагујевцу и проф. Драгослав Поповић из Института за нуклеарне науке „Винча“. Примљени су извештаји пристигли са Скупштине чланова САНУ, одржане 29. маја, о потврди избора академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу и именовању чланова Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Одељење је подржало штампање монографије *Hydrodynamics and Mass Transfer of Multiphase Reciprocating Plate Columns* аутора В. Вељковића, И. Банковић Илић и Д. Скале.

На VI скуп, одржаном 1. октобра, академик Милош Којић одржао је предавање „Један преглед резултата педесетогодишњег рада на развоју и примени софтверског пакета ПАК (Програма за анализу конструкција)“. Предавање је отворено приказивањем краћег филма, после кога су уследили предавање и расправа о приказаним садржајима. Предавач је најавио промоцију монографије посвећене 50-годишњици рада на развоју и примени пакета ПАК на Универзитету у Крагујевцу. Током VI скупа спроведен је избор за секретара Одељења и заменика секретара Одељења. Утврђено је присуство 11 од укупно 13 чланова Одељења. За секретара Одељења изабран је академик Слободан Вукосавић, а за заменика секретара дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић. Новоизабрани секретар и заменик секретара су преузели дужност 10. новембра, уз поштовање интерног правила по којем члан Одељења може обављати функцију секретара највише у два мандата. Размотрене су и усвојене рецензије зборника радова циклуса предавања „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива“ и дата је сагласност за штампање. Прихваћено је и поздрављено саопштење о признањима Prof. Mang Award и HERBERT MANG MEDAL додељеним академику Милошу Којићу за допринос рачунској механици од стране Central European Association for Computational Mechanics (CEACM). Примљен је извештај Академијског одбора за енергетику под насловом „Разрада друштвеног договора у сектору енергетике – формулисање основних дру-

пштвених интереса у пољу енергетике и сажетку одговарајућих задатака извршне власти“. Подржан је предлог академика Велимира Радмиловића о оснивању Друштва за микро- и нано-структурна истраживања Србије и усвојен извештај академика Владе Вељковића о одржаној конференцији СИНАРГ 2025.

На VII скупу, одржаном 5. новембра, академик Вујадин Иванишевић је као гост Одељења одржао предавање „Царичин град (Justiniana Prima): Рановизантијска метропола“. По завршетку предавања уследила је конструктивна дискусија посвећена савременим археолошким техникама примењеним на локалитету, разјашњавању значајних историјских података везаних за налазиште, као и плановима за будућа истраживања и конзервацију Царичиног града. Одељење је изразило захвалност академику Иванишевићу на одржаном предавању и пруженом увиду у значај и досадашње резултате истраживања овог изузетног рановизантијског центра. Усвојен је извештај о трећој конференцији „Вештачка интелигенција (AI 2025)“, одржаној у САНУ, у организацији Академијског одбора за вештачку интелигенцију. Усвојен је и извештај о XXIII Међународном симпозијуму о енергетској електроници – Ее 2025, одржаном у САНУ, у организацији Академијског одбора за енергетику. Дата је сагласност за одржавање панел дискусије у организацији Академијског одбора за енергетику, планиране за 23. децембар у Свечаној сали САНУ, под радним насловом „Развој друштвеног договора у пољу енергетике – друштвени интерес и препоручени кораци“. Једногласно је усвојен текст подршке Музеју Николе Тесле, који су припремили академици Зоран Петровић и Антоније Ђорђевић. Одељење је одобрило билатерални пројекат са БАН под називом “Revealing the physical properties of multicomponent Cr-based hard coatings through Raman spectroscopy”, чији је координатор из САНУ академик Зоран Поповић. Упућене су честитке Огранку САНУ у Нишу поводом значајног унапређења статуса часописа *Facta Universitatis, Series: Electronics and Energetics*.

На VIII скупу, одржаном 17. децембра, дописни члан Миодраг Михаљевић одржао је предавање „Илустративни изазови у дигиталном простору: Евалуација сигурности заштите и детекција напада“. Током дискусије која је уследила, посебна пажња је посвећена диференцијацији између *Backdoor* и *Byzantine* напада, као и практичним методама помоћу којих шири јавност може препознати тенденциозно пласирање нетачних информација. Чланови Одељења су постигли договор о форми и динамици израде и усвајања извештаја о раду на индивидуалним пројектима током 2025. године, Плана рада за 2026. годину, Извештаја о раду у 2025. години Академијских одбора (АО) који су на старању Одељења, као и Плана рада и Финансијског плана АО за наредну годину. Начињен је и договор о динамици и начину израде Извештаја о раду Одељења за *Годишњак САНУ*. Чланови Одељења размотрили су и усвојили предлог Издавачког плана за 2026. годину. Размотрен је и усвојен План научних и уметничких скупова за 2026. годину. Једногласно је усвојен и План предавања иностраних и домаћих научника у САНУ за 2026. годину. Примљено је обавештење да је дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић добио престижно признање *Qilu Friendship Award* које додељује кинеска провинција Шандонг за изузетан допринос развоју међународног пријатељства. Чланови Одељења су честитали колеги Михаљевићу на добијеном признању. Примљено је и обавештење да је академик Влада Вељковић изабран за председника Савеза хемијских инжењера Србије. Чланови Одељења упутили су срдчане честитке академику Вељковићу поводом овог значајног именовања.

Публикације

Објављене су следеће публикације:

- каталог изложбе „125 година енергетске електронике у свету“, одржане од 22. септембра до 11. октобра у Галерији науке и технике САНУ (уредници академик Слободан Вукосавић и проф. др Владимир Катих);
- зборник радова са научног скупа „Потенцијал и ефекти коришћења биомасе у Републици Србији“, одржаног 2. и 3. новембра у Палати САНУ (уредник академик Влада Вељковић);
- зборник радова са циклуса предавања „Вештачка интелигенција“, одржаног током 2023. године у Палати САНУ у Београду, у Огранку САНУ у Нишу и Огранку САНУ у Новом Саду (уредник дописни члан Владан Девеџић);
- зборник радова са научног скупа „Хидроенергетика региона Југоисточне Европе“, одржаног 12. и 13. октобра 2023. године у Палати САНУ (уредник академик Слободан Вукосавић).

Међународна сарадња

Чланови Одељења техничких наука сарађују са бројним универзитетским, истраживачким и индустријским партнерима у земљи и свету. Научна и стручна сарадња је настављена кроз већ постојеће пројекте и кроз заснивање нових пројеката и нових облика сарадње. Користећи ресурсе САНУ, сарадња се преваходно одвија кроз билатералне пројекте са светским академијама и привредом. Чланови Одељења активно учествују у пројектима ЕУ, као и значајним научним и стручним истраживачким подухватима у САД, Кини, Јапану и европским земљама попут Италије, Бугарске и Румуније. На предлог дописног члана Весне Мишковић Станковић и академика Зорана Петровића успостављена је сарадња са Универзитетом науке и технологије Кине (USTC) и Кинеском академијом наука (CAS). На предлог академика Зорана Поповића и у оквиру програма заједничких пројеката САНУ–БАН (Бугарска академија наука) одвија се пројекат “Revealing the physical properties of multicomponent Cr-based hard coatings through Raman spectroscopy”. У оквиру програма сарадње САНУ и Румунске академије за период 2025–2027, академик Зоран Поповић руководи пројектом „Иновативне студије ко-крстала: разумевање фазне равнотеже у бинарним и тернарним системима“. Академик Зоран Поповић је руководилац пројекта „Наноструктурни танки филмови за фотокаталитичке и сензорске примене“. Дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић ради на пројекту „Развој софтверских алата и мултимедијалних технологија за дигиталну презентацију, очување и управљање културним наслеђем“. Академик Теодор Атанацковић је руководилац пројекта „Нелинеарна динамика термички и механички оптерећених композитних структура“. Академик Влада Вељковић координира два пројекта: „Нови високо селективни паладијумски катализатори за хидрогенизацију биљног уља – пут ка производњи здраве хране” и „Еколошки антикорозивни хибридни премази“. У сарадњи са Одељењем за истраживање и развој компаније *MOOG*, академик Слободан Вукосавић је развио алгоритме управљања анизотропним синхроним електричним машинама, сарађивао је на развоју система за рециклирање топлоте у центрима за складиштење и обраду података и био аутор управљачких решења земаљских аутономних возила. У оквиру програма сарадње САНУ–САН, академик Антоније Ђорђевић руководи пројектом “Development of new high-entropy carbides with improved mechanical properties”.

Награде и признања

Дописни члан САНУ Миодраг Михаљевић је именован за истакнутог професора (Distinguished Professor) у организацији Shandong Computer Science Center, National Supercomputer Center in Jinan, Кина. Иностранци члан САНУ Слободан Симоновић је именован за истакнутог професора (Distinguished Professor) Универзитета Hohai, Кина, и истакнутог научника (Eminent Scholar) Кинеског института за водне ресурсе и хидроенергетику. Академик Милош Којић је добио признање CEACM Prof. Mang Award и HERBERT MANG MEDAL које додељује Central European Association for Computational Mechanics (CEACM) за допринос рачунској механици.

Делатност чланова Одељења

Академик Анђионије Р. Ђорђевић је редовни професор у пензији Електротехничког факултета Универзитета у Београду. Током године руководио је пројектом Ф133 САНУ. Радио је на неколико тема у области електромагнетике, антена и микроталасне технике и бавио се испитивањем електричних особина материјала. Конкретно, развио је осетљив уређај за испитивање пиезоелектричних својстава материјала. Испитивао је већи број диелектрика који нису познати као пиезоелектрични материјали. Код свих је констатовао постојање слабог пиезоелектричног ефекта. Унапредио је методе мерења параметара течних диелектрика при ниским учестаностима (испод 1 kHz), са посебним акцентом на слане растворе који се користе за калибрацију мерења параметара биолошких материјала. Један од циљева је разрешавање контроверзи око аномално велике релативне пермитивности тих раствора. Тим Електротехничког факултета у Београду, у коме је активно учествовао, успешно је завршио развој уређаја (отворени хардвер) за испитивање имуности на електростатичка пражњења. Учествовао је у пројекту Електротехничког факултета са Калифа универзитетом у Абу Дабију. Пројекат се бави развојем електромагнетских метода неинвазивног праћења процеса зарастања костију. Радио је на пројектовању микротракастих антена које имају штампани прстенасти резонатор за смањивање нежељеног зрачења у хоризонталним правцима. Заједно са сарадницима Електротехничког факултета у Београду развио је моделе за електричну резистивну томографију засноване на еквивалентним електричним мрежама. Започео је рад на хибридном оптимизационим методима за формирање томографских слика.

Академик Теодор М. Ајћанацковић је председник Управног одбора Математичког института САНУ, члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, члан Уређивачког одбора часописа *International Journal of Structural Stability and Dynamics* који издаје *World Scientific*, члан Уређивачког одбора часописа *Fractional Calculus and Applied Analysis* који издаје *Springer*, Уређивачког савета часописа *Publications de l'Institut Mathématique*. Током године се бавио проучавањем таласа у нелокалним еластичним материјалима применом Генералних фракционих извода. Осим тога, проучавао је и дифузију у био-материјалима. У оквиру ових истраживања посебна пажња посвећена је проблему кашњења. Формулисан је модел који описује кашњење и он је примењен у нелокалним моделима линерне еластичности и термоеластичности. Проучавана су и механичка својства био-материјала. У овим проблемима добијени су резултати који су у сагласности са експериментима. Фракциони изводи коришћени су и у моделима дифузије био-материјала. При томе је формулисан дво-компартментски систем у коме је измена масе између компартмана

претпостављена у облику уопштеног Фиковог закона код кога се јављају меморијски ефекти. Одговарајуће интегро-диференцијалне једначине су решене нумерички и добијени резултати су упоређени са експерименталним вредностима. Објавио је, са сарадницима, шест радова у часописима. Учествовао је и на две конференције.

Академик Зоран Љ. Петровић је током године био члан Стручног савета Галерије САНУ, а руководио је и пројектом Фонда САНУ Ф155 „Базе података за моделовање развоја извора неравнотежне плазме и њихове примене у био-медицини и био-технологијама“ и био је управник Галерије науке и технике САНУ. У сарадњи са колегама из Института техничких наука поднесен је предлог пројекта са Македонском академијом наука “Polymeric membranes for controlled drug release” који је до краја године и прихваћен. Био је члан Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за енергетику и Академијског одбора за науку САНУ. Током године са сарадницима се бавио транспортом електрона у новим класама гасова за хлађење и диелектрике, пробојем у гасовима и транспортом позитрона. Публикован је један рад у водећем међународном часопису. Одржано је предавање на међународном скупу „Вакуумске, електронске и јонске технологије“ у Созополу у Бугарској на коме је академик Петровић био и члан Међународног научног комитета. Током године радио је на изложби „60 година Муровог закона“ и „40 година *Свејџа* *комијуиџера*“ која је отворена крајем децембра. За ту изложбу заједно са коаутором, уредником листа *Свејџа* *комијуиџера*, написан је текст на 30 страница о историјату развоја интегрисаних кола у свету, правцима мотивације даљег развоја технологија и примене интегрисаних кола, који је послужио као каталог за изложбу, а издат је и као додатак часопису *Свејџа* *комијуиџера*. Већи део године рађено је на корекцијама и допунама за ново издање књиге *Plasma Electronics* (Makabe, Petrović) коју издаје *Taylor and Francis*. Публикован је један рад у међународном часопису са *ISI* листе.

Академик Зоран В. Појовић је током године руководио пројектом САНУ Ф-134 „Развој материјала и структура са јаким електронским корелацијама“, билатералним пројектима сарадње са Бугарском (“Nanostructured thin films for photocatalytic and sensor application”) и Румунском академијом наука (“Magnetic, electrical and optical investigation of materials with perovskite and fluorite structures”). Активности на овим билатералним пројектима, поново обновљене након пандемије корона вируса, су успешно окончане. Током године прихваћена су два нова билатерална пројекта у оквиру сарадње са Румунском и Бугарском академијом, наведена у одељку „Међународна сарадња“. Као потпредседник САНУ задужен је за питања научног рада у Академији (председник је Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности). Поред тога, као председник Националног савета за науку и технолошки развој Републике Србије дао је главни допринос у изради документа „Извештај о стању у науци у РС у 2024. години са предлозима и сугестијама за наредну годину“, као редактор публикације. Учествовао је (као почасни председник конференције) у организацији научног скупа “Advances in Solid State Physics and New Materials: 30 years of the Center for Solid State Physics and New Materials at the Institute of Physics Belgrade”, који је у организацији САНУ и Института за физику одржан од 19. до 23. маја у Палати САНУ. У оквиру програма обука за докторанде у организацији Центра за подршку докторским студијама Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, одржао је 18. марта предавање под насловом „Преваре у науци – наличје научне изврсности“.

Академик Душан Теодоровић је редовни професор Саобраћајног факултета у пензији. Руководио је пројектом Ф-138 „Методе рачунарске интелигенције у саобраћајном инжењерству“. Током године објавио је следеће радове у коауторству: “Traffic signal control at displaced left-turn intersections using an LLM-based actor-critic algorithm, Expert Systems with Applications” и “Median U-turn Intersection Traffic Control in Field-Like Traffic Signal Controllers: Fuzzy Logic Type 2 Approach”, *Engineering Computations*. Са коауторима Милицом Шелмић и Милошем Николићем објавио је књигу *Анализа хиперантеничних мрежа* (Саобраћајни факултет), која је намењена студентима редовних и докторских студија, инжењерима и истраживачима у области саобраћаја и транспорта. Наставио је рад на монографији *Urban Traffic Congestion*. Учествовао је у раду Стручног савета Архива САНУ. Налази се на листи 2% најутицајнијих научника у свету, за читаву каријеру, коју је објавио Стенфорд универзитет (позиција 78376). Према рангирању организације *Scholar GPS* у 2025. години, означен је као Highly Ranked Scholar и налази се на позицији #7 од 17 059 ранжираних истраживача у области *Transportation Engineering*.

Академик Милош Којић је руководио Истраживачко-развојним центром за биоинжењеринг БиоИРЦ у Крагујевцу. Био је учесник међународних пројеката из области компјутерског моделирања у биомедицинском инжењерингу. Председник је Српског друштва за рачунску механику и главни уредник часописа *Journal of the Serbian Society for Computational Mechanics* (JSSCM). Координирао је сарадњу између БиоИРЦ-а и других институција у земљи и иностранству. Био је ангажован на развоју нових метода компјутерског моделирања и софтвера за поља физичких величина – перфузија у току раста тумора, ефекти тромбоцита на тромбозу у капиларима; на моделима механике плућа, струјања ваздуха и крвотока, повезаних са моделима срца. Ови модели се заснивају на мултискалном и мултифизичком концепту (Којићев транспортни модел, КТМ) и они су такође значајно допринели научном раду у овој области на Институту за информационе технологије БиоИРЦ Универзитета у Крагујевцу. Главни је аутор једног рада у међународним часопису. Главни је аутор-организатор специјалног броја JSSCM (монографије) посвећеног 50-годишњици развоја и примене софтверског пакета ПАК, чији је иницијатор и главни руководиоца. Учествовао је на три међународне конференције.

Академик Слободан Н. Вукосавић је редовни професор Електротехничког факултета (ЕТФ) Универзитета у Београду. Руководио је пројектом Фонда САНУ „Алгоритми за увећање енергетске ефикасности ветрогенератора“ и пројектом „Интегрисани системи за уклањање штетних састојака димних гасова“ (пројекат НИО, ЕТФ 62129). Руководио је билатералним пројектима у оквиру сарадње са компанијом *MOOG* и развијао системе за напајање и управљање електромеханичким и електронским претварачима енергије за потребе индустријске аутоматизације и наменске индустрије. Радио је на припреми и организацији циклуса предавања „Стање и перспективе природних ресурса Србије у условима климатских промена, енергетске транзиције и нових праваца привредног развоја“, као и стручног панела посвећеног разрази „Друштвеног договора“ у сектору енергетике, утврђивању одговарајућег друштвеног интереса и проналажењу начина да се интереси заједнице у пољу енергетике заштите од штетног деловања ужих интересних група и системске корупције. Публиковао је три научна рада, одржао два предавања по позиву (keynote) и био члан уређивачких одбора међународних научних часописа. Обављао је дужност секретара Одељења техничких наука, председника АО за енергетику и Комисије за Статут

САНУ и био члан Академијског одбора за науку и Академијског одбора за српско питање. Предавао је седам предмета на ЕТФ-у, руководио израдом четири докторске дисертације и бавио се проблемима децентрализованих електричних мрежа са електронски управљаним изворима и потрошачима.

Академик Велимир Радмиловић је руководио пројектом Фонда САНУ Ф-141 „Наноструктуре у условима наметнутим параметрима средине“. Радио је на преми и организацији „Конференције САНУ о високом школству Србије: стање ствари и перспективе“, која ће се одржати на јесен 2026. године. Публиковао је један научни рад. Боравао је три месеца, као гостујући истраживач, на Калифорнија универзитету у Берклију. Учествовао је у раду Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за образовање, Академијског одбора за материјале и Академијског одбора за животну средину.

Академик Влада Б. Вељковић је током године руководио пројектом САНУ Ф-78 „Развој и оптимизација традиционалних и напредних сепарационих метода добијања високо вредних биопроизвода из биљних сировина“, а координирао радом истраживачких група које реализују два пројекта Огранка САНУ у Нишу и два пројекта билатералне сарадње САНУ/БАН. Такође, радио је на уређивању зборника радова из циклуса предавања „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива“ (Огранак САНУ у Нишу и Огранак САНУ у Новом Саду). Био је главни уредник међународног часописа *Chemical Industry & Chemical Engineering Quarterly* (M23), члан Међународног одбора часописа *Гласник хемичара, технологија и екологија Републике Српске*, као и члан одбора четири домаћа часописа: *Acta Periodica Technologica* (M24), *Recycling and Sustainable Development* (M51), *Safety Engineering* (M53) и *Chemia Naissensis* (M54). Током године истраживачке активности биле су усмерене на унапређење технологија екстракције, развој одрживих биопроцеса, оптимизацију производње уља и биодизела и примену напредног моделовања. Посебан акценат био је на унапређењу технологија производње биодизела, укључујући детаљна испитивања савремених метода добијања биогорива из рицинусовог уља и процену перформанси биодизела добијеног из уља индустријске конопље, уз анализу техно-економских и еколошких аспеката његове примене. Истовремено је реализован и свеобухватан преглед метода екстракције рицинусовог уља и њихових технолошких, економских и еколошких утицаја, чиме је додатно заокружена истраживачка целина посвећена овој сировини и њеним применама. У области етарских уља спроведена су истраживања савремених техника екстракције лавандиног уља, оптимизација процеса и анализа кинетике хидродестилације, као и моделовање фракционисања уља током дестилације код других ароматичних биљака. Паралелно су реализована свеобухватна испитивања конвенционалних и напредних метода екстракције уља индустријске конопље, укључујући кинетичко и термодинамичко моделовање процеса. У агроиндустријском сегменту истраживана је карактеризација уља уљане репице и роткве, оптимизација шрафног пресовања и утврђивање састава и квалитета производа добијених различитим методама екстракције. У свим областима широко су примењивани напредни модели, статистичке методе оптимизације и анализе параметара процеса, чиме је остварен значајан допринос унапређењу одрживих технологија и ефикаснијих поступака екстракције и прераде биолошких сировина. Са коауторима је објавио једно поглавље у монографији M11 (M13), једну монографију националног значаја (M41), шест радова у међународним часописима са *ISI* листе (M21a+ – 1, M21 – 3, M22 – 1 и M23 – 2), као и један рад у

националном часопису међународног значаја (M24). На међународним научним скуповима саопштио је осам радова штампаних у изводу (M34), док је на научним скуповима националног значаја саопштио један рад штампан у целини (M63) и два рада штампана у изводу (M64). Као коуредник, припремио је један зборник радова из циклуса предавања.

Дојисни члан Владимир В. Срдић је током године радио на развоју новог концепта за добијање епитаксијалних танких филмова на бази LaMnO_3 (допираних и високо ентропских једнослојних, али и двослојних структура). Поред структурне карактеризације и мерења електричних/магнетних својстава, која су потврдила хомогеност, фазну чистоћу, униформност, веома малу дебљину ($\sim 10 \text{ nm}$) и функционалност филмова, истраживања су се фокусирали и на одређивање структуре и електронских својстава помоћу DFT прорачуна. Током године је као руководилац успешно координисао активности у оквиру друге године на пројекту PRIZMA PROMTEN, а руководио је и пројектом САНУ Ф-137. У својству уредника, припремио је четири број часописа *Processing and Application of Ceramics*. Организовао је конференцију “16th ECerS Conference for Young Scientists in Ceramics – CYSC-2025”, која је одржана на Технолошком факултету Универзитета у Новом Саду од 15. до 18. октобра, на којој је учествовало око 150 истраживача из 28 земаља (са пет континената). Изабран је за редовног члана Академије инжењерских наука Србије (АИНС). Активно је учествовао у раду Академијског одбора за материјале чији је био потпреседник до 31. октобра, када је изабран за председника Одбора. Активно је учествовао у раду Матичног научног одбора за хемијске технологије и материјале Министарства за науку и технолошки развој и Научном већу Института техничких наука САНУ.

Дојисни члан Миодраг Ј. Михаљевић је научни саветник. Радио је у области синергије информационе безбедности и блокчејн технологије машинског учења. Публиковао је пет научних радова у врхунским међународним часописима, одржао два предавања по позиву на међународним конференцијама, објавио пет радова у зборницима међународних научних скупова и један у зборнику радова у издању САНУ. Шести пут заредом уврштен је на ранг-листу, колоквијално познату као Станфордска листа топ 2% научника, према укупним каријерним резултатима. Био је заменик директора Математичког института САНУ и руководио је пројектом Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности „Напредне технике за информациону безбедност и блокчејн технологију“. Учествовао је у раду Академијског одбора за вештачку интелигенцију и Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника. Био је члан Програмског комитета међународне „2025 ВИ конференције“, чији је суорганизатор било Одељење техничких наука САНУ. Од 1. јануара је ангажован као Distinguished Professor у Shandong Computer Science Centre, Qilu University of Technology (Shandong Academy of Sciences), Jinan, Кина, као добитник петогодишњег научног пројекта (2025–2029), који се финансира из Фонда за науку Кине, а посвећен је напредним техникама за информациону безбедност, блокчејн технологију и машинско учење. Био је носилац формирања Кинеско-српског центра за напредна истраживања и едукацију у Београду. Руководио је израдом три докторске дисертације.

Дојисни члан Владан Б. Девешић је редовни професор Факултета организационих наука (ФОН) Универзитета у Београду. У току године био је председник Академијског одбора за вештачку интелигенцију и један од организатора и копредсе-

давајућих међународне конференције “Artificial Intelligence”, одржане у САНУ 9. и 10. октобра. Уредио је зборник са циклуса предавања „Вештачка интелигенција“, одржаног у САНУ, а био је и један од уредника зборника *Modern Practices and Trends in Expert Applications and Security* (Springer) и *Advanced Computing Techniques in Engineering and Technology* (Springer). Одржао је више пленарних предавања на међународним конференцијама и био рецензент три монографије домаћих аутора. Као члан International Science Council – Regional Focal Point for Latin America and the Caribbean (ISC RFP-LAC), радио је на иницијативи јачања научних капацитета и разноликости у науци и технологији широм тог региона. Такође, радио је и на једном Erasmus+ пројекту (као руководилац тима из Србије) и на стратешком пројекту САНУ под називом „Биомаркери у Паркинсоновој болести – обрасци неуродегенеративних промена (БиоMaPi)“ (Ф-65). Одржао је више предавања на неколико кинеских универзитета и на Adam Mickiewicz University у Познању (Пољска), на позив колега са тих универзитета. Успоставио је истраживачку сарадњу са Harbin Institute of Technology у Харбину (Кина), а добио је и звање почасног професора на два кинеска универзитета.

Дописни члан Весна Мишиковић Сijanковић се бавила истраживањима у области биоматеријала за примене у медицини. Објавила је један рад у међународном часопису категорије M21a+, два рада у међународном часопису категорије M22, три саопштења на међународном скупу штампаних у изводу категорије M34, а одржала је и два предавања по позиву у САНУ. Налази се на листи 2% најутицајнијих научника у свету за целу каријеру и појединачну 2024. годину, коју је објавио Стенфорд универзитет. Руководила је пројектом САНУ Ф-52 „Иновативни антибактеријски хидрогелови за примене у медицини“, била је учесник на два међународна билатерална пројекта, са Бугарском академијом наука (“Nonlinear dynamics of thermally and mechanically loaded composite structures”) и Националном агенцијом за истраживање Словеније (“Electrochemical production of composite biomaterials for medical hard tissue implants”). Изабрана је за заменика секретара Одељења техничких наука САНУ. Именована је за члана Академијског одбора за материјале САНУ, члана Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* као представник САНУ и Одбора за акредитацију научноистраживачких организација Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије као представник САНУ. За редовног члана Академије инжењерских наука Србије изабрана је 19. фебруара.

Осврт секретара на рад Одељења

Чланови Одељења техничких наука Српске академије наука и уметности су током године били посвећени динамичном и интензивном научноистраживачком раду, стручним и просветним активностима, ширењу знања и јачању веза између науке, привреде и образовања. Остварени резултати представљају заједнички допринос свих чланова Одељења и сведоче о њиховој способности да превазиђу бројне објективне изазове. Висок ниво научноистраживачког ангажовања чланова Одељења потврђују бројни радови објављени у реномираним међународним и домаћим научним часописима, пленарна предавања по позиву, као и добијене награде и признања. Поред научних и просветних активности, чланови Одељења уложили су значајне напоре и у организовање научних скупова, стручних предавања и изложби, чему су допринели искуство и стручност у областима информacionих технологија, науке о материјалима, вештачке интелигенције, електромагнетике, механике, примењене математике, физике и енергетике и другим гранама техничких наука. Чланови

Одељења су током године организовали низ запажених и добро посећених појединачних и циклусних предавања, научних скупова, округлих столова и панел-дискусија, препознатљивих у широј научноистраживачкој заједници. Створен је простор за конструктивну размену мишљења о научним и стручним питањима, али и о питањима од ширег друштвеног значаја. Организовањем научних скупова, стручних предавања и тематских панела настојало се да се знања и капацитети домаће научне и стручне заједнице усмере ка анализи и решавању најзначајнијих друштвених питања, као и ка јачању улоге домаће струке у процесима креирања јавних политика. Резултати таквог ангажовања систематизовани су кроз научне публикације и зборнике радова, у којима су представљене аргументоване анализе и релевантне препоруке. Поред тога, сачињене су циљано конципиране студије и писани материјали, по структури и обиму прилагођени потребама надлежних органа, доносиоца одлука и субјеката креирања јавних политика. Иако су током године уложени значајни напори у формулисање аргументованих ставова и изводљивих решења заснованих на домаћем научном и стручном знању, ти доприноси су у великој мери остали занемарени у процесима одлучивања. Приметна и упорна неспремност доносилаца одлука да озбиљно размотре препоруке домаћих истраживача и стручњака праћена је некритичким усвајањем анализа, стратегија и модела преузетих из дубоко различитих и некомпатибилних контекста, као и запостављањем друштвених интереса у корист других. Упркос напорима чланова Одељења техничких наука, као и других чланова САНУ, доносиоци одлука су се определили за решења неусклађена са реалним потребама и дугорочним интересима земље. Упркос неповољним исходима, посвећеност чланова Одељења и њихова спремност да наставе са истраживачким и стручним ангажовањем нису умањене већ додатно учвршћене свешћу о значају заједничког ангажовања.

7. ОДЕЉЕЊЕ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Почетком године Одељење је у свом саставу имало 23 члана, међу којима 21 редовног и два дописна члана. Крај године Одељење је дочекало са 21 чланом, међу којима 19 редовних и два дописна члана. Током године Одељење је, нажалост, изгубило два своја истакнута члана. Академик Зоран Ковачевић преминуо је 22. јуна, а дугогодишњи секретар Одељења академик Драган Мицић преминуо је 5. новембра. Комеморативни скуп посвећен академику Зорану Ковачевићу одржан је 9. септембра, а комеморативни скуп посвећен секретару Одељења академику Драгану Мицићу одржан је 24. децембра.

На VI скупу Одељења, одржаном 26. новембра, чланови Одељења изабрали су новог секретара Одељења академика Миодрaга Чoлићa, а за заменика секретара академика Душицу Лечић Тошевски за наредни период од четири године.

Рад Одељења

Рад Одељења може се поделити у два дела. Један део активности је излагање резултата научног рада чланова, а други део активности био је посвећен актима који су достављани Одељењу од стране Председништва и Извршног одбора САНУ, чланова САНУ и сектора САНУ, као и дописима изван САНУ.

Скупови Одељења

Одржано је укупно седам редовних скупова.

I скуп одржан је 26. фебруара. Чланови Одељења једногласно су прихватили Извештај о раду ОМН за 2024. годину за *Годишњак САНУ* као и Извештај о раду на индивидуалним пројектима, одељењским и академијским одборима у 2024. години за *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*. Чланови Одељења једногласно су подржали предлог да представник Одељења медицинских наука у Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности буде академик Миодраг Чолић, заменик секретара Одељења, при чему академик Драган Мицић, секретар Одељења, остаје у Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Договорено је да академици Бела Балинт и Миодраг Чолић организују и учествују у обележавању јубиларне годишњице „100 година од рођења академика Свете Суше“. Чланови Одељења једногласно су подржали предлог да зборник са прошлогодишњег научног скупа „Извршеност у науци“, чији су уредници академик Миодраг Чолић, академик Зоран Поповић и академик Зоран Петровић, уђе у процес штампања. Одељење је размотрило молбу академика Богдана Шолаје и констатовало да не може да изађе у сусрет поводом молбе у вези са обележавањем 100 година од рођења преминулог иностраног члана ОХБН САНУ, нобеловца Пола Грингарда, јер он није био члан ОМН. Чланови су обавештени да је академик Миодраг Чолић на Изборној скупштини АНУРС-а одржаној 7. фебруара једногласно изабран за иностраног члана АНУРС. Чланови Одељења размотрили су молбу академика Владимира Костића и једногласно предложили да у допуну Плана научних скупова за 2025. годину уђе дводневни састанак под називом „Контрола покрета“ и једнодневни састанак под називом „Неуромодулација у савременој медицини“. Академик Владимир Костић упутио је Одељењу молбу да се одреде два рецензента за монографију *Невољни њокрејши*. Чланови Одељења једногласно су донели одлуку да рецензенти буду академик Небојша Лалић и академик Владимир Бумбаширевић. Чланови Одељења размотрили су молбу академика Небојше Лалића и једногласно предложили да циклусно предавање „Актуелности у дијабетесу 2025“ уђе у годишњи план. Чланови Одељења једногласно су, такође, прихватили молбу академика Горана Станковића за коришћење логотипа САНУ за „Српски конгрес интервентне кардиологије, кардиоваскуларног имиџинга и терапије лековима – СИНЕРГИЈА 2025“. Чланови Одељења прихватили су и молбу академика Петра Сеферовића за коришћење логотипа САНУ за „XXIII Конгрес клиничке кардиологије и срчане исуфицијенције – Cardios 2025“. Академик Миодраг Остојић одржао је предавање „Атеросклероза – исхемијска болест срца у фокусу: шта данас знамо да још не знамо?“.

II скуп је одржан 26. марта. Чланови Одељења размотрили су допис председника Одбора за медицину ЦАНУ и начелно се сложили са предлогом за међуакадемјску сарадњу из области медицинских наука са ЦАНУ. Одлучили су да се допис проследи Извршном одбору САНУ и затражи његов став по том питању. Чланови Одељења сагласили су се са предлогом пројекта за ову годину дописног члана САНУ Гордана Коцић „Интеграција експозомике, епигеномике и механизма транслационе контроле: идентификација нових молекуларних маркера у патогенези масовних незаразних болести“, али без финасијских средстава пошто је буџет за ову годину затворен. Предложили су да дописни члан Гордана Коцић конкурише у регуларном поступку за доделу пројекта када нови конкурс за доделу пројеката буде расписан. Чланови Одељења размотрили су молбу Клинике за инфективне и тропске болести и дали сагласност за уступање Свечане сале САНУ поводом прославе 100 година од

оснивања Клинике која би се одржала 5. јуна 2026. године. Чланови Одељења размотрили су молбу АО за проучавање живота и рада српских научника и сагласили се да рукопис 21. књиге *Живот и дело српских научника* уђе у процес штампања. Академик Предраг Пешко одржао је предавање „Миљивој Костић, отац савремене српске хирургије“. Чланови Одељења сагласили су се са молбом академика Беле Балинта за коришћење логотипа САНУ за скуп трансфузиолога који ће се одржати 2026. године и закључили да је довољно шест месеци пре одржавања скупа да се пошаље захтев Извршном одбору САНУ на даље поступање.

III скуп одржан је 23. априла. На почетку скупа секретар Одељења обавестио је чланове да је академик Бела Балинт изабран за министра науке, технолошког развоја и иновација у Влади Републике Србије. Чланови Одељења једногласно су усвојили извештаје рецензија академика Владимира Бумбаширевића и академика Небојше Лалића монографије *Невољни љокрејши* аутора академика Владимира Костића и монографију прихватили за штампу. Дописни члан САНУ Бранко Белеслин одржао је приступно предавање „Неинвазивна и инвазивна дијагностика коронарне болести у светлу савремених препорука за дијагностику хроничног коронарног синдрома“.

IV скуп одржан је 28. маја. Чланови Одељења једногласно су подржали предлог да представник Одељења медицинских наука САНУ у Комисији за доделу Награде САНУ из области природних и техничких наука буде академик Душица Лечић Тошевски. Чланови Одељења упознали су се са одлуком са 13. седнице ИО САНУ о сазиву седнице редовне Годишње скупштине САНУ и о одлуци о броју чланова који активно учествују у раду Одељења у протеклих годину дана. Из Одељења у кворум неће се рачунати академици Радоје Чоловић и Небојша Радуновић. Чланови Одељења упознали су се са информацијом да ће приступно предавање иностраног члана САНУ Јанка Ж. Николића бити одржано 11. јуна у Свечаној сали САНУ и да ће члана представити академик Владимир Костић, као и да ће приступно предавање иностраног члана САНУ Весне Гаровић бити одржано 13. јуна у Свечаној сали САНУ, а да ће је представити академик Предраг Пешко. Дописни члан САНУ Гордана Коцић одржала је приступно предавање „Експозомика, епигеномика и нови маркери канцерогенезе“.

V скуп одржан је 29. октобра. Чланови Одељења одлучили су да дају сагласност за одржавање састанка међународног карактера “Eastern European Meeting” који у оквиру своје активности приређује Young Epilepsy Section (YES)/ ILAE (International League against Epilepsy) Европе у организацији Српске лиге за борбу против епилепсије. Скуп би требало да се одржи 17. и 18. априла 2026. или 24. и 25. априла 2026. Предлагач је ОМН САНУ. Одељење је замолило ИО САНУ да одобри додатни дан трајања наведеног скупа. Категорија скупа је скуп под покровитељством САНУ. Чланови Одељења размотрили су молбу Факултета ветеринарске медицине Универзитета у Београду и дали сагласност за уступање Свечане сале САНУ 26. октобра 2026. године поводом обележавања јубилеја – 90. годишњице оснивања ове високошколске установе. Скуп ће се уврстити у предлог Плана научних и уметничких скупова у САНУ у 2026. години, као скуп под покровитељством САНУ. У складу са наведеним, Одељење медицинских наука САНУ обавестиће Извршни одбор САНУ да је Одељење већ предложило два скупа за План скупова ОМН у 2026. години, у категорији „под покровитељством САНУ“. Чланови Одељења размотрили су допис проф. др Васа Антуновића, ванредног члана ЦАНУ, о заједничким научним скуповима у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ, ЦАНУ и МАНУ и одлучили да дају сагласност достављеном предлогу и проследили Извршном одбору САНУ на даље усвајање. Чланови Одељења сагласили су се са молбом доц. др Маје Стефано-

вић, која је председник Ехокардиографског удружења Србије – ECHOS, за одржавање конгреса ECHOSerbia 2026 у Свечаној сали САНУ 29. маја 2026. године и уврстили га у предлог Плана научних и уметничких скупова у САНУ у 2026. години, као скуп под покровитељством САНУ. Дописни члан САНУ Бранко Белеслин биће укључен у организацију конгреса. Поводом дописа академика Зорана Поповића, потпредседника САНУ, о нацрту поделе науке у Републици Србији, који је припремио Национални савет за научни и технолошки развој, поведена је дискусија у којој су учествовали академик Миодраг Чолић, академик Татјана Симић и дописни члан САНУ Гордана Коцић. Договорено је да академик Татјана Симић и академик Миодраг Чолић доставе предлоге који ће се проследити председнику Националног савета. Чланови Одељења упознали су се са дописом Академијског одбора за високо образовање и делегирали академика Татјану Симић као представника ОМН САНУ у Академијском одбору за високо образовање САНУ. Чланови Одељења упознали су се са молбом дописног члана САНУ Бранка Белеслина и одлучили да дају сагласност за реализацију заједничког пројекта под насловом „Вештачка интелигенција у валидацији препорука за лечење хроничног коронарног синдрома и валвуларних мана срца“ у оквиру претходно потписане сарадње између САНУ и Кинеске академије наука. Академик Миодраг Чолић одржао је предавање поводом доделе Нобелове награде за физиологију и медицину 2025. „Регулаторне Т ћелије у здрављу и болести“. Академик Миодраг Чолић напоменуо је да је на септембарском састанку академик Ђорђе Радак одржао предавање „Нова инвазивна ендовенска хирургија“. Чланови Одељења упознали су се са молбом академика Беле Балинта, који је замолио Одељење за сагласност за коришћење логоа САНУ на VIII Конгресу трансфузиолога Србије са међународним учешћем и III Интернационалном конгресу у организацији УТС и ИСБТ. Конгрес ће се одржати у Сава центру од 29. до 31. октобра. Академик Бела Балинт учествоваће у организацији наведеног конгреса. Одељење предлаже Извршном одбору САНУ да конференцију коју организује друго правно лице, а у којој члан САНУ академик Бела Балинт и министар науке и технолошког развоја РС има важну улогу, изузетно у овом случају дозволи коришћење логоа САНУ. Академик Миодраг Чолић је са израженим жаљењем обавестио чланове Одељења да Медаља САНУ није додељена академику Владимиру Кањуху. На седници Председништва САНУ, одржаној 23. октобра, академик Миодраг Чолић, као званични представник Одељења, детаљно је образложио изузетну важност додељивања наведене награде академику Кањуху. Посебно је нагласио његов изузетан и међународно признат допринос научној области кардиопатологије, као и његов рад у Одбору за кардиоваскуларну патологију. Академик Чолић је, изражавајући супротно мишљење, био једини присутни члан Председништва САНУ који се није сагласио са одлуком Комисије за доделу *Megaље САНУ* да се признање додели другом кандидату.

VI скуп одржан је 26. новембра. Састанак је почео минутом ћутања у част почившем дугогодишњем секретару Одељења медицинских наука САНУ академику Драгану Мицићу. Чланови Одељења приступили су гласању за секретара Одељења и заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ. Констатовано је да Одељење медицинских наука САНУ има 21 члана. Утврђено је да академик Радоје Чоловић и академик Небојша Радуновић нису учествовали више од годину дана у раду Одељења, те је констатовано да 19 чланова Одељења активно учествује у раду Одељења. Академик Миодраг Чолић поднео је оставку на место заменика секретара Одељења, коју су чланови Одељења прихватили. Утврђено је да постоји један кандидат за секретара Одељења, академик Миодраг Чолић, и један кандидат за заменика секретара, академик Душица Лечић Тошевски. После обављене расправе о кандида-

тима, формирана је комисија за организацију гласања и бројање гласова у саставу дописни члан САНУ Бранко Белеслин и дописни члан САНУ Гордана Коцић. Кворум је чинило 13 присутних чланова Одељења медицинских наука САНУ. По обављеном тајном гласању утврђено је да је предлог за избор секретара добио 13 гласова „за“, док је предлог за заменика секретара добио 12 гласова „за“. Изабрани секретар Одељења академик Миодраг Чолић и заменик секретара академик Душица Лечић Тошевски преузеће дужност почев од 26. новембра на период од четири године. Чланови Одељења обавештени су да ће се комеморативни скуп посвећен почившем академику Драгану Мицићу, секретару Одељења, одржати 24. децембра у Свечаној сали САНУ. Говорници ће бити академик Миодраг Чолић, академик Небојша Лалић и проф. др Мирјана Шумарац Думановић. Чланови Одељења сложили су се да дају сагласност за нови заједнички пројекат САНУ/АНУРС „Фенотипизација новооткривеног типа 2 дијабетеса и клиничке импликације фенотипова“ који је доставио академик Небојша Лалић за период 2026–2028. године. Чланови Одељења дали су сагласност за наставак сарадње на заједничком пројекту САНУ/АНУРС „Антиоксидативна и имуномодулациска својства елагитанина и нових метаболита: експериментална и клиничка студија“ за период 2026–2028. године, који је доставио академик Миодраг Чолић. Чланови Одељења дали су сагласност и за нови заједнички пројекат САНУ/АНУРС који ће се бавити срчаном слабошћу за период 2026–2028. године, који је предложио са стране САНУ академик Петар Сеферовић, а са стране АНУРС проф. др Снежана Поповић Пејичић. Тачан назив билатералног пројекта ће накнадно бити достављен. Академик Владимир Кањух обавестио је присутне чланове Одељења да је инострани члан САНУ Карољ Лапиш, који је био и члан Мађарске академије наука и Руске академије наука, преминуо у 99. години живота. Академик Петар Сеферовић одржао је предавање „Дијабетична кардиомиопатија: болест у потрази за сопственим идентитетом“. Чланови Одељења одлучили су да дају сагласност да нови члан Управног одбора Фонда САНУ за научна истраживања у науци и уметности буде академик Горан Станковић. Академик Миодраг Чолић ће наставити чланство у овом одбору на основу функције новоизабраног секретара ОМН САНУ. Академик Владимир Кањух поднео је члановима Одељења предлог за проширење састава Одбора за кардиоваскуларну патологију. Предложени кандидати су: проф. др Иван Николић, др Момир Пушац и Драгутин Бацко Грегорић. Чланови Одељења усвојили су дате предлоге за проширење састава Одбора. Академик Бела Балинт обавестио је чланове да је по позиву присуствовао јубиларном скупу „200 година од оснивања Мађарске академије наука“, од 3 до 5. новембра. Такође је обавестио чланове да ће 28. новембра у Мађарској академији наука присуствовати симпозијуму „*Лейојис Мајшице српске* у контексту српско-мађарских књижевних и културних веза“ поводом обележавања 200 година издажења *Лейојиса Мајшице српске*.

VII скуп одржан је 24. децембра. Записник са VI скупа прихваћен је са допуном у тачки 3: „Академик Владимир Кањух за секретара Одељења предложио је академика Миодрага Чолића, а за заменика секретара академика Душицу Лечић Тошевски. Других предлога није било.“ Чланови Одељења једногласно су усвојили предлог Издавачког плана за 2026. годину. Чланови Одељења једногласно су прихватили План научних скупова за 2026. годину. Чланови Одељења су на предлог дописног члана САНУ Бранка Белеслина, донели одлуку да дају сагласност за одржавање предавања академика Џунбо Геа (Junbo Ge), члана Кинеске академије наука и професора на Универзитету Фудан у Шангају (Зонгсан болница). Тема предавања је „Примена вештачке интелигенције у кардиоваскуларној медицини“. Одељење медицинских наука је, на предлог дописног члана САНУ Гордане Коцић, усвојило индивидуални

пројекат под називом „Интеграција експозомике, епигеномике и механизма транслационе контроле: идентификација нових молекуларних маркера у патогенези масовних незаразних болести”. Академик Татјана Симић одржала је предавање: „Показатељи оксидативног стреса и активност антиоксидативних ензима у фоликуларној течности: Повезаност са квалитетом ембриона у процесу вантелесне оплодње“.

Научни скупови

Научни скупови и предавања одржани у организацији или под покровитељством Одељења наведени су у *Годишњаку САНУ*, у поглављу Скупови и предавања.

Научноистраживачки рад

Чланови Одељења са својим сарадницима радили су на пројектима којима руководе. Поред тога, организовали су и рад одбора, а извештаји су објављени у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.

Именовања и признања

Топлички управни округ је 25. јануара академику Јовану Хаџи-Ђокићу уручио Светосавску повељу. Град Пирот је 28. децембра 2024. године доделио једном од оснивача и председнику Управног одбора школе оперативне урологије у Пироту, академику Јовану Хаџи-Ђокићу, звање почасног грађанина Града Пирота. Град Врање је 31. јануара академику Јовану Хаџи-Ђокићу доделио специјално јавно признање „31. јануар“, за изузетне дугогодишње резултате и допринос у области здравствене заштите у Општој болници Врање – Одељење урологије. Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ је у децембру 2024. године доделио Повељу за животно дело академику Јовану Хаџи-Ђокићу, за изузетан допринос раду и развоју Института за кардиоваскуларне болести „Дедиње“. Дописни члан САНУ Бранко Белеслин је на конгресу у Чикагу Америчког колеџа кардиолога (АСС), Огранак за Србију и Републику Српску, који води од 2021. до 2025. године, добио награду *Outstanding representation award*, која је додељена по први пут неком иностраном огранку у својој 75 година дугој историји. На Генералној скупштини Мађарске академије наука (Hungarian Academy of Sciences – МТА), одржаној 7. маја, академик Бела Балинт изабран је за спољног члана у области медицинских наука. Српско лекарско друштво је на свечаности поводом прославе славе Ђурђевдан, 6 маја, доделило академику Бели Балинту Годишњу награду СЛД за животно дело. Академику Јовану Хаџи-Ђокићу Општина Никшић уручила је Световасилијевску захвалницу за допринос унапређењу здравственог система Никшића и несебично залагање у побољшању квалитета здравствених услуга. Влада Републике Србије је 13. новембра именовала академика Душицу Лечић Тошевски за председницу Управног одбора Института за ментално здравље.

Делатност чланова Одељења

Академик Владимир Кањух је у току године објавио 17 библиографских јединице, од тога: један рад у књизи М. Шарца; седам радова *in extenso* у часописима; четири апстракта и пет радова типа *varia*. На српском језику објављено је 19 радова,

на енглеском четири, док је један рад објављен билингвално, на српском и енглеском језику. В. Кањух је 9 пута први аутор.

Руководилац је научног пројекта у САНУ „Патолошка морфологија и морфолошко-клиничке корелације у кардиоваскуларним болестима (укључујући и историјске аспекте)“. Учествоје у још четири пројекта у САНУ и у једном пројекту МНТ. Координатор је пројекта Огранка САНУ у Нишу „Ембриологија човека и конгениталне аномалије: хистолошка, имунохистохемијска, морфометријска, клиничка и експериментална истраживања ћелија, ткива и органа ембриона и фетуса и екстра-ембрионалних структура“ (руководилац пројекта проф. др Иван Николић, професор хистологије и ембриологије Медицинског факултета у Нишу). Први је члан стратешког пројекта САНУ, у трајању од 36 месеци, академика П. Сеферовића „Дијагностика и лечење срчане слабости у Републици Србији и Републици Црној Гори“. Предложио је новог секретара Одељења медицинских наука САНУ академика М. Чолића и заменика секретара Одељења академика Душицу Лечић Тошевић – што је усвојено од Одељења и Извршног одбора САНУ.

У последипломској настави из уже специјализације кардиологије одржао је четири предавања: 1. „Анатомске карактеристике кардиоваскуларног система важне за клиничаре“; 2. „Патолошко-морфолошке карактеристике кардиоваскуларног система важне за клиничку (ултразвук, СТ, NMR) и хируршку оријентацију“; 3. „Трилогија, тетралогија и пенталогија Fallot“; и 4. „Конгенитална изолована атрезија аортног отвора и удружена са атрезијом митралног ушћа“.

Као председник Одбора за кардиоваскуларну патологију САНУ, одржао је редовни годишњи састанак 12. децембра, на коме је разматран рад Одбора, изабрана три нова члана Одбора: проф. др Иван Николић, прим. др Момир Пушац, новинар Драгутин Бацко Грегорић и одржана два изванредна предавања проф. др Небојше Антонијевића „Лечење животно угрожавајућих тромбоза и крварења узрокованих антитромботским лековима – прикази комплексних случајева из клиничке праксе“ и проф. др Предрага Митровића „Музика – уметност или лек“. Извештај о овом успешном састанку штампан је у часопису *Medici.com* 2026. Поред свог одбора, члан је још четири одбора у САНУ.

У Европском центру за мир и развој (ECPD) ради гратис као директор биомедицинских и медицинских студија и председник Програмског савета, организатор и професор емеритус – предавач интернационалних летњих кардиолошких школа. Потпредседник је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* за природне науке и руководиоц Стручне редакције 023 за медицину (сарадници академици Р. Чоловић и Н. М. Лалић, професори др Љиљана Гојковић Букарица, С. Миловановић, М. Игњатовић, В. Сакач), стоматологију (професори др Д. Ђукановић, С. Живковић), ветеринарску медицину (професори др М. Балтић, М. Лазаревић, В. Чупић) и фармацију (проф. др Душица Крајновић) (сарадница и технички секретар је др Снежана Кањух). Написане су све одреднице за шесту књигу *Српске енциклопедије* за слова Е–Иком, која излази из штампе 2026.

Председник је Удружења за атеросклерозу Србије и члан саветодавних одбора Европског и Интернационалног удружења за атеросклерозу у име Србије. Члан је СЈД и његове Академије медицинских наука, као и секција за патологију, кардиологију и историју медицине. Члан је Удружења кардиолога Србије, Европског удружења кардиолога, почасни члан Удружења патолога и цитолога Србије. Члан је Европског и Интернационалног удружења патолога и Европског удружења кардиоваскуларних патолога (од оснивања). Члан је Савета Београдског универзитета на

предлог оснивача – Владе Републике Србије од 2023. Члан је Матице српске, инострани члан АНУРС (од 2008) и почасни члан Мађарске академије наука (од 2016). Члан је Уређивачког одбора часописа *Срце и крвни судови* Удружења кардиолога Србије. Остварио је успешну сарадњу са АНУРС (академик Д. Вулић); Академијом наука и умјетности БиХ – Федерација (академик Сенка Динаревић Месиховић); ЦАНУ (академик Г. Николић и в. чл. В. Антуновић) и МАНУ (академик С. Кедев).

Академик Миодраг Остојић је професор емеритус Медицинског факултета Универзитета у Београду, саветник у Универзитетском клиничком центру Републике Српске у Бања Луци и саветник/сарадник у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ у Београду. Гостујући је професор на Медицинском факултету Универзитета у Бања Луци, где је именован за координатора специјализације из кардиологије (мандат му је истекао у септембру 2025). Инострани је члан Академије наука Републике Српске. Члан је и рецензент уређивачких одбора више домаћих и иностраних часописа. *Associate editor* је у часопису *in status nascendi Exploration of Cardiology*. Био је ментор на осам академских специјалистичких радова, 24 магистарске тезе, седам субспецијализација и 24 завршене докторске тезе. У децембру је изабран за ментора младом доктору на докторским студијама на Медицинском факултету Универзитета у Београду. У априлу, октобру и новембру је добио златне медаље за свој допринос раду 34. Огранка American College of Cardiology (Србија, Република Српска), Удружењу кардиолога Србије и Медицинском факултету, Универзитета у Бања Луци. У току године објавио је као аутор/коаутор седам радова *in extenso* и неколико рецензија од којих је најзначајнија за монографију о гојазности, предиабетесу и дијабетесу (АНУРС). У току године учествовао је као организатор, модератор и предавач на следећим састанцима: „Летња школа ЕАРСД Милочер“, „Конгрес кардиолога Србије“, „Neurocardu“, „Конгрес 34. Огранка Америчког колеџа кардиолога за Србију и Републику Српску“, „Пролећна кардиолошка радионица“ (Копаоник), „Ренално-кардиометаболички синдром“ (Сарајево), „Састанак младих специјалиста“ (Скопље) (укупно осам предавања, не рачунајући излагање у Одељењу медицинских наука САНУ). Ради на пројекту (који је осмислио и био руководиоца) III 41022 „Акутни коронарни синдром“, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја, као и на истоименом пројекту у САНУ.

Академик Владимир С. Косић је током године деловао као председник Стручног савета Галерије ликовне и музичке уметности САНУ и кроз организовање скупова у овој институцији (нпр., „Култура: дугорочно стратешко улагање“, „Неуромодулација у савременој медицини“, „Контрола покрета“, „Светска конференција о науци и уметности за одрживост“). Руководио је пројектом у оквиру САНУ (Ф-28) „Генетичка основа дегенеративних болести ЦНС-а“. На конкурс у му је додељен стратешки пројекат САНУ „Биомаркери у Паркинсоновој болести“. Током године сарађивао је са истраживачким групама у Италији. Коаутор је пет радова који су објављени у току године. Објављена је ауторска књига *Невољни њокрећи* у издању САНУ. Одржао је три предавања по позиву.

Академик Владимир Бумбаширевић је професор емеритус на Катедри за хистологију и ембриологију на Медицинском факултету Универзитета у Београду. У САНУ је председник Академијског одбора за образовање, члан Академијског одбора за проучавање живота и рада научника у Србији и научника српског порекла изван Србије, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за српско

питање, Одбора за мултидисциплинарна истраживања шећерне болести и Одбора за ендокринологију и утицај природних фактора, као и члан Финансијског одбора САНУ. Учествовао је у организацији две научно-стручне дебате у САНУ у оквиру циклуса „Разговори о образовању”. Члан је Издавачког савета часописа *Српски архив за целокупно лекарство* и члан Саветодавног одбора часописа *Медицинска истраживања*. Своја истраживања спроводи у оквиру пројекта финансираног од стране Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Коаутор је у два рада публикована у међународним часописима.

Академик Јован Хаџи-Ђокић је током године учествовао у раду Одељења медицинских наука САНУ и Огранка САНУ у Нишу. Активно је учествовао у раду Уролошке секције Српског лекарског друштва (СЛД), чији је почасни председник. Учествовао је у активностима Медицинске академије СЛД. Водио је Одбор за туморе уrogenиталног система, као и пројекат о скринингу карцинома простате у САНУ. Председник је Скупштине београдске општине Врачар. Обављао је дужност председника Управног одбора Националног института за срце и крвне судове „Дедиње”. Топлички управни округ је 25. јануара академику Јовану Хаџи-Ђокићу уручио Светосавску повељу, док му је Град Пирот 28. децембра доделио звање почасног грађанина Града Пирота, као једном од оснивача и председнику Управног одбора школе оперативне урологије у Пироту. Град Врање му је 31. јануара доделио специјално јавно признање „31. јануар”, за изузетне дугогодишње резултате и допринос у области здравствене заштите у Општој болници Врање – Одељење урологије. Институт за кардиоваскуларне болести „Дедиње” му је у децембру 2024. године доделио Повељу за животно дело за изузетан допринос раду и развоју Института за кардиоваскуларне болести „Дедиње”, док му је Општина Никшић уручила Световасилијејевску захвалницу за допринос унапређењу здравственог система Никшића и несебично залагање у побољшању квалитета здравствених услуга.

Академик Миодраг Чолић је током године обављао следеће активности унутар САНУ, био је: секретар Одељења медицинских наука, председник Одбора за имунологију и алергологију Одељења медицинских наука САНУ, председник Академијског одбора за науку, члан Одбора за кардиоваскуларну патологију, члан Одбора за хуману репродукцију, члан Академијског одбора за материјале, члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, члан Комисије за евалуацију пројеката од стратешког значаја које финансира Фонд САНУ и члан Савета Галерије науке и технике САНУ. Стални је представник САНУ у Интеракадемијском партнерству (ИАП), Интернационалном савету за науку (ИСЦ), Европским чланицама ИСЦ и Европском фонду за науку (ЕСФ). Учествовао је на седници Генералне скупштине ИСЦ која је одржана у Маскату (Оман) и Генералној скупштини ИАП (Каиро, електронским путем). Присуствовао је на три састанка електронским путем са председником ИСЦ Питером Глакманом. Такође је учествовао и на Годишњем састанку европских чланица ИСЦ (EMISC), који је одржан у Тирани (Албанија) и на конференцији Евро-медитеранске мреже академија (EMAN) и Турске академије наука која је одржана у Истанбулу. Руководилац је пројекта „Имунорегулацијски механизми у здрављу и болести“ и билатералног пројекта САНУ–АНУРС. Изабран је за иностраног члана АНУРС.

Када су у питању активности изван САНУ, био је: консултант за научноистраживачки рад и докторске студије Медицинског факултета у Фочи (Република Српска). Уредник је *Војносанитетског прегледа* и члан Уредништва *Српског архива за*

целокућно лекарство. Члан је следећих лекарских и стручних организација: Српског лекарског друштва (СЛД), редовни члан Медицинске академије СЛД, Друштва имунолога Србије, Друштва физиолога Србије, Европске имунолошке асоцијације и Европског друштва за макрофаге и дендритске ћелије. Учествовао је као представник САНУ у Радној групи за измену Закона о науци и истраживањима као и Радној групи за израду Стратегије науке за период 2026–2030. Сарадник је на више домаћих и међународних пројеката. У оквиру ових пројеката публиковао је осам радова у целости у међународним часописима (ранга M21a и M21). Рецензирао је више радова по позиву у међународним часописима. Држао је предавања из имунологије и методологије НИР-а на Медицинском факултету у Фочи (докторске студије) и курс из имунологије за докторске студије на Медицинском факултету у Бања Луци. Одржао предавање у ОМН САНУ. Био је ментор једне докторске дисертације на Медицинском факултету у Фочи.

Академик Нинослав Радовановић је осим својих редовних активности у Одељењу медицинских наука САНУ, где је члан Одбора за кардиоваскуларну патологију, наставио своје активности у Српском лекарском друштву, Удружењу кардиолога Србије, Удружењу кардиоваскуларних хирурга Србије, Swiss Society of Cardiology, The Society of Thoracic Surgeons USA, The European Section of the International Society for Cardiovascular Surgery, Swiss Society of Cardiothoracic and Cardiovascular Surgeons, The European Society for Cardiovascular Surgery и Mediterranean Association of Cardiology and Cardiac Surgery (MACCS). Оснивач је и директор Департмана за кардиоваскуларну хирургију Интернационалног центра за кардиоваскуларне болести MC Medicor (Изола, Словенија). Редовни је члан Медицинске академије наука Српског лекарског друштва. Учествовао је на симпозијуму MC Medicor у Порторожу посвећен кардиологији и срчаној хирургији, који је одржан 13. децембра.

Академик Небојша М. Лалић је генерални секретар САНУ. У току године наставио је да се првенствено бави истраживањима у области дијабетологије у следећим правцима: (а) проучавања кардиоваскуларних и бубрежних компликација у особа са дијабетесом; (б) испитивања утицаја гојазности на инсулинску сензитивност и секрецију, (в) изучавање фактора ризика за детекцију постпарталних компликација у жена са типом 2 дијабетеса, као и (г) односом инсулинске сензитивности и секреције, као и имунолошких механизма у различитим стадијумима адолтног типа 1 дијабетеса. У том смислу, настављен је рад на три међународна и два национална пројекта. Учествовао је као предавач на 61. конгресу Европске асоцијације за студију дијабетеса у септембру у Бечу, на годишњем састанку о дијабетесу у Индији, као и на годишњем састанку Интернационалне федерације за дијабетес у Бангкоку. Одржао је и предавања на интернационалним дијабетолошким састанцима у Румунији, Индији, Хрватској, Републици Српској и Црној Гори. Такође, одржао је и предавања на скуповима које су организовали други чланови САНУ („Синергија 2025“, „Кардиос 2025“, као и на конгресу о гојазности). Одржао је предавање о новим препорукама за лечење типа 2 дијабетеса на међународном скупу у организацији АНУРС у септембру у Бања Луци, а био је и организатор 14. српског конгреса о шећерној болести са међународним учешћем, одржаног у новембру у Београду.

Током године, академик Лалић је организовао циклусна предавања о дијабетесу у САНУ на којима је, од марта до новембра, учествовало десет истакнутих дијабетолога из земље, као и четири водећа дијабетолога из иностранства, актуелни председници Европског дела Интернационалне федерације за дијабетес (IDF

Europe), Европске асоцијације за студију дијабетеса (EASD), студијске групе за дијабетес и кардиоваскуларне болести (DCVD Study Group of the EASD) и Немачке асоцијације за дијабетес. Као члан Управног одбора ANSO асоцијације, чији је оснивач и организатор Кинеска академија наука, учествовао је на састанку ове асоцијације од 27. до 30. октобра у Пекингу, где је изабран и за потпредседника ANSO асоцијације.

Академик Војислав Лековић је професор емеритус Стоматолошког факултета Универзитета у Београду. Гостујући је професор Универзитета Калифорнија (Лос Анђелес). Председник је Удружења пародонтолога Србије, активног члана Европског удружења пародонтолога. Члан је Европске академије за осеоинтеграцију, Европске академије за имплантологију, Европског удружења пародонтолога, Америчке академије за осеоинтеграцију, као и Америчке пародонтолошке асоцијације.

Током године, у оквиру САНУ, учествовао је у даљем развоју комплексних мултидисциплинарних истраживања патогенетских механизма обољења пародонцијума и пери-имплантних обољења. Такође је наставио рад на индивидуалном пројекту САНУ „Одређивање прогностичких маркера прогресивних градус-Ц пародонтитиса (Периомаркер)“. Циљ пројекта је идентификација и валидација прогностичких маркера пародонтитиса градус-Ц. Током године, резултати претходно дефинисаних и реализованих студија објављени су у референтним научним часописима и саопштени на домаћим и међународним стручним скуповима. У току године презентовао је резултате наведених истраживања на годишњим састанцима Америчке асоцијације за осеоинтеграцију и Америчке академије за пародонтологију, као и на годишњем скупу Удружења пародонтолога Србије.

Академик Предраг Пешко је током године кроз активности у Српској академији наука и уметности започео пројекат који има за циљ идентификацију генетских маркера прогресије Баретовог једњака и функционални статус једњака употребом манометрије високе резолуције код ових болесника. Идеја је да се кроз пројекат започне и мултицентрична сарадња у оквиру платформе Европског удружења за обољења горњег дигестивног тракта (European Foregut Society). Настављен је и рад на пројекту везаном за праћење болесника који су третирани радиофреквентном аблацијом једњака, те потом лечени медикаментозно или оперисани. Настављен је пројекат хистолошке обраде мишића једњака код ахалазије. Узорци мишића узимају се интраоперативно, у току лечења ахалазије, и обрађују хистолошки на Одељењу патологије Клинике за дигестивну хирургију Прве хируршке клинике КЦС. Додатне анализе изводиће се на Институту за хистологију и ембриологију Медицинског факултета Универзитета у Београду. Овај пројекат део је докторске дисертације која је у изради. У току године наставио је сарадњу са Општом болницом у Невесињу, где води стручни тим консултаната који изводи операције из области дигестивне хирургије у којима и активно учествује. Одлуком Владе Републике Српске изабран је у трочлани одбор за изградњу нове Опште болнице у Требињу у Републици Српској.

Академик Ђорђе Радак је наставио да обавља своје хируршке, стручне и научне активности у оквиру Одељења медицинских наука САНУ, као члан Удружења за кардиоваскуларну хирургију Србије, као члан *Delphy consensus group* за каротидну болест и као редовни члан Академије медицинских наука Српског лекарског друштва. Наставио је своје хируршке активности, те се као директор хирургије „Еуромедик“ клинике посветио развоју и стандардизовању нових терапијских метода и минимално инвазивних процедура у хирургији артеријског и венског система, са око 500 интервенција

годишње. Заокружени су кадровски услови за комплетну васкуларну дијагностику, хирургију и ендоваскуларне интервенције уз проширење репертоара класичних васкуларних операција, уз освајање нових ендоваскуларних, комбинованих и хибридних интервенција, и максималну редукцију ризика. Циљ је да се велике васкуларне интервенције претворе у стандардизоване и безбедне процедуре. Наставио је рад на научноистраживачком пројекту САНУ „Електронска анализа текстуре плака у превенцији и лечењу рестенозе након каротидне ендартеректомије“ и реализовао нове фазе интернационалних пројеката “Asymptomatic Carotid Surgery Trial II” (рад предат за публикавање у часопису *Lance*) и “Treatment of the Carotid Artery Aneurysms”. Очувана је активност Школе за ангиолошку ултразвучну дијагностику „Дедиње“, која се одвија традиционално већ 15 година. На редовном октобарском састанку Одељења медицинских наука одржао је предавање „Нове ендовенске минималноинвазивне интервенције у лечењу хроничне венске инсуфицијенције“. У току године публиковао је монографију међународног значаја *Carotid Artery Disease: Surgical Perspective* (Springer), а припремио је и два рада за публикавање у часописима индексираним у *CC/Sci index citation*. Одржао је предавања по позиву на неколико националних скупова и на Сервиер академији. Настављен је рад експертске комисије за каротидну болест *Delphi consensus expert panel*, коју чини 30 одабраних експерата. Завршена је онлајн *Delphi consensus study* која анализира клиничке, дијагностичке, и хируршке алгоритме у лечењу каротидне болести. Први резултати приказани су у раду “Clinical response to procedural stroke following carotid endarterectomy”, публикованом у часопису *EJVES*. Члан је уредничких редакција часописа *Journal Phlebology and Lymphology* и *WJCCS*. Био је уредник рубрике у часопису *The Open Cardiovascular Medicine Journal*. Рецензент је у часописима *Journal of Vascular Surgery*, *Journal of Cardiovascular Surgery*, *Angiology* и *Journal of Health and Diseases (JHD)*. Члан је уредништва *Војносаниџејској ирепелга*, *Acta Facultatis Medicinae Naissensis*, *Actual* Нови Сад и рецензент неколико књига. Члан је FACTCATS (Faculty Advocating for Collaborative and Thoughtful Carotid Artery Treatments) и ESVS Academy. Као члан одбора (Experts Board of Innovative Committee), учествовао је у финалној анализи пројеката “Collaborative Grants Scheme Projects” у Фонду за иновације.

Академик Душница Лечић Тошевски је током године руководила пројектом САНУ „Ставови јавности у Србији о легализацији еутаназије“. Завршена је прва фаза пројекта (испитивање ставова лекара о еутаназији). Члан је конзорцијума за велико међународно истраживање личности/поремећаја личности “Investigating the Level of Personality Functioning Scale – Brief Form 2.0 Across 35 Countries and 20 Languages: Measurement and Predictive Invariance” (на позив координатора из Sam Houston State University, Тексас, САД). У току године обављено је онлајн испитивање у Србији на великом узорку учесника (број испитаника био међу највећим у поређењу са осталим земљама учесницама). У току је друга фаза овог истраживања. Била је експерт рецензент за водич *Cardiovascular Diseases and Mental Health* Европског удружења кардиолога, који је објављен у августу. Са својим тимом започела је превођење и уређивање психијатријског дела нове МКБ-11 класификације (уз дозволу Светске здравствене организације). Објављен је четврти том едиције *Животи и стваралачкиво жена чланова Српској ученој друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*, чији је уредник. Један је од уредника и аутор поглавља у међународној књизи *Is Work a Blessing or a Curse* (Cambridge Press Publishing) и аутор поглавља у међународном уџбенику *Handbook of Diabetes and Depression* (у штампии, Springer). Аутор је и поглавља у другом издању *Водича за кардиоваскуларне обласии* који је добио статус уџбеника за последипломску наставу, као и два чланка у *Годишњаку*

Трибине Библиотеке САНУ. Коаутор је рада свог сарадника коме је била ментор за докторску дисертацију (прихваћен за штампу у часопису *Медицински подмладак*).

Организовала је и председавала међународним вебинаром Европског удружења професора емеритуса у којем је члан Борда и одржала предавање “Aging and mental health – challenges and responses” (9. април). Одржала је предавање по позиву „Биоетика еутаназије“ на научној конференцији Српског лекарског друштва „Еутаназија – pro et contra“ (26. април) и пленарно предавање „О чему говоримо када говоримо о еутаназији“ на „Другим српским психијатријским данима“ са међународним учешћем, под покровитељством Европске психијатријске асоцијације (31. октобар). Одбрањена је докторска дисертација на којој је била ментор. Влада Републике Србије именovala је за председника Управног одбора Института за ментално здравље 13. новембра. Изабрана је за заменика секретара Одељења медицинских наука САНУ.

Академик Пејтар М. Сеферовић је председник Удружења за срчану слабост Србије. У Европском удружењу кардиолога је коуредник за Источну Европу часописа *European Heart Journal*, који је један од најутљеднијих кардиолошких часописа у свету, и председник Комитета Европског удружења кардиолога за Источну Европу. Професор је Интерне медицине на Медицинском факултету у Београду и главни уредник студентског уџбеника *Интерна медицина*. У новембру је једногласно изабран за иностраног члана Црногорске академије наука и уметности. Успоставио је тесну сарадњу између Удружења за срчану слабост Србије и Српске академије наука и уметности, која се односи на организовање лекара, здравствених радника, болесника и целокупне јавности у борби против срчане слабости. У току године академик Сеферовић је одржао 34 предавања по позиву на интернационалним конгресима у 14 земаља у свету и објавио 34 рада у врхунским интернационалним часописима, међу којима се истичу: “Immunoadsorption in dilated cardiomyopathy: the IASO-DCM trial” (*Eur Heart J*); “New perspectives on semaglutide in cardiovascular disease” (*Lancet*); “Central/Eastern Europe QCC Survey Young Investigators. Contemporary implementation of guideline-directed medical and device therapies in heart failure: Insights from the Central/Eastern Europe Quality of Care Centres Survey” (*Eur J Heart Fail*); “Mapping the modern heart failure epidemic: growing burden, root causes, and widening inequalities” (*Eur Heart J Qual Care Clin Outcomes*); “The European heart failure management resources, treatment reimbursement and activities of professional and patient organizations” (*Eur J Heart Fail*); “Insights into the European heart failure epidemiology” (*Eur J Heart Fail*); “Pregnancies in women after peri-partum cardiomyopathy: the global European Society of Cardiology EuroObservational Research Programme Peri-Partum Cardiomyopathy Registry” (*Eur Heart J*). САНУ и Удружење за срчану слабост Србије су током године били активни учесници у активностима на спровођењу Европског мегапројекта у срчаној слабости STRATIFYHF (HORIZON-HLTH-2022-STAYHLTH-01-04-two-stage; “Research and Innovation action; Trustworthy artificial intelligence (AI) tools to predict the risk of chronic non- communicable diseases and/or their progression”). Академик Сеферовић био је председник организационих одбора два конгреса: 23. Интернационалног конгреса клиничке кардиологије и срчане инсуфицијенције, CardioS 2025, који је одржан 21. и 22. марта, под покровитељством САНУ (740 учесника, 86 предавача из земље и девет страних предавача из осам земаља), на којем су промовисана два *Илустрована водича Удружења за срчану слабост Србије* посвећена хроничном коронарном синдрому и превенцији кардиоваскуларних обољења; и Европског конгреса за срчану слабост, који је одржан у Београду од 17. до 21. маја (5500 учесника из целог света, 487 најбољих светских експерата и велики број фар-

мацеутских компанија). Током године настављен је рад на популаризацији *Европског уџбеника о срчаној слабости* (*ESC Textbook of Heart Failure*) (Oxford University Press), који је једини уџбеник Европског удружења кардиолога који је преведен на још два језика, француски и кинески, а чији је главни уредник академик Сеферовић. Председник Европског удружења кардиолога поставио је академика Сеферовића за главног уредника другог издања *Европског уџбеника о срчаној слабости*, на челу новог Уредничког одбора. Истраживање „Резултати истраживања епидемиологије срчане инсуфицијенције у Европи“ (European Heart Failure Survey), представљено је у оквиру посебне научне сесије на Европском конгресу о срчаној слабости у Београду у мају, као и на симпозијуму „Врхунска научна сазнања кроз резултате истраживања“ САНУ и Удружења за срчану слабост Србије у Свечаној сали САНУ, 1. октобра. Резултати су публиковани као два веома значајна рада у престижном часопису Европског удружења за срчану слабост, у којима је академик Сеферовић први аутор, под називом “Insights into the European heart failure epidemiology European Journal of Heart Failure”, као и “The European heart failure management resources, treatment reimbursement and activities of professional and patient organizations, European Journal of Heart Failure” (категорија M21a). Резултати су дискутовани и у уводнику “Mapping the modern heart failure epidemic: growing burden, root causes, and widening inequalities” *Eur Heart J Qual Care Clin Outcomes* (категорија M21a), у којем је академик Сеферовић такође први аутор. Током године завршена је реализација значајног међународног пројекта процене квалитета дијагностике и лечења срчане слабости у земљама средње и источне Европе, пројекат Европских центара за срчану слабост (Central/Eastern Europe Quality of Care Centres), чији је главни истраживач академик Сеферовић (21 центар из 10 земаља средње и источне Европе, укупно 2251 болесник). Резултати су објављени у једном од најугледнијих часописа из области срчане слабости, *European Journal of Heart Failure* (категорија M21a). У току године настављена је и реализација стратешког пројекта САНУ „Срчана слабост је победива: побољшање квалитета лечења срчане слабости у Републици Србији (СПАС)“, који финансира Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности. 1. октобра у Свечаној сали САНУ одржан је симпозијум „Врхунска научна сазнања кроз резултате истраживања“ Српске академије наука и уметности и Удружења за срчану слабост Србије. На симпозијуму су кроз излагања чланова САНУ и учесника пројекта из НИО представљени досадашњи резултати и даљи правци реализације пројекта. У оквиру 23. Интернационалног конгреса клиничке кардиологије и срчане инсуфицијенције (CardioS 2025), одржаног у априлу, као и на XXVI Националном конгресу Удружења кардиолога Србије, одржаног у октобру, одржани су тематски едукативни симпозијуми и семинари на којима су представљени резултати пројекта СПАС. Настављен је рад са Удружењем болесника са срчаном слабошћу и Удружењем медицинских сестара и техничара који се баве лечењем срчане слабости који су заједнички пројекти Удружења за срчану слабост Србије и САНУ.

Академик Горан Сиџанковић је редовни професор интерне медицине и кардиологије и шеф последипломске Катедре за кардиологију Медицинског факултета у Београду. Руководилац је Клинике за кардиологију Универзитетског клиничког центра Србије и начелник Службе интервентне кардиологије. председавајући је Образовног стуба Европске асоцијације за перкутане кардиоваскуларне интервенције (*EAPCI Education Pillar*) за период 2024–2026. година (надгледа: EAPCI Accreditation, Training & Certification Committee; EAPCI Fellowship Grants Committee; EAPCI Young Committee) и члан је Борда директора Америчког удружења за кардиоваскуларну

ангиографију и интервенције (Board of Trustees of the Society for Cardiovascular Angiography and Interventions – SCAI) за период 2023–2025. године. Председник је европског и члан азијског, латиноамеричког (LATAM) и америчког (SCAI) бифуркационог клуба. Члан је уређивачких одбора неколико еминентних међународних часописа, укључујући *EuroIntervention* (званични часопис EAPCI, са позицијом *Senior Consultant Editor*), *AsiaIntervention* (са позицијом *Section Editor* за коронарне интервенције), као и *Journal of the American College of Cardiology* (JACC). Поред тога, био је вишеструко награђиван као *Elite Reviewer* за JACC (2005–2014), а рецензент је и у бројним другим часописима индексираним у *Current Contents/SCI* базама. Сениор аутор је EAPCI пројекта за израду консензус документа о перкутаним интервенцијама на главном стаблу леве коронарне артерије, уз примену интраваскуларног имидинга (IVUS/OCT). Члан је Одбора за континуирану едукацију СЛД и редовни члан Академије медицинских наука СЛД. Организован је традиционални међународни кардиолошки састанак СИНЕРГИЈА 2025 („Српски конгрес интервентне кардиологије, кардиоваскуларног имидинга и терапије лековима“), 24. и 25. септембра, под покровитељством САНУ (1000 регистрованих учесника, 40 иностраних предавача из 25 земаља и преко 250 домаћих предавача). Организовао је и 20. конгрес Европског бифуркационог клуба у Амстердаму, 3. и 4. октобра са више од 200 учесника. У току године председавао је и одржао 35 предавања на међународним скуповима и универзитетима у Вашингтону, Минеаполису, Мексико Ситију, Њу Делхију, Бомбају, Манили, Сиднеју, Дубаију, Паризу, Риму, Хамбургу, Амстердаму, Атини, Софији и Истанбулу. Такође је организовао и модерирао седам вебинара о савременом лечењу коронарних бифуркација (у сарадњи са EuroPCR, Medtronic, Visible heart lab, University of Minnesota, САД), као и 12 предавања по позиву на виртуелним, онлајн кардиолошким конгресима, укључујући конгресе индијског, кинеског, азијско-пацифичког и латиноамеричког удружења интервентних кардиолога. Објавио је 17 радова у часописима индексираним у *JCR* (од тога осам радова у часописима категорије M21a+, укључујући два рада у часопису *New Engl J Med*). Према индексној бази *SCOPUS*, његови радови су цитирани 17.000 пута, са Х-индексом 62.

Академик Марко Бумбаширевић је професор емеритус на Катедри за хирургију на Медицинском факултету Универзитета у Београду. Оснивач је и почасни председник Српске ортопедско-трауматолошке асоцијације СОТА и национални делегат Европског удружења ортопеда и трауматолога (EFORT). Организовао је већи број вебинара за Европско удружење ортопедских хирурга и трауматолога као члан комитета за едукацију у наведеном удружењу. Помоћни је уредник часописа *EJOST*, члан Издавачког одбора часописа *International Orthopaedics* (Springer), члан уређивачких одбора у часописима: *EFORT Open Reviews* (British Editorial Society of Bone & Joint Surgery), *Orthoplastic Surgery* (Elsevier), *Српски архив* и *Hand and Microsurgery* (Турска). И даље обавља функцију председника Српског удружења за реконструктивну микрохирургију и Српског удружења за хирургију шаке. Национални је делегат у Европском удружењу за шаку (FESSH) и Европској федерацији удружења за микрохирургију (EFSM). Одржао је већи број предавања по позиву на интернационалним и домаћим конгресима. Као члан одбора неколико међународних часописа учествовао је на већем броју састанка у циљу побољшања квалитета истих.

Академик Бела Балинић је научни саветник. У САНУ руководи пројектом „Процена ефикасности прикупљања, *ex vivo* процесирања и криоконзервације матичних ћелија из костне сржи и мобилисаних у периферну крв” (F–49). Током године

био је организатор или је учествовао на следећим научним и стручним скуповима – „XXI конгрес Удружења анестезије, реанимације и трансфузиологије Србије са међународним учешћем” (члан Научног већа, одржао пленарно предавање “Hemobiology, harvesting and personalized clinical use of stem cells”) (14–18. мај, Врњачка Бања), као и „Научни скуп Академије медицинских наука Српског лекарског друштва” (12. новембар, Нови Сад), на коме је учествовао са предавањем „Мулти-дисциплинарна имплементација хемотерапије код нас. Чињеницама образложени и потврђени аферезни приступи: прави болесник – прави терапијски поступак – право време”, где је био и организатор. Током године објавио је дванаест радова *in extenso* у коауторству.

Академик Таијана Симић је члан Одбора за туморе урогениталног система и Одбора за имунологију и алергологију САНУ. У САНУ је одржала академску беседу и била учесник промоције монографије *Prostate Cancer: Advancements in the pathogenesis, diagnosis and personalized therapy* издавача *Springer Nature*, чији је један од уредника. За едицију *Живой и дело српских научника*, књ. 20, написала је у коауторству поглавље о дописном члану САНУ Богомиру Мршуљи. У току године је наставила са активностима као члан Управљачког комитета COST акције CA211265. Резултате истраживања на институционалном пројекту МФУБ и индивидуалном пројекту САНУ публиковала је у два рада категорије M20. Била је активна као члан уређивачких одбора часописа *Journal of Medical Biochemistry, Redox Experimental Medicine* и *Српски архив*. До половине године била је активна као председник Одбора за акредитацију научноистраживачких организација Републике Србије. Била је декан МФУБ до 2. септембра.

Дописни члан Бранко Белеслин је у САНУ члан Одбора за кардиоваскуларну патологију. На скупу Одељења медицинских наука одржао је предавање „Неинвазивни и инвазивни тестови за откривање коронарне болести у светлу савремених препорука за дијагностику хроничног коронарног синдрома“, а у Огранку САНУ у Нишу предавање „Хронични коронарни синдром: Актуелности и дилеме“. У оквиру уговора САНУ о сарадњи са Кинеском академијом наука предложио је сарадњу са академиком проф. др Џанбо Ге из Шангаја (Кина), а у вези са научним пројектом „Улога вештачке интелигенције у евалуацији савремених препорука“, као и одржавање симпозијума у току 2026. године на тему утицаја аерозагађења на здравље. У току године, постављен је за заменика главног уредника *Српског архива за целокупно лекарство* и члана Уређивачког одбора *AFMN Biomedicine*. Члан је следећих лекарских и стручних организација: Српског лекарског друштва (СЛД), Медицинске академије СЛД, Удружења кардиолога Србије, Европског удружења кардиолога (Fellow) и Америчког колеџа кардиолога. Сарадник је на више домаћих и међународних пројеката. Изабран је за члана Управног одбора Скупштине интернационалних гувернера Америчког колеџа кардиолога за период 2026–2028. Главни је истраживач за студије SONATA HCM, 2025 (тема SGLT2 инхибитори у хипертрофичној кардиомиопатији), DEFINE DM, 2025 (PCI vs CABG у 3-судовној коронарној болести код пацијената са дијабетес мелитусом) и EuroHeart (TAVI регистар код пацијената са аортном стенозом; у име УКС). Био је кодиректор и председавајући на неколико интернационалних и националних симпозијума и конгреса. Публиковао је 11 радова у целости у међународним часописима (ранга M21a, M21, M22), као аутор и у оквиру колаборације. Рецензирао је више радова по позиву у међународним часописима. Држао је шест предавања на интернационалним симпозијумима и конгресима и пет

на националним конгресима и састанцима. Био је члан/председник комисија за одбрану завршних специјалистичких и докторских дисертација. На Америчком конгресу кардиолога (ACC25, Чикаго) за свој рад као гувернер Коморе за Србију и Републику Српску добио је награду (Outstanding member Representation Award, American College of Cardiology, Serbia and Republic of Srpska Chapter award).

Дописни члан Горгана Коџић је током године у оквиру свог научноистраживачког рада објавила четири научна рада у међународним часописима, укључујући рад категорије M21a у *Cancer Letters*, рад категорије M22 у *Current Issues in Molecular Biology*, рад категорије M23 у *Journal of Medical Biochemistry* и рад индексан у бази PubMed у часопису *The Innovation*, као и једно поглавље у међународној монографији категорије M12 у издању Elsevier. Као један од уредника и аутора, учествовала је у приказу монографије *Prostate cancer: advancements in the pathogenesis, diagnosis and personalized therapy* (Springer Nature). Током године одржала је више предавања и учествовала на научним скуповима. У Српској академији наука и уметности, 28. маја, одржала је приступно предавање „Експозомика, епигеномика и нови маркери канцерогенезе“. У Огранку САНУ у Нишу одржала је 24. октобра предавање „Изазов ретких болести: од клиничке хетерогености ка прецизној дијагностици и персонализованом приступу“, а 12. децембра је одржала предавање „Апоптоза, оксидативни стрес и хипертензија као фактори биолошког старења: механизми старења кроз призму молекуларне медицине“ на Округлом столу „Мултидисциплинарна истраживања проблема бриге о старијима – пут ка унапређивању солидарности у интергенерацијским односима у будућности“ у оквиру интерног пројекта Огранка САНУ у Нишу. По позиву, као *distinguished professor*, одржала је и предавање у Харбину (Народна Република Кина), 5. октобра, под насловом “Exposomics and Epigenomics in the Modulation of Carcinogenesis: Mechanistic Insights and Research Perspectives”. Била је активно укључена у рад Националног савета за високо образовање, где обавља функцију генералног секретара. У оквиру Министарства науке, технолошког развоја и иновација изабрана је за члана Радне групе за израду Стратегије научног и технолошког развоја Републике Србије за период од 2025. до 2029. године. Током године учествовала је као рецензент у више високоранжираних међународних научних часописа: *Scientific Reports* (Nature), *Metabolism* (Elsevier) – 12 рецензија, *Српски архив за целокупно лекарство* – пет рецензија и *Cancers* (MDPI). Именована је за једног од уредника специјалне свеске часописа *Cancers* под насловом “Redox balance, antioxidative defence and inflammation in cancers: from initial changes to tumor progression”. Као European Commission Expert (EX2023D781390) израдила је укупно десет рецензија *Horizon* пројекта. Израдила је завршни извештај за пројекат из програма ИДЕЈЕ, број 7750154 (NPATRETTMPCB), на којем је била руководица пројекта. Израдила је завршни извештај и предала план активности за интерни пројекат Огранка САНУ у Нишу (О-37-25 „Евалуација дијагностичких, сурогат и терапеутских маркера у патогенези масовних незаразних болести“), чији је руководица. Активно учествује у настави као редовни професор на Фармацеутском факултету Универзитета у Новом Саду, на студијским програмима Фармација и Медицинска биохемија, изводећи наставу из предмета: Медицинска биохемија 2, Клиничка биохемија 1, Ретке болести / Rare Diseases, Професионални развој и каријерно планирање 1 и 2.

8. ОДЕЉЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

Састав Одељења

Одељење је ушло у 2025. годину са седамнаест чланова. Одељење сада има шеснаест чланова у радном саставу, од тога једанаест редовних и пет дописних чланова. Академик Љубомир Симовић преминуо је 17. априла. Инострани члан САНУ Рајнхард Лауер преминуо је у Немачкој, док је инострани члан САНУ Пер Јакобсен преминуо 26. октобра у Данској.

Скупови Одељења

Током године Одељење је одржало девет скупова. На III скупу, одржаном 29. априла нови дописни чланови САНУ прочитали су своја приступна предавања: Марта Бјелетић, „Трактат о кривој дасци (прилог етимологији глагола *извишћерити се*)“; Горана Раичевић, „Завештање српске модерне – Јован Скерлић и авангарда“; Милена Марковић, „Гавран пева о Краљевићу Марку“ (поема посвећена преминулом академику Љубомиру Симовићу). Чланови Одељења су учествовали у свим важним програмима Академије: у раду одељењских и академијских одбора; у остваривању појединачних пројеката; одржавању научних и свечаних скупова, у представљању нових издања на Трибини Библиотеке САНУ; у обележавању јубилеја. Чланови Огранка САНУ у Новом Саду учествују у свим облицима рада овог огранка. Академик Јасмина Грковић-Мејџор је потпредседник Огранка и члан три комисије; учествовала је у раду Трибине Огранка; Миро Вуксановић је члан Извршног одбора и две комисије Огранка. Чланови Одељења су учествовали у раду Огранка САНУ у Нишу као координатори научних пројеката, као предавачи; академик Љубинко Раденковић и као члан Огранка. Академик Јасмина Грковић-Мејџор је представник САНУ у Научноистраживачком центру САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Од октобра 2025. ту функцију обавља академик Љубинко Раденковић. Чланови Одељења учествовали су у раду Института за српски језик (чланови Научног већа и Управног одбора); у стручним саветима (Архива, Библиотеке, Галерије, Галерије науке и технике, Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију); у фондовима и комисијама САНУ; као представници САНУ у комисијама и саветима Министарства науке, технолошког развоја и иновација, Министарства просвете, Министарства културе, Београдског универзитета; у међународној сарадњи са страним академијама наука и уметности; као руководиоци и учесници и раду Матице српске, Вукове задужбине, Андрићеве задужбине.

Научноистраживачки пројекти

(Видети одговарајући одељак у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*.)

Научни пројекти се остварују у оквиру одељењских одбора, личних пројеката и академијских одбора.

Одбори: Одбор за ономастику (А. Лома); Одбор за Речник српскохрватског књижевног и народног језика (М. Тешић); Одбор за проучавање историје књижевности (З. Бојовић); Старословенски одбор (Ј. Грковић-Мејџор); Одбор за народну књижевност (Љ. Раденковић); Одбор за Етимолошки речник српског језика (А. Лома); Одбор за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевно-

стима (Љ. Раденковић); Одбор за дијалектолошке атласе (А. Лома); Одбор за критичка издања српских писаца (З. Бојовић). Рад Одбора за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија је замрзнут.

Лични пројекти: „Историјско-етимолошка истраживања српског језика“ (А. Лома); истраживачки пројекат САНУ–МАНУ „Језик у простору и времену“ (руководилац са стране САНУ академик Александар Лома); „Књижевни историчар Павле Поповић“ (З. Бојовић); „Компаративистичка истраживања српске и англофоне књижевности“ (З. Пауновић); „Поетика српских писаца XX века“ (Ј. Делић); „Српско-немачке књижевне и културне везе“ (С. Грубачић).

Академијски одбори: Академијски одбор за историјат и објављивање академских беседа (председник М. Вуксановић); Академијски савет и Уређивачки одбор едиције *Животи и стваралачки живот жене чланова СУД, СКА и САНУ* (чланови Ј. Грковић-Мејдор, З. Бојовић); Академијски одбор за српско питање (З. Бојовић, Љ. Раденковић).

Одељење је у току године имало 10 одбора (рад једног одбора је замрзнут) и пет личних пројеката.

Научни скупови

Током године чланови Одељења учествовали су на академијским и одељењским скуповима САНУ, као и на скуповима одржаним у оквирима САНУ у Новом Саду и у Нишу. Одељење је учествовало у обележавању „Године Ђуре Даничића“ која је била посвећена 200. годишњици његовог рођења. У оквиру тог јубилеја је поред објављивања монографије *Ђуро Даничић, животи, дело, време*, организовања изложбе „Ђуро Даничић: Оданост језику“ у Галерији САНУ (отворена 23. децембра) и објављивања каталога изложбе, одржан 27. и 28. новембра међународни научни скуп „Два века Ђ. Даничића“. Одржани су и скупови: 15. октобра округли сто „Књижевна провинција – Песник са маргине Сретен Кушаковић“ у Ваљеву (под покровитељством САНУ); 16. октобра округли сто „О књижевном преводилаштву“; 24. и 25. новембра „Српска научна критика до Другог светског рата“. Иностранци члан САНУ књижевник Драго Кекановић одржао је 27. маја приступно предавање у САНУ, на коме је прочитао своју прозу насловљену *ИЗМЕЂУ ЗЕНИТА И НИШТАВИЛА* или *Прича о роману којег нисам написао а морао сам*. Комеморативни скуп Љубомиру Симовићу одржан је 9. јуна.

Публикације

1. *Речник САНУ*, том 22;
2. *Трибина Библиотеке САНУ*, књ. 13 (уредник и рецензент издања академик Мирко Вуксановић);
3. *Библиографија академика Мира Вуксановића* (уредник дописни члан Миливој Ненин);
4. *Српска књижевна критика XX века*, зборник радова (уредник академик Злата Бојовић);
5. *Ђуро Даничић, животи, дело, време*, колективна монографија (уредници: Злата Бојовић и Александар Милановић);
6. *Ђуро Даничић: Оданост језику*, каталог изложбе (уредник Душан Оташевић);
7. *Јужнословенски филолози* 80/2;
8. *Јужнословенски филолози* 81/1;
9. *Српски дијалектолошки зборник* 71.

Међународна сарадња

Током године Одељење је наставило даљу сарадњу, у складу са важећим међуакадемијским споразумима, са Македонском академијом наука и уметности, са Академијом наука и уметности Републике Српске, са Црногорском академијом наука и уметности и са Бугарском академијом наука. У оквиру двогодишњег међуакадемијског споразума (2022–2024) завршен је рад на зборнику радова научноистраживачког пројекта *Македонско-српски књижевни контакти (1944–2024)* (координатор пројекта је академик Слободан Грубачић, представник САНУ у изради зборника проф. др Михаило Пантић) и зборник је изишао из штампе. У оквиру сарадње САНУ и АНУРС одржан је научни скуп о *Чајничком јеванђељу* и објављен зборник са тога скупа. Координатори су били академик Бранко Летић (АНУРС) и академик Јасмина Грковић-Мејдор (САНУ). Наставља се сарадња САНУ–АНУРС у периоду 2026–2028. на пројекту *Црквенословенски синоници српски из Босне и Херцеговине (12–18. вијек)*, координатори: академик Слободан Реметић (АНУРС) и академик Јасмина Грковић-Мејдор (САНУ), сарадник Виктор Савић (ИСЈ). У истом периоду наставља се сарадња на пројекту *Испитивање српској дијалектологијској комплекс*, координатори академик Слободан Реметић (АНУРС) и академик Александар Лома (САНУ). У оквиру програма сарадње САНУ–БАН за период 2026–2028. усвојен је, на предлог Института за српски језик, билатерални пројекат „Дескриптивна лексикографија у Бугарској и Србији – прошлост, садашњост и будућност“. У оквиру сарадње САНУ–ЦАНУ Одељење је 2024. године у начелу прихватило сарадњу у области лингвистике (дијалектологије) и за свог представника именovalo академика Александра Лому. У другој половини године, иницијативом дописног члана ЦАНУ Симише Јелушића, започели су разговори о пројекту о заједничком обележавању 200 година од рођења Лава Николајевича Толстоја 2028. године – *Лав Толстој и културно наслеђе Јужних Словена. Рецепција. Утицаји. Преводи. Ка 200. годишњици тисца*.

Именовања и признања

Академик Милосав Тешић је добио „Тириличну даровницу“ за 2025. годину, награду манифестације „Тирилична баштина“, која је одржана у Бајиној Башти за изузетан допринос и нарочите заслуге у очувању и промоцији ћирилице и неговању српског језика и писма. Награда му је уручена у Музеју ћирилице у Рачи 23. маја. Академику Милосаву Тешић уручена је и Повеља града Ужица 9. октобра. Академик Јован Делић је добио Повељу „Свети Стефан Штиљановић“ 12. септембра у оквиру фестивала „Ћирилицом“, који је одржан у Будви. Поред тога, академик Делић је 22. септембра добио и Орден Светога Саве другог реда који додељује Свети синод Српске православне цркве. Дописни члан Милена Марковић је добила награду „Рамонда Србика“, за стваралаштво.

Институти на старању Одељења

У Институту за српски језик САНУ је у току године радило 74 запослена сарадника (троје са подељеним радним временом), од чега је 58 истраживача са докторатом, као и двоје стипендиста. Међу њима је 13 научних саветника, 20 виших научних сарадника, 23 научна сарадника, док двоје сарадника чека избор у научно звање. Делатност Института се током године одвијала на неколико планова: 1. Већина активности Института одвијала се у оквиру одсека: 1. Одсек за лингвистичка истраживања савременог српског језика и израду *Речника САНУ* (руководилац др Неђо Јошић); 2. Старословенистички одсек (руководилац др Виктор Савић); 3. Етимолошки одсек

(руководилац др Марта Бјелетић, од 12. маја Снежана Петровић); 4. Дијалектолошки одсек (руководилац проф. др Софија Милорадовић, од 16. септембра др Мирјана Петровић Савић); 5. Одсек за стандардни језик (руководилац проф. др Марина Николић, од 3. септембра др Светлана Слијепчевић Бјеливук); 6. Одсек за дигитализацију (руководилац др Снежана Петровић, од 12. маја др Ана Шпановић). II. Током године објављене су следеће публикације: А) часописи: *Јужнословенски филолоџ* 81/1 и 81/2 (за 2025), *Српски дијалектолошки зборник* 72 (за 2025), *Наш језик* 56/1 и 56/2 (за 2025); Б) монографије: (1) Виктор Савић, *О западној грани српскословенске њимености*, Серија „Старословенско и српско наслеђе“ (суиздавач: Чигоја штампа), (2) Владимир Живановић, *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу*, (у сарадњи са Задужбином „Доситеј Обрадовић“); В) зборници: (1) зборник *Српски јавни дискурс* (у оквиру пројекта „Идеје“ Фонда за науку РС), (2) *Средњи век у српској науци, историји, књижевности и уметности XV* (у суиздаваштву са Народном библиотеком „Ресавска школа“ у Деспотовцу); Г) *Речник нових речи у српском језику*, 3. све-ска (електронско издање у оквиру пројекта „Јавни дискурс у Републици Србији“, Фонд за науку РС). За штампу су припремљени следећи зборници: *Језик мржње у интјерпјерсоналном и јавном јовору*, у оквиру сарадње с пројектом Огранка САНУ у Нишу „Говорни и стандарди језик јавне комуникације у Нишу“ (гл. уредник академик Љ. Раденковић); *Сјоменица Милки Ивић и Павлу Ивићу. О сјојодишњости рођења* (суиздавачи: Институт за српски језик САНУ, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду и Матица српска); зборник радова са Међународне научне конференције *Језик и религија*. III. Научне конференције: У сарадњи са Филозофским факултетом у Нишу (Департман за српски језик и књижевност), Институт је организовао Округли сто „120 година Дијалеката источне и јужне Србије Александра Белића“ (Ниш, 17–18. октобар). У Институту је 27. новембра одржан Округли сто под називом „Духовне и културне вредности код Срба, Бугара и Словака кроз призму језика и књижевности“, у оквиру пројекта мултилатералне научне и технолошке сарадње у Дунавском региону 2025–2027, који носи назив „Тирило-методијевска традиција, језик и култура код Словака, Бугара и Срба“. У оквиру сарадње са Институтом за македонски језик „Крсте Мисирков“ у Скопљу, Институт је био домаћин других (мајских) „Македонско-српских лингвистичких сусрета“ (29. мај). IV. Потписани су споразуми о сарадњи ИСЈ САНУ са Институтом за лингвистичка истраживања Руске академије наука, са Институтом за српски језик и књижевност АНУРС и са Народном библиотеком Србије. Промоције: три публикације из едиције *Монографије*, 28. април, Коларчева задужбина; промоција 22. књиге *Речника САНУ* 27. мај, Српска академија наука и уметности; зборник *Пастјирска лексика љризренско-џимочких јовора*, 22. октобар, Огранак САНУ у Новом Саду; *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу*, аутора Владимира Живановића, 10. новембар, Народна библиотека Србије; *Турско-српски речник њословица и изрека*, Марије Ђинђић и Наташе Вуловић Емонтс, 24. новембар, Културни центар Нови Пазар; зборник *Сећање на академика Милку Ивић. Делање и научно наслеђе*, 26. новембар, Народна библиотека Србије; *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу*, аутора Владимира Живановића, 9. децембар, Задужбина Доситеј Обрадовић. V. Сарадници Института су учествовали на више научних скупова у земљи и иностранству, одржали неколико предавања по позиву и објавили преко стотину педесет научних радова и критичких приказа. На XVII Међународном конгресу слависта у Паризу (25–30. август) учествовало је четрнаест сарадника Института са излагањима у централном делу овога конгреса и у оквиру појединих комисија при Међународном комитету слависта. VI. Током године докторску дисертацију одбранило је двоје сарадника Института. VII. Књизи Виктора Савића *О*

зайадној ірани срїскословенске іисменосїи, у оквиру институтске серије „Старословенско и српско наслеђе“, додељено је на 68. Међународном београдском сајму књига Специјално признање за допринос у области науке. Сарадници Института организовали су и Седми лингвистички семинар „Жаргонизми, неологизми и дијалектизми у односу на стандардни језик и дигитална хуманистика“ (13–26. јул, Центар „Вук Караџић“ у Тршићу).

Делатност чланова Одељења

Академик Александар Лома је током године наставио са обављањем својих редовних послова у САНУ и завршио, 1. новембра, свој 45-годишњи радни век на Одељењу за класичне науке Филозофског факултета у Београду. У САНУ води три одбора на старању ОЈК: Одбор за етимолошки речник, Одбор за ономастику и Одбор за дијалектолошке атласе. Поред тога, активан је члан неколико тела при ОЈК и другим одељењима: Старословенског одбора, Одбора за Речник САНУ, Косовско-метохијског одбора, Хиландарског одбора, као и трију научних већа: Института за српски језик САНУ, Балканолошког института САНУ и Византолошког института САНУ, а такође и Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и Савета Академијине Галерије науке и технике. У својству председника Одбора за етимолошки речник, коаутора и главног уредника речника у његовим двома верзијама, свеобухватној и сведеној, вршио је при Етимолошком одсеку Института за српски језик САНУ уредничке и коауторске послове на 5. свесци *Етимолошкој речника српској језика* (ЕРСЈ) и другом тому *Приручној етимолошкој речника српској језика* (ПЕРСЈ). Као председник Одбора за ономастику наставио је да ради на скенирању грађе Одбора у сарадњи са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ и на пројекту „Српски дигитални именослов“ у сарадњи са Одсеком за дигитализацију Института за српски језик САНУ. Наведене делатности уклапају се у његов индивидуални пројекат „Историјско-етимолошка истраживања српског језика“ (ЛЕКСОН). Ове године објавио је следеће публикације: „Словенска географска терминологија у истраживањима Никите И. Толстоја“, *Глас САНУ* CDXXXVI, Одељење језика и књижевности књ. 34; „Cimmerians: A forgotten people of the ancient world“, *Lucida intervalla* 53; „На трагу праобрасцима“ [излагање на представљању књиге Јасмине Грковић-Мејдор *Ситије из историјске семантике*], *Трибина Библиотеке САНУ* год. XIII, књ. 13; „Homeric ‘glory’ and Slavic ‘miracle’: κῆδος and cudo revisited“, Chr. Tzitzilis & G. Papanastassiou (edd.), *Ελληνική και βαλκανική ετυμολογία / Greek and Balkan Etymology* (Солун); „Из историјске топонимије Шумадије“ Љ. Раденковић (прир.), *Шумадија: историја, језик, култура* (Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу); „’Пиштећа’ или ’брката’ риба? О јужнословенском ихтиониуму *кркуша*“, *Зборник посвећен ситојгодишњици рођења Милке Ивић и Павла Ивића* (Институт за српски језик САНУ, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Матица српска) (у штампи). На отварању 17. Међународног конгреса слависта у Паризу на Сорбони, 25. августа, био је један од четири пленарна говорника са рефератом „A la recherche de composants perdus. Observations sur les composés nominaux slaves obscurs“. Био је члан Организационог одбора скупа о Ђури Даничићу одржаног 27–28. новембра у САНУ. Учествовао је на скупу „Classical Studies“, одржаном на Одељењу за класичне науке Филозофског факултета у Београду, на којем је 3. децембра изложио реферат под насловом *The City of Seven Gods and the Sevenfold Daemon. Alanian Ἀρδάβδα·ἐπτάθεος and Ossetian ævdiw / ævdew ‘demon; wizard’*. Био је ментор на једној докторској дисертацији која је одбрањена на Филозофском факултету у Београду и члан комисије за одбрану једне дисертације, као и

двеју комисија за одбрану теме дисертације на Филозофском факултету и Филолошком факултету. Урадио је већи број рецензија за научне часописе и зборнике радова. Говорио је 2. октобра на промоцији *Пасићевског зборника* у Матици српској.

Академик Јасмина Грковић-Мејџор је током године обављала низ дужности у САНУ: председник је Старословенског одбора и председник Управног одбора Фонда „Ђорђе Зечевић”; члан Одбора за етимологију, Издавачког одбора САНУ, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за науку, Стручно-научног већа Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу и Научног већа Института за српски језик САНУ. Потпредседник је Огранка САНУ у Новом Саду, председник Комисије за издавачку делатност и Комисије за Библиотеку, документацију и архиву и члан Комисије за културно-уметничку активност и Трибину Огранка САНУ. Члан је Управног одбора, Одбора Одељења за књижевност и језик и секретар Његошевог одбора Матице српске. Главни је уредник часописа *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* и члан уредништва часописа: *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*, *Slověne. International Journal of Slavic Studies*, *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, *Окџоиџ* и *Бока*. Члан је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, уредник едиције *Словенски и српски средњи век* (САНУ), уредник едиције *Студије о Србима* (Матица српска) и члан Уређивачког одбора едиције *Advances in Historical Linguistics* (Language Science Press). Руководилац је пројекта „Речник српског језика XII–XVIII века“ (Матица српска), координатор пројеката „Извори за проучавање српског језика на тлу југоисточне Србије у XVIII и XIX веку“ (САНУ – Огранак САНУ у Нишу) и „Црквенословенски споменици српски из Босне и Херцеговине (XII–XVIII вијек)“ (САНУ – АНУРС) и члан пројектног тима за израду правописа (Матица српска). Предаје на докторским студијама на Филозофском факултету у Новом Саду. Ментор је две докторске дисертације у изради. Одржала је предавање у *Школи историје српског језика* у Тршићу. Учествовала је на три научна скупа. Рецензирала је неколико књига и зборника радова и већи број радова у домаћим и страним часописима и говорила на промоцијама и свечаним академијама (САНУ, Огранак САНУ у Новом Саду). Објавила је шест радова и приказа. Изабрана је у звање професора емеритуса Универзитета у Новом Саду.

Академик Мило Вуксановић је објавио књигу енциклопедијских радова *Њеишеви Црнојорци* (Прилог Српском биографском речнику, 498 стр.). О његовим *Сабраним делима* штампана је књига *Земља обраста речима* (52 прилога, 644 стр., приредиле Данка Кужељ и Ана Радојевић). Изашла је његова јубиларна *Библиографија* Слађане Субашић (2.792 јединице, 371 стр). У САНУ обавља послове управника Библиотеке од 2011. и досад је уредио и водио 249 трибина Библиотеке на којој се приказују издања САНУ и њених чланова. Објављен је 13. годишњак Трибине и предаг у штампу наредни број. Председник је Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, члан Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за културу и уметност и Одбора за Етимолошки речник. Покретач је и уредник шест серија издања САНУ. У новосадском Огранку САНУ је члан Извршног одбора од 2011. и члан двеју комисија.

Директор је и главни уредник Издавачког центра Матице српске од 2008. Покренуо је 2010. Антологијску едицију *Десет векова српске књижевности* чији је главни уредник, а досад је објављено 164 наслова (11 прошле године и 10 припремљено за штампу). Потпредседник је Његошевог одбора и уредник *Њеишевог зборника Матице српске*. Припремио је Његошев дан у Матици српској.

Председник је Управног одбора Библиотеке и члан Одбора за књижевност и језик Матице српске. У Задужбини Иве Андрића је од 2016. до краја марта 2025. обављао дужности: председник Управног одбора, председник Уређивачког одбора *Критичкој издања дела Иве Андрића* од 2017. (објављена су 24 тома) и главни уредник годишњака *Свеске* (изашао 42. број). Покренуо је Трибину „Андрић међу нама“. Члан је Српског књижевног друштва и Савета Универзитета у Београду. У узајамном каталогу Виртуелне библиотеке Србије, у систему *COBIB.SR*, академик Миро Вуксановић средином децембра 2025. године има укупно 3.937 записа. Тај збир обухвата књиге, чланке, појединачне литерарне радове, приказе, беседе, предговоре, интервјуе и друге прилоге. Међу њима је и попис литературе о његовом раду у књижевности и култури.

Академик Златко Бојовић је секретар Одељења језика и књижевности САНУ; члан Председништва САНУ; председник Одбора за проучавање историје књижевности САНУ и Одбора за критичка издања српских писаца; члан Одбора за народну књижевност, Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за проучавање живота и дела српских научника, Академијског одбора за образовање и Стручног савета Архива САНУ. Координатор је пројекта у Огранку САНУ у Нишу. Уредник је научних зборника у издању Одељења језика и књижевности. Председник је Управног одбора Института за српски језик и Управног одбора Задужбине Иве Андрића.

Члан је Академије Амброзијана (*Academia Ambrosiana*, Милано, 2011) и члан Научног већа њеног славистичког одељења (Милано). Председник је Програмског савета „Дана српскога духовног преображења“ (Деспотовац/Манасија). Главни је и одговорни уредник часописа: *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор* (2025, ХСГ), *Глас Одељења језика и књижевности, Брајисиво* (Друштво „Свети Сава“, XXIX), Уређивачког одбора „Дани српскога духовнога преображења“: уредник је струке у СБР (Матица српска). Члан је Уређивачког одбора Антологијске едиције *Десет векова српске књижевности* (Нови Сад), Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* и Уређивачког одбора *Митолошкој зборника*. Написала је неколико рецензија књига и научних зборника.

Учествовала је са рефератима на четири научна скупа (Београд–САНУ; „Дани српскога духовног преображења“, Деспотовац/Манасија; фестивал „Пирилицом“, Будва), као и у представљању књига (Трибина Библиотеке САНУ, Задужбина Иве Андрића, Будва). Објавила је дванаест радова и следеће књиге: два издања *Историје дубровачке књижевности* (четврто у оквиру Антологијске едиције *Десет векова српске књижевности*, Нови Сад; пето у заједничком (дивот) издању Српске књижевне задруге и Завода за уџбенике и наставна средства, Источно Ново Сарајево–Београд); *Don Antun Kojović, Dnevnik I, Izbor iz Dnevnika 1806–1819* (Будва) (Priredivanje; Predgovor: *Dnevnik Antuna Kojovića*); коауторска монографија *Ђуро Даничић, животи, дело, време* (САНУ) (прилози: „Реч уредника“ (коаут. Александар Милановић); „Ђуро Даничић и пословице“ (коаут. Драгана Мршевић Радовић); „Ђуро Даничић и Академија“); *Ђуро Даничић, Оданост језику* (САНУ, Галерија Српске академије наука и уметности) („Оданост језику“; „Хронологија живота и дела“; „Даничић и Академија“; „Даничићеве почеци – Братислава, Пешта“; „Даничић и Беч“; „Даничић у Београду“; „Даничић у Загребу“; „Речници, преводи издања“; „Савременици“).

Академик Слободан Грубачић је био председник Управног одбора Етнографског института САНУ, члан Академијског одбора за науку и члан Савета Института за књижевност. Објавио је књигу *Мисао и смисао* у издању Службеног гласника. У *Летњици Матице српске* објавио је оглед „Кафкина весела апокалипса“, заједно са огледима тројице критичара (посвећени његовом књижевнотеоријском раду). Учествовао је на научној конференцији „Промена вредносне парадигме у књижевности и језику“ у организацији Јужноевропске асоцијације германиста (Будва, 6–9. новембар). Наставио је сарадњу са члановима МАНУ. Резултат досадашње сарадње је зборник *Македонско-српски књижевни конијаки*.

Академик Зоран Пауновић је током године био председник Управног одбора Фонда Николе Трајковића при САНУ; уредник *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*; главни и одговорни уредник часописа *Анали* Огранка САНУ у Новом Саду; члан Стручног савета Библиотеке САНУ; члан Управног одбора Огранка САНУ у Новом Саду; члан Управног одбора Института за српски језик САНУ; потпредседник српског ПЕН центра; члан Одбора Одељења за књижевност и језик Матице српске. Објавио је три научна рада и једну књигу превода. Учесник је у пројекту Матице српске „Жанровска укрштања англофоне и српске књижевности“ и носилац индивидуалног пројекта „Компаративистичка истраживања српске и англофоне књижевности“ у САНУ. Предавао је на Филозофском факултету у Новом Саду и Филолошком факултету у Београду на основним и докторским академским студијама (курсеви из енглеске и америчке књижевности). Био је ментор на докторским студијама. Члан је Уредништва часописа *Literary Links of Matica Srpska* (Матица српска, Нови Сад); уредник едиције „Клепсида“ у издавачкој кући „Клио“, Београд; и уредник едиције „Нотни спис“ у издавачкој кући „Геопоетика“, Београд. Председник је жирија за преводилачку Награду „Никола Трајковић“ и члан жирија за књижевну награду „Златни сунцокрет“.

Академик Јован Делић је током године објавио две књиге: *Гојко Ђоџа – црни арјонаути српског песничтва. О поезији и поезијци Гојка Ђоџа* (Београд: „Штампар Макарије“, Подгорица: Ободско слово, Требиње: Херцеговина издаваштво) и *Досијеи немојће, разговор са Милошем Јевтићем*, књ. 238 (Нови Сад: Архив Војводине). Књига о Гојку Ђоџу прва је монографија о овом песнику и даје дијахронички пресек Ђоџовог песничког стваралаштва, а онда извлачи неколико поетичких доминаната на тематском плану и на плану уметничког поступка. Део књиге *Досијеи немојће* односи се на остварења и планове личног пројекта. У току године објавио је укупно 29 радова о поетикама српских писаца XX века; неки су још увек у штампи: о Миодрагу Булатовићу, о Александру Тишми, о Десанки Максимовић и о Растку Петровићу. У Матици српској је уредио зборник радова о Десанки Максимовић, Растку Петровићу и Александру Тишми. Писао је о поезији, прози и поетици Иве Андрића, Милоша Црњанског, Мирка Кривошеје, Данила Киша и Мира Вуксановића.

Академик Љубинко Рагениковић је током године био ангажован у раду следећих одбора САНУ: Академијског одбора за српско питање; Одбора за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима (председник); Одбора за народну књижевност (председник); Одбора за ономастику и Одбора за дијалектолошке атласе. Члан је Огранка САНУ у Нишу (координатор два пројекта); члан Националног савета за научни и технолошки развој Републике Србије; члан Научног већа Центра за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу и члан Нау-

чног већа Института за српски језик САНУ. Као члан Комисије за циклусна предавања у САНУ, спровео је седам предавања у оквиру циклуса *Југославија – континуитет, искушења, оспоравања*. Члан је Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, Уредништва *Зборника Матице српске за славистику*; члан Уредништва годишњака *Беларуски фолклор* (Минск) и члан Уређивачког савета словеначко-италијанског часописа *Studia mythologica Slavica* (Љубљана). Написао је више рецензија радова за научне часописе. Током године је припремио два зборника научних радова: *Шумадија: историја, језик и култура* (Крагујевац: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу) и *Језик мржње у интерперсоналном и јавном говору* (САНУ, Одељење језика и књижевности, Огранак САНУ у Нишу, Институт за српски језик САНУ, Ниш–Београд). Објавио је и три научна рада, од којих један у Москви. Један рад је у штампи. Узео је учешће у раду научног скупа у Нишу (Филозофски факултет, Огранак САНУ, 17. октобар) „Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и периферним областима“, саопштењем „Нека запажања о лексици сврљишког говора“; а учествовао је и у раду (онлајн) Програмског комитета Међународне научне конференције „Ваулинские чтения. Модальность: язык и текст в коммуникативном пространстве“, на Балтичком федералном универзитету у Калињинграду (Русија, 29–30. септембар). Одржао је приступну беседу новоизабраних редовних чланова САНУ под насловом „Да ли је постојао обичај убијања старца“ (3. мај) и предавање у Огранку САНУ у Новом Саду „Пас у словенској народној култури“ (18. април). Учествовао је у приказивању колективне монографије *Ришань* („Службени гласник“, Београд) на Трибини САНУ (18. фебруар).

Дописни члан Миливој Ненин је поред прилога о Димитрију Фртунићу (у зборнику *Српска књижевна кришка XX века*), писао приказе књига, некрологе и цртице из књижевне историје за загребачку *Просвјету*. Важан је његов уреднички рад у едицији *Десет векова српске књижевности* Издавачког центра Матице српске, као и уреднички рад у *Српском биографском речнику* Матице српске. Један је од уредника и у мање познатој едицији „Банат“, Банатског културног центра из Новог Милошева. Као члан уредништва или пак, као уредник, обликовао је и два издања САНУ: књигу под насловом *Земља обраста речима* (о *Сабраним делима* академика Мира Вуксановића) и *Библиографију академика Мира Вуксановића*, поводом осамдесете годишњице живота. Члан је Одбора за Критичка издања српских писаца.

Дописни члан Миодраг Лома је објавио четири рада: два научна рада: 1. „Књижевноисторијска критика Ђорђија Вуковића примењена на српску народну и српско-словенску поезију“, *Српска књижевна кришка XX века* (зборник радова са научног скупа одржаног 21. и 22. октобра 2024. године, Српска академија наука и уметности); 2. „Хелдерлинов језик љубави и мржње према отаџбини“, *Језик мржње у интерперсоналном и јавном говору* (Српска академија наука и уметности, Огранак САНУ у Нишу / Београд: Институт за српски језик САНУ); једну књижевну критику: „Јутарњи спавач Душана Андријашевића“; и једну збирку песама: *Графићи* (Ваљево: Удружење „Ваљевски гимназијалци“). Организовао је два научна скупа: 1. као председник Организационог одбора припремио је округли сто на тему „Књижевна провинција – Песник са маргине Сретен Кушаковић“ (15. октобар, Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ у Ваљеву (у Музеју завичајних писаца) под покровитељством Српске академије наука и уметности, а у заједничкој организацији Одељења језика и књижевности САНУ са Матичном библиотеком „Љубомир Ненадовић“ у Ваљеву); и 2. као члан Организационог одбора учествовао је у организацији и раду „Округлог

стола о књижевном преводилаштву“ (16. октобар, у организацији Одељења језика и књижевности САНУ). Излагао је на три научна скупа: 1. „Кушаковићева ‘Књига песама’ Од смрти до смрти, критичко издање текста и расветљавање поетских односа његових различитих верзија“ на Округлом столу „Књижевна провинција – Песник са маргине Сретен Кушаковић“; 2. „Књижевнокритички и књижевноисторијски приступ библијским текстовима“ на Другом међународном округлом столу „Библија из угла хуманистичких наука“ (6. и 7. новембар, у организацији Центра за библијску филологију и херменеутику при Одељењу за класичне науке Филозофског факултета у Београду); и 3. „Научна критика Богдана Поповића у осветљењу Бранка Лазаревића и Слободана Јовановића“ на Научном скупу „Српска научна критика до Другог светског рата“ (24. и 25. новембар, у САНУ, у организацији Одбора за проучавање историје књижевности Одељења језика и књижевности САНУ). Руководио је пројектом „Препород мита у филологији и књижевности“ при Одбору за српски језик и књижевност у поређењу са другим језицима и књижевностима, у оквиру којег је као главни уредник уредио зборник научних радова са Округлог стола „Препород мита у филологији и књижевности“, који је одржан 9. децембра 2024. године у САНУ. Учествовао је у раду Фондације за студије наука и уметности САНУ (за област студија српског језика, лингвистика) и био члан Стручног савета Аудиовизуелног архива и Центра за дигитализацију САНУ и Управног одбора Фондације Николе Трајковића. Написао је десет рецензија (једну за научну монографију, једну за научни часопис и осам за научне чланке); објављене су две научне монографије за које је претходне године написао рецензије и једна научна монографија за коју је рецензију написао ове године.

Дописни члан Марија Бјелећић је током године радила на првој редакцији одредница на слово О за други том *Приручног етимолошког речника српског језика* (К–О). Учествовала је у представљању издања Института за српски језик САНУ у Коларчевој задужбини: Марија Вучковић, *Лексичка породица глагола губити (се) у дијакхроној персијевизији* (28. април). Одржала је приступно предавање „Трактат о кривој дасци (прилог етимологији глагола *извијојерити се*)“ на седници Одељења језика и књижевности САНУ (29. април).

Организовала је онлајн заседање Етимолошке комисије МКС, на којем је изабрана за председника Комисије у наредном мандату (16. јун). У оквиру 17. Међународног конгреса слависта у Паризу (23–30. август) учествовала је у заседању Етимолошке комисије МКС. На конгресу је званично потврђен њен избор за председника Комисије у периоду 2025–2029. Члан је Организационог одбора научног скупа „Два века Ђ. Даничића“ и Одбора за доделу повеље „Радован Кошутић“ Славистичког друштва Србије. Као координатор билатералног пројекта САНУ–МАНУ рецензирала је четири рада за зборник *Језик у пројектору и времену (македонски ~ српски)*.

Рецензирала је шест радова за часописе: *Зборник Мајинце српске за славистику*, *Зборник Мајинце српске за филологију и лингвистику*, *Etnolingvistika*. Учествовала је са рефератом „Даничићево дело на страницама Етимолошког речника српског језика“ на научном скупу „Два века Ђ. Даничића“ (27–28. новембар). Била је члан комисије за избор у звање редовног професора на Филолошком факултету Универзитета у Београду. У штампу је предала три рада.

Дописни члан Милена Марковић одржала је приступно предавање „Гавран пева о Краљевић Марку“ у САНУ. Написала је поему *Баба Јаја* која ће бити објављена у *Гласу ОЈК*, бр 35. Књига *Историја, сок, салама*, антологија поезије Милене

Марковић у преводу на енглески језик (прев. Стефан и Маја Тереф, Dialogos Books), ушла је у полуфинале Националне награде за превод у Сједињеним Америчким Државама. Делови романа *Деца* (прев. Стефан и Маја Тереф) објављени су на енглеском језику у часописима *Allium: A Journal of Poetry, Asymptote* и *The Louisville Review*. Роман *Деца* објављен је и на пољском језику у преводу Дороте Јованке Ћирлић, као и на немачком језику у преводу Клауса и Мирјане Витман (Edition Korrespondenzen, Беч). Такође је објављена књига песама *Пјучје око на џараби* у преводу на македонски језик (прев. Јулијана Величковска). Премиијерно је изведена и представа „Шине“ у Бањалуци, у режији Милана Нешковића.

Дојисни члан *Горана Раичевић* је током године објавила више научних и есејистичких радова у књигама и зборницима различитих издавача. У књизи *Оледи* Сретена Марића, објављеној у Новом Саду у издању Издавачког центра Матице српске, штампан је предговор „Сретен Марић или о сунчаним пропланцима постојања“. У књизи *Паја Јовановић: мемоари сликара*, објављеној у Новом Саду у издању Академске књиге, објављен је рад „Паја ‘Das Kind’ или аутопортрет уметника у младости“. Рад „Школа среће: чудесни светови Душана Радовића“ штампан је у зборнику *Душан Радовић за велике, а мало и за мале*, који је објављен у Новом Саду у издању Матице српске. У зборнику *Српска књижевна критика XX века*, објављеном у Београду у издању Српске академије наука и уметности, објавила је рад „Владета Јеротић о српској књижевности: од психоаналитичког до антрополошких увида“. У књизи *Земља обрасла речима: књија о Сабраним делима Мира Вуксановића*, објављеној у Новом Саду у издању Огранка САНУ у Новом Саду, штампан је текст „Борба против немушности света“. Приказ књиге Светозара Петровића *О индијској књижевности* под насловом “About India, with respect” објављен је у часопису *Literary Links of Matica Srpska*, у издању Матице српске у Новом Саду. Поред тога, објављене су и одреднице о Владиславу Петковићу Дису, Богдану Поповићу и Павлу Поповићу у *Српском биографском речнику*, том 8, који је штампан у Новом Саду у издању Матице српске. Уредник је *Зборника Матице српске за књижевност и језик*, а уредила је и зборник радова (са академиком З. Пауновићем и дописним чланом М. Ненином) *Земља обрасла речима: књија о Сабраним делима Мира Вуксановића*. Одржала је 12. марта приступно предавање „Слика грађанског друштва у српском роману 20. века“ у Огранку САНУ у Новом Саду, као и приступно предавање „Завештање српске модерне: Јован Скерлић и авангарда“ у Одељењу језика и књижевности САНУ, 29. априла. Излагала је на представљању књижевног портрета Миливоја Ненина у Огранку САНУ у Новом Саду 14. маја „Књижевна критика Миливоја Ненина“ (о књизи *Суб масишала*), као и на Трибини Задужбине Иве Андрића 25. септембра поводом 80. годишњице објављивања Андрићевих романа (о *Травничкој хроници*). Прилог „Драган Аћимовић: тугованка за Србијом“ прихваћен је за објављивање у *Гласу* Одељења језика и књижевности САНУ. Учествовала је (онлајн) на конференцији 32nd International Slavonic Studies Colloquium, одржаној 22–23. маја у Лавову (Украјина), у част св. Кирила и Методија, са излагањем „Ерос и жртва: о индивидуалном и колективном у српској књижевности 20. века“.

Осврт секретара на рад Одељења

Чланови Одељења су током целе године учествовали у научном и уметничком животу Академије и остваривању њених задатака и програма. Са великом одговорношћу Одељење је разматрало питања везана за проблеме српског језика, за рад

Института за српски језик који је на старању Одељења, за рад Одбора за стандардизацију српског језика, за израду *Речника САНУ*. Чланови Одељења су дали значајан допринос научном раду учешћем на академијским и одељењским домаћим и међународним скуповима у САНУ и у иностранству, као и обележавању значајних јубилеја својих чланова. Писци, чланови нашег Одељења, својим новим књигама и остварењима и учешћем у књижевном и културном животу, у раду књижевних институција, признањима која су добили, преводима њихових дела на стране језике, извођењима драма на страним позорницама, на изузетан начин су обогатили српску књижевност. Чланови Одељења су учествовали у припреми четврте књиге Академијиног издања *Животи и стваралачки живот чланова СУД, СКА и САНУ* која је штампана у овој години. Рад Одељења обogaћен је радом огранака САНУ у Новом Саду и Нишу, као и Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Одељење је сарађивало са Институтом за српски језик, Институтом за књижевност, Матицом српском и Задужбином Иве Андрића. У остваривању непосредних истраживачких и научних послова и припреми научних скупова Одељење је имало добру сарадњу и подршку Архива и Библиотеке САНУ, Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Сектора за издавачку делатност, Сектора за међународну сарадњу и научне скупове и Галерије САНУ.

Одељење је током године у највећој мери било посвећено обележавању 200 година од рођења Ђуре Даничића које се одвијало у оквиру *Године Ђуре Даничића*. Одбор за припрему и обележавање 200 година од рођења Ђ. Даничића сачињавали су: Зоран Кнежевић, Небојша Лалић, Марта Бјелетић, Злата Бојовић, Мило Вуксановић, Јасмина Грковић-Мејдор, Александар Костић и Александар Лома. Током године израђена је и објављена колективна монографија *Ђуро Даничић, животи, дело, време* на српском језику (уредници Злата Бојовић и Александар Милановић); 27. и 28. новембра одржан је научни скуп „Два века Ђ. Даничића“ (председник Организационог одбора Јасмина Грковић-Мејдор); приређена је и отворена изложба „Ђуро Даничић, оданост језику“ у Галерији САНУ 23. децембра и објављен је каталог изложбе на српском језику (Злата Бојовић). Зборник радова са научног скупа биће објављен 2026. године.

Српска академија наука и уметности донела је одлуку да следеће године буде обележено 150 година од рођења Александра Белића у оквиру *Године Александра Белића*. Као дугогодишњег председника Академије, као главног уредника *Речника САН* и покретача и уредника најважнијих лингвистичких часописа XX века, рад Александра Белића ће несумњиво бити широко представљен. Одељење ће узети учешће у обележавању овога јубилеја у складу да својим могућностима. Одељење предлаже да се у 2026. години обележе следећи јубилеји као свечане академије: Љубомир Ненадовић – 200 година од рођења, Милан Ракић – 150 година од рођења, Милослав Пантић – 100 година од рођења.

9. ОДЕЉЕЊЕ ДРУШТВЕНИХ НАУКА

Састав Одељења

Одељење у свом саставу има седам редовних и четири дописна члана.

Скупови Одељења

Рад Одељења одвијао се на редовним одељењским скуповима на којима је расправљано о питањима из надлежности Одељења. У току године Одељење је одржало 10 редовних скупова.

На I скупу, одржаном 17. јануара, усвојени су извештаји о раду Одељења, Етнографског института САНУ и Географског института „Јован Цвијић“ САНУ, прихваћен је предлог Филозофског факултета УБ за суорганизацију научног скупа „Три века Канта“, именован је нови члан Научног већа Географског института САНУ.

На II скупу, одржаном 11. фебруара, усвојен је Извештај о раду одељењских одбора, поново је конституисан Одбор за проучавање становништва, одређен је представник Одељења у Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, утврђени су пројекти у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Румунске академије, прихваћени су предлози индивидуалних пројеката чланова Одељења, усвојена је Допуна плана научних скупова за 2025.

Важне тачке III скупа, одржаног 11. марта, биле су прихватање предлога пројеката у оквиру сарадње САНУ и Румунске академије које су доставили институти САНУ и именовање новог члана Одбора за проучавање живота и обичаја Рома.

Кључна ставка IV скупа, одржаног 8. априла, била је одржавање приступних предавања нових дописних чланова САНУ.

Једина тачка V скупа, одржаног 13. маја, била је одређивање представника Одељења у Комисији за доделу награде *Мегаља САНУ*.

На VI скупу, одржаном 10. јуна, изабрани су нови секретар и заменик секретара Одељења, и усвојен је за штампу зборник радова *Економија: привредни развој Србије и његове гејшерминаније*.

На VII скупу, одржаном 23. септембра, изабран је кандидат Одељења за награду *Мегаља САНУ*, затим представник Одељења у Управном одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, усвојене су за штампу три публикације, као и Допуна плана научних скупова за 2025.

На VIII скупу, одржаном 21. октобра, прихваћен је студијски боравак истраживача из Бугарске и изабрани су нови чланови Одбора за проучавање живота и обичаја Рома.

Најважније тачке IX скупа, одржаног 24. новембра, биле су прихватање пројеката у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Бугарске академије наука и АНУРС, и усвајање за штампу *Библиографије Нишке ромолошке школе 1996–2025*.

На X скупу, одржаном 15. децембра, усвојен је Издавачки план Одељења за 2026, План научних скупова и предавача за 2026, и усвојен је за штампу *Гласник Етнографској институцији САНУ LXXIII* (свеске 1, 2 и 3).

Награде и признања

Академик Тибор Варади добитник је награде *Мегаља САНУ*.

Публикације

1. *Јосиф Панчић – Дијипализација заоставишине*
2. *Наука: сјање и персекутивне*
3. *Дефинишван крај краја историје*
4. *Летимности* (К. Чавошки)
5. *Роми Србије према Попису 2022. године: сјање и персекутива*
6. *Дијипализација Мирослављевој јеванђеља*

Научни скупови и други скупови у организацији Одељења

У току године одржани су: међународна научна конференција „Научно дело академика Миодрага Јовичића“; научна конференција „Једнакост кроз афирмативну акцију“; свечана академија поводом стогодишњице рођења академика Михаила Ђурића; научни скуп „Култура: дугорочно стратешко улагање“; научни скуп „Либерализам, неолиберализам и пост-неолиберализам“; научна конференција „Савремене миграције мањина из Србије“; округли сто „Срби у Словенији – историја, демографија, организованост, статус и права“; панел-дискусија „Ефикасни одговори на демографску кризу“; панел „Национални и међународни стандарди заштите права мањина“; и панел „Етно-конфесионалне мањине у Србији: религија, идентитет и јавни дискурс“.

Одбори Одељења и научноистраживачки пројекти

(за појединости видети *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности*)

У оквиру Одељења и уз његово старање радили су следећи одбори који су финансирани средствима Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности:

Одбор за изворе српској права – председник академик Коста Чавошки

Одбор за филозофију и друштвену теорију – председник академик Александар Костић

Одбор за проучавање савановништва – председник дописни члан Мирјана Рашевић

Одбор за економске науке

Одбор за проучавање живописа и обичаја Рома – председник академик Тибор Варади

Одбор за истраживања на пројекту „Филозофија између Истока и Запада“ – председник академик Данило Баста

Одбор за проучавање националних мањина и људских права – председник академик Тибор Варади

Институти на старању Одељења

На старању Одељења друштвених наука већ дуго година су Етнографски институт САНУ и Географски институт „Јован Цвијић“ САНУ.

Делатност чланова Одељења

Академик *Тибор Варади* (*Tibor Várady*) је председник Одбора за проучавање живота и обичаја Рома, Одбора за проучавање националних мањина и људских права и члан Комисије Огранка САНУ у Новом Саду за Трибину. Добитник је *Медаље САНУ* из области друштвених и хуманистичких наука. Током године објавио је две књиге: *Коњски часош додељен историји и Lópasszus és történelem* и био коуредник једног зборника радова у издању САНУ *Роми Србије према јојису 2022. године – Стиање и персијектива* и уредник једног зборника радова у издању САНУ *Живои Срба у Северној Македонији: историјаи, изазови и персијективе*. Објавио је два есеја: „Emberi jogok – Képletek vagy valóság?” (*Létünk* 1–4) и „Три зборника о људским правима и мањинама“ (*Трибина Библиојеке САНУ*, број 13). Одржао је уводна излагања на следећим скуповима у САНУ: на трибини „Ромске приче Радета Ухлика“, на научним скуповима „Савремене миграције мањина из Србије“ и „Једнакост кроз афирмативну акцију“. Одржао је заједничко предавање са академиком Зораном Пауновићем у Огранку САНУ у Новом Саду „Шта данас значи енглески језик“ 21. октобра. Током године одржао је следећа предавања: „Право на размишљање“ – предавање на научном скупу „Љубомир Тадић и утемељење друштвених наука у Србији и на Балкану“ (Институт друштвених наука); „International law – between sustainable reality and sustainable phrases“ – предавање на „Светској конференцији о науци и уметности за одрживост“ (САНУ); „Службена употреба мањинских језика у перспективи“ – предавање на конференцији у организацији ОЕБС-а и Факултета за правне и пословне студије „Лазар Вркатић“; уводно излагање на научном скупу „*Летийоис Мајице српске* у контексту српско-мађарских књижевних и културних веза“ (Мађарска академија наука, Будимпешта) и завршно предавање на конференцији „The Western Balkans in the Global Gameplays: Between Reconciliation and Rivalry“ (ICDT, Будимпешта). Био је председник организационих одбора два научна скупа у САНУ – „Савремене миграције мањина из Србије“ и „Једнакост кроз афирмативну акцију“. Његове књиге су представљене у Народној библиотеци Бечеја, на Правном факултету у Сегедину, Перлезу, Огранку САНУ у Новом Саду, Културно-уметничком друштву „Јован Мушкатириовић“, Форуму Нови Сад и Културно-уметничком друштву „Петефи“ у Зрењанину. Драган Великић и Миливоје Ненин су написали приказе књиге *Коњски часош додељен историји* академика Тибора Варадја.

Академик *Данило Баста* је председник Одбора за истраживања на пројекту „Филозофија између Истока и Запада“, члан Управног одбора Фонда Секуле Зечевића и члан Управног одбора Фондације Николе Трајковића. Објавио је следеће радове: „Блистава честитост једне немачке професорке“ у часопису *Печай*, „Диптих немачког просветитељства“ у *Досијејев врји*, „Три века од рођења Имануела Канта. Тако су говорили о Канту. Избор и уводна белешка Данило Н. Баста“ у *Наше стварање* бр. 3–4, „Мојих осамдесет година“, у књизи: *Узор самозапајној филозофској прејалашива* и „Белешка о аутору“, у књизи: *Фјодор Михајлович Досијејевски, Пушкин. Књижевна скица*. Превео је следеће радове: Мозес Менделсон, „О питању: шта значи просвећивати?“ (*Досијејев врји*); Имануел Кант, „Одговор на питање: шта је просвећеност?“ (*Досијејев врји*); Кајица Миланов, *Образовање закона, разумевање и ојажајна ајсирација у историјском сазнању* (превод с немачког докторске дисертације), у књизи: Кајица Миланов, *Сабрани филозофски сјиси*, I том; превод осам приказа и рецензија Кајице Миланова, у књизи: Кајица Миланов, *Сабрани филозофски сјиси*, II том. Учествовао је у представљању књиге *Бојайсјиво српској на-рода* на Крфу 1. маја, у Власотинцу 29. априла, у Фочи 15. октобра и у Вишеграду 16.

октобра. Поводом обележавања стогодишњице рођења академика Михаила Ђурића одржао је свечану реч у САНУ 31. октобра под насловом „Из херменеутичке ризнице Михаила Ђурића“, затим у Библиотеци шабачкој 25. новембра, као и у *Forum Romanum*-у Правног факултета у Београду 3. децембра. Говорио је о Кајници Миланову поводом откривања његове спомен-плоче 20. децембра у Новом Кнежевцу.

Академик Косића Чавошки је до јуна био секретар Одељења друштвених наука САНУ. У издању САНУ објавио је књигу под називом *Лејићимносии*.

Академик Часлав Оцић је члан следећих одбора у САНУ: Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије, Академијског одбора „Човек и животна средина“, Академијског одбора за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића, Академијског одбора за науку и Академијског одбора за село. Такође, био је члан Уредништва 05 (Економија и финансије) *Српске енциклопедије*. Евалуатор је научноистраживачких пројеката Европске уније. Председник је Управног одбора ИСТЕР-а и члан Одбора Одељења за друштвене науке Матице српске. Члан је Савета Фондације „Свети Архангели“. Чланство у важнијим иностраним академским (и другим) асоцијацијама: од 2011. WEA (World Economics Association); International Academic Committee of the China-CEE Institute, member; члан FISAE. Током године објавио је две књиге *Shift-Share Analysis of the Yugoslav Economy* (Archives of Vojvodina, Sajnos) и *Regional Problem and the Break-Up of Yugoslavia* (Archives of Vojvodina, Sajnos). Књига *Систеом финансирања проширене репродукције електропривреде у неким земљама Запада (и Источног)* (ДПН, Београд) је у штампи. Објавио је следеће чланке: „In memoriam Академик Милица Костић (1940–2023)“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 195; „Циљеви југословенске политике регионалног развоја: 1945–1990“, *Зборник Матице српске за друштвене науке*, свеска 193.

Главни је и одговорни уредник часописа *Synaxa – Matica srpska International Journal for Social Sciences, Arts and Culture* (Vol. VII, № 16–17, 1–2/2025) и председник Савета *Зборника Матице српске за друштвене науке* (изашла четири броја у 2025). Члан је Редакције часописа *Ekonomski vidici* (Друштво економиста Београда) и члан Редакције часописа *Национални интерес*.

Академик Александар Костић руководи радом Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Члан је Академијског одбора за високо образовање и координатор пројекта Огранка САНУ у Нишу (О-32-23) „Траума и зацељење: креирање интегративног модела психолошког зацељивања особа са претрпљеном раном траумом“. Током године организовао је скуп „Култура: дугорочно стратешко улагање“ (5. и 6. децембар, САНУ) у оквиру поновљеног циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“, на коме је и учествовао са радом „Стратешки значај дигитализације културног наслеђа“. Припремљене су за штампу следеће публикације: *Економија: привредни развој Србије и његове дегерминанције* (зборник радова са скупа у оквиру циклуса „Стратешки правци развоја Србије у XXI веку“ који је одржан 5. и 6. децембра 2024. године у Свечаној сали САНУ); *Serbian Academy of Sciences and Arts: SASA Audiovisual Archive and Digitization Center* (публикација о Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ на енглеском језику). Одржао је 6. фебруара предавање на Академијском одбору за вештачку интелигенцију под насловом „Вештачка интелигенција и природни системи“.

Академик Алпар Лошонци (*Alpár Losonczi*) је члан Одбора за проучавање националних мањина и људских права у САНУ, у оквиру којег руководи пројектом „Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији“. Члан је Управног одбора Института за филозофију и друштвену теорију у Београду, члан уредништва часописа *Rapoeconomicus* (Клуж, Румунија) и *Злајина иреда* и члан Уредничког колегијума часописа *Kellék* (Клуж, Румунија). У току године је објавио седам чланка/приказа у часописима (на енглеском, српском и мађарском језику): „Rethinking Economic Liberalization: A Progressive Approach to Reform by Jonah D. Levy Perseverance of eurowhiteness“, „Understanding Political Economy, Capitalism, Democracy and Inequality by Bob Hancké, Toon Van Overbeke, and Dustin Voss“, „Revealing the truth about the West through war Emmanuel Todd, avec la collaboration de Baptiste Touverey“, „Objektivnost prava i pravednosti – figure trećege“, „Paranoid Finance by Fabian Muniesa“, „Појам трошења у општој економији Жоржа Батаја: криза између оскудице и обиља“ и „Natórbontó jelentések“. Уредио је следеће зборнике радова: *Дефинициван крај краја историје* (САНУ) и *Европеизација Источне и Средње Европе?* (Огранак САНУ у Новом Саду). Објавио је следеће чланке у зборницима радова: „Да ли постоји историја ако нема алтернативе: (не)либерална апологија краја историје“ (*Дефинициван крај краја историје*), „Кант између рата и мира, или револуција и пацификација као услови грађанскости“ (*Симпозиј у поводу 300. obljetnice rođenja, Immanuel Kanta (1724–2024)*), „A Történelem és osztálytudat, Karl Korsch és az értékkritika“ (*A Történelem és osztálytudat 100 év távlatából (szerk. Csabay István és Daradics Boglárka)*), „Az öngazgatás ideológusa – Edvard Kardelj“ (*Évkönyv, Yearbook 2025 International Labour Movement*) и KOMMUNIKÁLHATÓSÁG A TERMÉSZETBEN ÉS A TERMÉSZET ÁLTAL (*Sorsunk hálójában. Szocioszomatikus hálózatok nyomában*). Одржао је предавање 5. новембра у Огранку САНУ у Новом Саду под насловом „Да ли нас вештачка интелигенција може спасити“ и приступну беседу „Немачки ордолиберализам у савременој Европи, односно, постоји ли ‘беневоолентна’ хегемонија?“ 12. маја у САНУ. Одржао је 12. децембра предавање о вештачкој интелигенцији у Савезу економиста Војводине у Новом Саду и учествовао на научном скупу поводом стогодишњице рођења Љубомира Тадића са прилогом. На Трибини Библиотеке САНУ одржаној 2. децембра учествовао је у представљању четири зборника чији је уредник. Био је председник Организационог одбора конференције „Либерализам, неолиберализам и пост-неолиберализам“, одржаној у САНУ 12. децембра, у којој је учествовао са прилогом. Био је председник Организационог одбора конференције „Европеизација Источне и Средње Европе?“ (Огранак САНУ у Новом Саду, 5. јун), на којој је и учествовао са прилогом. Учествовао је на следећим конференцијама са прилогом: „58. конгрес Американиста“ (Нови Сад, 30. јун – 4. јул, два прилога), конференција о Ивану Илићу (Црес, Хрватска, 24. септембар), експертски панел „Национални и међународни стандарди заштите права мањина“ (САНУ, 21. мај). Писао је рецензије о рукопису Александра Матковића *Пред ратом и револуцијом: марксистичко образовање у Краљевини Југославији* (Академска књига, Нови Сад) и о рукопису Зорана Лутовца *ПОЛИТИЧКА ЛЕГИТИМНОСТ добровољно прихватање власи и иорешка и досијојности власи и иорешка да буду прихваћени* (Институт друштвених наука, Београд). Представио је књигу Бојана Јовановића *Моћ бола* у Читаоници Градске библиотеке у Новом Саду. Члан је Scientific Conference Minorities for Europe of Tomorrow – ISCOMET. Добитник је Награде за животно дело Мађарског филозофског друштва. Дао је четири интервјуа на српском и мађарском језику.

Академик Павле Пејировић је секретар Одељења друштвених наука САНУ и члан Председништва САНУ. Заменик је председника Стручног савета Библиотеке САНУ, председник Комисије за доделу Награде САНУ из области друштвених и хуманистичких наука, члан Одбора за проучавање живота и обичаја Рома, члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, члан Стручног савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ и члан Финансијске комисије САНУ. Организовао је и говорио на панелу поводом представљања студије Светске банке “Growing to High Income in Europe and Central Asia” (САНУ, март). Одржао је приступну беседу поводом избора у редовног члана САНУ „Улога институција у привредном развоју Србије“ у мају. Одржао је два предавања по позиву: „Да ли је садашњи привредни раст у Србији одржив?“ (поводом 80. броја *Кварталној мониторинга*, објављено у истом броју) и „Привредни модел Србије спречава економски просперитет“ (одржано на конференцији Научног друштва економиста Србије „25 година транзиције у Србији“). Објавио је рад у коауторству „Употреба јавних средстава у финансирању политика инклузије Рома у Србији“ у зборнику САНУ *Роми Србије према попису 2022. године: стање и перспективе*.

Докторски члан Борис Милосављевић је током године објавио следеће радове: “Vatican, Emigrants from Yugoslavia after 1944, Escape Routes, ‘Ratline(s)’, Intelligence Agencies”, *Pius XII and the Challenge of Totalitarianism in Yugoslavia 1941–1958*. Special editions, 161, Institute for Balkan Studies SASA; “The Family of Dr. Vladan Đorđević: Cultural Transfers in 19th and 20th Century Belgrade”, *Balkanica* LVI (M22) и „Дело академика Данила Н. Басте“, *Узор самозатајеној филозофској идејалности : Данила Н. Басте за осамдесетих рођендан* (Досије студио). Аутор је метаподатака (идентификација и биографије личности, датирање) за „Породични албум Милана Ракића“ који је постављен на сајт Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Члан је Одбора за истраживања на пројекту „Филозофија између Истока и Запада“ САНУ. У прелому су следећи радови (у издању САНУ): „Живот и дело Бранислава Петронијевића (1875–1954). Поводом 150. годишњице рођења“, приступно предавање. Предавање одржано на 4. редовном скупу Одељења друштвених наука 8. априла. *Присутна предавања докторских чланова, Библиотека САНУ, САНУ*; „Филозофија и наука – тумачење, извори, историографија“ / “Philosophy and Science – Interpretation, Historical Sources, Historiography”, *Зборник радова са научној скупа „Објашњење и разумевање у филозофији и науци”*, 5–7. децембра 2023. године, САНУ, Одељење за филозофију Филозофског факултета Универзитета у Београду; „Београдски родослови / Борис Милосављевић Београд : Балканолошки институт САНУ, 2020”, *Трибина Библиотеке САНУ*, година XIV, број 14, САНУ; „Преци, сродници, потомци Симе Лозанића”, *Сима Лозанић: животи, дело, време*, САНУ. У прелому је и рад (издање Матице српске) „Успомене Владимира Јовановића као историјски извор”, *Споменица академика Василија Крстића*. Током године два пута је учествовао на Трибини Библиотеке САНУ (представљање књиге *Београдски родослови / Борис Милосављевић*, Београд : Балканолошки институт САНУ, 2020, 18. март, и „Четири зборника које је уредио академик Алпар Лошонц: *Интелектуалци, јуче и данас, Одговорност и савременост, Надзорни капитализам и Дефинишван крај краја историје*”, 2. децембар). Био је члан Научног одбора (чланови су били и председник САНУ Зоран Кнежевић и академик Владимир Костић) за међународни научни скуп „Три века Канта: знање, наука и вредности” (САНУ и Филозофски факултет Универзитета у Београду, 10–11. децембар, на којем је имао излагање под насловом „Идеја Кантовог категоричког императива” (емитовано на Трећем про-

граму РТС-а)). Учествовао је на свечаном научном скупу који је организовало Одељење друштвених наука поводом стогодишњице рођења академика Михаила Ђурића („Биографија, дело и значај академика Михаила Ђурића”, Свечана сала САНУ, 31. октобар) и на свечаном научном скупу поводом сто педесете годишњице рођења академика Бранислава Петронијевића, секретара Академије филозофских наука СКА и редовног члана Одељења природно-математичких наука САН („Бранислав Петронијевић. Биографија, филозофија, наука”, Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ и Математички институт САНУ, Свечана сала САНУ, 3. новембар). У Свечаној сали Матице српске у Новом Саду представио је *Српски биографски речник* (том VIII, Пањ–Пч, 3. децембар). Члан је Српског филозофског друштва, Међународног комитета Међународног удружења за проучавање Југоисточне Европе – AIESEE (Association internationale d’études du Sud-Est européen), Редакције међународног часописа Матице српске на енглеском језику *Synaxa – Matica Srpska International Journal for Social Sciences, Arts and Culture* и Редакција Библиотеке „Студије и монографије” Института за новију историју Србије. Одржао је пленарно (уводно) предавање на 32. регионалном филозофском симпозијуму у организацији Српског филозофског друштва (Сремски Карловци, 13–14. септембра) под насловом „Традиција и савременост” („Методолошки проблеми тумачења прошлости : пример биографије и дела Бранислава Петронијевића – поводом 150. годишњице рођења”) и два излагања на Меморијалном скупу Српског филозофског друштва (Филозофски факултети Универзитета у Београду, 28. децембар): „Академик Бранислав Петронијевић” и „Др Кајица Миланов”. У години обележавања сто двадесете годишњице рођења филозофа Кајице Миланова учествовао је на конференцији „Наука, филозофија науке и научна методологија”, у организацији Филозофског факултета Универзитета Црне Горе са излагањем „Филозофија и историјска наука у докторату Кајице Миланова” (20. новембар), а у оквиру циклуса предавања „Матица српска Новом Кнежевцу” одржао је предавање под насловом „Кајица Миланов – лик и дело” у Новом Кнежевцу (20. децембар).

Дописни члан Снежана Смедеревац је 28. новембра изабрана у звање научног саветника. Током године учествовала је у два научна пројекта. Била је координатор пројекта “Genetic and environmental influences on psychological adaptation of children and adults – GENIUS”, који финансира Фонд за науку Републике Србије, Програм ИДЕЈЕ (2022–2025), и учесник на пројекту “Shared aetiology of individual differences in personality, intellectual competence, and prejudice against different groups of people (TwinLike)” (Универзитет у Загребу, Факултет хуманистичких и друштвених наука (2025–2028)). У коауторству је објавила пет радова: “Demarcation of Anxiety and Fear: Evidence from Behavioral Genetics”, *Journal of Affective Disorders*; “Small pieces make the big picture: The etiology of the relationship between executive functions and personality traits”, *BMC Psychology*, 13; “Risky behavior in virtual reality: The roles of personality, environment, and physiology”, *PLOS ONE*; “Exploring genetic susceptibility to internalizing symptoms within the DSM: Network analysis”, *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 47 и “Everyday norms have become more permissive over time and vary across cultures”, *Communications Psychology*, 3. Одржала је приступно предавање у САНУ „Лексичка истраживања особина личности – *emic* или *etic*“ 11. марта. Учествовала је са саопштењем на следећим међународним научним конференцијама: „73. Конгрес психолога Србије“, “41st Biennial Conference of the International Society for the Study of Individual Differences” (Беч, Аустрија) и “World Twins Congress 2025” (Шри Ланка). Учествовала је на Трибини Огранка САНУ у Но-

вом Саду са саопштењем „Студије особина личности засноване на српском језичком корпусу“ 28. маја. Писала је рецензије за следеће часописе: *Journal of Affective Disorders*, *Aggressive Behavior*, *Behavior Genetics*, *European Journal of Personality*, *Frontiers in Psychology*, *Journal of Individual Differences*, *Journal of Personality*, *Journal of Personality Assessment*, *Personality and Individual Differences*, *PLOS One* и *Зборник Мајинице српске за филологију и лингвистику*. Била је део тима Центра за промоцију науке, који је организовао студијску посету под називом *We Inspire You!* од 10. до 14. јуна, Арс електроника Линц, Аустрија. Била је члан International Advisory Committee of the World Twins Congress 2025, а именована је и за члана Програмског одбора међународне конференције коју организује у септембру 2027. године у Београду.

Дописни члан Милојко Арсић је током године објавио два научна рада у коауторству: “Cross-country determinants of COVID19 mortality and the manipulation of death data in autocratic regimes, *Empirica*” (Austrian Institute for Economic Research; Austrian Economic Association, vol. 52 (4)) (M22) и “Economic preconditions for the modernisation of insurance” (*Innovations in insurance – from traditional to modern market*, Универзитет у Београду, Економски факултет) (M60). Организовао је и председавао следећим научним конференцијама у организацији Научног друштва економиста Србије (НДЕС), Српске академије економских наука (САЕН) и Економског факултета у Београду: „Турбуленције у међународним економским односима”, (18. септембар) и „25 година транзиције у Србији“ (4. и 5. децембар). Организовао је научни семинар „Савремени модели макроеконометријске анализе временских серија“ (17. децембар), у организацији Научног друштва економиста Србије (НДЕС), Српске академије економских наука (САЕН) и Економског факултета у Београду. Члан је Савета Универзитета у Београду, уредник часописа *Квартални мониторинг* Економског факултета у Београду и председник Комисије за развој Економског факултета у Београду. Био је члан комисије за оцену и одбрану једне докторске дисертације. Председник је Научног друштва економиста Србије и члан Српске академије економских наука.

Дописни члан Мирјана Рашевић је била аутор следећих публикација и радова: *Ка разумевању кризе рађања у Србији* (Републички завод за статистику); „Одрживост популације Рома у Србији“ (у зборнику *Роми Србије према Попису 2022. године – стање и перспективе*, Српска академија наука и уметности); уводно излагање по позиву на панел-дискусији „За породицу по твојој мери: изазови планирања и формирања породице у савременом друштву“ (Популациони фонд Уједињених нација); „Од конвенционалног ка целовитом моделу подршке родитељству“ (уводно излагање по позиву на панел-дискусији „Ефикасни одговори на демографску кризу“, у организацији Одбора за проучавање становништва Српске академије наука и уметности, 15. октобар); „Продубљивање кризе рађања у Србији“ (рад изложен на научној конференцији „25 година транзиције у Србији“, у организацији Научног друштва економиста Србије у сарадњи са Српском академијом економских наука и Економским факултетом Универзитета у Београду, 5. децембар); „Популационо старење као изазов“ (уводно саопштење по позиву на округлом столу „Мултидисциплинарна истраживања проблема бриге о старијима – пут ка унапређивању солидарности у интергенерацијским односима у будућности“, у организацији Огранка САНУ у Нишу и Филозофског факултета Универзитета у Нишу, 12. децембар); и уводно излагање по позиву на панелу „Важност свеобухватног приступа у сагледавању демографских изазова“ (Министарство за бригу о породици и демографију).

Осврт секретара Одељења

Одељење друштвених наука је у току године успешно организовало пет научних конференција, четири панела и једну свечану академију, који су имали значајан одјек. Такође, објављено је и пет књига, а све претходно указује на запажену делатност Одељења током године. Од посебног значаја за Одељење је и то што су током године два његова редовна члана одржала приступне беседе, а четири дописна приступна предавања. Потоња предавања, одржана на два посебна скупа Одељења, подстакла су плодну дискусију. Посебан успех у току године је и додела награде *Мегаља САНУ* академику Тибору Варадију.

10. ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

Састав Одељења

У свом саставу Одељење има 12 редовних и три дописна члана.

У току године Одељење је остало без свог редовног члана академика Михаила Војводића.

Скупови Одељења

Рад Одељења одвијао се углавном на редовним скуповима, на којима је расправљано о питањима која су, по Статуту САНУ, у надлежности Одељења.

Током године Одељење је одржало 10 редовних скупова.

На I скупу, одржаном 22. јануара, усвојени су извештаји о раду Одељења, Византолошког и Балканолошког института САНУ, усвојен је предлог за штампање факсимила аката Манастира Хиландара у дигиталној штампи, академик Миодраг Марковић изабран је за члана Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

На II скупу, одржаном 26. фебруара, усвојени су извештаји и планови рада одељењских одбора и индивидуалних пројеката, прихваћене су нове теме индивидуалних пројеката чланова Одељења, разматран је наставак међуакадемијске сарадње САНУ и Румунске академије.

Важне тачке III скупа, одржаног 26. марта, биле су: именовање редакције одељењског *Гласа* посвећеног поч. академику Десанки Ковачевић-Којић и предлог сарадње са Националним центром историјског памћења при председнику Руске Федерације.

Најважније саопштење IV скупа, одржаног 23. априла, тичало се дописа генералног секретара САНУ који је у име Извршног одбора упутио писмо свим одељењима о годишњем ограничењу броја публикација по одељењу услед неповољне финансијске ситуације.

На V скупу, одржаном 28. маја, за новог члана Управног одбора Балканолошког института изабран је академик Вујадин Иванишевић, разматране су две молбе Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, усвојен је за штампу *Сенијандрејски зборник 5*, као и колективна двотомна монографија Византолошког института о централном Балкану између 10. и 13. века (на енглеском језику).

Најважније тачке VI скупа, одржаног 25. јуна, биле су: позив за предлагање кандидата за *Медаљу САНУ* (није било предлога Одељења), предлагање пројеката у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ–МАНУ и усвајање за штампу четири одељењске публикације.

У оквиру VII скупа, одржаног 24. септембра, на молбу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања изабран је нови представник САНУ у Савету за неговање традиција ослободилачких ратова Србије, академик Славенко Терзић, разматран је позив за предлагање пројеката у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ и Кинеске академије наука и Бугарске академије наука, одобрена су два студијска боровка истраживача из Румуније.

На VIII скупу, одржаном 30. октобра, разматран је предлог о класификацији наука, усвојена су три пројекта у оквиру међуакадемијске сарадње САНУ–БАН и један у оквиру сарадње САНУ–МАНУ, прихваћени су студијски боровци наших истраживача у Словачкој.

Кључне тачке IX скупа, одржаног 26. новембра, биле су усвајање за штампу *Зборника радова Византолошког института* 62 и часописа *Balkanica* LVI, који издаје Балканолошки институт, и мишљење о допису који је, поводом оснивања Факултета српских студија, стигао од декана Филозофског факултета у Нишу, у коме се наводи да је тим поступком нарушена аутономија универзитета. Одељење по овом питању није заузело коначан став, с обзиром на чињеницу да је Академијски одбор за високо образовање покренуо оглашавање у име САНУ.

На X скупу, одржаном 24. децембра, усвојени су Издавачки план Одељења и План научних скупова за 2026, прихваћена је за штампу библиографија почившег академика Михаила Војводића, изабрани су рецензенти нове књиге грађе о Србима у Хрватској, усвојен је Извештај о раду Византолошког института САНУ у 2025. години.

Публикације

1. *Библиографија академика Василија Крстића*
2. *Косовско-метохијски зборник 10*
3. *Сендандрејски зборник 5* (у штампи)
4. Зборник радова са научног скупа *Сер Артур Џ. Еванс (1851–1941): 'иллирска' истраживања и српско ишћење* (у штампи)

Научне јавне активности

У току године Одељење историјских наука је организовало обележавање два јубилеја својих почивших чланова, и то: 100 година од рођења академика Десанке Ковачевић-Којић и 100 година од рођења академика Војислава Ј. Ђурића.

Одбори на старању Одељења

Рад одељењских одбора, као и рад на индивидуалним пројектима чланова Одељења, финансира се средствима Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Одбори на старању Одељења су: Одбор за археологију (председник академик Вујадин Иванишевић), Одбор за историју уметности (председник академик Миодраг Марковић), Хиландарски одбор (председник академик Мирјана Живојиновић), Сентандрејски одбор (председник дописни члан Игор Борозан), Одбор за историју Срба

у Хрватској (председник академик Василије Крестић), Одбор за проучавање настанка Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца 1914–1918 (председник академик Љубодраг Димић), Одбор за историју Србије у 19. веку (председник академик Славенко Терзић), Вардарски одбор (председник академик Миодраг Марковић), Одбор за историју Босне и Херцеговине (председник академик Мира Радојевић), Одбор за историју 20. века (председник академик Љубодраг Димић), Одбор за историју српско-руских односа (председник академик Славенко Терзић), Академијски одбор за проучавање Косова и Метохије (председник академик Драган Војводић), Академијски одбор за изучавање репресије *Голи ојлок и остали логори и затвори* (председник академик Љубодраг Димић), Византолошки одбор (председник академик Љубомир Максимовић) и Балканолошки одбор (председник дописни члан Драган Богетић).

Извештаји о раду одбора и раду на индивидуалним пројектима чланова Одељења налазе се у *Билтену Фонда САНУ за исцртаживања у науци и уметности*.

Институти на старању Одељења

На старању Одељења су већ дуги низ година Византолошки и Балканолошки институт САНУ. Посебно изабрани чланови Одељења учествују у управљању тим институтима, вођењу њихове научне и издавачке политике.

Делатност чланова Одељења

Академик Василије Крестић је током године био председник Одбора САНУ за историју Срба у Хрватској, главни и одговорни уредник *Зборника за историју Срба у Хрватској*, члан Одбора за историју српског народа у XVII–XVIII веку, председник Савета Матице српске, члан Уређивачког одбора *Српског биографског речника* Матице српске, сарадник *Српске енциклопедије*.

Током године објавио је следеће радове: *Затимења*, треће допуњено и проширено издање (Матица српска и Прометеј, Нови Сад); *Геноцидна идеологија Хрватиа. О узроцима и времену настанка* (Ниш); *Предговор. Скриване истине*, Василије Кулић, *Злочини комуниста у Херцеговини 1941–1958*, друго допуњено издање (Београд); *Предговор. Војислав Јовановић Марамбо, Украдена историја. Аустројска њачка југословенских архива у Другом свешком региону* (Нови Сад); *Библиографија радова проф. др Љубомирке Крковић*, ЗМЦИ, бр. 111 (Нови Сад); *Љубомирка Крковић, Листа Der Serbe о српском народном покрету 1848–1849*, ЗМЦИ, бр. 111 (Нови Сад) – приказ; *IN memoriam проф. др Љубомирка Крковић*, ЗМЦИ, бр. 111 (Нови Сад); *Пејачевић Ладислав, Пејровић Душан, Полић-Десанчић Михаило, Поповић Аца Зуб, Прица Максимлијанж*, СБР бр. 8 (Нови Сад); и *Безобзирна њачка српских архива; Упокази за украденом историјом* (*Вечерње новости*, Додатак).

Академик Гојко Суботић је у току године радио на монографији под насловом *Манастир Свети Јована Богослова код Пироша* у којој ће бити приказани нови закључци. Текст прате документација и два велика резимеа на грчком и енглеском.

Академик Љубомир Максимовић је у протеклој години обављао дужност секретара Одељења историјских наука. Истовремено је руководио Византолошким одбором САНУ и обављао дужност председника Научног већа Византолошког института САНУ. Био је члан неколико Академијских одбора: Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за високо образовање, Академијског одбора за науку, као и Хиландарског одбора при Одељењу историјских наука. Током године

је, као и претходних година, у својству професора емеритуса на Универзитету у Београду обављао наставу из предмета Византија и Европа у оквиру мастер програма *Религија и друштво у европским цивилизацијама*. Рад на индивидуалном пројекту „Држава и друштво у Византији“, конкретизован раније у низу двогодишњих пројеката, окончан је са закашњењем током године. То је значило привођење крају рада на издању Ликусадске хрисовуље Стефана Душана из 1348. године. Преостали су још неки послови, што је условило још једно померање, тако да би излазак из штампе одговарајуће монографске студије требало очекивати у наредној години.

Академик Јованка Калић је у току године наставила рад на теми *Сеобе Срба у средњем веку (миграција, узроци, последице)*. Према могућностима наставиће тај рад.

Академик Момчило Сиремић се у току године бавио историјом Србије у време владе деспота Стефана Лазаревића и деспота Ђурђа Бранковића, током турског освајања Србије, али и припрема за крсташки рат који су водиле хришћанске државе.

Академик Мирјана Живојиновић је током године у оквиру рада на пројекту „Историја манастира Хиландара од 1198. до 1459. године“ проучавала, на основу фотографија, историјске изворе – српске и грчке документе сачуване у Архиву манастира Хиландара, који се односе на период од оснивања српског светогорског манастира 1198. до турског освајања Српске деспотовине 1459. године. Део историје манастира Хиландара на коме тренутно ради обухвата време када се Света Гора налазила у саставу Српске средњовековне државе, најпре краља Милутина, па потом краља и цара Душана, до битке на Марици 1371. године. На основу података помнутих докумената прикупљени су подаци о делатности енергичног јеромонаха Гервасија који је од свих хиландарских игумана најдуже био на том положају, од око 1320. до своје смрти 1335. године.

Академик Љубодраг Димић је током године наставио рад на пројекту који има радни назив „Распад југословенске државе“. Део потребних истраживања обавио је у Архиву Југославије, Архиву Србије, Универзитетској библиотеци и Народној библиотеци Србије. У питању је прибраних преко 50.000 фотокопија на основу којих ће започети писање студије и објављивање више томова грађе. Током године настављен је и рад на књигама *Срби и Албаници у XX веку* и *Српска историографија и њени извори (Изражавање српског XX века)*. Током године објавио је следеће научне радове: *Срби и Југославија. Изубљени век (догађаји, појаве, процеси)*, друго издање (Андрићев институт и Cantena mundi); „О историјском контексту настанка социјалистичке Југославије и положају Србије и српског народа у тој држави“, у *Социјалистичко право у Југославији 1945–1990* (приредили Д. Поповић, Б. Беговић, З. Мирковић), том 1; „Поговор“ у М. Перишић, *Ваљево крајем 19. века* (треће издање); „Косово и Метохија (историјски процеси и демографске промене 1912–1945)“, у: *Косово и Метохија у двадесетом веку (историјско-географички контекст)*; „Рецензија“ у: *Незаборављене. Бријанке у борби за своја права на добробити Србије и савезника 1914–1921*, књ. 1. Током године објавио је два фелтона (24 и 22 наставка) и један приказ у *Политици*, дао је два интервјуа за *Експрес* и један интервју за *Историјске свеске* и објавио један текст у *Вечерњим новостима*, као и приказ у *Токови историје*, а написао је и неколико рецензија.

Академик Славенко Терзић је током године наставио рад на књизи *Русија и балканско питање 1900–1913. године*. У оквиру те теме вршена су мања архивска истраживања у београдским архивима. Рад представља наставак претходне студије објављене под насловом „На капијама Константинопоља: Русија и балканско питање у 19. веку“. Учествовао је на више међународних научних скупова и трибина и био председник више научних одбора за припрему скупова. У истом периоду објавио је следеће радове: „Артур Еванс и српско питање у време Велике источне кризе 1875–1878“ у зборнику *Сер Артур Џ. Еванс (1851–1941): „Илирска“ истражања и српско питање*, у издању САНУ; „Евроазијски видици грофа Саве Владиславића“ у зборнику *Гроф Сава Владиславић Рајузински (300 година од оснивања Тројицкосавска – ипрестонице Пушта чаја)*, у издању Класа (објављено истовремено и на енглеском, руском и кинеском језику); „Предговор“ у књизи *Вође народне. Биографије српских устаничких вођа у Херцеговини и Босни 1875–1878* (објављено истовремено и на енглеском језику); „У потрази за изгубљеним идентитетом: културна баштина пљевалског краја у вртлогу вишевековних сеоба“ у *Гласнику Завичајног музеја у Пљевљима*, књ. 17; „Смрт руског консула Щербины ‘у нашем многострадалном Косове’: по случају 120-летия со дня убийства“ у *Сербско-руссийском научном журналу*, бр. 1–2/2025 (Москва); као и рад „Наталија Алексеевна Нарочнишча“ у публикацији *Живой и сиваралашиво жена чланова Српској ученој друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности*, том IV, у издању САНУ. Научно саопштење *Српско питање у вртлогу интереса великих сила (на почетку Велике источне кризе)* поднео је на међународном научном скупу „Србија и почетак Велике источне кризе 1875. године (поводом 150 година од устанака у Босни и Херцеговини)“ (Београд, 11–12. децембар), док је саопштење *Манастир Довоља: историја и традиција* поднео на међународном научном скупу посвећеном прошлости Средњег Потарја и Полимља „Друштвени процеси и ослободилачки покрети на простору Средњег Потарја и Полимља (од средњег вијека до новијег времена)“ (Завичајни музеј, Пљевља). Поред тога, бавио се рецензирањем, представљањем монографија и јавним иступањима о историјским и друштвеним темама.

Академик Драган Војводић је током године руководио радом Академијског одбора за проучавање Косова и Метохије. Председавао је Стручним саветом Републичког завода за заштиту споменика културе у Београду. У својству члана, учествовао је у раду *Commission d'histoire de l'art byzantin* при Association Internationale des Études Byzantines. Учествовао је, у својству члана, у раду Академијског одбора за српско питање, Академијског одбора за историјат и објављивање академских беседа, Одбора за ликовне уметности, Византолошког одбора, Сентандрејског одбора, Одбора за историју Срба у Хрватској, Вардарског одбора и Археолошког одбора САНУ. Учествовао је, у својству члана, и у раду Стручног савета Библиотеке САНУ, Научног већа и Управног одбора Византолошког института САНУ, Уређивачког одбора интернет презентације САНУ, Научног већа Института за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду, Одбора Задужбине Ђоке Влајковића при Универзитету у Београду и Одбора Одељења за ликовне уметности Матице српске. Руководи индивидуалним пројектом САНУ „Црква Светог Стефана у Дуљеву“ (ЦССД). Учествује у пројекту Матице српске „Средњовековни црквени споменици Призрена“.

Током године објавио је рад у коауторству „Тмине над Бистрицом. О неким неприхватљивим тумачењима историје Призрена и његових споменика“ у *Косовско-метохијском зборнику* 10, као и текстове „Уз девету књигу Косовско-метохијског зборника“, „Одгонетање загонетке темплона“ и „О разлозима објављивања Збор-

ника, његовим концепцијским оквирима и садржају првог тома“ у *Трибини Библиотекe САНУ*, год. XIII, бр. 13; уредио је *Косовско-мејхохијски зборник* 10 и часопис *Зограф. Часопис за средњовековну уметност* 48, рецензирао је радове који су предати за објављивање у часописима и тематским зборницима: *Зборник радова Византйолошкој инстйиуија САНУ*, *Зограф. часопис за средњовековну уметност*, *Косовско-мејхохијски зборник*, *Balkanica*, *Истйоријски часопис*, а рецензирао је и књигу Б. Поповића *Црква Свейој Николе у Великој Хочи*. Био је подносилац реферата на Осмој националној конференцији византолога, одржаној у Београду, и члан Научног одбора конференције „Трансформација простора Копнене зоне безбедности“, у организацији Географског института САНУ „Јован Цвијић“ и Факултета безбедности Универзитета у Београду. Припремао је свечану академију поводом 100 година од рођења академика Војислава Ј. Ђурића, одржану у САНУ, и одржао приступну академску беседу „Уз матицу времена – о Старој Павлици и њеним фрескама“ 14. маја у Свечаној сали САНУ.

Академик Вујадин Иванишевић је председник Археолошког одбора и члан Балканолошког одбора, Управног одбора и Научног већа Византолошког института САНУ и Балканолошког института САНУ. Члан је Стручног савета Галерије науке и технике САНУ, Стручног савета Републичког завода за заштиту споменика културе, председник Управног одбора Фондације „Драгослав Срејовић“ за капиталне научне и уметничке пројекте Академије и спољни сарадник Националног центра за научна истраживања – Оријент и Медитеран УМР 8167 (Centre National de la Recherche Scientifique – Orient & Méditerranée UMR 8167). Учествовао је у раду Српског комитета за византологију у својству потпредседника и редакција *Зборника радова Византйолошкој инстйиуија*, *Сйаринара*, *Саојишијења* и *Лесковачкој зборника*. Академик Вујадин Иванишевић је суделовао као консултант у археолошким истраживањима на Царичином граду – ископавања Тетраконхоса – у склопу пројекта „Српско-француска археолошка истраживања у области Царичиног града“, који се одвија под окриљем Археолошког института и Универзитета у Стразбуру, Националног центра за научна истраживања (Université de Strasbourg, Centre National de la Recherche Scientifique – UMR 7004) и Француске школе у Риму (École française de Rome).

Током године започета је реализација трогодишњег стратешког пројекта САНУ „Царичин град (Јустиниана Прима): Јединствен пример водопривредног система рановизантијског града (ЦГЈПВС)“, чији је руководилац. Током године боравио је и у Паризу од 20. до 23. марта, где је одржао предавање заједно са Катрин Вандерхејде (Catherine Vanderheyde) „L’apport des nouvelles méthodes de l’archéologie à l’histoire d’un site: l’exemple de Caričin Grad en Serbie, l’ancienne ville de Justiniana Prima“ у Француској академији (Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Institut de France) у Паризу. У марту је одржао предавање, заједно са Иваном Бугарским, „Царичин град (Јустиниана Прима): нова истраживања“ на Филозофском факултету у Сплиту. Са групом аутора је представио рад „Keszthely, Sirmium, Singidunum: Genetic Insights into the End of Roman Cities at the Limes“ на 11th *International Symposium on Biomolecular Archaeology* (Торино), а одржао је и предавања заједно са Иваном Бугарским „On the spatial distribution of Slavic Fibulae in the Balkans“ у оквиру 7. међународне конференције у част Сјепана Гуњаче одржане у Сплиту од 5. до 8. новембра. Поред овога, провео је месец дана на студијском боравку у Риму током октобра и новембра. Наставио је рад у склопу пројекта „NOMISMATA – a geo and chrono referenced database of Byzantine coin finds (498–1453 CE)“, чији је носилац Универзитет у Трсту, Одељење за хуманистику (Università degli Studi di Trieste, Dipartimento di Studi Umanistici).

Академик Мира Рагојевић је током године обављала дужност управника Архива САНУ. У штампи јој је рад *Влаге Србије 1804–2015* (Православна реч, коаутор Петар В. Крстић).

Дописни члан Драган Бојетић је председник Балканолошког одбора САНУ; члан Академијског одбора за високо образовање, Одбора САНУ за изучавање репрезентације, одељењског Одбора за историју 20. века, Комисије за избор у научна звања при Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и члан Редакције *Војноисторијског часописа*. Такође, члан је Редакцијског одбора зборника *ЈНА и изазови војног професионализма 1945–1992*. Током године објавио је монографску студију „Југославија и Мексико 1927–1990“ у зборнику докумената *Југославија–Мексико 1924–1990* (главни и одговорни уредник др Милан Терзић). Учествовао је на међународном научном скупу „Југословенско-совјетски односи у време дејантства 1968–1980“ (Београд, 5–6. јун) са рефератом „Исходишта и политичке импликације југословенско-совјетског сукоба 1968.“. Био је рецензент радова за научне часописе и зборнике.

Дописни члан Весна Бикић је током године имала интензиван научноистраживачки и теренски ангажман. На терену је била руководилац и координатор археолошких истраживања – на Београдској тврђави је реализовала два пројекта: „Заштитна археолошка истраживања Приобалног бедема“ и праћење земљаних радова у оквиру „Пројекта реконструкције, конзервације, рестаурације и ревитализације Видин капије са бочним просторијама и казаматима, куртинама 1, 2, 6, 7 и 8“. Поред тога, у својству консултаната пратила је ископавања капије Савског бастиона која је спровео Завод за заштиту споменика културе града Београда. У својству координатора, учествовала је у археолошким истраживањима тврђава Копријан код Дољевца и Марково кале код Врања. У оквиру пројекта „Купиник – последња престоница Бранковића и српско наслеђе у Војводини“, који се реализује у оквиру Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица, била је задужена за обраду и анализу керамичког материјала, металних и стаклених налаза средњовековног и нововековног периода. Током јесени и зиме, као ментор и сарадник на пројекту “Tracing connectivity via ceramic technology in riverine environment of the Middle Danube Region during the Ottoman period – DANUBE” (HORIZON Marie Skłodowska-Curie Actions – Postdoctoral Fellowships) обрађивала је и узорковала керамички материјал из Земуна, Сланкамена, Сремске Митровице, Шапца, Ђакова и Илока у Музеју града Београда, Истраживачкој станици „Петница“, Заводу за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Музеју Срема, Археолошком музеју у Осјеку и Музеју града Илока. Наставила је истраживање средњовековног накита прикупљањем компаративног материјала и литературе о касносредњовековним луксузним наушницама, у оквиру припреме публикације о Београдској колекцији накита, уз примену EDXRF методе за одређивање елементног састава наушница. Поред тога, започела је рад на систематизацији и анализи стаклених посуда са Београдске тврђаве.

Учествовала је на међународној конференцији *Rural settlements in context of urban hinterlands in the Medieval and Modern Period – Ruralia XVI* у Пољској, са презентацијом “Archaeological perspectives on periphery–centre interactions in medieval Serbia“. Када је у питању учешће на националним конференцијама, издвајају се: „Осма национална конференција византолога“ у Београду, где је презентовала коауторски рад „Град Браничево: нова сазнања“ и била члан Научног одбора конфе-

ренције, као и *Јесењи састајанак средњовековне секције Српској археолошкој друштва* у Бачу, где је представила резултате истраживања приобалног бедема Београдске тврђаве. Била је и члан Организационог одбора конференције *Привреда на ишту Европе и Балкана (од средњега века до савремене доба)* у организацији Историјског института и Института за етнологију Чешке академије наука. Крајем априла одржала је приступно предавање „Студије керамике у археологији и српска медијевистика – питања и преиспитивања“ у Одељењу историјских наука САНУ. Као члан редакција домаћих и међународних часописа допринела је припреми годишњих свезака часописа *Наслеђе, Годишњак града Београда, Studia universitatis hereditati* (Univerza na Primorskem, Копар), *Приноси към българската археология, Annales Instituti Archaeologici* и *Archaeologia Bulgarica*.

Докторски члан Игор Борозан је током године учествовао на националном пројекту „Религиозно сликарство на тлу Карловачке митрополије у 19. веку“, који финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије у сарадњи са Матицом српском. У категорији М43 објавио је рад „Српска уметност у Краљевини Југославији 1918–1941“ у књизи *Историја српског народа у Југославији. Књ. 1: Од уједињења до Априлског рата 1918–1941* (Српска књижевна задруга). У категорији М44 објавио је радове „Савремено тумачење Дома Јеврема Грујића = Contemporary Interpretations of the House of Jevrem Grujić“ у публикацији *Дом Јеврема Грујића = The House of Jevrem Grujić* (Завод за заштиту споменика културе града Београда); „Од националног светитеља до симбола обновљене Српске патријаршије: представе Светог Саве у српском сликарству XIX и прве половине XX века“ у зборнику *Свети Сава: 1175–2025* (Музеј Српске православне цркве; Православни богословски факултет); „Хуманиста у модерном добу: Војислав Вељковић и његов музеј“ у књизи *Бронзе из колекције породице Вељковић у збирци Факултета ликовних уметности у Београду* (Факултет ликовних уметности); као и „Српско историјско сликарство XIX века (основи, контекст, примери)“ у књизи *Приспевања предавања докторских чланова, књ. 3* (САНУ). У категорији М45 објавио је радове „Видосава Ковачевић: Слике и живот“ у књизи *Било једном у Београду: свети Видосаво Ковачевић* (Медија центар Одбрана); „Монументализација владара: коњанички споменици краља Александра I Карађорђевића“ у публикацији *Чувајте (ми) Југославију* (Музеј Југославије); „Косовско-метохијски зборник 9“ : [представљање књига на Трибини Библиотеке САНУ, Београд, 5. март 2024. године] у *Глас САНУ, књ. 434*. Одељење историјских наука, књ. 19 (Српска академија наука и уметности). У категорији М48 уредио је *Сенјандрејски зборник 5* (САНУ). У категорији М56 објавио је чланак у књизи *Сребрнина из колекција Историјског музеја Србије: материјалности и предметности као носиоци историјског памћења*. У категорији М63 објавио је радове „У служби нације: владарски портрет у српској визуелној култури XIX и почетком XX века“ у публикацији *Концепти национализма и патриотизма у српском политичком дискурсу* (Универзитет у Београду, Филозофски факултет); „In the Service of the Nation: The Ruler's Portrait in Serbian Visual Culture of the 19th and Early 20th Century“ у публикацији *Concepts of Nationalism and Patriotism in Serbian Political Discourse – Proceedings of the Conference held on 30–31 May 2024 at the University of Belgrade, Faculty of Philosophy* (Универзитет у Београду, Филозофски факултет); као и „Српски сликари у огледалу Дејана Медаковића (Урош Предић и Паја Јовановић)“ у књизи *Академик, истраживач, писац: Персоне Дејана Медаковића* (Матица српска).

Осврт секретара Одељења

Упркос одржавању тонуса редовних активности, у току године јасно су се осетиле последице недовољне обнове Одељења у неколико последњих изборних циклуса. Одељење је најстарије у Академији, неке важне области и дисциплине уопште нису заступљене, што раније није био случај, а број чланова је, упркос приливу нових, готово преполовљен у последњих двадесет година. И поред импресивних индивидуалних резултата, богате издавачке делатности и запаженог рада одбора повезаних са Одељењем, у протеклој години био је евидентан недостатак критичне масе за веће одељењске подухвате. У свему томе одређену улогу имали су и здравствени проблеми који су пратили знатан број чланова Одељења. Због свега тога, потенцијал и ресурси Одељења морају у наредној години бити изузетно рационално коришћени.

11. ОДЕЉЕЊЕ УМЕТНОСТИ

Састав Одељења

У свом радном саставу Одељење је током године бројало 16 чланова, и то девет редовних и седам дописних чланова. Секретар Одељења је био академик Иван Јевтић, а заменик секретара академик Јелена Јовановић.

Скупови Одељења

Током године Одељење је одржало осам скупова.

На I скупу, одржаном 27. фебруара, Одељење је именovalo дописног члана Дејана Миљковића за члана Комисије за задужбине САНУ; а дописног члана Миодрага Табачког за представника у Управном Одбору Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности. Усвојен је предлог академика Светислава Божића за формирање Одбора за издавачку делатност живих чланова САНУ, као и његов предлог да се формира нови индивидуални пројекат „Српски музички театар – од традиције до савремености“. Чланови Одељења су упознати са календаром јубилеја – годишњица рођења чланова САНУ у 2026. и 2027. години. Предложено је обележавање следећих годишњица у наредној години: сто година од рођења Николе Коке Јанковића; сто година од рођења Петра Омчикуса; 150 година од пријема прве жене у чланство Српског ученог друштва извођењем дела жена академика; као и 10 година од оснивања Огранка САНУ у Нишу. За 2027. годину дат је предлог обележавања следећих јубилеја: 100 година од рођења Ђорђа Злоковића; 35 година од интеграције ВАНУ у САНУ и оснивања Огранка САНУ у Новом Саду и 100 година од рођења Властимира Перичића. Упућене су честитке академику Јелени Јовановић на новој дужности директора Музиколошког института САНУ.

На II скупу, одржаном 27. марта, изабрана је дописни члан Александра Вребалов за члана Управног одбора Музиколошког института САНУ уместо академика Јелене Јовановић која ступа на дужност руководиоца Музиколошког института САНУ. Академик Сава Халутин је именован за представника Одељења у Академијском

одбору за високо образовање САНУ. Одељење се сагласило са иницијативом наследника заоставштине дела сликара и академика Стојана Ћелића за оснивање Легата Стојана Ћелића. Поклон је прихваћен са захвалношћу, јер слике академика Ћелића представљају вредан део националне ликовне баштине. Планирано је да део легата буде изложен у јуну на изложби посвећеној његовом стваралаштву. Међутим, постављају се питања правне и техничке природе која се односе на услове које поставља дародавац у свом обраћању, а која нису у надлежности самог Одељења. Дописни члан Миодраг Табачки је прелиминарно обавестио чланове Одељења о својој намери да тестаментарно обезбеди инвестициони фонд/донацију која би носила његово име. Тиме би, уз консултацију са члановима Одељења, била омогућена додела Награде „Миодраг Табачки“ за позоришну сценографију за дело које Одељење буде одабрало. Награда би била намењена најбољој позоришној сценографији за представу на неком од регионалних фестивала и за њу би могла да конкурише институција или уметник лично. Академик Табачки је изнео став да је потребно прецизно формулисати све појединости у вези са овом наградом на наредном скупу Одељења. Чланови Одељења су се једногласно сагласили са овом иницијативом.

На III скупу, одржаном 24. априла, дописни члан Дејан Миљковић је одржао своје приступно предавање „Основа и пресек – утицаји и размене“, док је дописни члан Желимир Жилник одржао своје приступно предавање на тему „Пет тематских кругова у мојим филмовима“. Чланови Одељења су упознати са предлогом формирања Легата Ивана Јевтића. Подржана је иницијатива дописног члана Мрђана Бајића да се одржи предавање француске архитекте Одил Дек око 20. јуна 2025. године. Академик Јелена Јовановић је упознала чланове Одељења са поновљеном усменом молбом наследника заоставштине почившег академика проф. др Властимира Перичића да Одбор за заштиту српске музичке баштине преузме легат академика Перичића. Због техничких проблема у вези са планираном реконструкцијом Палате САНУ предлог није реализован. Чланови Одељења су потврдили да је легат академика Перичића више него добродошао у Одбору, али да физички услови његовог смештаја у овом тренутку то не дозвољавају. Дат је предлог да се у Одбор унесе део легата који се физички може сместити у његов простор, а да се библиотека и преостали део за сада не унесе у зграду Академије, до остварења техничких услова. Тиме се врши редукција раније дате сагласности узимајући у обзир статистику Палате САНУ. Предложено је да се провери са Библиотеком САНУ и Музиколошким институтом САНУ да ли постоји могућност смештаја избора из библиотеке академика Перичића.

На IV скупу, који је одржан 30. маја, дописни члан Вида Огњеновић је одржала приступно предавање „Слово упознавања – Уметност или одбрана загрљаја“, док је дописни члан Александра Вребалов одржала приступно предавање на тему „Звук као простор сећања и исцељења: композиторски поступак у делима на тему савремених и историјских политичких превирања“. Чланови Одељења су се сагласили са предлогом дописног члана Слободана Шијана да се у простору хола у Кнез Михаиловој бр. 36, који је враћен на коришћење Академији, обезбеди сала за пројекције филмова и за организовање изложби.

На V скупу, који је одржан 25. септембра, чланови Одељења су подржали предлог градоначелника града Приједора, господина Слободана Јавора, да научна монографија о Сретену Стојановићу ауторке Вере Грујић буде заједничко издање САНУ и града Приједора, на електронској седници одржаној 23. јуна. Чланови Одељења су се, на својој електронској седници одржаној 1. септембра, сагласили са предлогом академика Јелене Јовановић да се заоставштина композитора и академика Енрика Јо-

сифа, која се налази у просторији Одбора за заштиту српске музичке баштине у Палати САНУ, допуни још једним бројем докумената драгоценим за композиторову биографију. Академијски одбор за архитектуру САНУ је упутио Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије „Примедбе на јавном увиду у нацрт измена и допуна Плана уређења дела приобаља града Београда за Пројекат ’Београд на води’“ да, осим Хале 1 буду сачуване и хале 2 и 3 Београдског сајма којима би се доделио статус споменика културе. Предлог је прихваћен.

На VI скупу, одржаном 30. октобра, чланови Одељења су примили информацију о одржавању тродневног одељењског научног скупа „Симфонијска музика после 1945. године“, који се одржава у сарадњи са Музиколошким институтом САНУ. Пошто није било предлога пројеката од стратешког интереса за ову годину, у дискусији на ову тему, дописни члан Мрђан Бајић је предложио да се за следећу годину осмисли заједнички пројекат Одељења. Дописни члан Мрђан Бајић је обавестио Одељење о току разговора са управником Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу академиком Милошем Ђураном и управницом Галерије и директорком Народног музеја Шумадије госпођом Катарином Бабић, а у вези са обележавањем јубилеја 100 година од рођења академика Николе Коке Јанковића у 2026. години. Редовни члан Јелена Јовановић је обавестила чланове Одељења о потреби да се именује координатор пројекта САНУ и Етнографског института САНУ и Кинеске академије наука. Предлог је да у перспективи координатор буде неко од чланова архитектата, будући да је тема потенцијалног пројекта у будућности традиционална архитектура. Александра Вребалов је предложила пројекат који би могао да обједини све области уметности у оквиру Одељења, а који би се, на пољу музике, могао сагледати кроз рефлексију о историјском питању које су, на различите начине, постављали Драгутин Гостушки, Енрико Јосиф и Властимир Трајковић о духовној и уметничкој мисији српске музике у савременом свету. Резултати пројекта представљају основу за бољи увид у најзначајније ствараоце, њихова достигнућа и утицај на токове уметности XXI века. Дописни члан Мрђан Бајић је предложио да се на будућим састанцима Одељења установе радне сесије у вези са личним радом чланова Одељења.

На VII скупу, који је одржан 27. новембра, дописни члан САНУ Мрђан Бајић изнео је своју примедбу о дужини трајања састанака Одељења, о размени мишљења о актуелним темама и садржајима; о проблему избора председника и чланова жирија за Венецијанско бијенале, као и о могућности да се испред Одељења излази у јавност. Чланови Одељења дискутовали су о дневним дешавањима у земљи и били су веома активни у размени мишљења у вези са тренутном ситуацијом. У дискусији су учествовали: академик Бранислав Митровић, академик Милица Стевановић, академик Сава Халутин, дописни члан Вида Огњеновић, дописни члан Слободан Шијан, дописни члан Дејан Миљковић и дописни члан Желимир Жилник. Посебно је истакнута потреба да се улози струке, коју закон јасно препознаје, обезбеди одговарајући значај, будући да се њен глас у пракси сувише често занемарује. Истакнуто је да је допис ОУ и његовог одбора за архитектуру поводом Генералштаба наишао на позитиван одјек у јавности, али и да је потребно упутити редакције које о томе извештавају да саопштења преносе у изворном, неизмењеном облику. Вођена је расправа о актуелним питањима из домена архитектуре и уметности када су чланови имали прилику да искажу своје ставове и забринутост као најпозванији представници своје струке и на крају је константовано да постоји потреба да остане забележено да је у Одељењу уметности било реакција на постојеће стање и да тренутно живимо у изузетно изазовном историјском раздобљу.

На VIII скупу, који је одржан 25. децембра, усвојени су: Извештај о раду Одељења у 2025. години, Извештај о раду Музиколошког института САНУ у 2025. години, Извештај о раду одбора и личних пројеката у 2025. години, План рада одбора и личних пројеката у 2026. години; План предавања, скупова и путовања у 2026. години; Издавачки план Одељења за 2026. годину и два предлога за нове индивидуалне пројекте дописних чланова Александре Вребалов и Слободана Шијана.

Одбори и пројекти Одељења

На старању Одељења у протеклој години била су три одбора: Одбор за *Речник појмова из области ликовних уметности и архитектуре*, чији је руководилац дописни члан Мрђан Бајић; Одбор за заштиту српске музичке баштине, чији је руководилац академик Јелена Јовановић; и Одбор за етномузиколошка истраживања у Србији, чији је руководилац академик Јелена Јовановић. Одељење покрива активности на осам пројеката – „Савремена српска музичка сцена“ (руководилац академик Светислав Божић); „Легат Олге Јеврић“ (руководилац академик Душан Оташевић); „Ликовне уметности и архитектура у антици и средњем веку“ (руководилац академик Мира Радојевић); „Истраживање појмова ликовних уметности: модерно доба“ (руководилац академик Милица Стевановић); „Истраживање појмова из области архитектуре и урбанизма“ (руководилац академик Милан Марић); „Истраживање појмова из области теорије, филозофије и психологије уметности“ (руководилац академик Душан Оташевић); „Концертна музика Ивана Јевтића“ (руководилац академик Иван Јевтић); и „Очување традиционалног музичког и архитектонског наслеђа у Републици Србији“ (руководилац академик Јелена Јовановић). Извештаји о саставу ових одбора и учесницима у пројектима, као и приказ њиховог рада у текућој години, и план рада за наредну годину наћи ће се у одговарајућем извештају приказаном у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2025. годину.

Награде и признања

Академик Бранислав Митровић је добитник Годишње награде УЛУПУДС-а за стваралаштво у 2024. години. Освојио је и другу награду на VII Балканском архитектонском бијеналу (БАБ) у категорији *Урбанизам и јавни простори*. Академику Светиславу Божићу је уручена Повеља града Лознице за развој трајних друштвених вредности Републике Србије и града Лознице; као и Захвалница Министарства одбране, Управе за односе са јавношћу, Уметничког ансамбла „Станислав Бинички“ за најзапаженији концерт сезоне *Мейхохијска појања*. Дописни члан Слободан Шијан је добитник Награде за изузетан допринос развоју српске кинематографије, која му је додељена током одржавања „Карловци филм фестивала“ (Сремски Карловци). Награду му је уручио дописни члан САНУ редитељ Желимир Жилник. Дописни члан Слободан Шијан је добитник и награде „Кључ катере“, која му је додељена током одржавања 19. интернационалног филмског фестивала „Први кадар“ у Зворнику (БиХ) за посебан допринос историји домаће и светске кинематографије. Дописном члану Желимиру Жилнику су додељена следећа признања и награде стручних жирија фестивала за рад на филму *Ресистенција или сан и јавна ствар тарге*: Награда *ФИПРЕСЦИ* (Удружење филмских критичара Европе) за најбољи играни филм на фестивалу *Go East* у Висбадену (Немачка); Награда *АПРЕЦИ* (Удружење филмских критичара Јужне Америке) за најбољи филм на 16. *Festival de Cine Al Este* у Лими (Перу); Награда *Premio Anno Uno*, за животно дело, на фестивалу *I Mille Occhi* у Трсту (Италија); Награда за животно дело и допринос кинематографији на 25.

Филмском фестивалу СОФЕСТ 2025 у Сопоту; Награда жирија за најбољи филм фестивала *Laceno d'Oro* у Авелину (Италија); и Награда жирија за најбољи филм фестивала и Награда за режију на Фестивалу српског филма у Чикагу.

Институти на старању Одељења

На старању Одељења је Музиколошки институт САНУ. У току године је у Музиколошком институту (МИ) САНУ било 25 запослених, од тога њих 22 је у научним (седам научних сарадника, шест виших научних сарадника, четири научна саветника), истраживачким (три истраживача-сарадника) и сарадничким звањима (два), као музиколози, етномузиколози и етнокореолози (само једна сарадница). До 17. марта функцију директора обављала је др Катарина Томашевић, научни саветник; од тог датума надаље на тој функцији је др Јелена Јовановић, научни саветник и академик Одељења уметности САНУ.

Рад МИ САНУ финансира се од стране Министарства науке, технолошког развоја и иновација (МНИТРА) Републике Србије. За поједине издавачке и друге пројекте Институт конкурише и добија средства од Министарства културе РС и Фонда за културна давања СОКОЈ-а. Ове године су сарадници појединачно и у тимовима аплицирали за међународни пројекат који подржава Фонд за науку МНИТРА.

Институт је наставио са редовним публиковањем реномираног међународног музиколошког и етномузиколошког часописа *Музикологија / Musicology* (категорије М 22). Током године штампани су бројеви 38 (I/2025), 39 (II/2025) и, као посебна свеска, за 25 година издажења часописа, Библиографија часописа *Музикологија* (2001–2025).

Настављена је богата издавачка делатност Института, објављене су монографије: др Милош Браловић, *Јосип Славенски: Асироакустичка. Један аутобиографички дискурс*; проф. др Александар Сердар, *The Art of Interpretation*; Драгутин Гостушки, *Време уметности*, друго издање; др Марија Голубовић, *Улога руске емиграције у музичком животу Београда (1918–1941)* – за ову публикацију ауторка је добитник награде Руског научног института. Током године објављена су и следећа нотна издања: партитура опере *Свиџон* Стевана Христића у две свеске и клавијирски извод исте опере, једна свеска, и *Енрико Јосиф – солистичка и камерна дела*.

Сарадници су објавили велики број самосталних ауторских студија, чланака, поглавља у тематским монографијама, научних критика и других прилога у реномираним издањима: часописима, монографијама, зборницима радова и бројним другим гласилима у Србији и иностранству. Учествовали су на великом броју научних скупова, симпозијума и конференција. Ове године МИ је био, у сарадњи са Одељењем уметности, домаћин тродневног међународног скупа *Симфонијска музика после 1945. године*, који је окупио бројне угледне научнике из земље и света. Успостављена је сарадња са више научних и културних институција у земљи и иностранству.

Изузетно богати Архив и Библиотека Института чувају различиту врсту грађе, од рукописа и преписа дела српских композитора, преко рукописа и преписа етномузиколошких записа, до штампаних музикалија. Библиотека функционише и као јавна установа која излази у сусрет заинтересованима из различитих професија и професионалних захтева. И током ове године набављене су нове публикације и оформљени су легати појединих српских научника.

Током године сарадници Института учествовали су у процесу ревидирања Класификације научних дисциплина, за шта су били замољени и од стране Националног комитета. Такође, сарадници су се ангажовали у припреми стратегијских програма развоја и рада Института, имајући у виду главне смернице у музиколошком и

етномузиколошком (и етнокореолошком) раду на простору Србије, са синхронијском и дијахронијском перспективом и интересима домаће науке.

Сарадници Института укључени су и у рад појединих Одбора Одељења уметности: Одбора за заштиту српске музичке баштине и Одбора за етномузиколошка истраживања, као и једног индивидуалног пројекта „Очување музичког и архитектонског наслеђа у Републици Србији“ (руководилац: акад. Ј. Јовановић). Сарадници су такође укључени у рад Огранка САНУ у Нишу, пројекта „Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса“, сарађују са Факултетом уметности у Нишу, Етнографским музејом у Београду, Научно-образовно-културним центром „Вук Караџић“ у Тршићу и другим институцијама. Такође, сарадници активно учествују у формирању номинација елемената Нематеријалног културног наслеђа за Националну листу Унеска: *певање на бас и српско народно црквено појање*.

Концерти у Галерији САНУ

„Циклус концерата у Галерији САНУ“ остварен је у периоду од 16. јануара до 18. децембра. Ове године пројекат „Концерти у Галерији САНУ“, који спроводи Галерија САНУ, није добио средства од Министарства културе Републике Србије и Секретаријата за културу Града Београда. Снимање концерта и шпимовање концертног клавира је финансирано из Фонда САНУ. У програму „Циклус концерата у Галерији САНУ“ су концерти који су одржани у изложбеном простору Галерије САНУ према планираној динамици – организовано је 62 концерта. На њима је наступило 120 извођача: 80 солиста, 19 клавирских сарадника и три камерна ансамбла. Одзив публике био је добар. Укупно је било око 7 440 посетилаца. Највећи број учесника је из Београда. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије – Новог Сада и Ћуприје. Наступали су и уметници из других држава – Русије, Енглеске, Аустрије, Кореје и Француске. Остварена је сарадња са Културним центром Београда кроз „Фестивал чембала“ и са Музиколошким институтом САНУ. Награда „Станојло Рајић“ за концертну сезону 2023/2024. додељена је 16. јуна младом једанаестогодишњем виолисти из Русије Тимофеју Степанову. У 2023. години добијена су средства од Министарства културе Републике Србије за одржавање концерта „Камерна музика композитора – академика“ у износу од 920.000,00 РСД у Културном центру „Иво Андрић“ у Пекингу. Због расположивих термина, концерт је био реализован 15. марта 2025. Средства су анексом уговора пребачена у 2025 годину. На концерту су изведене композиције: Душана Радића, Василија Мокрањца, Исидоре Жебељан и Ивана Јевтића. Концерту је присуствовао и академик Иван Јевтић. На аудицији, које су у току године одржаване ради ангажовања младих уметника – дебитаната на концертном подијуму, изашло је 15 кандидата.

Делатност чланова Одељења

Академик Душан Ойашевић је током године приредио једну самосталну изложбу под називом „Зрно жита“ у Ужицу у Градској галерији. Учествовао је на две колективне изложбе – „Скулптурално – путовање...простор...контекст“, у Галерији СУЛУВ, Мали ликовни салон, Дистрикт у Новом Саду, и на колективној изложби „У лавиринтима знакова и симбола“ у Палати уметности „Мадлена“ у Београду.

Академик Бранислав Мићковић је током године изабран за интернационалног члана АНУРС. Учествовао је на четири конкурса – урбанистичко-архитектонском

конкурсу за Централну универзитетску библиотеку у Подгорици (трећа награда); конкурс за идејно архитектонско решење Градске гараже у Колашину; конкурс за идејно архитектонско решење Друге гимназије у Подгорици (откуп); и конкурс за идејно архитектонско решење затвореног базена, Пљевља. Дизајнирао је следеће архитектонско-грађевинске пројекте: идејни и главни пројекат Акваријума на Ушћу, Београд; и идејни пројекат једнопородичне куће, Подгорица. Учествовао је на три изложбе – 34. Међународном салону урбанизма; Годишњој изложби архитектонске секције, УЛУПУДС; БАБ – Балканском архитектонском бијеналу (Музеј града Београда). Објавио је један научни рад “The typological genesis of inherited patterns of Mediterranean architecture: wall, shadow, and terraced landscape in contemporary spatial models on the Montenegrin coast” у Драган Вукчевић (Ed.) *Mediterranean cultures in dialogue* (Црногорска академија наука и уметности); четири чланка у часопису *М-квадрант* („Hotel Kamenovo: Arhitektura zida inspirisana prostorima maslinjaka”, „Парк пријатељства и идејно рјешење Природњачког музеја и Акваријума у Београду”, „Royal Gardens u potpisu studija Mitarh”, „Шеталиште у Будви по рјешењу студија МИТарх”) и одржао пет предавања: „Типолошка генеза наслеђених образаца медитеранске архитектуре: зид, сенка и терасasti пејзаж у савременим просторним моделима на црногорској обаласти”, Црногорска академија наука и уметности; „Архитектура као културни чинилац у савременом урбаном простору” на научно-стручном скупу Српске академије наука и уметности *Култура: дугорочно сипра-иешко улаиње*; „Однос према окружењу” на Балканском архитектонском бијеналу (Галерија Музеја града Београда); „Традиционални елементи пејзажа и архитектуре у савременим просторним моделима на црногорском приморју” у оквиру манифестације *Дани европске баштине 2025* (Будва) и предавање на конференцији *Наслијеђе (у) садашњости и будућности*, „Зид, сенка и вртача у савременим просторним моделима на црногорском приморју – паштровски амбијент као инспирација” (Свети Стефан). Рецензирао је монографију *Палата САНУ*, аутора др Милана Просена, у издању САНУ, и један предлог у чланство ЦАНУ. Отворио је једну међународну конференцију и изложбу, одржао уводну реч на додели Награде „Ранко Радовић” и био гост у једном поткасту и форуму.

Академик Тодор Сивановић је током године приредио изложбу „Океан.Ехо. Тодор” у Галерији РТС-а, поводом које ће на РТС-у бити снимљен телевизијски формат *Палата културног наслеђа*. Објавио је две књиге монографског карактера *Океан.Ехо.Тодор* са репродукцијама 111 слика из циклуса „Океан” и *Свјетлост.Линија.Гавран*. ЈУ Музеј града Будве је у својој галерији у Петровцу организовао изложбу његових радова под називом „Линија Тодорова”. У независној продукцији се снима документарни филм о његовом раду под називом *Ја сам њи*.

Академик Иван Јевтић је секретар Одељења уметности САНУ. Током године је компоновао три нова дела: квинтет за 4 контрабаса *Quatre pour quatre*, једно дело за трубу и клавир и један трио за кларинет, бас кларинет и клавир, који је у завршној фази компоновања. Одржана су три ауторска концерта камерне музике, а изведено је и једно симфонијско дело за велики симфонијски оркестар на Коларчевом народном универзитету у Београду; као и целовечерњи ауторски концерт камерне музике на фестивалу у Књажевцу. Такође, одржан је и ауторски концерт у Палати уметности „Мадлена” и три концерта на Косову и Метохији (Зубин Поток, Косовска Митровица и Грачаница), на којима је изведен један део његове симфонијске слике за сопран, флауту и клавир *Задужбина Косова* у клавирском издању.

Академик Милица Сивановић је током године наставила рад на припремама за планирану самосталну изложбу. Учествовала је на међународној изложби *Седми ликовни сусрети*, од 27. октобра до 12. новембра, у Културном центру Кућа краља Петра, са пројектом *Одмрзавање*. Изложене су две слике, једна из 1955, а друга из 2025, при чему је нова слика проистекла из незавршене старе, на тему *Лов -?* (оружје узети или оставити). Написала је текст *Убијање хоризонтиа*, који је објављен (у скраћеној варијанти) на сајту недељника *Рагар*.

Академик Светислав Божић је током године компоновао следећа дела: *Зайис из Феликс Ромулијане* (фантазија за клавир), *Зайис са Сивујева Ђурђевих* (симфонијска поема), *Предах* (концерт за симфонијски оркестар) и *Албум лаких лирских комада за клавир* (за две и четири руке). У току године је имао велики број јавних извођења и његова дела су извођена и емитована у Србији и у иностранству: *Воскресеније Христово* (за мешовити хор), Задужбина И. М. Коларца, Београд; *Византијски мозаик* (за клавир), Париз, Француска; *Јуићење у Бањској*, симфонија СОРТС, емитовани делови Литургије Св. Јована Златоуста за мешовити хор; *Блажени нишчи духом* (молитва за басо-прогонио и мешовити хор); *Крунисања у Жичи* (симфонијска поема); *Молићва Рачана* (духовни концерт); *Мејхохијска јојања* (концерт за клавир); *Духовна музика за клавир*. *Кондак* (за мешовити хор); *Сивуденица* и *Хиландар* (за клавир). Одржан је ауторски концерт у Дому Војске Србије на коме су изведена три клавирска концерта *Мејхохијска јојања*, *Рашки мозаик*, *Најеви Бајрдана* и арија *Елеија*, *Сумрак на сивазама Десивојовим*, *Кроз сам мој равни*, *Изнад Рашке свиће зора* (за мушки хор), химна Рашких духовних свечаности, *На млади недељу* фантазија за кларинет и гудаче (Бања Лука, Р. Српска и Будимпешта, Мађарска), *Србија* (поема за мешовити хор); *Швајцарски СендАндреје* (симф. поема), *Ноћ у Кареји* арија за бас соло и симф. оркестар (варијанта са клавиром, из опере *Меланхолични снови грофа Саве Владиславића*). Приређено је и ауторско вече у Храму Св. Симеона Мироточивог у Београду – изведен је духовни концерт за мешовити хор *Хиландарски јалимисесии*, *Сан Господара свейлосии* (фантазија за клавир четвороручно), *Са Карпаија* (концерт за женски хор, два клавира и гудаче), *Три јризора из долине јорјована* (за гудаче), *Ваведењске јесме* (за сопран и клавир четвороручно), *Празнично вечерње* (за мешовити хор). Дао је неколико интервјуа (*Печай*, *Српске новине* из Подгорице, ТВ Храм), укључујући и интервјуе за РТС 3 (у оквиру серијала интервјуа академика САНУ), *Животи са музиком*, РТС 3 (портрет композитора), у Минхену, Паризу, Гетеборгу, Солуну, Прагу, у конзулатима и амбасадама Републике Србије. Говорио је на промоцији књиге о страдању Срба у НДХ (1941–1945), у Библиотеци града Лознице („Уметност као мера живота – стваралац у огледалу завичаја“). Написао је низ рецензија. Руководио је или је био члан организационих одбора скупова посвећених угледним музичарима, академицима, стваралачким правцима, који су одржани под сводовима САНУ.

Академик Сава Хатујин је током године извео и реализовао следеће скулптуре: „Дворишна капија“ у гипсу и одливање у бронзи; нова скица скулптуре „Михаило Пупин“ у гипсу и одливање у бронзи. Израдио је следеће дводимензионалне радове – 50 цртежа и 10 слика у комбинованој техници. Одржао је приступну беседу за редовног члана САНУ „Бронзани огртаци“ и приступну беседу за редовног члана у Огранку САНУ у Новом Саду „Говор форме као инструмент саопштавања код вајарке Олге Јеврић“. Направио је избор дела која су изложена на изложби дела из колекције Огранка САНУ у Новом Саду „Ликовна смена стилова у различитим савременим догађањима“. Поклонио је две скулптуре у бронзи Галерији САНУ у Београду и једну скулптуру у бронзи и десет цртежа (лавирани туш) Огранку САНУ Новом Саду.

Академик Јелена Јовановић је током године обављала активности у телима САНУ кроз: 1) председавање Одбором за заштиту српске музичке баштине и Одбором за етномузиколошка истраживања; 2) председавање индивидуалним пројектом „Очување музичког и архитектонског наслеђа у Републици Србији“; 3) координирање пројектом „Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса“ Огранка САНУ у Нишу и билатералним пројектом “Living in the Age of Permanent Crisis. Social and Cultural Dimensions” САНУ и БАН; 4) чланство у другим одборима. Заменик је секретара Одељења уметности. Рецензирала је неколико научних радова за зборнике и часописе и једну монографију. Објављени су радови: 1) у целини: а) поглавље са својом аутобиографијом, едиција САНУ о женама академицима; б) (са др Д. Ј. Михајловић) уреднички текст за зборник о Тихомиру Вујичићу; в) текст о Т. Вујичићу и традиционалној музици Срба у Мађарској; г) о Т. Вујичићу и преговарању идентитета као инсајдера и аутсајдера; д) о групама „Црнућанка“ и „Моба“ и манастиру Враћевшници; ђ) о животу који прати певање бордуна (Естонија); 2) у изводу, на скуповима: а) (са мср Љ. Поповић) о младим певачима и традиционалним песмама у КУД-у у Тополи (Београд); б) о браћи Роцков, појцима и певачима из Батање, Мађарска (Њитра, Словачка); в) о лику и делу проф. др Д. Девевића, етномузиколога (Београд); 3) лексикогр. јединица о традиционалном вишегласју у Србији за енциклопедију *Polyphonia mundi*. Уређено је (са др Д. Лајић Михајловић) међународно издање: *Tihomir Vujčić / Tihomér Vujicsics and musical traditions of South Slavs in Hungary* (САНУ, МИ САНУ и Истраживачки центар за хуманистику МАН). Одржала је приступну беседу у САНУ „Српско традиционално вокално музичко наслеђе“ и једно предавање по позиву “Serbian vocal tradition” (Драбеши, Летонија). Учествовала је у раду комисија за звање редовни професор (ФМУ) и виши научни сарадник (МИ САНУ). Била је члан жирија на такмичењу музичких школа за српско традиционално певање. На пољу уметничког рада је као солиста учествовала у међународним вишемедијским уметничким перформансима *Moments of Sharing: Threshold u Beautiful Night* у ансамблу *halka art Resonance Ensemble*, изводећи традиционалне песме на српском језику (Истанбул). Постављена је песма *Кажи ми, кажи Срба* из Мађарске на Јутјуб каналу. Снимала је певање и говор за документарни филм и руководила наступима и радионицама са певачком групом „Моба“.

Дописни члан Слободан Шијан је током године имао следећа задужења у САНУ: био је члан Одбора за вештачку интелигенцију, члан Уређивачког одбора *Српске енциклопедије*, члан Стручног савета Библиотеке САНУ и члан Савета Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ. Током године већи део времена је посветио раду на завршетку свог индивидуалног пројекта у САНУ „Слободан Шијан у огледалу критике“, издавању билингвалне књиге (на српском и енглеском) *Слободан Шијан у огледалу критике (Slobodan Šijan in Review Mirror)*, која садржи изабране текстове других аутора из земље и иностранства, о његовом мултимедијалном уметничком раду (визуелна уметност, филм и књиге). Током године је био посвећен и раду на свом целовечерњем играном филму *Буди Бој с нама*, чији је завршетак блокиран због недостатка средстава (остаје да се уради синхронизација, израда дигиталног негатива и позитив копија за приказивање у биоскопима). Филм је приказан на 28. фестивалу словеначког филма у Порторожу, као мањинска копродукција са Словенијом и као филм у припреми, зато што још нису урађене завршна монтажа и обрада звука и финална обрада слике. Учествовао је по позиву на две значајне ретроспективне групне изложбе југословенске уметности, у Црној Гори и Хрватској. Првог дана прве изложбе *Желим видјети моје џланине*, која је отворена 5. октобра на Цетињу, у Зетском дому је приказан програм експерименталних филмова у вези са радом Слободана Шијана: *Видео фасцикла: Трајом*

Хичкока (2005), *Area Three* (1970) и *Вукица Ђилас – Home Movies*. У оквиру ове велике изложбе, Слободан Шијан је био представљен са 15 радова из циклуса *Вршоплавица – фотосеквенце* (дигитални фото принт и видео). Током изложбе је учествовао у разговору са публиком. Друга изложба на којој је учествовао са својим циклусом радова *Самоубиство медија* (ксерокс, фотографија, филм и видео) је изложба *Нинџиџа*, одржана у Загребу у Галерији Културног центра Срба, која у фокусу има радове српских, хрватских и словенских уметника настале од 1920-их до 2020-их. Био је члан комисија за пријем доцента филмске режије на Факултету драмских уметности у Београду и Академији уметности у Београду.

Дописни члан *Миодраг Табачки* је током године реализовао две самосталне изложбе, „Миодраг Табачки, живот и дело“ у Народном музеју у Зрењанину и „Стварности и илузије – Миодраг Табачки“. Био је члан жирија на Југословенском позоришном фестивалу „Без превода“ у Ужицу. Био је ангажован на припремном сценографском раду (сценографске слике и цртежи) за представу *Тврдица* (Молијер) у Националном театру „Иван Вазов“ у Софији.

Дописни члан *Мрђан Бајић* је током године у САНУ био ангажован на организацији уметничког представљања Одил Дек (*Odile Decq*) у Свечаној сали САНУ; био је члан Стручног савета Галерије САНУ и председник Уређивачког одбора *Речника јојмова ликовне уметности и архитектуре*, 4 том; био је председник жирија за доделу Награде „Иван Табаковић“; одржао је предавање на скупу „Култура: дугорочно стратешко улагање“ у Свечаној сали САНУ. Такође, радио је на пројекту „Трансформација скулптуре кроз векове“; на публикацији *Хенри Мур и послерајини модернизам*, а координирао је и обележавање стогодишњице рођења академика Николе Коке Јанковића. Био је посвећен наставку рада на великим скулптурама за отворени простор – „Посејдон“ (бронза, инокс, Београд) и „Последња фонтана“ (алуминијум, полиестер, бакар, инокс, Београд) и раду у атељеу. Његова излагачка активност је везана за изложбе: *Histoires Personnelles / Realites Politiques*; MAC Lyon – *Личне историје / њолиничка реалности*, Музеј савремене уметности, Лион; *Субдокументи*; *Collegium Artisticum* (Сарајево); *Tentativo – Giuseppe Pietroniro and Mrdjan Bajić* (резиденција амбасаде Републике Италије, Београд) и *Скулптурално: Путовање... Просијор... Конјекст*... у Галерији СУЛУВ, Мали ликовни салон, Дистрикт (Нови Сад).

Дописни члан *Александра Вребалов* је током године била члан Комисије за трибину у Огранку САНУ у Новом Саду и члан Комисије за Галерију „Платонеум“ у Огранку САНУ у Новом Саду. Одржала је приступно предавање „Звук као простор сећања и исцељења: композиторски поступак у делима на тему савремених и историјских политичких превирања“ 30. маја у Одељењу уметности САНУ у Београду; као и предавање „...пригрили ме, суседе, у ово невреме...“ (Александра Вребалов и др Ира Проданов) 5. марта у Огранку САНУ у Новом Саду. Била је члан Програмског одбора међународне научне конференције „Симфонијска музика после 1945. године“. Током године компоновала је следећа дела: *Four Faces, Four Wings* (за квартет саксофона), наручено од стране Calouste Gulbenkian Foundation и Philharmonie de Paris; *Love Canticles* (за симфонијски оркестар и хор), наручено од стране Boston Symphony Orchestra (светска премијера: Boston Symphony Orchestra & Tanglewood Festival Chorus) и *Cardinal Directions* (за солисту и гудачки квартет), наручено од стране Kronos Quartet, уз подршку David Harrington Research Fund. Реализовано је више од 100 јавних извођења њених дела – 24 концертна и сценска дела у 43 града и

15 земаља укључујући: Carnegie Hall (Њујорк), Symphony Hall (Бостон) и Musikverein Wien (Беч). Комплетна листа извођења у 2025. години доступна је на www.aleksandravreblov.com. Добитник је Награде „Даринка Матић Маровић“ за изузетан допринос уметничкој музици у региону бивше Југославије (фестивал *KotorArt*, Црна Гора) и награде *ASCAP PLUS Award* – годишњег признања које додељује Америчко друштво композитора, аутора и издавача за изузетну активност и међународну извођеност дела ван комерцијалних медијских токова. Радови и медијски прикази о стваралаштву Александре Вребалов обухватају стручни рад „Иновација и прагматизам у симфонијским делима Александре Вребалов“ (Роберт Кирзингер) представљен на конференцији САНУ „Симфонијска музика после 1945. године“, као и рецензије у угледним америчким медијима (*The New York Times*, *The Boston Globe*, *New York Classical Review*, *San Francisco Chronicle* и други) поводом извођења дела *Gold Came From Space*, *Love Canticles*, *Cardinal Directions*, *This Kiss for the Whole World* и *The Knock*. Изводила је наставу на основним и докторским студијама на класи Композиције на Академији уметности у Новом Саду. Била је члан комисије за оцену и одбрану две докторске дисертације. Учествовала је на следећим фестивалима: *Cabrillo Festival* (Санта Круз), *Composers Forum* (Универзитет у Њујорку) и *San Francisco Conservatory of Music*.

Дописни члан Желимир Жилник је током године, поред учешћа у раду Одељења уметности САНУ, свој професионални ангажман усмерио на јавно представљање свог дугометражног играног филма *Респицијација, или, Сан и јава сшаје јарге* (интернационални наслов филма *Eighty Plus*). Филм је имао интернационалну премијеру на фестивалу Берлинале (14. фебруар), као једини представник Србије, са три фестивалске и две пројекције организоване за новинаре и презентацијом на Филмском и телевизијском маркету Берлинала у оквиру штанда Филмског центра Србије. Након премијере, филм је приказан на бројним међународним фестивалима и културним институцијама у Европи, Јужној Америци, Аустралији и САД (Немачка, Аустрија, Хрватска, Словенија, Италија, Велика Британија, Холандија, Луксембург, Португал, Шпанија, Литванија, Бразил, Перу, Колумбија, Аустралија, Русија, Босна и Херцеговина), на којима је дописни члан Желимир Жилник учествовао у разговорима са публиком и медијима. Домаћа премијера одржана је у склопу 18. међународног филмског фестивала *Белгокс* у Београду (21. мај), након чега су уследиле пројекције на значајним фестивалима и манифестацијама у Србији и региону. Поред фестивалских активности, учествовао је по позиву организатора на више међународних стручних скупова, научних симпозијума и уметничких изложби међу којима су: програм „Форум о култури Европе – Уметност против тираније“ у центру *De Balie* (Амстердам), филмски симпозијум *Slano Film Days* (Славо/Дубровник) и *Pag u klasa – кријичке персејекције о (не)видљивости радничке класе у Немачкој* (Мајнц), изложба *Offener Prozess* (Кемниц), програм *Performa Biennial – Occasionally Human* у *Anthology Film Archives* (Њујорк), *ХисџоФесџи* у организацији Универзитета Белвал (Луксембург) и мултимедијална изложба *REImagine* у оквиру *7th Herbtsalon* (Берлин), са излагањима и уметничким радовима.

Дописни члан Дејан Миљковић је члан следећих комисија у САНУ: Комисије за откуп и поклоне уметничких дела САНУ, Комисије за утврђивање вредности уметничких дела која улазе у Уметничку збирку САНУ и Комисије САНУ за задужбине. Потпредседник је Академијског одбора за архитектуру и члан Комисије за доделу Награде САНУ из области друштвених и хуманистичких наука за 2025. го-

дину. У САНУ је одржао приступно предавање „Основа и пресек – утицаји и размене“. Дизајнирао је следеће архитектонско-грађевинске пројекте: идејно решење реконструкције хола САНУ у Кнез Михаиловој 35 за потребе новог изложбеног простора и камерне сцене; идејно решење реконструкције Клуба Задужбине Илије М. Коларца, Студентски трг бр. 5, Београд; идејно решење за стамбени објекат – градска вила на Бежанијској коси, Београд и идејни и главни пројекат за стамбени комплекс у Борчи, Београд. Дао је један интервју. Био је члан неколико жирија: жирија на међународном конкурс за идејно решење зоолошког врта на Ади Циганлији у Београду; жирија на међународном анкетном конкурс за Просторно-програмски концепт за урбану и пејзажну ревитализацију подручја између улица Б. Паровића, К. Вишеслава, М. Закића и В. Роловића, Београд; жирија на међународном архитектонском конкурс за идејно решење Централне универзитетске библиотеке у Подгорици и жирија за студентски пројекат године на Архитектонском факултету у Подгорици. Учествовао је као излагач и на округлом столу на 20. Београдској интернационалној недељи архитектуре (*Javnosti arhitekture*), Велика награда архитектуре за животно дело Удружења архитеката Србије (Културни центар Београд) и на изложби *Piranesi 2024* (Међународна архитектонска изложба у МСУВ, Нови Сад). Током године је учествовао на два конкурса – позивном конкурс за идејно решење пословног објекта „ИССЕ“ у Облаковској улици у Београду и конкурс за урбанистичко-архитектонско решење стамбено-пословног комплекса „Градски стан“ у Подгорици.

Осврт секретара Одељења

Одељење је током године било активно на више уметничких и истраживачких поља.

На пољу сликарске делатности, и то у оквиру рада Галерије САНУ и Галерије науке и технике, посебно бих истакао да су јубилеји 100 година од рођења Младена Србиновића и 100 година од рођења Стојана Ћелића обележени великим ретроспективним изложбама у Галерији САНУ.

Архитектонска секција је у оквиру 13. Међународне конференције о архитектури организовала изложбу у Галерији науке и технике САНУ. Породица Стојана Ћелића је поклонила САНУ слике академика Ћелића које свакако представљају вредан део националне ликовне баштине, а сада су у власништву Академије. Архитекта Одил Дек је одржала предавање у Свечаној сали Палате САНУ.

Почетком године, марта месеца, одржан је концерт камерне музике српских композитора академика САНУ у Српском културном центру у Пекингу. Доктор музикологије Силви Нисефор је одржала у фебруару месецу предавање у Свечаној сали Палате САНУ. Крајем октобра је одржан тродневни међународни научни скуп „Симфонијска музика после 1945. године“ у сарадњи са Музиколошким институтом САНУ. На том скупу је узела учешће др Силви Нисефор која је говорила о симфонијској музици академика Ивана Јевтића. Одбору за заштиту српске музичке баштине САНУ су достављени материјали из заоставштина академика Властимира Перишића и материјали академика Енрика Јосифа.

Напоменуо бих да је завршен трогодишњи пројекат дописног члана Слободана Шијана „У огледалу критике“ штампањем ексклузивне и веома лепо графички и визуелно опремљене монографије о његовом раду из угла познатих светских и домаћих критичара филмске уметности. Истакао бих и то да је дописни члан Желимир Жилник добио веома важну награду *Premio Anno Uno* за животно дело, на фестивалу *I Mille Occhi* у Трсту (Италија).

Као секретар Одељења, потрудио сам се да Одељење настави са успешним радом и у овој години. Осврнувши се на личне извештаје о раду чланова Одељења уметности, могу да констатујем да су сви чланови – уметници нашег Одељења, како на креативном плану, тако и у спровођењу својих замисли и идеја, остварили један висок ниво стваралаштва.

12. ФОНД САНУ ЗА ИСТРАЖИВАЊА У НАУЦИ И УМЕТНОСТИ

Уводне напомене

Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности остварио је у 2025. години укупан приход у износу од 77.000.000,00 динара, од Буџета Републике Србије. Одлуку о расподели средстава за 2025. годину донео је Управни одбор Фонда, на седници одржаној 24. априла 2025. године.

Фонд САНУ је уплаћена средства распоредио на следеће позиције: за научно-истраживачке и пројекте у области уметности, објављивање научних публикација, међународну научну сарадњу, организовање научних скупова, предавања, конференција, учешће представника САНУ и њихових сарадника на научним скуповима у земљи и иностранству, набавку научне литературе, припрему изложби и концертних активности и за друге намене Програма научноистраживачких и уметничких активности САНУ. Будући да је Министарство финансија Републике Србије у више наврата током године затражило уштеду средстава додељених буџетским установама, САНУ је овај захтев, једним делом, реализовала тако што је укупно расположив износ материјалних трошкова Фонда САНУ умањила за 2.400.000,00 динара. Имајући у виду речено, на све наведене намене утрошено је укупно 72.710.977,95 динара. Неутрошена средства у износу од 1.889.022,05 динара биће враћена Буџету Републике Србије.

Делатности финансиране из Фонда САНУ

Као и у претходним годинама, у 2025. години Фонд САНУ за истраживања у науци и уметности финансирао је следеће активности:

Научноистраживачки и пројекти из области уметности САНУ

У 2025. години научноистраживачки и уметнички програм САНУ садржао је 29 пројеката из области математике, физике, геонаука, 19 из области хемијских и биолошких наука, 17 из области техничко-технолошких наука, 25 из области медицинских наука, 14 из области језика и књижевности, 18 из области друштвених наука, 28 из области историјских наука и 14 пројеката из области уметности.

Резултати рада пројеката и одбора САНУ биће објављени у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2025. годину.

Издавачка делатност САНУ

Српска академија наука и уметности је објавила у току године укупно 60 издања. По типу публикација, објављено је десет монографија, 17 зборника радова, 14 каталога, 12 појединачних бројева часописа, један компакт-диск и 22. том *Речника САНУ*. Више од три стотине аутора публиковало је 324 научна рада у Академијиним издањима. Због великог интересовања јавности поново су објављени следећи каталози: *Каталог издања САНУ: 2022–2023–2024*, *Илија Босиљ: тријумф уметности* (2. и 3. издање) и *Даго: историја природе*. Укупни трошкови издавања публикација износили су 11.839.010,00 динара (издања Галерије САНУ финансирана су из посебних извора). Монографија *Палата Српске академије наука и уметности* аутора проф. Милана Просена и њен превод на енглески *The Palace of the Serbian Academy of Sciences and Arts*, овећане су следећим наградама: Наградом за научни допринос књиге на 8. Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК „Пази шта читаш”, Наградом „Ранко Радовић” у категорији критичко-теоријских текстова о архитектури, урбанизму и граду и Наградом „Александар Дероко”, која је припала аутору Милану Просену за две монографије: *Ар деко у српској архитектури* и *Палата САНУ*. За библиотечку размену спаковано је и послато 2.840 издања, од чега су издања САНУ – 2.133 примерка, издања института САНУ – 641 примерак и издања других издавача – 66 примерака.

Међународна сарадња, организација научних скупова и учешће чланова САНУ на научним скуповима у земљи и иностранству

Српска академија наука и уметности има потписане билатералне споразуме о научној (и уметничкој) сарадњи са 23 националне академије наука. Овим споразумима обухваћено је 56 истраживачких пројеката и предвиђено је по 164 човек/недеље годишње за бездизну размену за наше и иностране истраживаче. Ове године искоришћено је 56 човек/недеља за размену истраживача. Домаћи истраживачи су искористили 34 човек/недеље, а страни истраживачи 22 недеље.

Током године у Српској академији наука и уметности одржано је 19 научних скупова, два свечана скупа, осам свечаних академија, пет комеморативних скупова и 31 предавање.

Детаљан преглед научних скупова и предавања одржаних у Српској академији наука и уметности видети у поглављу 14.

Рад Библиотеке САНУ

Библиотека САНУ је током 2025. године у узајамном каталогу креирала 3.016, а из њега преузела 3.591 библиографски запис. Допуњена су и редигована 4.743 записа. Инвентарисано је 4.616 монографија и 2.004 броја периодике. Додељено је 4.455 УДК бројева и 4.697 предметних одредница. На крају 2025. године у бази *COBISSANU* било је укупно 106.611 записа. У нормативној бази личних имена за индивидуалне ауторе *CONOR*, која функционише као саставни и обавезни део система *COBISS*, Библиотека је креирала 2.153, а ажурирала и допунила 183 записа.

Библиотека САНУ је наставила сарадњу са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ на дигитализацији старе и ретке књиге и издања САНУ. У складу са Планом дигитализације фонда БСАНУ, ове године је на дигитализацију предато 346 књига из фонда *Varia*, као и 76 годишта периодике из групе *R1* (Старе новине и часописи). Из колекције Марка Ристића предато је на дигитализа-

цију пет књига. Из збирке издања САНУ за дигитализацију су предата 23 наслова у 120 свезака, а из општег фонда предато је 35 наслова у 43 свеске.

За Библиотеку су у 2025. години набављене 3.283 свеске монографских и периодичних издања. Из размене је стигло 1.707 јединица грађе, као поклон 493 јединице грађе и укупно 281 примерак издања САНУ и њених института. Дат је налог за слање 2.657 публикација партнерима у земљи и иностранству, што је значајно побољшање у односу на претходне године. Издања САНУ су достављана иностраним реферативним центрима ради њиховог приказивања у публикацијама тих центара. Редовно је ажурирана база размене, извршене су 33 ревизије размене, угашено је 6, а успостављене су 3 нове размене, са Специјалистичком библиотеком медицинских наука у Келну (ZB MED – Informationszentrum Lebenswissenschaften), Пинакотеком у Минхену (Bayerische Staatsgemäldesammlungen) и библиотечком електронском базом за размену публикација у Кајзерслаутерну (ELTAV). Тренутно се као активне воде 664 институције.

У 2025. години активно је обрађиван фонд старе и ретке књиге и поклоњене или откупљене библиотеке Симе Симића, Љубомира Никића и Слободана Шијана. Завршена је електронска обрада библиотеке Ивана Клајна и библиотеке Слободана Селенића. Обрађене су старе и ретке књиге из легата Љубомира Никића. У ЦЕР је ове године унето 240 наслова из групе старе српске књиге штампане од 1832. до 1867. године и групе сербика.

У електронском каталогу укупно су обрађене 1.183 монографске публикације и 13 наслова серијских публикација. Настављена је ревизија и ретроспективна обрада затеченог фонда, обрађено је 1.105 монографских публикација и две јединице некњижне грађе.

Наставља се са прикупљањем и обрадом документације о члановима ДСС, СУД, СКА и САНУ и са пружањем информација о њима. Током године је рађена редовна допуна и сређивање главних, помоћних и електронских досијеа чланова САНУ.

У 2025. години одржано је 16 Трибина Библиотеке САНУ. Приказано је укупно 35 књига, 12 зборника и 1 часопис у издању САНУ и института чији је САНУ оснивач. На Трибини су говорили академици, професори универзитета, доктори наука и други стручњаци (укупно 62 говорника). Трибина је 2025. године имала око 1.200 посетилаца. Изашао је тринаести број годишњака *Трибина Библиотеке САНУ*. У овом броју су објављени текстови изговорени на трибинама у 2024. години. Изашле су из штампе јубиларне библиографије академикâ Милана Лојанице, Федора Хербута, Николе Коњевића и Мира Вуксановића. За *Годишњак САНУ СХХХ* урађена је допуна, ревизија и коректура података у поглављима Састав Академије и Преминули чланови. За штампу су припремљене књиге: *Академске беседе*, књ. 4; *Приликуина предавања дописних чланова*, књ. 3; *Библиографије чланова САНУ*, књ. 3. За потребе публикације *Ђуро Даничић: животи, дело, време* урађена су два библиографска прилога: „Библиографија Ђуре Даничића (1976–2024)” (113 јединица) и „Одабрани радови о Ђури Даничићу” (369 јединица). У Библиотеци је приређен зборник радова о сабраним делима академика Мира Вуксановића *Земља обрасла речима* (издање Огранка САНУ у Новом Саду). Током 2025. године постављено је 11 камерних изложби у просторијама Библиотеке.

У репозиторијум ДАИС унето је током 2025. године укупно 8 монографија и 154 рада из 12 зборника. Додељено је преко 700 кључних речи на српском и енглеском језику. Библиотекари задужени за овај посао имају привилегије администратора репозиторијума ДАИС.

Рад галерија САНУ

Галерија ликовне и музичке уметности САНУ организовала је у току године пет изложби: *Дого. Историја природе 1953–2000*; *Илија Босиљ: тријумф уметности*; *Стојан Ђелић. Померене границе простора*; *Младен Србиновић: свих ствари мера је човек*; *Буро Даничић: оданости језику*. Изложбе су пропраћене каталозима, предавањима и стручним вођењима кроз изложбе. Изван Галерије САНУ реализоване су следеће изложбе: *Лејлаи Олге Јеврић у САНУ*, збирка *мало и средње формације* – *Композиција и стилистика* у Галерији Николе Коке Јанковића у Крагујевцу; *Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности* у Галерији „Мостови Балкана” у Крагујевцу; *Из Одељења уметности Српске академије наука и уметности*. Радови ликовних уметника академика из Уметничке збирке САНУ у Музеју Херцеговине у Требињу; *Зрно живота, Душан Опашиновић* у Градској галерији Ужице.

Настављено је прикупљање документације о ликовним уметницима академицима и активностима Галерије из дневне штампе и средстава јавног информисања за хемеротеку, углавном преко система веб-клипинга са интернет адресе www.ninamedia.co.rs (чланци се штампају и улажу у хемеротеку; око 2200 јединица о академицима и око 800 јединица о изложбама). У инвентарну књигу документације о изложбама инвентарисана је 21, а у књигу документације о академицима 33 нове јединице. Библиотека Галерије САНУ је увећана за 25 нових каталожних јединица/публикација.

Настављено је инвентарисање Збирке у компјутерском инвентарном списку, инвентарној књизи и електронским картонима. У току је преузимање Легата „Стојан Ђелић” – поклана који су, према жељи удовице Стојана Ђелића, Иване Симеоновић Ђелић, реализовали њени сестрићи Милена и Марко Зарић, као и три скулптуре – поклана академика Саве Халугина и радова дописног члана САНУ Миодрага Табачког. Довршена је конзервација следећих дела из фонда Уметничке збирке САНУ: *Олга Јеврић, Мушки портрети*; *Олга Јеврић, Портрети мушкарца коврцава косе*; *Олга Јеврић, Портрети дечака*; *Олга Јеврић, Биста Николе Грујића*; *Олга Јеврић, Релеф 1, 2 и 3 (триптих)*. Конзервирана је керамичка плочица из целине за сто за који је композицију израдио Милош Бајић у оквиру намештаја који је део Задужбине Бранка Попића.

У оквиру циклуса концерата у Галерији САНУ организована су 62 концерта. На њима је наступило 120 извођача: 80 солиста, 19 клавирских сарадника, 3 камерна ансамбла. Највећи број учесника је из Београда. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије – Новог Сада и Њуприје. Наступали су и уметници из других држава – Русије, Енглеске, Аустрије, Кореје и Француске.

У току 2025. године Галерија науке и технике САНУ је реализовала укупно 12 изложби и богат пропратни програм у виду предавања, стручних вођења, округлог стола и конференције. Одржане су следеће изложбе: *Простор рада – простор природе*; *Цркве брвнаре Републике Српске – Чуvari духовној живојини и народне самосвесности*; *Недеља свесности о мозгу 2025*; *Образовање за одрживи развој*; *Пројекат Рука у шесету*; *Мирис природе – заштитене биљне врсте у Србији*; *Пољед кроз окулар, поводом 100 година од објављивања Микрофотографског атласа нормалне хистологије*; *11. Међународни салон педерастичке архитектуре – Шта би било да нас нема?*; *Археологија на папир и слици – 70 година од оснивања Одељења за документацију Археолошког института у Београду*; *125 година енергетске електрике у свету*; *Биље и камење – геоботаничке скице*; *Хероине: Снага Ромкиња!*; *О архитектуре 2025 – Пресеци и сјајања дисциплина*; *60 година Муровог закона и 40 година Света компјутера*. Објављена су четири пратећа каталога у издању САНУ.

Конзервација и откуп архивалија

Фондови Архива обogaћени су пријемом неколико поклона. Своју заоставштину предао је академик Коста Чавошки. Од академика Василија Крестића примљен је део његове заоставштине. Од Галерије САНУ добијен је део заоставштине академика Динка Давидова, а од Издавачке службе САНУ документа о Михаилу Петровићу Аласу из личне збирке Драгана Трифуновића. После прекида рада Архива САНУ у Сремским Карловцима, преузета су документа о раду те установе под Академијином управом. Из истог извора, у Историјску збирку уврштена су писма која је Вук Стефановић Караџић упутио Милици Стојадиновић Српкињи, као и део заоставштине Филарета Гранића. Госпођа Зорица Пелеш из Београда поклонила је део заоставштине проте Стеве Димитријевића.

Од Владимира Милинчића из Београда откупљени су део заоставштине Татомира Анђелића, пасош и фотографија Предрага Пеђе Милосављевића, пасош, чланска карта и легитимација Васе Чубриловића. Збирка одликовања увећана је за девет одличја, те сада броји укупно 1.453 предмета. Завршени су послови конзервације и фотографисања свих одличја која до сада нису била подвргнута тим процесима, чиме су припремљена за представљање на постојећем сајту Збирке. Приручна библиотека Архива увећана је за 32 књиге и сада садржи 2.701 библиотечку јединицу. У конзерваторској радионици Архива обављена је конзервација 136 докумената, укупног обима 210 листова.

Начин пословања Фонда САНУ

Стручни послови Фонда САНУ у 2025. години реализовани су у Сектору за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, по налогу Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, управника послова САНУ и уз сарадњу са Академијиним одељењима, секторима Службе САНУ и њеним јединицама. Управни одбор Фонда су у 2025. години чинили: председник Управног одбора Фонда САНУ: академик Зоран В. Поповић, потпредседник САНУ; секретари одељења САНУ: академик Милан Дамњановић, Одељење за математику, физику и гео-науке; академик Богдан Шолаја, Одељење хемијских и биолошких наука; академик Слободан Вукосавић, Одељење техничких наука; академик Драган Миџић, а након што је преминуо, академик Миодраг Чолић, Одељење медицинских наука; академик Злата Бојовић, Одељење језика и књижевности; академик Коста Чавошки до 10. јуна 2025, а након тога академик Павле Петровић, Одељење друштвених наука; академик Љубомир Максимовић, Одељење историјских наука; академик Иван Јевтић, Одељење уметности; представници одељења САНУ: академик Зоран Радовић, представник Одељења за математику, физику и гео-науке; академик Тања Ћирковић Величковић, представник Одељења хемијских и биолошких наука; академик Велимир Радмиловић, представник Одељења техничких наука; академик Горан Станковић, представник Одељења медицинских наука; академик Александар Лома, представник Одељења језика и књижевности; академик Миодраг Марковић, представник Одељења историјских наука; дописни члан САНУ Милојко Арсић, представник Одељења друштвених наука; дописни члан САНУ Миодраг Табачки, представник Одељења уметности; представник Огранка САНУ у Новом Саду, академик Теодор Атанацковић; представник Огранка САНУ у Нишу, академик Влада Вељковић; сви чланови Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

Управни одбор Фонда САНУ одржао је у току године две седнице, 24. априла и 26. новембра 2025. године. На седницама су усвојене одлуке о усвајању Извештаја о раду одбора и пројеката одељења САНУ у 2024. години, о усвајању Финансијског плана Фонда САНУ за 2025. годину, о предлозима за усвајање нових индивидуалних пројеката чланова САНУ, о расподели средстава за рад академијских одбора САНУ, о финансирању пројеката од стратешког интереса САНУ, о расписивању конкурса за финансирање пројеката од стратешког интереса САНУ за 2025. годину. Разматрана су питања реализације и финансирања Програма научноистраживачких и уметничких активности САНУ и друга питања везана за рад Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности.

13. ОДБОРИ, ФОНДАЦИЈЕ И ЗАДУЖБИНЕ АКАДЕМИЈЕ

Задужбине и фондације Српске академије наука и уметности основали су заједно Српска академија наука и уметности и задужбинари који су своја финансијска средства даривали Академији, наменили их за остваривање циљева од шире друштвене користи и своје програмске садржаје везали за ову установу. Циљеви су утврђени актом о оснивању сваког правног лица појединачно. Све задужбине и фондације уписане су почетком 2012. године у Регистар Агенције за привредне регистре као самостална правна лица. Њиховим радом управљају Управни одбор, чије чланове именује Извршни одбор САНУ, и управитељ, којег именује Управни одбор. Административно-стручне послове за потребе задужбина и фондација обавља Стручна служба Академије, а финансијско-рачуноводствене послове овлашћена Агенција за пружање књиговодствених услуга и Сектор финансијско-рачуноводствених послова САНУ.

Фондација Зоре и др Велибора Поповића

Фондација Зоре и др Велибора Поповића основана је са циљем помагања у прикупљању, рестаурацији и конзервацији докумената који се тичу политичке и културне историје српског народа, а који се чувају у Архиву САНУ. Финансијска средства одобравају се за програме у складу са потребама Архива и одлуком Управног одбора Фондације. Приходе за остваривање програма остварује од камате.

Радом Фондације управља Управни одбор у саставу: академик Мира Радојевић, председник, и академик Злата Бојовић и академик Александар Костић, чланови. Управитељ Фондације је Слађана Млађен.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу 27. фебруара 2025. године, на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2024. годину, Извештај о раду за 2024. годину и Финансијски план за 2025. годину.

Фондација Драгослава Срејовића за капиталне научне и уметничке пројекте САНУ

Фондација Драгослава Срејовића за капиталне научне и уметничке пројекте САНУ основана је старањем академика Драгослава Срејовића и оснивачким улозима

неколико предузећа у Србији. Циљеви су дефинисани као стварање услова за помагање развоја научног и уметничког стваралаштва Српске академије наука и уметности.

Управни одбор Фондације чине: академик Вујадин Иванишевић, председник, и академик Миодраг Марковић и дописни члан САНУ Весна Бикић, чланови. Управни одбор именовао је управитеља Слађану Млађен.

Управни одбор Фондације одржао је једну седницу 26. фебруара 2025. године, на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину и Извештај о раду за 2024. годину.

Средства Фондације пласирају се као орочени депозит ради остваривања прихода од камате. Средства за остваривање програма из прихода од камате су недовољна, те се средства орочавају ради одржања вредности оснивачког улога.

Фондација Ђорђе Зечевић за заштиту и унапређење ћириличног писма

Фондацију Ђорђе Зечевић за заштиту и унапређење ћириличног писма основао је Ђорђе Зечевић са циљем финансијске помоћи у остваривању програма везаних за заштиту и унапређење ћириличног писма.

Фондацијом управља Управни одбор у саставу: академик Јасмина Грковић-Мејџор, председник, и академик Злата Бојовић и академик Зоран Пауновић, чланови. Управитељ је Слађана Млађен.

Током 2025. године настављен је рад на редакцији библиографских јединица који су поверени Марини Нинић из Библиографског одељења Библиотеке САНУ и проф. др Виктору Савићу. Библиографија се стално допуњава библиографским јединицама и биће их више од три хиљаде.

Управни одбор одржао је једну седницу 12. фебруара 2025. године, на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и План рада за 2025. годину.

Наградна фондација Секуле Зечевића

Наградну фондацију Секуле Зечевића основао је Секула Зечевић заједно са Српском академијом наука и уметности, са циљем да се сваке године додељује награда за најбоље ученике или студенте који су родом из Херцеговине, а студирају на универзитетима у Републици Србији.

Радам Наградне фондације управља Управни одбор, у саставу: академик Миодраг Марковић, председник, и академик Данило Баста и академик Предраг Пешко, чланови. Управитељ је Слађана Млађен.

Током 2025. године одржана је једна седница, 10. марта 2025. Усвојени су: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и План рада за 2025. годину.

Фондација Николе Трајковића

Фондацију је основао Никола Трајковић са циљем да се додељује награда за превођење стране поезије на српски језик од стране млађих аутора. (Управни одбор донео је одлуку да се награда додељује сваке треће године, у складу са финансијским могућностима.) Средства Фондације користе се и за одржавање гробнице Николе Трајковића.

Извршни одбор САНУ именовао је Управни одбор: академика Зорана Пауновића, за председника, академика Данила Басту и академика Миодрага Лому, за чланове. Управитељ је Слађана Млађен.

Управни одбор Фондације је током 2025. одржао две седнице. Прва је одржана 12. фебруара 2025. године и том приликом усвојени су: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и Програм рада за 2025. годину. На другој, електронској седници, одржаној 21. октобра 2025. године, Управни одбор Фондације донео је одлуку да се награда додели Марку Петрићу за превод са данског језика књиге *Најгоре и најбоље*, аутора Серена Улрика Томсена, у издању издавачке куће Трећи трг – Сребрно дрво (Београд, 2024). Одлуку је донео жири за доделу награде, у саставу: академик Зоран Пауновић, председник жирија и председник Управног одбора Фондације Николе Трајковића, Владимир Јанковић, Душко Паунковић, Дејан Илић и Милош Константиновић.

Свечаност уручења награде приређена је у салону Клуба САНУ, 20. новембра 2025. године. Говорили су академик Зоран Пауновић, председник Управног одбора, о активностима Фондације и награђеном аутору Марку Петрићу и његовом преводу са данског на српски језик књиге *Најгоре и најбоље* и Душко Паунковић о значају награде и сарадњи САНУ, Фондације и Удружења књижевних преводилаца Србије. Добитник награде, Марко Петрић, прочитао је одломке из награђене књиге.

Задужбина Бранка Ћопића

Задужбина Бранка Ћопића регистрована је у Агенцији за привредне регистре као самостално правно лице. Управни одбор Задужбине чине академици: Милосав Тешић, председник, Матија Бећковић, Злата Бојовић, Душан Ковачевић и Јован Делић, чланови. Управитељ Задужбине је Слађана Млађен. Стручно-административне послове за Задужбину обавља Љиљана Перовић, а књиговодствено-рачуноводствене послове обављају Књиговодствена агенција Веселинке Кувач и Драгана Мартиноски. Задужбина је основана на неодређено време ради остваривања општекорисних циљева, тј. у циљу награђивања писаца за дела написана и објављена на српском језику. Додељују се две награде: награда за прозу и награда за поезију. Одлуку о лауреатима доноси жири чији чланови су истовремено и чланови Управног одбора Задужбине.

Управни одбор Задужбине Бранка Ћопића је током 2025. године одржао седам седница. На првој седници од 30. јануара 2025. године усвојени су: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и План рада за 2025. годину. Усвојена је одлука о именовању управитеља и стручних сарадника Задужбине.

Управни одбор Задужбине Бранка Ћопића, који чине академици: Милосав Тешић, Матија Бећковић, Злата Бојовић, Душан Ковачевић и Јован Делић, на другој седници, одржаној 13. марта 2025. године, одлучио је да се награде из Фонда Задужбине Бранка Ћопића за дела високе уметничке вредности, објављена први пут у 2024. години, додели за област прозе Небојши Јеврићу за збирку кратких прича *Мршви дим* (у издању Српске књижевне задруге из Београда). За област поезије награду су поделили: Никола Вујчић за збирку изабраних и нових песама *Пуне су ми очи даљине* (у издању Српске књижевне задруге из Београда) и Милан Михајловић и Ненад Раденковић Јеро за збирку песама *Замахни свејш* (у издању Дома културе Стари Колашин, Зубин Поток).

Награде су свечано уручене добитницима 28. маја 2025. године, у салону Клуба САНУ. О награђеним књигама говорили су: академик Милосав Тешћ, академик Матија Бећковић и академик Јован Делић.

Задужбина је сарађивала са издавачима књижевних дела Бранка Ћопића, позориштима која адаптирају дела Бранка Ћопића за позоришне представе и Агенцијом за ауторска права за Србију у реализацији ауторских права на књижевна дела Бранка Ћопића. Радила је на реализацији прихода које остварује од камате на орочене девизне депозите и од уступања ауторских права на објављивање дела Бранка Ћопића. Обновљен је уговор са закупцем стана Задужбине Бранка Ћопића у Београду, Краља Милана бр. 23. Извршена је набавка опреме за просторију на четвртом спрату Палате САНУ, која ће бити седиште фондација и задужбина САНУ и простор за рад стручног тима Задужбине Бранка Ћопића. Највећим делом реализовано је и архивирање грађе Задужбине у поменутој соби.

Фондација за студије наука и уметности

Фондација остварује циљеве додељивањем стипендија за студенте основних и постдипломских студија током њиховог трајања, а по изузетку и за нарочито способне ученике средњих школа током даљег школовања.

Радам Фондације управља Управни одбор у саставу: академик Душан Оташевић, председник, Срђан Цекић (именује га Удружење банака Србије), Саво Јаковљевић (именује га Народна банка Србије) и Маја Биченко (именована од стране ДОО Завод за уџбенике).

Фондација за студије наука и уметности наставила је током 2025. године са радом на реализацији Статутом дефинисаних циљева: обезбеђивање услова за образовање младих (студената и ученика) и њихово оспособљавање за стваралачки рад у науци и уметности, као и ради подршке студијама из области наука и уметности.

Управни одбор Фондације за студије наука и уметности одржао је током 2025. године једну седницу, 28. јануара 2025, на којој су усвојени: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и Програм рада за 2025. годину.

Стипендисти Фондације у 2025. години били су: Јана Јелић, студенткиња Електротехничког факултета у Београду, студијски програм Сигнали и системи; Милица Тимић, студенткиња Филолошког факултета у Београду, студијски програм Српски језик и књижевност; Огњен Грујић, студент Факултета ликовних уметности у Београду, студијски програм Ликовна уметност и сликарство; Тадија Латиновић, студент Економског факултета у Београду, Међународни мастер програм из примењене економије; Наталија Стаменковић, Економски факултет, Универзитет у Нишу, студент мастер студија – Међународни менаџмент; Анђелија Мијајловић, Пољопривредни факултет, Универзитет у Нишу, смер Воћарство и виноградарство; Тијана Савић, Пољопривредни факултет, Универзитет у Нишу, смер Воћарство и виноградарство. Стипендисти Фондације су у октобру 2025. године доставили Фондацији извештај о раду у протеклом извештајном периоду 2024/2025. школске године. Сви су остварили веома добре резултате.

Задужбина Николе Коњевића и Ружице Грегорић-Коњевић

Задужбину Николе Коњевића и Ружице Грегорић-Коњевић основао је сопственим средствима академик Никола Коњевић са циљем помагања младим талентованим студентима акредитованих академских студија физике, као и са циљем

пружања подршке раду одељењима и јединицама Српске академије наука и уметности, ради остваривања делатности утврђених Законом о САНУ.

Током 2025. године одржане су две седнице Управног одбора. Прва седница одржана је 28. јануара 2025. године и тада су усвојени: Финансијски извештај за 2024. годину, Финансијски план за 2025. годину, Извештај о раду за 2024. годину и Програм рада за 2025. годину. На другој седници, одржаној 15. децембра 2025. године, Управни одбор је усвојио извештај о резултатима студирања стипендиста Задужбине за школску 2024/2025. годину. Сви стипендисти су остварили изванредне успехе. Донета је одлука о расписивању конкурса за доделу две стипендије за студенте акредитованих академских студија физике за школску 2025/2026. годину.

Ангажовањем чланова Управног одбора успешно су остварене донације за стипендије: Универзитет у Београду – Институт за физику, Универзитет у Београду – Физички факултет, Институт за нуклеарне науке Винча – Институт од националног значаја за Републику Србију, Универзитет у Новом Саду – Природно-математички факултет, Департман за физику. Задужбина захваљује свим донаторима на подршци у остваривању циљева.

14. СКУПОВИ И ПРЕДАВАЊА

Током године Српска академија наука и уметности организовала је 19 научних скупова, два свечана скупа, осам свечаних академија, пет комеморативних скупова, шест предавања, четири приступна предавања иностраних чланова САНУ, три циклуса предавања са укупно 25 предавања.

Научни скупови

Под покровитељством САНУ, на предлог Одељења друштвених наука САНУ, одржана је *Презентација Извештаја Швейцарске банке: досеизање високој дохођику у Европи и Азији* 28. марта у Свечаној сали САНУ.

Одељење техничких наука САНУ, у сарадњи са Центром за физику чврстог стања и нове материјале Института за физику у Београду, организовало је међународну научну конференцију *Advances in Solid State Physics and New Materials*, која је одржана у САНУ од 19. до 23. маја.

Одељење друштвених наука САНУ организовало је међународну научну конференцију *Научно дело академика Миодрага Јовичића* 3. и 4. јуна у Свечаној сали САНУ.

У организацији Одељења медицинских наука САНУ одржан је међународни научни скуп *Контрола шокреши* 6. и 7. јуна у Свечаној сали САНУ.

Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ, у сарадњи са Институтом за физику Београд и Оптичким друштвом Србије, организовало је *Десеиу међународну школу и конференцију о фотоници – PHOTONICA 2025* од 25. до 29. августа у САНУ.

У организацији Српске академије наука и уметности, Алијансе националних и интернационалних научних организација за области Појаса и пута (ANSO) и Унеска, одржана је *Швейцарска конференција о науци и уметности за одрживоси* 23. и 24. септембра у Свечаној сали САНУ.

Под покровитељством САНУ, на предлог Одељења техничких наука САНУ, одржан је *XXIII међународни симпозијум „Енергетска електроника”* 8. октобра у Свечаној сали САНУ.

У организацији САНУ и Математичког института САНУ 9. и 10. октобра одржана је међународна научна конференција *Вештачка интелигенција*.

Одељење медицинских наука САНУ организовало је научни скуп *Неуромодулација: терапеутске могућности* у Свечаној сали САНУ 22. октобра.

САНУ је у сарадњи са канцеларијом Повереника за заштиту равноправности РС организовала научни скуп *Једнакост кроз афирмативну акцију* 24. октобра у САНУ.

У организацији Одељења историјских наука САНУ и Српског комитета за византологију одржана је *Осма национална конференција византолога* од 27. до 29. октобра у САНУ.

Одељење уметности САНУ и Музиколошки институт САНУ организовали су научни скуп *Српска симфонијска музика после 1945.* од 29. до 31. октобра у САНУ.

На предлог Одељења за математику, физику и гео-науке САНУ одржана је трибина под називом *100 година квантне механике – револуција која траје* 17. новембра 2025. године у Свечаној сали САНУ.

Одељење језика и књижевности САНУ организовало је научни скуп *Српска научна критика до Другог светског рата* 24. и 25. новембра у САНУ.

Српска академија наука и уметности организовала је научни скуп *Два века Ђ. Даничића* 27. и 28. новембра у Свечаној сали САНУ.

Одељење уметности САНУ и Асоцијација за развој одрживе урбане заједнице – STRAND организовали су међународну конференцију *О архитектури 2025 – Пресеци и спајања дисциплина* 4. и 5. децембра у САНУ.

Српска академија наука и уметности организовала је научни скуп *Култура: дугорочно стваралачко улагање*, који се одржао 5. и 6. децембра у Свечаној сали САНУ.

Одељење друштвених наука САНУ организовало је 9. децембра у Свечаној сали САНУ научни скуп под називом *Либерализам, неолиберализам и постнеолиберализам*.

У организацији Српске академије наука и уметности и Филозофског факултета Универзитета у Београду одржан је међународни научни скуп *Три века Кантa: сазнање, наука и вредности* 10. и 11. децембра у САНУ.

Свечани скупови

Свечани скуп *Присвојне беседе новоизабраних редовних чланова Српске академије наука и уметности* одржан је од 12. до 15. маја у Свечаној сали САНУ. Првог дана беседе су изложили академици Бранислав Јеленковић, Слободан Марковић, Влада Вељковић и Тајана Симић. Другог дана беседе су саопштили академици Зоран Пауновић, Љубинко Раденковић, Слободан Грубачић и Јован Делић. Трећег дана беседе су одржали академици Алпар Лошонц, Павле Петровић, Драган Војводић и Вујадин Иванишевић, а последњег дана, 15. маја, академици Јелена Јовановић, Милан Марић, Сава Халугин и Тања Ћирковић Величковић.

Свечани скуп *Дан Српске академије наука и уметности*, коме су присуствовали чланови САНУ, високи представници јавног живота земље, представници универзитета у Србији, директори института, као и поштоваоци, сарадници и пријатељи Српске академије наука и уметности, ове године је одржан 19. новембра. Присутнима се обратио академик Зоран Кнежевић, председник САНУ. Додељена је *Медальа САНУ* из области природних и техничких наука академику Николи Коње-

вићу, а из области друштвених и хуманистичких наука академику Тибору Варадију. Књижевни програм приредио је академик Душан Ковачевић, а музички програм био је посвећен почившим академицима Властимиру Трајковићу, Дејану Деспићу и Исидору Жебељан.

Свечане академије

Одељење историјских наука САНУ обележило је *100 година од рођења академика Десанке Којић Ковачевић* 3. октобра у Свечаној сали САНУ.

Одељење хемијских и биолошких наука САНУ обележило је *100 година од рођења академика Миленка Шушића* 13. октобра у Свечаној сали САНУ.

У организацији Одељења хемијских и биолошких наука САНУ одржана је 17. октобра свечана академија поводом обележавања *100 година од рођења академика Војислава Пејровића* у Свечаној сали САНУ.

Одељење друштвених наука САНУ обележило је *100 година од рођења академика Михаила Ђурића* 31. октобра у Свечаној сали САНУ.

Одељење за математику, физику и гео-науке САНУ и Математички институт САНУ обележили су *150 година од рођења академика Михаила Пејронијевића* 3. новембра у Свечаној сали САНУ.

Одељење медицинских наука САНУ обележило је *100 година од рођења академика Свјетла Суше* 1. децембра у Свечаној сали САНУ.

Одељење историјских наука САНУ одржало је свечану академију *100 година од рођења академика Војислава Ј. Ђурића* 8. децембра у Свечаној сали САНУ.

Одељење хемијских и биолошких наука одржало је свечану академију *100 година од рођења академика Пауле Пушанов* 15. децембра у Свечаној сали САНУ.

Комеморативни скупови

Српска академија наука и уметности одржала је комеморативни скуп посвећен академику Михаилу Војводићу 28. априла.

Српска академија наука и уметности одржала је комеморативни скуп посвећен академику Љубомиру Симовићу 9. јуна.

Српска академија наука и уметности одржала је комеморативни скуп посвећен академику Антуну Балажу 17. септембра.

Српска академија наука и уметности одржала је комеморативни скуп посвећен академику Зорану Ковачевићу 19. септембра.

Српска академија наука и уметности одржала је комеморативни скуп посвећен академику Драгану Мицићу 24. децембра.

Предавања

На предлог Одељења уметности САНУ, професорка Силви Нисефор са Универзитета Еври у Паризу, одржала је 19. фебруара у Свечаној сали САНУ предавање на тему *Концертантинска музика Ивана Јевтића (Ivan Jevtić et le concerto)*.

На предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, проф. др Јиржи Барек са Карловог универзитета у Прагу, одржао је 5. јуна у Свечаној сали САНУ предавање на тему *Моћност и ограничења савремених електрохемијских метода*.

На предлог Одељења уметности САНУ, Одил Дек, архитекта из Француске, одржала је 20. јуна у Свечаној сали САНУ предавање на тему *С оне стране огледала*.

На предлог Одељења медицинских наука САНУ, проф. др Лиса Косгроув, клинички психолог и професорка на Универзитету Масачусетс у Бостону, одржала је 19. маја у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ предавање на тему *Иновативне платформе за развој нових лекова*.

На предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, редовни члан Руске академије наука Муса Хаитов, одржао је предавање на тему *Могућности и ограничења савремених електрохемијских метода* у Свечаној сали САНУ 29. септембра.

На предлог Одељења хемијских и биолошких наука САНУ, проф. др Рудолф Валента, са Медицинског универзитета у Бечу, одржао је 29. септембра у Свечаној сали САНУ предавање на тему *Од алергене-специфичне имунотерапије до превентивне вакцинације против алергија и индукција толеранције*.

Приступне беседе иностраних чланова

Приступно предавање иностраног члана САНУ Никоса Макриса, професора грађевинарства Јужног методистичког универзитета у Даласу (Тексас), одржано је 22. априла у Свечаној сали САНУ на тему *Од Хуковој висећеј ланца и Миланковићеве криве титанска до варијационе формулације: авантюра титанске линије зиданих лукова*.

Приступно предавање иностраног члана САНУ Драга Кекановића, књижевника, на тему *ИЗМЕНЕ ЗЕНИТА И НИШТАВИЛА или Прича о роману који нисам написао а морао сам* одржано је 27. маја у Свечаној сали САНУ.

Приступно предавање иностраног члана САНУ Јанка Ж. Николића, професора са Универзитета Аризоне, на тему *Имунско стварање и имунско подмлађивање* одржано је 11. јуна у Свечаној сали САНУ.

Приступно предавање иностраног члана САНУ Весне Гаровић, професора са Медицинског факултета Клинике Мејо у Рочестеру (САД), на тему *Улога сенесценције у патифизиологији прекаринције* одржано је 13. јуна у Свечаној сали САНУ.

Циклусна предавања

Током 2025. године у Академији су одржана три циклуса предавања.

Балканолошки институт САНУ организовао је током фебруара, марта и априла циклус предавања *Југославија – континуитет, искушења, оспоравања* са укупно седам предавања:

– др Душан Фундић, *Аустроугарско виђење Балкана у Великом рату*, 26. фебруар

– др Милош Војиновић, *Алтернативни пројекти организације југословенској просјора током Великог рата*, 5. март

– др Драган Бакић, *Милан Стојадиновић – једна контроверзна политичка биографија*, 12. март

– др Растко Ломпар, *Да ли су постојале српске фашистичке организације у првој Југославији?*, 19. март

– др Војислав Павловић, *Католичка црква у Југославији током Другој светској рату*, 26. март

– др Богдан Живковић, *Односи Католичке цркве и државе у Југославији 1946–1952*, 9. април

– др Игор Вукадиновић, *Држава у држави, Косово и Метохија у федеративној Југославији (1945–1974)*, 16. април.

Одељење техничких наука САНУ организовало је циклус предавања под називом *Стиање и ђерсјектјиве ђиродних ресурса Србије у условима климатјских ђромена, енерјетјске ђранзиције и нових ђраваца ђривредној развоја са укупно једанаест предавања која су одржана у периоду април–новембар*:

- др Невена Пуач, *Ремедијација воде и њена активација ђређиманима неравнођежним ђлазмама на ађмосферском ђрђђђску*, 17. април
- проф. др Бранимир Н. Гргур, *Батјерије као складђђђа енерђђе и ослонац зелене ађенде*, 8. мај
- проф. др Миодраг Месаровић, *Енерјетјска ђранзиција и њен уђђђај на ђрироду, ђривреду и друђђђво*, 19. јун
- проф. Снежана М. Шербула, *Досађђђа искуђђва са ексђлоађђајом минералних ресурса и уђђђаји на ђрироду, сђђановниђђђво и ђривреду*, 26. јун
- проф. др Ратко Ристић, *Уђђђај ђумских екосистјема на ерозију земђђђђа и ђојаву буђђђних ђођлава – Србија 2025. ђодине*, 19. септембар
- проф. др Душан Ковачевић, *Расђоложиво ђођђђривредно земђђђђе, биђђа ђроизводђђа и ђођребе за наводђђавањем у измеђђеним климатјским условима*, 2. октобар
- проф. др Ана Вуковић Вимић, *Расђуђе климатјске ођђсносђђи – ђроблем ђрађђа и одђоворностј државе*, 16. октобар
- проф. др Зоран Стевановић, *Сђђање водних ресурса, ђроблеми и ђерсјектјиве водоснабдевања у Репубђици Србији*, 23. октобар
- дипл. инж. рударства Ник Луцић, *Рудници литјђђума, искуђђва / Lithium mines experiences*, 6. новембар
- академик Слободан Н. Вукосавић, *Декарбонизација ђрансђорђђа, ђравци развоја и ђерсјектјиве ауђомобилске индустјрије*, 13. новембар
- адвокат Сретен Ђорђевић, *Оцена уђђђаја ђравне ређулађђве ЕУ у областји ексђлоађђајје минералних сировина на законђђи развој рударских ђројекатја ексђлоађђајје литјђђума и бора у Репубђици Србији*, 20. новембар.

У организацији Одељења медицинских наука САНУ одржан је циклус *Акђуелностји у дијабелјесу 2025* у периоду март–новембар са укупно тринаест предавања:

- академик Небођђа М. Лалић, *Терађђа дијабелјеса: конђђинуиђђеђ ђромене*, 25. март
- академик Драган Мицић, *Терађђа ђојазностји: од инкређђина до ђриађони-сђђа*, 25. март
- академик Тадеј Бателино (Tadej Battelino), *Уђођреба конђђинуираној ђлукоз-ној монђђоринја у ђојазностји, инђермедијерној дисђликемији и ђђђу 2 дијабелјеса / The use of CGM in obesity, intermediate dysglycaemia and type 2 diabetes*, 15. април
- проф. др Катарина Лалић, *Лечење дисђђидемђђа у дијабелјесу: нови ђри-сђђђи*, 27. мај
- проф. др Едита Стокић, *Гојазностј: разлике између мушкараца и жена*, 27. мај
- проф. др Александра Јотић, *Пађђођенеза ђђђа 1 дијабелјеса: релеванђђосђђи за ђревенцију*, 30. септембар
- проф. др Александар Ђукић, *Пађђођенеза ђђђа 2 дијабелјеса: релеванђђосђђи за ђревенцију*, 30. септембар
- проф. др Милена Митровић, *Дијабелјесна болесђђ бубређа: мођђђностји модулацђђе*, 14. октобар
- проф. др Радивој Коцић, *Срце у дијабелјесу: мођђђностји ђрођекцђђе*, 14. октобар

- проф. др Теодора Бељић Живковић, *Нефармаколошки љисцији у лечењу дијабетеса*, 21. октобар
- проф. др Милица Пешић, *МАСЛД и кардиоваскуларни ризик у дијабетесу*, 21. октобар
- проф. Михаил Роден (Prof. Michael Roden), *О хетерогености дијабетеса мелитуса / On the heterogeneity of diabetes mellitus*, 10. новембар
- проф. Шантал Матје (Prof. Chantal Mathieu), *Прецизна медицина код дијабетеса тип 1 / Precision medicine in type 1 diabetes*, 20. новембар.

15. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Српска академија наука и уметности била је активна на међународном плану и у 2025. години. Акценат је, као и претходних година, превасходно на регионалној сарадњи, која се остварује кроз билатералну сарадњу са појединачним академијама из региона. Академија је такође усмерила своју пажњу на унапређење и проширење сарадње са другим иностраним академијама и међународним научним институцијама и организацијама.

Представници САНУ учествовали су на састанцима међународних научних асоцијација, као и на скуповима у организацији других академија наука који су били посвећени различитим темама: односима науке и друштва, инклузивности у науци, људским правима и академској слободи, развоју информатичког друштва, одрживости, развоју вештачке интелигенције, као и другим проблемима глобалног света.

Међународна сарадња САНУ се у 2025. години одвијала кроз:

- размену истраживача у оквиру билатералних споразума о научној сарадњи;
- активности у оквиру међународних научних асоцијација чији је САНУ члан (Српска академија наука и уметности је члан невладиних међународних научних асоцијација на различитим нивоима, односно на светском: Интеракадемијско партнерство (IAP), Међународни научни савет (ISC), Међународна унија академија (UAI), UNESCO; на европском: Европска федерација академија (ALLEA), Алијанса међународних научних организација регије Један појас – један пут (ANSO), Европска академија наука и уметности (EASA), Европска академија уметности, наука и хуманистичких наука (EAASH), Европска научна фондација (ESF); на регионалном: *Global Round Table*, Евромедитеранска академијска мрежа (EMAN), Академије подунавске регије (DAC), и на балканском: Интеракадемијски савет југоисточне Европе (IAC SEE));

- учешће на међународним научним скуповима у иностранству, као и кроз организацију истих у земљи;

- гостовање угледних научника из света и земље као предавача.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић учествовао је на Заједничкој научној конференцији *Берлински процес*, која је одржана у Љубљани од 14. до 16. октобра. Такође је узео учешћа на прослави обележавања 200-годишњице од оснивања Мађарске академије наука, која је организована у Будимпешти од 3. до 5. новембра. Учествовао је на Свечаној академији Универзитета у Бањалуци поводом 50 година од оснивања ове институције од 6. до 7. новембра.

Потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић учествовао је на седници Генералне скупштине Европске федерације академија (ALLEA) електронским путем 4. јуна.

Генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић учествовао је, од 27. до 31. октобра у Пекингу, на седници Генералне скупштине Алијансе међународних научних организација (ANSO) и на седници њеног Управног одбора, на којој је изабран за потпредседника УО ове асоцијације.

Академик Миодраг Чолић, стални представник САНУ у Међународном научном савету, асоцијацији *Интернационалног партнерства* и Европској научној фондацији, учествовао је од 26. до 31. јануара на седници Генералне скупштине Међународног научног савета и конференцији *Глобални дијалог о знању*, које су одржане у Маскату, главном граду Султаната Оман. Почетком јануара, доставио је Савету повратне ажуриране и тачне информације о научном саветовању САНУ. Такође, редовно доставља члановима Извршног одбора САНУ извештаје о свим међународним делатностима. Професор Чолић учествовао је на електронској седници Европске научне фондације 20. јуна. Присуствовао је електронским састанцима са председником Савета Питером Глакманом и његовим чланицама 9. априла, 17. јула и 24. новембра. Академик Чолић учествовао је на Годишњем састанку европских чланица Међународног научног савета (EMISC), који је одржан у Тирани, Албанија, 20. и 21. октобра. Такође је учествовао на конференцији Евромедитеранске мреже академија (EMAN) и Турске академије наука под називом *Управљање УН регионом Медитерана и глобалним системом*, којом је обележена 80-годишњица постојања Уједињених нација, а одржала се у Истанбулу од 1. до 2. новембра. Учествовао је на седници Генералне скупштине асоцијације *Интернационалног партнерства* електронским путем 11. децембра.

Академик Вујадин Иванишевић учествовао је, у својству представника САНУ, на седници Генералне скупштине Међународне уније академија (UAI), која је одржана у Мајнцу, Немачка, од 13. до 15. октобра.

САНУ је, 10. октобра, постала почасна чланица Међународне заједнице академија (Koipon), коју је основала Атинска академија 2024. године. Председник САНУ академик Зоран Кнежевић именован је за представника САНУ у овој заједници и учествоваће на инаугурацији (свечаном пријему у чланство) и на догађају обележавања 100-годишњице постојања ове академије од 9. до 10. фебруара 2026. године.

У оквиру Међународне декаде наука за одрживи развој у периоду од 2024. до 2033. године, коју су прогласиле Уједињене нације, одржана је 23. и 24. септембра у Српској академији наука и уметности Светска конференција о науци и уметности за одрживост (World Conference on Science and Art for Sustainability). Главни организатор скупа била је Српска академија наука и уметности (САНУ), а коорганизатори су били Алијанса међународних научних организација регије Један појас – један пут (ANSO) и Унеско.

Чланарине САНУ за 2025. годину у Европској федерацији академија (ALLEA), Међународном научном савету (ISC) и Међународној унији академија (UAI) уплаћене су благовремено.

* * *

Билатерална научна сарадња на основу потписаних споразума

Српска академија наука и уметности има потписане билатералне споразуме о научној (и уметничкој) сарадњи са 23 националне академије наука. Овим споразумима обухваћено је 56 истраживачких пројеката и предвиђено по 164 човек/недеље годишње за бездевизну размену за наше и иностране истраживаче.

Ове године искоришћено је 56 човек/недеља за размену истраживача. Домаћи истраживачи су искористили 34 човек/недеље, страни истраживачи 22 недеље.

Сарадња са Азербејџанском националном академијом наука

Видети *Годишњак СХХП* за 2015. годину.

Сарадња са Академијом наука и умјетности Републике Српске

У току је усаглашавање новог Програма сарадње и Листе билатералних пројеката између Српске академије наука и уметности и Академије наука и умјетности Републике Српске за период 2026–2027. године. Годишња квота за размену истраживача није фиксно одређена. Током године није било размене.

Сарадња са Атинском академијом

Видети *Годишњак СХХП* за 2015. годину, стр. 248.

Сарадња са Аустријском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Аустријска академија наука остварују научну сарадњу у оквиру једног заједничког истраживачког пројекта (2022–2025). Годишња квота за размену истраживача износи по четири недеље. Током године није било размене истраживача.

Сарадња са Бугарском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Бугарска академија наука утврдиле су ове године Листу заједничких истраживачких пројеката (2026–2028), која садржи 18 пројеката, а годишња квота за размену износи 35 недеља. Домаћи истраживачи искористили 28 недеља, док су бугарски истраживачи искористили 5 недеља.

Сарадња са Националном академијом наука Белорусије

Видети *Годишњак СХХП* за 2019. годину, стр. 217.

Сарадња са Мађарском академијом наука

Српска академија наука и уметности и Мађарска академија наука имају усаглашену Листу заједничких истраживачких пројеката (2024–2026), која садржи два пројекта. Квота за размену истраживача није фиксна, а ове године домаћи истраживачи искористили су једну недељу, док су мађарски истраживачи искористили две недеље.

Сарадња са Македонском академијом наука и уметности

У току је усаглашавање новог Споразума о сарадњи и нове Листе заједничких пројеката за период 2026–2028. Квота за размену истраживача износи до шест недеља годишње. Током године домаћи истраживачи нису користили квоту, док су македонски истраживачи искористили две недеље.

Сарадња са Пољском академијом наука

Годишња квота за размену истраживача износи по седам недеља. Током године није коришћена квота.

Сарадња са Румунском академијом

Ове године потписан је нови Анекс Споразума о сарадњи, којим су прецизирани услови и модалитети билатералне сарадње, и усаглашена је нова Листа пројеката за период 2025–2027, која садржи 7 заједничких пројеката. Годишња квота за размену износи 15 човек/недеља. Током године домаћи истраживачи нису користили квоту, док су румунски истраживачи искористили 8 недеља.

Сарадња са Руском академијом наука

На предлог Руске академије наука, у току је усаглашавање Споразума о сарадњи. Видети *Годишњак СХХИИ* за 2016. годину, стр. 219.

Сарадња са Словачком академијом наука

Словачка академија наука и Српска академија наука и уметности имају активан Програм сарадње и Листу заједничких пројеката за период 2025–2026. са два *Mobility* пројекта. Годишња квота за размену истраживача није фиксно одређена. Током ове године наши истраживачи искористили су једну недељу, док словачки истраживачи нису користили квоту.

Сарадња са Словеначком академијом наука и уметности

Српска академија наука и Словеначка академија наука и уметности имају Листу заједничких пројеката са укупно четири пројекта, а квота за размену истраживача је 10 недеља. Домаћи истраживачи искористили су четири недеље, док су словеначки искористили две недеље.

Сарадња са Турском академијом наука

Видети *Годишњак СХХИИ* за 2011. годину, стр. 269.

Сарадња са Националном академијом наука Украјине

Видети *Годишњак СХХИ* за 2014. годину, стр. 219.

Сарадња са Чешком академијом наука

Видети *Годишњак* СХVII за 2010. годину, стр. 271.

Сарадња са Краљевском академијом за књижевност, историју и старине (Шведска)

Видети *Годишњак* СХXI за 2014. годину, стр. 219.

Сарадња са Краљевском фламанском академијом наука и уметности Белгије

Видети *Годишњак* СХVIII за 2011. годину, стр. 264.

Сарадња са Кинеском академијом друштвених наука, Кинеском академијом наука у Пекингу и Шандунг академијом наука

Видети *Годишњак* СХХIII за 2016. годину, стр. 220 за КАДН.

Видети *Годишњак* СХХVI за 2019. годину, стр. 217 за КАН.

Споразум о научној сарадњи САНУ и Шандунг академије наука (ШАН) потписан је у Београду 2019. године.

У току је усаглашавање заједничке Листе пројеката са КАН.

Током године није остварена размена истраживача.

Сарадња са Националном академијом „Ден Линчен”

Видети *Годишњак* СХXI за 2014. годину, стр. 220.

Сарадња са Црногорском академијом наука и умјетности

Српска академија наука и уметности и Црногорска академија наука и умјетности имају заједничку Листу пројеката са укупно два пројекта, квота за размену истраживача износи седам недеља. Ове године није било размене истраживача.

Сарадња са Академијом наука Исламске Републике Иран

Видети *Годишњак* СХХIX за 2022. годину, стр. 24.

Сарадња са Националним саветом за истраживања Канаде

Видети *Годишњак* СХVIII за 2011. годину, стр. 264.

Споразуми о билатералној сарадњи са академијама земаља чланица ЕУ

З е м љ а	Број пројеката	Укупан број недеља	Број искоришћених недеља		Број гостујућих истраживача	
			инострани	домаћи	инострани	домаћи
Аустрија	1	4	–	–	–	–
Бугарска	18	35	8	28	9	28
Мађарска	2	није фиксни	2	1	3	2
Пољска	–	7	–	–	–	–
Румунија	7	15	8	–	5	–
Словачка	2	није фиксни	–	1	–	3
Словенија	4	10	2	4	2	5
Чешка Република	–	15	–	–	–	–
Шведска*	–	10	–	–	–	–
Белгија*	–	4	–	–	–	–
Грчка*	–	4	–	–	–	–
Италија **	–					

* Не постоји листа усклађених пројеката, већ се бездевизна размена истраживача одвија према одредбама дефинисаним Споразумом о научној сарадњи две академије.

** Потписан Меморандум о разумевању као кровни документ, а детаљи сарадње разрађују се за сваки посебан пројекат.

Споразуми о билатералној сарадњи са академијама осталих земаља

З е м љ а	Број пројеката	Укупан број недеља	Број искоришћених недеља		Број гостујућих истраживача	
			инострани	домаћи	инострани	домаћи
Азербејџан	–	15	–	–	–	–
Белорусија	–	–	–	–	–	–
Кина*	–	14	–	–	–	–
Македонија	7	6	2	1	–	3
Република Српска	14	–	–	–	–	–
Турска*	–	6	–	–	–	–
Украјина	–	7	–	–	–	–
Црна Гора*	2	7	–	–	–	–
Иран	–	5	–	–	–	–

* Не постоји листа усклађених пројеката, већ се бездевизна размена истраживача одвија према одредбама дефинисаним Споразумом о научној сарадњи две академије.

Листа институција по земљама са којима САНУ има потписане споразуме/остварује сарадњу

Р. бр.	Земља	Национална академија наука	Друга установа
1.	Азербејџан	Азеребејџанска национална академија наука	
2.	Аустрија	Аустријска академија наука	Европска академија наука и уметности, Салцбург
3.	Белорусија	Национална академија наука Белорусије	
4.	Белгија	Краљевска фламанска академија наука и уметности Белгије	
5.	Бугарска	Бугарска академија наука	
6.	Грчка	Атинска академија	
7.	Италија	Национална академија „Дел Линчеи“	Савет за национална истраживања Италије
8.	Иран	Академија наука Исламске Републике Иран	
9.	Канада		Национални савет за истраживања Канаде
10.	Кина	Кинеска академија друштвених наука Кинеска академија наука Шандунг академија наука	
11.	Мађарска	Мађарска академија наука	
12.	Македонија	Македонска академија наука и уметности	
13.	Пољска	Пољска академија наука	
14.	Република Српска	Академија наука и уметности Републике Српске	
15.	Румунија	Румунска академија	
16.	Руска Федерација	Руска академија наука	
17.	Словачка	Словачка академија наука	
18.	Словенија	Словеначка академија наука и уметности	
19.	Турска	Турска академија наука	
20.	Украјина	Национална академија наука Украјине	
21.	Црна Гора	Црногорска академија наука и уметности	
22.	Чешка Република	Чешка академија наука	
23.	Шведска	Краљевска академија за књижевност, историју и старине	

Посете Српске академије наука и уметности

Делегација САНУ у саставу: председник САНУ академик Зоран Кнежевић, генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Стеван Пилиповић, председник Огранка САНУ у Нишу академик Влада Вељковић, академик Владимир С. Костић и управник послова САНУ др Бојан Бугарчић, боравила је у посети Македонској академији наука и уметности у периоду од 15. до 17. јуна.

Председник САНУ академик Зоран Кнежевић посетио је Мађарску академију наука поводом обележавања 200 година од оснивања МАН у новембру 2025. године.

Посете Српској академији наука и уметности

Српску академију наука и уметности посетио је 16. априла амбасадор Јапана у Републици Србији Њ. е. господин Акира Имамура. На састанку су учествовали председник САНУ академик Зоран Кнежевић и генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић.

САНУ је 5. јуна посетила делегација Универзитета науке и технологије Кине (USTC) у следећем саставу: професор Чунгцао Џоу, потпредседник Савета Универзитета и професор биохемије и молекуларне биологије; професор Хенган Ву, декан Факултета техничких наука и професор рачунске механике; професор Сјаођун Ву, директор Канцеларије за академске послове и професор наука о материјалима; господин Чен Ванг, заменик директора Канцеларије за међународну сарадњу; др Ли Ванг, директорка Канцеларије за академске послове, и госпођа Меићи Суен, руководилац програма Канцеларије за међународну сарадњу. На састанку су учествовали председник САНУ академик Зоран Кнежевић и дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић.

САНУ је 12. октобра посетио потпредседник Међународног научног савета (ISC) за чланство професор Јунгуан Џу са својом делегацијом. На састанку су учествовали председник САНУ академик Зоран Кнежевић, секретар Одељења хемијских и биолошких наука САНУ академик Богдан Шолаја, академик Миодраг Чолић и дописни члан САНУ Жељко Томановић.

САНУ су 23. октобра посетили господин Јерн Ахтерберг, директор за међународну сарадњу Немачке фондације за истраживања (German Research Foundation – DFG), и госпођа Фелина Витке, заменица извршног секретара Глобалног истраживачког савета (Global Research Council – GRC). Примили су их председник САНУ академик Зоран Кнежевић и генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић.

16. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Издавачки одбор

Издавачки одбор Српске академије наука и уметности радио је у следећем саставу: *председник* академик Небојша Лалић; *чланови*: академик Милан Дамњановић, секретар Одељења за математику, физику и гео-науке; академик Богдан Шолаја, секретар Одељења хемијских и биолошких наука; академик Слободан Вукосавић, секретар Одељења техничких наука; академик Драган Мишић (до 5. новембра), академик Миодраг Чолић, секретар Одељења медицинских наука; академик Злата Бојовић, секретар Одељења језика и књижевности; академик Коста Чавошки, потом академик Павле Петровић, секретари Одељења друштвених наука; академик Љубомир Максимовић, секретар Одељења историјских наука; академик Иван Јевтић, секретар Одељења уметности; академик Јасмина Грковић-Мејџор, представник Огранка САНУ у Новом Саду и академик Градимир Миловановић, представник Огранка САНУ у Нишу. У своме раду Издавачки одбор је примењивао одредбе Правилника о издавачкој делатности САНУ.

У току године одржано је девет седница Издавачког одбора, од којих осам електронским путем. На седницама су разматрана текућа питања из делокруга рада Издавачког одбора: усвојен је Издавачки план САНУ за текућу годину, sukcesивно су прихватани рукописи за објављивање у складу са Издавачким планом и финансијским могућностима, разматрани су уговори о заједничком објављивању издања САНУ и других научних институција. Објављено је укупно 60 издања.

Издања САНУ

У току године Српска академија наука и уметности објавила је следећа издања:

Председништво

Годишњак СХХХI за 2024. годину

– Београд 2025, стр. 412, 24 цм.

ISSN 0351-0336

Доступно и на: <https://www.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2025/05/WEB-Godisnjak-2024.pdf>

Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за 2022. годину, бр. 48

– Београд 2024, стр. 239, 24 цм.

ISSN 2466-4286

Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за 2023. годину, бр. 49

– Београд 2024, стр. 305, 24 цм.

ISSN 2466-4286

Доступно и на: <https://www.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2024/05/Bilten-49-Srpski-2023-.pdf>

Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности за 2024. годину, бр. 50

– Београд 2025, стр. 308, 24 цм.

ISSN 2466-4286

Доступно и на: <https://www.sanu.ac.rs/wp-content/uploads/2025/05/Bilten-50-Srpski-2024.pdf>

Животи и стваралаштво жена чланова Српској ученој друштва, Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности, том IV

– Београд 2024, стр. 580, 29 цм.

ISBN 978-86-7025-879-2 (низ)

ISBN 978-86-6184-058-6 (том 4)

Предговор председника САНУ академика Зорана Кнежевића. – Предговор председника Академијског савета академика Владимира С. Костића. – Академик Душица Лечић Тошевски, Реч за ову књигу. – Милена Стевановић, Аутобиографија

(1959). – Милорад Радовановић, Јасмина Грковић-Мејдор (1959). – Владимир С. Костић, Душица Лечић Тошевски (1952). – Бојана Бурић, Милица Стевановић (1933). – Гојко Суботић, Енгелина Сергејевна Смирнова (1932). – Драгослав Маринковић и Радмила Петановић, Радмила Петановић (1950). – Гордана Вуњак Новаковић, Ауто-биографија (1948). – Бранко Летић, Злата Бојовић (1939). – Љубиша Ракић, Татјана Симић (1964). – Јелена Јовановић, Аутобиографија (1964). – Мира Радојевић, Ауто-биографија (1959). – Богдан Шолаја и Тања Ћирковић Величковић, Тања Ћирковић Величковић (1972). – Славенко Терзић, Наталија Алексејевна Нарочницка (1948).

Ђуро Даничић: животи, дело, време

– Београд 2025, стр. 326, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-085-2

Реч уредника. – ЂУРО ДАНИЧИЋ: БИОГРАФИЈА. – Александар Милановић, Од Поповића до Даничића: новосадски, пожунски, пештански и бечки дани. – ЂУРО ДАНИЧИЋ: ФИЛОЛОГ. – Виктор Савић, Ђуро Даничић у Београду. – Ненад Ивановић, Ђуро Даничић у Загребу. – Зорица Несторовић, Ђуро Даничић као археограф и приређивач. – Ана Мацановић, Ђуро Даничић и речници. – Злата Бојовић, Драгана Мршевић Радовић, Ђуро Даничић и пословице. – ЂУРО ДАНИЧИЋ И АКАДЕМИЈА. – Злата Бојовић, Ђуро Даничић и Академија. – Напомене. – Скраћенице. – ЂУРО ДАНИЧИЋ: БИБЛИОГРАФИЈА. – Милорад Радовановић, Библиографија радова Ђуре Даничића. – Вера Тодоровић, Библиографија Ђуре Даничића (1976–2024); Одабрани радови о Ђуру Даничићу.

Посебна издања DCCX, књ. 9

Милан Просен, *Палаћа Српске академије наука и уметности*

– Београд 2024, стр. 261, 29 цм.

ISBN 978-86-6184-039-5

Monographs DCCX, book 9

Milan Prosen, *The Palace of the Serbian Academy of Sciences and Arts*

– Belgrade 2025, pages 261, 29 cm.

ISBN 978-86-6184-059-3

Каталоги издања Српске академије наука и уметности: 2023–2024–2025

– Београд 2025, стр. 56, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-101-9

Одељење за математику, физику и гео-науке

Bulletin, Tome CLVII

Classe des sciences mathématiques et naturelles. Sciences mathématiques, N° 49

– Београд 2024, pages 124, 24 cm.

ISSN 0561-7332

S. Pilipović, G. V. Milovanović, The 100th anniversary of the birth of academician Bogoljub Stanković. – D. Stoeva, S. Pilipović, Fréchet and GF frames and invertibility of frame multipliers on Banach and Fréchet frames. – M. Kostić, Abstract non-scalar Volterra difference equations of several variables. – G. V. Milovanović, A. Mir, I. Qasim, S. K. Lee,

Bernstein type inequalities for one class of complex rational functions. – C. Pfeuffer, N. Teofanov, J. Toft, Norm estimates for quasi-Banach modulation spaces and Wiener-Lebesgue spaces. – D. Mitrović, M. Ivanović, P. Wang, Distributed non-axiomatic reasoning system. – M. Kostić, Abstract fractional difference equations in locally convex spaces: well-posedness and almost periodicity of solutions.

Издања Библиотеке, књ. 43

Марина Нинић, *Библиографија академика Федора Хербуїа*

– Београд 2025, стр. 38, 24 цм.

ISSN 0561-743X

ISBN 978-86-6184-064-7

Издања Библиотеке, књ. 44

Марина Нинић, *Библиографија академика Николе Коњевића*

– Београд 2025, стр. 137, 24 цм.

ISSN 0561-743X

ISBN 978-86-6184-065-4

Одељење хемијских и биолошких наука

Научни скупови ССXXXVIII, књ. 27

Улога и значај сточарства у развоју аграра, очувању села и обезбеђењу ситно-новништва хранивима анималног порекла

– Београд 2025, стр. 159, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-047-0

Предговор академика Драгана Шкорића. – Ратко Лазаревић, Чедомир Радовић, Драган Терзић, Полазишта и стратешки правци у сточарству Србије. – Чедомир Радовић, Драган Никшић, Љиља Самоловац, Александра Петровић, Ненад Стојиљковић, Владимир Живковић, Марија Гогић, Значај селекције и резултати спровођења одгајивачких програма у говедарству и свињарству. – Витомир Видовић, Владислав Вишњић, Саша Стоисављевић, Нове биотехнологије у сточарству – квалитет производа и очување околине. – Драган Терзић, Милорад Стошић, Ратко Лазаревић, Саво Вучковић, Нове технологије у производњи волуминозне хране на брдско-планинском подручју и фактори који отежавају њихову примену. – Дејан Беуковић, Марко Вукадиновић, Мирко Ивковић, Саша Крстовић, Мирослава Половински Хорватовић, Ненад Катанић, Споредни производи прехранбене индустрије у исхрани домаћих животиња. – Снежана Јовановић, Тања Вучић, Зорица Средојевић, Потенцијал брдско-планинског подручја Србије у производњи традиционалних млечних производа. – Милан Ж. Балтић, Јелена Јањић, Милица Глишић, Марија Бошковић Каброл, Невена Грковић, Зоран Спорић, Ивана Бранковић Лазић, Мале кланице за стабилан развој сточарства у брдско-планинским подручјима Србије. – Зорица Васиљевић, Јонел Субић, Лана Настић, Пословно удруживање и повезивање фармера у ланцу производња, прерада, промет и извоз производа на страно тржиште. – Јонел Субић, Зорица Васиљевић, Јелена Несторов Бизон, Задруге и удружења у функцији развоја сточарства Србије. – Говор Риста Костова, сарадника Академијског одбора за село и посебног саветника министра за бригу о селу. – Закључци и препоруке.

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности 59

Биље и камење: геоботаничке скице

– Београд 2025, стр. 79, 21 цм.

ISBN 978-86-6184-095-1

Одељење техничких наука

Научни скупови CCXXXVI, књ. 8

Потенцијал и ефекти коришћења биомасе у Републици Србији

– Београд 2024, стр. 246, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-057-9

Уводна реч. – УВODНА ПРЕДАВАЊА. – Слободан Вукосавић, Развој српске енергетике – опције енергетске транзиције и улога биомасе. – Владимир Стевановић, Могућности и ограничења коришћења биомасе као извора енергије у Србији. – Драгана Ђорђевић, Енергија биомасе и потенцијал за производњу биогорива у Србији. – ПРЕДАВАЊА ПО ПОЗИВУ. – I. Производња биомасе и биогорива. – Ана Марјановић Јеромела, Драгана Рајковић, Жељко Миловац, Петар Митровић, Анкица Кондић Шпица, Тијана Зедемски, Драгана Миладиновић, Владимир Сикора, Анамарија Корен, Славен Продановић, Јегор Миладиновић, Агроеколошки услови гајења, подела и технологија производње енергетских биљака. – Наташа Ђуришић-Младеновић, Милан Томић, Ференц Киш, Златица Предојевић, Значај сировина на бази триглицерида у производњи биогорива са освртом на предности и ограничења коришћења отпадних јестивих уља. – Оливера Стаменковић, Милан Костић, Влада Вељковић, Могућности примене отпада из прераде воћа за добијање биодизела. – Мирјана Кијевчанин, Александар Јововић, Производња биогаса. – Јована Граховац, Вања Влајков, Ивана Пајчин, Александар Јокић, Јелена Додић, Потенцијал валоризације нус-производа производње биогорива кроз иновативна биопроцесна решења. – Биљана М. Дојнов, Сања Н. Стојановић, Марина Б. Ристовић, Зоран М. Вујчић, Добијање производа додатне вредности од отпадне биомасе. – II. Техноекономски, социолошки и еколошки аспекти производње и коришћења биомасе и биогорива. – Јелена М. Додић, Јована А. Граховац, Зорана З. Тривуновић, Бојана Ж. Бајић, Дамјан Г. Вучуровић, Синиша Н. Додић, Производња биоетанола у контексту циркуларне економије. – Урош Ж. Анђелковић, Слободан М. Цветковић, Циркуларна економија биомасе – неискоришћени потенцијал Србије. – Мирко Коматина, Милица Перић, Михаило Милановић, Димитрије Манић, Аспекти коришћења биомасе у циљу повећања енергетске ефикасности и смањења емисије CO₂. – Милан Томић, Наташа Ђуришић-Младеновић, Мирко Симикић, Лазар Савин, Утицај биодизела и његових мешавина са дизелом на перформансе, емисију издувних гасова и поузданост мотора. – Ференц Е. Киш, Процена утицаја животног циклуса биогорива на глобално загревање: методолошки изазов и извор несигурности. – Закључци.

Научни скупови CCXL, књ. 10

Хидроенергетика региона Југоисточне Европе

– Београд 2025, стр. 226, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-072-2

Уводна реч уредника. – СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ СРПСКЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКЕ. – Миодраг Месаровић, Интегрисани национални енергетски и климатски план Републике Србије до 2030. са визијом до 2050. године. – Мирослав Томашевић, Електро-

енергетска независност у условима зелене транзиције. – СТАЊЕ У ХИДРОЕНЕРГЕТИЦИ СРБИЈЕ. – Јован Илић, Актуелни пројекти реконструкције, адаптације инвестиционог одржавања постојећих хидроелектрана и РХЕ у ЕПС АД. – Тина Дашић, Хидроелектране као део интегралних речних система складно уклопљених у еколошко, социјално и урбано окружење. – Неша Илић, Методологија израде и значај планских студија за развој и управљање хидроенергетским системима. – Марко Иветић, Александар Шотић, Јован Деспотовић, Системски приступ анализи ризика и безбедности сложених хидроенергетских система. – Драгана Ђорђевић, Сања Сакан, Иван Којић, Александра Михајлиди Зелић, Утицај малих хидроелектрана у сливу реке Власине на водоснабдевање града Власотинца. – ХИДРОЕНЕРГЕТИКА, КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ И ЖИВОТНА СРЕДИНА. – Слободан П. Симоновић, Милан Стојковић, Утицај промене климе на рад хидроенергетског система Увац–Лим. – Жељко Р. Ратковић, Ефекти изградње планираних хидроелектрана на подручју Републике Српске. – Владимир Шилјут, Могућност повезивања сливова Лима и Западне Мораве у циљу сузбијања природних непогода и унапређења водоснабдевања, наводњавања и перформанси електроенергетског система Србије. – МОГУЋНОСТИ ЗА ГРАДЊУ НОВИХ РЕВЕРЗИБИЛНИХ ХИДРОЕЛЕКТРАНА. – Драган Влаисављевић, Тржишни, економски и експлоатациони аспекти нових реверзibilних хидроелектрана у Србији. – Светлана Стевовић, Хидроакмулације као складиште енергије, конфликтни интереси и холистичка вишенаменска хидроенергетска решења. – Закључци.

Циклус предавања, књ. 8

Вештачка интелигенција

– Београд 2025, стр. 119, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-071-5

Владан Девеџић, Предговор. – Соња Димитријевић, Машинско учење и примери примена. – Ранка Станковић, Језичке технологије као кључни фактор вештачке интелигенције: прошлост, садашњост и будућност. – Слободан Вукосавић, Пројектовање уз помоћ вештачке интелигенције. – Миодраг Михаљевић, Блокчејн за вештачку интелигенцију и *vice versa*. – Јелена Јовановић, Вештачка интелигенција и аналитике учења: могућности и изазови. – Коста Јовановић, Интелигентни колаборативни работи у индустрији и медицини. – Владан Девеџић, Контроверзе вештачке интелигенције.

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности 58

125 година енергетске електронике у свешћу

– Београд 2025, стр. 57, 21 цм.

ISBN 978-86-6184-088-3

Одељење медицинских наука

Посебна издања DCCXIX, књ. 41

Владимир С. Костић, *Невољни ђокрејши*

– Београд 2025, стр. 386, 29 цм.

ISBN 978-86-6184-073-9

Одељење језика и књижевности

Речник српскохрватској књижевности и народној језика,

Књ. 22, Покупић–послужитељство

– Београд 2023, стр. VII, 800, 28 цм.

ISBN 978-86-6184-018-0

Српски дијалектолошки зборник LXXI

– Београд 2024, стр. 691, 24 цм.

ISSN 0353-8257

МОНОГРАФИЈЕ, РАСПРАВЕ И ЧЛАНЦИ. – Татјана Трајковић, Говори Косовског Поморавља (гласови и облици). – Миленко Заилац, Рјечник говора Срба у селима око Пакраца. – Драгољуб Златковић, Четврта допуна Речнику пиротског говора.

Јужнословенски филолој LXXX, св. 2

– Београд 2024, стр. 274, 24 цм.

ISSN 0350-185X

СТУДИЈЕ И РАСПРАВЕ. – Александар Б. Лома, Из старосрпске терминологије рударства гвожђа и његове обраде: *желѣзо и његов(и)је*. – Орсат Л. Лигорио, Четири писма Пера Будманија Хугу Шухарду. – Соња Ђ. Манојловић, *Мач духовни* Гаврила Стефановића Венцловића: употреба турцизама у преводима библијских цитата. – Зинаида А. Харитончик, Значење в семантичкој теорији М. В. Никитина и когнитивној грамматици Р. У. Лангакера. – Ľudmila Liptáková, Jazyk dieťaťa vo výskumoch aplikovanej lingvistiky. – Boris Kern, Priponski nizi izsamostalniških stopenjskih tvorjenk z izhodiščnim obrazilom *-iti* v slovenščini. – Maja P. Крстић, Деструктиви у руском и српском језику. – Мирјана К. Илић, Слика жене у дијалекатским речницима призренско-тимочке говорне зоне. – ХРОНИКА. – *Лексикографски сусрећии*: модерни речници у функцији просечног корисника: стари проблеми, савремени правци и нови изазови. Филолошки факултет, Универзитет у Београду, 27–29. мај 2024. (Весна С. Николић). – *Фразеологија – њерсијективне дијакхроној и синхроној изучавања*. Међународни научни скуп у част проф. др Драгани Мршевић-Радовић. Филолошки факултет, Београд, 7. јун 2024. (Катарина Беговић). – ПРИКАЗИ И КРИТИКА. – Марта Бјелетић, Јасна Влајић-Поповић, Александар Лома, Снежана Петровић. *Приручни етимолошки речник српској језика* (ур. Александар Лома). Том 1: А–Ј. Београд, 2023, XLVI + 494 стр. (Ј. В. Куркина). – Danko Šipka & Wayles Browne (eds.). *Cambridge Handbook of Slavic Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2024, p. 800 (Danko Šipka, Wayles Browne). – Ксенија Кончаревић. *Српски језик у сакралној сфери: бојослужење, бојословље, мисија*. Београд: Јасен, 2024, 217 стр. (Владан Јовановић). – Милица Стојановић. *Глајоли са више ѡрефикса у српском језику*. Едиција Монографије, књ. 36. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2023, 380 стр. (Марина Љ. Спасојевић). – Марија Ђинђић. *Семантичко-деривациона анализа ѡтурцизама у савременом српском језику*. Едиција Монографије, књ. 37. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2023, 596 стр. (Рајна М. Драгићевић). – Вања Миљковић. *Пројодогођајна семантика ѡлајолских ѡрефикса у српском језику*. Едиција Монографије, књ. 38. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2023, 419 стр. (Ана В. Миленковић). – Martin Ološtiak (ed.). *Neologizmy a neologizácia v lingvistickej reflexii*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity, 2023, 653 стр. (Весна Ђорђевић). – А. Н.

Ерёмин (отв. ред.), Н. А. Исаева, О. О. Петрова (редколл.). *Проблемы лингвистической семантики и прагматики языковых единиц разных уровней: доклады международной научной конференции, посвященной памяти доктора филологических наук, профессора Ольги Павловны Ермаковой*. Калуга: КГУ им. К. Э. Циолковского, кафедре русского языка, 2023, 408 стр. (Стефан Д. Милошевић). – РЕГИСТРИ. – Регистар кључних речи LXXX књиге *Јужнословенској филолоја*, св. 2. – Регистар именa LXXX књиге *Јужнословенској филолоја*, св. 2.

Јужнословенски филолој LXXXI, св. 1

– Београд 2025, стр. 386, 24 цм.

ISSN 0350-185X

СТУДИЈЕ И РАСПРАВЕ. – Веселинка Т. Лаброска, Функции на конструктите со *ке* во граничниот појас на македонскиот и на српскиот дијалектен ареал. – Срето З. Танасић, Актуелни проблеми стандардизације у синтакси српског језика. – Горан Б. Милашин, О експресивности глаголског префикса *йо-* у српском језику. – Весна С. Николић, Примарни и секундарни пароними у савременом српском језику. – Јован М. Чудомировић, О семантици и функционалности предлошког израза у *вези (са)*. – Robert Dittman, Kruh přátel českého jazyka: historie, současnost, inspirace. – НЕКРОЛОЗИ. – Проф. др Драгољуб Петровић (1935–2024) (Слободан Реметић). – Проф. др Гордана Јовановић (1940–2024) (Виктор Савић). – ХРОНИКЕ. – Степенаста творба ријечи у словенским језицима: XXIII међународна конференција Комисије за творбу ријечи Међународног славистичког комитета. САЗУ, Љубљана, 17–20. IX 2024. г. (Горан Б. Милашин). – Трећа међународна научна конференција *Језик и религија*. Институт за српски језик Српске академије наука и уметности, Београд, 26–28. IX 2024. г. (Анета Спасојевић). – ПРИКАЗИ И КРИТИКА. – Неђо Јошић. *Развојни лук српске лексикографије*. Едиција Монографије, књига 39. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024, 240 стр. (Александар М. Милановић). – Ана Шпановић. *Романизми Сјане Црне Горе и Брга – етимолошка ситуација*. Едиција Монографије, књига 40. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024, 306 стр. (Александар Лома). – Татјана Трајковић. *Говори Косовског Поморавља (гласови и облици)*. *Српски дијалектолошки зборник LXXI*. Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, 2024, 264 стр. (Радивоје М. Младеновић). – Душка Кликовац. *Српска интеријункција*. Едиција Монографије – језик. Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2024, 465 стр. (Марина Ј. Баги). – Рајна Драгићевић. *Лексиколошка линвокуијурологија*. Нови Сад: Матица српска, 2024, 579 стр. (Весна С. Николић). – Страхинја Степанов. *Оледи из језика у примени – од теоретичке до књижевне анализе*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2024, 228 стр. (Марина Николић). – Недељко Богдановић. *Мали речник села Бучума*. *Српски дијалектолошки зборник LXXI* (2023): 369–634 стр. (Марина С. Јуришић). – Марија Ђинђић, Наташа Вуловић Емонтс. *Турско-српски речник пословица и изрека*. Београд: Институт за српски језик САНУ, Нови Сад: Прометей, 2024, 411 стр. (Злата Бојовић). – Ivana Bozděchová, Božana Niševa, Karolína Skwarska (eds.). *Česká slovtvorná koncepce v kontextu slovanské jazykovědy. Monografie věnovaná 110. výročí narození a 20. výročí úmrtí Miloše Dokulila*. Praha: Academia – Slovanský ústav AV ČR, v. v. i., 2024, 446 стр. (Катарина Митрићевић-Штепанек). – *Leksykon aksjologiczny Słowian i ich sąsiadów*, pod redakcją Jerzego Bartmińskiego. Tom 7, *Demokracja*. Redakcja: Jerzy Bartmiński, Monika Grzeszczak, Alena Rudenka. Lublin – Warszawa: Instytut Slawistyki Polskiej Akademii Nauk. Fundacja Slawistyczna. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej,

2024, 560 р. (Ана Кречмер). – БИБЛИОГРАФИЈА. – Библиографија за 2023. годину ра-
справа и дела из индоевропске филологије и опште лингвистике која су изашла у
Србији, Црној Гори и Републици Српској (Ана В. Голубовић). – РЕГИСТРИ. – Регистар
кључних речи LXXXI књиге *Јужнословенској филологија*, св. 1. – Регистар именâ
LXXXI књиге *Јужнословенској филологија*, св. 1.

Трибина Библиотеке САНУ

Година XIII, број 13

– Београд 2025, стр. 270, 24 цм.

ISSN 2335-0121

Председници Друштва српске словесности, Српског ученог друштва, Српске
краљевске академије, Српске академије наука и Српске академије наука и уметности.
Том 1–3 / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Живорад Чековић. – Речник пој-
мова ликовних уметности и архитектуре. Том 3, Л–О / главни и одговорни уредник
Милан Лојаница; уреднице Љиљана Стошић, Јелена Давидовић Коларов. – Енергија
као један од највећих изазова човечанства у 21. веку / уредник Велимир Радмиловић.
– Глас САНУ; књ. 434. Одељење историјских наука; књ. 19 / уредник Михаило Вој-
водић. – Косовско-метохијски зборник. 9 / уредник Драган Војводић. – Књижевни
историчар и критичар Светислав Вуловић 1847–1898: зборник радова са округлог
стола одржаног 29. јуна 2022. године / уредник Злата Бојовић. – Српски књижевници
и српско позориште од Првог светског рата до краја XX века: зборник радова са окру-
глог стола одржаног 3. октобра 2022. године / уредник Злата Бојовић. – Траговима
Уликса: одједи стваралаштва Џејмса Џојса у српској књижевности / уредник Зоран
Пауновић. – Људска права у ванредним ситуацијама: зборник радова са научног
скупа одржаног 8–9. децембра 2022. / уредници Тибор Варади, Маријана Пајванчић.
– Цинцари: културна размена, идентитет и наслеђе / уредници Тибор Варади, Мла-
дена Прелић. – Допринос Рома култури народа у Србији: зборник радова са научног
скупа одржаног 22. октобра 2021 / уредници Тибор Варади, Драгољуб Б. Ђорђевић,
Драган Тодоровић. – Студије из историјске семантике / Јасмина Грковић-Мејџор. –
Образовање: стање, перспективе и улога у развоју Србије: зборник радова са симпо-
зијума одржаног 17. и 18. септембра 2021. године / уредници Александар Костић,
Ана Пешикан. – Дан Библиотеке САНУ посвећен стогодишњици рођења академика
Владете Јеротића. – Живот и стваралаштво жена чланова Српског ученог друштва,
Српске краљевске академије и Српске академије наука и уметности. Том 3 / главни
уредници Зоран Кнежевић, Небојша Лалић; уредник Душица Лечић Тошевски. –
Енергетски ресурси на Косову и Метохији: зборник радова са научног скупа одржа-
ног 17. и 18. јануара 2022 / уредник Слободан Вукосавић. – Развој електроенергетике
Републике Србије до 2050. године / уредник Слободан Вукосавић. – Темплон: пре-
града олтара/иконостас: од настанка до развијене средњовековне форме: са освртом
на српске задужбине од краја XII века до Велике сеобе 1690. године / Тихон Ракиће-
вић; уредник Миодраг Марковић. – Макроекономске кризе и реформе у Србији:
1980–2023: економетријска анализа / Павле Петровић; уредник Коста Чавошки. –
Заштита, очување и афирмација српског културног наслеђа на Косову и Метохији:
зборник радова са научног скупа одржаног 1. и 2. јуна 2021. године. Том 1 и 2: при-
мљено на X редовном скупу Одељења историјских наука, одржаном 28. децембра
2022. године / главни уредник Зоран Кнежевић; уредник Драган Војводић. – Контро-
верзе у медицини / уредник Душица Лечић Тошевски. – Прилог. – Именик аутора,
уредника и говорника.

Научни скупови ССХЛП, књ. 40

Српска књижевна критика XX века

– Београд 2025, стр. 395, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-078-4

Јован Делић, Поглед на критику српске модерне. – Горан М. Максимовић, Заснивање књижевне критике на југу Србије на крају XIX и на почетку XX вијека. – Миливој Ненин, Књижевна критика Димитрија Фртунића. – Слободан Владушић, Бранко Лазаревић о раној прози Милоша Црњанског. – Јелена В. Јовановић, Проза српске модерне из критичког угла Бранка Лазаревића: импресија у сликама. – Марко Недић, Српска књижевна критика између два светска рата. – Бранко Вранеш, Исидора Секулић о српским модернистима између два светска рата: М. Црњански, Р. Петровић, М. Настасијевић. – Мина М. Ђурић, Интердисциплинарни оквири Винаверове компаративне критике српске књижевности прве половине XX века. – Миломир М. Гавриловић, Књижевнокритичка мисао Марка Ристића између идеологије и поетике. – Милица Ђуковић, „Преграде” и „преустројавања”: књижевнокритичка делатност Милана Богдановића. – Немања Каровић, Портрет и сенка: књижевнокритичко дело Велибора Глигорића. – Петар Пијановић, Култура и књижевна критика у XX веку. – Јован Делић, Зоран Мишић – критичар српског модернизма после Другог светског рата. – Владан Бајчета, Есејистика и критика Владана Деснице. – Зорица Несторовић, Иво Андрић и Петар Цацић: писац и критичар. – Зоран Пауновић, Критички текстови Данила Киша о англофоној књижевности. – Јелена Марићевећ Балаћ, Српска књижевна критика у Летопису Матице српске (1946–2024). – Драган Хамовић, Прилози Бранка Лазаревића модерном културном саморазумевању. – Јана М. Алексић, (Не)укротива критика: критички поступак Петра Цацића у текстовима о Бранку Миљковићу. – Горана Раичевић, Владета Јеротић о српској књижевности: од психоаналитичког до антрополошких увида. – Снежана Милосављевић Милић, Метакритичка мисао Светозара Петровића. – Бојана Стојановић Пантовић, Критичке рефлексије Исидоре Секулић. – Бојана Поповић, Борислав Михајловић – стални књижевни критичар НИН-а. – Предраг Петровић, Књижевна критика као артикулација песме: критичарски метод Новице Петковића. – Миодраг Лома, Књижевноисторијска критика Ђорђија Вуковића примењена на српску народну и српскословенску поезију.

Издања Библиотеке, књ. 46

Слађана Субашић, *Библиографија академика Мира Вуксановића (поводом осамдесетих јодинастице животова)*

– Београд 2025, стр. 371, 24 цм.

ISSN 0561-743X

ISBN 978-86-6184-083-8

Галерија Српске академије наука и уметности 168

Злата Бојовић, *Ђуро Даничић: оданост језику*

– Београд 2025, стр. 231, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-105-7

Македонско-српски книжевни конџајкџи (1944–2024)
= *Српско-македонски књижевни конџајкџи (1944–2024)*
– Београд 2025, сџр. 335, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-075-3

СОДРЖИНА/САДРЖАЈ. – Катица Кулавакова, Михајло Пантић, Предговор кон изданиеџо Македонско-српски / српско-македонски књижевни конџајкџи 1944–2024 = Предговор издању Македонско-српски / српско-македонски књижевни конџајкџи 1944–2024. – Милан Ѓурчинов, Контакти помеѓу македонската и српската книжевност од средината на 20 век до денес. – Михајло Пантић, Милан Ѓурчинов: један литерарни пут. – Елизабета Шелева, Модернизмот во македонската книжевна критика. – Биљана Андоновска, Охридске тезе: југословенски модернизам, српски надреализам и македонска књижевност. – Трајче Стамески, Увод во историјатот на србистичката книжевна наука во Македонија – преку критиката на Димче Левков, Виолета Пирузе-Тасевска и Науме Радически. – Биљана Андоновска, Димитрије Драцовски и београдски надреализам: континуитети (нео)авангарде у интеркултурном контексту. – Јасмина Мојсиева-Ѓушева, Македонистиката во Србија, со посебен осврт кон делото на Радомир Ивановиќ. – Горан Корунковић, Видови лирског субјекта у модерној македонској поезији – 1. – Горан Корунковић, Видови лирског субјекта у модерној македонској поезији – 2. – Лидија Капушевска-Дракулевска, Ресепцијата на делото на Васко Попа во современата македонска литература. – Александра Пауновић, Јерес (из) дискурса: песништво Богомила Ѓузела. – Венко Андоновски, Данилов, српскиот Енценсбергер – За поезијата на Драган Јовановиќ Данилов, господарот на метонимизираната метафора. – Елизабета Шелева, Отец, татко, патер – книжевни фигурации и модалитети на таткото во македонската и во балканските књижевности. – Данијела Костадиновић, Елементи поетике магичног реализма у прози Слободана Џунића и Живка Чинга. – Катица Кулавакова, Борислав Пекиќ и неговиот новелистички роман ‘бриколаж’ *Време на Чуда*. – Михајло Пантић, О роману Маџун Владе Урошевића. – Анастасија Ѓурчинова, Писателот и градот: геополитички рефлексии кај Драган Великиќ, Владимир Пишталo и Кица Колбе. – Урош Ѓурковић, Прилог еокритичком читању српског превода *Хиџинополиса* Владе Урошевића. – Соња Стојменска-Елзесер, Ресепција на творештвото на Владислав Бајац во македонската културна сфера

Одељење друштвених наука

Посебна издања DCCXVIII, књ. 114
Коста Чавошки, *Лейџимносџи*
– Београд 2025, стр. 266, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-069-2

Научни скупови CCXXVIII, књ. 56
Наука: сџање и џерсџекџиве
– Београд 2024, стр. 227, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-025-8

Реч уредника. – Зоран В. Поповић, Српска наука у светском научном окружењу. – Иван Ракоњац, Ана Мојсиловић, Иновациона делатност у Републици Србији. – Павле Павловић, Владимир Поповић, Законска регулатива, институционално vs. пројектно финансирање. – Вељко Јеремић, Младен Стаменковић, Вредновање науч-

них резултата. – Владимир С. Костић, Криза научне рецензије. – Душко Благојевић, Ђуро Кутлача, Вредновање института. – Бранислав Боричић: Универзитет између науке и наставе. – Снежана Смедеревац, Отворена наука као нова научна реалност. – Ђуро Кутлача, Системско проучавање науке. – Сергеј М. Остојић, Како до изузетности у науци? Проблеми, трендови и могућности.

Научни скупови ССXXXIX, књ. 58

Дефинишан крај краја историје

– Београд 2025, стр. 220, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-051-7

Rastko Моћник, Linearna uzročnost istorijske teleologije i strukturna uzročnost neravnomernog i kombinovanog razvoja. – Вера Вратуша Жуњић, Друштвено структурисани извори сталног циклочног кружења помодности противречних идеја о „крају историје” и „крају краја историје”. – Јово Бакић, Фукујамин ’крај историје’: идеологија либералног конзерватизма у облику политиколошке псеудоутопије. – Владимир Вулетић, Крај краја историје или крај светског капиталистичког система? – Раде Пантић, Крај краја историје или крај системског циклуса акумулације капитала под хегемонијом Сједињених Америчких Држава? – Павле Миленковић, Есхатологија кризе и утопија садашњости: да ли је могуће друштво без историје? – Владимир Гвозден, „Крајеви историје” Перија Андерсона – тридесет година касније. – Драган Проле, Ка другачијем појму историје. – Иван Миленковић, *Historia rerum gestarum* и деконструкција чињеница. – Часлав Д. Копривица, *De re-historia*. О помаљању, успону, привидном повлачењу и повратку повијес(нос)ти. – Мирјана Стошић, Четири мита о пореклу – четири краја историје. – Слободан Селинић, Србија и југословенска криза у првој половини 80-их година 20. века: уочи краја југословенске историје. – Ђорђе Ђурић, Почетак модерне српске историографије: Рајић, Орфелин, Пишчевић. – Алпар Лошонц, Да ли постоји историја ако нема алтернативе: (не)либерална апологија краја историје.

Научни скупови ССXLI, књ. 59

Роми Србије према Попису 2022. године: стање и перспективе

– Београд 2025, стр. 359, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-074-6

Предговор – Тибор Варади, Драгољуб Б. Ђорђевић, Драган Тодоровић. – ПОПИСНИ ПОДАЦИ И ОДРЖИВОСТ РОМА У СРБИЈИ. – Павле Петровић, Марко Милановић, Употреба јавних средстава у финансирању политика инклузије Рома у Србији. – Мирјана Рашевић, Одрживи развој популације Рома у Србији. – Јелена Стојилковић Ђаатовић, Који су демографски ресурси Рома у Србији? – Петар Васић, Старосни модел фертилитета Ромкиња у Србији. – Славица Коматина, Образовни статус и друштвено-економски положај Рома у Србији између два пописа. – Злата Вуксановић-Мацура, Промене услова становања Рома: шта показују пописни подаци? – МОГУЋИ РАЗЛОЗИ НЕСЛАГАЊА СТВАРНОГ И ПОПИСАНОГ БРОЈА РОМА У СРБИЈИ. – Осман Балић, Разлози и узроци за неслагање стварног броја Рома и резултата исказаних на попису становништва у Србији. – Драгољуб Б. Ђорђевић, Драган Тодоровић, Ромијана у Србији: мит или збиља? – Нада Радушки, Популациона динамика Рома у светлу непостојањег националног идентитета. – Иван Ђорђевић, Попис становништва као стратегија за повећање видљивости ромске популације у Србији. – ПОПИСНИ ПОДАЦИ О РОМИМА У ВОЈВОДИНИ И НА ЈУГУ СРБИЈЕ. – Анђелија Ивков Цигурски, Љу-

бица Ивановић Бибић, Смиљана Ђукићин Вучковић, Јелена Миланковић Јованов, Промене образовне структуре Војводине у XXI веку са освртом на проблеме у образовању Рома. – Биљана Сикимић, Гурвари/Гурвара Роми на северу Бачке: од теренских до архивских истраживања. – Драган Тодоровић, Драгољуб Б. Ђорђевић, Роми на етнодемографској карти Нишавског округа. – ПОПИСНИ ПОДАЦИ О РОМИМА У БИВШИМ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РЕПУБЛИКАМА. – Miran Komac, Broj Roma i Sinta u Sloveniji (zavisi ko broji i u koje svrhe se broji). – Aleksandar Racz, Suzana Kunac, Filip Škiljan, Ljerka Armano, Romi u procjepu između pamfleta „Budi to što jesi” i naravoučenija „Bolje biti bilo što, samo ne – Rom”. – Срђан Вукадиновић, Социо-демографске карактеристике ромске популације у Црној Гори. – Vesna Zabijakin Chatleska, Ruzhica Cacanaska, Ivan Blazhevski, Education and Employment of Roma Population in North Macedonia: Analysis of the 2021 Census Data.

Publications of the Audiovisual Archive and Digitisation Centre of the SASA, vol. 3
Aleksandar Kostić, Branislav Vojnović, *Digitisation of Miroslav's Gospel*
– Belgrade 2024, pages 79, 24 cm.
ISBN 978-86-6184-048-7

Издања Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, књ. 4
Александар Костић, Бранислав Војновић, Ана Ржаничанин, *Јосиф Панчић – дигитализација заосталих рукописа*
– Београд 2024, стр. 87, 24 цм.
ISBN 978-86-6184-068-5

Одељење историјских наука

Посебна издања DCCXX, књ. 35
Славица Мереник, *Библиографија радова академика Василија Ђ. Крстића*
– Београд 2025, стр. 191, 24 цм.
ISSN 0352-1834
ISBN 978-86-6184-084-5

Косовско-метохијски зборник, књ. 10

– Београд 2025, стр. 247, 25 цм.

ISBN 978-86-6184-049-4

Татјана Стародубцев, Сцена Вазнесења Христовог у Призренском јеванђељу. – Драган Војводић, Срђан Пириватрић, Тмине над Бистрицом. О неким неприхватљивим тумачењима историје Призрена и његових споменика. – Милош Живковић, Попрсја мученика у поткуполном простору цркве Светих апостола у Пећкој патријаршији. – Милош Ивановић, Да ли је Ново Брдо 1389/1390. први пут пало под власт Османлија? – Миљана Матић, О спахијама хришћанима клирицима пећким. – Ђорђе Божовић, Антибалканизми у контактним севернобалканским и јужнословенским говорима. – Бојана Вељовић Поповић, Генитив у говору Прилужја код Вучитрна. – ПРИКАЗИ КЊИГА. – Радивоје Младеновић, „Говор села Врбичане крај Призрена”, Српски дијалектолошки зборник LXX/1, Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, 2021, 1–368 (Бојана Вељовић Поповић). – Татјана

Трајковић, „Говори Косовског Поморавља (гласови и облици)”, *Српски дијалектолошки зборник* LXXI, Београд: Српска академија наука и уметности и Институт за српски језик САНУ, 2024, 264 стр. (Бојана Вељовић Поповић). – IN MEMORIAM. – Михаило Војводић (Милун Стијовић).

Одељење уметности

Посебна издања DCCXV, књ. 15

Tihomir Vujičić/Tihamér Vujcsics and musical traditions of South Slavs in Hungary
= *Тихомир Вујићић и музичке традиције Јужних Словена у Мађарској*

– Београд 2025, стр. 182, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-037-1

Editors' Foreword: The Ethnomusicological Work of Tihomir Vujičić (1929–1975): Times, Personalities, Traditions. – Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Tihomir Vujičić/Tihamér Vujcsics: Studies of Musical Tradition of Serbs in Hungary. – Irena Miholić, On the Musical Tradition of Croats in Primurje and Burgenland in the Work of Tihomir Vujičić and Other Researchers. – Mojca Kovačič, An Overview of the *Slovenian Variant* in the book *Musical Traditions of South Slavs in Hungary*. – Danka Lajić Mihajlović, Jelena Jovanović, The Role of Tihamér Vujcsics in the Work of Vujcsics Ensemble and in Safeguarding the Traditional Music of South Slavs in Hungary: An Interview with Gabor Eredics. – Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Life with Music – Family Recollections: An Interview with Marietta Vujcsics. – Authors' Biographies. – Index of Names. – Index of Places. – Index of Subjects.

Посебна издања DCCXVI, књ. 16

Савремена српска музичка сцена: истраживачки изазови

– Београд 2024, стр. 255, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-052-4

Предговор. – Ивана Медић, Опере Исидоре Жебељан у контексту српског оперског стваралаштва у XXI веку. – Биљана Милановић, Мелита Милин, Аспекти метамодернизма у опери *The Knock* Александре Вребалов. – Милена Медић, Поетика карневализоване опере: жанровска својства менипеје и поступци лирске циклизације у опери *Меланхолични снови грофа Саве Владиславића*. – Вања М. Грбовић, Опера *Мандрајола* у контексту укупне стваралачке поетике композитора Ивана Јевтића. – Бојана Радовановић, Глас као полигон за „генетски инжењеринг” на савременој српској музичкој сцени. – Димитрије Коканов, Јелена Новак, *Деца*, опера у 17 песама: „Тужна сам, али сипам причу на причу...”. – Немања Совтић, Балети Рудолфа Бручија на сцени Српског народног позоришта. – Надежда Мосусова, Прилог проучавању српске плесне сцене у прошлом веку и на размеђи миленијума. – Вера Обрадовић Љубинковић, Прве две деценије Београдског фестивала игре – *pro et contra*. – Моника Новаковић, Пракса савремене примењене музике у српском позоришту: прелиминарна разматрања основних истраживачких изазова. – Белешке о ауторима. – Именски регистар.

Посебна издања DCCXVII, књ. 17

Полемички аспекти српског модернизма после 1945. са посебним освртом на деловање чланова Задарске групе

– Београд 2024, стр. 456, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-053-1

Предговор. – ЈУГОСЛОВЕНСКИ (ИСТОРИЈСКИ) КОНТЕКСТ. – Горан Р. Милорадовић, Глуво доба и рани петли: историјски контекст појављивања Задарске групе 1947. године. – Станислав Сретеновић, Политички и симболички аспекти употребе појма *Задарска група* у Србији (1947–2024). – Наташа Радосављевић Кузмановић, Настајање Задарске групе: узроци и последице. – Александар Кадијевић, Полемички аспекти српске архитектуре после 1945. године. – Ана Ракић, Нова културно-политичка клима и уметнички препород послератног Београда. – Весна Круљац, Енформел у фокусу политичке кампање у Југославији (1962/63). – ПАРИЗ–БЕОГРАД: ВЕЗЕ И УТИЦАЈИ. – Зоран Ерић, Од Париза до Њујорка: искорак ка апстракцији чланова Задарске групе. – Невена Мартиновић, Париско искуство као исходиште једне линије апстракције у српском послератном сликарству. – Љубица М. Вујовић, Изложба *Савремена француска уметности* у Београду 1952. године – поглед на шири друштвени и културни значај. – Софија С. Миленковић, Изложба савремене југословенске уметности у Паризу 1961. године – прилог истраживању генезе културне политике Југославије у педесетим годинама 20. века. – Ивана Јовановић, Освајање слободе у уметности бунтовних после 1945. – Кевин Каламперовић, Уметници Задарске групе: Београд, Задар, Париз (1946–1959). – АУТОРСКЕ ЛИЧНОСТИ У ФОКУСУ. – Јеша Денегри, Париски период Милорада Бате Михаиловића. – Дијана Метлић, Цртежи Њујорка Вере Божичковић Поповић: град као оптички спектакл. – Јован Поповић, Књижевно дело као резултат сликаревог погледа: књижевност Миће Поповића. – Зоран Пауновић, Сучељавање српске и америчке културе у путописној прози Миће Поповића. – Невена Даковић, Нови југословенски филм и филмски модернизам: Мића Поповић (*Рој*, 1966 и *Хасанајиница*, 1967). – Ивана Кроња, Принципи репрезентације и феноменологија насиља у филмском опусу Миодрага Миће Поповића. – Миланка Тодић, Медијске слике и сликарство призора Миће Поповића. – Ирина Суботић, На маргини: МИР 75 – 30 ОУН – ангажована фигурација.

Научни скупови ССXXXIV, књ. 10

Иван Антић: њоводом 100 година од рођења

– Београд 2025, стр. 207, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-061-6

Предговор академика Милана Лојанице, председника Одбора за припрему обележавања 100 година од рођења Ивана Антића. – Уводна реч. – Милан Вујовић, Кодови Антићевог дела Х=У. – Милица Вујошевић, Регионализам у Антићевом делу. – Владимир Мако, Естетичка трагања Ивана Антића. – Милан Попадић, Трајна савременост: шест деценија зграде Музеја савремене уметности у Београду. – Paolo Tomasella, Ivan Antić and the relations with the Italian functionalist architecture. – Maroje Mrduljaš, Andrea Čeko, Sportski kompleks u Poljudu – dijalog arhitektonskih formi. – Тања Дамљановић Конли, Два музеја Ивана Антића у контексту архитектуре 1960–1970. – Александра Мокрањец, Архитектура Ивана Антића у контрапункту афирмације и оспоравања модернизма. – Марта Вукотић Лазар, Иван Антић: Републички секретаријат унутрашњих послова или о згради које више нема. – Милица Петровић, Однос конструкција–архитектура у опусу Ивана Антића. – Марко Николић, Модалитети заштите савремене архитектуре у делима Ивана Антића. – Изложба „Архитекта Иван Антић – Елементи”.

Gallery of the Serbian Academy of Sciences and Arts 162

Kun: artist, worker, fighter

– Belgrade 2025, 211 pages, 24 cm.

ISBN 978-86-6184-077-7

Галерија Српске академије наука и уметности 164

Дуго: историја природе: 1953–2000 – 2. издање

– Београд 2025, стр. 167, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-063-0

Галерија Српске академије наука и уметности 165

Илија Босиљ: тријумф уметности

– Београд 2025, стр. 215, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-070-8

Галерија Српске академије наука и уметности 165

Илија Босиљ: тријумф уметности – 2. издање

– Београд 2025, стр. 215, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-076-0

Галерија Српске академије наука и уметности 165

Илија Босиљ: тријумф уметности – 3. издање

– Београд 2025, стр. 215, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-082-1

Галерија Српске академије наука и уметности 166

Симојан Ђелић: померене границе простора

– Београд 2025, стр. 171, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-081-4

Галерија Српске академије наука и уметности 167

Младен Србиновић: свих ствари мера је човек

– Београд 2025, стр. 227, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-087-6

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности бр. 56

Цркве брвнаре Републике Српске: чувари духовној живој и народне самосвести

– Београд 2025, стр. 119, 23 цм.

ISBN 978-86-6184-067-8

Галерија науке и технике Српске академије наука и уметности бр. 57

XI Међународни салон илустрације архитектуре – шта би било да нас нема?

– Београд 2025, стр. 76, 21 цм.

ISBN 978-86-6184-080-7

Издања Библиотеке, књ. 45

Драгана Крстић Лукић, *Библиографија академика Милана Лојанице*

– Београд 2025, стр. 58, 24 цм.

ISSN 0561-743X

ISBN 978-86-6184-066-1

Слободан Шијан, *Слободан Шијан у огледалу критике: визуелни експерименти, филм, књије: избор текстова*

– Београд 2025, стр. 806, 24 цм.

ISBN 978-86-6184-044-9

Огранак САНУ у Новом Саду

Анали Огранка САНУ у Новом Саду, број 20 за годину 2024.

– Нови Сад 2025, стр. 201, 29 цм.

ISSN 1452-4112

РЕЧ УРЕДНИКА. – Зоран Ј. Ковачевић, Психобиологија – енергија интеракције тела и ума. – ТРИБИНА. – Мрђан Бајић, Како направити и загубити скулптуре – лични примери. – Миодраг Марковић, О боравцима Павела Петровића, српског сликара XIX века, на Хавајима: резултати најновијих истраживања (2014–2022). – Светислав Божић, Флексибилност многе селектоване тонске материје у служби уметнички надгледане комуникативности. – Александар Костић, Дигитализација културног наслеђа у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију Српске академије наука и уметности. – Мирјана Ивановић, Примена техника вештачке интелигенције у медицини. – Срђан Шаркић, Средњовековно српско право – историјат проучавања. – Милош И. Ђуран, Комплекс сребра (I) са азолима као потенцијална нова класа антигљивичних лекова. – Marko Čanadija, Modelling of Mechanical Behavior of Carbon Nanotubes Using Integrable Convex Neural Networks With Applications to Nanotruss Structures. – Тања Ћирковић Величковић, Микро и нано пластика: шта знамо а шта ургентно морамо да сазнамо? – Тин Лукић, Природне катастрофе, од разумевања до превенције. – ГАЛЕРИЈА. – Бранислав Петрић, Запажања са изложбе *Дела Миливоја Николајевића*. – Вера Стојишић Гашпаровски, Колективна калиграфска изложба у част Захарије Стефановића Орфелина: 15 година калиграфске колоније за наставнике „На путу Захарије Орфелина”. – Босилка Зиројевић Лечић, Изложба Јане Панајотовић: *Између мене и себе*. – Босилка Зиројевић Лечић, *Чачанске лейомиоме* у Новом Саду. – Дејан Радовановић, *Фосили у антирочоцену*. – Милица Ружичић, Изложба дела Владимира Марковског *Веритио*. – Татјана Туцић, ЗВЕЗДАНКА: Богданка Познановић: Рани радови малог формата 1953–1967. – ПРИКАЗИ. – Бела Балинт: Приказ књиге академика Зорана Ковачевића *Интегративна патијенеза хроничних болести и старења*. – Томислав Д. Ђокић, Академик Зоран Ковачевић: *Интегративна патијенеза хроничних болести и старења*. – Арсен Д. Ристић, О књизи академика Зорана Ј. Ковачевића *Интегративна патијенеза хроничних болести и старења*. – Миливој Ненин, Одрживи опис резервне историје. – Мирјана Живојиновић, Зборник о везама краља Уроша II Милутина и манастира Хиландара (1282–1321). – Виктор Савић, О Светом краљу Милутину у светлости историје цркве, дипломатике, историје уметности и филологије. – НАУЧНИ СКУПОВИ. – Ненад Теофанов, Међународна конференција „Harmonic analysis and distributions – HANDS 2024”. – Слободан Б.

Марковић, Тин Лукић, Међународна научна конференција „Геопросторна и еколошка динамика: између основних и примењених научних истраживања”. – Влада Б. Вељковић, Владимир Срдић, Циклус предавања „Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног горива”: резиме и анализа. – Зоран Павловић, „Право на живот и телесни интегритет”: приказ научног скупа и монографске студије. – ЈУБИЛЕЈИ. – Ненад Теофанов, Свечани скуп посвећен академику Богољубу Станковићу и научна радионица. – Милош И. Туран, Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу: научни скупови и зборници радова из едиције *Меморијал Драјослава Срејовића*. – Зоран Пауновић, Округли сто „Књижевно завештање Александра Тишме”. – Јасмина Грковић-Мејдор, Академик Павле Ивић (1924–2024). – ДИЈАЛОГ. – Милан Никодијевић, Синиша Бокан, Синиша Бокан – повезане слике. – IN MEMORIAM. – Сава Халугин, Опроштајни говор на комеморацији академику Светомиру Арсићу Басари (1928–2024).

Хроника Огранка САНУ у Новом Саду, бр. 14

– Нови Сад 2025, стр. 11, 30 цм.

ISSN 2217-849X

Српска академија наука и уметности, Огранак САНУ у Новом Саду

– Нови Сад 2025, стр. 305, 24 цм.

ISBN 978-86-6032-005-8

КРАТКА ИСТОРИЈА ОГРАНКА САНУ У НОВОМ САДУ. – Историјат САНУ. – Оснивање Огранка САНУ у Новом Саду. – „ПЛАТОНЕУМ”. – Историјат зграде. – Архитектура. – ДЕЛАТНОСТ ОГРАНКА САНУ У НОВОМ САДУ. – Основна делатност Огранка. – Сталне активности Огранка. – Научноистраживачки пројекти. – Научни скупови. – Трибина. – Галерија „Платонеум”. – Издавачка делатност. – Сарадња Огранка. – ОРГАНИЗАЦИЈА И РУКОВОЂЕЊЕ ОГРАНКОМ САНУ У НОВОМ САДУ. – БИБЛИОТЕКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА. – ЧЛАНОВИ ОГРАНКА САНУ У НОВОМ САДУ. – Природне науке и математика, техничко-технолошке науке и (био)медицинске науке. – Друштвене науке, хуманистичке науке и уметност. – Чланови Огранка у децембру 2025.

Да ли још постоји друштвена критика?

– Нови Сад 2025, стр. 239, 24 цм.

ISBN 978-86-6032-004-1

Академик Јасмина Грковић-Мејдор, Поздравна реч. – Академик Алпар Лошонц, Несигурност друштвене критике. – Prof. dr Rastko Močnik, Kritika u teoriji i društvenoj praksi. – Prof. dr Lino Veljak, Prepreke društvenoj kritici. – Prof. dr Marijan Krivak, Društvena kritika – oksimoron ili težnja k pravедности? Uz Derridaovu dekonstrukciju kao model onog nadolazećег. – Проф. др Павле Миленковић, Критика *versus* критицизам, или две стране друштвене моћи суђења. – Проф. др Владимир Гвозден, Мудра лудост некад и сад: сатира као друштвена критика. – Др Стеван Брадић, Друштвена критика у савременој српској поезији. – Др Иван Миленковић, Криза критике као криза кризе. – Dr Aleksandar Matković, Social Critique as a Commodity?: an Essay on the Commodification of Social Critique, from the Collapse of Yugoslav Marxist Education to the Birth of the “Knowledge Market” in Serbia. – Проф. др Раде Пантић, Лимити друштвене критике у форми борбе за људска права. – Проф. др Михаел Антоловић, Да ли је друштвена критика спојива са „друштвом незнања”? Неолиберализам и његове образовне импликације.

Земља обрасла речима: књига о Сабраним делима Мира Вуксановића

– Нови Сад 2025, стр. 644, 24 цм.

ISBN 978-86-6032-007-2

Зоран Пауновић, Уводна реч. – О КЊИГАМА ПРВОГ КОЛА САБРАНИХ ДЕЛА МИРА ВУКСАНОВИЋА. – Светозар Кољевић, Сновиђења на древним стазама. – Јован Делић, Ријечи као књижевни јунаци. О Семол трологији Мира Вуксановића. Чуђење над злом и гадошћу свијета. Имају ли предмети своју судбину. – Зоран Пауновић, Чудесни реализам Семол земље. – Иван Негришорац, Потрага за исконом и постмодерни етнороман. – Љиљана Пешикан-Љуштановић, Комињање приче: завичајне теме у Сабраним делима Мира Вуксановића. Културна атлантида Мира Вуксановића. – Радомир В. Ивановић, Сродство са ријечима. – Славко Гордић, Лексикографско-поетска картографија Мира Вуксановића. – Лидија Томић, О трологији романа *Семол јора*, *Семол земља* и *Семол људи* Мира Вуксановића. – Славица Гароња, Језичка постојбина: запис о *Семол јори* Мира Вуксановића. – Ново Вуковић, Магијски обрасци Мира Вуксановића. – Миливој Ненин, О словима у речима или освајање унутрашњих житница. – Марко Недић, Двадесет приповедака Мира Вуксановића: *Чување шаванице*. – Саша Радојчић, Брига за реч. – Миодраг Радовић, Између Адама и Малог принца. – Божур Хајдуковић, Истраживање у језику или демитизација етичких вредности. – Жарко Ђуровић, Прозни диптихон Мира Вуксановића. Видокрузи савременог црногорског романа. – Гојко Јањушевић, Сновање чујца и пантиоца. – Анђелко Ердџанин, Семол роман: записи на marginama романа. *Семол земља* Мира Вуксановића. – О КЊИГАМА ДРУГОГ КОЛА САБРАНИХ ДЕЛА МИРА ВУКСАНОВИЋА. – Горан Максимовић, Пред другим колом Сабраних дела Мира Вуксановића. – Љиљана Пешикан-Љуштановић, „Низ точила успомена”. – Горана Раичевић, Борба против немужности света. – Мина М. Ђурић, Ка кључевима збирне метафоре књига о речима. *Венац клесаног камена* речи у беојужу књига. – Бранко Вранеш, *Клесан камен* академика Мира Вуксановића. – Радоје Фемић, Александар Ђуковић, Дуги ход до књижевног канона. – Марко Недић, Биографско-наративни огледи Мира Вуксановића у књизи *Клесан камен*. – Зоран Пауновић, Несамерљива моћ речи. – Саша Радојчић, Даноноћници Мира Вуксановића. – Мирјана Д. Бојанић Ђирковић, Ка једној Вуксановићевој сјеки. – Милица Алексић, Миро Вуксановић о Вуку, Његошу и Костићу. – Лидија Томић, Миро Вуксановић о Вуку Стефановићу Караџићу и поводом њега. – Александар Ђуковић, Миро Вуксановић о матрици савремених тумачења Његоша у контексту политике и идеологије (1993–2024). – Јелена Марићевић Балаћ, У камену је сигурност. – Владимир С. Костић, Академик Миро Вуксановић: *Насамом с Миланом Коњевићем*. – Синиша Јелушић, Ријеч и слика: модели интертекстуалности у поезици Мира Вуксановића. – О ТРЕЋЕМ КОЛУ САБРАНИХ ДЕЛА МИРА ВУКСАНОВИЋА. – Зорица Несторовић, Мјесто за причање – „дневнички откуцаји” из дана у дан. – Катарина Вучић, Жанровска хибридна дневничке прозе Мира Вуксановића. – Михајло Пантић, Двојство необичности и вредности. – Марија Благојевић, Антрополошки осврт: Ерос и Танатос у дневничким записима Мира Вуксановића. – Биљана Мичић, Дневничка низаница Мира Вуксановића као извор за проучавање стваралачког процеса. – Марко Аврамовић, Пишчеви откуцаји. – Ана С. Живковић, Преображаји мита о Танталу у Андрићевој приповеци „Жеђ” и дневничким записима Мира Вуксановића. – Јана М. Алексић, *Семол јора* кроз призму пишчеве самосвести и књижевног живота. – Мирјана Лукић, Бројчанички записи о путовањима. – Милан Гровић, Ходочасни дневник Мира Вуксановића – слика манастира. – Срђан Орсић, Помени спорта у дневничким записима Мира Вуксановића. – ЛИНГВИСТИ О ДЕЛИМА

МИРА ВУКСАНОВИЋА. – Предраг Пипер, Говор предака. – Милош М. Ковачевић, Стилистика прича о ријечима Мира Вуксановића. – Катарина Беговић, Језик као сведочанство у дневничким записима Мира Вуксановића. – Јелица Стојановић, Семолъ људи у огледалу сложеница у *Семолъ људима* Мира Вуксановића. – Михаило М. Шћепановић, Типови дијалектизама у књижевном тексту Мира Вуксановића. – Рајна М. Драгићевић, Вуков *Рјечник* као азбучни роман. – Радмило Маројевић, Приповијест у основи *Горској вијенца* – откриће Мира Вуксановића (а није једино). – ПРИЛОЗИ. – Раније објављене књиге, зборници и тематске целине у часописима о делу Мира Вуксановића. – Радна биографија Мира Вуксановића (са сајта САНУ).

Огранак САНУ у Нишу

Хроника Огранка САНУ у Нишу, бр. 8

– Ниш 2025, стр. 15, 30 цм.

ISSN 2620-0198

Vlada B. Veljković, Ivana B. Banković Ilić, Dejan U. Skala, *Hydrodynamics and mass transfer of multiphase reciprocating plate columns*

– Ниш 2025, стр. XIV, 245, 25 цм.

ISBN 978-86-6184-086-9

Ој, јабуко зеленико – радионице српској традиционалној пјевања и њејови насјављачи

– Београд – Ниш 2024, стр. 58; 13 x 13 цм + 1 компакт-диск.

ISBN 978-86-80639-79-6

Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу

Шумадија: историја, језик и култура

– Крагујевац 2025, стр. 225, 24 цм.

ISBN 978-86-81037-89-8

Љубинко Раденковић, Уводна реч: Прилог познавању историје, језика и културе Шумадије. – Александар Лома, Из историјске топонимије Шумадије. – Милоје Васић, Шумадија у доба римске владавине. – Радивој Ђ. Радић, Морава у средњовековним историјским изворима. – Борисав Т. Челиковић, Порекло становништва Шумадије на основу антропогеографских истраживања. – Слободан Реметић, Дијалекатска слика Шумадије на синхроној равни и у дијахроној перспективи. – Бојана Вељовић Поповић, Глаголски систем говора Шумадије у контексту штокавског дијалекатског простора. – Исидора Г. Бјелаковић, Правна терминологија у Срењевском уставу (1835). – Миодраг Матицкић, Алманаси и календари у Кнежевини Србији у првој половини XIX века. – Бојана М. Миљковић Катић, Српска држава и култура обраде земље у првој половини XIX века. – Драгана Ђурић, Народне представе о данима у недељи у Шумадији. – Љубинко Раденковић, Народна демонологија Шумадије. – ПРИЛОГ. – Љубинко Раденковић, Драгана Ђурић, Савремени етнографски записи из Шумадије.

17. СЛУЖБА АКАДЕМИЈЕ

Радам запослених у Служби Српске академије наука и уметности са места управника послова руководи др Бојан Бугарчић. Запослени у Служби САНУ распоређени су на радним местима у оквиру јединица, сектора, група и самосталних извршилаца.

Током године Служба САНУ благовремено је и успешно извршавала све стручне, административно-техничке, финансијске, правне, опште и остале послове за потребе Академије.

Детаљнији приказ активности Службе САНУ дат је у оквиру појединачних извештаја о раду запослених у јединицама, секторима, групама и у извештајима самосталних извршилаца.

Архив САНУ

Сарадници

Архив САНУ је током године, као и претходних година, имао 11 запослених. По сопственој жељи, Архив је напустио један архивиста, због чега ће од јануара 2026. године у радни однос на одређено време бити примљен други дипломирани историчар. Један архивиста је у децембру стекао звање вишег архивисте.

Фондови и збирке

Током године фондови Архива обогаћени су следећим поклонима: академик Коста Чавошки је предао своју заоставштину; од академика Василија Крстића примљен је део његове заоставштине; од Галерије САНУ добијен је део заоставштине академика Динка Давидова, а од Издавачке службе САНУ документа о Михаилу Петровићу Аласу из личне збирке Драгана Трифуновића. После прекида рада Архива САНУ у Сремским Карловцима, преузета су документа о раду те установе под Академијином управом. Из истог извора, у Историјску збирку уврштена су писма која је Вук Стефановић Караџић упутио Милици Стојадиновић Српкињи, као и део заоставштине Филарета Гранића. Госпођа Зорица Пелеш из Београда поклонила је део заоставштине проте Стеве Димитријевића. Од Владимира Милинчића из Београда откупљени су део заоставштине Татомира Анђелића, пасош и фотографија Предрага Пеђе Милосављевића и пасош, чланска карта и легитимација Васе Чубриловића.

Збирка одликовања увећана је за девет (9) одличја, те сада броји укупно 1.453 предмета. Завршени су послови конзервације и фотографисања свих одличја која до сада нису била подвргнута тим процесима, чиме су припремљена за представљање на постојећем сајту Збирке. Приручна библиотека Архива САНУ увећана је за 32 књиге и сада садржи 2.701 библиотечку јединицу.

Завршено је сређивање заоставштине Стевана Бошковића (Историјска збирка 13.391), Станка Опачића Ћанице (Историјска збирка 14.551), Ђорђа Пејановића (Историјска збирка 15.125) и Драгослава Аврамовића (Историјска збирка 15.171). Већи фондови, попут заоставштине Марка Ристића, Миодрaга Ибровца и Бранка Ћопића, у поступку су архивистичке обраде.

Дигитализација

Пројекат дигитализације Старе збирке у Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ, започет 2019. године, у завршној је фази. Остало је несним-

љено осам (8) књига Старе збирке (бројеви 125, 263, 264, 309, 318, 320, 349 и 391), које није било могуће дигитализовати због начина на који су повезане. Снимљен је, међутим, део грађе из Историјске збирке, по садржају близак Старој збирци, као и документа о Јосифу Панчићу. Крајем године започето је дигитализовање преписке Јована Цвијића.

Изложбе

Грађа Архива САНУ излагана је на следећим изложбама: „Аферим, Аћиме“ у Народном музеју у Крагујевцу; „Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности“ у Галерији „Мостови Балкана“ у Крагујевцу; „Петар Велики и Србија“ у Руском дому у Београду; и „Ђуро Даничић: оданост језику“ у Галерији САНУ. Дигитализована грађа коришћена је за потребе изложби: „Андрић и Вишеград: од првих корака до незаборава“ у Галерији „Петар Лубарда“ Андрићевог института у Вишеграду; „Иво Андрић и Италија – документа“ у Трсту, Бањалуци и Београду; „Дена Дебељковић (1858–1915), липљански учитељ и парох у архивским документима“ у ОШ „Браћа Аксић“ у Липљану; и „Шпанија у свету Иве Андрића“ у Институту „Сервантес“ у Београду.

Рад читаонице

У читаоници Архива забележено је 370 посета од стране 162 истраживача из Србије и 15 истраживача из иностранства. За њихове потребе направљено је 2.839 ксерокс-копија и 1.972 дигитална снимка.

Конзерваторска радионица

У конзерваторској радионици Архива САНУ обављена је конзервација 136 докумената, укупног обима 210 листова. У другој половини године у радионици је на волонтерској пракси била једна студенткиња мастер студија на Одсеку конзервације на Факултету примењених уметности у Београду. За то време је од стране конзерватора оспособљена за самосталан рад на пословима конзервације и рестаурације.

Сређивање депоа 3 и групис архивских просторија

У депоу 3 најпре је завршен поступак излучивања грађе током којег је изнета већа количина застарелих докумената, без икакве потребе за даљим чувањем. Након тога обављен је посао физичког чишћења депоа и изношења неупотребљивог канцеларијског намештаја. Санирана су најкрупнија оштећења зидова; простор депоа је окречен и офарбан, а унете су и нове металне полице за смештај грађе. У овом тренутку, у депоу 3 није била могућа замена „дотрајалих“ и оштећених прозора.

Већина врата у архивским просторијама је офарбана и заштићена од пропадања. Осим тога, барем привремено саниране су последице влаге на зиду читаонице.

Архив САНУ у Сремским Карловцима

Архив под управом САНУ у Сремским Карловцима активно је радио и био на услузи истраживачима од 1. јануара до 13. марта када је споразумно између СПЦ и САНУ дошло и званично до прекида сарадње. Договорено је да се грађа Архива подели на црквени део, који је власништво цркве, и световни део, који је био на старању

САНУ. Црквени део Архива остао је у постојећим просторијама, док је световни део уговором предат на старање и чување Архиву Града Новог Сада. Мањи део библиотеке и слика који припада САНУ однет је у Београд, док је инвентар и библиотека остављена будућем Архиву СПЦ у Сремским Карловцима, о чему постоје уговори и записници. Од 1. јануара до 13. марта у Архиву се истраживачким радом бавило четири истраживача. Троје од четворо запослених остали су, по договору, да раде у Архиву СПЦ, притом им је нађено да пређу у Архив Војводине. Пренос грађе и фондова извршили су представници Архива СПЦ и Архива Града Новог Сада, уз активно учешће представника Архива САНУ из Београда. Архива САНУ из Сремских Карловаца остала је на кратко уз молбу управника Архива СПЦ, а договорено је да се преда/врати Архиву САНУ у Београд.

Библиотека САНУ

Стручним радом Библиотеке САНУ руководи управник, академик Миро Вуксановић. Библиотека Српске академије наука и уметности радила је у складу са Законом о Српској академији наука и уметности, Законом о библиотечко-информационој делатности, Законом о старој и реткој библиотечкој грађи, Статутом САНУ, Правилником о раду Библиотеке САНУ и важећим међународним стандардима. Према Закону о библиотечко-информационој делатности Библиотека САНУ један је од пет носилаца библиотечко-информационог система Републике Србије.

Рад Библиотеке САНУ прати Стручни савет Библиотеке који ради у следећем саставу: академици Радоје Чоловић (председник), Милан Судар, Милена Стевановић, Велимир Радмиловић, Зоран Пауновић, Павле Петровић (заменик председника), Драган Војводић и дописни члан САНУ Слободан Шијан. Академик Миро Вуксановић је управник Библиотеке САНУ и по положају члан Стручног савета. Након што је Стручни савет, на предлог управника Библиотеке САНУ, усвојио, Извршни одбор САНУ је прихватио Извештај о раду Библиотеке САНУ у 2024. години и Програм рада Библиотеке САНУ у 2025. години. Председништво и Скупштина САНУ усвојили су оба документа. На предлог управника, Извештај о раду Библиотеке САНУ у 2025. години усвојио је Стручни савет на седници 16. децембра и упутио га Извршном одбору САНУ на разматрање и усвајање.

Према Статуту САНУ, рад Библиотеке надгледа генерални секретар САНУ академик Небојша Лалић.

Послове у Библиотеци САНУ обавља тридесет запослених, распоређених у шест одељења. На стручним библиотекарским пословима ради 26 запослених, међу којима је један библиотекар-саветник, један виши библиограф, 17 библиотекара, један виши књижничар и шест књижничара. Једна библиотекарка је као стипендиста Немачког библиотекарског друштва, боравила на стручном усавршавању у Библиотеци хуманистичких наука Универзитета у Хамбургу у периоду од 10. до 28. марта, док је као стипендиста Министарства образовања Руске федерације, учествовала у програму под називом „Савремено информационо друштво и стратегије социјалне адаптације у мултикултуралном образовном окружењу“ на Универзитету у Нижњем Новгороду од 28. јула до 8. августа. Мр Сања Степановић Тодоровић одржала је уводно предавање „Статус струке“ на Зимском форуму Библиотекарског друштва Србије у Сокобањи 14. марта.

Дан Библиотеке

Одлуком Стручног савета са седнице одржане 6. децембра 2016. године, утврђено је да ће се Дан Библиотеке САНУ обележавати 14. јуна, када су званично примљене прве књиге, које је Библиотеци поклонио Димитрије Тирол, и када је именован први библиотекар, Константин Богдановић. Дан Библиотеке САНУ ове године је обележен 10. јуна, а свечаност је била посвећена стогодишњици рођења академика Љубомира Тадића. Поздравном речју се обратио управник Библиотеке академик Миро Вуксановић, а о академику Љубомиру Тадићу говорио је проф. др Чедомир Чупић. Текстове академика Тадића је казивала и програм је водила др Соња Миловановић.

Делатности

Библиотека се током године руководила Програмом рада за 2025. годину и основама Стратегије развоја и рада Библиотеке у 2012. и наредним годинама, а све у складу са Правилником о раду Библиотеке САНУ. Библиотека је великим делом успела да оствари програм рада за ову годину. Осим својих редовних послова, запослени у Библиотеци САНУ су, у сарадњи са другим службама САНУ, обављали и друге послове из делокруга Службе САНУ.

Узајамни каталог (COBISS.SR)

Библиотека САНУ је према Закону о библиотечко-информационој делатности један од пет носилаца јединственог библиотечко-информационог система Републике Србије. Да би испунила своју законску обавезу, Библиотека је 2012. године са Центром Виртуелне библиотеке Србије (ВБС центар – задужен за управљање узајамном базом података и системом *COBISS*) при Народној библиотеци Србије потписала Уговор о пуноправном чланству библиотеке у библиотечко-информационом систему *COBISS.SR*, чиме је и формално постала део узајамног каталога Републике Србије (онлајн каталог који обједињује каталоге 274 библиотеке у Србији).

Библиотека је током године у узајамном каталогу креирала 3.016, а из њега је преузела 3.591 библиографски запис. Допуњена су и редигована 4.743 записа. Инвентарисано је 4.616 монографија и 2.004 броја периодике. Додељено је 4.455 УДК бројева и 4.697 предметних одредница. На крају године у бази *COBISSANU* било је укупно 106.611 записа.

У нормативној бази личних имена за индивидуалне ауторе *CONOR*, која функционише као саставни и обавезни део система *COBISS*, Библиотека САНУ је креирала 2.153, а ажурирала и допунила 183 записа.

Дигитализација

У складу са Планом дигитализације фонда БСАНУ, ове године је на дигитализацију предато 346 књига из фонда *Varia* (сигнатурна ознака R 10), као и 76 годишња периодике из групе R1 (Старе новине и часописи). Све предате књиге су претходно обрађене у узајамном каталогу *COBISS* и обезбеђени су метаподаци које је Библиотека у траженом формату послала Аудиовизуелном архиву и центру за дигитализацију САНУ. Из колекције Марка Ристића (РВ 32) предато је на дигитализацију пет књига. Из збирке издања САНУ за дигитализацију су предата 23 наслова у 120 свезака, а из општег фонда предато је 35 наслова у 43 свеске.

Набавка, размена

За Библиотеку САНУ су у току године набављене 3.283 свеске монографских и периодичних издања. Из размене је стигло 1.707 јединица грађе, као поклон 493 јединице грађе и укупно 281 примерак издања САНУ и њених института. У оквиру откупа Министарства културе и информисања, Библиотека је ове године располагала износом од 690.436,98 динара за публикације објављене 2024. године, односно 219.962,22 динара за издања из 2025. године. Са спискова од укупно 1.000 наслова, одабране су 234 публикације за фонд и још 370 примерака за размену.

Дат је налог за слање 2.657 публикација партнерима у земљи и иностранству, што је значајно побољшање у односу на претходне године. Поред редовних пошиљки, припремљено је више посебних пошиљки за Народну библиотеку Србије, *Serbica Books* (Торонто), *Technische Informationsbibliothek* (Хановер) и *Ecole Normale Supérieure* (Париз). Састављено је више спискова дупликата и разврстано је 825 сувишака за друге библиотеке и установе. Одабране су публикације из понуде установа из Србије, Црне Горе, САД, Финске, Аустрије, Немачке, Француске, Ватикана, Русије, Украјине, Белорусије, Бугарске, Румуније, Молдавије, Пољске, Северне Македоније, Чешке и Словачке.

Издања САНУ достављана су иностраним реферативним центрима ради њиховог приказивања у публикацијама тих центара. Редовно је ажурирана база размене, извршене су 33 ревизије размене, угашено је шест, а успостављене су три нове размене, са Специјалистичком библиотеком медицинских наука у Келну (ZB MED – Informationszentrum Lebenswissenschaften), Пинакотеком у Минхену (Bayerische Staatsgemäldesammlungen) и библиотечком електронском базом за размену публикација у Кајзерслаутерну (ELTAV). Тренутно се као активне воде 664 институције.

Почетком децембра расписана је јавна набавка за куповину страних књига у вредности од 1.000.000,00 динара (са ПДВ-ом).

Обављени су радни састанци с колегама из Универзитетске библиотеке у Хамбургу, издавачке куће „Peter Lang“ и из неколико српских институција.

Стара и рејка књига и посебни фондови

У току године активно је обрађиван фонд старе и ретке књиге (група Varia – R 10, група старе стране књиге – R 8 и стари часописи – RL) и поклоњене или откупљене библиотеке (сигнатурна ознака PB – посебна библиотека) Симе Симића (PB 15), Љубомира Никића (PB 23; R) и Слободана Шијана (PB 43). Завршена је електронска обрада библиотеке Ивана Клајна (PB 41, укупно 294 наслова и 301 примерак грађе) и библиотеке Слободана Селенића (PB 42, укупно 471 наслов и 477 примерака грађе). Обрађене су старе и ретке књиге из легата Љубомира Никића (PB 23; R). Детаљни извештаји о пријему и обради посебних библиотека налазе се у архиви Библиотеке.

Корисницима је из фонда старе и ретке књиге за рад у читаоници и за потребе изложби у Библиотеци издато 25 публикација. Сарадња са надлежном Библиотеком града Београда на упису фонда старе и ретке књиге у Централни електронски регистар културних добара је настављена. У ЦЕР је ове године унето 240 наслова из групе старе српске књиге штампане од 1832. до 1867. године (група која носи сигнатурну ознаку R1) и групе сербика (R 4).

Музеју наивне и маргиналне уметности у Београду и Јагодини, за потребе изложбе „Лазар Вујаклија – Ретроспектива“, дата је на позајмицу до јуна 2026. године мапа графика Лазара Вујаклије „Црвена поема“ (сигнатура PB 31 233) из фонда посебне библиотеке Бранка Ћопића (PB 31).

Током године извршена је реорганизација смештаја посебних библиотека. Соба 218 на другом спрату опремљена је новим полицама и у њу је премештен целокупан фонд посебне библиотеке Љубомира Никића (РВ 23) заједно са архивском заоставштином Љубомира Никића. Преузета је, смештена (соба 149) и започета да се библиотечки обрађује библиотека о филмској уметности Слободана Шијана (РВ 43). У соби 149 сада су смештене и посебне библиотеке Динка Давидова (РВ 38), Ивана Клајна (РВ 41) и Слободана Селенића (РВ 42). У собу 122 пресељен је књижни фонд посебних библиотека Мирослава Пантића (РВ 18) и Дејана Медаковића (РВ 8).

Обрада текућег фонда

У електронском каталогу обрађени су сви наслови приновљени у 2025. години. Укупно су обрађене 1.183 монографске публикације и 13 наслова серијских публикација. Настављена је ревизија и ретроспективна обрада затеченог фонда, обрађено је 1.105 монографске публикације и две јединица некњижне грађе.

Обрада издања САНУ

У електронски каталог унети су сви наслови издања САНУ приновљени и објављени 2025. Сви су инвентарисани и обрађени аналитички. Настављен је унос посебне ознаке у записима за јединице са косовско-метохијском тематиком ради израде библиографије радова о Косову и Метохији у издањима САНУ.

Настављена је ретроспективна обрада Академијиних монографија и серијских публикација. Завршен је рад на уносу и аналитичкој обради (попису радова) свих бројева *Гласа* Одељења медицинских наука (52 броја са 855 радова) и *Гласа* Одељења језика и књижевности (34 броја са 241 радом). Започет је рад на уносу монографске серије „Научни скупови“ (до сада су објављена 242 наслова у оквиру ове серије).

Библиографије

Из штампе су изашле јубиларне библиографије академикâ Милана Лојанице, Федора Хербута и Николе Коњевића. Објављена је и јубиларна библиографија академика Мира Вуксановића, чији је аутор Слађана Субашић, библиотекар-саветник у Библиотеци Матице српске. За штампу је припремљена јубиларна библиографија почившег академика Михаила Војводића. Завршен је рад на јубиларној библиографији академика Федора Месингера и чека се биографски прилог који, по договору, пише сам академик Месингер. Настављен је рад на јубиларној библиографији академика Косте Чавошког. Започет је рад на јубиларним библиографијама академикâ Теодора Атанацковића, Нинослава Радовановића и Душана Оташевића.

Наставља се са прикупљањем и обрадом документације о члановима ДСС, СУД, СКА и САНУ и са пружањем информација о њима. Током године је рађена редовна допуна и сређивање главних, помоћних и електронских досијеа чланова САНУ. Издато је 388 фотографија чланова Академије и њених претходница и пет потписа чланова, све у електронском облику.

Током године издаване су информације и биобиблиографска грађа о члановима САНУ усмено и електронским путем. У електронском облику је издато око 1.020 страна биобиблиографских информација. Издате сложене информације обухватају спискове чланова Академије по различитим критеријумима, као и друге пописе – јубиларне годишњице рођења чланова Академије (52 члана), преминули

чланови Одељења техничких наука САНУ у периоду 2010–2025. (18 чланова) и списак публикација које је академик Милица Стевановић депоновала у Библиографском одељењу (17 јединица).

Рад са корисницима

У току године читаоница је имала 1.250 посета, а каталог 1.200. У каталогу је поручено за коришћење 2.477 наслова (укупно 3.437 свезака монографија, часописа и приручника). Од тога су у читаоници издата на коришћење 1.673 наслова у 2.540 свезака монографија, часописа и приручника, а остале публикације су издате за рад у каталогу, за дигитализацију у АВА центру и друге потребе. У читаоници је коришћено и око 500 приручника. Члановима САНУ и сарадницима на пројектима за рад ван Библиотеке издато је 238 наслова. У оквиру међубиблиотечке позајмице, Библиотека САНУ сарађивала је са свим матичним и универзитетским библиотекама у земљи, као и са великим бројем специјализованих и мањих градских библиотека. Електронским путем су достављани чланци и делови публикација на захтев сарадника и корисника у земљи и иностранству. У више наврата и за различите кориснике издавана је библиотечка грађа за потребе обележавања године посвећене Ђуру Даничићу, као и поводом 150 година од рођења академика Бране Петронијевића. За Галерију ликовне и музичке уметности САНУ припремљене су књиге за изложбу посвећену лику и делу Уроша Предића, као и за изложбу о Ђури Даничићу.

У Библиотеци САНУ је за потребе чланова САНУ и других корисника фотокопирано 4.904 страна, скенирано 948 страна и одштампано 290 страна разноврсне грађе. За Трибину Библиотеке САНУ одштампано је 2.897 позивница и откуцано 89 адреса. Сprovedен је поступак отписа грађе из лисних каталога за 1.462 јединице.

У каталогу и читаоници Библиотеке САНУ доступан је отворен приступ репозиторијуму САНУ ДАИС, као и бази *CoBSON* (Конзорцијум библиотека Србије за обједињену набавку – онлајн база преко 35.000 научних часописа и више од 150.000 књига издавача научних информација, пројекат Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије).

Урађена је ревизија приручника у читаоници и настављен је отпис дупликата и оштећених примерака библиотечке грађе. Технички су обрађене све новоприспеле књиге (3.283 примерака), а у каталозима Библиотеке проверено је 4.499 наслова. Настављен је рад на обради референсне збирке Библиотеке и на ретроспективној обради овог фонда у бази *COBISSANU*. Укупно је обрађено 247 публикација.

Смештај публикација

Настављен је рад на сређивању магацина, ревизији и отпису публикација и премештању фонда. За отпис је припремљено преко 10.600 јединица грађе. Премештањем грађе и отписом ослобођено је 848 м полица за смештај нове грађе.

Књижничари су на место уложили и вратили 4.465 публикација, од чега је нових књига било 2.865. Корисницима су за рад у читаоници издате 1.303 свеске монографских и серијских публикација, а запосленима је за рад издато 3.066 публикација. Корисницима су за рад ван Библиотеке издате 223 књиге.

Обављена је селидба књига из седам посебних библиотека. Спакован је музејски примерак издања САНУ која су објављена у последњих неколико година.

За поклон библиотекама у Србији спаковано је 14.177 књига.

Купљен је 41 м полица за смештај нових књига, 2 картотечка ормана за досијеа чланова САНУ и троје нових колица, различите врсте, потребних за премештање грађе.

Трибина Библиотеке САНУ

Уредник Трибине Библиотеке САНУ је управник Библиотеке САНУ академик Миро Вуксановић. У току године одржано је 16 Трибина Библиотеке САНУ. Прикажано је укупно 35 књига, 12 зборника и један часопис у издању САНУ и института чији је САНУ оснивач. На Трибини су говорили академици, професори универзитета, доктори наука и други стручњаци (укупно 62 говорника). Трибина је 2025. године имала око 1.200 посетилаца.

Поштом је послато око 3.500 штампаних позивница, а мејлом око 7.000 електронских. Настављена је сарадња са двадесетак новинара из различитих медијских кућа. У сарадњи са Сектором за техничке послове, обезбеђено је видео-снимање сваке трибине.

Изложбе у Библиотеци САНУ

У Библиотеци САНУ се приређују камерне изложбе поводом јубиларних годишњица српских академика, као и изложбе које тематски прате научне скупове, трибине, предавања, конференције и друге догађаје у САНУ. Током године постављено је 11 камерних изложби у просторијама Библиотеке: Јозеф Јиречек – поводом 200 година од рођења; Бранислав Петронијевић – поводом 150 година од рођења; Војислав Ј. Ђурић – поводом 100 година од рођења; Михаило Ђурић – поводом 100 година од рођења; Љубомир Тадић – поводом 100 година од рођења; Десанка Којић-Ковачевић – поводом 100 година од рођења; Младен Србиновић – поводом 100 година од рођења; Милоје Сарић – поводом 100 година од рођења; Стојан Ћелић – поводом 100 година од рођења; Миленко Шушић – поводом 100 година од рођења; Миодраг Јовичић – поводом 100 година од рођења. Аутор изложби и плаката је Сања Петровић. За сваку камерну изложбу припремају се текстови и информације за медије, тако да су изложбе биле медијски праћене.

Издања Библиотеке

Издања Библиотеке излазе у оквиру Академијиних серијских публикација. Уредник је управник Библиотеке. Током године је изашао тринаести број годишњака *Трибина Библиотеке САНУ*. У овом броју су објављени текстови изговорени на трибинама у 2024. години. Прикупљени су и припремљени за штампу текстови изговорени на трибинама у 2025. години. Изашле су из штампе јубиларне библиографије академика Милана Лојанице, Федора Хербута, Николе Коњевића и Мира Вуксановића, а у штампу је предата јубиларна библиографија почившег академика Михаила Војводића.

Издања САНУ

Током године за *Годишњак САНУ CXXXI* урађена је допуна, ревизија и коректура података у поглављима *Састав Академије* и *Преминули чланови*. У Библиотеци се припремају за штампу три издања која излазе као посебне едиције Председништва САНУ. Уредник сва три издања је академик Миро Вуксановић. Едиције *Академске беседе*, *Прислушна предавања дописних чланова* и *Библиографије чланова САНУ* објављују се сваке треће године, поводом избора редовних и дописних чланова САНУ.

У току године за штампу су припремљене књиге: *Академске беседе*, књ. 4, у којој су приступне беседе и биографски подаци академика Бранислава Јеленковића, Слободана Б. Марковића, Тање Ђирковић Величковић, Владе Вељковића, Татјане

Симић, Зорана Пауновића, Љубинка Раденковића, Слободана Грубачића, Јована Делића, Алпара Лошонца, Павла Петровића, Драгана Војводића, Вујадина Иванишевића, Јелене Јовановић и Саве Халугина. Академици Мира Радојевић и Милан Марић нису одржали своје приступне беседе, па се у књизи налазе само њихове радне биографије. Књига *Приступна предавања дописних чланова*, књ. 3, садржи приступна предавања и биографске податке дописних чланова Магдалене Ђорђевић, Мирјане Ивановић, Стеве Стевића, Дејана Прелевића, Игора Паштија, Весне Мишковић Станковић, Бранка Белеслина, Гордане Коцић, Милене Марковић, Марте Бјелетић, Горане Раичевић, Милојка Арсића, Бориса Милосављевића, Мирјане Рапшевић, Снежане Смедеревац, Весне Бикић, Игора Борозана, Дејана Миљковића, Александре Вребалов, Желимира Жилника и Виде Огњеновић. Дописни члан Антун Балаж преминуо је 4. јула 2025. и није послао текст приступног предавања за објављивање па је у књизи само његова радна биографија. *Библиографије чланова САНУ*, књ. 3, садржи допуне биобиблиографија нових редовних чланова и изабране биобиблиографије нових дописних чланова САНУ (укупно 5.253 библиографске јединице). У књизи нема прилога о академику Милану Марићу јер нема допуне од избора за дописног члана.

За потребе публикације *Ђуро Даничић: живото, дело, време* којом се обележава 200 година од рођења Ђура Даничића, урађена су два библиографска прилога: „Библиографија Ђуре Даничића (1976–2024)“ (113 јединица) и „Одабрани радови о Ђури Даничићу“ (369 јединица). Ауторка оба прилога је библиотекар-редактор Вера Тодоровић.

У Библиотеци је приређен зборник радова о сабраним делима академика Мира Вуксановића *Земља обрасла речима* (издање Огранка САНУ у Новом Саду).

Дигитални архив издања САНУ (ДАИС)

У репозиторијум ДАИС уносе се издања САНУ у ПДФ формату и подаци о њима. Каталогизација Галерије САНУ, монографије у издању САНУ, *Билијен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* и *Годишњак САНУ* уносе се у целини. Код осталих издања САНУ, тј. зборника радова и периодичних публикација, издавају се појединачни радови и сваки се уноси засебно. Издања САНУ и радови објављени у њима депонују се са одложеним приступом, тј. са забраном приступа и преузимања документа пре истека две године од датума објављивања. Поред уношења радова, монографија и серијских публикација чији је издавач САНУ, корисницима ДАИС-а пружане су информације о издањима и њиховој доступности у најкраћем могућем року, а ауторима радова, на њихов захтев, радови су били достављани електронском поштом. Подаци о депонованим издањима САНУ и радовима уносе се детаљно и по потреби, ради уједначавања и ажурирања. Сваком депонованом издању или раду додељују се кључне речи на српском и енглеском језику.

Током године у репозиторијум ДАИС унето је укупно осам монографија и 154 рада из 12 зборника. Додељено је преко 700 кључних речи на српском и енглеском језику. Библиотекари задужени за овај посао имају привилегије администратора репозиторијума ДАИС.

Финансије

За редовно пословање Библиотеке у 2025. години одлуком Фонда за научна истраживања САНУ додељено је 2.000.000,00 динара (два милиона динара). Средства су утрошена за куповину страних књига, трошкове шпедиције (пријем публика-

ција из иностране размене и царина), лиценце и куповину рачунарске опреме за рад у систему *COBISS*, ауторске хонораре, програм Дана Библиотеке и друге текуће потребе.

Библиотека је и у 2025. години предложила пројекте на конкурсима Министарства културе и информисања Републике Србије из области заштите културног наслеђа и библиотечко-информационе делатности. Министарство је делимично подржало пројекат израде и монтаже металних полица за смештај грађе из посебних библиотека. Одобрilo је 300.000,00 динара (од тражених 975.504,00 динара). САНУ је обезбедила додатних 200.000,00 из сопствених средстава.

Министарство културе и информисања ове године на конкурс из библиотечко-информационе делатности није подржало пројекат Библиотеке „Учешће Библиотеке Српске академије наука и уметности у изради узајамног каталога Републике Србије – рад у систему *COBISS*“ (тражени износ 400.000,00), па је Библиотека тај износ платила из сопствених средстава.

Библиотека је од 2014. године део система откупа публикација Министарства културе и информисања Републике Србије. Због овогодишњих рестриктивних услова откупа, који су укључивали само ћириличка издања, велики број издавача није учествовао. Такође, Министарство је први пут спровело откуп за издања објављена у претходној и текућој години. Библиотека је располагала износом од 690.436,98 динара за публикације из 2024, односно 219.962,22 динара за издања из првих осам месеци 2025. године.

Галерија ликовне и музичке уметности САНУ

Стручним радом Галерије ликовне и музичке уметности САНУ руководи управник академик Душан Оташевић. Стручни савет Галерије САНУ, који дефинише изложбену политику Галерије САНУ, радио је у следећем саставу: академици Владимир С. Костић – председник Стручног савета Галерије САНУ, Љубомир Симовић, Зоран Петровић, Душан Оташевић, управник Галерије САНУ, Градимир Миловановић, Коста Чавошки, Радомир Н. Саичић, Миодраг Марковић и дописни члан САНУ Мрђан Бајић.

Послове у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ обавља деветоро запослених.

I *Изложбена делатност и објављени каталози*

1. *Даго. Историја природе 1953–2000.*

21. децембар 2024. – 2. март 2025.

На отварању је говорнице најављивала водитељка. Присутне је поздравио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, о изложби су говорили аутор изложбе Амарант Зидон и председник Центра „Жорж Помпиду“ Лоран Ле Бон, изложбу је отворио потпредседник САНУ академик Миодраг Марковић.

Број посетилаца од 1. јануара до 2. марта 2025: 34.601; укупно: 42.756.

Аутор изложбе: Амарант Зидон.

Аутори поставке: Фондација „Плаво“ и Катарина Живановић.

Графички дизајн изложбе: Исидора М. Николић.

Изложба је приређена у сарадњи са Фондацијом „За српски народ и државу“ и Фондацијом „Плаво“.

Штампан је двојезични (српско-енглески) каталог – монографија број 164 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Амарант Зидон, *Даго. Историја урприорде 1953–2000*, Београд 2024, са 99 прилога у боји и 17 црно-белих фотографија и друго издање истог каталога – монографије број 164 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Амарант Зидон, *Даго. Историја урприорде 1953–2000*, Београд 2025.

Током изложбе емитовани су филмови *Сусрећии са Дагом*, аутора Рајка Церовића, ТВ Титоград 1971. и *Даго. О уролазносии и уирајању* аутора Сање Блечић, у сарадњи са Снежаном Никчевић, Радио телевизија Црна Гора 2023.

У оквиру изложбе 31. јануара одржан је пратећи програм „Дадо кроз речи и слике“ концептиран као разговор о стваралаштву Миодрага Дада Ђурића и интересовању француског филозофа Жила Делеза за његово дело. Учесници разговора били су Амарант Зидон, ауторка изложбе и ћерка уметника, Франсоа-Мари Дејрол, уредник издавачке куће Editions de l’Atelier contemporain, Камини Велоди са Royal College of Arts и преводилац Пол Бак.

Изложбу је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије и Фондација „За српски народ и државу“.

2. Илија Босилъ: уријумф умейносии.

25. марии – 8. јун

На отварању је говорнике најављивала водитељка Ксенија Косић. О изложби је говорила рецензент Тијана Палковљевић Бугарски, изложбу је отворио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић.

Број посетилаца: 31.951.

Аутор изложбе: Ивана Башичевић Антић.

Аутори поставке: Ивана Башичевић Антић, Исидора Николић и Катарина Живановић.

Графички дизајн изложбе: Исидора М. Николић.

Изложба је приређена у сарадњи са Фондом „Илија и Мангелос“.

Штампан је двојезични (српско-енглески) каталог – монографија број 165 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Ивана Башичевић Антић и други, *Илија Босилъ: уријумф умейносии / Ilija Bosilj: The Triumph of Art*, Београд 2025. са 149 прилога у боји и шест црно-белих фотографија.

Током изложбе емитован је документарни филм „Илија Башићевић Босилъ“, Центара филма у режији Жике Митровића.

У априлу, мају и јуну организовано је осам ауторских вођења кроз поставку. Одржан је стручни разговор „Однос Мангелос–Босилъ: разговор о приступима тумачењу дела Илије Босилъа“ 30. маја, у којем су учествовали проф. др Јеша Денегри, Биљана Томић и др Тијана Палковљевић Бугарски, док је модераторка била ауторка изложбе др Ивана Башичевић Антић.

3. Сиијан Ђелић. Померене ирранице урсииора.

24. јун – 14. сееишембар

На отварању је говорнике најављивала водитељка. О изложби је говорила рецензент Ирина Суботић, изложбу је отворио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић.

Број посетилаца: 16.472.

Аутор изложбе и поставке: Зоран Ерић.

Графички дизајн и визуелни идентитет: Милена Кордић и Андреј Долинка.

Штампан је двојезични (српско-енглески) каталог – монографија број 166 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Зоран Ерић, *Стојан Ђелић. Померене границе / Shifted Boundaries of Space, Stojan Ćelić*, Београд 2025. са 66 репродукција радова у боји и тринаест црно-белих фотографија.

Током изложбе емитован је и телевизијски филм „Оставштина за будућност – Стојан Ђелић“, 1985, РТС.

Током јула, августа и септембра организована су ауторска вођења кроз изложбу – четири јавна и пет вођења за најављене групе. У Галерији САНУ 23. августа одржан је јавни разговор „Легат ‘Стојан Ђелић’ – наслеђе, одговорност и савремена перспектива“ посвећен формирању Легата „Стојан Ђелић“ и питањима очувања уметничког наслеђа у институционалном оквиру. У разговору, који је модерирала шеф Изложбеног салона Галерије САНУ др Катарина Живановић, учествовали су професорка емерита Ирина Суботић, наследница уметника и једна од донатора Легата Милена Зарић, заменица управника Галерије САНУ Јелена Межински Милова-новић и аутор изложбе др Зоран Ерић. Реализована је промоција монографије о Ивани Симеоновић Ђелић – иницијатору формирања Ђелићевог легата у САНУ, на којој су 8. септембра часова говорили академик Душан Оташевић, Драгица Вуковић, Бојана Бурић, проф. Радомир Кнежевић и Сава Ристовић, док је програм модерирала др Милена Јокановић.

4. Младен Србиновић: свих ствари мера је човек.

30. септембар – 7. децембар

На отварању изложбе говорили су др Ана Ракић и управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић. Изложбу је отворила директорка Музеја савремене уметности Маријана Коларић.

Број посетилаца: 26.040

Аутор пројекта и кустос изложбе: Катарина Живановић.

Аутори изложбе: Светлана Митић и Мирко Кокир.

Дизајн поставке: Исидор М. Николић.

Изложба је приређена у сарадњи са Музејем савремене уметности у Београду и низом институција и појединаца, а уз посебну подршку Ане Србиновић, кћерке уметника која је, осим уступања дела, омогућила и увид у документацију свога оца.

Штампан је двојезични (српско-енглески) каталог – монографија број 167 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Светлана Митић, Мирко Кокир, *Младен Србиновић: свих ствари мера је човек / Of All Things the Measure is Man*, Београд 2025. са 131 репродукцијом дела у боји и 17 црно-белих документарних фотографија.

Током изложбе емитован је телевизијски филм „Оставштина за будућност – Младен Србиновић“, 1986, РТС.

У оквиру пратећег програма изложбе организована су ауторска вођења кроз изложбу – пет јавних вођења и девет вођења за најављене групе током октобра, новембра и децембра. Предавање „Три међународна наступа Младена Србиновића“ др Ане Ракић одржано је 29. новембра.

Изложбу је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије.

5. *Ђуро Даничић: оданоси језику*

23. децембар 2025. – планирано је да изложба траје до 15. марта 2026.

На отварању изложбе уз модерацију присутне је поздравио управник Галерије САНУ академик Душан Оташевић, о изложби је говорила аутор академик Злата Бојовић, а изложбу је отворио председник САНУ академик Зоран Кнежевић.

Број посетилаца у 2025. 4.118.

Аутор изложбе: Злата Бојовић.

Кустоси изложбе: Катарина Живановић, Милена Јокановић.

Дизајн изложбе: Милена Кордић, Исидора М. Николић.

Изложба је приређена у сарадњи са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ, Архивом САНУ, Одељењем језика и књижевности САНУ, Библиотеком САНУ, Музејем града Београда, Музејем науке и технике, Галеријом Матице српске, Матицом српском, Народним музејем Србије, Институтом за српски језик САНУ и Катедром за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета Универзитета у Београду.

Штампан је каталог – монографија број 168 у серији „Галерија Српске академије наука и уметности“: Злата Бојовић, *Ђуро Даничић: оданоси језику*, Београд 2025. са 158 прилога у боји и 27 црно-белих илустрација. У припреми је и енглеско издање.

Током изложбе емитује се документарни филм тима HUMANMADE, продуциран посебно за ову изложбу.

Изложбу је финансијски подржало Министарство културе Републике Србије.

* * *

Изложбе које је Галерија САНУ организовала или у чијем је организовању учествовала изван Галерије САНУ у Београду

1. *Леаи Олије Јеврић у САНУ, збирка малој и средњеј форми – Композиција и сценографија*

Галерија Николе Коке Јанковића, Крајјевац

12. децембар 2024. – 12. март

Аутор изложбе: Жаклина Марковић.

Израђени су каталог, плакат, позивница и дигитална презентација скулптура у ротацији.

2. *Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности.*

Галерија Мосиови Балкана, Крајјевац

8–26. мај

Аутор изложбе: Јелена Межински Миловановић.

Израђени су каталог, плакат и позивница.

3. *Из Одељења уметности Српске академије наука и уметности. Радови ликовних уметника академика из Уметничке збирке САНУ*

Музеј Херцеговине, Требиње

27. јун – 10. август

Аутор изложбе: Јелена Межински Миловановић.

Израђени су каталог, плакат и позивница.

4. *Зрно жиџа, Душан Ойашевић*
Градска галерија Ужице, Ужице
7–29. октобар

Аутор изложбе: Жаклина Марковић.

Израђени су каталог (аутор Жаклина Марковић), плакат и позивница.

Финансије

Средства остварена продајом публикација у висини од 1.740.850,00 динара Галерија је предала Сектору за рачуноводствене и финансијске послове САНУ.

II Односи с јавношћу и групе активности

На конференцији “Interpret Europe, Heroes, anti-heroes and villains: How we (re)create, use and dismantle them?” која је реализована 11–14. априла у Варшави учествовала је др Катарина Живановић.

У Галерији САНУ 15. јуна реализована је представа „Цуца и Богдан. Неизречено“, мултимедијални и интерактивни театарски пројекат Театра младих *Мишоловка*, која је добила посебно признање Националног комитета ICOM-а Србија за изузетну употребу интерпретативних алата у очувању културне баштине, као подршка музејском театру, који повезује визуелне и извођачке уметности с циљем презентације културног наслеђа и подршка независним омладинским театрама и развоју савремених форми уметничке презентације.

Текстом „Мемоари Паје Јовановића и Српска академија наука и уметности“ презентован је део фонда радова Паје Јовановића у оквиру Уметничке збирке САНУ (Јелене Межински Миловановић), чиме је Галерија САНУ допринела презентацији мемоарског рукописа Павла Паје Јовановића из Архива САНУ, који је издавач Академска књига штампао у својој библиотеци *Memoria* у октобру као *Мемоари сликара, први део*, Београд 2025.

Радом „Урош Предић и његова дела у Српској академији наука и уметности“ (Јелене Межински Миловановић) Галерија САНУ је допринела раду научног скупа *Урош Предић – уметност између животиња и сећања* који је 21. октобра у својим просторијама у Новом Саду организовала Матица српска.

Галерија САНУ је, посебно у области превода материјала са руског језика о академику Василију Верешчагину, сарађивала са коаутором пројекта *Василиј Василиевич Верешчагин (1842–1904) и Русија Марјановић (1885–1969)*, Снежаном Неговановић из Завода за заштиту споменика културе града Београда (други коаутор је Сергеј Терентјевич Аксентјев из Русије), на реализацији изложбе отворене 25. децембра у Кући краља Петра у Београду.

Пре отварања изложби у Галерији САНУ одржаване су редовне конференције за медије. Настављена је сарадња са новинарима и репортерима ради представљања изложбене и концертне делатности путем кратких интервјуа и најава догађаја, као и сарадња са телевизијским и радио екипама на снимању прилога о изложбама и са новинарима штампаних и дигиталних медија на публиковању приказа изложби у периодици. У штампи је најављена концертна сезона.

Галерија је током године, по потреби пружала стручне услуге, односно омогућавала коришћење своје документације – о изложбама, ликовним уметницима академицима, Уметничкој збирци, као и коришћење своје приручне библиотеке, појединцима и установама културе.

Галерија САНУ је током године испунила упитник/анкету Завода за проучавање културног развика у Београду (Статистичко истраживање о музејима у Србији).

Галерија је учествовала у редовним активностима везаним за Награду САНУ „Иван Табаковић“. Настављена је сарадња са Галеријом Хаос на организовању конкурса, додељивању награде и реализацији изложбе добитника награде уметницима до 40 година за цртеж Фондације „Владимир Величковић“.

Запослени у Галерији САНУ су, осим послова везаних за Галерију САНУ, обављали и редовне задатке који су им додељени у оквиру Службе САНУ у оквиру Радне групе за увођење и развој система финансијског управљања и контроле у САНУ, пописних комисија итд.

Награде и признања

За пројекат *Кун: уметник, радник, борац* ауторки Мишеле Блануше, Виде Кнежевић и Ане Панић, Галерија Српске академије наука и уметности, уз Музеј савремене уметности и Музеј Југославије добила је Посебно признање за 2025. од International Council of Museums, Србија. Признање је додељено 20. маја.

Монографија *Палаија Српске академије наука и уметности* аутора проф. Милана Просена, у чијој реализацији је учествовала Галерија САНУ и у оквиру које је представљено дело Аладара Рихтера из Уметничке збирке САНУ, добила је Награду за научни допринос књиге на 8. Фестивалу хуманистике, културе и уметности „Пази шта читаш“. Аутор монографије Милан Просен за ову публикацију добио је Награду „Александар Дероко“ која се додељује сваке друге године са циљем да се подстакне уметничко стваралаштво и сачува културно наслеђе на општини Стари град, као и Награду „Ранко Радовић“ у категорији критичко-теоријских текстова о архитектури, урбанизму и граду коју додељују Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије (УЛУПУДС), као оснивач, и Архитектонски факултет Универзитета у Београду, Факултет техничких наука Нови Сад – Департман за архитектуру и урбанизам, Институт за архитектуру и урбанизам Србије, Задужбина Илије М. Коларца, Урбанистички завод Београда, Инжењерска комора Србије и Радио-телевизија Србије, као суоснивачи.

III *Документација (изложбе и ликовни уметници)*

1. Продужена је устаљена сарадња на припреми и одабиру материјала за представљање изложби Галерије на интернет сајту. Припремала се дигитална презентација изложби и других догађаја у организацији Галерије САНУ, односно електронски плакати за изложбену и концертну делатност за екране у излогу Галерије САНУ у улици Кнеза Михаила и у холу зграде САНУ.

2. Настављено је прикупљање документације о ликовним уметницима академицима и активностима Галерије из дневне штампе и средстава јавног информисања за хемеротеку, углавном преко система веб-клипинга са интернет адресе www.ninamedia.co.rs (чланци се штампају и улажу у хемеротеку: око 2200 јединица о академицима и око 800 јединица о изложбама).

3. Настављено је снимање отварања и поставки изложби за фототеку Галерије САНУ (Веселин Милуновић, Јово Марјановић и Алекса Мишковић), прикупљају се колор фотографије на папиру и у електронској форми (у *tif* и *jpg* формату – око 250 израђених фотографија и око 811 електронских снимака пет изложби одржаних током године).

4. Настављена су снимања камером свих поставки изложби и других догађаја у организацији Галерије САНУ (Студио *Дизниленд* из Београда).

5. Континуирано се прикупља документација и фото-документација о животу и раду ликовних уметника чланова САНУ и о активностима Галерије. У инвентарну књигу документације о изложбама инвентарисано је 21, а у књигу документације о академицима 33 нове јединице.

6. Библиотека Галерије САНУ је увећана за 25 нових каталошких јединица/публикација.

7. Настављена је сарадња са Аудиовизуелним архивом и центром за дигитализацију САНУ за који су достављани штампани материјали и документација о изложбама и пратећим програмима изложби (у штампаном и дигиталном облику).

8. Настављена је повремена дигитализација, односно дигитално снимање појединих докумената из фонда Документације Галерије САНУ о академицима и изложбама, углавном за потребе стручњака – корисника, институција и сарадника Галерије САНУ.

IV Уметничка збирка

1. Документација

Настављено је инвентарисање Збирке у компјутерском инвентарном списку, инвентарној књизи и електронским картонима.

2. Ојкући

Није било откупа за Уметничку збирку САНУ.

3. Поклони

У току је преузимање Легата „Стојан Ћелић“ – поклоне који су, према жељи удовице Стојана Ћелића – Иване Симеонових Ћелић, реализовали њени сестрићи Милена и Марко Зарић, као и три скулптуре – поклоне академика Саве Халутина и радова дописног члана САНУ Миодрага Табачког.

У току је и придруживање попису уметничких дела, о којима бригу води Галерија САНУ, композиције на керамичким плочама за сто аутора Милоша Бајића, која је до сада евидентирана само у оквиру намештаја који је део Задужбине Бранка Ћопића.

4. Конзерваторско-рестаурацки радови

Довршена је конзервација следећих дела из фонда Уметничке збирке САНУ:

1. Олга Јеврић, *Мушки портрети*; 2. Олга Јеврић, *Портрети мушкарца коврџаве косе*; 3. Олга Јеврић, *Портрети дечака*; 4. Олга Јеврић, *Бисаа Николе Грујића*; 5–7. Олга Јеврић, *Релеф 1, 2 и 3 (ширићих)*. Конзервирана је керамичка плочица из целине за сто за који је композицију израдио Милош Бајић у оквиру намештаја који је део Задужбине Бранка Ћопића.

5. Леаић Олије Јеврић

Настављени су обрада и евидентирање архивске грађе у електронским записима, скениране јединице хемеротеке унете су у базу података Легата Олге Јеврић, редовно је ажурирана база података. Легат је током године био отворен за организоване посете сваке среде и видело га је око 500 посетилаца.

6. Појединачно излагање дела у земљи и иностранству

У Галерији САНУ у периоду јун–септембар на изложби *Својан Телић. Померене границе простора* из Уметничке збирке изложени су радови Стојана Телића, *Прегео I*, 1961, инв. бр. 201 и *Ехо XII*, 1978, инв. бр. 1494.

У периоду септембар–децембар на изложби *Младен Србиновић: свих ствари мера је човек* из Уметничке збирке изложен је рад Младена Србиновића, *Цвеће и скулптура*, 1958–1960, инв. бр. 227.

На изложби *Ђуро Даничић: оданост језику* у децембру изложен је рад Стеве Тодоровића, *Пореток Ђуре Даничића*, 1908–1910, инв. бр. 153.

Изван САНУ, у Музеју Херцеговине у Требињу од 12. фебруара до 15. марта, у Галерији Матице српске од 16. маја до 31. августа, па у Музеју Југославије на изложби *Свој у уметности. Уметности своја*, у периоду од 23. септембра 2025. до 18. јануара 2026. изложена су два цртежа Ивана Радовића, *Три шенисера I*, инв. бр. 2431 и *Три руке с рекеима*, инв. бр. 2434.

У Halle für Kunst Steirmark, Грац, Аустрија на изложби *Будућност Меланхолије* од 21. марта до 6. јуна изложено је пет скулптура Олге Јеврић, *Комплементарне форме I б*, 1956–1959, инв. бр. 2678; *Центријетална форма I*, 1964–1965, инв. бр. 2680; *Форма у настајању II*, 1969–1973, инв. бр. 2784; *Аксијална агломерација*, 1969–1971, инв. бр. 2780 и *Асиметрична композиција II а*, 1969–1975, инв. бр. 2737.

У Музеју савремене уметности у Београду на изложби *Музикалност и скулптуралност*, у периоду од 6. новембра 2025. до 2. марта 2026. изложене су две скулптура Олге Јеврић, *Хирошима I*, 1959, инв. бр. 2693 и *У низу*, 1966–1967, инв. бр. 2738.

У сарадњи са Музејем савремене уметности у Београду, на изложби *Владимир Величковић: фигура као израз егзистенције* у Музеју савремене уметности Републике Српске у Бања Луци, у периоду од 30. октобра 2025. године до 30. јануара 2026. године изложена су два рада Владимира Величковића – *Без назива*, 1965, инв. бр. 2094 а и *Тела*, 2012, инв. бр. 2909.

На изложби *Лазар Вујаклија: прошест према себи* у Музеју наивне и маргиналне уметности у Јагодини у периоду од 16. децембра 2025. до 24. маја 2026. године изложене су две слике *Јање, село и сунце*, број (Н)27 и *Цвеће и птице*, број (Н)67 и сериграфија *Пастир*, број (Н)81 Лазара Вујаклије из Задужбине Бранка Ћопића.

7. Попис

Крајем године обављен је годишњи попис дела из Уметничке збирке САНУ и дела на чувању у САНУ која су изложена у згради САНУ изван депоа Уметничке збирке САНУ.

8. Распоредивање уметничких дела у просторијама Академије

Приликом измена у сталној поставци у заједничким просторијама и кабинетима у зградама САНУ и у депоу Уметничке збирке САНУ премештено је тридесет једно дело.

V Музички програм

У оквиру циклуса концерата у Галерији САНУ организовано је 62 концерта. На њима је наступило 120 извођача: 80 солиста, 19 клавириских сарадника, три камерна ансамбла. Одзив публике био је добар. Укупно је било око 7.440 посетилаца.

Највећи број учесника био је из Београда. Поред тога, остварена су гостовања солиста и ансамбала из других градова Србије – Новог Сада и Туприје. Наступали су и уметници из других држава – Русије, Енглеске, Аустрије, Кореје и Француске.

Остварена је даља сарадња са Културним центром Београда кроз Фестивал чембала, као и са Музиколошким институтом САНУ.

Додела Награде „Станојло Рајичић“ за концертну сезону 2023/2024. одржана је 16. јуна, а добитник је млади једанаестогодишњи виолиста и виолиниста из Русије Тимофеј Степанов.

На аудиције, које су у току године одржаване ради ангажовања младих уметника – дебитаната на концертном подијуму, изашло је 15 кандидата.

У 2024. години од Министарства културе Републике Србије добијена средства за одржавање концерта „Камерна музика композитора – академика“ у износу од 920.000,00 динара, у Културном центру „Иво Андрић“ у Пекингу, због расположивих термина, утрошена су за реализацију пројекта 15. марта 2025. На концерту су изведене композиције: Душана Радића, Василија Мокрањца, Исидоре Жебељан и Ивана Јевтића. Концерту је присуствовао руководилац концертне делатности Галерије САНУ академик Иван Јевтић.

VI *Стручни савети Галерије САНУ*

Савет је заседао 17. и 24. јануара, 28. марта и 14. јула.

Галерија науке и технике САНУ

Стручним радом Галерије науке и технике САНУ руководи управник академик Зоран Петровић. О програму Галерије науке и технике САНУ одлучује Савет ГНТ чији су чланови: председавајући академик Слободан Милосављевић (Одељење хемијских и биолошких наука), академик Миодраг Чолић (Одељење медицинских наука), академик Александар Костић (Одељење друштвених наука), академик Александар Лома (Одељење језика и књижевности), академик Бранислав Митровић (Одељење уметности), академик Ђорђе Шијачки (Одељење за математику, физику и гео-науке), академик Вујадин Иванишевић (Одељење историјских наука), академик Миодраг Михаљевић (Одељење техничких наука) и академик Зоран Петровић. Послове у Галерији науке и технике САНУ обавља троје запослених.

У току године Галерија науке и технике САНУ је реализовала укупно 12 изложби и богат пропратни програм у виду стручних вођења у оквиру изложби, предавања и промоција књига. Када је у питању издавачка делатност, објављена су четири каталога изложби у серији „Галерија науке и технике“ (број 56, 57, 58 и 59).

Од пратећих активности, организована су стручна предавања у оквиру изложби „Цркве брвнаре Републике Српске – Чуvari духовног живота и народне самосвести“, „Недеља свести о мозгу 2025“, „Поглед кроз окулар“ поводом 100 година од објављивања *Микрофотографској ампласе нормалне хистологије*, „11. Међународни салон пејзажне архитектуре – Шта би било да нас нема?“ и округли сто у оквиру изложбе „Хероине: Снага Ромкиња!“. Поред тога у Галерији су одржана и предавања у оквиру две конференције: Европске конференције о образовним истраживањима (ECER 2025) и 23. Међународног симпозијума о енергетској електроници Ee2025.

Галерија је током године издала четири публикације, каталоге изложби: *Цркве брвнаре Републике Српске – Чуvari духовној живоји и народне самосвесности* (Галерија науке и технике бр. 56), *11. Међународни салон иезајне архитектуре – Шта би било да нас нема?* (Галерија науке и технике бр. 57), *125 година енергетске електронике у свету* (Галерија науке и технике бр. 58) и *Биље и камење – јеобојничке скице* (Галерија науке и технике бр. 59).

Програм Галерије науке и технике САНУ остварен је уз ангажман запослених, кустоса, галеријског техничара, као и приређивача појединих изложби.

Изложбена делатност и објављени каталози

Простор рада – простор природе

26. децембар 2024. године – 31. јануар 2025. године

Организација: Завод за заштиту природе Србије и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 52.

Укупан број посетилаца: 698.

Цркве брвнаре Републике Српске – Чуvari духовној живоји и народне самосвесности

6. фебруар – 1. март

Аутор изложбе: Станко Костић, фотограф.

Организација: Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 97.

Укупан број посетилаца: 636.

Изложбу је пратио истоимени каталог у серији ГНТ бр. 56.

Изложба и манифестација „Недеља свесности о мозгу 2025“

10–15. март

Организатор: Студентска секција Друштва за неуронауке Србије и Галерија науке и технике САНУ.

Укупан број посетилаца: 765.

Образовање за одрживи развој

20–27. март

Аутори изложбе: Стеван Јокић и Љиљана Јокић.

Пројекат „Рука у тесту“ у сарадњи са Француским институтом у Београду.

Организација: Галерија науке и технике САНУ.

Укупан број посетилаца: 129.

Мирис природе – заштићене биљне врсте у Србији

8–29. април

Организација: Завод за заштиту природе Србије и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 87.

Укупан број посетилаца: 526.

„Поїлед кроз окулар“ поводом 100 година од објављивања Микрофотографског атласа нормалне хистологије

8–31. мај

Аутор изложбе: др Нела Пушкаш.

Организација: Галерија науке и технике САНУ и Медицински факултет Универзитета у Београду.

Број посетилаца на отварању: 115.

Укупан број посетилаца: 695.

11. Међународни салон пејзажне архитектуре – Шта би било да нас нема?

12. јун – 12. јул

Организација: Удружење пејзажних архитеката Србије – УПАС и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 103.

Укупан број посетилаца: 625.

Изложбу је пратио истоимени каталог у серији ГНТ бр. 57.

Археологија на папиру и слици – 70 година од оснивања Одељења за документацију Археолошког института у Београду

18. август – 6. септембар

Аутор изложбе: др Милан Миловановић.

Организација: Археолошки институт у Београду и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 60.

Укупан број посетилаца: 360.

125 година енергетске електронике у свету

22. септембар – 11. октобар

Аутори изложбе: академик Слободан Н. Вукосавић и проф. др Владимир А. Катић.

Организација: Друштво за енергетску електронику из Новог Сада, Одељење техничких наука САНУ и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 52.

Укупан број посетилаца: 331.

Изложбу је пратио истоимени каталог у серији ГНТ бр. 58.

Биље и камење – геоботаничке скице

17. октобар – 12. новембар

Аутор изложбе: дописни члан САНУ Марјан Никетић.

Организација: Природњачки музеј у Београду и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 103.

Укупан број посетилаца: 739.

Изложбу је пратио истоимени каталог у серији ГНТ бр. 59.

Хероине: Снаја Ромкиња!

17–29. новембар

Организатори: Етнографски институт САНУ, Ромски женски центар „Бибија“ и Филозофски факултет Универзитета у Београду и Галерија науке и технике САНУ.

Аутори: Тим пројекта „Наслеђе еманципације: оснаживање Ромкиња кроз изградњу мрежа солидарности (ХЕРОИНЕ)“.

Број посетилаца на отварању: 112.

Укупан број посетилаца: 363.

*О архитектури 2025 – Пресеци и сјајања дисциплина
3–17. децембар*

Организација: Асоцијација за развој одрживе урбане заједнице – СТРАНД и Галерија науке и технике САНУ.

Број посетилаца на отварању: 79.

Укупан број посетилаца: 343.

*60 година Муровог закона и 40 година Света компјутера
24. децембар 2025. године – 24. јануар 2026. године*

Организација: Галерија науке и технике САНУ, Свет компјутера, АД Политика, Математички институт САНУ.

Аутори изложбе: академик Зоран Љ. Петровић и Зоран Мошорински.

Број посетилаца на отварању: 85.

Укупан број посетилаца (до краја децембра): 262.

Предавања, окруили сјолови и шрибине

Фебруар

– Пратећи програм – предавања у оквиру изложбе *Цркве брвнаре Републике Српске – Чувару духовној живој и народне самосвести*: „Културна баштина на мапама“ (18. фебруар, проф. др Невена Дебљовић Ристић); „Православне дрвене цркве у Републици Српској – Оком архитекте, кроз примере“ (25. фебруар, Тихомир Обрадовић, архитекта); „Скулптура без намере – Српске цркве брвнаре“ (28. фебруар, Петар Саздановић, архитекта).

Март

– Изложба и манифестација „Недеља свести о мозгу 2025“ – предавања: „Неуробиологија игре: Механизми разиграног понашања“ (10. март, Анђела Стекић), „Игра и њен значај: искуства здравственог психолога из Тиршове“ (10. март, Вукашин Чобелић); „Хајде да се (с)играмо: О учењу кроз игру“ (11. март, проф. др Милош Бајчетић); „Мозак у виртуелној реалности: више од игре“ (11. март, проф. др Драган Хрнчић); „Читање може бити радовање – и за дислексичну децу“ (12. март, Љиљана Ранђић); „Значај игре у детињству за психо-физичко здравље у адолтном добу“ (12. март, трибина, Јелена Лазић и др Милица Пејовић Милованчевић); „Мисли кре:активно!“ (13. март, Урош Петровић); „Игра и људи“ (13. март, *Два и по исихијајира* (трибина)); „Како и зашто игру користимо у терапијске сврхе“ (14. март, Маја Антонић); „Превенција неуродегенеративних болести кроз игру – шта можемо да урадимо“ (14. март, проф. др Елка Стефанова).

Мај

– „Пољед кроз окулар“ *поводом 100 година од објављивања* Микрофотографског атласа нормалне хистологије – предавања: „Институт за хистологију и ембриологију ‘Проф. др Александар Ђ. Костић’ – тајне из заборављене архиве“ (10.

мај), „Настава хистологије и ембриологије на Медицинском факултету у Београду – корени и ослонци“ (15. мај), „Историјат Института за хистологију и ембриологију кроз призму пројекта дигитализације заоставштине проф. др Александра Ђ. Костића“ (17. мај), „Микрофотографски атлас нормалне хистологије – прва тековина Фотографског одељења Хистолошког института“ (22. мај), „Улога др Александра Ђ. Костића у настанку и развоју медицинских филмова“ (24. мај), „Зграда Института за хистологију и физиологију – понос Медицинског факултета између два светска рата“ (29. мај), „Фотолабораторија проф. др Александра Костића и њен значај за хистологију и историју медицинске фотографије“ (31. мај). Сва предавања је одржала др Нела Пушкаш, аутор изложбе.

Јун

– 11. *Међународни салон пејзажне архитектуре – Шта би било да нас нема?* – пратећи програм: представљање награђених радова Салона (17. јун); предавања: „Пејзажни архитекта који још живи кроз своја дела – Ратибор Ђорђевић“ (19. јун, др Ивана Сентић, пејзажни архитекта, Пољопривредни факултет у Новом Саду), „Неискоришћени потенцијал предела – рекултивација против девастације“ (19. јун, др Сузана Гавриловић, пејз. арх. и др ум. Милена Путник, сликар, Шумарски факултет), „Пејзажни дизајн данас – моћ екстеријера и корисничког доживљаја“ (19. јун, Дејан Попов, пејз. арх. и дизајнер Студио Landscape Factory, Београд); трибине „Стратегија зелене инфраструктуре Београда – шта даље?“ (24. јун, учесници панела: др Аница Теофиловић, пејзажни архитекта (Урбанистички завод Београда), др Ана Граовац, архитекта (Нова планска пракса), др Борис Радић, пејзажни архитекта (Шумарски факултет), Александра Вукићевић, пејзажни архитекта (ЈКП Зеленило – Београд). Модератор: Мирјана Јовановић, пејз. арх.) и „Контакт домаћих стручњака са пејзажним архитектама из Србије који раде у другим земљама света: Шта све могу пејзажни архитекти данас?“ (26. јун, учесници: Никола Николић – пејзажни архитекта у Уједињеним Арапским Емиратима, Петар Попара – пејзажни архитекта у Енглеској, Срђан Ивковић – пејзажни архитекта у Аустрији, Ђорђе и Александра Милић (IRI LANDSCAPE INC) – пејзажни архитекти у Калифорнији).

Септембар

– *Европска конференција о образовним истраживањима (ECER 2025)* – серије предавања (9–12. септембар), тематске области: Research on Global Citizenship Education; Digital Citizenship; Citizenship Identities and Cultural Perspectives; Research Insights on Initial Teacher Training; Network Meeting; Experiencing Citizenship at School and in the Local Community; Citizenship in Secondary Education; Countries' Perspectives on Citizenship; Co-creating an Effective Intervention to Increase the Political Self-efficacy of Disadvantaged Girls in 5 Countries; Teaching and Learning Approaches to Citizenship Education; Development and Promotion of Democratic Values in Schools; Citizenship, Peace and Democracy; Active Citizenship in the Community.

Октобар

– 23. *Међународни симпозијум о енергетској електроници Ee2025* – предавања: „Уводна реч“ (7. октобар, проф. Владимир Катић, Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду), “Wireless Electric Vehicle (EV) Chargers – Challenges and Solutions” (7. октобар, Васић Мирослав, Мирковић Никола); “Partial Power processing Converters: The Myth, Reality and Proper Implementation of a Groundbreaking Concept”

(7. октобар, Петар Грбовић, Meynard Thierry); “Delta-Sigma Modulation Technology in Electric Drives” (9. октобар, Anuchin Alecksey, Demidova Galina).

Новембар

– *Хероине: Снаја Ромкиња!* – округли сто „Положај Ромкиња у Србији са посебним освртом на родно засновано насиље над Ромкињама“ (24. новембар, организатори: Ромски женски центар „Бибија“ и Ромска женска мрежа Србије у сарадњи са Одбором за проучавање живота и обичаја Рома САНУ и Етнографским институтом САНУ).

Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ

Стручним радом Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ руководио је управник Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ академик Александар Костић. Стручни савет Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ чине: академик Миодраг Матељевић (Одељење за математику, физику и гео-науке), академик Радомир Саичић (Одељење хемијских и биолошких наука), академик Велимир Радмиловић (Одељење техничких наука), академик Бела Балинт (Одељење медицинских наука), дописни члан Миодраг Лома (Одељење језика и књижевности), академик Миодраг Марковић (Одељење историјских наука), дописни члан Павле Петровић (Одељење друштвених наука) и дописни члан Слободан Шијан (Одељење уметности САНУ).

Током године Аудиовизуелни архив и центар за дигитализацију САНУ („АВА САНУ“) радио је на реализацији осам пројеката, од којих се неки реализују последњих година, а реализација неких је почела 2025. године. У току године три дугогодишња пројекта су у потпуности завршена, док је пет пројеката у току.

А. Текући пројекти

1) Издања САНУ

Током године завршена је дигитализација свих издања САНУ и њених претходница, чиме је обухваћен период од 1845. до 2025. године. Током 2025. године дигитализовано је 245 наслова (70.441 снимак). Цео пројекат захвата 3.355 наслова и 1.006.203 снимка. У току је наставак OCR-овања свих до сада снимљених наслова, што ће омогућити претраживање сваког наслова, сем публикација штампаних славеносрпском ортографијом. За сада је претраживо 967 наслова (до 1976. године).

2) Стара збирка Архива САНУ

Током године завршена је дигитализација Старе збирке Архива САНУ. Дигитализација је обављена врхунском опремом (камера Phase One iXG, 100MP) у највишој резолуцији. У току године дигитализовано је 485 наслова и фотографија (37.183 снимка). Снимљена грађа је похрањена у две верзије (TIF – око 700 MB по снимку и JPG за веб – око 2 MB по снимку). Цео пројекат садржи 1322 наслова и фотографија (174.599 снимка). Целокупан материјал би требало да се постави на веб-презентацију АВА САНУ, уз селекцију коју би направио Архив САНУ, чиме би грађа била доступна стручној и широј публици.

3) *Збирка старих и ретких књига Библиотеке САНУ*

У току године настављена је дигитализација Збирке старих и ретких књига из Библиотеке САНУ која се обавља врхунском опремом (камера Phase One iXG, 100 MP). Током године у потпуности су завршене поткатегорије „Српска издања до 1832.“, „Српска издања од 1832. до 1867. године“ и поткатегорија „Serbica“, док је дигитализација поткатегорије „Varia“ у току. У оквиру овог пројекта у 2025. години дигитализоване су 534 публикације (98.502 снимка) за које су сачињени метаподаци и кратак опис садржаја. Снимљена грађа је похрањена у две верзије (TIF – око 700 MB по снимку и JPG за веб – око 2 MB по снимку). Укупан број до сада снимљених наслова у оквиру овог пројекта износи 2.503 (515.661 снимак).

4) *Ономастички корпус Одбора за ономастику САНУ*

Одбор за ономастику Одељења језика и књижевности САНУ сачинио је током последњих неколико деценија корпус ономастичких појмова (топоними и антропоними) српских земаља. У питању је корпус од око 700.000 одредница, при чему је свака одредница исписана на посебном листићу који садржи све релевантне податке о датом топониму/антропониму.

Током године настављена је дигитализација листића са топонимима и антропонимима централне Србије, при чему је направљено 49.540 снимака. Од почетка овог пројекта сачињено је 521.880 снимака.

5) *Фотографије Београда Бранибора Дебељковића*

Током године завршена је дигитализација свих негатива Бранибора Дебељковића, једног од најзначајних југословенских фотографа друге половине 20. века, који се односе на Београд у периоду између 1946. и 1970. године. Дебељковићев легат садржи око 16.000 снимака и остатак ће бити дигитализован у неком будућем времену. Током године сачињена су 1.872 снимка. Цео пројекат садржи 8.123 снимка. Сви негативи снимани су камером Phase One 100 MP у TIF формату највише резолуције и JPG формату прилагођене за веб-презентацију. У току је постпродукција снимака и израда метаподатака. Такође, у току је израда макете овог пројекта за веб-презентацију.

6) *Заоставштина српских композиitora*

У сарадњи са Одбором за очување српске музичке баштине Одељења уметности САНУ током године завршено је снимање заоставштине Миховила Логара и у току је снимање заоставштине Милана Ристића. Ове заоставштине састоје се од аутографа партитура и штампаних партитура. Укупно су до сада снимљене 423 партитуре (18.452 снимка), а у 2025. години снимљено је 87 партитура (9.727 снимака).

7) *Дигитализација грађе везане за београдски надреализам*

Између Српске академије наука и уметности, Музеја савремене уметности, Музеја примењене уметности и Института за књижевност и уметност склопљен је споразум о дигитализацији целокупне грађе везане за београдски надреализам. Грађа укључује сва надреалистичка издања, фотографије, слике и цртеже и архив Марка Ристића који се налази у САНУ.

Током године дигитализоване су све надреалистичке публикације, фотографије и део ликовне грађе (цртежи и слике). Дигитализован је укупно 471 објект (4.935 снимака).

8) *Казивања редовних чланова САНУ*

Александар Мадих је 2019. године покренуо пројекат снимања редовних чланова САНУ у оквиру кога су академици дали казивања о свом животу и раду. Ови снимци се налазе на сајту САНУ, а сада су укључени као пројекат у оквиру веб-презентације АВА САНУ. До сада је снимљено око 80 академика чија је претрага у оквиру веб-презентације изузетно брза и једноставна.

Током 2025. године сачињена су 272.192 снимка. Укупно, АВА САНУ је до сада сачинио 2.250.307 снимака.

Б. *Веб-презентација АВА САНУ*

Предвиђено је да целокупан материјал дигитализован у АВА САНУ буде постављен на веб-презентацију АВА САНУ уз услове које поставља институција/појединац који је дао грађу. С обзиром на то да је АВА САНУ ангажована на већем броју различитих пројеката дигитализације, од који сваки има своје специфичности, веб-презентација АВА САНУ је замишљена модуларно – као скуп мањих веб-презентација за сваки пројекат који би били подведени под заједничку веб-презентацију у чијој основи стоји база која тренутно оперише са више од 2 милиона снимака.

У 2025. години веб-презентација АВА САНУ проширена је са још три пројекта („Казивања редовних чланова САНУ“, „Избор из фототеке Археолошког института“ и „Милан Ракић: породични албум“). Такође, новим снимцима допуњени су пројекти који су били постављени на веб-презентацију до 2025. године.

* * *

Сектор за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол

У Сектору су систематизована следећа радна места: руководица Сектора, два стручна сарадника за међународну сарадњу, три стручна сарадника за организацију скупова и предавања и референт за административно-техничке послове.

На основу одлука ИО САНУ и Председништва САНУ, Сектор израђује програме и финансијске планове за учешће представника САНУ на међународним скуповима, студијске боравке у иностранству, организацију научних скупова и посете предавача, као и аналитички преглед планираних и утрошених средстава по плановима током године.

Сектор пружа стручну и техничку помоћ у организацији научних скупова и предавања, свечаних и осталих јавних скупова Академије. Ове године Сектор је био ангажован на организацији 19 научних скупова, 8 свечаних академија, свечаног скупа Дан Српске академије наука и уметности, свечаног скупа *Присијугине беседе новоизабраних редовних чланова Српске академије наука и уметности*, 5 комеморативних скупова, три циклуса предавања у оквиру којих је одржано 25 предавања, 6 предавања. Сектор такође пружа техничку и логистичку подршку на скуповима и догађајима који се одржавају у САНУ, а чији су организатори друга правна лица.

Припремају се материјали за седнице ИО САНУ који се односе на делокруг рада Сектора и реализују одлуке са седница ИО и Председништва.

У Сектору се обављају и следећи послови: резервација и куповина путних карата, резервација смештаја, израда путних налога за службена путовања чланова САНУ у земљи и иностранству, израда решења за девизну исплату за путовања у иностранству, резервација смештаја за истраживаче по размени, чланове делегација, предаваче, учеснике научних скупова из земље и иностранства, организација боравка иностраних делегација, послови протокола у случају смрти неког од чланова.

Сектор сачињава прилоге и подсетнике за разговоре са иностраним гостима, води белешке на састанцима и разговорима, припрема сценарија за скупове и свечаности, прилоге за сајт Академије из свог делокруга рада, као и остале административно-техничке послове.

Сектор за издавачку делатност

У Сектору за издавачку делатност током године посао је обављало седморо запослених: руководилац Сектора, технички уредник, лектор за српски језик, лектор за енглески језик, референт за дистрибуцију издања и двојица референата за складиштење књига. Сви послови из делокруга рада Сектора обављени су професионално. У раду су примењиване одредбе Правилника о издавачкој делатности и других општих аката САНУ. Припремљено је и одржано девет седница Издавачког одбора. Ажурно су реализоване све одлуке произашле из рада Издавачког и Извршног одбора у вези са издавачком делатношћу. Поштоване су одредбе Закона о јавним набавкама и sukcesивно су спровођени тендерски поступци за услуге штампања. Рукописи су, према приоритетима које је установио Издавачки одбор, редовно давани у штампу.

Српска академија наука и уметности је са огранцима у Новом Саду и Нишу, као и Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, објавила у току године (од 20. јануара 2025. до 20. јануара 2026) укупно 60 издања. По типу публикација објављено је 10 монографија, 17 зборника радова, 14 каталога, 12 појединачних бројева часописа, један компакт-диск и 22. том *Речника* САНУ. Више од 300 аутора публиковало је 324 научна рада у Академијиним издањима. Због великог интересовања јавности поново су објављени следећи каталози: *Каталог издања САНУ: 2022–2023–2024*, *Илија Босиљ: тријумф уметности* (2. и 3. издање) и *Даго: историја природе*. Укупни трошкови издавања публикација износили су 11.839.010,54 РСД. Издања Галерије САНУ финансирана су из посебних извора.

Монографија *Палаћа Српске академије наука и уметности* аутора проф. Милана Просена и њен превод на енглески *The Palace of the Serbian Academy of Sciences and Arts*, овећане су следећим наградама: Наградом за научни допринос књиге на 8. Фестивалу хуманистике, културе и уметности – ФесК „Пази шта читаш“, Наградом „Ранко Радовић“ у категорији критичко-теоријских текстова о архитектури, урбанизму и граду и Наградом „Александар Дероко“, која је припала аутору Милану Просену за две монографије: *Ар деко у српској архитектури* и *Палаћа САНУ*.

Српска академија наука и уметности представила је своја издања на 68. Сајму књига на штанду Центра за промоцију науке, а на промоцији издања у сали „Иво Андрић“ говорили су академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, академик Мирко Вуксановић, управник Библиотеке САНУ, и дописни члан САНУ Игор Борозан.

Технички су обрађене и припремљене за штампу 24 књиге и урађен је дизајн њихових корица. Технички уредник је урадио прелом и графичко-визуелно решење монографије *Палаћа Српске академије наука и уметности* аутора проф. др. Милана Просена на српском и енглеском језику и монографије академика Владимира С.

Костића *Невољни ђокрејши*. Наведена издања су у Сектору за издавачку делатност припремљена у целости. Уз послове правописне редакције и превођења, лектори су, у циљу очувања језичке норме, пружали информације и препоруке колегама из других служби.

Израђени су прегледи издања за *Каталој издања научноистраживачких организација Републике Србије 2024/25.* и за *Годишњак САНУ*. Редовно су достављани обавезни примерци у штампаној и електронској форми Народној библиотеци Србије, Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“, Библиотеци града Београда и Универзитетској библиотеци у Бањалуци.

Купцима је у Сектору за издавачку делатност продато 789 примерка издања САНУ у износу од 1.521.436,24 РСД са ПДВ-ом. Највише су продаване следеће публикације: монографија академика Владимира С. Костића *Невољни ђокрејши*, 22. том *Речника САНУ* и монографија академика Михаила Војводића *Из националне историје Србије у годинама тре Великѡ рајѡ*.

За библиотечку размену спаковано је и послато 2.840 издања, од чега су издања САНУ – 2.133 примерака, издања института САНУ – 641 примерак и издања других издавача – 66 примерака.

Даривано је укупно 5.264 издања САНУ.

Све објављене књиге смештене су у магацин на начин прописан за њихово чување и дистрибуирање.

Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата

Сектор за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата имао је током године осам запослених, и то: руководиоца Сектора, четири стручна сарадника Академијиних одбора и комисија; почев од 3. новембра у тим Сектора распоређен је и стручни сарадник Одбора за архитектуру САНУ, једног референта за послове Академијиних одбора и комисија и једног референта за реализацију средстава Фонда.

Организован је рад у Сектору и сарадња са другим секторима и јединицама у Служби Академије. Координиран је рад са Огранком САНУ у Новом Саду и у Нишу, са Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Припреман је материјал за седнице Управног одбора Фонда САНУ, којих је у току године било две и спроведени су закључци који су на овим седницама усвојени. Реализована је сарадња са Министарством науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије, Министарством просвете, Министарством културе Републике Србије, као и са другим институцијама које сарађују са САНУ, везано за финансирање и реализацију програма рада научноистраживачких одбора и пројеката и одбора и пројеката у области уметности САНУ. Припремљени су Финансијски план за 2025. годину, Финансијски извештај за 2024. годину за средства Фонда САНУ, Извештај о реализацији Програма научноистраживачког и уметничког рада САНУ за 2024, План јавних набавки за 2025. годину. Праћена је реализација Финансијског плана Фонда за 2025. годину по свим „наменама“ по којима су средства била распоређена, као и наменских средстава уплаћених током године за финансирање појединих пројеката, научних скупова или публиковања издања САНУ, припремани периодични извештај о утрошку средстава Фонда САНУ, финансијске и статистичке анализе о раду Фонда,

одбора и пројеката САНУ и извештај о пословању Фонда САНУ за *Билтен Фонда САНУ за исцртавање у науци и уметности* за 2024. годину на српском језику. Припремани су материјали за именовања и разрешења чланова одбора САНУ и чланова управних одбора фондација и задужбина за Извршни одбор и Председништво САНУ. Обављани су стручно-административни послови за: Фондацију Зоре и др Вељибора Поповића, Фондацију Секуле Зечевића, Фондацију Николе Трајковића, Фондацију Ђорђа Зечевића за унапређење ћириличног писма, Фондацију за студије наука и уметности, Фондацију Драгослав Срејовић за капиталне научне и уметничке пројекте Академије, Задужбину Николе Коњевића и Ружице Грегорић Коњевић, Задужбину Бранка Ћопића и Фонд Рајко и Мај Ђермановић и сарадња са Шведском краљевском академијом наука. Током године организован је рад за потребе Комисије САНУ за спровођење позива за предлагање пројеката од стратешког значаја, Комисије за јавне набавке и Одбора за *Речник САНУ*. Припреман је материјал за Извршни одбор и Председништво САНУ и радило се на реализацији њихових одлука. Припремљен је део Плана научних скупова за академијске и поједине одељењске одборе САНУ. Поред ових послова, који су у надлежности руководиоца Сектора, благовремено и ажурно су обављани послови везани за рад академијских, одељењских одбора, индивидуалних пројеката и стратешких пројеката САНУ.

У Сектору су благовремено и ажурно обављани сви секретарски послови везани за рад академијских, одељењских и међуодељењских одбора, као и стручно-административни послови везани за рад фондација. Организоване су научно-стручне трибине, округли столови и седнице одбора. Обављани су послови који су се односили на старање о сакупљању, обради и класификацији документационе грађе о делу и деловању архитеката чланова САНУ, праћене су активности на пројекту „Реконструкција Палате САНУ“, реализовано је старање о међуакадемијској, регионалној и међуинституционалној сарадњи, заштита архитектонско-урбанистичког наслеђа у Србији, као и праћење и реаговање на догађаје везане за актуелну архитектонско-урбанистичку праксу у нашој средини.

У току године реализовани су следећи пројекти: Академијски одбор за високо образовање је ове године одржао пет седница Одбора. Како је ова година била испуњена различитим променама и дешавањима у области високог школства, у неколико наврата је Одбор издао саопштења за јавност, уз сагласност Извршног одбора САНУ. Академијски одбори за високо образовање и за образовање САНУ организовали су међународну конференцију *The European Conference on Educational Research (ECER 2025)*, која је била одржана од 8. до 12. септембра, на којој је учествовало преко 3.000 учесника из иностранства. АО за високо образовање и АО за образовање су у децембру одржали шесте *Разговоре о образовању у САНУ*. Две теме су биле у фокусу *Разговора*: резултати уписа у прву годину студија и пролазност студената на основним студијама током академске 2024/2025. школске године на Универзитету у Београду, Универзитету у Крагујевцу, Универзитету Сингидунум и Универзитету Метрополитан. Академијски одбор за образовање је одржао две седнице, које су биле фокусиране на дешавања у основним и средњим школама, након чега су се чланови Одбора у два наврата обратили јавности саопштењима. Одбор је учествовао у активностима организације ЕЦЕР 2025 и *Разговора* заједно са АО за високо образовање. Академијски одбор за енергетику је током године одржао 5 седница Одбора. Организовани су и проширени састанаци Одбора који су се одржавали у Свечаној сали САНУ, када су приређена следећа предавања: у фебруару је предавање одржао Ник Луцић, који живи и ради у Аустралији (Senior Consultant, Mining Manager, AusIMM), а у мају Аца Удицки, дипл. инж. геологије, под насловом „Концесиони модел истраживања и

експлоатације минералних сировина – руда, стање и предлози“. У децембру је организована једнодневна панел-дискусија „Друштвени интереси и препоручени кораци у пољу енергетике“, која је била изузетно посећена. У току године сакупљени су радови за зборнике са научног скупа „Интеграција варијабилних извора“, са Округлог стола „Водни ресурси у Србији – ризици, проблеми и решења“ и са научног скупа „Нуклеарне електране у енергетици Србије – потребе, могућности, перспективе“. Академијски одбор за динамику климатског система Земље и дело Милутина Миланковића током године није одржавао седнице, иако су чланови одбора били изузетно активни. Академијски одбор за вештачку интелигенцију одржао је 7 седница на којима су приређена кратка предавања о употреби вештачке интелигенције у различитим научним областима. У организацији САНУ и АО за вештачку интелигенцију у Свечаној сали САНУ одржана је дводневна међународна конференција „Вештачка интелигенција“, која је била изузетно успешна. Ове године конференција је имала интернационални карактер, уз учешће истраживача из Србије, Португалије, Велике Британије, а највише је било учесника из Кине. Академијски одбор за проучавање живота и дела српских научника и Академијски одбор за српско питање нису имали састанке током године. Организован је панел „Грађанска наука у функцији унапређења и популаризације фаунистике у Србији“ 18. новембра, у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије. Обављена је припрема и предаја за штампу рукописа за 21. књигу едиције „Живот и дело српских научника“, а рађено је и на прикупљању рукописа за 22. књигу исте Едиције. Прикупљени су и предати у штампу радови за зборник са научног скупа „Инсекти и крпељи као преносиоци узрочника болести људи и животиња“. За потребе Одбора за проучавање националних мањина и људских права прикупљени су радови за зборник *Живот Срба у Северној Македонији: историја, изазови и перспективе* који је објављен као издање Одбора. Организовано је неколико предавања која су одржана у оквиру Трибине Одбора: „Легитимност власти кроз призму људских и мањинских права“ (др Зоран Лутовац, 8. април) и „Ојкан Срба из Дрежнице: систематизација и значење песама“ (проф. Бранко Ћупурдија, 25. новембар). Реализована је припрема и организација Округлог стола „Срби у Словенији – историја, демографија, организованост, статус и права“, који је одржан 13. октобра. Организоване су и серије предавања о миграцијама мањина у Србији са следећим предавањима: Осман Балић, „Савремене миграције Рома у Србији“ (11. март); проф. Далибор Соколовић, „Савремене миграције словенских мањинских заједница у Војводини“ (9. април); проф. Јелена Костић Томовић, „Немачка национална мањина у Војводини крајем 20. и почетком 21. века: савремене миграције и њихови корени“ (13. мај) и проф. Бојан Алексов, „Насељавања и насеља Јевреја на простору Србије кроз векове“ (5. јун). Реализовано је учешће на припреми научне конференције „Савремене миграције мањина из Србије“, која је успешно одржана 26. септембра, као и сарадња са Српским институтом из Будимпеште и Етнографским институтом САНУ на пројектима „Етнологија Срба у Мађарској“, „Живот Срба у Батањи“ и „Слика и памћење“. За потребе Одбора за проучавање живота и обичаја Рома прикупљени су радови за зборник *Роми Србије према Попису 2022. године: стање и перспективе*, који је током године објављен као издање Одбора. У сарадњи са колегама из Огранка САНУ у Нишу организован је Округли сто „Саит Балић – живот и дело: Поуке за организовање међународног ромског покрета“ 19. фебруара у Огранку САНУ у Нишу. У оквиру трибине *Ромолошки разговори*, која је уведена као једна од редовних активности Одбора, организоване су три трибине: „Институционални контекст у Србији и савремена уметност Рома и Ромкиња“ (10. март); „Ромске приче Радета Ухлика“ (10. јун) и

„Музика Рома: етномузиколошка истраживања“ (25. новембар). Припремана је научна конференција „Једнакост кроз афирмативну акцију“ коју су заједнички организовали Одбор за проучавање живота и обичаја Рома и Одбор за проучавање националних мањина и људских права у сарадњи са канцеларијом Повереника за равноправност 24. октобра. У оквиру подршке Одбора активностима на пројекту „Хероине“, који су реализовали Етнографски институт САНУ, Филозофски факултет и Ромска женска мрежа, реализовано је учешће у одређеним активностима као што су: организација изложбе у ГНТ САНУ, промоција приручника који је представљен и организација Округлог стола „Положај Ромкиња у Србији са посебним освртом на родно засновано насиље над Ромкињама“, који је одржан у време трајања изложбе. Радило се на комуникацији са учесницима и плановима око припреме конференције „Рајко Ђурић: Живот и дело“, која ће бити одржана 11. и 12. јуна 2026. У оквиру Одбора за изворе српског права, прикупљани су текстови који су излагани на Свечаној академији „Зборник рукописа Душанова законика (1938–2023)“, који ће бити објављени у *Гласу Одељења друштвених наука*, а прикупљани су и снимци преписа издања Пуне и Скраћене синтагме Матије Властара. У оквиру Одбора за проучавање становништва, организована је панел-дискусија „Ефикасни одговори на демографску кризу“ 15. октобра. У оквиру индивидуалног пројекта, којим руководи академик Коста Чавошки, обрађивана је тема „Улога људске природе у политици“. Реализована је сарадња са академиком Чавошким на прикупљању докумената и извода за књигу *Лейтмивности*, која је објављена током године. У оквиру пројекта „Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији“, којим руководи академик Алпар Лошонц, радило се на припреми и организацији два експертска панела која су одржана током године. Први панел „Национални и међународни стандарди заштите права мањина“ је одржан 21. маја, док је други панел „Етно-конфесионалне мањине у Србији: религија, идентитет и јавни дискурс“ одржан 22. септембра. Припреман је научни скуп „Научно дело академика Миодрага Јовичића“, који је одржан 3. и 4. јуна. Академијски одбор за науку је током године одржао две седнице. Поред тога, рад Одбора се одвијао онлајн у континуитету између седница. Прикупљани су и припремани текстови за зборник радова са скупа „Извршност у науци“. Академијски одбор за материјале одржао је две седнице у току године. Обављани су послови везани за реализацију програма *Госи САНУ*. Рађено је на организацији гостовања господина Вацлава Клауса, које није реализовано током године. Организоване су седнице Академијског одбора за вештачку интелигенцију и Академијског одбора за високо образовање. Као резултат активности одбора реализовани су: разговори о образовању „Нови облици студентске партиципације“ (25. март), у организацији Академијског одбора за високо образовање; међународна конференција „Европска конференција о образовним истраживањима – ECER“ и научни скуп „Врхунска научна сазнања кроз резултате истраживања Српске академије наука и уметности и Удружења за срчану слабост Србије“ који је организовао академик Петар Сеферовић 1. октобра. Додељена је награда из Фонда Задужбине Бранка Ћопића 28. маја. Одржан је панел о грађанској науци у организацији Академијског одбора за проучавање фауне Србије 18. новембра. Свечано је уручена Награда Фондације „Никола Трајковић“ 20. новембра. Одржан је састанак Одбора за кардиоваскуларну патологију САНУ 12. децембра. Организована је и спроведена примопредаја грађе и просторије коју је користио Одбор за Лексикон уметничке игре. Организовани су и систематизовани протоколи поступања код припреме научних скупова, конференција, округлих столова, панела и извештавања о њима. У оквиру активности на пројекту *Реконструкција и доградња Палатне САНУ* обављани су послови координације.

Током фебруара спроведен је редован, технички преглед грађевинских конструкција на објектима које користи САНУ (Кнез Михаилова бр. 35 и бр. 36) који је обављен од стране бироа „ВМС“. Крајем фебруара су достављена два извештаја о спроведеном прегледу, као и допис управника послова САНУ др Бојана Бугарчића Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. У марту је организован радни саста-
нак са Синишом Матићем из бироа „ВМС“ поводом спроведених прегледа објеката САНУ, као и потенцијалних будућих корака о реконструкцији и санацији Палате САНУ. Током године настављен је и завршен рад на публикацији *Стратегија
преообраћања – стваралачкиво, процес пројектовања, обликовање архитектонске
форме* аутора академика Милана Лојанице. Урађен је коначан прелом публикације,
две коректуре текстуалног дела и комплетна ревизија илустрација. У оквиру рада
Одбора за архитектуру САНУ, у априлу је организована прва седница. На састанку је
уговорено формирање програма Одбора. Средином године, Одбор за архитектуру
САНУ извршио је увид у нацрт измена и допуна просторног плана подручја посебне
намене уређења дела приобаља града Београда – подручје приобаља реке Саве за
пројекат „Београд на води“ и упутио примедбу Агенцији за просторно планирање и
урбанизам Републике Србије. У септембру, Српска академија наука и уметности је
учествовала у манифестацији *Дани европске башишине*, која се традиционално орга-
низује у Београду у оквиру велике европске иницијативе Савета Европе и Европске
комисије. Тема овогодишње манифестације, под називом *Архитектонско наслеђе*,
истакла је богатство културног идентитета, попут важности очувања како физичких
структура, тако и нематеријалног наслеђа, попут вештина и знања који стоје иза
њихове изградње. У складу с тим, САНУ је организовала туре које су вођене у име
Одбора, током којих су се посетиоци упознали са културно-историјским и архи-
тектонским вредностима Палате САНУ, као и са делатношћу саме Академије.

Сектор за послове Председништва

Сектор за послове Председништва САНУ обављао је стручне послове у оквиру делокруга рада Сектора. Послове су обављали руководилац Сектора, шеф Кабинета председника САНУ и чланова Извршног одбора САНУ, стручни сарадник за послове Председништва САНУ и четири стручне сараднице одељења САНУ.

Током године припремљени су и обрађивани записници са састанака Извршног одбора САНУ, седница Председништва САНУ и Скупштине САНУ. Припремљени су и обрађени материјали за седницу Редовне годишње скупштине САНУ, која је одржана 29. маја. У току године припремљени су и обрађени материјали за шест седница Председништва САНУ и 29 седница Извршног одбора САНУ. Такође, припремљени су и обрађени материјали са 70 скупова одељења САНУ (девет скупова Одељења за математику, физику и гео-науке, девет скупова Одељења хемијских и биолошких наука, осам скупова Одељења техничких наука, седам скупова Одељења медицинских наука, 10 скупова Одељења историјских наука, 10 скупова Одељења друштвених наука, девет скупова Одељења језика и књижевности и осам скупова Одељења уметности).

На дневном нивоу планиран је распоред обавеза председника и чланова Извршног одбора САНУ; састављана је преписка и друге писане информације за председника и друге чланове Извршног одбора; припремани су пословни састанци и посете; правовремено је обављана телефонска, писана и електронска комуникацију

по налогу председника и чланова ИО; координисани су сви пословни контакти са другим институцијама; организована су службена путовања председника и чланова ИО; обављани су послови везани за свакодневне активности и обавезе чланова Извршног одбора; одељењима САНУ, секторима и институцијама су достављани записници и одлуке Извршног одбора и Председништва САНУ; архивирани су предмети са седница Извршног одбора САНУ према регистру одлука који је вођен током године, припреман је нацрт извештаја ИО и Председништва за *Годишњак САНУ*.

Обављани су административни послови на припреми материјала (израда записника, разрада одлука и закључака) за седнице Извршног одбора САНУ, Председништва САНУ и Скупштине САНУ. Уношени су подаци у базу података из надлежности Сектора. Обављани су сви административни и стручни послови везани за рад одељења; припремани су материјали за скупове одељења, учествовано је у разradi одлука и закључака са тих скупова; организован је превоз члановима одељења, чланови одељења обавештавани су о приспелој пошти, обављани су послови везани за активности и дневне обавезе секретара и чланова одељења; прикупљани су годишњи извештаји и планови рада чланова одељења који су достављани одговарајућим секторима, на захтев појединих чланова одељења рађена је коректура текстова, учествовано је у састављању извештаја одељења, учествовано је у организацији научних скупова чији су организатори били академијски одбори и одељењски одбори, који су на старању одељења; дистрибуиране су књиге члановима одељења и ауторима; прикупљани су ауторски уговори и сагласности, као и чланци за одељењска издања; координисана је сарадња са ауторима, рецензентима, лекторима, преводиоцима и Издавачком службом САНУ; учествовано је у припреми и организацији више научних скупова; сарађивано је са другим секторима и јединицама САНУ, институтима Академије и другим институцијама.

У тимском раду, руководилац Сектора, шеф Кабинета председника САНУ и чланова Извршног одбора САНУ, стручни сарадник за послове Председништва САНУ и четири стручне сараднице одељења САНУ успешно су реализовале све активности око припреме и спровођења, односно реализације задатака за које су биле задужене.

Сектор за правне и административне послове

У Сектору за правне и административне послове САНУ током године послове је обављало седморо запослених: стручни сарадник за правне послове, референт за кадровске и административне послове, референт писарнице, односно административни техничар, технички секретар управника послова и три курира. Сектор је све послове из свог делокруга обављао благовремено и успешно. Законски и други прописи су редовно праћени, водило се рачуна о поштовању рокова за поступање, а управник послова САНУ је о свему био благовремено обавештаван.

Сектор је пружао правна мишљења и тумачења о различитим питањима, израђен је велики број различитих врста уговора, контролисани су и уговори припремљени од стране других сектора или трећих лица, израђиване су различите врсте дописа и припремане су документације везане за имовинско-правне послове САНУ. Сектор је учествовао у изради општих аката Академије, доношењем различитих правилника неопходних за несметано функционисање САНУ и рад САНУ у складу са законским прописима и општим актима. Током године измењени су и Правилник о

раду Службе САНУ и Правилник о организацији и систематизацији радних места у Служби САНУ. Координисан је рад адвоката у поступцима у којима је САНУ странка, као и други послови по налогу управника послова. Кадровски послови су обављани уредно, укључујући вођење кадровске евиденције, израду уговора о раду и других уговора ван радног односа, као и израду свих врста решења везаних за права и обавезе из радног односа. Обављана је ажурна пријава и одјава запослених и чланова породице запослених на обавезно социјално осигурање, уз пружање стручне помоћи запосленима у вези са остваривањем права и обавеза из радног односа и сл.

Сви административно-технички послови за потребе управника послова, као и сви послови писарнице, курирски и други послови обављани су стручно, квалитетно и ефикасно: уредно је примана сва пошта адресирана на Академију, иста завођена у деловодник и потом прослеђивана у року, док је пошта из Академије благовремено експедована трећим лицима, непосредно од стране курира, преко доставне књиге и поштанским пошиљкама. Током целе године су уредно обављани сви курирски послови за потребе чланова Академије, управника послова и запослених у Служби САНУ.

Сви послови из делокруга рада Сектора за правне и административне послове САНУ су, тимским радом, обављани успешно, професионално и благовремено, током целе године.

Сектор за рачуноводствене и финансијске послове

Финансијски и рачуноводствени послови Српске академије наука и уметности и њених огранака обављају се у целости у Сектору за рачуноводствене и финансијске послове, у складу са Законом о Српској академији наука и уметности, као и другим законским, подзаконским и интерним актима. Финансијска средства за редовне, научноистраживачке, културне, уметничке и друге активности Српске академије наука и уметности обезбеђују се из буџета Републике Србије, сопствених извора и донација правних лица из земље и иностранства. Финансијско пословање у току године било је обележено проблемима у вези са обезбеђивањем средстава из буџета Републике Србије за измирење обавеза, као и ограничењима у коришћењу сопствених прихода.

Финансијско-рачуноводствено пословање Академије спроводи се преко евиденционих рачуна у јединственом софтверском програму Министарства финансија – СПИРИ. У раду Сектора користе се и други електронски сервиси институција Републике Србије, као што су ИСКРА за обрачун зарада, СЕФ за електронско слање фактура и евиденцију ПДВ-а, е-порези, као и низ других система. Ради добијања комплетних финансијских и интерних података и извештаја неопходних за рад Академије као специфичне и јединствене установе, потребно је да се све пословне промене и даље евидентирају паралелно у наведеном софтверу Министарства финансија и у софтверу Академије, уз коришћење осталих електронских сервиса. Оваква организација рада додатно усложњава и повећава одговорност послова који се обављају у Сектору. У 2025. години, Сектор је успешно поднео све законом прописане извештаје из свог делокруга рада као и интерне извештаје у Академији.

Током наредне године очекују се даље промене у спровођењу послова Сектора, у циљу усклађивања са новим законским и подзаконским прописима, укључујући и планирано увођење система е-боловања, е-отпремница и ОРИС-а – обједиње-

ног рачуноводственог информационог система. Наведено ће изискивати потребу за радом и набавком додатних дигиталних сертификата за запослене уз додатно ангажовање, обуке и усавршавање као и повећану одговорност запослених у обављању послова. За поменуте новине у пословању неопходна је бржа и ефикаснија комуникација свих сектора, академика, као и сарадника Академије, а нарочито када су у питању преузимања робе путем е-отпремница које су у систему везане за јасно прецизиране рокове за прихватање и пријем робе.

Одређени проблеми у раду Сектора настају услед недостатка потребних информација за израду што прецизнијег финансијског плана за реализацију планираних активности Академије у буџетској години, неблаговременог доношења одлука и спровођења неопходних процедура у вези са набавкама роба и услуга, непридржавања усвојених планова и динамике набавки од стране појединих организационих делова Академије, као и услед променљиве динамике трошења финансијских средстава, често условљене „хитношћу“ плаћања, уз неадекватну пратећу финансијску документацију.

Поред наведених, као и низа других изазова, послови у Сектору су током године обављани стручно, квалитетно, ефикасно и благовремено, а и у наредном периоду наставиће се њихово обављање на истом нивоу професионалности, уз пуно поштовање важећих прописа, интерних аката и континуирано унапређење процеса рада.

Сектор за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту

У Сектору за техничке послове, физичко обезбеђење и противпожарну заштиту запослено је 15 радника и још 5 радника на пословима физичког обезбеђења и ПП заштите. Запослени у Сектору распоређени су у оквиру Групе за техничке послове, Групе за физичко обезбеђење и противпожарну заштиту и у Клубу САНУ.

У току године одржан је већи број научних скупова, трибина и предавања, као и изложби и концерата у Галерији ликовне и музичке уметности САНУ и Галерији науке и технике САНУ. У склопу редовних активности САНУ, аудио и видео техничари успешно су током целе године обављали све задатке везане за припрему и реализацију програма, као и онлајн конференција за којима још увек постоји потреба. Клуб САНУ пратио је и опслуживао све активности у току године. Одржавање хигијене поверено је фирми „БМК“, која је специјализована за ову врсту делатности, а на основу тендера спроведеног по Закону о јавним набавкама. Обезбеђење зграде у Кнеза Михаила 36, паркинга, као и испомоћ у пословима обезбеђења Галерије САНУ, поверено је фирми „МИРОР“, на основу спроведене јавне набавке.

Текуће одржавање, електроинсталације, водоводне и канализационе инсталације, климатизација и грејање, браварске и друге радове, сходно опису посла, обављају запослени радници техничке службе. Редовне годишње сервисе ПП система, лифтова, климатизације Галерије, Библиотеке и Архива САНУ, на полугодишњем и годишњем нивоу, обављају овлашћене фирме у складу са Законом о јавним набавкама. У току године, а услед смањених финансијских средстава, нисмо успели да завршимо све планиране радове на одржавању објеката које користи САНУ.

Започет је поступак адаптације Атријума у Кнеза Михаила 36, који је планиран за галеријски и концертни простор. У току је замена камера за видео-стриминг са најновијом опремом, која ће значајно унапредити квалитет праћења догађаја у САНУ.

Група за послове штампе и документације

Послове у Групи за послове штампе и документације обавља четворо запослених. Група је током године, као и претходних година, радила на реализацији активности Академије у делу који се односи на припрему, штампање, умножавање и фотографисање.

Један део рада Групе одвијао се у оквиру Издавачког плана САНУ, а у другом делу Група је радила на текућим пословима Академије. Тај рад је пратио активности Сектора за међународну сарадњу, организацију скупова, предавања и протокол, Галерије САНУ, Библиотеке САНУ, Архива САНУ, Сектора за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата, Академијиних одељења, одбора и осталих Академијиних сектора.

Рад Групе је био отежан због коришћења једног дела застареле опреме (машински нож, машина за биговање и кламовање), чије је одржавање све теже због недостатка делова и сервиса за исту. И поред тога, сви су послови, ангажовањем запослених, обављени на време.

Цена штампања у штампарији Академије је вишеструко нижа од цена за ове услуге на тржишту, што у економском смислу потпуно оправдава минимална улагања. У штампарији Академије су током године одштампана су следећа издања: *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2022. годину (27 шт. табака), *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2023. годину (35 шт. табака), *Билтен Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2024. годину (35 шт. табака), *Библиографија академика Василија Ђ. Крстића* (22 шт. табака), *Библиографија академика Федора Хербуша* (5 шт. табака), *Библиографија академика Николе Коњевића* (16 шт. табака), *Библиографија академика Милана Лојанице* (7 шт. табака), *Библиографија академика Мира Вуксановића* (42 шт. табака), *Билтен математичке садржине*, бр. 49 (на енглеском језику, 14 шт. табака), часопис *Sintering*, вол. 57, четири броја (69 шт. табака) и књига апстраката *PHOTONICA 2025* (20 шт. табака).

Поред наведеног, одштампан је одређени број отисака: програма, апстраката, позивница и другог материјала у укупном тиражу преко 50.000. У току године фотографисани су сви догађаји одржани у САНУ: научни скупови, промоције књига, отварања изложби, додела плакета и награда.

Група за информационе технологије

Послове у Групи за информационе технологије током године обављало је двоје запослених.

У току године посебна пажња посвећена је унапређењу доступности и безбедности *Wi-Fi* мреже, имајући у виду повећан број мрежних уређаја. У сарадњи са Академском мрежом Србије (АМРЕС), САНУ је, као један од организатора „Европске конференције истраживања у образовању“, доставила списак уређаја који су неопходни за унапређења инфраструктуре за пружање *eduroam* сервиса, као примарног *Wi-Fi* сервиса у оквиру академске мреже. Добијени уређаји инсталирани су и повезани са постојећим *wireless* контролером и постављени у салама на првом и другом спрату зграде САНУ. АМРЕС је донирао и пет уређаја за први спрат зграде у Кнеза Михаила 36, чиме је значајно унапређена покривеност *Wi-Fi* сигналом и у тој

згради. Склопљен је нови уговор са новим сертификационим телом (HARICA) на нивоу АМРЕС-а, што је значило поновни пролазак кроз процедуре додавања и валидације *sanu.ac.rs* домена, креирање налога и активирање 2FA (Two-Factor Authentication), као и измену свих серверских сертификата и промене на *eduroam cat* апликацији, како би се корисници могли пријавити на *eduroam* сервис. У току године сви битни системи и уређаји (*VxRail* инфраструктура, DD3300 бекап уређај, уређаја за сегментацију и заштиту мреже) надограђени су са најновијим (препорученим) верзијама софтвера.

Остали послови односили су се на: набавку опреме и лиценци, обнављање серверских сертификата, замену рачунара, конфигурирање, администрирање, уклањање грешака на мрежној опреми (*firewall*, *ISE*, *switch*-еви) инсталирање, конфигурирање, администрирање, уклањање грешака на оперативним системима; *hardware* (инсталирање); обнављање лиценци и *upgrade Trend Micro™ Worry Free Standard Server*-а и клијената; помоћ клијентима у раду са *MS Office* пакетом и другим десктоп апликацијама; консултације и предлоге у вези са набавком опреме; праћење *log* фајлова; остало.

Група за односе с јавношћу и јавно информисање САНУ

Групу за односе са јавношћу и јавно информисање чине координатор Групе, редактор интернет презентације САНУ и документариста. Током године у Српској академији наука и уметности (САНУ), укључујући огранке у Нишу и Новом Саду и Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, реализовано је 314 програма. О свима њима јавност је информисана путем четворомесечних, месечних и недељних програма, док су за многобројне програме припремане посебне најаве које су презентоване путем медија, директним контактом са институцијама, универзитетима и појединцима, као и објављивањем на сајту САНУ и друштвеним мрежама.

Редизајнирана је насловна страна Интернет презентације САНУ, а сама Интернет презентација је редовно ажурирана. Објављено је 162 вести о активностима Академије, као и посебни текстови о изложбама у Галерији САНУ, Галерији науке и технике и Галерији Огранка САНУ у Новом Саду. Досад је написано око 420 нарадних биографија преминулих чланова САНУ.

У оквиру програма „Отворена врата САНУ”, који подразумева организоване посете ученика и студената Академији, Палату САНУ је посетило шест група деце и младих, у пратњи просветних радника. Поред тога, у склопу Дана европске културне баштине, у септембру приређена су још четири вођења кроз зграду САНУ за заинтересоване грађане. Селекција медијских извештаја (прес-клипинг) је свакодневно достављана члановима САНУ.

У току године приређене су три редовне конференције за штампу. Прву, која је одржана 28. јануара, водио је академик Зоран Поповић, потпредседник САНУ. Он је говорио о активностима САНУ за период од јануара до маја 2025. године. На другој конференцији, одржаној 21. маја, коју је водио академик Небојша Лалић, генерални секретар САНУ, било је речи о програмима Академије за период од маја до септембра 2025. године и другим активностима. Трећу конференцију, 16. септембра, водио је академик Зоран Кнежевић, председник САНУ, који је говорио о активностима Ака-

демије до краја 2025. године, с посебним освртом на предстојећу „Светску конференцију о науци и уметности за одрживост”. Након тога је академик Александар Костић, управник Аудиовизуелног архива и центра за дигитализацију САНУ, најавио научни скуп „Култура: дугорочно стратешко улагање”.

Саветник за праћење избора и реализацију одлука органа управљања

Почетком године, у складу са описом послова саветника за праћење избора и реализацију одлука органа управљања, стављен је акценат на обављање послова око завршавања свих база (документације одељења САНУ, Комисије за праћење избора САНУ, Изборне комисије, враћања документације по захтеву овлашћених лица и др.), поводом избора у чланство САНУ које је завршено крајем 2024. године. Потом, сарађивано је са руководиоцем Сектора за послове Председништва на пословима праћења и старања о примени прописа из делокруга рада тог сектора.

Поред наведеног, обављани су и послови везани за ажурирање база именовања органа управљања, вођење евиденције именовања секретара одељења САНУ и њихових заменика; именовања извршних одбора огранака САНУ; именовања управника Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу. Вођена је евиденција именовања управника јединица САНУ, именовања стручних савета јединица САНУ; евиденција именовања директора института САНУ; ажуриране су базе именовања управних одбора института САНУ у којима САНУ има своје представнике. Вођена је евиденција управних одбора института САНУ (председника УО, чланова научних већа института САНУ који су именовани од САНУ; председника научних већа института САНУ).

Такође, вођена је евиденција о радним телима које образују органи управљања САНУ, а то су: Управни одбор Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, Финансијски одбор, Комисија за задужбине, Издавачки одбор, Уређивачки одбор и Редакција интернет презентације САНУ, Комисија за Статут САНУ, Уређивачки одбор Енциклопедије.

Службеник за јавне набавке

Посао спровођења процедура набавки обављао је један извршилац, службеник за јавне набавке. У складу са актуелним прописима спровођене су процедуре поступака јавних набавки, али и набавки на које се Закон о јавним набавкама не примењује.

У току године службеник за јавне набавке припремио је два плана, План јавних набавки и План набавки на који се закон не примењује, које је Комисија за јавне набавке допунила и предложила, а Председништво САНУ усвојило. На основу усвојених и објављених планова у току године спроведено је и покренуто 13 поступака јавних набавки, од чега је у току године успешно окончано 12 јавних набавки. Потписано је 17 уговора о јавној набавци чија је укупна вредност 86.819.375,92 РСД. На основу Оквирног споразума спроведене су процедуре и потписани уговори за штампу 37 издања САНУ у укупној вредности од 12.817.238,00 РСД. Током године урађено је 65 набавки мале вредности у укупној вредности од 55.691.335,20 РСД.

Службеник за јавне набавке интезивно је радио на постревизионом одазивном одговору Државној ревизорској институцији, у току поступка ревизије у Српској академији наука и уметности. Након урађене корекције документације по наведеним примедбама, спроведени су поступци јавних набавки и набавки малих вредности који су наведени као уочени недостаци у извештају ДРИ. Јавне набавке су спровођене на Порталу јавних набавки и за реализацију поступака набавки урађена је припрема и усаглашавање документације и осталих аката у складу са свим донетим подзаконским актима везаним за Закон о јавним набавкама.

Набавке мале вредности су у највећем делу, колико је то било могуће, спровођене електронским путем. Благовремено су уочене и кориговане све евентуалне слабости и неусклађености у текућем пословању и повећан је удео набавки малих вредности у укупном финансијском пословању. У току године су набављана добра, услуге и радови одговарајућег квалитета, имајући у виду сврху, намену и вредност набавке, односно економично трошење јавних средстава. Објављивани су подаци о свим уговорима закљученим након спроведених поступака јавних набавки, о свим изменама уговора, о уговорима на основу потписаног оквирног споразума, тромесечна збирна обавештења о потписаним уговорима, као и подаци о уговорима и наруџбеницама закљученим, односно издатим, након спроведених поступака набавки малих вредности са регистрацијом понуђача који до тог тренутка нису били регистровани на Порталу јавних набавки. Вођена је и објављивана евиденција завршетка свих уговора, оквирних споразума и наруџбеница потписаних као резултат спроведених поступака јавних набавки, односно набавки малих вредности. У складу са финансијским могућностима у току године је, у континуираном процесу активности, искоришћена свака могућност бесплатног усавршавања и учешћа на стручним саветовањима.

Интерни ревизор

У току године, интерни ревизор САНУ реализовао је две ревизије. Закључак спроведених ревизија дефинисан је кроз Извештаје о ревизији, у којима је евидентирано укупно 4 (четири) препоруке ради отклањања уочених слабости. Од тог броја, активности на спровођењу 3 (три) препоруке у потпуности су реализоване. Други део активности је у поступку спровођења у складу са датим роковима.

Стручни сарадник Легата за архитектуру САНУ

У току године активности стручног сарадника Легата за архитектуру САНУ обављао је један извршилац. 3. новембра је стручни сарадник Легата за архитектуру САНУ прераспоређена на послове радног места стручног сарадника Одбора за архитектуру САНУ при Сектору за послове Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, фондација, задужбина и легата. Послови у домену стручног сарадника Одбора за архитектуру САНУ односили су се на старање о сакупљању, обради и класификацији документационе грађе о делу и деловању архитеката чланова САНУ, праћење активности на пројекту „Реконструкција Палате САНУ“, старање о међуакадемијској, регионалној и међуинституционалној сарадњи, заштиту архитектонско-урбанистичког наслеђа у Србији, као и праћење и реаговање на догађаје везане за

актуелну архитектонско-убанистичку праксу у нашој средини. Обављани су и послови координације активности на пројекту „Реконструкције и доградње Палате САНУ“. Током фебруара спроведен је редован, технички преглед грађевинских конструкција на објектима које користи САНУ (Кнез Михаилова бр. 35 и бр. 36), који је обављен од стране бироа „ВМС“. Крајем фебруара су достављена два извештаја о спроведеном прегледу, као и допис управника послова САНУ др Бојана Бугарчића Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре. У марту је организован радни састанак са Симином Матићем из бироа „ВМС“ поводом спроведених прегледа објеката САНУ, као и потенцијалних будућих корака о Реконструкцији и санацији Палате САНУ. У току године настављен је и приведен крају рад на публикацији *Системија преобраћања – стваралаштво, процес пројектовања, обликовање архитектонске форме*, чији је аутор покојни академик Милан Лојаница. Урађен је коначан прелом публикације, две коректуре текстуалног дела и комплетна ревизија илустрација. Током октобра и новембра обављена је комплетна ревизија илустрација, као и допуна текстуалног дела, по добијеној другој коректури. У априлу је организована прва седница Одбора за архитектуру САНУ. На састанку је уговорено формирање програма Одбора. Средином 2025. Одбор за архитектуру САНУ извршио је увид у нацрт измена и допуна просторног плана подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда – подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води“ и упутио примедбу Агенцији за просторно планирање и урбанизам Републике Србије.

У септембру, Српска академија наука и уметности учествовала је у манифестацији *Дани европске бањине*, која се традиционално организује у Београду у оквиру велике европске иницијативе Савета Европе и Европске комисије. Тема овогодишње манифестације, под називом *Архитектонско наслеђе*, истакла је богатство културног идентитета, попут важности очувања како физичких структура, тако и нематеријалног наслеђа, попут вештина и знања који стоје иза њихове изградње. У складу с тим, САНУ је организовала туре које је стручни сарадник Одбора за архитектуру САНУ водила у име Одбора, током којих су посетиоци имали прилику да се упознају са културно-историјским и архитектонским вредностима Палате САНУ, као и са делатношћу саме Академије.

18. ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

Финансијско пословање Академије у 2025. години одвијало се у релативно повољним условима, али уз изазове проузроковане политичком кризом, која је довела до нестабилности у финансирању. Финансијска средства за редовне, научно-истраживачке, културне, уметничке и друге активности Српске академије наука и уметности обезбеђивана су из буџета Републике Србије, сопствених извора и донација правних лица из земље и иностранства. Упркос глобалној економској кризи и инфлацији која је повећала трошкове, Академија је успела да покрије текуће расходе, делом из текућих прихода, а делом из расположивих средстава из претходних година. Међутим, због недостатка одобрених средстава из буџета Републике Србије, Академија није исплатила обавезе по основу академијских награда за новембар 2025. године, које су доспеле почетком децембра у укупном износу 37.768 хиљада динара.

Нето приходи Академије у 2025. години остварени су у укупном износу од 970.136.778 динара, без пренетих неутрошених средстава из ранијих година. Укупни приходи са пренетим неутрошеним средствима из ранијих година износе 1.057.679.168 динара.

Приходи предвиђени буџетом Републике Србије за финансирање функционалних трошкова САНУ износили су 847.552.515 динара, односно 80,13%, средства за научноистраживачки рад САНУ износила су 72.710.978 динара, односно 6,87%, средства Министарства културе износила су 7.450.000 динара, односно 0,70%.

Приходи буџета АП Војводине износе 9.000.000 динара, односно 0,85% укупних прихода Академије.

Приходи од донација правних и физичких лица из земље и иностранства износе 5.332.688 динара, односно 0,5% укупних текућих прихода Академије.

Сопствени приходи (закупнине, продаја публикација, приходи Клуба САНУ, приходи од ауторских права и ванредни приходи) износе 28.090.597 динара, односно 2,66% укупних прихода Академије. Пренос неутрошених средстава из ранијих година износи 87.542.390 динара.

Расходи Академије у 2025. години остварени су у износу од 977.957.361 динар и чине их функционални расходи у износу од 77.721.432 динара, односно 7,95% укупних расхода, лични расходи у износу од 731.058.890 динара, односно 74,75% укупних расхода, режијски расходи у износу од 148.830.288 динара, односно 15,22% укупних расхода, и наменски расходи у износу од 20.346.751 динар, односно 2,08% укупних расхода.

Функционални расходи остварени су у износу од 77.721.432 динара и чине их расходи научноистраживачких пројеката у износу од 32.849.176 динара, трошкови међународне сарадње у износу од 1.885.090 динара, трошкови скупова САНУ у износу од 8.633.217 динара, трошкови предавача и циклуса предавања у износу од 967.843 динара, трошкови осталих научних скупова у износу од 1.570.845 динара, чланарине и учешће САНУ у међународним асоцијацијама академија у износу од 1.741.923 динара, трошкови издавачке делатности у износу од 11.839.011 динара, трошкови штампања *Билтена Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* у износу од 333.689 динара, трошкови Библиотеке, набавке и размене стручне литературе и опреме у износу од 3.700.076 динара, трошкови за набавку архивске грађе и опреме Архива САНУ у Београду у износу од 1.904.789 динара, трошкови Галерије САНУ у износу од 9.294.153 динара, трошкови Галерије науке и технике у износу од 1.181.621 динар и износ од 1.820.000 динара односи се на пројекте покривене средствима Министарства културе – Српски дигитални именослов и Камерна музика академика Ивана Јевтића. Реализација појединих научних активности одређена је вишином додељених средстава, као и одлукама надлежних органа Академије.

Лични расходи остварени су у износу од 731.058.890 динара, од чега академијске награде (брuto) износе 421.397.883 динара, плате запослених (брuto) износе 263.841.565 динара, социјални доприноси (доприноси на плате који терете Академију) износе 42.397.198 динара, поклони деци за Нову годину износе 1.069.852 динара, отпремнине, поклони и помоћи запосленима износе 1.722.485 динара и накнаде превоза запослених износе 629.907 динара.

Режијски расходи су остварени у износу од 148.830.288 динара и чине значајну позицију у укупним расходима Академије. Највећи део ових расхода представљају трошкови осигурања имовине, грејања, електричне енергије, ППТ услуга, комуналних услуга и услуга чишћења пословних просторија, који чине око 50% укуп-

них режијских расхода Академије. Наведени расходи нису у непосредној вези са обимом пословних активности и на њихову величину Академија не може утицати.

Наменски расходи остварени су у износу од 20.346.751 динар и односе се на набавку рачунарске, биротехничке и друге опреме.

Нето мањак прихода у 2025. години (више утрошена средства појединих намена) износе 7.820.583 динара. Вишак прихода (неутрошена средства) остварен је од неутрошених средстава Министарства културе у износу од 910.213 динара, неутрошених наменских средстава АП Војводине у износу од 6.696.937 динара, неутрошених средстава донација домаћих правних и физичких лица у износу од 363.346 динара, сопствених прихода у износу од 10.941.956 динара. Академија је део расхода у износу 26.733.035 динара покрила средствима из ранијих година.

Ред. бр.	Опис	Извори остварених прихода у 2025. години						Укупно
		Будет Републике Србије	Средства из буџета за науку	Средства из буџета за културу	Будет АП Војводине	Донације	Сопствени приходи	
12	Библиотека САНУ - опрема за библиотеку			300.000				300.000
13	Набавка архивске грађе и опреме у Архиву САНУ		1.504.789	400.000				1.904.789
14	Делатност Галерије науке и технике		1.181.621					1.181.621
15	Камерна музика - академик И. Јевтић						920.000	920.000
16	Делатност Галерије САНУ - концерти		1.088.414					1.088.414
17	Делатност Галерије САНУ - програми		757.411					757.411
18	Изложба Дато историја природе		367.846				1.000.000	1.367.846
19	Изложба Младена Србиновића		648.847	1.700.000				2.348.847
20	Изложба Стојан Ћелић		226.738					226.738
21	Изложба Владимир Петковић		265.110					265.110
22	Изложба - Ђура Даничић			3.239.787				3.239.787
23	Српски дигитални именослов			900.000				900.000
Свега:			64.292.303	6.539.787	-	4.969.341	-	77.721.432
Б. Лични расходи								
1	Бруто плате запослених	263.841.565						263.841.565
2	Доприноси на терет САНУ	39.971.998					2.425.200	42.397.198
3	Поклопи деци запослених						964.927	1.069.852
4	Отпремнине и помоћ запосленима	537.962					53.534	591.496
5	Помоћ у медицинском лечењу запослених	775.958					355.031	1.130.989
6	Накнаде трошкова превоза запослених	629.907					-	629.907
7	Академијске награде (бруто)	420.802.645					595.238	421.397.883
Свега:		726.560.635	-	-	-	-	4.393.930	731.058.890
В. Режијски расходи								
1	Трошкови платног промета и банкарске услуге	1.999			411		6.494	8.904
2	Топлотна енергија (грејање)	15.127.580					2.761.442	17.889.022
3	Електрична енергија	11.387.769	1.000.000				779.042	13.166.811
4	Комуналне услуге	5.659.727	3.300.720				840.259	9.800.707
5	Трошкови обезбеђења	8.338.823						8.338.823
6	Услуге чистиња пословног простора	12.641.243						12.641.243
7	Трошкови фиксне телефонije	1.082.106	150.000				637.725	2.042.874
8	Трошкови мобилне телефонije	1.452.201						1.452.201
9	ПТТ услуге - поштарина	1.133.434						1.133.434

Ред. бр.	Опис	Извори остварених прихода у 2025. години							Укупно
		Будет Републике Србије	Средства из буџета за науку	Средства из буџета за културу	Будет АП Војводине	Донације	Сопствени приходи	Неутрошена средства ранијих година	
10	Осигурање имовине	569.604	16.434				1.784.170	4.165.335	6.535.543
11	Закуп имовине и опреме	7.749						86.571	94.320
12	Остали трошкови	3.052.764							3.052.764
13	Трошкови службених путовања у земљи	521.003			249.390			307.183	1.077.575
14	Трошкови службених путовања у иностранству	244.277	2		250.610			434.159	929.048
15	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	561.072							561.072
16	Остали трошкови транспорта	149.315					300.000		449.315
17	Администр. услуге (хonorари и уговори о делу)	9.406.864							9.406.864
18	Компјутерске услуге	7.254.309	92.400		23.514			50.983	7.421.206
19	Услуге образовања и усавршавања запослених	70.500			105.776				176.276
20	Услуге информисања (штампање књига и часописа)	877.097	10.584		331.001		970.704	1.591.084	3.780.469
21	Остале стручне услуге	8.596.479	108.025		113.426		1.073.845	880.031	10.771.806
22	Угоститељске услуге	876.452			215.445		89.000	213.575	1.394.472
23	Репрезентација	2.743.689			83.245		13.213	289.451	3.129.598
24	Остале опште услуге	4.139.799			3.000			1.500	4.144.299
25	Специјализоване услуге	492.000	534.019		927.245		981.023	688.409	3.622.695
26	Текуће одржавање пословних просторија	3.782.123					1.160	18.882	3.802.164
27	Текуће одржавање рачунарске и биро опреме	6.992.877	180.816				913	6.270	7.180.876
28	Канцеларијски материјал	2.509.458	1.448.696				2.000		3.960.154
29	Службена и заштитна одећа и обућа	649.494							649.494
30	Службена гласила, новине и приручна литература	334.285							334.285
31	Гориво и мазиво за возила	2.370.863							2.370.863
32	Материјал за чишћење просторија	924.346							924.346
33	Технички материјал за одржавање опреме	2.597.179	196.018				2.540		2.795.737
34	Остали порези (таксе и пдв)	477.000					3.284.876	29.151	3.791.027
Свега:		117.025.479	7.037.713	-	2.303.063	-	9.147.663	13.316.369	148.830.288
Г. Наменски расходи									
1	Набавка опреме и нематеријална улагања	3.967.000	1.380.962				3.607.049	11.391.741	20.346.751
Свега:		3.967.000	1.380.962	-	-	-	3.607.049	11.391.741	20.346.751
УКУПНИ РАСХОДИ (А+Б+В+Г)		847.552.515	72.710.978	6.539.787	2.303.063	4.969.341	17.148.642	26.733.035	977.957.361
Расположива средства 01.01.2026.		-	-	910.213	6.696.937	363.346	10.941.956	60.809.355	79.721.807

СТАЊЕ ЗАДУЖБИНСКИХ ФОНДОВА И ФОНДАЦИЈА НА ДАН 31.12.2025. ГОДИНЕ

Б. Стање задужбинских фондова САНУ на дан 31.12.2025. године – у еврима и динарима

Врста средстава	Фондација Секуле Зечевића		Фондација Ђорђа Зечевића		Фондација Зоре и В. Поповића		Фондација Николе Трајковића		Фонд Ђорђа Лазаревића	
	Основни улог	у еврима	42.463,31	45.596,70		37.931,70		14.955,90	6.367,11	
Камате на орочени депозит у 2025. години – евро		1.508,22			2.735,65		1.273,81		458,50	
Орочени депозит – евро		50.000,00			90.200,00		42.000,00		14.500,00	
Утрошена средства у 2025. години – евро		400,00			500,00		400,00		1.200,00	
Стање девизних средстава на текућем рачуну – евро		1.687,23			4.948,52		1.884,09		25,67	7.950,68
Стање динарских средстава на текућем рачуну					39.106,66		24.267,88		49.034,50	1.327.053,00

В. Стање Фондације студија наука и уметности на дан 31.12.2025. године – у динарима

Датум	Основни улог	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2025. године	1.218.000,00	12.000.000,00	651.174,66	200.000,00	2.071.633,20	622.742,75

Г. Стање Фондације Драгослава Срејовића на дан 31.12.2025. године – у динарима

Датум	Основни улог	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2025. године	600.000,00	870.000,00	43.500,00	0,00	26.778,32	36.980,97

Д. Стање Задужбине Николе Коњевића и Ружице Грегорић Коњевић на дан 31.12.2025. године – у динарима

Датум	Основни улог	Остала имовина	Орочена средства	Камата	Донације	Утрошена средства	Стање на текућем рачуну
31.12.2025. године	8.226.461,00	2.083.127,62	9.800.000,00	522.759,70	435.000,00	630.883,76	1.014.083,20

СТАЊЕ СРЕДСТАВА ЗАДУЖБИНЕ „БРАНКО ЋОПИЋ“ НА ДАН 31.12.2025. ГОДИНЕ

Б. Стање динарских и девизних средстава на дан 31.12.2025. године

Опис	Износи у еврима	Износи у динарима
Основни улог	708.327,57	0,00
Орочена средства	820.000,00	0,00
Камата у 2025 години - орочење 220.000 еура 6.581,92 и орочење 600.000 еура 19.094,79 еура	24.531,70	0,00
Стање средстава на девизном рачуну 31.12.2025.	35.952,65	0,00
Приходи од ауторских права	0,00	2.567.289,29
Приходи од закупнине и рефундација режијских трошкова	0,00	1.870.391,18
Утрошена средства у 2025. години	0,00	4.404.912,50
Стање средстава на дан 31.12.2025. године	0,00	1.995.545,98

IV

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

ОГРАНАК САНУ У НОВОМ САДУ

Уводна реч председника Огранка

Активности у Огранку САНУ у Новом Саду у 2025. години су биле посредно под утицајем друштвених догађаја у Србији, али и поред тога одвијале су се у оквиру предвиђеног програма рада планираног крајем 2024. године. План рада Огранка дефинише се кроз рад шест комисија, Уређивачког одбора часописа *Анали*, као и Савета Галерије. Програм рада коначно утврђује Извршни одбор Огранка, а потврђује Извршни одбор САНУ. Посебна пажња поклањана је организовању широког спектра научних и уметничких достигнућа кроз предавања на Трибини Огранка, као и кроз изложбе у Галерији Огранка. Одржана су четири међународна и домаћа научна скупа, два вишедневна и два једнодневна. У оквиру Трибине организовано је 28 програма, међу којима је било 20 научно-стручних предавања, наших и иностраних врхунских стручњака, како из природних наука, технике, технологије и медицине, тако и из друштвених наука и хуманистике. Значајно је што су предавања одржали чланови Академије који су из статуса дописни члан САНУ прешли у статус академик САНУ, као и новопримљени чланови САНУ, чланови Огранка. Одржана су два округа стола, као и четири промоције књига наших аутора. Међу промоцијама се истиче приказ опуса књижевника академика Мира Вуксановића. Посебно значајан скуп је „Обележавање 200 година од рођења Ђура Даничића”. У Галерији Огранка одржано је осам изложби, које је предложио Савет Галерије, а које је, на предлог Комисије за Галерију, утврдио Извршни одбор Огранка. Истичем предавања наших академика, посебно представљање наших истакнутих књижевника, лингвиста и уметника. Уметнички програм је обележило вече посвећено композицијама наших аутора у извођењу дуа Воргић–Совтић, насловљено „Празнични програм”.

Чланови Огранка су били врло активни у оквиру одговарајућих одељења, комисија и одбора у САНУ. Више чланова Огранка укључено је у рад највиших и најзначајнијих тела у министарствима Републике Србије. Такође, више чланова Огранка су активни универзитетски професори или чланови разних стручних тела факултета и Универзитета. И овом приликом највише похвала упућујем академицима који су обављали, и и даље обављају, читав низ важних активности у САНУ, у Библиотеци САНУ, као и у читавом низу одбора САНУ, којима руководе или веома активно учествују у њиховом раду. Велики број наших чланова је добио значајна признања за своје научне и уметничке активности. Посебно истичемо награду „Медаља САНУ”, коју је за свој изузетан допринос у научном раду и раду у САНУ добио академик Тибор Варади.

Научни пројекти чланова Огранка (од којих је 15 додатно финансирано средствима Покрајинске владе) обележили су научне и уметничке активности у Огранку, реализоване кроз велики број научних публикација, радова у зборницима, књига и уметничких дела. Такође, чланови Огранка су учествовали на великом броју међународних и домаћих конференција. Уређивали су или рецензирали велики број радова у часописима, као и велики број књига. Издавачка делатност је реализована кроз штампање часописа *Анали*, *Хронике Огранка* и припрему једног зборника радова са научног скупа.

Научне активности у Огранку у значајној су мери финансиране средствима која је Огранку доделила Покрајинска влада. У 2025. години су нам додељена средства у висини од 5.000.000,00 динара за изградњу лифта. На томе смо посебно захвални.

У 2025. години одржано је седам састанака Извршног одбора Огранка; једном је одржан Скуп свих чланова. Записници са ових састанака послати су свим члановима Огранка. Све записнике је верификовао Извршни одбор САНУ. У Огранку су одржана и два састанка Извршног одбора САНУ.

Током године средствима Покрајинског секретаријата извршили смо набавку рачунарске опреме и намештаја.

У 2025. години је припремана монографија Огранка. Поред уредника монографије, велику ангажованост су исказале запослене у Библиотеци и документацији Огранка, на чему им се посебно захваљујемо. У 2025. години Стручна служба Огранка била је ажурна и поуздана. Сарадња са службама у САНУ такође је била на очекиваном, изузетном нивоу. Материјално-финансијско пословање успешно је захваљујући доброј сарадњи са службама САНУ, као и врло значајним средствима Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност.

Као закључак, констатовао бих да је Огранак САНУ у Новом Саду имао врло успешну годину у свим активностима организованим у Платонеуму.

САСТАВ ОГРАНКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ

1. ИЗВРШНИ ОДБОР

Председник

академик *Стеван Пилиповић*

Потпредседник

академик *Јасмина Грковић-Мејџор*

Секретар

академик *Слободан Марковић*

Чланови Извршног одбора

академик *Миро Вуксановић*

академик *Зоран Пауновић*

Изабрани за период од четири године

8. марта 2023 – 8. марта 2027.

2. ЧЛАНОВИ ОГРАНКА

Огранак у свом саставу има 22 члана, и то 14 редовних и 8 дописних чланова.

22. јуна 2025. преминуо је академик Зоран Ковачевић, а 18. новембра 2025. академик Драган Шкорић.

Одељење за математику, физику и тео-науке

Редовни чланови: Стеван Пилиповић, Миљко Сатарић и Слободан Марковић

Дописни чланови: Игор Долинка и Мирјана Ивановић

Одељење хемијских и биолошких наука

Редовни члан: Велимир Попсавин

Одељење техничких наука

Редовни члан: Теодор Атанацковић

Дописни члан: Владимир Срдић

Одељење медицинских наука

Редовни чланови: Бела Балинт и Нинослав Радовановић

Одељење језика и књижевности

Редовни чланови: Миро Вуксановић, Јасмина Грковић-Мејдор и Зоран Пауновић

Дописни чланови: Миливој Ненин и Горана Раичевић

Одељење друштвених наука

Редовни чланови: Тибор Варади и Алпар Лошонц

Дописни члан: Снежана Смедеревац

Одељење уметности

Редовни чланови: Милан Марић и Сава Халугин

Дописни чланови: Александра Вребалов и Желимир Жилник

3. РАД ОГРАНКА

Извршни одбор

Радам Огранка руководи Извршни одбор Огранка, на чијем је челу председник Огранка. Извршни одбор Огранка је радио у саставу: председник – академик Стеван Пилиповић, потпредседник – академик Јасмина Грковић-Мејдор, секретар – академик Слободан Марковић и чланови – академици Миро Вуксановић и Зоран Пауновић.

Током године одржано је седам седница (17. јануара, 7–10. марта, 5–6. маја, 11–12. јуна, 3. септембра, 22–23. септембра и 12. новембра).

Током године у Огранку су одржане две седнице Извршног одбора САНУ (22. маја и 25. новембра).

Скуп чланова Огранка

Током године одржан је један Скуп свих чланова Огранка (74. Скуп, 22. маја).

* * *

Активност Огранка одвијала се и у шест комисија, Уређивачком одбору часописа *Анали Огранка САНУ у Новом Саду* и Савету за уметничке делатности Огранка.

Комисија за издавачку делатност: академик Јасмина Грковић-Мејдор, председник, и чланови: академици Теодор Атанацковић и Миро Вуксановић, дописни члан Горана Раичевић. Секретар: Бранка Нешковић. Одржане су седнице (12–17. марта, 16–19. септембра и 30. децембра) на којима су разматрани захтеви за штампање публикација Огранка и остварење Плана издавачке делатности. Комисија је именovala рецензенте, прибављала рецензије и на основу њих предлагала Извршном одбору Огранка да ли да се дело прихвати за објављивање. Дана 30. децембра састављен је Предлог плана издавачке делатности за 2026. годину.

Комисија за Галерију „Плајонеум“: академик Слободан Марковић, председник, и чланови: академици Теодор Атанацковић и Сава Халугин, дописни члан Александра Вребалов. Секретар: Катарина Барајевац. На основу извештаја о Конкурсу и предлога Савета за уметничке делатности Огранка, чланова Савета за ликовне уметности, Комисија је на седници одржаној 30. децембра сачинила Предлог плана рада Галерије за 2026. годину.

Комисија за Библиотеку, документацију и архиву: академик Зоран Пауновић, председник, и чланови: академици Јасмина Грковић-Мејдор и Милан Марић, дописни члан Миливој Ненин. Секретар: Бранка Нешковић. Чланови Комисије су се у току године више пута неформално састајали и договарали о попуњавању фонда Библиотеке, прихватању поклона – књига од појединаца и институција – и о другим питањима везаним за рад Библиотеке Огранка. Дана 30. децембра одржана је седница Комисије на којој су разматрани текући послови и Годишњи извештај са остварењем Плана за 2025. годину у Библиотеци и документацији.

Комисија за Трибину: академик Миљко Сатарић, председник, и чланови: академици Тибор Варади, Миро Вуксановић, Јасмина Грковић-Мејдор, Велимир Попсавин, дописни чланови Александра Вребалов, Желимир Жилник, Снежана Смедеревац. Секретар: Милан Мразовић. Одржана је седница 30. децембра, на којој су разматрани приспели предлози за рад Трибине Огранка и сачињен је Предлог плана предавања за 2026. годину.

Комисија за материјално-финансијска питања: академик Велимир Попсавин, председник, и чланови: академик Теодор Атанацковић, дописни чланови Игор Долинка, Владимир Срдић. Секретар: Бојан Јоргић. Чланови Комисије се током године нису састајали због тога што није постојала потреба за састанком са посебним предлозима.

Комисија за интернет презентацију Огранка: дописни члан Мирјана Ивановић, председник, и чланови: академици Алпар Лошонц, Слободан Марковић, Зоран Пауновић. Секретар: Бојан Јоргић. Чланови Комисије су се у току године више пута неформално састајали и решавали проблеме везане за ажурирање веб-сајта Огранка.

Редакциони одбор и уредништво часописа „Анали Огранка САНУ у Новом Саду“:

На 4. електронској седници Извршног одбора Огранка САНУ у Новом Саду, одржаној 11–12. јуна 2025. године, прихваћена је оставка академика Зорана Л. Ковачевића на функцију главног и одговорног уредника због здравствених разлога, а за новог главног и одговорног уредника именован је академик Зоран Пауновић. Дописни члан Владимир В. Срдих остао је на функцији заменика главног и одговорног уредника, док академици Јасмина Грковић-Мејдор и Слободан Марковић, као и дописни члан САНУ Миливој Ненин, и даље чине састав Редакционог одбора, који је проширен дописним чланом Снежаном Смедеревац. Секретар: Бранка Нешковић. Током седница одржаних 9. октобра и 30. децембра разматрана је нова уредничка политика и визуелни идентитет часописа *Анали Огранка САНУ у Новом Саду*, након именовања академика Зорана Пауновића за главног и одговорног уредника. Такође су разматрани пристигли прилози за издање за 2025. годину, као и предлози за унапређење рубрика и постојећег садржаја часописа.

4. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

A. *Индивидуални пројекти*

Настављен је рад на научноистраживачким пројектима које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Детаљни извештаји са финансијским показатељима приказани су у *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* за 2025. годину.

Чланови Огранка САНУ радили су на 15 индивидуалних пројеката:

- *Експресија неопластичној пројекта хелије*, руководилац пројекта: академик Зоран Ковачевић – до 22. јуна;
- *Једначине са сингуларитетима кроз методе функционалне анализе*, руководилац пројекта: академик Стеван Пилиповић;
- *Истраживање начина наслеђивања оптичност сунцокрећа према новим рамама воловода*, руководилац пројекта: академик Драган Шкорић – до 18. новембра;
- *Проблеми формулисања и решавања математичких модела који описују кретање, стабилност и оптимални облик еластичних и вискоеластичних материјала*, руководилац пројекта: академик Теодор Атанацковић;
- *Биофизика протеина у живим ћелијама*, руководилац пројекта: академик Миљко Сатарић;
- *Развој и биомедицинска истраживања општецијалних антициклоидних албумина (Ф-130)*, руководилац пројекта: академик Велимир Попсавин;
- *Реконструкција палеоклиме на територији Србије током квартера*, руководилац пројекта: академик Слободан Марковић;
- *Проблеми комбинационе теорије полуреа и реја*, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Игор Долинка;
- *Добијање хетеросистемних планских филмова на бази лантан-манганата за контролисану промену физичких својстава применом спољашње електричне поља или светлосних импулса*, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Владимир Срдих;
- *Компаративистичка истраживања српске и англофоне књижевности*, руководилац пројекта: академик Зоран Пауновић;

- *Културно наслеђе и социјалне промене националних мањина у Републици Србији*, руководилац пројекта: академик Алпар Лошонц;
- *Процена ефикасности брикуљанња, ex vivo процесирања и криоконзервације матичних ћелија из коштане сржи имобилисаних у периферну крв*, руководилац пројекта: академик Бела Балинт;
- *Анализа и обрада великих скупова података применом интелигентних техника (ОСИП)*, руководилац пројекта: дописни члан САНУ Мирјана Ивановић;
- *Истраживање појмова из области архитектуре и урбанизма*, руководилац пројекта: академик Милан Марић;
- *Ново доба и ликовне уметности (НДИЛУ)*, руководилац пројекта: академик Сава Халутин.

Б. Активност чланова

Чланови Огранка били су врло активни у оквиру одговарајућих одељења, комисија и одбора у САНУ. Већ смо посебно истакли рад неколико академика. У претходном делу овог извештаја назначене су теме на којима су радили чланови Огранка. Остали подаци су у одељењским извештајима, *Билтену Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности* и у документацији Огранка САНУ у Новом Саду. Још једном истакнимо да је више чланова Огранка укључено у рад највиших и најзначајнијих тела у Министарству просвете, науке и технолошког развоја, као и у Министарству културе Републике Србије. Такође, више чланова је активно као професори на Универзитету и у оквиру разних стручних тела факултета и Универзитета.

5. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

У току 2025. године објављене су следеће публикације:

1. *Српска академија наука и уметности, Огранак САНУ у Новом Саду* (главни и одговорни уредници: академик Стеван Пилиповић, председник Огранка САНУ у Новом Саду, академик Јасмина Грковић-Мејдор, потпредседник Огранка САНУ у Новом Саду), страна 305, тираж 400.
2. *Да ли још постоји друштвена критика?* (уредник академик Алпар Лошонц), страна 239, тираж 150.
3. *Земља обрасла речима: књига о Сабраним делима Мира Вуксановића* (уредништво: академик Зоран Пауновић, дописни члан САНУ Миљивој Ненин и дописни члан САНУ Горана Раичевић; приредиле: Данка Кужељ, Ана Радојевић), страна 644, тираж 350.
4. *Анали Огранка САНУ у Новом Саду за 2024. годину*, бр. 20 (главни и одговорни уредник академик Зоран Л. Ковачевић), страна 201, тираж 150.
5. *Хроника Огранка САНУ у Новом Саду за 2024. годину*, бр. 14 (главни и одговорни уредник академик Стеван Пилиповић), страна 12, тираж 150.
6. *The right to health* (edited by Zoran Pavlović), страна 637, тираж 150.

Првих пет публикација објављено је захваљујући средствима Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност АПВ и самостална су издања Огранка, док је публикација под редним бројем 6 објављена као

суиздање Огранка, Института за криминолошка и социолошка истраживања и Адвокатске коморе Војводине.

У припреми се налазе публикације:

- *Да ли још постоји западна парадигма?* (уредник академик Алпар Лошонц);
- *Добијање, употреба и еколошки утицај биодизела као транспортног јерива* (уредници: академик Влада Вељковић, дописни члан САНУ Владимир Срдић);
- *Анали Огранка САНУ у Новом Саду за 2025. годину*, бр. 21 (главни и одговорни уредник академик Зоран Пауновић);
- *Хроника Огранка САНУ у Новом Саду за 2025. годину*, бр. 15 (главни и одговорни уредник академик Стеван Пилиповић).

Од 2025. године већина лекторских послова обавља се у самом Огранку САНУ у Новом Саду, док се спољни сарадници ангажују повремено, у складу са потребама. Урађена је лектура и коректура *Анала Огранка САНУ у Новом Саду*, *Хронике Огранка*, двају зборника радова: *Да ли још постоји друштвена криза* и *Да ли још постоји западна парадигма*, као и монографије *Српска академија наука и уметности*, *Огранак САНУ у Новом Саду*, те бројних званичних докумената, каталога и плаката за изложбе у Галерији „Платонеум”.

6. БИБЛИОТЕКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Библиотека

Настављен је унос књижног фонда у Библиотеци Огранка САНУ у Новом Саду. Инвентарисано је 30 публикација и 25 годишта периодике. Грађа се прибавља разменом, поклоном и куповином. Фондове Библиотеке користили су академици, сарадници и запослени у Стручној служби. Инвентарисано је 67 јединица у електронској бази. Том приликом остварена је значајна сарадња са библиотекарима из Библиотеке САНУ и Библиотеке Матице српске у виду стручног саветовања.

Огранак је, у складу са договором, уступао БМС један број примерака својих издања без накнаде за потребе слања у размену. Библиотека Матице српске слала је по један примерак својих издања Библиотеци Огранка у виду размене.

Документација

Настављено је евидентирање и обрада текуће грађе. У књижном фонду је евидентирана укупно 31 јединица (публикације и радови академика). Редовно се ажурирају подаци академика Стевана Пилиповића у електронским научним базама података. Настављено је електронско евидентирање новинске грађе и фото-грађе. Прикупљено је и евидентирано 712 јединица новинске грађе из текуће године. У фонду награда евидентирано је укупно 13 јединица.

У Документацији се води годишња евиденција награђених академика, евиденција дешавања у Огранку, чувају се записници, позивнице, плакати и остала ситна грађа. Такође се чувају и звучни записи са дешавања у Огранку САНУ у Новом Саду, а у више наврата аудио-записи транскрибовани су у писану форму.

За потребе Огранка САНУ у Новом Саду, у Документацији су прикупљани и сређивани годишњи извештаји академика.

Активности у области библиотеке и документације у претходном периоду биле су усмерене на завршетак монографије о Огранку САНУ у Новом Саду започете претходних година. У складу са упутствима Уредништва обављени су послови прикупљања фотографског материјала, допуне и ажурирања биографских и библиографских података и уобличавања коначне верзије рукописа. Завршни материјал је, крајем године, предат у штампу.

Паралелно са овим активностима, започета је припрема за штампу *Хронике Огранка САНУ* бр. 15 за 2025. годину. На основу фонда Документације припремане су и најаве догађаја за интернет страницу Огранка, састављани текстови и презентације по потреби, као и осврти на одржане догађаје, који су објављени на сајту.

Фондове Документације користили су академици, сарадници и запослени у Стручној служби.

7. НАУЧНИ И ЈАВНИ СКУПОВИ, ТРИБИНЕ, ИЗЛОЖБЕ, ЈАВНЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ОГРАНКУ

Јавне манифестације одржане у Огранку биле су разноврсне:

Т р и б и н е

- Предавање академика Слободана Марковића: „Гранулометријски запис отварања дунавског коридора” (19. фебруар);
- Предавање дописног члана САНУ Александре Вребалов: „... загрли ме, суседе, у ово невреме...”, у програму је учествовала проф. др Ира Проданов Крајишник, музиколог и редовни професор Академије уметности Нови Сад (5. март);
- Предавање дописног члана САНУ Горане Раичевић: „Слика грађанског друштва у српском роману 20. века” (12. март);
- Предавање др Драгане Еремић: „Ковница Сирмијум: производња и дистрибуција новца у 4. веку” (19. март);
- Предавање дописног члана САНУ Желимира Жилника: „Ангажовани филм, концепт и метод из мог искуства”, у програму је учествовао Мирољуб Стојановић, филмски критичар, публициста и уредник издаваштва у Филмском центру Србије (26. март);
- Предавање академика Саве Халугина: „Интегрални део креативног процеса вајарке Олге Јеврић” (9. април);
- Предавање академика Љубинка Раденковића: „Пас у словенској народној култури” (16. април);
- Предавање академика Зорана Пауновића: „Зашто је важан Боб Дилан?” (23. април);
- Уметнички програм: „Разговор са Слободаном Шијаном”, модератор: Југослав Пантелић, директор Југословенске кинотеке – суорганизација са Академијом уметности у Новом Саду (7. мај);
- Предавање: „Књижевни портрет Миливоја Ненина, дописног члана САНУ”, говорили: дописни члан САНУ Горан Раичевић, проф. др Зорица Хацић Радовић и доц. др Срђан Орсић (14. мај);
- Предавање дописног члана САНУ Снежане Смедеревац: „Студије особина личности засноване на српском језичком корпусу” (28. мај);

- Предавање проф. др Жонг-Жи Баија: „Solving Large Scale Linear Systems is Still a Big Challenge” (2. јул);
- Свечана академија: „Обележавање 100 година од рођења академика Душана Чампрага”, говорили: академик Драган Шкорић, проф. др Сретен Стаменковић и проф. др Татјана Кереша (24. септембар);
- Предавање дописног члана САНУ Мирјане Ивановић: „Утицај интелигентних техника на побољшање квалитета и ефикасности електронских образовних система” (8. октобар);
- Свечана академија: „Обележавање 100 година од рођења академика Милоја Сарића”, говорили: академик Драган Шкорић, проф. др Перо Ерић и проф. др Боривој Крстић (15. октобар);
- Предавање академика Тибора Варадија и академика Зорана Пауновића: „Шта данас значи енглески језик?” (21. октобар);
- Предавање академика Алпара Лошонца: „Да ли нас „вештачка интелигенција” може „спасити”?” (5. новембар);
- Стручни састанак: „Мултидисциплинарна имплементација хемотерапије код нас”, говорили: академик Бела Балинт, проф. др Бранислава Белић, проф. др Милена Тодоровић Балинт и проф. др Мирка Лукић Шаркановић (12. новембар);
- Предавање дописног члана САНУ Магдалене Ђорђевић: „Мапирање особина кварк-глюонске плазме томографским приступом” (26. новембар);
- Свечана академија: „Обележавање 200 година од рођења Ђура Даничића”, говорили: академик Јасмина Грковић-Мејдор, проф. др Александар Милановић и проф. др Виктор Савић (10. децембар).

Промоције

- Промоција књиге ауторки: дописни члан САНУ Снежана Смедеревац, проф. др Душанка Митровић и доц. др Жељка Николашевић: „Бихејвиорална генетика”. О књизи су говорили: дописни члан САНУ Снежана Смедеревац, проф. др Душанка Митровић, доц. др Жељка Николашевић и рецензенткиња књиге, проф. др Јасмина Коцопелић (29. јануар);
- Приказ књиге: „Сабрана дела Мира Вуксановића”, три кола у 27 књига, у издању Архива Војводине и Лагуне 2021–2024. О књизи су говорили: академик Јован Делић, проф. др Горан Максимовић и проф. др Зорица Несторовић (2. април);
- Промоција књиге академика Тибора Варадија: „Коњски пасош подељен историји”. О књизи су говорили: проф. др Зоран Павловић и аутор (1. октобар);
- Промоција зборника радова: „Пастирска лексика призренско-тимочких говора”. О књизи су говорили: академик Александар Лома, др Ана Савић-Грујић и др Бранкица Марковић (22. октобар).

Изложбе

- Изложба „У част Захарије Орфелина – 240 година од смрти”, колективна калиграфска изложба радова учесника колоније и калиграфа Светозара Пајића Дијака. Изложбу је организовао Огранак САНУ у Новом Саду са Удружењем војвођанских учитеља (17. јануар);
- Изложба академика Саве Халугина „Уметничка колекција радова у Огранку САНУ у Новом Саду” (10. април);

- Изложба Данила Вуксановића „Отисак за два века Летописа”. Изложбу је отворила др Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске (8. мај);
- Изложба Ане Купријанов и Александра М. Лукића „Записи из жара” (11. септембар);
- Изложба Стефана Јовановић „Поетика дуалитета линијске форме цртежа – истраживање у графици” (2. октобар);
- MEDICI PRO ARTE XXXIV ANALE „Милева Марић, 150 година од рођења 1875–2025”. Изложбу је организовао Огранак САНУ у Новом Саду у суорганизацији са Српским лекарским друштвом (23. октобар);
- Изложба Милоша Вујановића „Срам”. Изложбу је отворио академик Зоран Пауновић (6. новембар);
- Изложба Анице Радошевић Бабић и Слободана Радојковића „Преплитања II”. Изложбу је отворио проф. Зоран Тодовић (27. новембар).

Научни скупови

- 1) Научна радионица: „Time-frequency analysis”. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду и Департман за математику и информатику Природно-математичког факултета у Новом Саду (8. април);
- 2) Научни скуп: „Европеизација Источне и Средње Европе”. Организатор: Огранак САНУ у Новом Саду (5. јун);
- 3) Међународни научни скуп: „Applied linear algebra (in honor of Zhong-Zhi Bai)”. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду, Природно-математички факултет у Новом Саду и Факултет техничких наука у Новом Саду, а уз подршку SIAM (Society for Industrial and Applied Mathematics) (3–5. јул);
- 4) Научни семинар: „Глобална и локална анализа оператора”. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду и Департман за математику и информатику Природно-математичког факултета у Новом Саду (8–12. октобар);
- 5) Међународни научни тематски скуп: „Право на здравље”. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду, Институт за криминолошка и социолошка истраживања и Адвокатска комора Војводине (30–31. октобар);
- 6) Међународна научна конференција: „Геопросторна и еколошка динамика – LAMINATION”. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду и Департман за географију, туризам и хотелијерство Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду (15–16. новембар).

Комеморације

Комеморативни скуп посвећен преминулом редовном члану САНУ академику Зорану Л. Ковачевићу одржан је 15. септембра 2025. године. О личности и делу академика Зорана Л. Ковачевића говорили су: академик Стеван Пилиповић, академик Татјана Симић, проф. др Драган Данкуц и проф. др Кармен Станков.

Гости Огранка

Огранак су током године посетили: академик Павол Шајгалик, председник Словачке академије наука (10. фебруара), инострани члан САНУ Никос Макрис (23. априла) и проф. др Ханс Фајхтингер, професор Универзитета у Бечу (13. октобра).

8. САРАДЊА ОГРАНКА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА И ДАРОДАВЦИ

С а р а д њ а

Током године настављена је сарадња са институцијама из области науке и културе.

Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност – у јуну 2005. године потписан је Протокол о сарадњи између Српске академије наука и уметности – Огранак у Новом Саду и Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине.

Дана 30. маја 2025. са Покрајинским секретаријатом за високо образовање и научноистраживачку делатност потписан је уговор за ту годину, на основу којег су суфинансирани значајни пројекти из Плана рада Огранка. Средства су наменски трошена за научноистраживачки рад, издавачку делатност, научне трибине, обнављање књижног фонда и опремање Огранка.

Дана 30. децембра 2025. са Покрајинским секретаријатом за високо образовање и научноистраживачку делатност потписан је уговор на износ од 5.000.000,00 динара за финансирање пројектне документације и започињање радова на уградњи лифта.

Академија уметности и Огранак САНУ у Новом Саду наставили су сарадњу током године.

Академија медицинских наука СЛД-а и Огранак САНУ у Новом Саду наставили су сарадњу током године.

Огранак је у разним видовима своје делатности наставио сарадњу са Универзитетом, Матицом српском, Библиотеком Матице српске, Градском библиотеком у Новом Саду, као и са осталим научним и културним институцијама у земљи.

Д а р о д а в ц и

Током године Огранку су уметничка дела поклонили: Стефана Јовановић, Ана Купријанов и Александар Лукић.

9. СЕКТОР ОГРАНКА

Огранак има једанаест запослених: руководиоца Сектора Огранка САНУ у Новом Саду, помоћника руководиоца Сектора Огранка САНУ у Новом Саду, стручног сарадника за научну, уметничку и издавачку делатност, библиотекара-документалисту, ликвидатора-благајника, књижничара у библиотеци, руководиоца грејања, климатизације и телефонске централе, возача, радника на централни – портира, курирку-спремачицу и сервиру-спремачицу.

Радови у Огранку

Током године купљени су рачунари за чланове Огранка САНУ у Новом Саду и намештај за њихове кабинете, захваљујући средствима Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност.

10. СРЕДСТВА ОГРАНКА – ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ

Активност Огранка се финансира преко САНУ. Академске награде члановима Огранка и исплате запосленима Рачуноводство САНУ уплаћује на њихове текуће рачуне. САНУ такође врши исплату свих режијских и текућих трошкова Огранка.

Огранак је добио средства за делатност од Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност. Од тих средстава финансирани су научноистраживачки рад, издавачка делатност, трибине, предавања, обнављање књижног фонда и опремање Огранка САНУ. Приходи и расходи Огранка приказани су у Прегледу прихода и расхода Српске академије наука и уметности за 2025. годину.

Прилив средстава Огранка од 1. јануара до 31. децембра је следећи:

Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност по уговору	4.000.000,00
Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност по уговору	5.000.000,00
УКУПНА СРЕДСТВА	9.000.000,00

V

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ОГРАНАК САНУ У НИШУ

Уводна реч председника Огранка

Након трогодишњег периода у којем су радом Огранка САНУ у Нишу руководила два привремена органа (комисије), успешно премостивши кадровски и организациони јаз и – захваљујући разумевању и залагању свих чланова комисија – обезбедивши успешно функционисање Огранка у датим условима, најзначајнији догађај у Огранку у 2025. години, у организационом сегменту његовог рада, био је избор чланова Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу, Статутом САНУ и Правилима Огранка САНУ у Нишу предвиђеног и уређеног надлежног органа руковођења Огранком. Наиме, на Кандидационом скупу свих чланова Огранка САНУ у Нишу (САНУ, Београд, 26. марта 2025) једногласно су предложени, а потом, на Изборном скупу свих чланова Огранка САНУ у Нишу (САНУ, Београд, 25. априла 2025), такође једногласно, изабрани чланови Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу: академик Влада Вељковић, за председника, академик Владимир Ракочевић, за потпредседника, и дописни члан САНУ Гордана Коцић, за секретара Огранка. На Редовној годишњој Скупштини САНУ, одржаној 29. маја 2025. године, донета је Одлука (број 220/12, од 6. јуна 2025) којом се потврђује избор академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу, за период 2025–2029. године, и потврђује да је председник Огранка САНУ у Нишу по положају члан Извршног одбора САНУ и Председништва САНУ. Доношењем ове одлуке омогућено је конституисање Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу, на Првој седници Извршног одбора Огранка, 8. јула 2025. године.

Деловање Огранка, у стратешком погледу, постојано се схвата као ширење мисије САНУ, пре свега у јужној и источној Србији, и то (1) промовисањем највиших идеја и вредности науке, културе и уметности, образовања, просвећености, аутономије критичког мишљења итд.; (2) учешћем у савременим истраживањима актуалних и акутних проблема у свим научним областима; (3) изучавањем, тумачењем и очувањем традиције; (4) афирмисањем резултата научних и уметничких стваралаца из југоисточне Србије. Тај ангажман представља сведочанство о посвећености ширењу утемељујућих принципа и циљева САНУ и, између осталог, подразумева и уважавање научно заснованих сазнања и мишљења о заоштреним проблемима опстанка и развоја нашег друштва, као и одбрану слободе, законитости и аутономије у области оснивања, рада и деловања најзначајнијих друштвених установа науке, културе, уметности и, дакако, образовања, а пре свега, универзитета.

Осим „органске” сарадње Огранка са појединим одељењима САНУ, са Огранком САНУ у Новом Саду и Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, а такође и са факултетима и институтима, поменуто ширење мисије САНУ непосредно упућује на сарадњу са установама културе и локалним управама регионалних центара који гравитирају Огранку, где се Огранак суочава са проблемима превладавања уврежених начина рада, те је принуђен да инсистира на постепеном подизању нивоа и поштравању мерила вредновања, каткад и уз испитивање оправданости даљег заједничког рада. Ипак, Огранак остаје и даље у уверењу да је стратегија радијалног деловања, регионалног зрачења идеја и вредности на којима стоји САНУ, и даље оправдана.

Не би се могло рећи да околности друштвене кризе нису током протекле године оставиле трага у раду Огранка (блокада зграде Универзитета у Нишу, у којој је седиште Огранка, атеоријска „суздржаност” неких партнерских и потенцијално партнерских установа, одлагање или одустајање од неких активности у условима студентско-грађанских протеста и сл.). Но, Огранак је, ипак, успешно остварио свој годишњи план и програм рада, истовремено стављајући до знања у својим јавним активностима да су међу вредностима којима се руководи, пре свих, начела слободе, правде, законитости, аутономије, демократије, просвећености, слободног критичког мишљења – које, несумњиво, заузимају средишње место и у целогодишњем студентско-грађанском друштвеном ангажману.

Оцену о успешној реализацији плана и програма рада (којом не засењујемо оправдане критике, сугестије и коментаре) овде би, као што је уобичајено, требало поткрепити или бар илустровати квантитативним подацима о раду у 2025. години: научноистраживачки пројекти Огранка – 24 (математика – 3, хемија – 2, техничке науке – 3, медицина – 4, језик и књижевност – 5 + 2, друштвене науке – 3 и историјске науке – 2); промоција рада младих научних стваралаца (конференција студентских пројеката, са наградама за најбоље радове) – 1; свечана академија – 1; представљање резултата пројеката Огранка – 3; представљање резултата екстерних истраживања, монографија и књига од значаја за рад на пројектима Огранка – 8; публикације/издања Огранка – 3; промоције публикација САНУ и Огранка САНУ у Нишу – 6; промоције монографија, зборника радова и књига посвећених члановима САНУ и њиховим делима – 1; научни и стручни скупови – 2; јавна предавања – 15 (5 предавања редовних и дописних чланова САНУ, а од тога 1 предавање новоизабраног редовног члана и 3 предавања новоизабраних дописних чланова САНУ); округли столови – 2; концерт – 1; изложбе – 2 (од тога, 1 дигитална изложба Огранка САНУ у Нишу); стручни састанци – 3.

Као и до сада, Огранак извештава потенцијално најширу јавност о свом раду посредством уредно ажуриране веб-странице и, такође, Фејсбук странице. Поједине вести могу се наћи и на нишким, лесковачким, пиротским, прокупачким, алексиначким порталима. Већина традиционалних локалних медија је нестала, а одзив нових или трансформисаних старих медија на уредно и правовремено достављане позиве индикативно је слаб, чак и кад се ради о активностима Огранка које би требало да изазову заинтересованост шире јавности.

Руководство САНУ је и током 2025. године подржавало све аспекте рада Огранка, омогућавајући да Огранак постепено, али у потпуности, упозна и усвоји вредносне, идејне, програмске, институционалне и процедуралне оквире деловања.

Последњи избори нових редовних и дописних чланова САНУ јесу омогућили конституисање Извршног одбора Огранка, али нису отворили и могућност формирања неких комисија Огранка, па се очекује да би наредни изборни циклус могао до-

нети помаке и у овој области расподеле послова и надлежности у Огранку, ради још бољег деловања и утицаја у југоисточној Србији, у области наука и уметности, као и у погледу подизања свести о друштвеној одговорности сваке установе и сваког појединца за поштовања највиших вредности наше цивилизације.

Уз настојања на квалитетној реализацији планова и програма рада, руководство и чланови Огранка непрекидно раде на припремама за наредни циклус избора редовних и дописних чланова САНУ, како би Огранак ушао снажнији у другу деценију свог постојања, у којој посебна благодатност руководства и читаве САНУ не би више требало да буде неопходан, а камоли довољан услов за деловање Огранка.

САСТАВ ОГРАНКА СРПСКЕ АКАДЕМИЈЕ НАУКА И УМЕТНОСТИ У НИШУ

1. ИЗВРШНИ ОДБОР

Председник
академик Влада Вељковић

Потпредседник
академик Владимир Ракочевић

Секретар
дописни члан САНУ Гордана Коцић

Изабрани за период од четири године (2025–2029)

2. ЧЛАНОВИ ОГРАНКА

Огранак је у 2025. години у свом саставу имао осам чланова, и то шест редовних чланова и два дописна члана.

Редовни чланови: Јован Хаџи-Ћокић (ОМН), Градимир В. Миловановић (ОМФГН), Владимир Ракочевић (ОМФГН), Љубодраг Димић (ОИН), Влада Вељковић (ОТН), Љубинко Раденковић (ОЈК).

Дописни чланови: Марјан Никетић (ОХБН), Гордана Коцић (ОМН).

3. РАД ОГРАНКА

Комисија за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу

У првој половини 2025. године о Огранку се старала Комисија за руковођење радом Огранка САНУ у Нишу, образована 27. јануара 2022, одлуком Председништва САНУ (број 93/1, од 31. јануара 2022), са задатком да обавља функције Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу предвиђене Статутом САНУ и Правилима Огранка САНУ у Нишу и да руководи радом Огранка, проширена одлуком Председништва од 3. марта 2022. године (број 43/5, од 11. марта 2022), и уз одлуку Председништва да јој продужи мандат до Редовне годишње Скупштине САНУ у 2025. години (број 373/1, од 22. октобра 2024).

У 2025. години одржане су три седнице Комисије (13. јануара, 14. фебруара, 26. маја – све у електронској форми).

Извршни одбор Огранка САНУ у Нишу

У другој половини 2025. године радом Огранка руководио је новоизабрани Извршни одбор Огранка.

На Кандидационом скупу свих чланова Огранка САНУ у Нишу (САНУ, Београд, 26. марта 2025) једногласно су предложени, а потом, на Изборном скупу свих чланова Огранка САНУ у Нишу (САНУ, Београд, 25. априла 2025), такође једногласно, избрани чланови Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу: академик Влада Вељковић, за председника, академик Владимир Ракочевић, за потпредседника, и дописни члан САНУ Гордана Коцић, за секретара Огранка. На Редовној годишњој Скупштини САНУ, одржаној 29. маја 2025. године, донета је Одлука (број 220/12, од 6. јуна 2025) којом се потврђује избор академика Владе Вељковића за председника Огранка САНУ у Нишу, за период 2025–2029. године, и потврђује да је председник Огранка САНУ у Нишу по положају члан Извршног одбора САНУ и Председништва САНУ. Доношењем ове одлуке омогућено је конституисање Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу, на Првој седници Извршног одбора Огранка САНУ у Нишу у 2025. години, одржаној 8. јула 2025. године.

До краја 2025. године одржане су четири седнице Извршног одбора (8. јула, 4. септембра, 20. октобра и 26. децембра).

Скуп свих чланова Огранка САНУ у Нишу

У 2025. години одржана су два Скупа свих чланова Огранка САНУ у Нишу: *Кандидациони скуп свих чланова Огранка САНУ у Нишу* (САНУ, Београд, 26. марта) и *Изборни скуп свих чланова Огранка САНУ у Нишу* (САНУ, Београд, 25. априла).

Просторије и опрема Огранка САНУ у Нишу

Огранак од оснивања ради у просторијама Универзитета у Нишу, које је од 1990. године користио некадашњи Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу. Будући да је потенцијално трајније решавање проблема простора за рад Огранка повезано са координираним пресељењем других државних и привредних субјеката, и њиме условљено, Огранак ће до даљег користити поменуте просторије и чини се да ће то коришћење потрајати. Ово стање је регулисано уговорима и анексима уговора између САНУ и Универзитета у Нишу, који предвиђају и не тако малу накнаду „реалних трошкова” коју САНУ дозначује Универзитету у Нишу. Односи двеју установа и даље су у границама функционалне коректности.

Реновиране просторије Огранка, са набављеном опремом, омогућавају нормалан рад сарадника Огранка. Просторије које нису реновиране на ивици су употребљивости, поготову што у њима нема потребне опреме. Два кабинета користе сарадници Института за српски језик САНУ, који већ годинама сарађују са Огранком, а од пре две године и у оквиру заједничког пројекта Огранка и Института; Институт овим својим сарадницима набавља адекватну електронску опрему и допрема је у Ниш. Један кабинет Огранка користе сарадници Математичког института САНУ, који су крајем 2025. године поднели предлог за заснивање новог пројекта Огранка из њихове научне области (са академиком Градимиром В. Миловановићем као координатором).

И даље важи закључак да се просторни услови за рад Огранка у згради Универзитета у Нишу могу сматрати прихватљивима, уз уобичајене проблеме рада у старим зградама, у којима су поједини елементи напросто дотрајали. Током новембра 2025. године, уз сагласност руководства САНУ, упућен је допис, а потом су обављени и разговори са руководством Ректората Универзитета у Нишу, поводом апела

Огранка за хитну интервенцију – поправку крова зграде Универзитета у Нишу изнад просторија на III спрату, које су по уговору уступљене на коришћење САНУ, Огранку САНУ у Нишу, са напоменом да ова интервенција спада у инвестиционо одржавање, за које је надлежан Универзитет.

Сале за јавне активности Огранак користи уз претходно резервисање, а у току протекле године није се дешавало да неке већ најављене активности буду измештене у друге просторије због ванредних састанака појединих органа Универзитета. Дугогодишњи проблеми са slabим грејањем, а прошлогодишњи са двомесечним изостајањем грејања на почетку грејне сезоне, превазиђени су коначним преласком грејања у згради Универзитета са чврстог горива на грејање на гас. До краја 2025. године грејање је било задовољавајуће.

Огранак је чак био и у могућности да, на молбу организатора (Департмана за српски језик Филозофског факултета у Нишу и Института за српски језик САНУ), уступи своју Салу за седнице за одржавање Округлог стола *120 година српске дијалектологије* (у оквиру XI конференције *Материјална и духовна култура Срба у мултиетничким срединама и/или периферним областима*, чији су организатори били Филозофски факултет у Нишу, Западни универзитет у Темишвару и Савез Срба у Румунији). Поводом јубилеја – 120 година српске дијалектологије, Филозофски факултет Универзитета у Нишу и Институт за српски језик САНУ доделили су Огранку САНУ у Нишу *Захвалницу* (20. октобар 2025).

Промоција рада младих научних и уметничких стваралаца

– 18. Конференција студентских пројеката *IEEEESTEC – 18th Student Projects Conference*, 27. новембар, Електронски факултет у Нишу. Организатори: EESTEC локални комитет Ниш, IEEE – Студентски огранак Ниш и Електронски факултет у Нишу, у сарадњи са међународним IEEE удружењем инжењера електронике и електротехнике (IEEE Секција Србија и Црна Гора), IEEE друштвом за електронске компоненте / полупроводничка интегрисана кола (ED/SSC), IEEE друштвом за микроталасну теорију и технологију (MTT), IEEE друштвом за рачунарску интелигенцију (CIS), IEEE групом жене у инжењерству (WIE), Огранком САНУ у Нишу и Министарством науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије. Одлукама рецензената, Организационог одбора Конференције, компанија, студентске организације, као и самих учесника-аутора, додељено је више награда у различитим категоријама.

Обележавање значајних датума – свечане академије

– *Дани Тихомира Р. Ђорђевића* – Додела награде „Тихомир Р. Ђорђевић” за 2025. годину, 3. децембар, Алексинац. Одлуком комисије у саставу: академик Јелена Јовановић, проф. др Горан Максимовић и проф. др Данијела Поповић Николић, Награду „Тихомир Р. Ђорђевић” за 2025. годину добио је Драгољуб Златковић, агроном и сакупљач фолклорне грађе из Пирота. Признање „Чувар завичаја” припало је сликару Мирославу Миликићу. Организатори: Центар за културу и уметност Алексинац, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Општина Алексинац.

4. НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Научноистраживачки пројекти

Чланови и сарадници Огранка САНУ у Нишу радили су на седам пројеката Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности, као и на 24 пројекта Огранка. На пројектима Фонда САНУ радили су само чланови Огранка САНУ, и на њима су били и руководиоци. На два пројекта Огранка руководиоци су били чланови Огранка, док су на осталим пројектима руководиоци били угледни професори Универзитета у Нишу и Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (20), научни саветник са института САНУ (1) и виши научни сарадник са института САНУ (1), при чему сви ови пројекти имају редовне и дописне чланове САНУ као координаторе.

Пројекти Огранка:

- О-01-17 *Мајричне трансформације, теорија фиксне тачке и примене*, координатор и руководилац пројекта: академик Владимир Ракчевић;
- О-02-17 *Етно-фармаколошка ситуација региона југоисточне Србије*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Марјан Никетић, руководилац пројекта: проф. др Весна Станков Јовановић;
- О-09-17 *Ситановничийво југоисточне Србије: демографска репродукција и социо-културна динамика*, координатор пројекта: до 20. октобра 2025. године: академик Александар Костић, од 20. октобра 2025. године: дописни члан САНУ Мирјана Рашевић, руководилац пројекта: проф. емеритус Љубиша Митровић;
- О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралачтво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравих Михаилковић;
- О-15-18 *Интегрални притоци управљању атмосферским водама на урбаним сликовима на подручју југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Федор Месингер, руководилац пројекта: проф. др Славиша Трајковић;
- О-17-18 *Ниш и Понишавље у антици и средњем веку*, координатор пројекта: академик Љубомир Максимовић, руководилац пројекта: проф. др Јасмина Шаранац Стаменковић;
- О-19-18 *Књижевна прошлост и садашњост на простору југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Злата Бојовић, руководилац пројекта: проф. др Горан Максимовић;
- О-20-18 *Теренска истраживања усмене традиције југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Поповић Николић;
- О-22-19 *Археологија Ниша, Понишавља и јужне Србије од праисторије до средњег века*, координатор пројекта: академик Вујадин Иванишевић, руководилац пројекта: др Надежда Гавриловић Витас, научни саветник;
- О-23-19 *Оперијорске мајрице, нумерички рани и примене*, координатор пројекта: академик Владимир Ракчевић, руководилац пројекта: проф. др Драгана Цветковић Илић;
- О-24-19 *Извори за проучавање српског језика на тлу југоисточне Србије у XVIII и XIX веку*, координатор пројекта: академик Јасмина Грковић-Мејдор, руководилац пројекта: проф. др Ирена Цветковић Теофиловић;

- О-25-20 *Говорни и стандардни језик јавне комуникације у Нишу*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: проф. др Марина Јањић;
- О-28-22 *Значај одређивања нивоа оксидативног стреса у ткивима карцинома колона и простате*, координатор пројекта: академик Јован Хаџи-Ћокић, руководилац пројекта: проф. др Андреј Вељковић;
- О-29-22 *Експресија канцерских мајичних ћелија у солидним туморима и њихов прогностички значај*, координатор пројекта: академик Јован Хаџи-Ћокић, руководилац пројекта: проф. др Љубинка Јанковић Величковић;
- О-30-22 *Линеарни оператори: инвертибилности, спектри и операторске једначине*, координатор пројекта: академик Градимир В. Миловановић, руководилац пројекта: проф. др Драган С. Ђорђевић;
- О-31-23 *Појенцијал примене не-Saccharomycetes квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић;
- О-32-23 *Траума и зацељење: креирање интегративног модела психолошкој зацељења особа са тешким раном тумором*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић;
- О-33-23 *Пасијурска/сјочарска лексика призренско-тимочких јовора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник, консултант: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник;
- О-34-23 *Фреквенцијски речник поезије Бранка Миљковића*, координатор пројекта: академик Милосав Тешић, руководилац пројекта: проф. др Мирјана Илић, консултанти: проф. др Недељко Богдановић, проф. др Рајна Драгићевић;
- О-35-24 *Развој, моделовање и оптимизација сепарационих метода изоловања биопродукта из различитих биљних материјала*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ана Величковић;
- О-36-24 *Теорија вишеструког ушмељења значења: језик, музика, визуелна комуникација*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић;
- О-37-25 *Евалуација дијагностичких, сувојих и терапеутских маркера у патијентима масовних заразних болести*, координатор и руководилац пројекта: дописни члан САНУ Гордана Коцић;
- О-38-25 *Интеграција органске синтeze и НМР спектроскопије у истраживању природних производа као извора биолошки активних супстанци*, координатор пројекта: академик Тања Ћирковић Величковић, руководилац пројекта: проф. др Нико Радуловић;
- О-39-25 *Ембриологија човека и конституционалне аномалије: хистолошка, имунохистохемијска, морфометријска, клиничка и експериментална истраживања ћелија, ткива и органа ембриона и фетуса и екстраембрионалних структура*, координатор пројекта: академик Владимир Кањух, руководилац пројекта: проф. др Иван Николић.

Представљање резултата пројеката Огранка

- Представљање резултата пројекта О-31-23 *Појенцијал примене не-Saccharotus квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: академик Влада Вељковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић (Лесковац, 21. јануар);
- Представљање резултата пројекта О-15-18 *Интегрални приступ управљању атмосферским водама на урбаним сливовима на подручју југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Федор Месингер, руководилац пројекта: проф. др Славиша Трајковић (6. март);
- Представљање новог пројекта О-39-25 *Ембриологија човека и конгениталне аномалије: хистологија, имунохистохемијска, морфометријска, клиничка и експериментална истраживања ћелија, ткива и органа ембриона и фетуса и експраембрионалних структура*, координатор пројекта: академик Владимир Кањух, руководилац пројекта: проф. др Иван Николић (22. септембар).

Представљање резултата експерних истраживања, монографија и књига од значаја за рад на пројектима Огранка

- Представљање резултата истраживања др Александре Богдановић, доцента Филозофског факултета Универзитета у Нишу, на тему *Корелација односа између комплексне трауме и психолошких тежита долазацијом доба. У оквиру пројекта О-32-23 Траума и зацељење: креирање интегративне модела психолошког зацељивања особа са тешким раном траумом*, координатор: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић (23. јануар);
- Представљање резултата пројекта InsideMe (I) *Криза идентитета жена које се суочавају са неплодношћу: мешовити методолошки приступ*, (II) *Појединаца – шта смо сазнали и како даље?* Аутори: проф. др Јелена Опсеница Костић и истраживачки тим пројекта InsideMe (Фонд за науку РС, 1568). У оквиру рада на пројекту О-32-23 *Траума и зацељење: креирање интегративне модела психолошког зацељивања особа са тешким раном траумом*, координатор: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Татјана Стефановић Станојевић (13. фебруар);
- Представљање књиге *Вежбе из аналитичке културе: десет година мониторинга промена буџетских средстава за културу у Републици Србији*. Аутор: проф. др Предраг Цветичанин. Београд: Асоцијација Независна културна сцена Србије, 2024. (28. фебруар);
- Представљање резултата истраживања др Оливере С. Марковић, истраживача-сарадника Филозофског факултета Универзитета у Нишу, на тему *Како разумемо пародије? Ка пародијским механизмима (де)стабилизације*. У оквиру пројекта О-36-24 *Теорија вишеструког утиса: значења: језик, музика, визуелна комуникација*, координатор: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антоновић (14. април);
- Представљање монографије *Естетски доживљај у настави музике*, Ниш. Аутор: проф. др Данијела Здравих Михаиловић (Ниш: Универзитет у Нишу – Факултет уметности у Нишу, 2023). У оквиру рада на пројекту О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравих Михаиловић (4. новембар);

- Представљање монографије *Тефџери са њосџора јуџосџочне Србије као извори за језичка исџираживања (XVIII и XIX век)*. Аутор: доц. др Јелена Стошић (Ниш: Филозофски факултет Универзитета у Нишу, 2025). У оквиру рада на пројекту О-24-19 *Извори за ѡроучавање срџској језика на ѡлу јуџосџочне Србије у XVIII и XIX веку*, координатор пројекта: академик Јасмина Грковић-Мејџор, руководиџац пројекта: проф. др Ирена Цветковић Теофиловић (17. новембар);
- Представљање резуџтата исџираживања др Сандре Савић, исџираживача-сараџника Института за срџски језик САНУ, на тему *Слика човека у микро-ѡѡѡнимији Заѡлања*. У оквиру рада на пројекту О-33-23 *Пасѡирска/сѡѡ-чарска лексика ѡризренско-ѡѡмочких ѡвора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководиџац пројекта: др Ана Савић-Грујић, виши научни сараџник, консуџтант: проф. др Софија Милорадовић, научни саѡетник (20. новембар);
- Представљање монографије *Где ружа и ѡѡѡс цвеѡа: слика Инѡије у срџској књижевносѡи и куѡѡури 19. и 20. века*. Аутор: проф. др Немања Раѡуловић (Београд: Fedon, 2023). У оквиру пројекта О-20-18 *Теренска исџираживања усмене ѡраѡиције јуџосџочне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководиџац пројекта: проф. др Данијела Поповић Николић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Центар за нарѡлошке студије Универзитета у Нишу (9. деѡембар).

5. ИЗДАВАЧКА ДЕѢАТНОСТ

Публикације

- *Hydrodynamics and Mass Transfer in Multiphase Reciprocating Plate Columns*. Vlada B. Veljković, Ivana B. Banković Ilić, Dejan U. Skala. Belgrade – Niš: Serbian Academy of Sciences and Arts – Branch in Niš, 2025.
- *Хрониѡа Оѡранѡа САНУ у Нишу*, бр. 8. Приредили: дописни чѡан САНУ Влада Вељковић, проф. др Драган Жунић, Драган Н. Стојаѡиновић. Ниш: Срѡска академија науѡа и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2025.
- *Језик мржње у инѡѡѡѡерсоналном и јавном ѡвору*. Зборник раѡова. Главни уредник: академик Љубинко Раденковић; уредници: проф. др Софија Милорадовић, проф. др Марина Јањић. Ниш: Срѡска академија науѡа и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за срѡски језик САНУ, 2025.

Промоције ѡпублиѡација САНУ и Оѡранѡа САНУ у Нишу

- Промоѡија књиѡе *Биодизел од риѡинусовој уѡа: од семена до одрживе енерѡије*, 31. март, Ниш. Ауѡори: Ана В. Величковић, Ана М. Марјановић Јеромела, Јелена М. Аврамовић, Драгана Д. Рајковић, Миѡана С. Крстић, Биѡана М. Кипровски, Влада Б. Вељковић. Косовска Митровиѡа: Универзитет у Пришѡтини – Факултет техниѡких науѡа у Косовској Митровиѡи; Ниш: Срѡска академија науѡа и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024.
- Промоѡија књиѡе *Биодизел од риѡинусовој уѡа: од семена до одрживе енерѡије*, 22. мај, Косовска Митровиѡа. Ауѡори: Ана В. Величковић, Ана М. Марјановић Јеромела, Јелена М. Аврамовић, Драгана Д. Рајковић, Миѡана С. Крстић, Биѡана М. Кипровски, Влада Б. Вељковић. Косовска Митровиѡа: Универзитет у Пришѡтини – Факултет техниѡких науѡа у Косовској Митро-

- вици; Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024. Организатори промоције: Факултет техничких наука у Косовској Митровици, Огранак САНУ у Нишу.
- Промоција аудио-издања *Ој, јабуко зеленико: радионице српској традиционалној пјевања и његови насљављачи*, 28. мај, Брус. Главни и одговорни уредник: академик Иван Јевтић. Уреднице: академик Јелена Јовановић, др Ивана Медич. Београд: Музиколошки институт САНУ, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024. У оквиру рада на пројекту О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралачтво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководиоца пројекта: проф. др Данијела Здравих Михаиловић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Музиколошки институт САНУ, Центар за културу општине Брус и Средња школа Брус.
 - Промоција аудио-издања *Ој, јабуко зеленико: радионице српској традиционалној пјевања и његови насљављачи*, 30. јун, Ниш. Главни и одговорни уредник: академик Иван Јевтић. Уреднице: академик Јелена Јовановић, др Ивана Медич. Београд: Музиколошки институт САНУ, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024. У оквиру рада на пројекту О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралачтво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководиоца пројекта: проф. др Данијела Здравих Михаиловић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Музиколошки институт САНУ.
 - Промоција зборника *Пасијирска лексика призренско-тимочких јовора*, 22. октобар, Нови Сад. Главни уредник: академик Александар Лома, уредник: проф. др Недељко Богдановић. Ниш: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Београд: Институт за српски језик САНУ, 2024. У оквиру рада на пројекту О-33-23 *Пасијирска/сјочарска лексика призренско-тимочких јовора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководиоца пројекта: др Ана Савих-Грујић, виши научни сарадник, консултант: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник. Организатори: Огранак САНУ у Новом Саду, Институт за српски језик САНУ, Огранак САНУ у Нишу.
 - Промоција аудио-издања *Ој, јабуко зеленико: радионице српској традиционалној пјевања и његови насљављачи*, 3. новембар, Лесковац. Главни и одговорни уредник: академик Иван Јевтић. Уреднице: академик Јелена Јовановић, др Ивана Медич. Београд: Музиколошки институт САНУ, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, 2024. У оквиру рада на пројекту О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралачтво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководиоца пројекта: проф. др Данијела Здравих Михаиловић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Музиколошки институт САНУ, Лесковачки културни центар, Лесковачки црквени ансамбл традиционалне српске музике „Бранко”.

Промоције монографија, зборника радова и књига посвећених члановима САНУ и њиховим делима

- Промоција књиге *Analysis, Approximation, Optimization: Computation and Applications: In honor of Gradimir V. Milovanović on the Occasion of His 75th Birthday*, 10. децембар, Ниш. Marija P. Stanić, Miloljub Albijanić, Dragan Đurčić, Miodrag M. Spalević (Eds.), Springer Optimization and Its Applications 224, Springer 2025.

6. БИБЛИОТЕКА И ДОКУМЕНТАЦИЈА

Огранак има дигиталну Архиву аката, у коју се похрањују: позиви за седнице органа и тела Огранка, записници и одлуке; позиви, програми, плакати, фотографије и описи свих активности Огранка, прес-клипинг (медјјски извештаји о активно-стима Огранка); кореспонденција Огранка. Део штампане документације чува се у реновираној и прикладно опремљеној просторији Огранка. У ту просторију смештају се и нерасподељена издања Огранка, која се и даље континуирано дистрибуирају.

Прикупљена издања САНУ, узорци издања Огранка, публикације других издавача представљају зачетак Библиотеке Огранка САНУ у Нишу. Званично заснивање Библиотеке биће могуће када буду набављене витрине за смештај поменутих књига, јер би тиме били створени услови за активирање договора са академиком Миром Вуксановићем, управником Библиотеке САНУ, о пружању стручне помоћи сарадницима Огранка од стране сарадника Библиотеке САНУ.

7. НАУЧНИ И СТРУЧНИ СКУПОВИ, ЈАВНА ПРЕДАВАЊА, ЦИКЛУСИ ПРЕДАВАЊА, ОКРУГЛИ СТОЛОВИ, КОНЦЕРТИ

Научни и стручни скупови

- Међународна конференција *Синергија архитектуре и грађевинарства – SINARG 2025* (International Conference Synergy of Architecture and Civil Engineering – SINARG 2025), 11–12. септембар, Научно-технолошки парк Ниш. Организатори: Грађевинско-архитектонски факултет Универзитета у Нишу, Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу и Одељење техничких наука Српске академије наука и уметности, у партнерству са Научно-технолошким парком Ниш.
- *34. Међународна конференција о микроелектроници – MIEL 2025* (34th International Conference on Microelectronics – MIEL 2025), 13–16. октобар, Електронски факултет Ниш. Организатори: Електронски факултет Универзитета у Нишу, IEEE секција за Србију и Црну Гору – Огранак ED/SSC, у сарадњи са Српском академијом наука и уметности – Огранком САНУ у Нишу, под коспонзорством IEEE друштва за електронске уређаје, под покровитељством Министарства науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије и Друштва ЕТРАН.

Јавна предавања

- *Антибактеријски хидрогелови за примене у медицини*, дописни члан САНУ Весна Мишковић Станковић, 20. фебруар.
- *Грануломатозни запис ошварања Дунавског коридора*, академик Слободан Марковић, 4. март.
- *Прокућа у чаши: анализа сензорних карактеристика комерцијално доступних вина сорте прожђа прокућа*, проф. др Ивана Карабеговић, 21. март, Лесковац. У оквиру пројекта О-31-23 *Пошенијал примене не-Saccharomyces квасаца у производњи алкохолних пића*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Влада Вельковић, руководилац пројекта: проф. др Ивана Карабеговић.
- *Хронични коронарни синдром – актуелности и дилеме*, дописни члан САНУ Бранко Белеслин, 15. април.

- *Бањани у Поморављу*, др Биљана Сикимић, научни саветник, 23. април.
- *Лесковачка певачка друштва „Бранко” и „Брајисаво” до 1945. године: историјски преглед*, др Ивана Медич, научни саветник Музиколошког института САНУ, 28. април. У оквиру пројекта О-10-17 *Музичко наслеђе југоисточне Србије, савремено стваралаштво и образовање укуса*, координатор пројекта: академик Јелена Јовановић, руководилац пројекта: проф. др Данијела Здравих Михайловић.
- *Music and Cognitive Pursuits: Truth vs Authenticity (Музика и когнитивни поглед на истину: истина vs аутентичност)*, проф. др Марина Иванова Бакалова, 7. мај. У оквиру пројекта О-36-24 *Теорија вишеструког утемељења значења: језик, музика, визуелна коиниција*, координатор пројекта: академик Александар Костић, руководилац пројекта: проф. др Михаило Антовић.
- *Савремени процеси пречишћавања воде: сорпциони и унапређени оксидациони процеси*, др Александар Бојић, редовни професор, др Милош Крстић, виши научни сарадник, и др Јелена Митровић, ванредни професор (сви са Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу), 16. мај.
- *Српска дијалектологија и лингвистички аспекти*, др Марина Јуришић, виши научни сарадник Института за српски језик САНУ, 9. септембар. У оквиру пројекта О-33-23 *Пастирска/сечарска лексика призренско-тимочких јовора*, координатор пројекта: академик Александар Лома, руководилац пројекта: др Ана Савић-Грујић, виши научни сарадник, консултант: проф. др Софија Милорадовић, научни саветник.
- *Управљање раскрсницама са забрањеним левим скрећанима применом фази лојке тип 2*, академик Душан Теодоровић, 10. септембар.
- *Сакупљање и објављивање народних умотворина као политички ангажман*, др Јеленка Пандуревић, редовни професор Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци (БиХ, Република Српска), 6. октобар. У оквиру пројекта Огранка О-20-18 *Теренска исцртавања усмене традиције југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: Данијела Поповић Николић.
- *Изазов рејких болести: од клиничке хемије до клиничке дијагнозе и персонализованом терапији*, дописни члан САНУ Гордана Коцић, 24. октобар.
- *Теренска лингвистика и фолклористика исцртавања у 21. веку: одакле смо почели и докле смо стигли*, др Светлана Ђирковић, научна саветница Балканолошког института САНУ, 6. новембар, Ниш. У оквиру пројекта Огранка О-20-18 *Теренска исцртавања усмене традиције југоисточне Србије*, координатор пројекта: академик Љубинко Раденковић, руководилац пројекта: Данијела Поповић Николић.
- *Од инфламације до малигнијетета: оксидативни стрес као заједнички патогени механизам у бенignoј хиперлазији простате, хроничном простатитису и карциному простате*, проф. др Андреј Вељковић, Медицински факултет Универзитета у Нишу, 3. децембар, Ниш. У оквиру пројекта О-28-22 *Значај одређивања нивоа оксидативног стреса у живим карцинома колоне и простате*, координатор пројекта: академик Јован Хаџи-Токић, руководилац пројекта: проф. др Андреј Вељковић.
- (I) *Новине у биомедицинској историји*, (II) *Ултразвучна дијагностика ембриона, фетуса и екстраембрионалних структура*, доц. др Дејан Митић, специјалиста гинекологије и акушерства; (III) *Радиолошке методе*

у дијагностички конвенционалних аномалија, др мед. Весна Стокановић, специјалиста рендгенологије, 8. децембар, Ниш. У оквиру пројекта О-39-25 *Ембриологија човека и конвенционалне аномалије: хистолошка, имунохистохемијска, морфометријска, клиничка и експериментална истраживања ћелија, ткива и органа ембриона и фетуса и екстраембрионалних структура*, координатор пројекта: академик Владимир Кањух, руководилац пројекта: проф. др Иван Николић.

Округли столови

- *Саши Балић – животи и дело (покупе за организовање међународној ромској покрети)*, 19. фебруар, Ниш. Уводничари и модератори Окрутлог стола: др Драган Тодоровић, редовни професор и продекан Филозофског факултета Универзитета у Нишу, и инжењер Осман Балић, руководилац YUROM Centra – чланови Одбора за проучавање живота и обичаја Рома САНУ. Организатори: Српска академија наука и уметности – Огранак САНУ у Нишу, Одбор за проучавање живота и обичаја Рома САНУ.
- *Мултидисциплинарна истраживања проблема бриге о сиротицама – пути ка унапређењу солидарности у индустријској односима у будућности*, 12. децембар. У оквиру пројекта О-09-17 *Становништво југоисточне Србије: демографска репродукција и социо-културна динамика*, координатор пројекта: дописни члан САНУ Мирјана Рашевић, руководилац пројекта: проф. емеритус Љубиша Митровић. Организатори: Огранак САНУ у Нишу, Филозофски факултет Универзитета у Нишу.

Концерти – изложба

- *Концерт и изложба студената Факултета уметности Универзитета у Нишу – Напраћени*, 17. јун, Ниш, Концертно-изложбени простор Факултета уметности Универзитета у Нишу. Организатори: Факултет уметности Универзитета у Нишу, Огранак САНУ у Нишу.

Изложбе

- *Наши савараоци: дијалогне изложбе Огранка САНУ у Нишу* – Презентација дигиталне изложбе Душан З. Милачић: *романиста, књижевник, преводилац*, са свечаним постављањем изложбе на веб-страницу Огранка, 31. октобар. Аутор изложбе: Јован Младеновић, музејски саветник у пензији; аутор дигитализоване поставке: Иван Мишић, графички дизајнер и илустратор; према онлајн-издања: инжењер Миле Ж. Ранђеловић.

8. САРАДЊА ОГРАНКА СА ДРУГИМ ИНСТИТУЦИЈАМА

У остваривању свог плана и програма рада и јавном деловању Огранак је и током 2025. године успешно сарађивао, пре свега, по природи ствари, (I) са појединим одељењима САНУ, Огранком САНУ у Новом Саду, Центром за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу, појединим институтима САНУ, потом, (II) са факултетима Универзитета у Нишу, Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, (III) са установама културе и образовања и локалним управама регионалних центара који гравитирају Огранку.

Стручни сарадници

- *Састајнак председника Огранка САНУ у Нишу са истраживачима на археолошком локалитету Царичин брдо (Iustiniana Prima)*, 30. јул. У делегацији су били академик Влада Вељковић, председник Огранка САНУ у Нишу, и проф. др Драган Жунић, координатор програма рада Сектора Огранка. Госте су дочекали академик Вујадин Иванишевић, пређашњи дугогодишњи руководилац, сада сарадник, пројекта *Српско-француска истраживања у области Царичиног брда*, као и садашњи руководиоци истраживања др Иван Бугарски и др Катрин Вандерхејде. Након обиласка локалитета, под вођством академика Иванишевића, др Бугарског и др Вандерхејде, и упознавања са током и резултатима дугогодишњих, а посебно најновијих истраживања, одржан је састанак на којем је разговарано о видовима даље сарадње и конкретним промотивним активностима – јавним предавањима, радионицама, презентацијама, промоцијама појединих издања – које ће бити организоване у Огранку САНУ у Нишу.
- *Састајнак чланова Одељења техничких наука САНУ на археолошком локалитету Царичин брдо (Iustiniana Prima)*, 27. август. На позив академика Владе Вељковића, председника Огранка САНУ у Нишу, чланови Одељења техничких наука САНУ посетили су Лесковац, а потом обишли и разгледали светски познати археолошки локалитет Царичин град, уз стручно вођство академика Вујадина Иванишевића, пређашњег дугогодишњег руководиоца, сада сарадника, пројекта *Српско-француска истраживања у области Царичиног брда*. У другом делу посете организован је заједнички ручак у Визиторском центру „Царичин град”, где су, између осталог, вођени и разговори у вези са даљом сарадњом Одељења и Огранка и, посебно, у вези са заједничком организацијом појединих активности Огранка.
- *Састајнак председника Огранка са делегацијом Центра за културу „Проф. др Срејен Пејчковић – Иче” Сврљи, Ниш, 19. новембар*. Разговор о сарадњи у наредном периоду и могућим саорганизаторским активностима планираним за 2026. годину.

9. СЕКТОР ОГРАНКА

Сектор Огранка САНУ у Нишу, према Правилнику о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ, има пет предвиђених радних места: руководилац Сектора Огранка САНУ у Нишу; административни секретар Огранка САНУ у Нишу; стручни сарадник за научну и уметничку делатност, међународну сарадњу и односе са јавношћу; технички секретар Огранка САНУ у Нишу; возач-курир. У Правилнику је утврђен и опис послова који треба да се обављају у Огранку.

Сектор Огранка имао је током 2025. године пет извршилаца. Они су обављали следеће послове: послове координатора програма рада Сектора Огранка САНУ у Нишу (један извршилац по уговору о делу); послове стручног сарадника за научну и уметничку делатност, међународну сарадњу и односе са јавношћу (један извршилац по радном односу на неодређено време); послове техничке припреме свих штампаних и виртуелних материјала и ажурирања и одржавања веб-странице и *WordPress* платформе сајта Огранка (један извршилац по уговору о делу); послове административног сарадника за потребе Огранка САНУ у Нишу (један извршилац по уговору о делу); послове превоза аутомобилом за потребе Огранка САНУ у Нишу и послове

одржавања и поправки у просторијама Огранка (уз вођење евиденције о утрошку резервног и потрошног материјала) (један извршилац по уговору о делу).

Крајем 2025. године су са свим сарадницима по уговору потписани уговори о делу за рад у 2026. години.

Повремени и привремени послови (као што су фотографисање јавних активности Огранка, физички послови и послови сређивања и одржавања просторија Огранка) обављани су по потреби, а на основу одговарајућих уговора о делу са физичким и правним лицима.

Крајем године, на захтев руководства САНУ, чланови Извршног одбора Огранка водили су разговоре са сарадницима у Сектору Огранка о расподели и обављању послова, а 3. децембра 2025. године одржан је састанак на којем је било речи о даљем ангажовању сарадника, па је у одговарајућим органима САНУ одлучено да се продужи сарадња у постојећем формату, а да се могућности даљег ангажовања сарадника у статусу запослених у радном односу или посленика по уговору о делу размотре током 2026. године – према потребама Академије, у складу са постојећим радним статусом у другој установи и могућностима сарадника, а, разуме се, у оквиру Правилника о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ.

На основу вишегодишњих искустава у расподели обавеза, послова, надлежности и одговорности, те анализе организационих потреба, а након консултација у Извршном одбору САНУ, у Огранку се разматрају предлози за потенцијалне измене у Правилнику о организацији и систематизацији послова у Служби САНУ – у одељку који се односи на утврђена радна места, послове, потребне квалификације и број извршилаца у Сектору Огранка САНУ у Нишу.

10. СРЕДСТВА ОГРАНКА – ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

Рад Огранка финансира се средствима САНУ. Финансијско пословање Огранка води се на посебном подрачуну САНУ, а извештај о пословању сачињава се у Сектору за рачуноводствене и финансијске послове САНУ.

Током 2025. године, у познатим друштвеним околностима, застали су разговори о могућностима конкретизовања сарадње са територијалним јединицама као што су: Град Ниш и градске општине, градови, општине и управни окрузи региона јужне и источне Србије – ради обезбеђивања услова за реализацију јавних активности од интереса за грађане ових јединица, као и разговори о могућностима уговарања истраживачких пројеката (екстерних пројеката Огранка) о проблемима од интереса за ове јединице. Слична је ситуација и са испитивањем могућности привлачења потенцијалних спонзора појединих активности Огранка.

Даље разматрање поменутих могућности финансирања рада Огранка, у све тежим материјалним условима, трајни је задатак Извршног одбора, чланова и сарадника Огранка, поготову у светлу обавезе новоизабраног Извршног одбора Огранка да, уз помоћ одговарајућег сектора САНУ, изради Предлог финансијског плана Огранка САНУ у Нишу за 2026. годину.

VI

ЦЕНТАР ЗА НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД САНУ И УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

1. ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Објављене су следеће публикације:

- Зборник радова под насловом *Шумадија: историја, језик и култура*, чији је уредник академик Љубинко Раденковић. Штапање зборника подржало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација.
- Специјални број часописа *Journal of the Serbian Society for Computational Mechanics: 50 Years of the Finite Element Program PAK*, у суиздаваштву са Факултетом инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу, Истраживачко-развојним центром за биоинжењеринг – БИОИРЦ из Крагујевца, Хјустонским методистичким истраживачким институтом – Одељењем за наномедицину, Институтом за водопривреду „Јарослав Черни” из Београда и Институтом за информационе технологије Крагујевац са Универзитета у Крагујевцу.

2. НАУЧНИ И СТРУЧНИ СКУПОВИ

- Друга конференција Српског биолошког друштва „Стеван Јаковљевић” одржана је у Крагујевцу од 17. до 19. септембра. На конференцији је учествовало око две стотине учесника из двадесет универзитетских и научних институција, као и струковних удружења из Србије. Суорганизатори скупа су били Природно-математички факултет у Крагујевцу – Институт за биологију и екологију, Друштво за физиологију биљака Србије и Природњачки музеј у Београду.
- Светски дан науке обележен је 12. новембра у Универзитетској галерији, у суорганизацији са Универзитетом у Крагујевцу. У оквиру свечаног програма уручене су повеље и признања најцитиранијим истраживачима из одговарајућих научних области са Универзитета у Крагујевцу, а представљени су и резултати пројеката младих истраживача и уметника реализованих у школској 2024/25. години, финансираних заједничким средствима Универзитета у Крагујевцу и Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу.
- Представљање најбољих пројеката одабраних на конкурс за младе научнике и уметнике Универзитета у Крагујевцу за школску 2025/26. годину одржано је 11. децембра у Ректорату Универзитета у Крагујевцу. На пети јавни позив пријављено је

било дванаест, а одабрано пет пројеката. Том приликом представљени су садржаји одабраних пројеката, научна методологија која ће бити примењена у истраживањима, као и пројектни тимови који ће током наредне године учествовати у њиховој реализацији.

3. ПРЕДАВАЊА / ПРОМОЦИЈЕ КЊИГА

– Промоција зборника *Кнез Михаило Обреновић: време, животи, дело* одржана је 20. марта у Галерији Народног музеја у Чачку. На промоцији су говорили академик Милош Ђуран и аутори научних радова у зборнику – проф. др Александар Растовић, директор Историјског института у Београду, и др Милош Тимотијевић, научни саветник Народног музеја у Чачку. Модератор програма је била Делфина Рајић, директорка Народног музеја у Чачку.

– Промоција издавачке делатности Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу одржана је 15. априла у Свечаној сали САНУ. Програмом је председавао академик Милош Вуксановић, уредник Трибине Библиотеке САНУ. У програму су учествовали академик Милош Ђуран, академик Славенко Терзић и академик Вујадин Иванишевић.

– Промоција зборника *Кнез Михаило Обреновић: време, животи, дело* одржана је 14. маја у Народној библиотеци „Вук Караџић” у Крагујевцу, у оквиру традиционалне манифестације „Дани крагујевачке књиге”. На промоцији су учествовали академик Милош Ђуран и др Милош Тимотијевић, научни саветник Народног музеја у Чачку.

– Предавање под насловом “Metallodrug Design: Bioinorganic Chemistry of the Rhenium(I)-tricarbonyl Fragment fac-[Re(CO)₃]⁺” одржао је доцент др Јакоб Кљун, са Факултета за хемију и хемијску технологију Универзитета у Љубљани, 26. јуна у Универзитетској галерији.

– Предавање дописног члана САНУ Игора Паштија, редовног професора Факултета за физичку хемију Универзитета у Београду, под насловом „Моделовање катализатора – од развијених површина до појединачних атома” одржано је 27. октобра на Природно-математичком факултету у Крагујевцу, у сарадњи са Подружницом Српског хемијског друштва у Крагујевцу.

– Предавање академика Радмиле Петановић под насловом „Гриње у биолошкој контроли штетних организама” одржано је 27. новембра у Институту за биологију и екологију Природно-математичког факултета у Крагујевцу, у сарадњи са Српским биолошким друштвом „Стеван Јаковљевић” из Крагујевца.

– Свечана промоција монографије и документарног филма поводом педесет година развоја и примене софтверског пакета ПАК (Програм за анализу конструкција) одржана је 10. октобра на Факултету инжењерских наука Универзитета у Крагујевцу, у сарадњи са овим факултетом. На промоцији су говорили академик Милош Којић са сарадницима, академик Милош Ђуран и проф. др Слободан Савић, декан Факултета инжењерских наука у Крагујевцу.

– Предавање др Игора Опсенице, редовног професора Хемијског факултета Универзитета у Београду, под насловом „Природни производи, склареол и артемизинин, као платформе за развој антиканцер агенаса” одржано је 22. децембра на Природно-математичком факултету у Крагујевцу, у сарадњи са Подружницом Српског хемијског друштва у Крагујевцу.

4. ИЗЛОЖБЕ/КОНЦЕРТИ

Интерактивна изложба и радионица *Образовање за одрживи развој* одржана је од 22. до 26. септембра у галерији „ВИШ-е од галерије” Средње стручне школе „Кнез Александар Карађорђевић” у Крагујевцу. Изложба је реализована као део пројекта *Руке у шесци* Француске академије наука, а њени аутори су проф. др Стеван Локић и Љиљана Локић. Изложбу је, уз подршку волонтера – ученика трећег и четвртог разреда Прве и Друге крагујевачке гимназије, посетило око 300 људи.

5. НОРМАТИВНО-ОРГАНИЗАЦИОНЕ АКТИВНОСТИ

Нови Правилник о раду Центра за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Крагујевцу усвојен је у мају 2025. године. На основу њега је именовано Научно веће Центра, чија је конститутивна седница одржана 24. децембра у Легату Николе Коке Јанковића.

VII НЕКРОЛОЗИ*

ДРАГАН ШКОРИЋ (1937–2025)

Биографија

Академик Драган Шкорић рођен је 16. септембра 1937. године у Ведашићу код Коренице у Хрватској, у породици Михајла и Даре (девојачко Вукобратовић) Шкорић.

Основну школу завршио је у Бачком Брестовцу, а гимназију у Сомбору. Након гимназије уписао се на студије на Пољопривредном факултету у Новом Саду, на коме је дипломирао 1963. године. Након одслужења војног рока, запослио се у Институту за пољопривредна истраживања (садашњем Институту за ратарство и повртарство – Институту од националног значаја за Републику Србију) у Новом Саду, као асистент на оплећењавању сунцокрета.

На Пољопривредном факултету у Новом Саду, на групи Генетика и оплећењавања биљака, завршио је 1968. године последипломске студије одбраном магистарске тезе под називом „Испитивање метода за добијање већег процента самооплодне у S0 генерацији код сунцокрета”. Докторску дисертацију под називом „Могућности коришћења хетерозиса на бази мушке стерилности код сунцокрета” одбранио је 1975. године на истом факултету. У магистарској и докторској тези, које су урађене под менторством академика Славка Боројевића, први пут су стручној јавности представљени проблеми који се јављају при инбридингу сунцокрета, као и начини да се ови проблеми превазиђу.

Од 1964. до пензионисања 2006. године био је запослен у Институту за пољопривредна истраживања у Новом Саду (садашњи Институт за ратарство и повртарство) и током целе каријере радио је на генетици и оплећењавању сунцокрета. У звање научног сарадника изабран је 1976. године. У периоду од 1980. до 2006. године обављао је у овом Институту функцију управника Завода за уљане културе, а у два мандата је био председник Управног одбора Института (од 1995. до 2003).

* По одлуци Председништва САНУ 80/11 од 12. 3. 2024. године, некролози почившим члановима Српске академије наука и уметности поново се објављују у *Годишњаку* од броја CXXXI за годину 2024. Текстови су формално прилагођени наративу одавања почаста знаменитим члановима Академије.

Академик Шкорић је много допринео развоју и континуираном напретку Завода за уљане културе. Успео је да скромно одељење унапреди у један од водећих истраживачких центара за генетику и оплемењивање сунцокрета, који је постао препознатљив на међународном нивоу. Посебно важан допринос представља оснивање и опремање нових лабораторија у Заводу за уљане културе, које су значајно унапредили рад и истраживања у овом заводу, укључујући:

- Лабораторију за биохемијске анализе – за утврђивање садржаја уља и протеина, састав виших масних киселина у уљу сунцокрета, садржај и састав токоферола и аминокиселина, као и анализу нектара;

- Лабораторију за фитопатологију – за испитивање доминантних болести сунцокрета;

- Лабораторију за масовно анализирање отпорности на пламењачу;

- Лабораторију за цитогенетику – за анализу мејозе интерспецијес хибрида, утврђивање броја и морфологије хромозома дивљих сродника сунцокрета, анализе виталности полена, инкомпатибилности у процесу оплодње и стабилности цитоплазматске мушке стерилности;

- Лабораторију за културу ткива – која се бави микропропагацијом дивљих врста сродника сунцокрета, ембриокултуром, производњом дихаплоида код сунцокрета, фузијом протопласта и *in vitro* тестирањем;

- Лабораторију за молекуларне маркере – ради испитивања генетичке варијабилности код сунцокрета, за идентификацију интерспецијес хибрида и за маркер асистирану селекцију.

Ради убрзања процеса селекције, академик Шкорић је успоставио модерно опремљен стакленик, чиме се обезбеђују две додатне вегетационе сезоне у једној календарској години, што је значајно убрзало селекцију и генетичке анализе.

Паралелно, имајући у виду значај стицања нових знања и приступа, академик Драган Шкорић је радио на кадровском јачању Завода за уљане културе. Посебан труд посветио је усавршавању младих научника и стручњака у светски познатим центрима.

Као резултат његовог напора и превазилажењем бројних изазова, академик Шкорић је успео и да оформи тим млађих људи, састављен од стручњака различитих профила, који су наставили његов рад, тако да је данашње Одељење за сунцокрет центар препознатљив на међународном нивоу када су у питању истраживања на овој ратарској култури.

Научно-наставне активности

Мада је основна делатност академика Шкорића био научноистраживачки рад, он је увек посебну пажњу посвећивао и научно-наставним активностима.

На Пољопривредном факултету Универзитета у Новом Саду изабран је 1978. године у звање доцента на предмету Оплемењивање биљака и семенарство, 1983. за ванредног и 1990. за редовног професора. Као редован професор на Катедри за генетику и оплемењивање биља, активно је учествовао у редовним, постдипломским и докторским студијама. Од 1976. до 2005. године био је ангажован на постдипломским студијама „Специјално оплемењивање биљака – оплемењивање сунцокрета” на Пољопривредном факултету у Новом Саду.

Академик Шкорић био је ментор при изради седам магистарских теза и три домаће и три иностране докторске дисертације, а као члан комисије учествовао је у одбрани бројних магистарских теза и докторских дисертација у земљи и три у иностранству (у Хрватској, Молдавији и Украјини).

Због посебног истицања својим научним радом и резултатима међународне репутације, као и због развоја наставно-научног подмлатка, на предлог Пољопривредног факултета, Универзитет у Новом Саду му је 2008. године доделио звање професора емеритуса.

Међународна сарадња

Академик Шкорић остварио је богату и веома плодну међународну сарадњу коју је започео 1968. године шестомесечном специјализацијом у области генетике уљаних биљака на Универзитету у Гисену (Giessen) у Немачкој. Даље ју је развијао током бројних краћих усавршавања у САД, Француској, Шпанији, Русији и Италији.

У оквиру пројекта „Унапређење уљаних култура у Ирану”, у периоду 1970–1978. године, руководио је програмом генетике и оплемењивања сунцокрета и боравио у Ирану више од две године. Поред реализације научних задатака на овом пројекту, академик Шкорић је допринео и оспособљавању младих иранских научних радника.

У периоду од 1972. до 1991. године, развијао је сарадњу са научницима из Америке. У том периоду био је руководиоца три контрапартна пројекта и учесник на још два пројекта као носилац потпројеката који су реализовани са научницима из Америке.

Једна од најзначајнијих међународних активности академика Шкорића одвијала се у оквиру Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација (FAO – Food and Agriculture Organization), и то у оквиру FAO Европске истраживачке мреже за сунцокрет (FAO – European Research Network on Sunflower). Ово значајно међународно тело основано је 1975. године са седиштем у Риму. Од 1989. до марта 2010. академик Шкорић обављао је функцију главног координатора овог тела.

У међународној сарадњи коју је организовало ово тело учествовали су научници из бројних земаља, укључујући Француску, Шпанију, Португалију, Чешку, Италију, Мађарску, Србију, Словачку, Бугарску, Турску, Немачку, Израел, Украјину, Русију, Молдавију, Грчку, као и научне раднике из САД, Аргентине, Египта, Ирана, Индије, Кине, Уганде и других земаља.

Улога академика Шкорића у овом телу била је да заједнички осмишљава и координира истраживачке пројекте, чији су резултати разматрани на консултативним састанцима сваке четврте године.

Као експерт FAO, боравио је у Судану (1982), ради израде студије о могућности гајења сунцокрета, а након његовог боравка сунцокрет је почео да се гаји у овој земљи на све већим површинама, премашивши површину од 300.000 ha.

Такође у својству експерта FAO, боравио је два пута у Индији: 1989. ради израде студије о могућности гајења уљаних култура, заједно са експертима из Америке и Енглеске, и 2002. године ради процењивања реализације националног научног програма за сунцокрет у Индији, на којем је радило седам научних институција.

Велики допринос академика Шкорића огледа се и у развоју међународне научне сарадње и програма стварања заједничких хибрида сунцокрета, који су остварени са преко 30 научних институција и мултинационалних компанија. Ова сарадња обухватала је размену селекционог материјала ради стварања заједничких хибрида. Академик Шкорић је ову сарадњу остварио са значајним произвођачима сунцокрета у свету (Русија, Украјина, Француска, Шпанија, Италија, Немачка, Мађарска, Румунија, Бугарска, Турска, Молдавија, САД, Аргентина, Кина, Иран, Казахстан итд.).

Генетичка разноликост култура сунцокрета

Академик Шкорић је имао посебну визију везану за ширење генетичке базе култура сунцокрета кроз повећање генетичке разноликости култура. За успешан рад на генетици и оплемењивању сунцокрета неопходна је била богата банка гена. С обзиром на то да је банка гена гајеног сунцокрета ограничена, приступило се сакупљању дивљих сродника из рода *Helianthus*.

Због тога је академик Шкорић гајио интензивно интересовање за коришћење дивљих врста сунцокрета, од истраживања дивљих врста *Helianthus*, кроз одржавања и карактеризације врста дивљег сунцокрета, преко филогеније, класификације генетичке разноликости сунцокрета, цитоплазматске мушке стерилности и обнављања плодности, до молекуларне интерспецифичне хибридизације и цитогенетичке анализе. Посебна пажња била је посвећена анализи садржаја и квалитета уља и протеина, отпорности на болести, хербициде и инсекте, садржаја минерала и регенерацији дивљих врста *Helianthus*.

Успостављањем Центра за везу при Институту за ратарство и повртарство у Новом Саду, 1975. године, постао је један од утемељитеља и први координатор, кључан за оснивање Радне групе за прикупљање, оцењивање и очување дивљих врста и њихову употребу у оплемењивању сунцокрета. Био је вођа ове радне групе све док 1989. године није постао координатор FAO Европске истраживачке мреже за сунцокрет.

Ова радна група спровела је широка и обимна истраживања дивљих врста, као средстава за повећање генетичке разноликости култура сунцокрета. Под његовим вођством, Група за проучавање дивљих врста била је веома активна и значајно је допринела повећању информативности база података о дивљим врстама сунцокрета и њиховом потенцијалу за побољшање култура сунцокрета.

Интересовање академика Шкорића за дивље врсте није се умањило након што је постао координатор Европске истраживачке мреже за сунцокрет. Основао је нову радну групу 1989. године, која се бавила евалуацијом дивљих врста сунцокрета, са Центром за везу при Министарству пољопривреде САД, Служби за пољопривредна истраживања (United States Department of Agriculture, Agricultural Research Service – USDA-ARS), у Научној лабораторији за северне усеве у Фаргу у Северној Дакоти, под вођством др Џералда Сајлера (Gerald Seiler).

Академик Шкорић се посебно занимао за прикупљање дивљих врста у њиховим природним стаништима у САД. Имао је кључну улогу у успостављању програма сарадње са Међународним институтом за биљну генетику (International Plant Genetics Resources Institute, IPGRI) у вези са генетичким ресурсима сунцокрета, посебно дивљих врста. Он је, између осталог, учествовао у истраживањима заснованим на прикупљању дивљих врста у њиховим природним стаништима, чиме се стекао увид у особине дивљих врста које им омогућавају да опстану у стаништима у којима су развили отпорност на постојеће и нове болести, као и друге абиотске особине. Као узгајивачу, ово му је обезбедило разноликост гермиплазме, чиме је могао да изради широко утемељени програм оплемењивања и један од врхунских програма оплемењивања у свету.

Академик Шкорић је такође био веома посвећен и пружио је пуну подршку оснивању и изградњи банке гена збирке дивљих врста у Институту за ратарство и повртарство, као и размени гермиплазме са другима, ради успостављања сопствених банака гена. Изградњом капацитета за дугорочно одржавање банке гена, простора за

пријем, лагеровање, дораду и складиштење семена родитељских линија и хибридног семена, уз најсавременију опрему, развијена је и комерцијална компонента ове банке гена.

Створена банка гена дивљих врста сунцокрета за Европу и сада се користи у оплеменењавању гајеног сунцокрета путем интерспецифичне хибридизације. Заслуга академика Шкорића у овом сегменту је изузетно велика, јер је његовом иницијативом и зналачким руковођењем изграђен центар европског значаја.

Научноистраживачки рад – хибриди

Научноистраживачки рад академика Шкорића огледа се првенствено у области биотехнологије – генетике и оплеменењавања сунцокрета. Од 1964. године, када је започео своју научну активност као асистент на оплеменењавању сунцокрета, постигао је низ научних резултата који су од њега створили реномираног научног радника, препознатог на међународном нивоу. Један од најзначајнијих успеха је стварање и увођење у производњу хибрида сунцокрета.

Академик Шкорић је још 1975. године започео пројекат под називом „Стварање хибрида сунцокрета на бази цитоплазматске мушке стерилности, отпорних на доминантне болести у Војводини”. Као резултат тог рада створени су први хибриди сунцокрета који су, осим теоријског значаја, имали своју примену у практичној производњи и значајно допринели ширењу сунцокрета као ратарске уљане биљне врсте.

Увођењем четири хибрида (NS-H-62-RM, NS-H-63-RM, NS-H-65-RM и NS-H-67-RM) у „Сортну листу” 1978. године, Србија (тадашња Југославија) постаје прва земља која је увела хибриде сунцокрета у пољопривредну производњу. Захваљујући иновативности овог пројекта, ови хибриди су веома брзо почели да се гаје и у околним земљама – у Италији, Мађарској, Румунији, Бугарској, али и у другим европским земљама.

Сигурно је да је успех академика Шкорића допринео томе да је сунцокрет данас друга по важности уљана биљка у Европи и друга по важности биљна врста у свету код које се примењују хибриди у практичној производњи.

Светску препознатљивост у научној заједници академик Шкорић је стекао решавањем једног од највећих проблема у досадашњој историји производње сунцокрета. Наиме, почетком осамдесетих година прошлог века производња сунцокрета била је озбиљно угрожена појавом тада нове болести сунцокрета *Phomopsis* sp. – мркосиве пегавости стабла. Међутим, академик Шкорић прво проналази гене толерантности на овај патоген и 1987. године ствара, први у свету, хибриде сунцокрета NS-H-43, NS-H-44 и NS-H-45, који су се, поред других добрих агрономских особина, одликовали високом пољском толерантношћу на *Phomopsis*. Колико је значајан тај резултат, показује и чињеница да су се ти хибриди гајили у свим производним регионима сунцокрета у свету и да су нпр. у појединим годинама његове креације заузимале преко 70% површина под сунцокретом у Италији. Интересантно је истаћи да је овај извор толерантности на *Phomopsis* и данас функционалан и да, у оплеменењавању биља, представља један од ретких примера стварања дуготрајне толерантности на болести, тј. успостављања равнотеже између патогена и биљке домаћина.

У Заводу за уљане културе Института за ратарство и повртарство, самостално или у сарадњи, развио је 60 признатих хибрида само у Србији, преко 130 хибрида у иностранству, као и 70 заједничких хибрида са иностраним партнерима.

Широки спектар активности који је академик Шкорић остварио у Институту за ратарство и повртарство допринео је да се развије изузетно снажан оплемењивачки програм сунцокрета који се одликује великом генетичком базом изражене дивергентности и представља један од највећих оплемењивачких програма сунцокрета у свету.

Научноистраживачки рад академика Шкорића био је интензиван и веома продуктиван. Његова истраживања су се углавном одвијала у оквиру националних и међународних пројеката којима је руководио. У периоду од 1975. до 2000. године био је руководилац четири национална научна пројекта. У периоду од 1972. до 1991. године развијао је сарадњу са научницима из Америке и био је руководилац три контрапартна пројекта и учесник на још два пројекта која су реализована са научницима из Америке.

Реализацијом ових пројеката направљен је значајан напредак у генетичким и оплемењивачким програмима на сунцокрету. Размењен је селекциони материјал, што је допринело бржем стварању хибрида сунцокрета у Институту за ратарство и повртарство.

Резултати истраживања на овим пројектима објављени су у преко 200 научних и 50 стручних радова. Објавио је и више монографија и поглавља у међународним и домаћим монографијама. Посебно треба истаћи његову монографију *Sunflower genetics and breeding* (2012), објављену на енглеском, руском и кинеском језику, која је постала једна од најтраженијих и најчитанијих књига које се баве оплемењивањем биља.

У оквиру бројних сарадњи одржао је и низ предавања по позиву у преко 20 земаља света.

Поред научне и наставне каријере, академик Шкорић је пружио значајан допринос развоју академске и шире друштвене заједнице кроз рад у САНУ, у комисијама и телима Министарства за науку, у професионалним и научним асоцијацијама, управним органима академских институција. Био је члан Одбора за биологију и биотехнологију Министарства за науку и технологију Републике Србије и Републичког савета за научну и технолошку политику Републике Србије, односно Националног савета за науку и технолошки развој Републике Србије, у три мандата. Обављао је функцију директора Националног програма „Биотехнологија и агроиндустрија”, у којем је више од 900 научника и стручњака учествовало у реализацији 65 пројеката. Више година био је члан уредништва домаћег часописа *Уљарство* и хрватског часописа *Гласник заштитне биља*, члан уредништва часописа *Генетика* и часописа *Архив за пољопривредне науке*, као и румунског часописа *ANNALS*, македонског *Journal of Plant and Environmental Protection* и украјинског *Breeding and Seed Production*. Од 1989. године обављао је функцију главног и одговорног уредника међународног часописа о сунцокрету *Helia*. Под његовим уредништвом *Helia* постаје један од водећих научних часописа са јединственом уређивачком политиком јер се у часопису објављују научни радови из различитих научних дисциплина који се баве искључиво истраживањима на сунцокрету.

За свој рад др Драган Шкорић је добио више домаћих и међународних награда и признања: Првомајску награду за рад (СФРЈ), 1980. године; Certificate of Appreciation (USA), награду за успешну реализацију заједничких пројеката са САД, 1987. године; Орден заслуга за народ са сребрном звездом (СРЈ); Признање Министарства за пољопривреду Мађарске „Kivalo Munkaert” и награду Pustovoit Award, коју додељује ISA за допринос у развоју науке, 1988. године; Октобарску награду Новог Сада, 1995. године; диплому Hi Bred International (USA) за унапређење генетике

сунцокрета на међународном плану, 2000. године; Friendship Award Покрајине Ђилин (Jilin) у Кини, 2005. године; Friendship Award Народне Републике Кине, 2006. године.

Академик Шкорић био је члан низа домаћих и иностраних научних установа и друштава. Редовни је члан Инжењерске академије Србије (од 2000. године) и Друштва генетичара Републике Србије. Иностранци је члан Националне академије аграрних наука Украјине (од 2000. године) и Академије наука и уметности Републике Српске (од 4. децембра 2015. године). Стекао је звање гостујућег професора на Државном универзитету „Гоце Делчев“ у Штипу од 20. новембра 2014. године. Универзитет у Новом Саду му је 2008. године доделио звање професора емеритуса.

За дописног члана Српске академије наука и уметности изабран је 2003, а за редовног члана 2009. године. Са великим ентузијазмом и неисцрпном енергијом наставио је активности у САНУ. председавао је Одбором за флору и вегетацију од 2004. до 2011. године. Био је члан Међудељењског одбора „Живот и дело српских научника“. Од 2014. године руководио је пројектом „Испитивање начина наслеђивања отпорности сунцокрета према новим расама воловода (*Orobanchе cumanа Wallr*)“.

Одлуком Председништва САНУ од 3. октобра 2011. године, основан је Академијски одбор за село на челу са председником академиком Шкорићем. Овај одбор окупио је, поред угледних академика, и најпознатије стручњаке и јавне личности који се у оквиру својих научних дисциплина и области свог јавног друштвеног и културног деловања баве селом и пољопривредом. Одбор за село имао је за циљ да јавно подстиче и подржава научна истраживања, акционе руралне и агроекономске пројекте, националне, регионалне и локалне сеоске културне акције и манифестације, као и све друге активности које, посредно и непосредно, доприносе одрживом и свеукупном развоју српског села и пољопривреде. У оквиру рада Одбора за село организовани су бројни скупови у Републици Србији и објављено 18 зборника радова са ових скупова.

У сарадњи са Министарством задуженим за регионални развој и координацију рада јавних предузећа, 2017. године формиран је заједнички пројекат „500 задруга у 500 села“, који се успешно реализује.

Академик Шкорић је, заједно с министром Миланом Кркобабићем, од 2019. предводио Национални тим за препород села Србије, при Министарству за бригу о селу. Значајно је допринео стварању Националног програма за препород села Србије, стратешког документа који од 2020. године представља научни путоказ за практично деловање у области препорода села Србије. Неуморно је радио на очувању и развоју руралних подручја, верујући да је село темељ идентитета и будућности Србије. Активно је учествовао у покретању и реализацији свих програма Министарства за бригу о селу, међу којима се по резултатима посебно издвајају програм насељавања празних сеоских кућа и обнова земљорадничког задругарства.

Академик Драган Шкорић нас је напустио 18. новембра 2025. у 88. години живота. Његов одлазак представља ненадокнадив губитак, не само за Српску академију наука и уметности, већ и за наше друштво у целини, посебно за српску аграрну науку, пољопривреду, као и за препород села Србије.

Академик Милена Сићевановић

ДРАГАН МИЦИЋ (1950–2025)

Академик Драган Мицић је рођен у Београду, дипломирао са завидним успехом, магистрирао и докторирао на нашем Медицинском факултету, проучавајући ефекте хормона, чиме је и почело његово бављење ендокринологијом. Усавршавао се затим у Улму, Лондону и Бостону. Прошао је све фазе напредовања на Медицинском факултету у Београду, а за редовног професора је изабран 1996. године. Био је шеф Катедре за последипломску наставу из ендокринологије, затим продекан за редовну, па за специјалистичку наставу. У целини, обављао је бројне функције на Медицинском факултету, у Универзитетском клиничком центру, као и у другим здравственим и научним институцијама.

Изабран је 2003. године за дописног, а 2009. за редовног члана САНУ. Био је шест година заменик, а десет – секретар Одељења медицинских наука САНУ. Поред тога, био је редовни члан Академије наука СЈД, инострани члан АНУРС-а, гостујући професор на универзитетима у Клуџу и Истанбулу. Био је оснивач и дугогодишњи председник Српског удружења за проучавање гојазности и потпредседник Европске асоцијације за гојазност. Године 2004. добио је престижно звање SCOPE у овој области. Био је дугогодишњи носилац више научних пројеката и добитник Награде за научни рад из дијабетологије „Вук Врховац”, двеју награда Српског лекарског друштва (за научноистраживачки рад и за животно дело) и титуле Doctor Honoris Causa Румунског удружења за дијабетес, исхрану и метаболичке болести.

Професора Мицића сам упознао већ давне 1982. године, на Ендокринолошком одељењу бивше Интерне А клинике. У делу болесничке собе, уредном и скромном, радио је, упоредо са рутинским клиничким послом, метаболичке студије које су укључивале и технолошке чаролије тог времена као што је био вештачки панкреас. То место је деловало као магнет за младе лекаре. Тадашњи ћутљиви асистент Драган Мицић је показивао да се и код нас може радити оно што се може публиковати. Тако је био, заједно са не тако бројним колегама из свог окружења, један од стубова новог схватања клиничке ендокринологије код нас. Био сам привучен таквим приступом већ на почетку своје каријере и то му неоспорно дугујем, а мислим и да му то дугује и наша научна заједница.

После су дошла бројна усавршавања и успон у каријери, али смо обојица љубоморно чували тај освојени иницијални приступ квалитетне науке. У тешким временима која су након тога дошла, верујем да смо успели да сачувамо тај наш простор.

Професор Мицић се, унутар других метаболичких испитивања, посветио и постављању основа проучавања и лечења гојазности, до тада потиснуте и недовољно испитане области. И то је друга тачка у историји наше академске средине по којој ћемо га памтити, када је створио савремене, квалитетне основе за испитивање и лечење гојазности, што је вишеструко признато и у иностранству.

Професионални успеси су га довели до руководећих позиција, на којима смо, стицајем околности, блиско сарађивали на свакој по пет до десет година, а судбину колегијума декана делили смо чак 17 година. Нисмо се увек слагали, али смо увек одржавали ту нит уравнотеженог, мирног и просперитетног Факултета. Били смо годинама заједно у Управи Клинике за ендокринологију КЦС, где смо, на сасвим другом терену, решавали проблеме истим приступом поштовања за свачији рад. Коначно, последњих година смо сарађивали у руководству САНУ, са већ изграђеним осећајем за путеве толеранције и успеха. Вечито ћу му бити захвалан што је, иако опхрван тешком болешћу, нашао снаге да дође и подржи прве сесије циклуса „Актуелности у дијабетесу 2025”, која сам организовао у марту и априлу.

Отишао је академик Мицић. Можда је то само моја импресија, али, без намере да будем патетичан, чини ми се да је отпловио део нашег свакодневног окружења, који смо некако често подразумевали и помињали.

Академија некада делује инертно и нехајно, некада турбулентно, али памти све, а посебно оне који су у њу уложили себе. И памтиће.

Академик Небојша Лалић

ЗОРАН КОВАЧЕВИЋ **(1935–2025)**

Академик Зоран Ковачевић нас је напустио 22. јуна у 90. години, после краће болести, за коју смо ми у Српској академији наука и уметности веровали да ће је преболети с обзиром на виталност, ангажованост, луцидност коју је поседовао током целе претходне године. Најстарији међу нама, долазио је на предавања на нашој трибини чешће него неки млађи чланови Академије. Имао је веома богат и садржајан живот, тако да смо били готово уверени да ће нам још дуго поживети.

Академик Ковачевић је дао изузетан допринос областима биохемије којима се бавио као научник и као професор. Такође, и његов професионални рад у институцијама науке и образовања представља значајан допринос развоју науке и образовања у Србији. Током 90 година живота био је сведок и актер свеукупног развоја наше земље. Готово је немогуће у овом моменту набројати све његове активности.

Академик Ковачевић рођен је у Попинцима 1935. године. Основну школу је завршио у родном селу, а гимназију у Земуну, где је матурирао 1955. Године 1962. дипломирао је на Медицинском факултету у Београду. По завршетку студија, изабран је за асистента у Заводу за биохемију Медицинског факултета у Новом Саду. На истом факултету 1971. године одбранио је докторску дисертацију под насловом „Оксидативни метаболизам глутаминa нормалних и малигних ћелија”, што јасно опредељује његово будуће усавршавање и његов научни рад. На Медицинском факултету у Новом Саду био је биран у сва наставна звања, укључујући и избор за редовног професора за научну област биохемија 1985. године. Од 1982. руководио је Завода за биохемију Клиничког центра у Новом Саду и шеф Катедре за биохемију Медицинског факултета у Новом Саду, све до пензионисања, 2002. године. Предавао је биохемију и молекуларну биологију. Изменио је и осавременио практичну и теоријску наставу уводећи при томе и нову област – технологију рекомбинантне ДНК и молекуларну биологију. Написао је више уџбеника из биохемије и молекуларне биологије за студенте медицине.

Држао је предавања нашим и страним студентима на последипломским и специјалистичким студијама из медицинске биохемије, онкологије, хематологије и микробиологије. Руководио је израдом 10 специјалистичких радова из медицинске биохемије. Био је ментор у изради пет магистарских радова и четири докторске дисертације.

Са изузетним способностима, брзо је напредовао у усавршавању у великим научним центрима биохемије – 1969. на Универзитету у Бристолу, где је касније у

више наврата боравио по неколико месеци, затим у Лос Анђелесу, у *City of Hope*, где борави током целе 1970. године. Затим, усавршавао се и писао научне радове током боравка на универзитетима у Минхену (1980) и Марбургу (1983). Године 1987. успоставља сарадњу са Лабораторијом за експерименталну онкологију Универзитета у Индијанаполису, САД, на Универзитету Рутгерс, где се упознаје са методологијом молекуларне генетике. Током лета 1991. године био је професор по позиву на Департману за биохемију Меморијалног универзитета у Њуфаундленду (Memorial University of Newfoundland), у Канади.

Био је руководиоца осам значајних пројеката и организатор седам великих домаћих и интернационалних конференција.

Академик Ковачевић је држао предавања по позиву на научним скуповима у Београду, Сарајеву, Скопљу и Загребу, Бристолу (1975), Рајзенбургу (Немачка) (1977), Монтреалу (1978), Гдањску (1978), Оксфорду (1979), Атини (1982), Гетингену (1983), Семерингу (Аустрија) (1984), Братислави (1984), Марбургу (1988), Сегедину (1988), Индијанаполису (1989, 1990), Фрајбургу (1999), Барију (1990), Њу Брунсвику, Универзитету Рутгерс (1991), Галвеју (Ирска) (1996).

Објавио је око 200 научних радова, неколико монографских дела и неколико књига, које поред научног имају и занимљив садржај намењен широј публици. Око половине радова објављено је у иностраним научним часописима, а остатак у домаћим. Неки инострани научни часописи у којима је проф. др Ковачевић публиковао, као што су *Biochemical Journal* (Лондон), *Biochimica et Biophysica Acta* (Елсевиер, Амстердам), *European Journal of Biochemistry* (Хајделберг), *Cancer Research* (Филаделфија), *Physiological Reviews* (Пало Алто, Калифорнија), спадају у водеће међународне научне часописе са великим импакт фактором. Веома је често цитиран, па и награђиван као један од најцитиранијих научника у Војводини. Као истраживач, радио је у домену целуларне енергетике, ензимологије и метаболизма, користећи експериментални модел изолованих супцелуларних органела – митохондрија нормалних и малигних ткива и ћелије трансплантационих тумора.

Био је члан редакционих одбора часописа *Archive of Oncology* и *Медицински преглед*.

Године 1984. изабран је за дописног члана Војвођанске академије наука и уметности, потом 1990. за редовног, а редовни члан Српске академије наука и уметности постао је 29. маја 1991. године.

Био је члан Европске академије наука и уметности, Црногорске академије наука и уметности, Британског биохемијског друштва, Академије медицинских наука Српског лекарског друштва, Друштва за борбу против рака и Биохемијског друштва Војводине.

Читав свој радни век провео је у Новом Саду као универзитетски наставник. Године 2002. пензионисан је, али је с несмањеним ентузијазмом наставио да се бави науком, посебно публицистиком.

За наставнички и истраживачки рад добитник је више награда и признања: Награда за животно дело Удружења наставника и научних радника Војводине, Плакета студената медицине за најбољег предавача на Факултету, Награда за научни рад (1993), Награда за најцитираније научнике у Војводини Покрајинског секретаријата за науку и технолошки развој (2010), Награда Академије медицинских наука Српског лекарског друштва за животно дело (2012), Медаља Фонда „Младен Селак“ за афирмацију Михајла Пупина и развој Иновацијског покрета.

Оно што је веома важно истаћи јесте да је академик Ковачевић један од утемељивача Огранка. Обављао је дужност председника Огранка САНУ у Новом

Саду од 2002. до 2015. године. То је период у којем је формирана још једна високо позиционирана научна и уметничка институција (2003), а у току његовог мандата та институција је и престала да постоји као званична покрајинска институција. Имао је академик Ковачевић пуно проблема. Храбро је иступао на многим скуповима и, заједно са секретаром академиком Војиславом Марићем, подигао је Огранак САНУ у Новом Саду на висок ниво. Рад Трибине и Галерије унапређен је гостовањима великог броја значајних уметника и научника из светских центара науке и уметности, из САНУ и са Универзитета у Новом Саду.

Ове године је изашла 20. по реду публикација *Анали*, најважнија публикација коју издаје Огранак. Пре двадесет година академик Ковачевић је основао овај часопис и као главни и одговорни уредник осмислио форму часописа који на изванредан начин представља активности у Огранку свих ових двадесет година. У сваком броју, први, уводни текст увек је био есеј академика Ковачевића. Навешћу само неке од наслова који, поред тема из домена његових научних интереса, можда на најбољи начин исказују величину овог умног човека, ширину и дубину његових знања. Наслови су: *Конфронтација са науком, Недокучива истина о стварности, Јединствена сликарство живописа, Осиповање науке, Шта доминира њонашањем савременог човека – природа или култура*, и тако даље, има их двадесет. У децембру прошле године, кад ми је предложио да не буде више главни и одговорни уредник, замолио сам га да настави свој уреднички рад. Прихватио је, али све до пре неколико недеља, када нам је јавио да не може више да обавља ову дужност.

Академик Зоран Ковачевић ће бити упамћен по научним резултатима које је постигао, књигама које је написао, али међу нама савременицима који смо слушали његове дискусије, по изузетној проницљивости и дубоком смислу његових коментара.

Сви ми смо изузетно поносни што смо имали академика Ковачевића све ове године. Породица академика Ковачевића треба да је поносна; посебно његови унуци треба да буду поносни на славног деду.

Академик Стеван Пилиповић

ЉУБОМИР СИМОВИЋ (1935–2025)

С које год стране да приђемо животу и богатом делу Љубомира Симовића да бисмо исцртали ма и најкраћу и најсумарнију генеалошку линију његовог личног и стваралачког живота, наћи ћемо се на почетку дугих низова наслова пишчевих дела – од првих објављених песама до драма, књига есеја и романа-хронике *Ужице на вранама*, путописне прозе, на почетку дугог набрајања уредничких, приређивачких, позоришних и уопште књижевних послова, и оних из ширег оквира културе (највише о ликовним уметностима) и оних из савременог живота на који је гледао широм отворених очију. Роје се подаци о стотинама извођења његовог невеликог броја драма, о научним скуповима на којима је учествовао (о српском симболизму, о Јовану Јовановићу Змају и др.) или их организовао (о Јовану Стерији Поповићу), о свечаним академијама у Српској академији наука и уметности које је осмишљавао и којима је давао висок тон, о интервјуима, о реакцијама на догађаје који су скрнављили културу итд. У том тренутку тешко се наставља даље јер се ништа о Симовићу не може рећи сведено и укратко.

*

Када је, можда први пут у животу, сам Симовић застао пред сопственом биографијом и библиографијом, то јест до тада оствареним делом, а то је било 1989, у години одмах после избора за дописног члана САНУ, као већ потврђеног и признатог писца, да сведе суму свог дотадашњег животног пута и књижевног рада, односно да приложи биографију за *Годишњак* САНУ, што је био, као и данас, део устаљене процедуре, као да се нашао у недоумици. Пошто је предао биографију, Симовићу се учинило да није очекивана и стандардна, да се састоји из дугог низа наслова његових дела и издања. Тада је упутио једно кратко извињење уреднику *Годишњака*:

„Пишући своју биографију ја сам, очито, направио велику грешку, коју сад не умет да исправим: наиме, ја сам у својој биографији, практично, навео и своју библиографију. Међутим, како се сва моја биографија и састоји једино од писања и штампања, чини ми се да је та грешка била неизбежна. Надајући се да овом погрешком нисам повредио концепцију *Годишњака*, најсрдачније Вас поздрављам.

Љубомир Симовић
Београд, 9. фебруар 1989”

Није то могла бити, нити је била грешка; био је то, и остао, драгоцен пишчев аутобиографски запис о сопственом разумевању себе у животу који је био – стварање. Када је ово написао, за Љубомиром Симовићем је било већ 37 година књижевног рада.

Рођен 1935. године у Ужицу, у коме је завршио школу, већ са 17 година, као гимназијалац, објавио је прве песме у тадашњим популарним омладинским листовима *Омладини* и *Младој култури*. Веома је брзо запажен његов несумњиви таленат; у следећих неколико година, објављује све већи број песама, у *Сингулиту*, мостарској *Слободи*, *Делу*, *Књижевним новинама*, *Видицима*, чији је уредник био. Године 1958. објавио је прву песничку збирку *Словенске елеије* у издању уживог Клуба студената.

Студије књижевности које се поклапају са његовим раним успесима завршио је на Филолошком факултету Београдског универзитета, на Катедри за југословенску књижевност са српскохрватским језиком.

Током следеће три деценије, до 1988, када је избором за дописног члана Српске академије сачињен преглед и пресек његовог рада, Симовић је имао преко 330 објављених наслова, појединачних дела, песничких збирки, есеја, драма, у издањима најважнијих издавача тога времена – Српске књижевне задруге, Просвете, Нолита, БИГЗ-а, Стеријиног позорја, Медијале и других.

У том корпусу су биле тада већ познате и високо оцењиване песничке збирке; након *Словенских елеија* следили су *Весели пробови* (1981), *Последња земља* (1964), *Шлемови*, *Уочи истрећних иеилов*, *Десет обраћања Бојородици Тројеручици*, *Источнице*. Свака Симовићева збирка је била пропраћена наградама. Међу првима су биле награде „Исидора Секулић”, „Ђорђе Јовановић”, Змајева награда Матице српске, а касније и многе друге, за драмска и прозна дела.

У почетку у потпуности посвећен поезији, седамдесетих година XX века уздигао се, и то веома високо, и за само неколико година, као драмски писац. Од 1974, када је изведена његова *Хасанајиница* (у Народном позоришту у Београду), следеће године *Чудо у Шарпану* у Атељеу 212 и *Пуцнујуће позоришнице Шојаловић* у Југословенском драмском позоришту 1985, започело је велико путовање драма Љубомира Симовића, које су, у то време, изведене на око 40 југословенских позорница, као и на страним сценама у Братислави, Лођу, Паризу, Софији, Мексику, Ирану, и које траје и до данас.

Све су ово подаци који су се слили у реферат којим је представљан Љубомир Симовић, са највишим препорукама, за избор за дописног члана Српске академије наука и уметности. Потписници тога реферата били су академици Добрица Ћосић, Стеван Раичковић и Миодраг Павловић, који су, посматрајући три тока књижевног рада Симовићевог, за сваки имали највише хвале, поштовање за пишчеву мисао, за језик и стил, видећи у свему што је Симовић писао узорне примере – метафорички речено – „одбране поезије”.

Када је 1994. године Љубомир Симовић биран за редовног члана Српске академије наука и уметности, његово дело је било још богатије, разуђеније, сложеније, а његов творац загледио је у актуелна збивања у књижевности, друштву, у своје време. Том периоду припадају прва верзија *Боја на Косову*, *Ковачница на Чековини* (1990), *Горњи ирад* (1900), *Ила и конач* (1992), *Галой на јужевима* (1994). Све вредносне оцене Симовићевих дела потврђивале су се и у овом реферату – истицањем модерности његове поезије, велике заслужене популарности његових драма, вредности огледа и есеја који су се одликовали новим оценама, тачним запажањима, „изванредном класичном српском реченицом која је модел савременог писања о књижевности у нас”. Потписници овог реферата били су академици Мирослав Пантић, Миодраг Павловић и Матија Бећковић.

Љубомир Симовић је био члан Српске академије наука и уметности 37 година. Учествовао је у њеном раду на много начина: био је заменик секретара Одељења језика и књижевности, суделовао у раду Галерије као члан њенога Савета, приносио у Академијиним активностима и свечаностима.

Године 2022. добио је *Медљу САНУ* из области уметности.

Радећи непрестано, ненаметљиво је подносио сваке године своје богате извештаје Одељењу и Академији, па и последњи за 2024. годину, из ког наводимо неколико података:

– У оквиру манифестације „Ужице – престоница културе” у Градској галерији приређена је изложба „Читање слика” Љубомира Симовић, од 2. до 24. априла.

– Изведена је позоришна представа „Путујуће позориште Шопаловић” у Народном позоришту у Ужицу и у Новом Саду на мађарском језику. Та драма је преведена на корејски језик и премијерно изведена у Сеулу (Јужна Кореја).

– Навео је интервјуе под насловима: „Учио сам из свега шта сам читао и видео” и „Неке књиге ми већ годинама стоје незавршене”.

– На крају је додао, у трећем лицу: „Радио – колико је могао – као члан Савета Галерије САНУ”.

Академик Златица Бојовић

*

ПРЕД „ПРАСКОЗОРЈЕМ НА ЈЕЛОВОЈ ГОРИ”

I

Од неколико својих лепих и драгоцених сећања на Љубомира Симовића (кога смо готово сви звали Љуба или Љубо) изнећу једно. Пре неких двадесетак година, после једне седнице Одељења језика и књижевности, Љуба је, не знам којим поводом, са дивљењем причао о јабуци *кадумани*, о њеном за око привлачним, сочним и изузетно укусним плодовима, који су у јесен продавани на ужичкој пијаци. (Пијаца је, иначе, у Симовићевом песништву опевана као спонтана позоришна представа са живим сликама и приликама и као живописна ликовна изложба.) За ту врсту јабука ја дотад нисам чуо. Десило се да сам убрзо после тог разговора имао књижевно вече на Учитељском факултету у Ужицу, па сам сутрадан, у доколици, свратио на ужичку пијаци и налетео на сељака калемара који је продавао воћне саднице. Питао сам га да ли има кадумане. Рекао је да има, али их данас није донео. Без икаквог околишења и сумњичавости, упитао сам га да ли би их могао донети неког наредног дана, а да их ја сада унапред платим, па ћу онда, пошто не живим у Ужицу, наћи неког да их преузме. Договорили смо се. За који дан две саднице кадумане преузео је Видан Николић, писац и професор поменутог факултета, и одвезао их у моје родно село Љештанско (околина Бајине Баште), где су и засађене на имању мог оца. После неколико година, кадумане, јабуке тешко описивог слаткастог укуса, једино упоредивог са самим собом, почеле су рађати, прво проретко, касније обилно.

Било је већ прикрајчило михољско лето када сам негде на Дорћолу, где станујем, срео Љубу и рекао му да бих му донео тих јабука. Веома се обрадовао и прихватио да прими поклон. Уговорили смо примопредају овог дара у воћу на аутобуском стајалишту у Улици Тадеуша Кошћушка, одмах преко пута чувене београдске биљне апотеке, где је становао са својом супругом Надом. Нешто јачи и овећи цегер напунио сам до врха не само кадуманама него и са понеколико плодова других врста јесенских

јабука, које сам тих дана, хартијом обложене, у картонским кутијама допремио у Београд. Помешане својим сјајевима, бојама и мирисима, уз придодате две-три крушке солунке, нашле су се у том паковању, поред кадумана: санабије, јелипавке, овајлије, колачаре, стрекње, ђулабије, крстоваче, самониклице, зеленике, уз понеку крупнију јабуку дивљаку. Љуба је одмах препознао кадунаме по њиховим округлим, пласнатим и златастозеленастим плодовима са загаситијим наносима према петелкама, кестенастим, руменим, понегде и затвореније црвеним. Вадећи их из цегера, представио сам му, уз кратка објашњења, и плодове осталих врста, од којих је он неке знао или је чуо за њих. Имао сам утисак да се Љуба, ту на михољском сунцу, обрео у стању воћне опчињености, што од имена тих старих врста јабука и њихове здружене миришљивости, што од њихове колоритне изнијансираности и природом усавршених валера. У ствари, у њему је прорадио песник, активирала се пред њим, наједном и у пуној очигледности, једна од његових омиљених песничких тема – певање о храни и пићу. Он је, заправо, потпуно потиснуо из свести представу о томе да ће ускоро моћи те непрскане плодове да љушти или не љушти, да их реже на четвртке и кришке и да их једе. У том заборављању на јело, макар и привременом, и лежи Симовићева песничка моћ да дубље сагледава и промишља, и то у пуној сложености, човеков однос према храни и пићу.

II

Доста песама из тог тек једног тематско-мотивског блока Симовићевог песништва својим хранидбеним садржајем уклопиво је у „Молитву Господњу“, то јест у „Оченаш“: „Хлеб наш насушни дај нам данас“. У тим песмама човеково узимање хране схвата се као један од видова узношења у више духовне и смисаоне сфере, али и као начин његовог поимања сопственог егзистенцијалног положаја, чиме се, примерице, оглашавају песме „Видик у Аушвицу“, „Видик у слутњи“, „Пододела хлеба“, „Чудо у пепелу“ и „Ћуталица“: „цео мој видик / сад је ово голо, / ољуштено, / јаје, / на које веје / со“; „тешко нама ако није / овај кромпир варка која крије / нешто од кромпира хранљивије“; „Добро је и кад ротквицу имаш да посолити“; „Благо ономе ко и кромпир из пепела / прима као најскупље што се може / примити од човека или Бога!“; „не знам којим речима – озеблим, / гладним или жедним – да им кажем: / да круна није / златна капа на глави: / круна је со / на печеном кромпиру“.

С друге стране, опевао је Симовић и задовољство које изазива припремање и узимање хране, што делује као чиста радост, као весеље које даје вољу на живот, као свечаност и естетски чин. Шта све у песми „Бог олује у лугарници“ није, у одушевљењу, захватила радост: „радост сецкања лука, радост мирисања, / радост удисања, звецкања, сипања зејтина, / радост светлуцања“. Све то, тематски саображено, оживело је, рецимо, у песмама „Доручак“, „Ваведење“ и „Преображење“: „Обувам хладне цокуле, ложми ватру, / сечем у тигањ три режња сланине, / поред прозора опет промиче снег, / сланина почиње да цврчи, разбијам јаје, / собом пролећу сенке чавки, / сечем хлеб, // и радујем се јајету“; „Једна дрвена кашика / васкрсава ме из мртвих, као Лазара, / једна чашица ракије да / укус јесењем дану!“; „Како лепо пред јесен миришу кујне! / Мирише парадајз који се кува, / миришу бабуре које се пеку на плотни, / мирише купус који ври, мирише лук / који сецкају домаћице бујне!“ У песми „Ваведење“ храна се схвата као твар небеског порекла и као спасење; један преплашеник, једва побегао из велике погибелји, пита се: „шта ово данас пред нама претвара / плодове земље у небеску храну?“, једући монашки ђувеч, „пун парадајза, паприке, кромпира“.

Док у две претходне групе Симовићевих песама с мотивима хране и пића постоји виши, па и узвишени однос према људској исхрани, дотле су у трећем кругу таквих песама преједање и препијање певне доминанте, то јест оно што се као *неумерености у јелу и пићу* убраја, по хришћанском учењу, у главне смртне грехове. Човеков неузвишен и приземан однос према пићу и храни толико је изразит да је изнуђено упитати се, као у песми „Пазарни дан у Ужицу”: „сваком лицу, свему, / приносећи луч, / питам – загледам – тражим: / овде, где се све једе, / има ли ичега / што храни?” Лирски актер у поеми „*Portus regius*” каже и ово: „Шта сам све јео / Боље ме питај шта нисам [...] // Петла у вину / патку пуњену сланином / срнетицу са ананасом и крушкама / кнедле од штуке пужеве жабље батаке / свињетину зечетину јаребице [...] ја као цркве походом / италијанске шпанске кинеске / француске и грчке ресторане”. Поједини стихови из тих Симовићевих песама, које су, иначе, често драмски интониране и сценски живописне, одавно су општепознати, као, на пример, из песама „Ругалица о вину” и „Крчма на Кондеру” 2: „Ово је вино заседа у мраку! / Жаба у устима, канца у стомаку!”, „А ми, браћо, гласно запевајмо! // Снег на прагу, печење на пању, / дођи, флашо, помоћ чокању!”

III

Љубомир Симовић, песник драмског надахнућа и драмски писац с песничким узлетима, ослобођен од свих овоземаљских трзавица, преселио се у свет својих стваралачких радости и сопствених песничких визија, где обитава у својим овоостраним и оноостраним поетским пејзажима и међу чисто песничким спознајама од овога и онога света.

Нека се у овом помен-часу зачује слоговна звоњава из његове песме „Бројаница”, то „каравиле усред времена снежних”, нека зајубори својим дуровима и младим та светлотамна ужичка топонимска бројаница, и прозирних и засенчених значења, час лепршава, час орачки тешка, час опомињућих, час памтилачких тонова, час као да се чује из оностранице – док понегде севне перуником муње или мача: *Кондер, Злодол, Варда, Обајора, Својдруи, Таор, Субјел, Госипница, Руда Буква, Ошан, Гочево, Годљево, Трнава, Зарожје, Гујаљ, Глумач, Горобиле, Лорей, Госипље, Рожанство, Љубање, Доброселица, Љубиш, Мачкаш, Равни, Нејбина, Збојшница, Дрежник*.

Засијају из ове топонимске набрајалице и јесенски светитељи, али очас искрсне и она сурова сцена из његове песме „Погибија капетана Шуљагића”: „Сељаци му изуше цокуле, / гуњ скидоше и одело војно, / па га босог онде сахранише, / покрај пута Равни–Сирогојно”.

Нека у овом помен-дану замирише и мирођија из песме „После ужаса”, али она права, *Anethum graveolens*, биљка мирисаве измиритељске моћи, која измирује, доводи у чудесну равнотежу оно што је неизлечиво у човеку и свет у незнању, чинећи то на чаробној меланхоличној жици: „Шта се то – / од века дубље и моћније – / сад, кад је све занемело, / гласи / овим треном / кога испуњава / сунцем упаљен / мирис мирођије? // Тај ми се мирис / са зујањем пчеле / испод капака заклопљених, / кроз цело тело, / до врхова прстију, / шири, // и на трен – дубљи од века – / у сунчеве облаке / тај мирис ме носи, / са раном без лека, / са светом без наде, / тај мирис ме / мири”.

Нека Љубомир Симовић, наш Љуба, ослобођен од свих овоземаљских трзавица, почива у миру на ужичком брегу Доварје, ту између узвишења Вујића брдо и Забучје, а према Јеловој гори; ту где после „Праскзорја на Јеловој гори” „најзад сву земљу, / трешње у цвету, / чашу и бокал, / обасјава” // [...] „сунце са Овчара и Каблара”.

Милосав Тешић

ПРВО И ПОСЛЕДЊЕ РУКОВАЊЕ

Прво и последње руковање. Годинама и деценијама опраштамо се од пријатеља са којима смо провели већи део живота у дружењу, причама, разговорима или пословима који су касније преточени у књиге, филмове или позоришне представе. Сећање и помен Љуби Симовићу је мој лични и приватни осврт на пола века драгоценог пријатељства. И све ово што сам као сећање написао – написано је у неверици да се више нећемо видети.

Са Љубом Симовићем први пут сам се руковао 26. фебруара 1973. године око 22 часа. Овај датум и час памтим јер је тог дана и те ноћи била моја прва позоришна премијера у Атељеу 212. Међу познатим гостима био је и Љуба Симовић, мени посебно драг песник. Познанство са Љубом од те давне позоришне ноћи, па до његовог одласка у сутон Дунавским кејом, трајало је више од пола века. И кад се изговори – много је, а тако је брзо прошло.

Љубу сам често виђао у његовим дутим шетњама Дунавским кејом, загледао у реке, као да чита проток времена које ће преточити у многе приче и песме посвећене води. Застајао би, поздрављао се са осмехом, уоквиреним познатом брадом, уз задихан коментар од тренутних збивања у култури или политици. И настављао би свој скоро поштарски ход према чамцима укотвљеним подно зидина Калемегдана у чувеној дорћолској марини, где је своје слободно време почетком XX века боемски трошио чувени математичар и сомоловац Мика Алас. Кажу да је обавезно мерио сомове које је уловио и да му је математика увек била погрешна – риба је била мања од његовог професорског рачуна.

Тим путем покрај реке, који привлачи љубитеље мириса воде и кошаре, Љуба је у шетњама смишљао стихове које би касније само преписивао и давао им необичне наслове, посвећене аласима и рибама које је познавао и опевао као да је био професионални рибар. Једног дана ме је у овој нашој кући упитао да ли још увек шетам Дунавским кејом и скоро шапатам одговорио на питање које му нисам поставио: „ја нажалост не могу више” и са једва видљивим осмехом придигао је штап као лекарско оправдање. Љуба је иначе волео да се смеје или да се љути. Није подносио неутрално расположење и речи без страсти. Говорио је као да чита неки свој есеј о времену којег су појели скакавци. Често љут и оправдано огорчен.

И што је више година имао, све више је био скоро горак и нетрпељив збивањима и хаосом у земљи коју је посвећено волео и опевао у свим временима њене углавном тешке и трагичне историје. Заједнички именитељ многих његових песама посвећених судбини нашег народа могао би се подвести под познати наслов „Дуго путовање у ноћ”.

Годинама смо се договарали, причали и планирали да од његових књига поезије направимо занимљиву, узбудљиву, лепу позоришну представу. Посвету обичним људима као што су у „Балади о Стојковићима”. Договор би се обично завршавао Љубиним обећањем да ће ускоро написати либрето, за, како сам ја замишљао ту представу, причу која се догађа можда на пијаци у Ужицу, где продавци за тезгама нуде све оно што је у Љубиним песмама већ понуђено – од хлеба, соли, рибе, па све до свежих калашњикова. И све смо се неколико пута договорили, и никад ништа није било. Зашто? Зато. Није било суђено.

Једном приликом сам му у шали рекао да је можда одлучио да остане упамћен као писац само четири драме као што је доктор Чехов сав у знаку броја четири. Писац четири драме у 44 године живота и одласком 1904. године.

Љуба је, Богу хвала, проживео више него дупло дуже, али се број драма није удвостручио, а можда није било ни потребно, јер се ове четири написане играју као да их има четрдесет четири. У причама и песмама Љубе Симовића увек је било благе ироније и погледа из угла проницљивог посматрача склоног шали, која је често била опора и горка кад је сликао страдања у ратним временима, под ударцима батинаша, целата, стрелачких стројева, са јатима врана изнад Ужица и Србије. Волео сам тај горак и ироничан подсмех животу, који се бори да дише и гледа свет као осуђеник на доживотну робију. Има један карактеристичан стих о човеку који се исповеда шта је све стекао у животу. Та кратка исповест гласи: имам шупу и у шупи рупу и кроз рупу видим другу шупу. Кратко, јасно, поштено и богато.

Љубино крштено име је Љубомир. Увек се изненадим кад чујем или прочитам да мој пријатељ има тако озбиљно име. И зато је ова моја опроштајна прича посвећена Љуби, а о Љубомиру су написане књиге, есеји, докторати, прикази, предговори. Моје сећање је пријатељски помен на човека који се својим радом и песмама уврстио трајним именом у најзначајније књижевнике у свеукупној историји српске духовности. То је изузетно битно, важно и значајно за историју писане речи нашег народа. А мени је лично, уз све поменуто, посебно важно и драго сећање да је Љуба био мој пријатељ. Био и остао.

Последњи пут смо се руковали на растанку пред вратима ове наше куће прошле године. И док је одлазио ослањајући се на штап, нисам знао да одлази заувек и да оставља нас релативно живе. И тако је између наша два руковања прошло пола века, као трен.

Академик Душан Ковачевић

*

На Велики четвртак је преминуо, а на Свијетли, Источни петак – Богородичин празник – опростили смо се од пјесника који је испјевао данас већ класичних „Десет обраћања Богородици Тројеручици Хиландарској” – Љубомира Симовића. Отишао је велики, остварен, планетарно познат лирски и драмски пјесник, писац романа-хронике *Ужице са вранама*, риједак умјетник у читању и тумачењу поезије и сликарства, цинично горак, сатирични хроничар наших дана. Комеморација у САНУ му је на Духовски понедељак – љепши дан тешко да је могао добити.

Још је у себи имао пјесничке ватре; његов писаћи сто још није сасвим поспремљен. На њему леже рукописи двију књига: збирка поезије *Риба са два реја*, намијењена „Архипелагу”, и репрезентативан, богат, тестаментаран избор његовога пјесништва, намијењен Црногорској академији наука и умјетности. Тиме је његов опус заокружен и уједињен, и на њега је, пјесниковом руком, стављена „упоришна тачка”.

Био је човјек строг у књижевном суду, прво према себи, па онда према другима. Стално је куцао своје стихове, пјесме, књиге, слагао их у трилогије, надајући се да ће у новом контексту добити нова значења и нове вриједности, које ја зовем контекстуалним; преправљао је чак и оно што је једном био прогласио коначним. Тежио је за самопревазилажењем, и то је тражио од других.

Говорио сам својим студентима да су три српска пјесника – Бранислав Петровић, Љубомир Симовић и Матија Бећковић – не само велике појаве у српском пјесништву, већ и цијела једна епоха за себе. Требало је послје неосимболистичког херметизма и тајнописа, и надреалистичког роњења у дубине и мракове подсвијести, говорити „развезаним језиком”, али понудити нешто ново што до тада нијесмо

имали. Ова три пјесника су то сјајно учинила, сваки на свој начин. Чак су осјећали међусобну блискост, па је Љубомир Симовић објавио издање изабраних пјесама, а 2004. приредио постхумно издање пјесама из заоставштине Бранислава Петровића под насловом *Жежевасион*. Већ сам тај наслов казује колико су ови пјесници били иноватори у пјесничком језику.

Изгледа да ме је добро чуо мој студент Немања Каровић и о овој тројници пјесника написао изврсну књигу *Светлости изненада*. Понекад наше идеје боље од нас развију и реализују наши духовни потомци. И томе се радујемо. Има дубоког смисла предавати књижевност.

Симовић је изразито самосвјестан пјесник. Његовао је и развијао однос према традицији.

Ко су писци који чине Симовићев најужи избор из традиције?

Несумњиво прије свих, двојица великих лирских и драмских пјесника, непревазиђених: Јован Стерија Поповић и Лаза Костић. Стерија за нијансу прије и више. Стеријино осјећање језика, смисао за живу, говорну ријеч, иронија, сатира, хумор, разобличавање лажних родољубаца, смисао и опредијељеност за високу културу, а опет – спремност да се жртвује на народним пословима и задацима, мисаоност, па *Даворје на ђолу Косову* – по свему томе су блиски. Стерију су баш пјесници послје Другог свјетског рата оживјели, поново васкрсли као пјесника: и Васко Попа, и Миодраг Павловић, и Иван В. Лалић. Ево и Симовић, значајан посебно што су обојица били и остали велики драмски писци. Стерија је један од оријентира и врхова у српској поезији и у српској драми. Љубомир Симовић му се одужио избором комедија *Лаже и ђаралаже*, али и научним скупом и зборником радова у САНУ, које је приредио и уредио: *Јован Стерија Поповић, 1806–1856–2006*. Академске приступне бесједе имају нечег програмског, идентитетског. Зар није податак о блискости и приности чињеница да је свечана приступна академска бесједа Љубомира Симовића била „Стерија под маскама”, одржана у Српској академији наука и умјетности 30. маја 1995. године?

Комедије су га изузетно привлачиле, хумор уопште. Наравно да му је био близак и драг Бранислав Нушић; приредио је и његове изабране комедије под насловом *Сумњива лица*.

Уз Стерију, најближи му је био Лаза Костић. Он је програмски пјевао „Међу јавом и мед’ сном”. Тај магични стих постао је лозинка српског модернизма послје Другог свјетског рата: Зоран Мишић и Васко Попа утиснули су га на корице Нолитове библиотеке „Орфеј”, коју су пажљиво и строго уређивали. Прихватио га је и Љубомир Симовић. И данас *Дневник снова* Лазе Костића узбуђује читаоце и књижевне истраживаче. Љубомир Симовић има свој *Сневник*, цијелу књигу. Та сродност тешко да може бити случајна. Лаза Костић је пјесник најљепше пјесме српског језика „Santa Maria della Salute”, а ако је вјеровати Милошу Црњанском – према коме је Љубомир Симовић несумњиво грешан – и Костићева пјесма „Спомен на Руварца” је у самом врху европских пјесничких вриједности. Лаза Костић је и драмски пјесник, помало у сјенци своје лирике, а *Максим Црнојевић* и у сјенци свога грандиозног епског предлошка, пјесме „Женидба Максима Црнојевића”, са гусларских струна генијалног српског пјесника и пјевача – Старца Милије.

Кад Симовић каже „АБД” – а говорио је то често – он то цитира Лазу Костића, па онда и Ивана В. Лалића, који је то од Костића преузео, а значи: Акобогда – сам Бог зна шта ће бити од онога што снујемо и планирамо, па на крају сваког књижевног и животног сна ваља рећи: АБД – Акобогда. Љубомир Симовић се не може пожалити: њему је доиста Бог дао да уцјелови и заокружи свој књижевни опус по својој мјери.

Обрадовао се када је то „Акобогда” чуо из мојих уста, поготову када сам му рекао да је то магија коју сам од малих ногу усвојио од своје мајке.

Симовић се и Лази Костићу честито одужио: приредио је издање његових изабраних пјесама, а у оквиру Антологијске едиције „Десет векова српске књижевности” Издавачког центра Матице српске припремио је књигу *Лазе Костића*. У Српској академији наука и уметности организовао је научни скуп и приредио зборник радова *Лазе Костић 1841–1910–2010*.

Несумњиво су му блиски и пјесници чије је изборе из поезије приредио: Ђура Јакшић, Јован Јовановић Змај, Момчило Настасијевић, Душан Васиљев, Миодраг Павловић, Милован Данојлић и Бранислав Петровић. Душан Васиљев је пјесник који нас повезује. Тај несрећни младић аутентичног дара има болну, доживљену, на моменте изузетну поезију, која је оставила на Симовића трајан и снажан утисак. Поносан сам што сам први објавио његову једину, за живота необјављену, ауторску збирку *Облаци*.

Мање се истиче да је Симовић одлично познавао дубровачко-далматинску књижевност. Био је пјесник широке културе и озбиљног образовања; пјесник изворног дара, изузетног осјећања за језик, за жив усмени говор, за његову локалну боју, за фолклор и фолклорне жанрове, за питалице, викалице, запевке, клетве, па и пословице. Имао је урођено, па школовано и изоштрено осјећање за хумор у свим нијансама, за спектар смијеха дугиних боја. Његов пјеснички језик је толико жив да добија дијалогску, драмску форму. Његове пјесме су каткад двогласне, па чак и вишегласне. Оне су толико сценичне да просто вапе за позорницом и драмским извођењем; оне су својеврстан драмско-лирски сплет. Драмска природа његове поезије је у њеном живом говору, у дијалозима, па и у вишегласју; треба само пажљиво прочитати његову „Суботу”. Зато је Симовићева поезија доживљавана, а вјероватно ће се и даље доживљавати, као изазовна за сценска извођења. И то је тако од почетка. Навешћемо неколико „драмских” строфа различитог тематског усмјерења: драмско и дијалогско у лирици и лирско у драми једно је од основних Симовићевих пјесничких својстава.

Драматично је већ „Тражење речи”, које почиње као зазивање, инвокација, али не ни музе ни божанства, већ саме ријечи и своје муке с њоме:

О како да ми дође реч снажна и сирова,
Ко дрво као извор ко ђубриште што кисне,
Реч коју не могу да обележе слова,
Што греје као светлост, што као камен притисне.

Драматичност се увећава у *Шлемовима*, гдје се војник под шлемом суочава са смрћу и убијањем. Његов глас је глас драмског јунака. Наводимо прву и трећу строфу прве пјесме:

Ко је тај што ме стрелја и коље
и чамов сандук брзо стеса
— и док пада чађ на снежно поље —
за седамдесет кила меса?
(...)
Нит јесен лечи нит рана сраста,
сви су ме редом клали и јели,
врана на сувом костуру храста
добиће мозак мој у шлему, као у здели.

А у четвртој пјесми, која почиње цитатом из Дантеовог *Пакла*, сито гробље је епilog гротескног удара шљемова и кувања лобања у њима:

И док им се лобање кувају, да буду
укусна храна за рођену груду,
док трубач цеди плувачку из трубе,
сито гробље дрема чачкајући зубе.

Пјесма „Звезда путница” дијалoшки је стилизована као систем питања. Наво-
димо само прво:

Да ли те ико на крају пута чека?
Је ли ти небо празно без човека?

Да ли је страшније небо без човјека или без Бога? Земаљска ратна драма постаје космичка и метафизичка.

Пјесма „Питалице” компонована је као систем питања и одговора, а поенти-
рана је одговором тесара Тодора:

А шта ти радиш Тодоре
Тешем даске укупнице.

Драматичан је разговор тобције са својим коњем на којем се враћа из рата –
мала велика пјесма о својој светици земљи и жртвама које за њу изгинуше:

Да колика је, светица наша, земља!

Изађе сунце
иза Гојкове ковачнице,
обасја липу пред црквом,
орах пред основном школом,
амбар, општину, гробље и пут,
па за Раденкову воденицу
зађе.

Доро мој!
Колики за њу изгибоше
реко би човек царевина!

Шта има драматичније, неразумљивије, неразумније и луђе од мржње међу
браћом, а та мржња је јача од жеђи и глади:

Знам за мржњу јачу од љубави.
Јачу од страха, јачу од правде и вере.
Али шта је то што у нас сади
Мржњу јачу од жеђи и глади?

Драматичне су и Симовићеве молитве. „Молитва кнеза Лазара пред косовском
трпезом” драматична је по тражењу смисла одсудног предстојећег боја. Со је мета-
фора и симбол тога смисла:

Нек немамо ништа,
до једно зрно соли!

Ал нек све буде
њиме осољено!

И кад нам све
однесу воде и ватре,
то једно зрно
нек нам буде све!

Није мање драматична ни молитва „Светом Јоаникију Девичком” да заустави
расула и разарања:

Молимо Те, свети Јоаникије Девички,
засветли испред оних који пале,
устану пред оне који кољу,
и њихове лучеве погаси,
ножеве растопи,
окове раскуј
од њихове их силе ослободи
једином силом који имаш,
хлебом и сољу!

Нити молитва светом Нестору, у којој хумор и гротеска засјењују свечено чудо
и добротинство чине проблематичним. Симовић се плаши усрећитељских пројеката,
макар долазили и од светаца:

Убио си, свети Несторе, алу,
хвала ти!
Ал да смо после одахнули – нисмо!
размилели се из њене стрви мишеви,
даждевњаци, змије, и остала гамад,
не знаш кад ћеш змију под јастуком затећи,
кад мише кашиком извући из тањира,
кад ће те даждевњак из хлеба ујести;
можеш лопатом гамад по земљи да скупљаш,
из воде извиру, падају са звезда;
што нам је некад са једног места смрдело,
свети Несторе, после твог јунаштва
прети и смрди са хиљаду места!

А није ли, можда, најдраматичнија балада-мртириј о Стојковићима – о ни-
зању мука и мучења на колективном лирском субјекту, последице којих трепери рефрен:
„А ми – живи”. Тај предрогоцјени спој мученичког, трагичног и хуморног, наслеђен
још у сјајној народној епској балади „Мали Радојица” чини „Баладу о Стојковићима”
врхунском, драматично судбинском пјесмом српског народа и потврђује Симовића
као националног пјесника:

Растржу нас коњма на репове, распињу нас на точку,
секу нам главе, руке и ноге – страшно!
Стрељане нас вешају, поклане нас гуше,
не знамо зашто, а није ни важно.

Судијама је већ свега тога доста!
Смењују стрелце, отпуштају војнике,

целате вешају – они им као криви.
Па опет на нас: те топузином, те топом,
те вешај, те сеци, те кољи!

А ми живи.

Спој баладе, мартирџа и драмског говора право је пјесничко чудо.

У овом набрајању драмоликих лирских одломака нашла се и једна пјесма из драме „Бој на Косову”. То само показује повезаност Симовићевих драма и његове лирике, односно поетску, лирску природу његових драма.

Симовић наставља златни традицијски низ српских пјесника као драмских писаца: Јован Стерија Поповић, Његош, Ђура Јакшић, Лаза Костић, Милутин Бојић... Симовићева драма јесте поетска драма. Његове четири драме су четири драга камена наше драмске поезије: *Хасанагиница* (1973), *Чуго у Шарану* (1974), *Пуцујуће џозоришће Шојаловић* (1985) и *Бој на Косову* (1988). Њихов планетарни успјех је зади-вљујућ.

Од прве књиге *Словенске елеџије* (1958), од првога стиха „Баладе о обичном човеку”:

Длан благ као погача, крв топла као земља

од, вјероватно, најпознатијега стиха ове књиге и ове пјесме, који је цијелога живота памтио критичар прозе Љубиша Јеремић:

Убиле су га пушке пшеницом набијене

било је недвосмислено јасно да се појавио велики пјесник. А још јасније када је тај младићак проговорио у одбрану живота из перспективе Тиосава, сахрањеног са свиралом на Каранском гробљу, у одбрану живота сличну оној како је говорио Ахилеј Одисеју у Хаду:

Овде почива мртав
Тиосав који је хтео да живи макар
претворен у жабу боже прости макар
претворен у дрво зелено.

На истом гробљу спава двомјесечни Станоје „у колевци од земље”, већ заборављен од свих, „мезимче међу мртвима”, а његова хумка се већ „претвара у пут / у малом паклу запаљених свећа”, а „на његовом гробу је мрак”.

Симовић ће остати упамћен као велики пјесник малих животних вриједности на којима почива и одржава се живот: хљеб, со, јаје, пасуљ; пјесник женског принципа који живот рађа и одржава. Жена је домодржница која брине о ватри и храни, о свијетлу и лампи, о дјетету, о мушкарцима; која пије не би ли једном закрпила раздрти свијет, пришивајући „рукав за кошуљу, / браћу за рођаке, / земљу за облаке”; која смирује разорну мушку снагу и нагоне, и стиже голорука тамо гдје ратници само с оружјем доспијевају, ако не погину.

Све што на земљи живи има разлог свога постојања и право на мјесто у новом Нојевом ковчегу: скакавац, миш, вук и змија, као и човјек. Потоп није послат на земљу „због грехова гмизаваца и глодара”. Зато:

Нигде неће стићи наша лађа,
ако заплочи, а остави миша.

Симовићева поезија је испјевана у одбрану живота и по томе је препознатљива.

Својом лирском и драмском поезијом, прије свега, Симовић је подигао велики пјеснички стуб соли, цијелом свијету на видику: од Србије, преко Мађарске, Словачке, Словеније, Хрватске, Немачке, Мексика, Ирака, Русије, Белгије, Швајцарске, Француске, Америке, Јапана, Колумбије, Турске, Канаде, Јужне Кореје, Бугарске. Поновимо, отишао је пјесник планетарног значаја. Претворио се у упоришну тачку српске лирике и драмске поезије.

Академик Јован Делић

МИХАИЛО ВОЈВОДИЋ (1938–2025)

У Београду је 22. марта 2025. године преминуо Михаило Војводић, редовни члан Српске академије наука и уметности. Рођен је 27. октобра 1938. на Цетињу, где је завршио основну школу и гимназију. Историју је студирао на Филозофском факултету у Београду, где је дипломирао 1960. Већ следеће године изабран је за асистента на Катедри за општу историју новог века Филозофског факултета у Београду. Током 1962. године боравио је у Румунији, где је истраживао проблеме југоисточне Европе XIX и XX века. Јуна 1964. магистрирао је темом *Питање црнојорских ирејшензија у Албанији поочейком балканских райова*. Школске 1964/1965. налазио се на специјализацији у Француској, где је проучавао место и улогу информација у савременом свету. Докторирао је 1966. на тему *Скадарска криза 1913. године*. На Катедри за општу историју новог века Филозофског факултета у Београду биран је у сва наставна звања: за доцента 1967, за ванредног професора 1973. и за редовног професора 1980. Студентима треће године историје држао је курс из *Историје међународних односа и Историје дипломатије XIX и XX века*, а нарочито је био запажен циклус његових предавања о настанку и развоју Источног питања. Својим упорним и систематичним истраживањима овог важног међународног проблема сврстао се у ред доследних наследника Васиља Поповића, који је не само у домаћим већ и у европским историографским круговима важио за једног од најбољих познавалаца овог питања. Током дуге професорске каријере на Филозофском факултету у Београду, која је трајала четири и по деценије, одбрањено је седам докторских теза под његовим менторством.

Академик Михаило Војводић је на Филозофском факултету у Београду вршио бројне одговорне руководеће дужности: био је шеф Катедре за општу историју новог века, управник Одељења за историју од 1988. до 1990, заменик председника Савета факултета, декан факултета од 1998. до 2000, члан проширеног ректорског колегијума Универзитета у Београду. Као гостујући професор предавао је Општу историју новог века на Филозофском факултету у Бањалуци од 1997. до 2007. и на Филозофском факултету у Источном Сарајеву од 2001. до 2008. године. Дао је велики допринос обнављању и раду Дипломатске академије Министарства спољних послова Републике Србије. Године 2009, у оквиру основног програма дипломатске обуке, покренуо је нови предмет под називом *Историја српске дипломатије*, на коме је био координатор, главни предавач и испитивач. У оквиру овог предмета осмислио је следеће курсеве: *Значај, улога и карактеристике дипломатије у српској историји XIX и XX*

века, *Рађање српске нововековне дипломатије (од почетка до половине XIX века)* – стoљна политичка Карађорђево и Милошево Србије, *Дипломатија Краљевине Србије (1878–1903)*, *Србија у међународним односима (1878–1914)* и *Сукоб са Аустроугарском 1903–1914*.

Поред наставног и научног деловања успешно је вршио и бројне управљачке послове у престижним српским просветним, научним и културним институцијама. Био је научни секретар Југословенског националног комитета за историјске науке, председник Научног већа на Универзитету у Београду, члан Управног одбора Архива Србије (1996–2000) и Историјског музеја Србије, председник Научног већа Историјског института Црне Горе, сарадник Историјског института Београд, учесник научних скупова и члан институтског Научног већа. Обављао је дужност председника Управног одбора Балканолошког института САНУ од 2017. године до смрти. Од 2000. до 2002. налазио се на челу Друштва „Свети Сава”. Био је члан редакција и уредник више научних и стручних часописа и зборника.

За дописног члана САНУ изабран је 5. новембра 2009, а за редовног члана САНУ 5. новембра 2015. године. Приступну академску беседу *Берлински конгрес – после тридесет година (српски поглед)* одржао је 12. маја 2016. године. У Српској академији наука и уметности обављао је бројне дужности. Био је члан Косовско-метохијског одбора и његов председник од 2010. до 2018, члан Одбора за историју српско-руских односа (председник од 2014. до 2019), члан Вардарског одбора од 1995, члан Одбора за историју Србије у XIX веку од 1995, члан Одбора за историју XX века од 2018, члан Одбора за прикупљање и објављивање грађе о спољној политици Краљевине Србије 1903–1914 (од 1981. до 2014), члан Одбора за проучавање националних мањина и људских права, члан Академијског одбора за српско питање, председник организационих одбора неколико међународних и домаћих научних скупова, као и уредник многобројних публикација у издању САНУ. Током 2015. и 2016. године вршио је дужност заменика секретара Одељења историјских наука САНУ, а од 2016. до 2024. године, у два мандата, био је секретар Одељења историјских наука САНУ и члан Председништва САНУ. Такође, био је члан Управног одбора Фонда САНУ за истраживања у науци и уметности и члан Издавачког одбора САНУ. За свој рад одликован је бројним наградама. Издвајају се два висока признања за књигу *Својан Новаковић* (2012) – награда „Владимир Ћоровић” за најбоље историографско дело на српском говорном подручју (2012) и награда Вукове задужбине за науку (2013. за 2012. годину). Добитник је и Повеље Универзитета у Источном Сарајеву.

Тематски оквири Војводићевих научних интересовања били су широки и сложени. Био је врстан познавалац опште историје новог века, историје међународних односа, историје дипломатије, као и Источног питања, свестран зналац европске прошлости, балканског и српског питања у модерној епохи, односа великих европских сила према Балкану, Србији и српском народу у XIX и на почетку XX века. Настављајући традиције савремене српске историографије, сматрао је да процеси и проблеми историје југоисточне Европе и историје Срба треба да се посматрају у контексту европске и светске историје и зависно од ње, а да се поједина питања из националне историје разрешавају као део ширих историјских процеса у оквиру међународних односа.

У свим својим научним истраживањима доследно се држао постулата историјске методологије, инсистирајући на неопходности коришћења прворазредне, изворне архивске грађе као најбољем ослоњу и тумачу бурне историјске прошлости српског народа. Током више деценија вршио је темељна истраживања у бројним страним архивима, попут Државног и Војног архива у Бечу, као и у француским архивима.

Неуморно је проучавао вредну архивску грађу и у великом броју домаћих архива, од којих су најзначајнији Државни архив Србије, Архив САНУ са његовим важним збиркама попут Фонда Јована Ристића, као и заоставштине Јована Цвијића и Михаила Ристића, Архив Југославије и у њему драгоцен Фонд Јована Јовановића Пижона.

Академик Михаило Војводић био је један од најбољих познавалаца бројних фондова Државног архива Србије, попут фонда Политичког одељења и Политичко-просветног одељења Министарства иностраних дела, фондова српских посланстава у Петрограду, Паризу, Бечу, Цариграду, као и српских конзулата у Битољу, Приштини, Скопљу, Солуну, фонда Народне скупштине, фондова Миистарства просвете, Велике школе и Лицеја, Друштва Светог Саве, али и личних фондова као што су фондови Милована Миловановића и Љубомира Ковачевића. Непрестано је истицао да озбиљан историчар и научник не може да се профилише без непрестаних архивских истраживања, без којих уједно нема ни озбиљно заснованих историографских монографија.

Поред бројних истраживања из домена спољне политике Србије у другој половини XIX и на почетку XX века, академик Михаило Војводић се дуги низ година бавио и проучавањима улоге угледних интелектуалаца, државника и дипломата у том раздобљу. Нарочито је подробно проучавао личност и дело Стојана Новаковића, једног од најумнијих српских интелектуалаца, научника и дипломата, који је био запостављен, па чак и заборављен, све до Војводићевих истраживања. У целини је познавао хартије и архивалије похрањене у Новаковићевом личном фонду у Државном архиву Србије. Лично је прегледао свих 2929 докумената који су смештени у 23 кутије фонда. Колико је неприкосновено познавао Новаковићеве списе, показује једна секвенца приликом припреме монографије *Стојан Новаковић: животи, дело, време*. Наиме, припремајући једно поглавље у овој монографији, које је требало да садржи најзначајније повеле, указе, признања која је Новаковић добијао током своје богате научне, политичке и дипломатске каријере, академик Војводић је из главе саопштио сигнатуре 18 најзначајнијих докумената из корпуса грађе које је требало пронаћи у Новаковићевом личном фонду и затим приредити за поменуто поглавље. Иначе, ова монографија је припремана поводом обележавања 175-годишњице рођења Стојана Новаковића. Тим поводом је у САНУ организован и међународни научни скуп, на коме је учествовало 29 научника из Србије и иностранства, а академик Војводић се налазио на челу његовог Организационог одбора.

Као резултат обележавања овог јубилеја публиковано је укупно пет студија (*Стојан Новаковић: животи, дело, време* на српском и енглеском језику, зборник радова *Стојан Новаковић: поводом сто седамдесет и пет година од рођења*, потом *Избрана документи* Стојана Новаковића, укупно њих 125, који сведоче о његовом деловању између 1865. и 1913. године, као и каталог *Стојан Новаковић и његова доба* на српском и енглеском језику). У њима је на целовит начин расветљена његова богата професионална каријера и друштвени ангажман у раздобљу дужем од четири деценије. Уредник свих ових драгоцених студија био је управо академик Михаило Војводић, који је такође уредио и изузетно вредан зборник радова *Крај раиша, Срби и стварање Југославије*, који садржи 42 рада са истоименог научног скупа одржаног 2018. године, којим је Српска академија наука и уметности обележила стогодишњицу завршетка до тада највећег ратног сукоба у историји човечанства.

Академик Михаило Војводић је објавио укупно 16 монографија. Прву научну студију, под називом *Скадарска криза 1913. године*, публиковао је 1970. године. Она је уједно и његова допуњена и проширена докторска теза. Већ у овом свом првенцу

наговестио је правце својих будућих историографских истраживања. Монографија *Србија у међународним односима крајем XIX и почетком XX века*, објављена у издању САНУ 1988. године, сматра се његовом најзначајнијом научном студијом, којом је започео вишедеценијска истраживања односа великих сила према Србији и Балкану. У овој књизи прецизно је показао и какве су биле могућности Србије да оствари своје националне интересе у компликованом сплету међународних околности. На њу се надовезују студије: *Пушеви српске дипломатије: оцети о савезној политици Србије у XIX и XX веку*, затим *Србија и балканско питање (1875–1914)* и дело *Изазови српске савезне политике (1791–1918): оцети и расправе*. У њима је показао напоре Србије да реализује своје спољнополитичке циљеве у другој половини XIX и на почетку XX века и разјаснио компликоване односе између балканских држава. Целовито истраживање односа великих сила према замршеном балканском чвору и српском питању тематски је заокружио публикавањем књига: *Србија и Турска 1878–1914*. и *Године неизвесности: Србија у међународној политици 1903–1908*. Последње Војводићево дело објављено је само неколико месеци пре његове смрти под називом *Балкански расцеп: историја Србије управљаном интересима на Балкану (од Анексионе кризе до Великог рата)*. Она је уједно представљала завршну студију у оквиру трилогије *Србија у међународним односима крајем XIX и на почетку XX века*. На професоровом радном столу остао је незавршен рукопис о ставу Стојана Новаковића према Цариградској патријаршији, који је припремао с огромним еланом и посвећеношћу.

У српској историографији се често дешавало да важне историјске личности, интелектуалци, научници остану неистражени или незаслужено заборављени. Један од таквих је био и Стојан Новаковић. О овој занимљивој и вишеслојној личности писао је у неколико својих дела. Књига *Стојан Новаковић и Владимир Карић*, поред уводне научне студије, садржи преписку са 274 писма која су ова два барда српске науке размењивала у периоду од 1885. до 1891. године и из којих се може стећи целовита слика о тешком стању у Старој Србији и неподношљивом положају тамошњег хришћанског становништва, а пре свега српског народа. Ту су и књиге: *Петиоградске године Стојана Новаковића (1900–1905)*, *Стојан Новаковић у служби националних и државних интереса*, *Стојан Новаковић и његово доба*, *Само својим путем: Стојан Новаковић у скупштинском и јавном животу Србије 1905–1915*, која доноси дванаест Новаковићевих излагања са скупштинске говорнице, у којима је износио своје погледе на најважнија и најделикатнија политичка и дипломатска питања са којима се суочила српска држава у предвечерје избијања Првог светског рата, као што су Анексиона криза или балкански ратови, из којих се јасно видела његова чврста одређеност за правично решавање српске ствари. У склопу Војводићевих вишегодишњих истраживања Новаковићевог живота и дела истиче се свеобухватно приређивање његових бројних списа и докумената, као што су *Балканска питања: [и мање историјско-политичке белешке о Балканском полуострву: 1886–1905]* и *Ратови мемоарског карактера*. Био је и коаутор *Историјске чијанке* за 7. разред основне школе.

Академик Михаило Војводић публиковао је преко 200 научних радова, приказа, предговора, некролога. Аутор је бројних одредница објављених у *Енциклопедији Југославије*, *Енциклопедији српске историографије*, *Енциклопедији српског народа*, *Српском биографском речнику* и *Српској енциклопедији*. Приредио је и неколико збирки докумената и радова мемоарског карактера, од којих истичемо: *Документи о савезној политици Краљевине Србије 1903–1914*, затим *Велики рат Србије 1914–1918*, у коауторству са академиком Драгољубом Живојиновићем, *Србија 1878*

– документи објављени поводом стогодишњице одржавања Берлинског конгреса 1878. године. Овим документима, којих има укупно 380, њихови су приређивачи (поред Војводића, били су и Радован Самарџић, Драгољуб Живојиновић и Андреј Митровић) показали дипломатске и политичке договоре великих сила у предвечерје одржавања тог међународног скупа. Коначно, приредио је и књигу грађе *Друштво Свети Сава: документи 1886–1891*, који се односе на формирање и деловање Друштва „Свети Сава”. У овој збирци објавио је 170 докумената који употпуњују слику о раду овог друштва, без чијег деловања није се могао замислити српски национално-просветни рад на тлу Османског царства, а посебно на простору Старе Србије.

Најзначајнији допринос академика Михаила Војводића у истраживању, критичком приређивању, уређивању и објављивању најзначајније архивске грађе која се односи на спољну политику Србије у периоду од Мајског преврата 1903. до избијања Великог рата 1914. године – тицао се његове улоге у издавању капиталне и монументалне едиције *Документи о спољној политици Краљевине Србије 1903–1914*, коју је Одељење историјских наука САНУ објављивало sukcesивно у периоду од 1980. до 2014. године. Едиција у коначној верзији садржи седам књига, 29 свезака и 42 тома. Ради се о изузетно вредном пројекту Српске академије наука и уметности, која је на предлог Одељења друштвених наука 1964. године донела одлуку да се „сабере и критички објави архивска грађа из спољне политике Краљевине Србије 1903–1914. године”. У том смислу, године 1972. формиран је Одбор САНУ за прикупљање и објављивање грађе о спољној политици Краљевине Србије 1903–1914, којим је руководило Одељење историјских наука САНУ. Одбором су на почетку руководили академици Петар Поповић, Јорјо Тадић, Васа Чубриловић, Радован Самарџић, а затим академик Василије Крстић као председник Одбора и главни и одговорни уредник. Основни циљ овог свеобухватног пројекта био је да прикупи, научно приреди и објави документа Министарства иностраних дела Србије који поткрепљују политику Краљевине Србије у најосетљивијим балканским, европским и међународним догађањима који су обележили раздобље прве и друге деценије XX века. У оквиру овог изузетно вредног пројекта приредио је две комплетне књиге (трећу и пету, и делимично прву књигу) које садрже укупно осам томова и једанаест свезака. Трећа књига обухвата пет томова, који се у целини односе на 1908. и 1909. годину, односно захваћају раздобље Анексионе кризе, док пету књигу чине три тома, који садрже грађу о догађајима из 1912. и 1913. године, то јест из времена Првог балканског рата.

Академика Михаила Војводића красили су скромност, ненаметљивост, дискретност у опхођењу и спремност да помогне свакоме у сваком тренутку. За све нас који смо имали прилику да сарађујемо са њим остаће у трајном сећању, а резултати његових вишедеценијских научних истраживања прошлости српског народа представљаће и даље поуздан путоказ за изучавања комплексне српске и балканске проблематике у контексту интересовања великих сила у модерном добу за овај простор.

*Проф. др Александар Расиовић
Историјски институт Београд*

VIII

РЕГИСТАР ИМЕНА ЧЛАНОВА САНУ

- Авакумовић Војислав 57
Авакумовић Јован Ђ. 29
Аврамовић Драгослав 57
Аврил Адолф 83
Ајала Франциско Ј. 68
Акијама Хироши 68
Албахари Давид 65
Алексејев Михаил Павлович 68
Алексић Анта (Антоније) 84
Алексић Стојанка 20
Алиханов Абрам Исакович 68
Алковић Коста 84
Аљанчић Слободан 29
Анастасијевић Драгутин 29
Андерсон Вајат 68
Андоновић Милан 84
Андрејевић Андреја 84
Андрејевић-Кун Ђорђе 29
Андрејевић Милета 68
Андрић Иво 29, 95, 121, 149, 194, 200, 201,
204, 205, 227, 264, 273, 276, 292, 300
Анђелић Татомир 29, 238, 275
Анђелковић Марко 29
Анђус Радослав 29
Антић Иван 29, 101, 269
Антонијевић Драгослав 29
Апостолски Михаило 65
Аралица Стојан 29
Аргези Тудор 68
Арновљевић Војислав 30
Арновљевић Иван 57
Арсид Басара Светомир 30, 272,
Арсид Милојко 24, 113, 213, 238, 283
Артоболевски Иван Иванович 68
Асколи Грациадио 84
Атанацковић Теодор 16, 104, 111, 139, 141,
146, 167, 170, 171, 238, 280, 319, 320, 321
Аугустинчић Антун 65
Ацић Радослав 15, 119, 154
Бабић Анто 57
Бабић-Ђорђевић Гордана 57
Бајић Мрђан 27, 138, 223–225, 231, 271, 284
Балаж Антун 58, 93, 143, 144, 145, 148, 245,
283
Бакић Војислав 84
Бакуљев Александар Николајевич 68
Балинт Бела 20, 103, 104, 109, 118, 138, 178–182,
191, 271, 297, 319, 322, 325
Бан Матија 30
Бањан Јанош 57
Барановић Крешимир 58
Барбулеску Илије 68
Баркан Омер Лутфи 68
Бартон Дерек 68
Бартош Милан 30
Баста Данило 23, 207, 208, 240
Бат Џон Александер Тин маркиз од 84
Беговић Мехмед 30
Безсонов Пјотр Алексејевич 84
Белеслин Бранко 20, 103, 104, 180, 181, 192,
283, 339
Белић Александар 30, 117, 121, 197, 205
Белић Јован 30
Бенац Алојз 65
Бенс Норман 68
Бенш Адолф 68
Берар Виктор 68
Берже Андре 13
Берза Михаи 68
Берисављевић Ђорђе 84
Берић Берислав 30
Бернар Жан 69
Беровић Радивоје 30
Бећковић Матија 21, 241, 242, 364, 369
Бијелић Јован 30
Бикић Весна 26, 220, 240, 283
Билимовић Антон Д. 30
Бјелетић Марта 22, 194, 197, 203, 205, 283
Благојевић Милош 30

Благојевић Обрен 30
 Блануша Данило 65
 Блашкович Диониз 69
 Блед Жан-Пол 26
 Бобжињски Михал 69
 Богдан Јоан 69
 Богдановић Богдан 58
 Богдановић Борислав 69
 Богдановић Димитрије 30
 Богдановић Милан 31, 264
 Богетић Драган 26, 216, 220
 Богишић Валтазар 31
 Богуновић Владимир 31
 Божић Бранко 31
 Божић Иван 58
 Божић Мирко 65
 Божић Светислав 27, 138, 143, 222, 225, 229, 271
 Бојић Милорад 58, 168
 Божовић Борислав 31
 Божовић Иван 13
 Бојовић Злата 10, 22, 95, 194, 195, 200, 205, 238–241, 257, 262–264, 287, 334, 365
 Бокрис Џон 69
 Болдвин Џемс Марк 69
 Бори Имре 31
 Борић Душан 31
 Борозан Игор 26, 94, 95, 215, 221, 283, 300
 Боројевић Славко 31, 349
 Борхграв Емил 84
 Бошковић Јован 31
 Бошковић Стеван 31, 275
 Бошковић Стојан 31
 Бошњаковић Владимир 31
 Бранка Виторе 69
 Брановачки Данило 31
 Браун Максимилијан 69
 Брауницер Герхард 69
 Браше Жан 69
 Брашован Драгиша 58
 Брен Едмонд 69
 Брецељ Богдан 65
 Брикнер Александер 69
 Брин Жан 69
 Бритн Бенцамин 69
 Бродел Фернан 69
 Броз Јосип Тито 92
 Брок Олаф 69
 Брукнер Богдан 32
 Брукнер Часлав 13
 Брусина Спиридон-Шпиро 58
 Бручи Рудолф 32
 Будилович Антон Семјонович 84

Будимир Милан 32
 Будмани Петар 58
 Бузников Генадиј Алексејевич 69
 Буковац Влахо 58
 Букуров Бранислав 65
 Букуров Станислав 58
 Булић Фране 58
 Бумбаширевић Владимир 18, 178, 179, 184
 Бумбаширевић Марко 20, 191
 Бумбаширевић Живојин 32
 Бурас Хараламбос 69
 Буријан Рихард 58
 Бурмов Тодор Стојанов 84
 Буслајев Фјодор Иванович 84
 Бутозан Васо 58
 Вавилов Сергеј Иванович 69
 Вагнер Хенри Н. 69
 Вајан Андре 69
 Вајс Паул 70
 Ваксман Селман 70
 Валдони Пјетро 70
 Вален Роберт Жане 70
 Валтровић Михаило 32
 Ваљавец Матија 84
 Вамбери Армин 70
 Ваничек Фрањо 84
 Варади Тибор 23, 94, 101, 114, 115, 138, 206–208, 214, 245, 263, 266, 317, 319, 320, 325
 Варићак Владимир 58
 Васиљев Александр Александрович 70
 Васиљевић Алимпије 84
 Васиљевски Василиј Григорјевич 70
 Васић Драгиша 58
 Васић Милоје 32, 274
 Ватерболк Тјалинг 70
 Вацлик Јан 84
 Ведел Жорж 70
 Велес Егон 70
 Величковић Владимир 65, 289, 291
 Величковић Душан 58
 Велмар-Јанковић Светлана 32
 Велте Дитрих Х. 70
 Вељковић Влада 9, 10, 17, 93, 99, 103–105, 113, 138, 140, 141, 167–170, 174, 238, 244, 254, 259, 272, 282, 323, 329, 331, 332, 335–337, 339, 342
 Вељковић Стојан 84
 Вентури Франко 70
 Вересић (Максим) Мојсеј 85
 Верешчагин Василиј Васиљевич 85, 288
 Верковић Стефан 85
 Вернер Јоахим 70

- Верон Марсел 70
 Вес Јулиус Е. 70
 Веселовски Александар Николајевич 70
 Вега Анђело 85
 Видић Бранислав 70
 Видмар Јосип 65
 Видовић Емануел 58
 Видоески Божидар 70
 Визел Торстен 21
 Вили Клод 70
 Виноградов Александар Павлович 70
 Виноградов Виктор Владимирович 71
 Виноградов Иван Матвејевич 71
 Витковић Гаврило 85
 Виторовић Драгомир 32
 Владимиров Василиј Сергејевич 71
 Влаисављевић Вељко 21
 Војводић Драган 25, 110, 216, 218, 244, 263, 267, 277, 283
 Војводић Михаило 7, 32, 93, 94, 214, 215, 245, 268, 280, 282, 301, 377–381
 Војновић Иво 58
 Војнович Владимир Николајевич 71
 Вокотопулос Панајотис 26
 Волков Мстислав Васиљевич 71
 Вороњец Константин П. 32
 Воук Вале 58
 Вребалов Александра 28, 112, 223–225, 231, 232, 268, 283, 319, 320, 324
 Вузовски Војислав 71
 Вујановић Божидар 32
 Вујевић Павле 32
 Вујић Владимир 58
 Вујић Михаило 32
 Вујић Никола 85
 Вујичић Стојан 71
 Вукасовић Вулетић Вид 58
 Вукасовић Павле 32
 Вукдраговић Михаило 33
 Вукићевић Никола Ђ. 85
 Вукобратовић Миомир 33
 Вуковић Сава 59
 Вукосавић Н. Слободан 10, 16, 96, 113, 139, 143, 168, 170, 173, 238, 247, 255, 259, 260, 263, 294
 Вукотић Драгутин 65
 Вуксановић Миро 22, 94, 194, 195, 199, 201, 202, 204, 236, 264, 273, 274, 278, 280, 282, 283, 300, 309, 317–320, 322, 325, 339, 346
 Вулић Никола 33
 Вулетић Владан 13, 145
 Вуловић Светислав 33, 263
 Вуњак-Новаковић Гордана 16, 257
 Вучетић Антоније 59
 Вучинић Вејн 71
 Вучић Вукан Р. 17
 Вучић Новица 33
 Гавриловић Богдан 33
 Гавриловић Загорка 65
 Гавриловић Михаило 33
 Гавриловић Славко 33
 Галето Диониђи 71
 Галис Арне 71
 Галоа Пјер Мари 71
 Гарашанин Милутин 33
 Гарашанин Милутин 33
 Гаровић Весна 21, 95, 179, 246
 Гашић Мирослав 33
 Гвозденовић Недељко 33
 Герзић Зоран 59
 Гершић Глигорије-Гига 33
 Гијмен Роже 71
 Гледстон Вилијам Едвард 85
 Глигорић Велибор 33, 264
 Говен Огист 71
 Голубовић Димитрије 85
 Горјановић Крамбергер Драгутин 59
 Грабар Андре 71
 Гранић-Филарет Бранко 34, 238, 275
 Графенауер Бого 66
 Грденић Драго 71
 Грегоар Анри 71
 Греков Борис Дмитријевич 71
 Грингард Пол 71, 178
 Грицкат-Радуловић Ирена 34
 Грковић-Мејдор Јасмина 10, 22, 118, 138, 140, 194, 196, 198, 199, 205, 240, 255, 257, 263, 272, 318–322, 325, 334, 337
 Грозданов Цветан 72
 Грот Јаков Карлович 85
 Грот Константин Јаковљевич 85
 Грубачић Слободан 22, 195, 196, 201, 244, 283
 Грујић Јеврем 85, 221
 Грујић Радослав 59
 Грујић Сава 85
 Гурвич Жорж 72
 Гускова Јелена 26
 Гутман Иван 14, 143, 158
 Гушић Бранимир 59
 Давидов Динко 34, 238, 275, 280
 Давсон Хју 72
 Дамњановић Милан 9, 11, 105, 140, 143, 148, 238
 Данеш Јиржи 72

Даниловић Војислав 34
 Данојлић Милован 34
 Дарби Вилијам 72
 Дворжак Антоњин 72
 Девеџић Владан 17, 170, 175, 260
 Де Губернатис Анђело 85
 Дедијер Владимир 34
 Делић Јован 22, 110, 112, 195, 196, 201, 241,
 242, 244, 264, 273, 325, 375
 Демус Ото 72
 Дени Ернест 72
 Дероко Александар 34, 95, 235, 289, 300
 Деспић Александар 34
 Деспић Дејан 34, 94, 127, 245
 Дестунис Гаврил Спиридонович 85
 Дешнер Карлхајнц 72
 Дивал Ноел 72
 Диверже Морис 72
 Дигве Ејнар 72
 Дил Шарл 72
 Димитријевић Сава 85
 Димић Љубодраг 10, 25, 216, 217, 331
 Динић Михаило 34
 Дитур Жан 72
 Добровић Никола 34
 Добросављевић Слободан 34
 Докић Лазар 85
 Долинка Игор 12, 152, 319–321
 Домин Карел 72
 Дорошевски Витолд 72
 Доти Пол 72
 Драгашевић Јован 86
 Драгнић Алекс 72
 Драговић Марко 86
 Дражић Драгутин 34
 Дринов Марин Стојанов 86
 Дробњаковић Боровоје 59
 Друе Анри 86
 Дујчев Иван 72
 Дучић Јован 34
 Дучић Нићифор 35
 Душанић Слободан 35
 Ђаја Иван 35
 Ђалски Ксавер Шандор (Бабић Љубомир) 59
 Ђелинео Стефан 59
 Ђорђевић Андра 35
 Ђорђевић Антоније 16, 169, 170, 171
 Ђорђевић Божидар 35
 Ђорђевић Владан 35, 168
 Ђорђевић Владан Д. 35
 Ђорђевић Димитрије 66
 Ђорђевић Драгутин Ј. 59
 Ђорђевић Живојин 35

Ђорђевић Јован 35
 Ђорђевић Јован 86
 Ђорђевић Милан 59
 Ђорђевић Магдалена 12, 143, 153, 283, 325
 Ђорђевић Пера (Петар) П. 35
 Ђорђевић Тихомир Р. 35, 333
 Ђукић Ђорђе 35
 Ђуран И. Милош 14, 138, 139, 161, 224, 271,
 272, 346
 Ђурђев Бранислав 35
 Ђурић Војислав Ј. 35, 96, 113, 215, 219, 245,
 282
 Ђурић Војислав М. 36
 Ђурић Димитрије 86
 Ђурић Зоран 36, 168
 Ђурић Милан 36
 Ђурић Милош 36
 Ђурић Михаило 36, 95, 96, 114, 209, 212, 245,
 282
 Ђуричић Богдан 36
 Ђуричић Илија 36
 Ђуришић Милутин 36
 Еванс Артур Ц. 86, 215, 218
 Еверит Вилијам Н. 72
 Егер Рудолф 72
 Едвардс Џеси 72
 Екмечић Милорад 36
 Елезовић Глиша (Глигорије) 59
 Ердеј-Груз Тибор 73
 Ердџановић Јован М. 36
 Ерцеговац Марко 36
 Ерцеговац Милош 17
 Есканд Леополд 73
 Жариков Вилен Андрејевич 73
 Жебељан Исидора 36, 94, 227, 245, 268, 292
 Жежељ Бранко 36
 Живановић Јован 59
 Живановић Тома 36
 Живковић Миленко 59
 Живковић Петар Ј. 59
 Живојиновић Драгољуб 37, 380, 381
 Живојиновић Мирјана 25, 119, 215, 217, 271
 Живојиновић Светислав 59
 Жилник Желимир 28, 223–225, 232, 233, 283,
 319, 320, 324
 Жујовић Јован М. 37
 Жупанич Нико 59
 Жупанчич Отон 37
 Завадски Силвестер 73
 Закитинос Диониснос 73
 Закић Борислав 59

Зарић Зоран 59
 Захрадник Карел 73
 Здравковић Стеван 86
 Зеје Жак 73
 Зеленовић Драгутин 60, 168
 Зенкевич Лав Александрович 73
 Зепос Панајотис Ј. 73
 Зечевић Милош 86
 Зима Лука 86
 Зимоњић Дражен 15
 Златарски Георгиј Николов 73
 Злоковић Берислав 20
 Злоковић Ђорђе 37, 222
 Зоре Луко 60
 Зрнић Ненад 37
 Зубати Јозеф 73

 Ибровац Миодраг 37
 Иванић Момчило 60
 Ивановић Љубомир 60
 Ивановић Мирјана 12, 138, 144, 153, 271, 283,
 319, 322, 325
 Иванишевић Вујадин 26, 99, 139, 169, 214,
 215, 219, 240, 244, 249, 292, 334, 342, 346
 Ивата Масајуки 24
 Ивачковић Светозар 86
 Ивашкевич Јарослав 73
 Ивић Александар 37
 Ивић Милка 37, 197, 198
 Ивић Павле 37, 135, 140, 197, 198, 272
 Ившић Стјепан 60
 Игњатовић Јаков (Јаша) 60
 Икономидис Николаос 73
 Илић Јован 86
 Иналцик Халил 73
 Ирби Полин 86
 Исаковић Антоније 37

Јагић Ватрослав 37
 Јакац Божидар 66
 Јакобсен Арне 73
 Јакобсен Пер 73, 194
 Јакобсон Роман Осипович 73
 Јаковљевић Стеван 37, 160, 345, 346
 Јакшић Владимир 86
 Јамакава Тамио 73
 Јанковић Љубица 37
 Јанковић Милован 86
 Јанковић Никола 37, 222, 237, 287, 347
 Јањић Завиша 60
 Јастребов Иван Степанович 73
 Јеврић Олга 37, 225, 229, 237, 287, 290, 291,
 324

Јевтић Иван 10, 27, 135, 222, 223, 225, 227,
 228, 233, 238, 245, 255, 268, 292, 314, 338
 Језбера Јан Франтишек 86
 Јеленковић Бранислав 12, 111, 113, 144, 151,
 152, 244, 282
 Јенихен Манфред 73
 Јенко Даворин 38
 Јеротић Владета 38, 263, 264
 Јиречек Константин Јозеф 74, 282
 Јоанновић Ђорђе 60
 Јовановић Богољуб 86
 Јовановић Борислав 38
 Јовановић Владимир 87, 211
 Јовановић Драгољуб 60
 Јовановић Ђорђе 38, 364
 Јовановић Змај Јован 38, 371
 Јовановић Јелена 27, 222–227, 230, 244, 257,
 260, 283, 333, 334, 336, 338, 340
 Јовановић Јован Јероним 87
 Јовановић Коста 87, 260
 Јовановић Љубомир 38
 Јовановић Милован 38
 Јовановић (Милоје) Михаило 87
 Јовановић Морски Милан 38
 Јовановић Паја 38, 204, 221, 288
 Јовановић Петар С. 38
 Јовановић Радмило 60
 Јовановић Слободан 38, 203
 Јовић Видојко 38, 127
 Јовичић Милорад 60
 Јовичић Миодраг 38, 96, 207, 243, 282, 304
 Јовчић Димитрије 38
 Јорга Никола 74
 Јосимовић Емилијан 87
 Јосиф Енрико 38, 135, 224, 226, 233
 Јосифовић Младен 39
 Јуранчич Јанко 66

Кадлец Карел 74
 Кајзер Шарл 74
 Калеб Вјекослав 66
 Калић Јованка 25, 119, 217
 Калопер Немања 13
 Каљевић Љубомир 87
 Каназир Душан 39
 Каниц Феликс 87
 Кањух Владимир 18, 180–183, 335, 336, 341
 Капица Пјотр Леонидович 74
 Карамата Јован 39
 Карамата Стеван 39
 Карас Франк 15
 Карделј Едвард 39
 Касен Рене 74

- Касу Жан 74
 Кацер Фридрих 60
 Кашаи Тибор 20
 Кашанин Радивој 39
 Кедров Бонифациј Михајлович 74
 Кекановић Драго 23, 95, 109, 195, 246
 Керимов Џангир 74
 Кидрич Франце 39
 Кин Отмар 74
 Киш Данило 60, 201, 264
 Клајн Иван 39, 236, 279, 280
 Клаус Вацлав 24, 304
 Клерих Љубомир 39
 Клуге Ролф Дитер 74
 Кмеч Јан 39
 Кнежевић Зоран 9, 11, 94, 97, 98, 100, 104, 109, 111, 112, 119, 136, 137, 140, 141, 143, 144, 149, 205, 211, 244, 248, 249, 254–256, 263, 287, 300, 311
 Ковачевић Благоје 60
 Ковачевић Душан 21, 94, 241, 245, 247, 369
 Ковачевић Зоран 7, 39, 93, 138, 177, 245, 271, 319, 321, 322, 326, 359–361
 Ковачевић Љубомир 39, 379
 Ковачевић-Којић Десанка 39, 95, 113, 214, 245, 282
 Ковачић Ристо 87
 Когој Франьо 66
 Коен Сејмур 74
 Козлов Валериј Васиљевич 18
 Коички Стеван 40
 Којић Бранислав 40
 Којић Милош 16, 112, 168, 171, 173, 346
 Колар Јозеф 87
 Колендић Петар 40
 Коломбо Антонио 21
 Колс Џон 74
 Кољевић Светозар 40, 273
 Кондаков Никодим Павлович 74
 Кондорели Луиђи 74
 Кондураки Емилијан 74
 Конев Илија 74
 Конески Блаже 66
 Конрад Ђерђ 74
 Константиновић Зоран 40
 Коњевић Никола 11, 94, 114, 115, 144–146, 154, 236, 242, 258, 280, 282, 302, 309
 Коњовић Милан 40
 Коњовић Петар 40
 Кораћ Војислав 40
 Коренс Карл 74
 Кос Милко 60
 Косановић Богдан 60
 Косановић Сава 87
 Космач Цирил 66
 Костић Александар 24, 95, 137, 138, 205, 207, 209, 239, 263, 267, 271, 292, 297, 311, 334–336, 340
 Костић Владимир 18, 94, 95, 99, 137, 178, 179, 184, 211, 254, 256, 257, 260, 266, 273, 284, 300, 301
 Костић Лаза 40, 370, 371, 374
 Костић Миливоје 40, 179
 Костић Мита (Димитрије) 40
 Костић Ненад 15
 Костић Слободан 40
 Костренчић Марко 66
 Котарбињски Тадеуш 74
 Коцић Гордана 20, 99, 105, 178–181, 193, 283, 329, 331, 332, 335, 340
 Кош Ерих 40
 Кошанин Недељко 40
 Крајндлер Артур 74
 Крањец Мишко 66
 Крбек Иво 60
 Крек Грегор 87
 Крестић Василије 25, 121, 211, 215, 216, 238, 267, 275, 309, 381
 Кривокапић Зоран 41
 Крлежа Мирослав 41
 Крсмановић Велибор 75
 Крстић Ђорђе 87
 Крстић Милан 41
 Крстић Мирослав 18, 167
 Крстић Никола 87
 Крумбахер Карл 75
 Кршинић Франо 66
 Кујунџић Милан (Абердар) 41
 Кулаковски Платон Андрејевич 87
 Куленовић Скендер 41
 Кули Дентон Артур 75
 Кулиш Пантелејмон Александрович 87
 Кулчињски Станислав 75
 Куљбакин Степан 41
 Кумануди Стефан 87
 Кунадис Антони 17
 Курепа Ђуро 41
 Курепа Милан 60
 Курилович Јежи 75
 Курушима Хидесабуру 75
 Кухач Франьо Ксавер 87
 Кухељ Антон 66
 Кшижановски Јулијан 75
 Лаврич Божидар 60
 Лавров Пјотр Алексејевич 75

- Лазарев Виктор Никитич 75
 Лазаревић Ђорђе 41
 Лазаревић Лаза К. 60
 Лаију Ангелики Е. 75
 Лакасањ Антоан 75
 Лакроа Алфред 75
 Лалић Иван В. 61, 370
 Лалић Михаило 41
 Лалић Небојша 2, 9, 19, 93–95, 97–99, 106, 123,
 136, 137, 142, 178, 179, 181, 183, 186, 205,
 247, 249, 254, 255, 263, 277, 311, 358
 Ламански Владимир Иванович 88
 Ламброс Спиридон 88
 Лапиш Карољи 75, 181
 Ласкарев Владимир Д. 41
 Ласкарис Михал 75
 Лауер Рајнхард 75, 194
 Леже Луј 88
 Лекич Жан 75
 Леко Марко 88
 Лековић Војислав 19, 187
 Лемерл Пол 75
 Лена Пјер 13
 Леонов Леонид Максимович 75
 Леонтович Фјодор Иванович 88
 Лер-Сплавински Тадеуш 75
 Лескин Аугуст 76
 Лесковац Младен 41
 Лечић-Тошевски Душица 19, 111, 114, 125,
 177, 179–183, 188, 256, 257, 263
 Лиан Камј 76
 Лихачов Дмитриј Сергејевич 76
 Личеноски Лазар 61
 Лозанић Сима 41, 211,
 Лојаница Милан 41, 125, 127, 236, 263, 269,
 271, 280, 282, 305, 313
 Лома Александар 22, 101, 104, 108, 140, 141,
 194–196, 198, 205, 238, 261, 262, 274, 292,
 325, 335, 337, 338, 340
 Лома Миодраг 22, 202, 241, 264, 297
 Лошонц Алпар 24, 138, 210, 211, 244, 266,
 283, 304, 319, 320, 322, 323, 325
 Лубарда Петар 41, 276
 Лукић Радомир 41
 Луковић Милан Т. 42
 Лутовац Милосав 42
 Лутославски Витолд 76
 Љубић Шиме 88
 Мавер Ђовани 76
 Маглић Богдан 76
 Мазон Андре 76
 Мајер Владимир 76
 Мајков Аполон Александрович 88
 Мајкснер Фрањо 88
 Мајор Мате 76
 Макабе Тошијаки 18
 Макконел Харден 76
 Макрис Никос 18, 95, 108, 246, 326
 Максимовић Десанка 42, 201
 Максимовић Зоран 42
 Максимовић Иван 42
 Максимовић Љубомир 10, 25, 216, 238, 255,
 334
 Малецки Антони 88
 Малро Андре 76
 Манојловић Гавро 61
 Маргулис Александер 76
 Маретић Томислав 42
 Маринковић Драгослав 42, 257
 Маринковић Јосиф 61
 Маринковић Ранко 76
 Мариновић Јован 88
 Маринчић Александар 42
 Марић Војислав 42, 361
 Марић Звонко 42
 Марић Лука 66
 Марић Љубица 42
 Марић Милан 27, 225, 244, 283, 319, 320, 322
 Марић Растислав 61
 Марић Сретен 42, 204
 Марјановић Милосав 42
 Марковић Б. Слободан 12, 118, 138, 139, 144,
 151, 244, 271, 272, 282, 318–321, 324, 339
 Марковић Милена 22, 109, 194, 196, 203, 204,
 283
 Марковић Миодраг 9, 25, 93, 98, 104, 114, 123,
 134, 136–138, 141, 214–216, 238, 240, 249,
 263, 271, 284, 297
 Марковић Михаило 42
 Мартиновић Нико 61
 Мартиновић Петар 42
 Матавуљ Симо 43
 Мате Жорж 76
 Матејко Јан 88
 Матељевић Миодраг 12, 100, 101, 150, 297
 Матић Душан 43
 Матичек Роналд Гросарт 72
 Матковић Петар 61
 Маџура Милош 43
 Маџура Слободан 15
 Машић Никола 88
 Медаковић Дејан 43, 221, 280
 Медаковић Милорад 88
 Медовић Аћим 88

Мезеи Стеван 61
 Меје Антоан 76
 Мекензи Дејвид 76
 Мекули Есад 66
 Мелик Антон 61
 Менделјејев Дмитриј Иванович 76
 Менер Владимир Васиљевич 76
 Ментус Славко 14, 111, 157, 159, 164
 Месингер Федор 11, 143, 145, 146, 280, 334, 336
 Мештровић Иван 43
 Мијатовић Чедомиљ 43
 Мијач Дејан 61
 Мије Габријел 76
 Микешин Михаил Осипович 88
 Миклошич Франц 43
 Микусињски Јан 76
 Миланковић Богдан 61
 Миланковић Милутин 43, 95, 145–147, 149, 209, 246
 Милаш Никодим 61
 Милер Инго 18
 Милетић Светозар 88
 Милин Радивој 43
 Милисавец Живан 43
 Милић Мирко 61
 Милићевић Милан Ђ. 43
 Милковски Зигмунд 88
 Милку Штефан 77
 Миловановић Градимир 10, 11, 111, 119, 145–147, 255, 331, 332, 335
 Миловановић Ђорђе Н. 88
 Миловић Душан 43
 Милојевић Боривоје Ж. 43
 Милојевић Милош 89
 Милојковић-Ђурић Јелена 66
 Милосављевић Борис 24, 211, 283
 Милосављевић Миодраг 44
 Милосављевић Предраг Пеђа 44, 238, 275
 Милосављевић Слободан 14, 160, 292
 Милош Чеслав 77
 Милошевић-Ђорђевић Нада 44
 Милошевић Никола 44
 Милуновић Мило 44
 Милутиновић Драгутин (Драгиша) С. 89
 Милчински Јанез 66
 Миљанић Петар 44
 Миљковић Дејан 28, 105, 110, 140, 222–224, 232, 283
 Миркин-Гецевич Борис 77
 Мирковић Мијо 61
 Митковић Милорад 44
 Митровић Андреј 61, 381

Митровић Бранислав 27, 224, 225, 227, 292
 Митровић Душан 61
 Митровић Митар 44
 Митровић Момчило 61
 Мићовић Вукић М. 44
 Михаиловић Драгослав 44
 Михаиловић Коста 44
 Михаиловић Љубодраг 61
 Михаиловић Милорад Бата 66, 269
 Михаиловић Михаилo Јб. 44
 Михаљевић Миодраг 17, 101, 109, 167, 169–171, 175, 260, 292
 Мицић Драган 7, 10, 44, 177, 178, 180, 181, 238, 245, 247, 255, 357, 358
 Мишеле Карл Јудвиг 89
 Мишковић Војислав 44, 149
 Мишковић Јован 44
 Мишковић Станковић Весна 17, 97, 113, 166–168, 170, 176, 255, 283, 339
 Мјасников Александар Леонидович 77
 Младеновић Александар 45
 Младеновић Милош 62
 Мојленграхт Ејнер 77
 Мокрањац Василије 45, 227, 292
 Мокрањац Стеван Ст. 62
 Момзен Теодор 89
 Монтел Пол 77
 Монтићели Ђорђо 77
 Моравчик Ђула 77
 Мота Пјетро 77
 Мршуља Богомир 62, 192
 Мука Арношт К. 77
 Мур Хенри 77, 231
 Мурат Марко 45
 Мурко Матија 62
 Мусић Аугуст 62
 Назор Владимир 45
 Наливкин Дмитриј Васиљевич 77
 Нарочница Наталија 26, 218, 257
 Нарочницки Алексеј Леонтијевич 77
 Нахтигал Рајко 62
 Невекловски Герхард 23
 Недељковић Душан 45
 Ненадовић Љубомир П. 45, 202, 205
 Ненадовић Мирослав 45
 Ненин Миливој 22, 95, 138, 195, 202, 204, 208, 264, 271, 273, 319, 320, 321, 322, 324
 Нешић Димитрије 45
 Нешић Ђорђе 45
 Нидерле Јубор 77
 Никетић Марјан 10, 15, 96, 101, 156, 157, 158, 162, 163, 294, 331, 334

Никетић Светозар 89
 Николајевић Георгије 89
 Николајевић Светомир 45
 Николић Андра 45
 Николић Јанко Ж. 21, 95, 179, 246
 Николић Пантелија 45
 Николиш Гојко 45
 Нинчић Момчило 62
 Новак Виктор 45
 Новак Грга 66
 Новаков Тихомир 77
 Новаковић Стојан 45, 379, 380
 Новиков Сергеј Петрович 77
 Нодило Натко 62
 Нориндер Харалд 77
 Нушић Бранислав 45, 370

 Њич Казимјеж 77

 Обен Мишел 77
 Оболенски Димитри 77
 Обрадовић Зоран 13
 Обрадовић Илија 46, 168
 Обрадовић Никола 46
 Овчиников Јуриј Анатољевич 78
 Оганесјан Јуриј Цолакович 13
 Огњановић Илија (Абуказем) 89
 Огњеновић Вида 28, 95, 223, 224, 283
 Олшак Вацлав 78
 Оман Емил 78
 Омчикус Петар 46, 222
 Опалек Казимјеж 78
 Остојић Миодраг 18, 178, 184
 Остојић Тихомир 62
 Острогорски Георгије 46
 Оташевић Душан 27, 195, 225, 227, 237, 280,
 284–288
 Охоцимски Дмитриј Јевгењевич 78
 Оцић Часлав 24, 209

 Павић Армин 89
 Павић Милорад 46
 Павлов Тодор Димитров 78
 Павловић Драгољуб 46
 Павловић Драгољуб (Дража) 46
 Павловић Ђорђе 46
 Павловић Живко Г. 46
 Павловић Миливој 62
 Павловић Миодраг 46, 364, 370, 371
 Павловић Петар С. 46
 Павловић Стеван 89
 Павловић Стојан 46
 Палавестра Предраг 46

Пантелић Душан 46
 Пантелић Ђорђе 89
 Пантелић Стеван Р. 89
 Пантић Владимир 46
 Пантић Мирослав 46, 205, 280, 364
 Пантић Никола 47
 Панто Ђерђ 13
 Пантовић Милорад 47
 Панчић Јосиф 47, 207, 267, 276
 Папазоглу Фанула 47
 Папо Изидор 47
 Пауновић Зоран 22, 95, 140, 195, 201, 204, 208,
 240, 241, 244, 263, 264, 269, 272, 273, 277,
 283, 318, 319–326
 Пастер Валери-Радо Луј 78
 Пачу Јован 89
 Пашти Игор 15, 113, 157, 164, 283, 346
 Пекић Борислав 62
 Перен Франсис 78
 Перић Живојин 62
 Перић Миљенко 14
 Перичић Властимир 62, 222, 223
 Перовић Драго 62
 Перовић Сава 47
 Перт Арво 28
 Петановић Радмила 14, 156, 157, 160, 257, 346
 Петковић Владимир К. 47
 Петковић Владимир Р. 47, 124, 131, 135
 Петковић Коста 47
 Петковић Михаило К. 89
 Петковић Сава 47
 Петрановић Герасим 89
 Петровић Бошко 47
 Петровић Бошко Д. 47
 Петровић Вељко 47
 Петровић Војислав 47, 95, 157, 163, 245
 Петровић Гајо 66
 Петровић Горан 48
 Петровић Емил 78
 Петровић Златибор 48
 Петровић Зора 62
 Петровић Јб. Зоран 16, 96, 138, 167, 169, 170,
 172, 178, 284, 292, 295
 Петровић С. Зоран 16
 Петровић Павле 10, 24, 104, 109, 110, 112, 113,
 141, 211, 244, 255, 263, 266, 277, 283, 297
 Петровић Мита (Димитрије) 62
 Петровић Михаило Алас 48, 238, 275, 368
 Петровић Сава 62
 Петровић Светозар 48, 204, 264
 Петровић Чедомир 18, 152
 Петровски Борис Васиљевич 78

Петронијевић Бранислав 48, 114, 144, 211, 212, 281, 282
 Петронијевић Милан 89
 Пећинар Миладин 48
 Пецић Јосиф 89
 Пешикан Митар 48
 Пешко Предраг 19, 138, 179, 187, 240
 Пивко Светополк 48
 Пијаде Моша 48
 Пикано Еуђенио 21
 Пикар Пјер Шарл 78
 Пико Емил 89
 Пилар Ђуро 62
 Пилиповић Стеван 9–11, 93, 97, 124, 137, 139, 143, 146, 147, 254, 318, 319, 321–323, 326, 361
 Пинтер Харолд 78
 Пипер Предраг 48, 274
 Пипин Александар Николајевич 90
 Плашка Рихард 78
 Племељ Јосип 62
 Побједоносцев Константин Петрович 90
 Подрека Борис 28
 Поленаковић Момир 78
 Поленаковић Харалампије 66
 Поливка Јиржи 78
 Полит-Десанчић Михаило 90
 Помпеју Димитрије 78
 Попа Васко 67, 265, 370
 Попов Чедомир 48
 Поповић Александар 78
 Поповић Богдан 48, 203, 204
 Поповић Бранко 48
 Поповић Владислав 48
 Поповић Дејан Б. 49, 168
 Поповић Ђорђе 90
 Поповић Зоја 17
 Поповић В. Зоран 9, 16, 93, 94, 99, 104, 123, 126, 137, 169, 170, 172, 178, 180, 238, 265, 310
 Поповић Зоран Д. 17
 Поповић Јован 63
 Поповић Љубомир Љуба 67
 Поповић Миодраг Мића 49, 269
 Поповић Павле 49, 195, 204
 Поповић Петар 49, 381
 Поповић Петар Ј. 63
 Поповић Стеван В. 90
 Поповић Стеван Д. 90
 Поповић Стеван Р. 90
 Попсавин Велимир 14, 161, 319, 321
 Потје Пјер 78
 Првановић Милева 49

Предић Урош 49, 131, 221, 237, 276, 281, 287, 288
 Прелевић Дејан 12, 143, 144, 154, 283
 Прелог Владимир 78
 Премерштајн Антон 63
 Пријатељ Круно 67
 Принцинг Гинтер 26
 Продановић Јаков Јаша 49
 Прусинер Стенли Б. 16
 Пују Жан 78
 Пулски Ференц 90
 Пупин Михајло 63, 148, 229, 360
 Путанов Паула 49, 96, 157, 160, 245
 Пушин Никола А. 63
 Радак Ђорђе 19, 180, 187
 Радакришнан Сарвепали 78
 Раденковић Љубинко 10, 22, 194, 195, 197, 198, 201, 244, 274, 283, 324, 331, 334, 335, 337, 340, 345
 Радић Душан 49, 227, 292
 Радић Ђорђе 90
 Радмиловић Велимир 17, 104, 113, 141, 167, 169, 174, 238, 263, 277, 297
 Радовановић Војислав 63
 Радовановић Милорад 49, 257
 Радовановић Милутин 49
 Радовановић Мирослав 49
 Радовановић Нинослав 19, 186, 280, 319
 Радовановић Светолик 49
 Радовић Зоран 12, 141, 149, 238
 Радовић Иван 63, 291
 Радојевић Мира 26, 121, 216, 220, 225, 257, 283
 Радојичић Ђорђе Сп. 50
 Радојичић Милош 63
 Радојичић Никола 50
 Радојичић Светозар 50
 Радонић Јован 50
 Радосављевић Александар 50
 Радуновић Небојша 19, 119, 179, 180
 Радуловачки Миодраг 78
 Раичевић Горана 22, 95, 140, 194, 204, 264, 273, 283, 319, 320, 322, 324
 Раичковић Стеван 50, 364
 Рајичић Станојло 50, 97, 227, 292
 Рајт Џорџ Хенрик фон 79
 Ракић Љубисав (Љубиша) 50, 257
 Ракић Милан М. 50, 205, 211, 299
 Ракић Пашко 20
 Раковец Иван 67
 Раковић Бранко 50

- Ракочевић Владимир 10, 12, 99, 105, 150, 329, 331, 332, 334
 Рамачандра Рао Нагеса Чинтамани 15
 Рамбо Алфред 79
 Рамовић Фран 63
 Рамон Гастон 79
 Рачки Фрањо 63
 Рашевић Мирјана 24, 110, 112, 113, 213, 266, 334, 341
 Рашка Карел 79
 Рашковић Јован 67
 Реји Џемс 79
 Рељић Радомир 50
 Рендић Иван 90
 Ренијерис Марко 90
 Решетар Милан 50
 Рибар Бела 67
 Рибникар Слободан 50
 Ригер Франтишек Јадислав 90
 Рикалин Николај Николајевич 79
 Ристић Јован 50
 Ристић Јован 50, 379
 Ристић Милан 51, 298
 Ристић Момчило 51, 168
 Рјепин Иља Јефимович 79
 Розамбер Андре 79
 Розвадовски Јан 79
 Розен Стенли 79
 Росандић Тома 51
 Рош Жан 79
 Рош Мирко 51
 Руварац Димитрије 63
 Руварац Иларион 51
 Ружичић Никанор 90
 Ружичић Урош 51
 Ружичка Јавослав 79
 Румјанцев Валентин Виталјевич 79
 Рутар Симон 63
 Сабо Имре 79
 Савић Димитрије 51
 Савић Кирило 63
 Савић Павле 51
 Саичић Радомир 14, 143, 161, 284, 297
 Салтиков Никола Н. 51
 Самарцић Радован 51, 381
 Сапори Армандо 79
 Сарић Милоје 51, 282, 325
 Сатарић Миљко 11, 140, 143, 148, 319–321
 Саундерс Овен Алфред 79
 Сејбин Алберт 79
 Секерис Константин 79
 Секулић Исидора 51, 264, 364
 Селенић Слободан 63, 236, 279, 280
 Сели Иштван 51
 Селимовић Меша 51
 Сендов Блавест 79
 Сентаготаи Јанош 79
 Сентклараји Јене 90
 Серафимовски Томе 80
 Сергејевич Михалков Никита 28
 Сестан Ернесто 80
 Сеферовић Петар 19, 113, 131, 178, 181, 183, 189, 190, 304
 Сиборг Глен Теодор 80
 Симион Еуђен 80
 Симић Мајкл (Михаило) 80
 Симић Мирослав 63
 Симић Татјана 20, 138, 180, 182, 192, 244, 257, 282, 283, 326
 Симић Чедомир 52
 Симоновић Љубомир 7, 52, 93, 127, 194, 195, 245, 284, 363–375
 Симоновић Слободан 18, 168, 260
 Синдик Илија 63
 Сједов Леонид Иванович 80
 Сјенкјевич Хенрих 80
 Сјерпињски Вацлав 80
 Скарић Владислав 63
 Скерлић Јован 63, 194, 204
 Скок Петар 63
 Скороход Валериј Владимирович 80
 Скрјабин Константин Иванович 80
 Славковић Јован 64
 Смедеревац Снежана 24, 212, 266, 283, 319, 321, 324, 325
 Смирнова Сергејевна Енгелина 26, 257
 Смирнов Владимир Иванович 80
 Смичиклас Тадија 64
 Собољевски Алексеј Иванович 80
 Сокић Љубица 52
 Солжењџин Александр 80
 Спасић Алекса Н. 90
 Спасић Милован 90
 Спасович Владимир Данилович 90
 Спекторски Евгеније В. 64
 Сперански Михаил Несторович 80
 Спремић Момчило 25, 217
 Спригс Ричард 80
 Спужић Владимир 52
 Спужић Иван 52
 Србиновић Младен 52, 96, 233, 237, 270, 282, 286, 291
 Срдић Владимир 17, 113, 167, 168, 175, 272, 319–321, 323
 Срејовић Драгослав 52, 139, 219, 239, 272, 302

Сремац Стеван 52
 Сретеновић Сава 90
 Срећковић Пантелија (Панта) С. 52
 Станковић Богољуб 52, 138, 139, 145, 147, 272
 Станковић Горан 19, 178, 181, 190, 238
 Станковић Синиша 52
 Становчић Војислав 52
 Станојевић Станоје 52
 Станчић Светислав 64
 Стевановић Андра Ј. 53
 Стевановић Боривоје 53
 Стевановић Борислав 53
 Стевановић Владимир 53, 162, 163, 166, 259
 Стевановић Милан 20
 Стевановић Милена 14, 157, 159, 256, 355
 Стевановић Милица 27, 224, 225, 229, 257, 281
 Стевановић Михаило 53
 Стевановић Петар 53
 Стевановић Тодор 27, 228
 Стевић Стево 12, 144, 154, 283
 Стеле Франце 64
 Стефановић Владисав 53
 Стефановић Димитрије 53
 Стефановић Ђорђе 53
 Стефановић Милутин 53
 Стефановић Станоје 53
 Стијовић Ристо 53
 Стипетић Владимир 80
 Стипчевић Никша 53
 Стирикович Михаил Адолфович 80
 Стојадиновић Нинослав 53
 Стојаковић Мирко 53
 Стојановић Димитрије 91
 Стојановић Н. Милан 16
 Стојановић Илија 54
 Стојановић Љубомир 54
 Стојановић Сретен 54, 114, 223
 Стојанчевић Владимир 54
 Стојачковић Александар 91
 Стојилковић Станко 15
 Стругар Владо 67
 Ступица Габријел 67
 Суботић Гојко 25, 216, 257
 Судар Милан 12, 144, 149, 277
 Сундечић Јован 91
 Сурутка Јован 54
 Суша Свето 54, 96, 178, 245
 Табаковић Иван 54, 118, 231, 289
 Табачки Миодраг 27, 98, 104, 112, 141, 222,
 223, 231, 237, 238, 290
 Тадић Јорјо 54, 381
 Тадић Љубомир 54, 208, 210, 278, 282

Тамбора Анђело 80
 Танопулос Василис 20
 Тарановски Теодор В. 54
 Тартаља Марино 67
 Тасић Никола 54
 Тасовац Синиша 64
 Татаркјевич Владислав 81
 Тахиаос Антоније 81
 Теодоровић Душан 16, 143, 173, 340
 Теокарис Периклис 81
 Терзин Александар 54
 Терзић Славенко 25, 216, 218, 257, 346
 Термије Пјер 81
 Тесла Никола 17, 54, 169
 Тешић Живојин 54
 Тешић Милосав 21, 95, 109, 118, 194, 196, 241,
 242, 335, 367
 Тибке Вернер 81
 Тиене Гаetano 21
 Тијер Анри 91
 Тирлиман Бруно 81
 Тителбах Владислав 91
 Тихонравов Николај Савич 91
 Тице Емил 91
 Тишлер Миха 81
 Тишма Александар 54, 140, 201, 272
 Ткалац Игњатијевић Имбро 91
 Тодоровић Доброслав 64
 Тодоровић Коста 55
 Тодоровић Милева Мица 67
 Тодоровић Стеван 55
 Тодорчевић Стево 11, 147
 Токарев Сергеј Александрович 81
 Толстој Лав Николајевич 81, 196
 Толстој Никита Илич 81, 198
 Толстој Светлана Михајловна 23
 Томановић Жељко 15, 157, 163, 255
 Томек Вацлав 81
 Томић Јован Н. 55
 Томић Миодраг 55
 Томовић Рајко 55
 Топаловић Мита (Димитрије) 91
 Тополињска Зузана 23
 Торбар Јосип 91
 Торгов Игор Владимирович 81
 Трајковић Властимир 55, 94, 224, 245
 Трапезников Вадим Александрович 81
 Тривунац Милош 55
 Трнски Иван 91
 Тројановић Сима 64
 Тројански Александар Степанович 91
 Тула Франц 91
 Турилов Анатолиј Аркадјевич 26

- Туроман Јован 55
 Турпајев Тигран Мелькумович 81
 Тутузас Павлос 81
 Тутунџић Панга 55
 Тућан Фран 64
 Туцаков Јован 55
 Туџић Никола 64
- Ђелић Стојан 55, 96, 223, 233, 237, 270, 282, 285, 286, 290, 291
 Ђирковић Величковић Тања 15, 104, 139, 141, 156, 161, 238, 244, 257, 271, 282, 335
 Ђирковић Сима 55
 Ђопић Бранко 55, 97, 237, 241, 242, 279, 290, 291, 302, 304
 Ђоровић Владимир 55, 378
 Ђосић Добрица 55
 Ђудина Јаков 91
 Ђулум Јован 55
 Ђурчић Слободан 67
- Убавкић Петар 91
 Увалић Радивој 64
 Угринов Павле (Поповић Василије) 56
 Угрумов Михаил Вениаминович 21
 Унгер Феликс 21
 Урисон Ги 81
 Урошевић Атанасије 56
 Урошевић Влада 23, 265
 Урошевић Сава 56
 Успенски Фјодор Иванович 81
- Фармаковски Владимир 56
 Фел Онор 81
 Ферари Мауро 18
 Ферјанчић Божидар 56
 Фикер Фридберт 81
 Филиповић Иван 91
 Финжгар Алојзиј 67
 Фира Александар 56
 Фисковић Цвито 67
 Флајнер Томас 81
 Флашар Мирон 64
 Флорински Тимофеј Дмитријевич 82
 Фол Александар 82
 Фонтен Рене 82
 Форо Ласло 13
 Фортунатов Филип Фјодорович 82
 Фракноји Вилмош 82
 Франгеш Михановић Роберт 64
 Фролов Константин Васиљевич 82
 Фуке Фердинанд Андре 91
- Хабермас Јирген 24
 Хавранек Бохуслав 82
 Хадзидакис Манолис 82
 Хадровић Ласло 82
 Хаждеу Богдан П. 91
 Хајдин Никола 56
 Халперн Бернар 82
 Халугин Сава 27, 222, 224, 229, 237, 244, 272, 283, 290, 319, 320, 322, 324, 325
 Хандке Петер 23
 Харват Јозеф 82
 Харвуд Роналд 82
 Харитос Панајотис 82
 Хатала Мартин 92
 Хауптман Људмил 64
 Хауптман Харалд 82
 Хафнер Станислав 82
 Хаци-Ђокић Јован 10, 19, 104, 109, 182, 185, 331, 335, 340
 Хаци Душан 82
 Хаци Јован 64
 Хациселимовић Хајрудин 67
 Хацић Антоније 92
 Хацић Олга 56
 Хвостов Владимир Михаилович 82
 Хегедушић Крсто 64
 Херак Милан 82
 Хербут Федор 56, 145, 236, 258, 280, 282, 309
 Херцег Јанош 56
 Ходел Роберт 23
 Хлитчијев Јаков М. 56
 Хорак Јиржи 82
 Хофман Феликс 92
 Христић Стеван 56, 226
 Христић Филип 92
 Хујер Олджих 83
 Хунгер Херберт 83
- Џајлингер Антон 13
 Џар Марко 64
 Џветко Драготин 67
 Џветковић Владица 12, 143, 145, 151
 Џветковић Драгош 11, 119, 146
 Џвијић Јован 56, 102, 115, 121, 151, 206, 207, 219, 276, 379
 Џвитер Фран 67
 Џенић Ђорђе 92
 Џиџин Николај Васиљевич 83
 Џрквењаков Радомир 15
 Џрногорац Коста 92
- Чавошки Коста 10, 23, 112, 113, 207, 209, 238, 255, 263, 265, 275, 280, 284, 304

Чазов Јевгениј Иванович 83
 Чајкановић Веселин 64
 Чалић Душан 67
 Чампраг Душан 57, 325
 Чарота Алексијевић Иван 83
 Чековић Живорад 14, 145, 158, 263
 Челебоновић Марко 57
 Черноуско Феликс Леонидовић 17
 Чобелић Никола 57
 Чолић Миодраг 10, 19, 97, 98, 104, 112, 118,
 136, 141, 177, 178, 180, 181, 183, 185, 238,
 249, 255, 292
 Чоловић Радоје 19, 119, 157, 179, 183, 277
 Чомски Ноам 24
 Чремошник Грегор 64
 Чубриловић Васа 57, 238, 275, 381
 Чулиновић Фердо 64
 Чумић Аћим 92

 Цамоња Душан 67
 Цацић Петар 65, 264
 Џонсон Даглас 83
 Џурова Аксинија 23

 Шантић Алекса 65
 Шапчанин Милорад Поповић 92
 Шафаревич Игор Ростиславовић 83
 Шахматов Алексеј Александровић 83
 Шаховић Ксенофон 57
 Швикер Јохан Хајнрих 92
 Швракић Драган 20

 Шенгор Џелал 13
 Шиђански Душан 24
 Шијан Слободан 27, 95, 223–225, 230, 231,
 233, 236, 271, 277, 279, 280, 297, 324
 Шијачки Ђорђе 11, 143, 147, 292
 Шили Ендре 13
 Шилјак Драгослав 83
 Шишић Фердо 65
 Шишманов Иван Д. 83
 Шкорић Драган 7, 57, 155–158, 165, 258, 319,
 321, 325, 349–355
 Шкроб Никола 68
 Шљиванчанин Жељко 12, 113, 152
 Шљивић Бранко 65
 Шолаја Богдан 9, 14, 97, 156, 158, 178, 238,
 255, 257
 Шолохов Михаил Александровић 83
 Шопов Ацо 68
 Шостакович Дмитриј Дмитријевић 83
 Шпалдон Емил 83
 Штампар Андрија 57
 Штраус Иван 83
 Штрекељ Карел 65
 Штросмајер Јосип Јурај 92
 Шуберт Габријела 23
 Шулек Богослав 92
 Шуловић Војин 57
 Шурмин Ђуро 65
 Шушић Веселинка 57
 Шушић Миленко 57, 157, 160, 164, 245, 282

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

061.12(497.11)

ГОДИШЊАК / Српска академија наука и уметности ; главни и одговорни уредник Небојша Лалић. – 1887, књ. 1 – Београд : Српска академија наука и уметности, 1888-. – 24 cm

Годишње. – Варијантни наслов: Годишњак за... / Српска академија наука и уметности ISSN 0351-0336 = Годишњак – Српска академија наука и уметности

COBISS.SR-ID 15962370

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА
И УМЕТНОСТИ

www.sanu.ac.rs